'Çorum'da Hitit dönemine ait büyük bir tarihi eser hırsızlığını araştıran gazeteci Defne Kaman ortadan kaybolur. Gazeteci kadının en son görüldüğü antik Hitit kalıntısı Yazılıkaya'da ortaya çıkan geyiğin nöbet tutması, bir efsane gibi Çorum'da kulaktan kulağa yayılmaya başlar.

Olayın büyümesi üzerine, Defne Kaman'ı canlı bulmak için şehrin valisi, emniyet müdürü ve Türkiye'nin ilk eko-hacktivisti olduğunu iddia eden Karaca canla başla çalışmaya başlar. Bu sırada sosyal medyada #DEFNEKAMANNEREDE etiketiyle birleşen gençler eylem yapmak için Çorum'a doğru yola çıkarlar.

TOPRAK, okuru bir yandan kayıp bir gazetecinin izinde Anadolu'da, sürükleyici bir maceraya davet ederken, kadim Kamanlık (Şaman) geleneğimizin TOPRAK ETİĞİ VE HAKKINA saygı gösterdiğini hatırlamamız için psiko-mitolojik bellek arayışını da sürdürüyor.

Türk mitolojisinde temsil edildiği şekliyle 'alt dünya' söylenceleri ve gezegenimizin ana rahmi; tohumdan-insana bütün canların yuvası olan TOPRAK, bu romanda okura ekolojik bir alt metin okuması da sunuyor.

"Buket Uzuner, Türk Şamanizmi'ni evrensel değerlerle bugüne aktarmakta büyük başarı kazanıyor. [Tabiat Dörtlemesi] Buket Uzuner yaratıcılığının en güzel simgelerinden..."

Talat S. Halman

25 TL

EVEREST

www.everestyayinlari.com
/everestyayinlari
/everestkitap

9 786051 418537

BUKET UZUNER

UYUMSUZ DEFNE KAMAN'IN MACERALARI

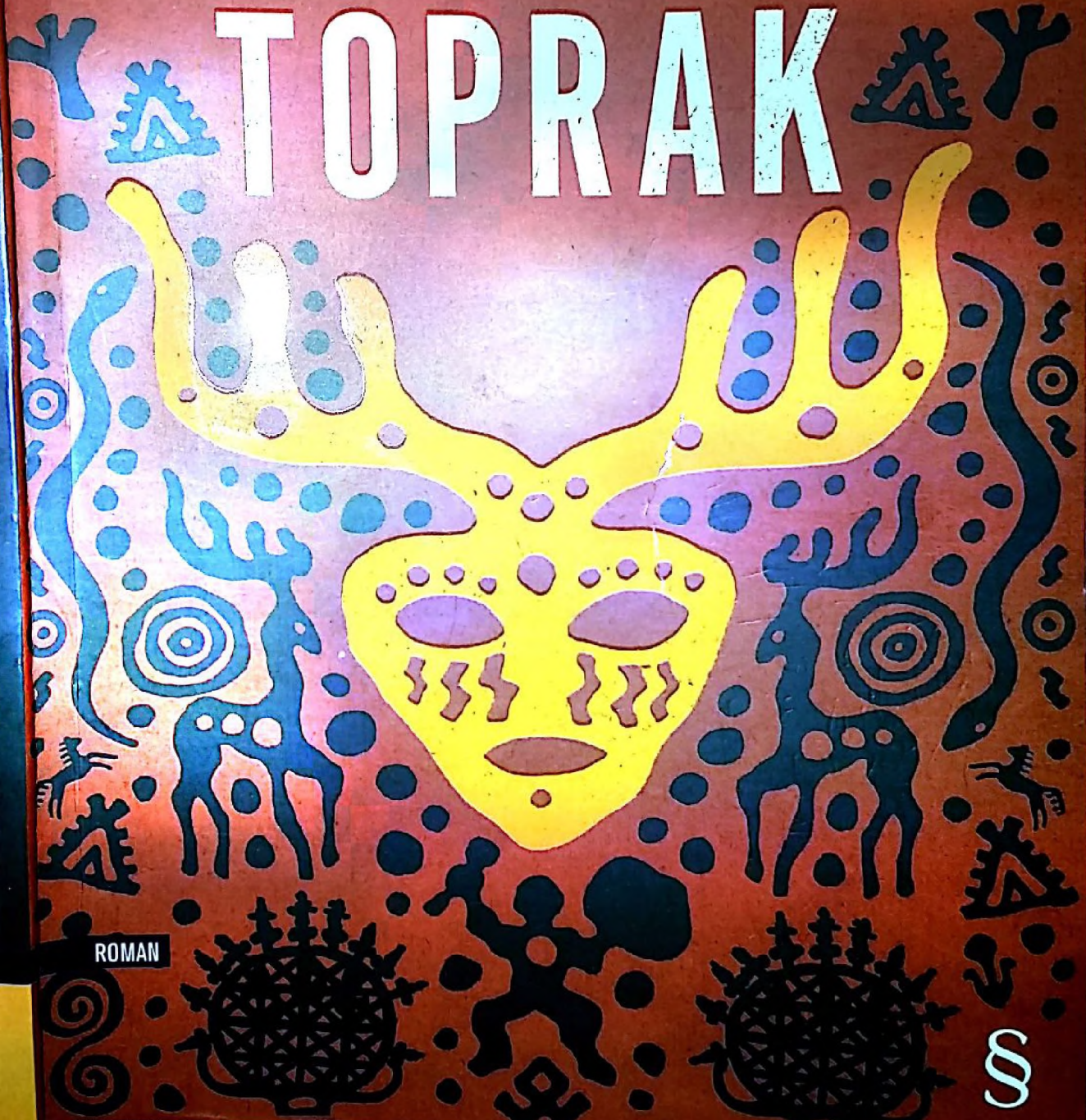
TOPRAK

ROMAN

BUKET UZUNER

UYUMSUZ DEFNE KAMAN'IN MACERALARI

TOPRAK

ROMAN

§

BUKET UZUNER

UYUMSUZ DEFNE KAMAN'IN MACERALARI

TOPRAK

ROMAN

§

EVEREST

1413

BUKET UZUNER

Romancı, hikâyeci ve gezi yazarı Buket Uzuner, 3 Ekim Pazartesi günü Ankara'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi, (Norveç) Bergen Üniversitesi, (ABD) Michigan Üniversitesi'nde biyoloji ve çevrebilim eğitimi aldı. (Finlandiya) Tampere Teknik Üniversitesi ve ODTÜ'de araştırmacı olarak çalıştı, ders anlattı. Romanları on dile çevrilen Buket Uzuner, 1996 yılında (ABD) Iowa Üniversitesi'nin (IWP) onur üyesi olmuş, 2004 yılında da ODTÜ senatosu tarafından takdir belgesiyle onurlandırılmıştır. Yazar, iklim değişikliği ve çevre sorunlarını incelediği SU, TOPRAK, HAVA ve ATEŞ adlı yeni romanlarıyla, Türkler'in kadim Kamanlık geleneğindeki evrensel tabiat-insan değerlerini çağdaş Türk edebiyatına kazandırmak amacındadır. Kuzey Sahra Afrikası, Kuzey Amerika, Kanada, Kuzey Avrupa, kuzey Afrika'da tren seyahatleri yapan ve yaşayan Buket Uzuner, şimdi İstanbullu'dur.

Buket Uzuner'in Türkiye'de yayımlanmış kitapları:

Roman:
İki Yeşil Susamuru, Anneleri, Babaları, Sevgilileri ve Diğerleri (1991), *Balık İzlerinin Sesi,* (1993 Yunus Nadi Roman Ödülü) (1992), *Kumral Ada~Mavi Tuna* (1998 İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Ödülü) (1997), *Uzun Beyaz Bulut - Gelibolu* (2001), *İstanbullular* (2007), *SU-Tabiat Dörtlemesi: Uyumsuz Defne Kaman'ın Maceraları* (2012)

Hikâye:
Benim Adım Mayıs (1986), *Ayın En Çıplak Günü* (1988), *Güneş Yiyen Çingene* (1989), *Karayel Hüznü* (1993), *Şairler Şehri* (1994), *Şiirin Kızkardeşi Öykü* (2003), *Yolda* (2009)

Gezi:
Bir Siyah Saçlı Kadının Gezi Notları (1989), *Şehir Romantiğinin Günlüğü* (1998), *New York Seyir Defteri* (2000)

Biyografi:
Gümüş Yaz, Gümüş Kız (2002)

Deneme:
Selin ve Cem'le Yolculuklar (2004), *Benim Adım İstanbul* (2011)

Çizgi Roman:
İstanbullular (Ayşe Nur Ataysoy çizgileriyle-2011)

Uluslararası Yayımlar:
Yeni Zelanda: *Uzun Beyaz Bulut-Gelibolu* (Antares, NZ). **İspanya:** *Kumral Ada~Mavi Tuna* (Three Borders, Murcia), *İstanbullular* (EDEBE, Barcelona). **A.B.D:** *İstanbullular~I am Istanbul* (Dalkey Archieve, Illonois). **İngiltere:** *A Cup of Turkish Coffee* (Milet, Londra), *Istanbul Blues* (Milet, Londra), *İki Yeşil Susamuru* (Milet, Londra). **İtalya:** *Kumral Ada~Mavi Tuna* (Sellerio, Sicilya). **Macaristan:** *İstanbullular* (Napkut, Budapeşte), *Uzun Beyaz Bulut-Gelibolu.* **Yunanistan:** *Kumral Ada~Mavi Tuna* (Psichogios, Atina), *Uzun Beyaz Bulut-Gelibolu* (Psichogios, Atina). **Romanya:** *Kumral Ada~Mavi Tuna* (Ars Longa Co., Bükreş). **Arnavutluk:** *Uzun Beyaz Bulut-Gelibolu* (çeviri aşamasında). **Kore:** *Kumral Ada~Mavi Tuna* (Chungeoram, Seoul). **İsrail:** *Kumral Ada-Mavi Tuna* (Cartaben, Tel Aviv). **Polonya:** *İstanbullular* (çeviri aşamasında).

BUKET UZUNER

UYUMSUZ DEFNE KAMAN'IN MACERALARI

TOPRAK

§

Yayın No **1413**
Türkçe Edebiyat **523**

Uyumsuz Defne Kaman'ın Maceraları
Toprak
Buket Uzuner

Yayına hazırlayan: Cem Alpan
Kapak tasarımı: Utku Lomlu
Sayfa tasarımı: Hülya Fırat

© 2015, Buket Uzuner
© 2015, bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Mayıs 2015
ISBN: 978 - 605 - 141 - 853 - 7
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110
Fatih-İstanbul
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
facebook.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Bu romanı:

Toprak kadar sessiz ve esirgeyen anneannem Zehra Anar Özar ile Toprak kadar sağlam ve dayanıklı babaannem Kâmile Hediye Uzuner'in anıları

İLE

Tabiata zararlı projelerin önüne göğsünü siper ederek dikilen, asırlık yerel tohumları çeyiz sandığında en değerli mücevher olarak saklamayı akıl etmiş, her biri Toprak'ın kızı ve aslen Tabiat Ana Umay'ın torunu olan Anadolulu çiftçi-köylü kadınlara ithaf ediyorum.

"Misk ile bilgi birbirine benzer;
İnsan bunları yanında gizli tutamaz."

Yusuf Has Hacib
Kutadgu Bilig

"İşkence yaptıkça bana gülerdi
Bunda yalan yoktur herkes de gördü
Bir çekirdek verdim, dört bostan verdi
Benim sâdık yârim kara topraktır."

Âşık Veysel Şatıroğlu
"Kara Toprak"

"Işığı tükenmişti güneşin ve en karanlık gece,
Sarmıştı tüm cennetleri."

***Gılgamış Destanı* / 5. Tablet**
Danny P. Jackson
Türkçesi: Ahmet Antmen

"Ağaçlar uçlarını kırar, çalı çırpı yapraklarını bağlar,
Geyik yavrusunu öldürür mü hiç?"

Hitit Sözü
William W. Hallo,
***The Context of Scripture*,**
"Hittite Proverbs" (1997)

Bu romandaki karakterler yazar tarafından kurgulanmış olup, yaşayan insanlarla benzerlikler tamamen tesadüftür. Çorum valisi ve makam şoförleri, Çorum emniyet müdürü ve korumaları, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü rehberleri, kütüphane müdürü, Çorum müze müdürü, Boğazkale kaymakamı ve müze müdürü ile aileleri, polisler ve gazeteciler kurmaca karakterlerdir, asıllarıyla ilgisi yoktur.

Bu romandaki olaylar, *bugün Anadolu'da yaşayan halk kültürlerinin hepsinin* günlük yaşam âdetlerine yansıyan kadim Türk Kaman gelenekleri ve Orta Asya-Sibirya mitolojileri ile M.Ö. 1650-1200 yıllarında bugünkü Çorum'da başkent kurup, Anadolu ve Mezopotamya'da hüküm sürmüş Hitit İmparatorluğu mitolojisinden esinlenerek kurgulanmıştır.

Bu, biyografik bir roman değildir.

İÇİNDEKİLER

1. Burası Anadolu 13
2. Hayatta Öyle Zamanlar 28
3. Endişe Aklın Yangınıdır! 48
4. Nehre Kilim Serip, Üstünde Şarkı Söylemiş... 57
5. Herkesin Bilmediğini Bilmek 81
6. Hades'in Kardeşi Erlik Han 94
7. Defne Kaman Otelde Hiç Kalmamış Ki 105
8. Geyik Beni Görünce 114
9. Çorumspor Küme Düşecek mi? 121
10. Toprak Ana: Yeryüzünün Rahmi 132
11. Bir Şeyi Saklamanın En İyi Yolu 140
12. Birinci Gece 148
13. Lengerde Keşkek 157
14. Taşra Korkusu 169
15. Sen Ne Yaptın Karaca? 180
16. Karaca'nın Avucundaki Sır 186
17. Çorum Beşlisi 201
18. Hüseyin Dede Vazosu 213
19. İkinci Gece 221
20. Baba Evi 230
21. Bir Gün Şehre Büyülü Bir Geyik Gelir 246
22. Herkesin Bir Babası Vardır 266
23. Cin Gibi Doğmanın Bedeli Cinle Yaşamaktır! 274
24. Geyik Laneti 292

25. İnsanın Neredeyse Yeniden Aşka İnanası Geliyor 307
26. Üçüncü Gece 317
27. Dünyanın En Eski Aşk Tableti 334
28. Hayat Defterine Girmiş Hiç Kimseyi Silemezsin 346
29. Yalnızlığın İlacı Ne Kalabalık Ne de Aşktır. 357
30. Bir Dağ Gibi Düşünmek 365
31. Alt Dünyada Karakuru Bir Düş 370
32. Tecrübeli İhtiyarın Sözü, Sözlerin Mayasıdır 386
33. Gerçekten Birleşebilir mi Aşk İhtirasla? 396
34. Hackerlar İnternetin Bağışıklık Sistemidir 404
35. #DEFNEKAMANNEREDE ? 415
36. Parayla Görgü, Zulümle Saygı Kazanılmaz 423
37. Geyikli Gecenin Arkası Ağaç 435
38. Arkeologlarla Polisler Aslında Aynı Şeyi Arar 444
39. Ateş Düştüğü Yeri Yakar! 449
40. Kaygusuz Abdal Nidelim, Ahd ile Vefa Güdelim 456
41. Tarihî Eser Kaçakçılığı Hobi Olamaz 468
42. Suç ve Ceza 478
43. Boyalı Höyük 488
44. Gönül Umduğuna Küser 491
45. Geldiği Gibi Ansızın Gitti 498
46. Cehennemin Yolları İyi Niyetle Döşenir 502
47. #DEMOKRASİLERDEGAZETECİÖZGÜRDÜR 511
48. Kuştur Kalbi Sevenin, Kafese Hiç Sığmaz! 517
49. Canlıların Özü Rekabet mi, Dayanışma mı? 522
50. Anadolu Demokrasi Şenliği 531
51. Uzlaşma ve Barış Kültürü 537
Teşekkür ve Bilgi 551

UYUMSUZ DEFNE KAMAN'IN MACERALARI

TOPRAK

1. BURASI ANADOLU

Perşembe Akşamı

"Burası Anadolu; şimdiye kadar hiçbir sır uzun süre saklı kalmadı bu topraklarda!"

Güneş, Çorum Valiliği'nin batıya bakan cephesini kırmızı toprak tonlarına boyayarak batarken bile, şehri bozkır yazma yaraşır biçimde yakmaya devam ediyordu. Demli çayını yudumlayan vali konuşmasına devam etti:

"Sen sakın tatlı canını sıkma! Bak, bu Anadolu'dan ne sultanlar, şâhlar gelmiş geçmiş, nice krallar, ağalar saltanat sürüp, süprülmüş... Ne yalanlar, utançlar ve gani günahlar gömülmüş bu mübarek toprakların altına... Ama sonunda ne olmuş?"

Susup, bekledi, sonra kendi sorusunu kendi yanıtladı:

"Hiçbir şey saklı kalmamış! Yerin yedi kat altına saklasalar bile nafile! Baksana, kazmaya gerek dahi kalmadan kaç bin yıllık kemikler fışkırıyor topraktan! Onun için sen hiç üzülme, insan istese bile kaybolamaz Anadolu'da."

Sesi, sakin, sevecen ama kararlı, tam 'devlet baba' tonundaydı.

Çorum Valisi'nin makam odasında, gösterişli masanın önündeki deri koltuğa neredeyse gömülerek oturan, orta boylu, omuzları çökmüş, erkenden seyrelmiş saçlarını sanki utancından taramamış, sigara sıskası, kırk yaşlarındaki adam, gözlerinden keder akarak valiyi dinliyordu. Özensiz lacivert takım elbisesinin üzerine yasak savmak için buruşuk bir kravat takmıştı.

"Yok Kemalciğim, o güzel yüreğin hiç daralmasın. Gazeteci Defne Kaman, istese bile uzun süre sırlara karışamaz buralarda!"

"Haklısınız Vali Bey de, gazeteci Defne Kaman'dan haber almayalı tam yirmi yedi saat oldu!" diye, kendi kendine söylendi, gözlerinden keder akan adam.

Defne Kaman'la tanışıklığı yıllar öncesinde çetrefilli olaylara dayanan Kemal Yörüklü, Çorum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün kokartlı rehberlerinden biriydi. Aradan geçen yıllar içinde gelişerek devam eden dostlukları nedeniyle Defne artık onun hayatının bir parçası olmuştu. Bu kez yüksek sesle, bakışları kadar kederli bir sesle konuştu:

"Ben bu kızı uzun zamandır tanıdığım için, onun kendi başını derde sokma konusunda çok becerikli olduğunu söyleyebilirim Vali Bey. Defne, nesli tükenmekte olan bir insan türündendir. Bu kız kendisine dokunmayan yılanın, başkasına dokunmasını dert edinir, maalesef!"

"Kemalciğim, yoksa sen bu gazeteci hanımın daha önce İstanbul'da kadın cinayetlerini araştırırken bir vapurda kaybolmuş olduğunu mu imâ ediyorsun? Eh, ama insaf et yani! Orası

koskoca İstanbul, büyük sırların ve entrikaların başkenti. Burası, bizim küçük, sakin, derli toplu güzel Çorumumuz. Bana sorarsan, insan İstanbul'da zaten devamlı kayıptır!"

Güneş, 21. yüzyılın en sıcak yazının bir perşembe akşamı 'batarken', Çorum Valiliği'nin camlarından yansıyan ışınlar, sıkı sıkıya kapatılmış şerit perdenin arasından ustalıkla sızıp, makam odasını göz kamaştırıcı toprak renklerine boyuyordu. İnsan ruhu ve bedeni için cinnet derece selsiyusa yükselmiş ısıya karşın, makam odasına mutlu bir serinlik ve yapay huzur dağıtan klimanın etkisi hemen hissediliyordu.

Buruşmayan likralı bir kumaştan, şık kesimli, açık gri renkli takım elbisesi, günün sonunda hâlâ bembeyaz duran pamuklu, kol düğmeli gömleği, mavi kravatıyla makam koltuğunda oturan vali, bilmem kaçıncı çayını yudumluyordu. Uzunca boylu, sağlam yapılı, bıyıksız, elâ gözlüydü. Yaşıtlarını kıskandıracak kadar gür, kumral saçları şakaklarında bolca kırlaşmıştı. Modaya uygun kemik çerçeveli gözlüğünün camlarını özenle temizlerken, dışarıda bozkırı ateşe vermiş olan sıcaktan pek etkilenmiş görünmüyordu.

Rehber Kemal Yörüklü, validen çok daha genç olmasına karşın, kalbinde uzun zaman önce açılmış ve hâlâ kanadığı belli olan 'derin bir yara', onu biyolojik yaşının dibine çekiyordu. Yüzünde, vazgeçmiş insanlara özgü, 'mahcup bir gülümseme' maskesi vardı. Batan güneşin rengi dâhil, önünden geçen her mutluluğa çoktan körleşmiş kederli gözlerinden yaralı kalbini çırılçıplak sergileyen rehber Kemal, mesleki bilgisi, deneyimi ve *uyumlu* kişiliğiyle rehberlik camiasında kazandığı itibarı, kendini acındırma hastalığıyla darmadağın etmekten de haz alır gibiydi. Ruhunu gönüllü olarak insanî hazlara kapatarak kendini cezalandıran insanların çoğu gibi, onun da hayatın kıyısında gönülsüzce sürüklendiğini teşhir etmekten mazoşistçe bir zevk aldığı söylenebilirdi. Bu yüz-

den, şimdi muhteşem renk cümbüşüyle batan güneşin, burnunun ucundaki Kızılırmak üzerinde adına uygun renklerde yarattığı şöleni hayal etmeyi bile kendine yasaklamıştı. Onun yerine valinin hoşgörüsünden yararlanarak, 'kapalı kamu alanı' yasağını delen sigarasını içiyor ve keyifle kendine acımayı sürdürüyordu.

Gündemi dünyanın en hızlı değişen ülkesinin Çorum ilinin valisi, bir yandan önündeki monitörden dijital gazeteleri takip edip, bitmekte olan günün son haberlerine göz atarken, bir yandan da oğlu gibi sevdiği rehber Kemal'e laf yetiştiriyordu. Bu sohbetler valinin yoğun günlük iş programında kafasını dinlemek için verdiği kısa dinlenme molalarıydı. Çayından bir yudum daha aldıktan sonra, artık Çorumlularca da meşhur gür kahkahasını attı:

"Bak meselâ, üniversiteyi Ankara gibi büyük bir şehrimizde okumuş olan ben bile sadece iş ya da çocukları gezdirmek için birkaç gün İstanbul'a gittiğimde orada kayboluyorum. Hah hah ha! İstanbul, tek bir şehir, artık bir metropol bile değil! İstanbul, birkaç şehrin misafirliğe gitmişken, geri dönmekten vazgeçip, oraya yerleşip kaldığı muhteşem bir kaos! Hah hah ha!"

Kahkahasıyla makamını sık sık şenlendirmeye hiç üşenmeyen vali, bu sırada kapısını çalan sekreterine, içeriye girmesini söyledi. Yüksek tavanlı, geniş ve birçok resmî daireye kıyasla çok zevkli döşenmiş makam odasına giren orta yaşlı sekreterinin getirdiği evrakı yılların deneyimli gözleriyle hızlıca inceleyip imzalarken, bir yandan da konuşmasını sürdürdü:

"Ancaakk! Bir şehrin güzelliğine hayran olmak başka, orada yaşamak başka şey! Şimdi, İstanbul'a gidip de gönlünü orada bırakmayan pek kimse yoktur ama iş orada yaşamaya gelince... Vallahi biz döner, mütevazı, herkesin birbirini tanıdığı, sakin, hamdolsun kazasız-belâsız Çorumumuza geri döner, güzel güzel yaşarız burada."

Kendisi aslen Çorumlu olan rehber Kemal ile onun uzaktan akrabası olan valinin sekreteri birbirlerine bakıp, memnuniyetle gülümsedi. Çorumluların çoğu gibi, onlar da valinin üç yıl öncesine kadar bu şehre hiç ayak basmamış biri olduğunu hatırlayıp, şehri benimseyişindeki samimiyete şükran duydular. *İnsanların, çocukluk yıllarının geçtiği coğrafyaya duydukları duygusal bağ ve aidiyet hissi yerçekimi gibidir.*

Sekreteri ve rehberinin bakışlarındaki minnettarlık ifadesine her seferinde şaşıran vali, 'Cumhuriyet İdeali'ni benimsemiş bir yurttaş olarak' 'memleketin her köşesi memleketimdir!' idealizminin yitip erimesine üzülüyordu. Çünkü şimdi elli beş yaşında olan vali, anne ve babası 1930'ların ortalarında doğmuş, Cumhuriyet'in üçüncü kuşak çocuklarından biriydi.

"Hem nedir bu telaşın Kemalciğim? Defne Kaman'la daha dün sabah müzenin balkonunda hep beraber kahvaltı etmedik mi? Bırakın kadını, işini yapsın! Hem o arazide rahat rahat dolaşsın, köylülerle röportajlar yapsın diye, yanına en iyi arkeologlarımızı ve şoförümüzü vermedik mi? Bir de o gazeteden fotoğrafçı çocuk var yanında zaten; şu adı çift T'li Attila olan hani? Gezsin, dolaşsın, baksın, görsün, araştırsın, değil mi?"

Ancak valinin bu sözleri üzerine öbür ikisi bu kez kaygıyla bakıştılar.

"Sayın Valim... Şey..." diye söze girdi sekreteri, ama çekindiği için sustu, devam edemedi.

"Ne? Sen söyle yalan mı? Valilik olarak elimizden gelen ikram ve imkânı seferber etmedik mi yani?" diye onları tatlı tatlı azarlayıp, kaşlarını çatan vali, çayından bir yudum alırken sözlerini düşünüp tek tek tarttı. Ardından bu kez daha yumuşak bir sesle ekledi:

"Ha, tabii... Tabii, en iyi rehberimin neden Defne Kaman'ın yanında olacakken burada benimle çay içip, sızlandığını sormayı unutmuş olmalıyım!" diye, sitem etti.

"Vali Bey..." diye söze başlayan rehber Kemal'i tam o sırada bir öksürük nöbeti tuttu. Oğlu Karaca dâhil, kendisini tanıyan herkesin bırakmasını istediği sigara bağımlılığı, son yıllarda onu böyle yorucu öksürük krizleriyle tehdit etmeye başlamıştı, ancak o bunu hâlâ ciddiye almamakta ısrarlı görünüyordu. Onu üzülerek izleyen vali ve sekreteri sabırla bu öksürük krizinin bitmesini beklediler. Bu sırada valinin cep telefonuna mesaj üstüne mesaj geliyor, o da mesajları neredeyse canı sıkkın bir ifadeyle hızla okuyup, içini çekiyor ve ardından hemen siliyordu.

"Vali Bey, biz hep beraber... Yani siz, öhhö öhhö! Efendim, siz Defne'yle kahvaltıyı dün değil, evvelsi sabah yaptınız. Öhö öhö! Affedersiniz! Yani... Öh höh... Defne'den haber almayalı iki güne yaklaşıyor efendim!" diyebildi, sonunda. Ardından yeni bir öksürük krizine kapıldı ve yüzü kıpkırmızı kesilip, sıska bedeni oturduğu yerde iki kat katlanana kadar öksürdü. Sonra biraz yatışıp, sehpadaki bardaktan su içti ve onu sitemli gözlerle izleyen valiye bakarak kaygılı bir sesle devam etti:

"Zaten size söylemeye çalıştığım da buydu. Bugün öğleden sonra telefonda konuştuğum Defne'nin anneannesi Umay Bayülgen, bu gece kendisinin bizzat torunundan haber almayalı tam kırk saati geçmiş olacağını hesap ettiği için o vakte kadar Defne'yi bulduk bulduk, yoksa kalkıp ilk uçakla Çorum'a geleceğini söyledi. Az önce de arayıp havalimanına doğru yola çıktığını haber verdi. Kırk sayısı bu aile için çok önemlidir Vali Bey! Hem eğer bu soğukkanlı hanım bile telaşlandıysa, Defne'nin başı gerçekten dertte olmalı efendim!"

Kısa bir süre kaşları çatılı olarak düşünen vali, bir yandan bilgisayar monitörüne göz atıyor ve orada okuduğu her neyse

devam ettikçe kaşlarını daha da çatıyordu. Aynı anda birkaç işi yapabilenlerin kıvraklığıyla, bir yandan cep telefonuna akan mesajları silerken, bir yandan da Defne Kaman'la yaptığı son kahvaltının tarihine ilişkin dikkatsizliği konusunda çabucak toparlanıp acı acı güldü.

"Bak yine işi böyle büyütüp kendini üzüyorsun Kemalciğim! Tamam, haklısın, müze balkonunda bu sabah Japon müzecilerle ettiğim kahvaltıyı dünle karıştırmış olabilirim, ancak durum hâlâ senin endişelendiğin kadar vahim görünmüyor bana. Defne Hanım genç, iyi eğitimli ve akıllı bir kadın, ama daha önemlisi, o yetişkin bir insan. Nereye gidip gidemeyeceğine hiçbirimiz karışamayız. Hem belki de bizim arkeolog Güneş Bey'le baş başa biraz gezmeye çıkmışlardır? Yani illa her konuda bize hesap vermek zorunda değil ki? Şimdi sen bu beyhude üzüntüyü bırak da söyle bakalım, madem Defne'nin anneannesini şahsen tanıyordun, neden onu yatıştırıp, yaşlı bir hanımın buralara kadar zahmet edip, yorulmasını önleyemedin ha?"

"Ah!" diye, dertlenerek içini çekti Kemal, yüzü biraz önceki öksürük krizinden kıpkırmızıydı. "Ah, tabii siz böyle rahat konuşuyorsunuz Vali Bey! Konuşuyorsunuz, çünkü siz Umay Bayülgen'i henüz tanımıyorsunuz! Sakın onun öyle yaşlı bir nine, tonton bir hanım olduğunu falan sanmayın. Evet, kendisi eczacıdır, otacıdır, kamdır, bilgedir, şifacıdır. Görgülü, kültürlü bir aileden gelmiştir, ama... Ah, ama bu kadın keçi gibi inatçı, kedi gibi kontrol edilemez biridir. Üstelik –hani bu belki kötü bir mecaz olacak ama– kendisi bütün canlıları, dolayısıyla yılanları bile sevimli bulduğu için çekinmeden söyleyeceğim: yılan gibi sakin ve kaplan gibi de güçlüdür maalesef. Bizim buralarda –affedersiniz– hani 'eli maşalı karı' derler ya, işte tam öyle biridir bu Umay Nine. 'Nine' dediğime de bakmayın siz! Sanki mübarek kadın 'zaman dede'yle anlaşma yapmış ve hep yetmişlerinde kalmıştır!"

Biraz soluklanıp, az önceki öksürüğü unutmuş gibi cebinden yeni bir sigara çıkartan Kemal devam etti:

"Bakın abartmıyorum Vali Bey, eğer biz Defne'yi hemen bulamazsak, vallahi bu Umay Nine hepimizin canına okur, o yetmez, bir de Çorum'u başımıza yıkar!"

"Hah hah ha! Hay sen çok yaşa Kemalciğim emi!" dedi Vali. "Yahu nasıl bir nineymiş bu Umay Hanım böyle? Kadıncağız herhalde yetmişlerinde olmalı, değil mi? Hayır... İyi ki seni tanıyorum, yoksa gözümde süpürgesiyle uçan bir cadı canlanacak, hah hah ha!"

Bu sözler karşısında, yıllar önce eczacı Umay Bayülgen hakkında benzer bir önyargıya kapılan, ancak onunla tanıştıktan sonra şok geçiren Kemal, o günleri hatırlayarak, zoraki bir gülümsemeyle: "Ah, sen daha kiminle uğraştığını bilmiyorsun!" manasında başını iki yana sallayıp içini çekti.

"Biz farkına varmasak da her fırtınayı hazırlayan tabiat şartları mutlaka önceden birikmiştir. Fırtına bir sonuçtur. Akıl, fırtına toplanırken onu görmek ve tedbir almak için bize verilmiş bir armağandır," demişti Umay Bayülgen, Kalamış'taki bahçeli evin şifa serasında ilk tanıştıkları gün. Kemal içinden onun bu sözlerini düşünürken, âniden az önce valinin Güneş Aytan'dan bahsettiğini fark etti. Amerika'daki bir üniversitede çalışırken, antik Hitit kültürü araştırması için bir yıllığına Çorum'a gelen arkeolog Güneş Aytan, samimi ve mütevazı kişiliği sayesinde sadece birkaç aydır yaşadığı şehrin hem ileri gelenleri, hem de esnafı ve kazı alanına yakın köylüleri tarafından sevilen bir kişi olmayı başarmıştı. Valinin, Güneş Aytan'ın Defne'yle baş başa bir yerlere gitmiş olabileceğini imâ ettiğini de yeni anlayan Kemal, bu duruma bozulduğuna kendisi bile şaşırdı. Ama bozulmakla kalmadı, pek huyu olmadığı halde kendini tutamayıp duygularını dışa vurdu:

"Ayrıca o arkeolog Güneş Bey'le Defne arasında sandığınız gibi bir yakınlaşma olduğunu da hiç sanmıyorum Vali Bey. Eğer olsaydı, bunu en önce ben bilirdim! Hem zaten Defne'nin bir arkadaşı var ya? Gazeteden yanında getirdiği o genç adam, hani yazı dizisinin fotoğraflarını çeken albino genç... İşte o çift T'li Attila bir şey... Attila neydi? Attila Gültekin miydi?" diye, handiyse kavgacı bir sesle konuştu. Ancak daha ağzını kapatır kapatmaz saçmaladığı için kendine kızdı.

Kemal Yörüklü, kendisine böyle sık sık kızar, herkesin ânında unutup geçtiği küçük tatsızlıkları büyütür, bu yüzden uykuları kaçar, sonunda da hep hatalı ve kaybetmiş olarak kendini suçlardı. Şimdi de 'vali saçmaladığımı duymamış olsa bari', diye suçluluk duygusuyla ona baktı ama vali, tam o sırada nostaljik sesiyle çalan cep telefonuna yanıt vermek için başım çevirdiğinden, duydukları nedeniyle yüzünde beliren afacan gülümsemeyi göremedi. Yüzünü göremedi ama valinin o sırada telefonda başını sallayarak önemli bir şey dinlediğini anlayınca rahatladı. Fakat bu rahatlık, valinin hiç konuşmadan dikkatle dinlediği konuşma uzayınca bozuldu; Kemal saatine bakıp sinirli sinirli söylendi:

"Yandık vallahi, Umay Nine'nin gelmesine az kaldı!"

Sonra saatlerdir sık sık yaptığı gibi, yine Defne'nin cep numarasını tuşladı ama yeniden aynı sesli mesajı duydu: 'Aradığınız numaraya ulaşılamıyor, daha sonra yeniden arayın!'

Bu sırada telefon konuşması biten vali, birden ayağa fırladı: "Benim küçük kız, 'Artık, hiç değilse bir akşam yemekte seni görelim baba!' diye sitem etti. Ben yemeği bu gece evde ailemle yiyeceğim!" diyerek, sabırlı ve serinkanlı karakterine hiç uymayan bir telaşla toparlanmaya başladı. Sonra sekreterine döndü: "Biraz önce bilgisayardan bir makale seçmiş, yazıcıya yollamıştım. Onu bir zahmet getir de yolda okuyayım!" dedi. Valinin, tarihî eser kaçakçılığı konusunu haber yapmak üzere şehirlerine geldikten

üç gün sonra ortadan kaybolan Defne Kaman'la ilgilenmek yerine ailesiyle yemeğe gidişine fena halde içerleyen Kemal'in yüzü asıldı. Çok sevdiği valiye ilk kez surat astı. "Küçük dediği de on yedi yaşında, benim oğlanla yaşıt, koca kız!" diye geçirdi içinden. Sonra bu düşüncesinden ötürü yine kendini suçladı.

Aslında Kemal Yörüklü, valinin hem alçakgönüllü ve dürüst kişiliğine hem de yöneticiliğine hayranlık duyardı. Valinin görevde olduğu yaklaşık üç yıldır şehrin en iyi ve güvenilir memurlarından bir beyin takımı kurup, Çorum'u tarihî ve kültürel özellikleriyle Anadolu'nun parlayan merkezlerinden biri yapması, dost ve düşmanın gözünden kaçmıyordu. Ayrıca tanışmalarından itibaren valinin özellikle kendisine sahip çıkışına şükran duyan rehber Kemal, şimdi onun Defne Kaman'ın kaybolması karşısındaki ilgisiz tutumuna şaşırmış, bozulmuş, hattâ kişisel olarak incinmişti. Tanıştıklarından beri valiye ilk kez bir davranışı için bozuluyordu, ama elinden ne gelirdi ki? Kemal Yörüklü, sadece Defne konusunda değil, hayatta uğradığı haksızlıklar karşısında da elinden hiçbir şey gelmeyen, hayatı seyrederek yaşayan insanlardan biriydi. Çünkü hayat haksızlıklarla doluydu ve o – maalesef– kadersiz, şanssız doğanlardan biri olduğu için bugüne kadar onun talihine hep acı düşmüştü. Gerçi bir kez talih yüzüne gülmüş, ama acısını çok daha beter çıkartmıştı sonunda! Zaten pilavdaki taş, baklavadaki ceviz kabuğu, havada uçan kuş, balkondaki çiçek suyu, babanın en merhametsizi, annenin en şefkatsizi, evlâdın en sorumsuzu hep ona denk gelirdi. Batmakta olan bir gemiyi hafifletsin diye denize atılacak tek kişi çekilişi yapılsa, muhtemelen kura ona çıkardı!

Bu sırada çoktan toparlanmış olan vali, sekreterinin getirdiği birkaç sayfalık çıktıyı siyah deri çantasına aceleyle yerleştirirken, bir yandan da onun, ertesi gün Çorum'a gelecek bir bakan, iki yabancı tarihçi, iki gurme gazeteci ve Çorum'da geçen bir roman

yazmakta olan kadın yazarla olan randevuları da dâhil birbiri ardına sıraladığı yoğun programı başını sallayarak dinliyordu. Valinin yüzüne bakarak kan şekeri seviyesi ve mide ülseri durumunu kontrol etmeye bayılan sekreteri, şimdi valinin gözlerine çökmüş kara bulutları akşam yorgunluğuna yoruyordu. Zaten valinin konutuna dönmesiyle kendisinin bıraktığı yerden karısı devam edeceği için içi rahattı.

Hep birlikte valinin makam odasından çıkarlarken, valilik çalışanları Anadolu'nun feodal yapısından kalma abartılı saygı gösterisi geleneğine devamla ayağa fırlayıp ceketlerini iliklediler. Başlarını indirip, bellerini kırk beş derece eğerek valiyi sultanmış gibi selâmladılar. Cumhuriyetin seçilmiş ve atanmış yöneticileri de istisnalar dışında bu 'köle selâmı'nı handiyse zevkle kabul etmeyi sürdürürler. Ancak Çorum valisi istisnalardandı. Tüm ısrarına rağmen yönetici-vatandaş ilişkisine geçilemediği için her gün hiç hoşlanmadığı bu 'nostaljik gösteri'ye maruz kalıyordu. Bu sırada dudağına astığı yeni bir sigarayı yakmak için cebinde çakmak arayan Kemal'in cep telefonu Cem Karaca'nın 'Resimdeki Gözyaşları' şarkısıyla cayır cayır yanarcasına çalmaya başladı. Defne'nin aradığını sanıp, heyecanla telefonunun ekranına bakan Kemal, orada Umay Bayülgen yazdığını görünce endişeyle içini çekip kendi kendine söylendi: "Yok Güneş Bey'le gezintiye çıkmışmış da, yok bize hesap vermek zorunda değilmiş de... Peki, ben şimdi ne halt edeceğim, ne diyeceğim Umay Nine'ye?"

Günbatımında şehirler, her akşam sahneden çekilirken ertesi gün bir daha asla sahneye çıkamayacağı endişesini duyan başkarakterin, dünyanın en muazzam şiirini, en içtenlikli sesiyle okurken duyduğu abartılı heyecanın renklerine boyanır. Şehrin kenarına kurulduğu suyun bir ayna gibi yansıttığı günün son ışıkları: tabiatın insanlara her gün bedava sunduğu bu büyük temaşa, şanına yakışır bir muhteşemlikle kapanır. Oyunun ilk

perdesindeki başkarakter güneş sahneden çekilirken, kuliste son hazırlıklarını saatlerce önce yapmış olan ay ile yıldızlar yerlerini almaya başlarlar.

Tamamen karanlık basmadan önce şehir, batan güneşin arkasından koşarak giden ışığın hızla kaybolmasına rağmen, mevsimin elverdiği kadar bir süre daha alacalanır. Akşam alacasında beliren o son aydınlıkta insanların çoğunluğu, binlerce yıllık içgüdüyle dışarılardan içerilere çekilir, sokaklar ve kırlar boşalmaya başlar ve sonra birden gece iner. Bu çok çabuk olur, loşluğun içindeki zayıf ışık demeti karanlığın içinde hızla erir. Karanlık, simsiyah ve gizli varlığıyla her şeyi yutar, bastırır, kapatır ve ezer. Karanlığa bir kez teslim olunca aydınlık ölür. Karanlıkla başa çıkan tek güç güneştir.

Vali ve rehber, valilik binasından dışarıya çıktıklarında güneş henüz 'batmış', akşam geceye dönüyordu; Çorum alacakaranlıktı. Ne geceye, ne de gündüze ait olan alacakaranlık saatleri melânkoliye yatkın insanlar için günün en zor zamanlarıdır. Seher vaktinde güneşe gebe olan sabah, alacakaranlıkta geceye hazırlanır ve belki de melânkoliyi besleyen hüzün bu nedenle akşamı tercih etmektedir...

Kemal, alacakaranlığa yenilmemek için çabalarken saatine bakıyor, Ankara üzerinden Çorum'a gelmek için Atatürk Havalimanı'nda uçak bekleyen Umay Bayülgen'i düşünüyordu. O, sigarasını kaygıyla emerken, vali, duygusal sorunlarla boğuştuğunu bildiği ve oğlu gibi sevdiği rehber Kemal'i daha fazla sarsmamak için öğleden beri 'kayıp vakası' olan Defne Kaman hakkında ciddi derecede endişelendiğini ondan saklayarak makam arabasına biniyordu. Bu sırada özellikle Kemal duysun diye makam şoförüne neredeyse bağırarak: "Haydi eve gidelim, kızım beni bekliyor Hakkı!" dedi. Valiye bağlılığı ve hayranlığı her hareketinden belli olan şoförü Hakkı, arabanın sağ arka kapısını

asker gibi 'hazır ol'da tutarak mânidar bir bakışla başını salladı. "Emredersiniz, hemen eve gidelim Sayın Valim!" diye bağırdı. Normal şartlar altında Kemal'e abartılı gelecek bu diyalog, şimdi stres altındayken dikkatini bile çekmedi. Vali, arabasına binmeden Kemal'e döndü:

"Ha, Kemalciğim, Umay Hanım'ı Esenboğa Havaalanı'ndan almaya gitmen için Hakkı bir saat sonra sana gelecek. Aman büyükhanımı rahat ettirin! Müsait bir zamanda ben de kendisiyle tanışıp ağırlamak isterim. Bu arada acaba büyükhanım yalnız mı geliyor, yoksa ona eşlik eden biri olacak mı yanında?"

Dünyanın bütün dertlerini omuzlarında taşırmış gibi bitkin ve üzgün görünen Kemal, sigarasını zorla dudaklarından koparak, parmaklarının arasına sıkıştırdı:

"Vallahi bir arkadaşıyla geliyormuş Vali Bey. Semahat diye biri... Semahat Sahaf Hanım olabilir, öyle biri..." diye gönülsüzce yanıtladı.

"İyi, sen bir sor bakalım, aynı odada mı kalıyorlar, ona göre arkadaşı hanıma da otelde yer ayırt, ihtiyaçlarıyla bizzat ilgilen Kemal!"

Söylenenleri derin derin içini çekerek, saygıyla dinleyen Kemal, sapsarı yüzünde acılı bir ifadeyle başını umutsuzca iki yana sallayarak kendi kendine söylendi: "Ah Vali Bey ah! Umay Bayülgen'in dünyanın en lüks otelinde bile kalmayacağını, onun sadece toprağa yakın birinci katta ve yer yatağında uyuyabildiğimi nereden bileceksiniz ki?"

Bu sırada arabaya binmiş olan vali onu duymadı, ama klima çalıştığı için kapalı duran pencere camını indirip, ayrılmadan önce yumuşak bir sesle ekledi:

"Haydi, sen de üzme kendini bu kadar Kemal! Aklına kötü şeyler getirme! Hem sen demedin mi, bizim kütüphane müdürü Akın Kaman, Defne Hanım'ın babasıymış diye? E, ne biliyorsun,

belki de baba-kız buluşmuş, hasret gideriyordur? Haydi, git evine, o dâhi oğlunla otur, baş başa bir yemek ye, dinlen biraz! Karaca'ya da benden selâm söyle!"

Araba tam birkaç metre uzaklaşmıştı ki, birden geri geri gelerek, yeniden Kemal'in önünde durdu. Vali camını indirip, gizli bir şey söylermiş gibi fısıldadı.

"Sen daha iyi bilirsin Kemal, Mısır Firavunu II. Ramses ne yaptı?"

"Ne yaptı Vali Bey?" diyerek sigarasını tuttuğu elini, babasından saklayan çocuk refleksiyle arkasına çekti.

"Daha ne yapsın, Kadeş Savaşı'nda Hititler'i yendiği yalanını bütün dünyaya yaydı. Bu ona yetmedi, yalan propagandasını taşlara resmetti, yazıtlara kaydetti! Ama ne oldu? Sonunda Hititleri yenemediği ve Kadeş Antlaşması'nı kuzu kuzu mühürlediği ortaya çıktı mı? Çıktı! Nerede çıktı? Burada: Anadolu'da!"

"Evet, doğrudur Vali Bey," diyerek başını kederle salladı Kemal Yörüklü.

"Anadolu'dan ümidini kesme Kemal! Anadolu yalancıyı, riyakârı ve zalimi mutlaka bağrından söker atar! Bulacağız Defne Hanım'ı inşallah."

Vali camını kapattı ve araba hareket edip gitti. Valinin arkasından hayal kırıklığı içinde bakarak, efkârla sigarasını tüttüren Kemal, yürüme mesafesindeki evine gitmeden uzun bir süre daha orada hiç kımıldamadan öylece kaldı.

Çorum Valisi Sabahattin Ali Okur, valilik binasının önünde bıraktığı Kemal'den yeterince uzaklaştığına emin olduktan sonra arabanın iç lambasını yaktı ve az önce sekreterinin hazırladığı bilgisayar çıktısını çantasından çıkarttı. Makam şoförü Hakkı Kızılırmak, valiyi evine değil, kendisinden dün sabahtan beri hiç haber alınamayan gazeteci Defne Kaman'ı aramak için çoktan kolları sıvamış olan emniyet müdürüyle yapacağı âcil toplantı

için emniyete götürüyordu. Vali, artık yüzünde saklamak zorunda kalmadığı sıkıntılı ifadeyle içini çekti:

"Nereye kayboldu bu kadın Hakkı? Saatlerdir Çorum kazan, biz kepçe arıyoruz; yok, yok! Sanki yer yarıldı ve gazeteci Defne Kaman içine girdi! Ulusal basın duymadan bu kadını bulmalıyız, yoksa yandık ki, ne yandık!" dedi. Onu dikkatle dinleyen şoförü, dikiz aynasından bakarak:

"Siz merak buyurmayın Sayın Valim, burası Anadolu, bu topraklarda hiçbir şey uzun süre saklanamaz. Sizin gibi 'çakır pençe' bir valimiz varken, evvel Allah yakında salimen buluruz gazeteci hanımı..." dedi.

Başını kaygıyla sallayan Vali Sabahattin Ali Okur, kendisine hayran olan diğer Çorumlular gibi, şoförü Hakkı'nın da onun bazı cümlelerini atasözü gibi ezberlediğini duyunca mahcup oluyordu ama bu kez farkına varamayacak kadar dalgındı. Hakkı'nın kendisi için daha önce de kullandığı 'çakır pençe'nin manasını da şimdi hatırlayamadı. Başını sallamaya devam ederken yeniden içini çekti, sonra yakın gözlüklerini takıp, ***www.defnekamanyazilari.com*** sitesinden indirdiği yazının başlığını okudu:

'TARİH HIRSIZLIĞININ ADI DEFİNECİLİK OLAMAZ!' Tam ilk satıra geçmişti ki, telefonu, 1960'ların çevirmeli telefonlarının o 'nostaljik' sesiyle çaldı. Arayan emniyet müdürüydü. Kızını erken doğum sancıları nedeniyle âcilen hastaneye götürmüş, bu yüzden emniyet yerine hastanede buluşmalarını rica ediyordu. Defne Kaman'ın yazısını okumayı erteleyen vali, şoförüne:

"Emniyete değil, Has Hititler Hastanesi'ne gidiyoruz Hakkı!" dedi.

2. HAYATTA ÖYLE ZAMANLAR

Vardır ki; insan kendisinin içinde bulunduğuna inandığı durum ve konumla tamamen ilgisiz bambaşka bir yerde durduğunu şaşırarak kavrar. İnsan, çok güvendiği için sırtını döndüğü eşi-dostu ve/ya adına *kader* demeyi tercih ettiği hayat tarafından ilk kez sırtından vurulduğunda, yere düşene kadar yaralandığına inanmaz. Zaten bu 'sırttan vurulma' denen felaket de öyle âniden gerçekleşmez. Kötülük, geleceğine dair bazı işaretler vermeye çok önceden başlar ama insan beyni, özellikle sevdiklerimiz, duygularımızla değerlendirdiğimiz yakınlarımızın ihanetini hafifleterek aktarır bize. Beynimizin amacı asla onları korumak ve bizi aptal yerine koymak değildir aslında. İnsan beyni sadece şok geçirip, delirmemizi önlemeye çalışırcasına 'sırtımızdan ihanetle vurul-

duğumuz anda' yaralı olarak bir süre daha sanki bir şey olmamış gibi zaman kazanmamıza uğraşır. Bu yüzden insan ilk anda 'vurulmuş' olduğuna hiç inanmaz, ancak yere düşerken durumu kavrar ve buna çok şaşırır. Şaşırmanın acısı, her zaman yaradan daha büyüktür. 'Nasıl olur da benim başıma bu gelebilir?'

Rehber Kemal Yörüklü, on yıl önce yaşadığı böyle bir yaralanmanın acısını hâlâ dindirememiş, her toparlanma çabasında kabuk bağlamaya başlayan yarasını iyileştirmek yerine tekrar kaşıyıp, yeniden kanatmayı huy edinmişti. Aynı zamanda, başa çıkılamayacak bir düşman yaratmanın ferahlığına da sığınarak 'kader'inin kötü olduğuna inanmayı tercih etmişti. Zor ve sevgisiz geçen çocukluk, yalnız ve yoksul geçen ilk gençliğinden sonra nihayet bir mucizeyle hayatı kurtulmuş, tam mutluluğu tatmışken *kader*, onu sırtından vurup, süründürmeye başlamıştı. Artık yalnız geceler, hafta sonları, eve saklanmalar, tek başına sinemaya gitmeler, tek kişilik yatağından çıkmak istemediği sabahlar bitti diye mutluluktan uçarken, 'kaderin oyunu'na gelmiş, eski korkunç günlere geri dönmüştü. Kendisinden başka herkes, ama dünyadaki herkes, sanki onunla alay eder gibi 'mutluluk içinde yüzerken', Kemal ağzına bir parmak bal sürülüp, ortada bırakılmıştı işte! Kader değil de neydi bu? Üstelik hayatı tırnaklarıyla kazıp, tutunmaya çalıştığı sırada 'hayalindeki kadına' rastlamış, onunla 'mutlu bir yuva' kurmuş, hâttâ bir de baba olmuşken...

Kemal zaten, mutlu ve/ya başarılı olduğunda bunu görmezden gelip, âdeta cezalandırılmayı bekleyen insanlardan biriydi. Mutluluğu hak etmediğine çocukken inandırılmış ve buna azimle inananlardandı o. Nitekim çok sevdiği, bir tanecik genç karısı Ceylân, âniden hastalanmış ve altı ay içinde ölüp gidivermişti. Bu büyük kayıp, Kemal'i öylesine büyük bir kâbusun içine sürüklemişti ki, rüyalarda derin uçurumlara yuvarlanmaya benzeyen korkunç düşme hissini uyanıkken yaşamaya başlamıştı.

Bunca zorluktan sonra bulduğu mutluluk birden elinden alınmış, herkes gül gibi yaşarken kendi sevdiceği, o hayat dolu, sağlıklı, gencecik kız ölmüştü. Hâlbuki birlikte yaşadıkları on yıl boyunca sahip olduğu güzellik, huzur ve mutluluğa şükretmekte de kusur işlememiş, iyi bir Müslüman olarak orucunu, zekâtını, bayram namazlarını, iyi bir yurttaş olarak evinin vergisini aksatmamıştı. Ayrıca, iyi bir evlât olarak ne kendisine hayatında bir gün sarılmış annesinin evini, ne de ona tek bir kez iyi söz söylemiş babasının mezarını bayramlarda ziyareti ihmal etmişti. En önemlisi de, kendisiyle Ankara'dan kalkıp Çorum'a gelin gelen bir tanecik karısı, başının tacı Ceylân'ını bir gün olsun icitmemişti. Yani en ufak bir günahı yoktu. Ama haram yiyenlerin, başkasının karısına-kızına her fırsatta 'yan gözle bakıp', her türlü pisliği iki namaz, bir hacla silerek aklandığını sananların, her fırsatta aldatıp, sövüp, dövüp, yüzüne bakmadığı karıları seksen sene yaşarken, onun Ceylân'ı daha otuz yaşına bile girmeden âniden gitmişti. Çekip gitmişti güzel Ceylân'ı işte... Ve bu büyük haksızlıktı! Kemal hayatının bu en büyük şokundan asla kurtulamadı, aslında hiç kurtulmak da istemedi.

Eğer her fırsatta bir 'kaza çocuğu' olduğu hatırlatılacağına annesi ve babası tarafından sevilen bir evlat olsaydı, Çorum'da kalıp, ağbileri gibi babasının leblebi ticareti yaptığı iki küçük dükkânda küçük ölçekli bir tüccar olmak, kuşaklar boyu tekrarlanan aynı görücü usulü evliliklerden yapmak, sadece gelinliğe para iğneleme ve ara ara video gibi yeniliklerin kabul edildiği o aynı düğün-dernekler arasında kendine önceden biçilmiş benzer bir hayatı yaşamak, Kemal için sorun olmayabilirdi. Ancak liseyi bitirir bitirmez, beş parasız, Ankara'ya kaçıp turizm yüksekokuluna kaydolması, büyük şehirde dişiyle tırnağıyla kazıyarak tutunmaya çalışması, kendini rehber olmaya vermesi, gece kurslarına gidip İngilizce öğrenmesi, sadece babası ve annesinin sev-

gisizliği yüzünden, istenmeyen çocuk olmanın yarattığı kasvetten uzaklaşmak için değildi. Hayatını değiştiren etkenlerin arasında, babasının her sabah 'çok gereksiz masraf' olarak başına kakıp, her Allah'ın günü arkadaşlarının yanında 'tek kuruşuna kadar geri ödeteceği'ni hatırlattığı Çorum Lisesi'ndeki eğitimi sırasında karşısına çıkan tarih öğretmeni de vardı. Ankaralı genç tarih öğretmeni, dersi zaman zaman kesip, Çorum'un eski 'ev sahipleri' olan Hatti ve Hititler ile onların dünya uygarlığına katkısından büyük heyecanla bahsediyor, buna bağlı olarak Çorumlu gençlere yepyeni ufuklar açıyordu. O sırada henüz on altı yaşında olan Kemal, öğretmeninin **vaaz verir gibi** anlattıklarının etkisiyle hayaller kuruyor, kendi önüne konan tek tip hayattan başka, yeni bir hayat kurmasının mümkün olabileceğini düşünüp, yürekleniyordu.

"Çocuklar, eğer bu Hititler bir Batı ülkesinin topraklarında yaşamış olsaydı, size yemin ediyorum, şimdi dünyanın en önemli arkeolog ve tarihçileri orada çalışıyor, dünyanın bütün turistleri o şehre akıyor olurdu. Eğer Çorumlular yerel tarihlerine sahiden sahip çıksaydı, Çorum şimdi uluslararası ticaret ve kitap fuarlarından, yemek ve turizm festivallerine dünya çapında kültürel bir yıldız haline gelirdi. Emin olun çocuklar, eğer sizler isterseniz Hitit mirası en az Mısır Piramitleri kadar ilgi çekecek, önemli bir cevherdir! Bizse, bırakın bin yıldır bu topraklarda yaşamayı, sanki buraya geçici olarak yerleşmiş gibi bizden önce ve bizimle burada yaşamış eski veya çağdaşımız uygarlıklara yabancı muamelesi yapıyoruz. Hâlbuki azıcık bir araştırma bile gösteriyor ki, bizden önce buralara kök salan o kültürlerin hepsi bizim kültürümüzü derinden etkilemiş, tıpkı bizim de kendi çağdaşlarımızı etkilemiş olduğumuz gibi..."

Genç öğretmenin dersi sık sık bölerek heyecanla konuşması bazı öğrencilerin alaycı gülümsemeleriyle karşılansa da Kemal onu hayranlıkla dinlerdi.

"Çocuklar, hiç düşündünüz mü, burnunuzun dibindeki antik Hitit Sarayı'nın neden Topkapı Sarayı'na çok benzediğini? Peki, Selçuklular buralarda yaşarken nelerden etkilenmiştir, hâttâ Selçuklular Anadolu'ya gelmeden önce ne yer içer ve neleri kutsal sayarlardı? Neden ağaç, toprak, su, börtü böcek bizler için hâlâ kutsaldır?"

Gülüşmeler dışında sınıftan pek bir yanıt çıkmazdı. Çıkanlar da kulaktan dolma birkaç Anadolu efsanesi anlatırdı.

"Çocuklar, önce düşünün, sonra araştırın. Unutmayın, düşünmeden fikir sahibi olamazsınız. Eğer fikriniz yoksa, fikri olanlar gelip sizi yönetir! Bakın, elimizde büyük bir tarih mirası var. Elindekinin değerini bilmeyen, boşluğunu ancak onu kaybedince anlar. Tıpkı aşkta olduğu gibi... Bir gün anlayacaksınız, aşk acısı yaşadığınızda siz de anlayacaksınız..."

20. yüzyılın sonlarında Çorum Lisesi'nde ders veren Ankaralı genç tarih öğretmeni, konu aşka gelince susar, içini çeker, bu sırada Kemal hariç, diğer öğrenciler birbirlerine bakışıp, gülüşürdü... Kemal gibi, ailesinde sevgi görmemiş, istenmeyen çocuk olmanın acısını çekenlerse, aşk üzerine düşünmeye bile korkardı.

"Çocuklar, bu anlattıklarım içinizden sadece birkaçının kulağına girecek. Ama o bile kârdır. Zaten dünyamızın karşıtların barış içinde, yan yana yaşayabileceği bir gezegen olmasını hayâl edip, devrim yapanlar, hiçbir zaman çoğunluklar olmamıştır. Bilakis, çoğunluk daima sürü psikolojisine kapılır ve diktatörler bundan faydalanmayı iyi bilir. Unutmayın, Hitler'i, Mussolini ve Franco'yu çoğunluk desteklemiştir!"

Hitler ve Mussolini'yi bilmesine karşın o yaşa kadar Franco'yu hiç duymamış olan Kemal, o zamanlar henüz internet olmadığı, olsa da babasının 'masraf olur' diye asla eve sokmayacağı için onun kim olduğunu öğretmenine sıkıla sıkıla sokulup, sormuştu. "Franco mu? İspanyol İç Savaşı'na neden olan, kendi halkını

birbirine düşman cephelere bölüp, farklılıklarını keskinleştiren ve böylece kardeşi kardeşe kırdıran diktatördür," demişti öğretmeni, sanki şahsen tanırmış gibi samimi bir öfkeyle. "Yazar Hemingway ve Orwell'in adlarını aklında tut, kitaplarını bul ve oku, onlar da yüzlerce cesur gönüllü olarak İspanyol İç Savaşı'nda diktatöre karşı savaştılar. Ha, bir de *Guernica* var! Picasso'nun iç savaşı anlattığı resmidir. Bu resmi kitaplarda ara, bulunca da otur başına saatlerce incele... Kendi öz halkını bölüp, parçalayarak iktidar edinenlerin zulmünü işte o zaman anlayacaksın Kemal!"

Kemal, o yıl Amerikalı Hemingway ile İngiliz Orwell'ın İspanyol İç Savaşı'na, faşizme karşı oldukları için katılan iki tanınmış yazar olduklarını sahaftan aldığı iki romanla öğrenince şaşırdı. İfade özgürlüğünün, su, hava ve toprak kadar büyük bir ihtiyaç olduğunuysa *1984* ve *Çanlar Kimin İçin Çalıyor* gibi romanlarını okuyunca düşünmeye başladı. Kendisine söz hakkı tanımayan, ancak babasının her dediğini kabul ederek miras hakkı elde eden ağbilerinin içinde bulunduğu küçük yönetim biçimi: aile kurumunun da bu şekilde yönetilince aynı diktatörlük sisteminin çekirdeği olduğunu böylece kavradı. Picasso'nun dünyayı sarsan iç savaş resmi *Guernica*'yıysa yıllar sonra İstanbul'da Umay Bayülgen'in evindeki bir posterde görecekti.

"Kendi geçmişiyle tanışıp, yüzleşmemiş insan nasıl aynı hataları tekrarlamak felaketine mahkûmsa, biz de kendi tarihimizi, bizden önce aynı coğrafyayı paylaşanların kültürleri dâhil bilmek, ama bize öğretilenin dışında gerçek şekliyle araştırarak, ezberlerimizi bozmayı göze alarak öğrenmek zorundayız. Yoksa üçüncü ligde, bir avuç marş ve ezber hikâyeyle yapayalnız oyalanmaya devam edeceğiz. Hep başka ülkelere bağımlı ve hep bizim adımıza karar veren feodal baba başkanların maaşlı kölesi olarak... İşte tarih araştırması bu yüzden önemli çocuklar, hem Çorum için hem ülkemiz ve insanlık için. Şunu unutmayın, herkes kendi

büyüdüğü coğrafyayı, diğerlerinden daha iyi tanır, tanıtır. Tam da bu yüzden, sizin aranızdan çıkacak Çorumlu arkeolog, rehber ve tarihçiler, bu muhteşem Hitit uygarlığını önce Çorumlulara sonra dünyaya anlatacaktır!"

Gençken okulda veya mahallede ya da ailede ve kitaplarda iyi bir yöndeşe rastlamak, hayattaki tek mucizedir. Kemal, Ceylân'a rastlamasını hâlâ hayatının tek mucizesi sansa da, asıl önemlisi, onun okulda karşısına çıkan öğretmeniydi. Bu sırada o, kendi olanaklarıyla tarihçi veya arkeolog olmanın uzun yıllara ve paraya mal olacağını hesaplayıp, gerçekçi davranarak rehberlikte karar kılmış, tarih öğretmeninin desteğiyle, babasından gizlice üniversite sınavlarına girip, iki yıllık turizm okulunu kazandığında sevinçten ağlamıştı. Ailesinde yüksekokula gidecek ilk kişi kendisiydi ama buna tarih öğretmeninden başka sevinecek kimsesi olmadığından o da sevinçten tek başına ağlamıştı.

Tarih öğretmeni idealist, cumhuriyetçi bir genç adamdı, Kemal'in kredi ve yurtlar kurumundan burs almasına ve yurtta yer bulmasına bizzat yardım etti. Onun Ankaralı arkadaşları da Kemal'e göz kulak oldu, sık sık evlerine yemeğe, ders çalışmaya davet ettiler, 'kazanınca ödersin' diyerek küçük cep harçlıkları, otobüs, dolmuş yollukları verdiler. Onların da çoğu zorluk içinde öğrencilik yapmış, şimdi maaşlarıyla geçinmeye çalışan memur çocuklarıydı. Bu sırada babası ve annesi, kendi hayatı hakkında kendi karar vererek Ankara'ya okumaya gittiği için zaten evde pek değeri olmayan, aranıp sorulmayan küçük oğullarını hayatlarından tamamen silmiş görünüyordu.

Kemal, yaz tatillerinde de Ankara'da kaldı, bulaşıkçılıktan çaycılığa, bütünlemeye kalan liselilere tarih, Türkçe, edebiyat dersi vermeye kadar farklı yaz işlerinde çalıştı, iki yıl Çorum'a hiç dönmedi. Gerçi birkaç sınıf arkadaşı dışında kimse de onu arayıp, 'nasılsın' diye sormadı. Sanki bir ağacın kovuğunda kendi başına

büyümüş, şimdi de Ankara'ya gelmişti. İkinci sınıftayken bu kez turizm okulundaki bir başka 'idealist ve cumhuriyetçi' öğretmeninin yardımıyla Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde yarı zamanlı bir iş bulup, müzenin dükkânında kırık İngilizcesiyle çalıştı. O yıl aynı öğretmenin önerisiyle ve kurs ücretinin yarısı indirimli olduğu için geceleri İngilizce kurslarına gitmeye başladı. Bu ücretin yarısının öğretmeni tarafından ödendiğini hiçbir zaman bilmeyecekti. Orada Ceylân'a rastladı. Sessiz, sakin, sabırlı, güzel Ceylân'a... Kendisinden daha *kader*siz, ürkek, sevimli ve iyi kalpli genç kıza. Bebekken 'Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kapısına bırakılmış, daha hayata başlarken istenmemiş, tam manasıyla sokağa atılmış, yetiştirme yurdunda büyümüş, birkaç ay sonra on sekiz yaşına girince oradan da ayrılma vakti gelecek ama gidecek hiçbir yeri olmayan o çaresiz gençlerden biriydi Ceylân. Lisedeki arkadaşının annesi gece verdiği İngilizce derslerine onu ücretsiz alıyor, yabancı dil bilirse, iş bulma şansı artar diye yardım ediyordu. Gece-İngilizce kursunun öğretmeni olan kadın da, tıpkı Kemal'e yardım eden öğretmenleri gibi, kendini 'idealist bir cumhuriyetçi yurttaş' olarak tanımlardı.

Ceylân'ı ilk görüşte beğendi, onun ürkek, korunacak bir kovuk arayan bakışları, güvensiz beden dili hem tanıdık hem de çok rahatlatıcıydı. Önce çekingence yaklaştı, sonra parasının yeteceğini hesaplayarak çay içmeye davet etti, daha sonra da elini tuttu ve hiç bırakmadı. Ceylân, zaten kendine uzanacak her eli tutmak durumundaydı ama Kemal'in gözlerindeki yalnızlığı gördü, içindeki iyi ve zayıfı hemen tanıdı. Orta boylu, cılız, daha o yaşta sigara tiryakisi, yağız bir delikanlı olan Kemal, ıssız çekingenliğiyle kendine benziyordu, onu bu yüzden sevdi. Ceylân bir anlamda Kemal'de kendini sevdi. Zengin ve/ya ünlü diye yaşını almış birine duyulan hayranlığı aşk sanmak dışında, ilk aşklar da zaten hep böyle değil midir?

Birbirlerini ilk kez Kuğulu Park'ta çekingence öptükleri an, o yaz şansını bir kez daha deneyerek, tekrar üniversite sınavına girip, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde arkeoloji okumaya heves eden Kemal, *kader*in kendisine güldüğünü düşündü ve bunu değerlendirmeye karar verdi. Böylece hayatını Ceylân'la sürdürebilmek için eğitimini yüksekokul diplomasıyla bitirip, kendi evini-barkını kurmaya karar verdi. Aynı yaz babası düşüp ağır leblebi çuvallarının altında ezilince kalp krizi geçirdi ve öldü. Ailesinde hiç kimsenin gönlü ve rızası olmasa da, bir 'Cumhuriyet kazanımı' olan medeni kanun sayesinde babasından Kemal'e de miras kaldı. Kemal, o parayla Çorum'un Bahçelievler mahallesinde sahiden bahçeli küçük bir apartmanın şimdi hâlâ oğluyla oturduğu giriş katındaki üç odalı dairesini satın aldı. Çorum'da geçen on sekiz yıllık hayatında, içinde çok kalabalık birkaç ailenin yaşadığı üç katlı eski Çorum evini sevmezdi. Ağbilerinin karıları, çocukları, babaannesi, dedesi, bekâr halası ve köle gibi çalıştırılan evlatlık çocukla beraber aynı evde on üç kişiydiler. Kemal'in sevdiği müziği dinlemek, kitap okumak için asla kendine ait bir köşe bulamadığı evde neyin ne zaman yapılacağına, hangi müziğin ne zaman dinleneceğine bile dedesiyle babası karar verirdi ve mahremiyet sadece cinsellik anlamına gelirdi. Hâlbuki aynı hayat biçimi ağbilerine göre son derece rahat, sorunsuz ve güvenliydi, hiç şikâyet etmezlerdi.

Kemal'in Ankara'da kalıp, burada yeni bir hayat kurmak yerine Çorum'a dönüp orada kendi şehrini tanıtan bir rehber olarak çalışmayı tercih etmesi, biraz da tarih öğretmenine verdiği bir sözdü. Ancak daha önemlisi, küçük bir şehirde yaşamanın her bakımdan daha kolay olduğu gerçeğiydi. Öte yandan hayatında Ankara dışına çıkmamış Ceylân da yeni bir yerde yeni bir hayata başlamak fikrine sıcak bakıyordu. Okul biter bitmez, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının katıldığı, kiralık damathk ve gelinlikle

yapılan kısa ve mütevazı bir nikâh töreniyle evlendiler. Evlilik armağanı olarak İngilizce öğretmenlerinin pişmiş topraktan Hitit geyiği motifli nikâh şekeri yaptırması, tarih öğretmenini ve Ceylân'ı farklı nedenlerle duygulandırmıştı.

Kemal ile Ceylân, Çorum'a geldiklerinde kendilerine ait küçük evleri, içinde çift kişilik bir yatak, iki koltuk, bir tüplü ocak ve birkaç tencere ile ceplerinde mirastan kalmış birkaç kuruş dışında başka hiçbir şeyleri ve hiç kimseleri yoktu. Ama Kemal'in yüksekokul, Ceylân'ınsa lise diploması, ilerletmeye kararlı oldukları kırık İngilizceleri vardı ve en önemlisi: artık yalnız değillerdi.

Kemal o yıl girdiği memurluk sınavını kazandı, İngilizcesini sabahlara kadar kitap ve –o zaman internet olmadığından– kasetli teypten çalışarak ilerletti ve iki yıl sonra Ankara'ya gidip bakanlıkta sınava girerek, mesleğinde önemli bir yükselme sayılan 'kokartlı rehber sertifikası'nı aldı. Artık lisedeki tarih öğretmeninin hayal ettiği gibi, Çorumlu bir rehber olarak Hitit uygarlığını Türkçe ve İngilizce öğrenmeye ve öğretmeye şevkle sarılmış, şehrin tanıtım broşürlerini yazmakta görev almıştı.

Aynı yılın sonunda oğlu doğdu. Artık bir aile olmuşlardı. Bebeğe Karaca adını koydular. Karaca üç aylıkken Kemal askere gitti. İki yıllık yüksekokul lise dengi sayıldığından on sekiz ay askerlik yaptı. Uyumlu olduğu için göze batmadı, yabancı dil bildiği için onu Ankara Genelkurmay'da rahat bir büro işine verdiler, bol bol çeviri yaptı, nispeten rahat bir askerlik geçirdi. İzinlerinde o Çorum'a veya karısı ve oğlu Ankara'ya geldi, hasret giderdiler. Askerlik bitince sevinçle evine döndü. Artık onları ayıracak hiçbir engel, pürüz kalmamıştı: "Çok şükür Allahım, binlerce kez çok şükür sana Yarabbim! Sakın bozma mutluluğumu, ne istersen yaparım, lütfen koru ailemi Allahım, lütfen duy bu Kemal kulunun sesini yüce Yaradan!" Her gece hiç aksat-

madan hep şükretti, hep nazardan korktu. Altı yıl sonra Ceylân öldüğünde yirmi sekiz, Kemal dul kaldığında otuz bir yaşındaydı.

Kemal karısına âşıktı ve hep âşık kaldı. Hayatında ilk kez birini mutlu edebilmenin hazzını yaşıyor ve bunun da 'kendini erkek hissetmek' olduğunu düşünüyordu. Daha sonra hayata bakışını tamamen değiştiren Umay Bayülgen, başkalarını mutlu etmenin, kişiye 'insanlığını farkına varma hazzı' verdiğini ve bunun da mutluluk hormonu salgılayan beynin bir mucizesi olduğunu anlatacaktı. Ama daha oraya çok vardı; Ceylân'ıyla mutlu geçen upuzun on yıl ya da o kısacık on yıl kadar çok...

Gerçi, hayatları hep böyle 'kumrular gibi' koklaşarak geçmemiş, oğulları doğar doğmaz dengeler bozulmuştu. Önce Ceylân'ın ilgisi bölünmüş, bebeğe gösterdiği sevgi ve ayırdığı zaman Kemal'in canını sıkmıştı, ama 'Canım ne de olsa bu oğlan ebediyen bebek kalmayacak, bir gün büyüyüp kendi hayatını kuracak, o zaman Ceylân yine tamamen kendisine kalacaktı.' Belki de Kemal'in bebek Karaca'yı bir evlâttan çok, rakip bir erkek gibi gördüğünü sezen ve kadınsı bir içgüdüyle bu durumu dengelemek isteyen Ceylân, o yıllarda abartılı bir gayretkeşlikle hafta sonu gezileri icat etmeye başladı. Karaca doğduktan sonra eskiden ara sıra baş başa yaptıkları kısa gezileri handiyse bir görev titizliğiyle organize ederek hemen her hafta sonu yapıyor ve bundan abartılı bir heyecan duyuyordu.

Tanıştıkları yıl, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne gelen yabancı turistlerden gördükleri gibi, ekmek arası peynir ve salamlı sandviçleri, termosta çaylarıyla otobüse ve/ya minibüse atlayıp, Çorum içinde veya çevre illere tarih-kültür turlarına çıkıyorlar, hayatlarını tekdüzelikten korudukları gibi, memleketi de tanıyorlardı. Kemal, bu gezileri bir gün kendi arabalarıyla yapacaklarını her söylediğinde, onun araba parasının bebeğin masraflarına gittiğini ima ettiğini düşünen Ceylân, endişeyle

oğlunun üzerine daha fazla düşüyordu. Kemal, kendine elden düşme bir araba alabildiğinde artık Ceylân yoktu, kendisi de bir oğlu olduğunu hatırlamakta zorlanıyordu. Ceylân'ın kucağında bebekle otobüs ve/ya minibüslerde yaptıkları o zahmetli gezilerde öğrendiklerini kitaplarla destekleyerek meslekî dağarcığını zenginleştiren Kemal, o sıralarda sabahlara kadar uykusuz kalarak tarih ve arkeoloji çalışıyor, gelecekte İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nde üst düzey müdür olmayı hayal ediyordu. Ama Ceylân bu dünyadan gittikten sonra umut ve hayallerini de onunla beraber toprağa gömmeyi tercih etti.

Kara gözleri ve kara saçlarıyla babasına benzeyen oğulları Karaca, daha doğar doğmaz annesinin aşkı ve yeni gözdesi olmuştu. Bir kadın yavrusunu bu kadar çok mu severmiş, bütün diğer sevdiklerinden daha fazla hem de her gün büyüyen bir aşkla mı bağlanırmış ona? Ceylân, ne kadar dengelemeye çabalasa da, daha oğlunu ilk kucakladığı andan başlayarak, o vakte kadar tümünü Kemal'e ayırdığı sevgi, ilgi ve zaman pastasının en büyük dilimini bebeğe verdiğini kendisi de şaşırarak izledi. Şaşırmıştı, çünkü hayatta ne kendisi anne sevgisi görmüş, ne de çevresinde bebek büyüten bir akraba, komşu olmuştu. Şaşırdı, ama hoşlandı, çok sevdi anneliği. İçinden sadece bir bebek değil, o zamana dek hiç tanımadığı çok şefkatli bir de anne ortaya çıkmıştı. Ceylân, yeni tanıştığı bu iki yeni karakteri de sevdi, kendini tamamlanmış hisseden insanların hazzıyla asıl o zaman çok mutlu oldu. Oysa Karaca'nın doğumu Kemal'in tamamlanmışlık duygusunu bozdu, dağıttı. Kendini dışlanmış hissederek, Ceylân'ın anne olmak için onu kullanmış olduğu gibi sonradan pişman olup kahrolacağı kötü duygulara kapılmaya başladı. Daha sonra Umay Bayülgen bu duruma, 'bencillik yüzünden resmin tamamına körleşip, kendi mutluluğunu öldürmek' adını koymuştu. O sıralarda Kemal, evin içinde kendini dışladığını sandığı anne-oğul yakınlığına gücenir-

di. Ceylân'a kıyamayacağı, bebek oğluna ayıp olacağı için o da *kader*'e kırılırdı...

Oğullarına Karaca adını koymalarının asıl nedeni ikisinin de büyük Cem Karaca sevgisiydi. Solcu Karaca'yı hem şarkıları hem de siyasi duruşu nedeniyle seviyorlardı. Ankara'da tanıştıklarında çay içmeye gittikleri ucuz kafeler, kantinler, sonra öğretmenlerinin davet ettiği barlarda ne zaman Cem Karaca şarkısı duysalar göz göze gelir, sevgi dolu bir sırrı paylaşırcasına gülümserlerdi. Bütün şarkılarını severlerdi ama ille de 'Resimdeki Gözyaşları'! O sıralarda doldurma kasetler modaydı, orijinal kasete parası yetmeyenler, karışık doldurma kaset ısmarladıkları müzik dükkânlarının müdavimiydi. Çorum Saat Kulesi Meydanı'ndaki çarşıda Karaca'nın bütün şarkılarını kaydettirdikleri kasetlerini sık sık küçük, elden düşme kasetçalarlarında dinlerlerdi. Oğullarının adı yalnızca sevdikleri bir müzisyene anmalık değil, aynı zamanda Ceylân'ın da yavrusuydu ve bu onlara mükemmel bir buluş gibi gelmişti. Ta ki, küçük Karaca beş yaşındayken adından nefret ettiğini, mahallede, okulda herkesin kendisiyle alay ettiğini söyleyene kadar sürdü bu hayranlıkları...

Çocuk, kendine bir hayvan adı koydukları için isyan edip, gözyaşları içinde kendine Ali veya Mert gibi kısa ve herkesçe bilinen ad istediğini ifade edene kadar, anne ve babası, Karaca gibi Ceylân'ı da bir hayvan olarak değil, insanla eşit bir can olarak düşünmüşlerdi. Ama beş yaşında adıyla alay edilen bir çocuk için bunların hiçbir önemi yoktur. Çaresiz kalan Kemal ile Ceylân ona bir süre Ali demeye başladılar ama sonra usul usul tekrar Karaca'ya döndüler. Yetişkinlerin çoğu kez unuttuğu şey, dünyanın kendi anne ve babasından ibaret olmadığının farkına vardığında çocuğun artık onların beğeni ve onayıyla yetinmeyip, aksine bundan kuşku bile duyabileceğidir.

Okul öncesi ve ilkokul yıllarında annesinin derin sevgi, sonsuz sabır ve büyük hayranlıkla sarıp sarmaladığı küçük Karaca sağlıklı, normal bir çocuktu. Alay konusu olduğu için dert ettiği adı dışında, annesiyle geçirdiği sıcak, sevgi dolu zamanlarda onları bir yabancı gibi dışardan izleyen ve/ya kaçıp yatak odasına kapanan babasının yarattığı yabancılaşmaya verdiği çocuksu tepkiden başka bir sorunu yoktu. Kemal, oğlu ve karısının yoğun sevgiyle ördüğü anne-evlât birliğine katılarak aileyi tamamlamak ve orada çoğalan sevgiyle zenginleşmek yerine, çocuksu bir kıskançlık hissiyle onlardan uzaklaşıyordu. Dört yaşındayken Karaca bir akşam yemeğinde annesine sordu: "Annecim, bu baba bizim eve sonradan mı geldi?" O ikisi şaşkın bakışırken devam etti: "O ne zaman kendi evine dönecek?" Üç yıl sonra annesi öldüğünde 'evdeki o yabancı adam'la baş başa kalan Karaca'nın, Ceylân'ı kaybetmenin acısıyla çok uzun ve derin bir depresyona giren babası, o evde bir de küçük öksüz çocuk olduğunu çoktan unutmuş, tamamen kendi derdine düşmüştü. Karaca'nın içine kapalı, bilgisayarla yaşayan asosyal çocuklardan biri olarak damgalanması o yıllarda başladı.

Komşular, arkadaşlar, hâtta memur ve polisler, oğlunu aç ve kirli unuttuğu, pislikten evi böceklerin bastığı, litrelerce alkolle derdini örtmeye çalışıp, işi gücü bıraktığı, günlerce odasından çıkmadığı, faturalarını ödemediği için eve gelip, onu işten atılmakla, Karaca'yı da bakımevine götürmekle tehdit ederek yola getirmeye çalışmışlardı. Hiçbiri işe yaramadı. Kemal, kendini toparlayamayacak kadar büyük bir darbe almış, âniden karaciğer kanseri olup, altı ay gibi kısa sürede ortadan kaybolan karısının ölümünü kabullenememiş, kabullenmeye de hiç niyetlenmemişti. Ceylân'ın sanki rüyasından gelip geçen bir yıldız gibi kayması kendine yapılmış ne büyük bir haksızlıktı! Nasıl olup da onun avuçlarından kayıp gidişine engel olamamıştı? Neden Ceylân

kendine dikkat etmemişti? Nerede hata yapmış, niçin bir işe yarayamamıştı? Gelecek için kurduğu hayaller ne olacaktı şimdi? Ne yapacak, kimi sevecekti peki? Haksızlıktı bu!

Suçluluk ve acı içinde yuvarlandığı boşlukta ayık kalmaya tahammül edemeyen bilincini o sırada alkolle bastırma yolunu seçti ve kısa sürede alkolik olup çıktı. Gelgelelim, aylar sonra oğlu evdeki böcek ilacını içip, kapının önünde kusmaya başladığında onu komşuların çağırdığı bir ambulansla hastaneye yetiştirirken, sedyede yatan küçük Karaca'ya bakıp, Ceylân'dan kalan tek hatırayı da kaybetmek üzere bir baba olduğunu kavradı. Karaca'nın böcek ilacını yanlışlıkla mı, bilerek mi içtiğiniyse hiçbir zaman öğrenemedi ama ertesi yıl tedavi olmak için önce Çorum, sonra Ankara'da pek çok doktor, psikolog dolaştı. İşine geri döndü ve komşularıyla iş arkadaşlarının karılarının desteğiyle evini daha yaşanabilir hale çevirmeyi başardı. Ama mutsuzluğu öyle koyu karanlık ve acıydı ki, kendini toparlayamıyor, yaşamak istemiyor, alkolü azaltsa da bir türlü bırakamıyordu. Her sabah kendine ve başucunda ona gülümseyen Ceylân'ın fotoğrafına alkolü bırakacağına söz veriyor, işiyle meşgul olduğu için öğleye kadar kararlı davranıyor, kendine güveniyor, ancak akşam Karaca'yı doyurup, ödevlerini yapması için yalnız bırakarak odasına çekildiğinde alkol kokusu duymaya, eğer içmezse hemen öleceğine dair şiddetli bir panik hissine kapılıyordu. Bu panik hissi çabucak büyüyor, boğulacak gibi nefessiz kalıyor, eğer tek, sadece tek bir damla içse nefes alacağına inanıyor ve ilk yudumdan sonra bütün şişeyi içiveriyordu. Sonra da suçluluk duygusuyla kavrulmalar, kendinden nefret etmeler, ağlayıp, küfretmeler geliyordu... Her gece!

Bazı sabahlar uyandığında odasının toplandığını, boş şişelerin çöpe atıldığını görüp, Ceylân geldi sanıyor, sevinçle evde onu arıyordu. Ancak çok geçmeden Karaca'nın kendi başına uyanıp, okula gitmiş olduğunu anlıyordu. Ceylân'ın ölümünden iki yıl

sonra, Ankara'da muayeneye gittiği son psikiyatrist ziyaretinden yine omuzları sarkmış, dudağının ucunda usul usul eriyen bir sigarayla Çorum'a döndüğü gün posta kutusunda içinden böcek ilacı ilanı çıkan bir zarf buldu. Aynı hafta içinde benzer ilan bulunan zarflardan iş adresine de iki tane geldi. Cesaretini toplayıp, evde tek başına odasındaki bilgisayarın önünde yaşayan, okul ile yatağı dışında bilgisayar masasından kalkmayan sekiz yaşındaki Karaca'ya bu zarfları onun mu yolladığını soramadı.

Bu sırada Çorum'a Ankara'dan yeni tayin olmuş genç bir meslektaşı günlerden bir gün, bir öğle yemeğinde İstanbullu eczacı bir kadının dinmeyen iç sıkıntıları, alerji, alkolizm ve ölüm acılarına şifa verdiğinden bahsetti. Kalamış'ta bahçeli bir evde yaşayan yaşlı eczacı kadın, kadim ot şifacılığı ve çeşitli düşünce teknikleri kullanarak 'uyuyan aklı uyandırma' yoluyla insanın hayatını karartan, hayattan zevk almasını önleyen, ancak yaşayanın bildiği o büyük derdi, 'iç sıkıntısı' iyileştiriyordu. Eczacı kadın saygın bir kalp doktorunun karısıydı, ancak 'paşa gönlü'nün istediklerine şifa dağıtıyor, karşılığında ne para, ne de armağan kabul ediyordu.

Çocuğunun hatırı için hâlâ işten atılmamış, iki yıldır hiç gülmemiş yüzünde beliren sert çizgiler, gözbebeklerine oturan simsiyah acı tortu, nefesine sinen alkol kokusu, sıskadan sıfır bedene düşen ve daha otuz iki yaşında bükülmeye başlayan bedeniyle artık yaşlı bir adam gibi görünen Kemal, "Yok, ben öyle hokus pokusa inanmam!" dedi. "Doktorun iyi edemediğini şarlatan mı düzeltecek?"

"Şarlatan demek doğru mu bilemem Kemal Ağbi? Çünkü sonuçta kadın eczacı, bildiğin pozitif bilim okumuş yani... Zaten o seni kabul eder mi bilmiyorum ama benim –baba tarafım Kayserilidir– Kayseri'de yaşayan kuzenimin çocukluğundan beri gülmeyen yüzünü güldürdü bu eczacı kadın. Halamgiller, yıllarca ne denedilerse derdine deva olamadıkları, Ankara'lara doktor

doktor taşındıkları küçük kızlarını beş-altı yıl kadar önce bu eczacı kadına götürdüler. Kuzenim iki hafta İstanbul'da kaldı, her gün bu eczacıya gidip onunla görüştü, bildiğimiz baharatlar, otlar falan... Bana sonradan, 'Psikoterapi gibi uzun uzun dinledi. Sanki kalbimi görüyor gibi bakıyordu, gözleri insanın içine işliyor, konuştukça ruhumu aydınlattı, bilge bir kadın. Şifalı eli var,' diye anlattıydı. Eczacı kadın beyaz uzun saçlarını Kızılderililer gibi örüyormuş, tam bizim bildiğin mitolojik bir tip yani..."

"Bu devirde öyle şifalı el, ermiş bakışlar falan olur mu? Ben öyle afsunlu, uçrak şeylere inanmam!" diye omuzunu silkti Kemal.

"Valla onu bilemem ama işte o efsunlu eczacı kuzenimi iyileştirdi. Öyle ki, o suratsız, mayhoş kız, hayattan zevk alan, neşeli biri oldu. Meğer ne sevimli kızmış da karanlıkta saklarmış güzelliğini. Şimdi evlendi, iki çocuklu, sağlıklı bir kadın maşallah! Kızlarının adını da eczacıyla koydu kerata! Halam, hâlâ her gün dua eder durur eczacıya..."

"Ne yapıyor olabilir ki? Tesadüftür o, tesadüf ya da şans..."

"Onu bilemem. O, şifacıyla şifa arayan arasındaki sır. Mitolojik hikâyelerin sırlarla dolu olduğunu en iyi biz rehberler biliriz ya! Bak Kemal Ağbi, şaka yapacak zaman değil, senin düşünmen gereken küçük bir çocuğun var; ya yeniden evlen ya da Kalamış'taki eczacıya git bence!"

Bu sözler Kemal'i kızdırdı. Çorumlu bir meslektaşı asla böyle açık açık konuşamazdı onunla... Çorumlular edepli, mesafeli, samimiyetlerinde bile saygılı insanlardır. Bu yeni rehber, hem gençliğinin hem de büyük şehirde yaşamanın neredeyse edepsiz özgüveniyle ağbisi yaşındaki Kemal'e öğüt veriyordu! Hem de utanmadan... Ancak onu İstanbul'a gitmeye ikna eden genç meslektaşı olmadı, böcek ilacı ilanlarının devam eden baskısı kadar, Çorumluların Çelebi diye anıp, çok sevdiği kütüphane müdürü Akın Kaman'ın o eczacı kadının akrabası olduğunu

öğrenmesi inadının kırılmasına yol açtı. Uyumlu, sessiz sakin, sevecen bir kitap kurdu olarak tanınan Akın Kaman, Kemal'in 'ağabey' olarak sevdiği biriydi. Onunla konuştuktan sonra eczacı kadının saygıya değer bir insan ve derdine derman olabileceğine ikna oldu.

Kemal, önce eczacı kadına Akın Kaman vasıtasıyla haber yollattı. Ancak haftalarca hiç yanıt almadı. Bu sırada böcek ilacı ilanları hem eve hem de işe yollanmaya devam ediyordu. Sonra artık umudunu kestiği bir gün, İstanbullu eczacı kadın, kendisinin, oğlunun, ölen karısının, anne ve babalarının ad ve soyadlarını istedi ondan. Hâlâ isteksizce, neredeyse mecburen, istenen ad listesini yolladı Kemal. Sonra kadın tekrar sessizliğe gömüldü. Zaten ona gitmeye hiç hevesli olmayan Kemal de 'denedim ama olmadı' mazeretiyle kaçmaya çalışanların huzuruyla onu unutmak istedi, ancak böcek ilacı ilanlarının arkası kesilmediğinden İstanbullu eczacı kadını aklından çıkartamıyordu. İlkbaharın ortasında aslında için için beklediğini kendinden bile sakladığı dönemde haber geldi: eczacı kadın onunla görüşecekti. Sevindi mi Kemal? Sevinmenin nasıl bir şey olduğunu unutmuştu aslında... Ölmeyi bekleyen insanların derin umutsuzluğunda, hayatını gözden çıkartmıştı o.

Okullar tatil olunca Karaca'yı bırakacak yer bulamadığı için onu da yanına alıp, uzun bir otobüs yolculuğuyla İstanbul'a gitti Kemal. Bir yaz sabahı Kalamış'taki bahçeli eve adım atan baba-oğulun hayatı, orada tanıştıkları Eczacı Umay Bayülgen, kocası Doktor Korkut Bayülgen ve torunları gazeteci Defne Kaman sayesinde değişti, iyileşti ve güzelleşti. Aradan geçen yıllar içinde çok sık görüşmeseler de Kemal'e İstanbullu ailesi dedirtecek kadar yakın oldular. Özellikle Korkut Dede ve Defne'nin, Karaca üzerindeki etkisi için mucize demek Kemal için yanlış sayılmazdı. Başka bir deyişle, Kaman ve Bayülgenler ona akıllı, parlak ve

kendisini seven bir oğlu olduğunu göstererek ikisini birden kurtarmışlardı da denebilirdi. Ancak Kemal böcek ilacı ilânlarının sırrını asla çözemedi.

Hayatta öyle zamanlar vardır ki, insan kendisinin içinde bulunduğuna inandığı durum ve konumla tamamen ilgisiz, bambaşka bir yerde durduğunu şaşırarak kavrar.

Kemal mutlu bir aile babası ve sevilen bir eş olarak yaşlanıp, huzurlu yatağında saygın bir ihtiyar olarak güzelce ölecekken, *kader* ihanet edip, onu sırtından vurmuştu. Bunu hep böyle bilen Kemal, şimdi yıllar sonra Defne Kaman'ın Çorum'a gelip burada kaybolmasını da *kader*in kendisine bir ihaneti olarak görüyordu. Üstelik artık seksen yaşına yaklaşmış olan Umay Bayülgen de kalkıp torununu aramaya ta İstanbul'dan buralara gelmek üzereydi. Bunlar kesinlikle kötü *kader*inin Kemal'e bir oyunuydu, başka ne olabilirdi zaten? Yoksa bu mübarek kadının onun şehrine ziyareti gelişi böyle mi olurdu, ey kahpe felek, ey alçak *kader*?

Sigarasını tüttürürken, kafasında tonlarca ağırlığıyla dünyanın bütün sorunlarını taşıyarak Bahçelievler'e gelen Kemal, daha anahtarı apartmanın kapısına sokarken giriş katındaki dairesinin kapısı açıldı, onu hiçbir zaman karşılama huyu olmayan, çoğunlukla hayata ve babasına ilgisizce bilgisayarının karşısında yaşayan oğlu, yine hiç huyu olmadığı biçimde apartman kapısına koştu, telaşla sordu:

"Telefonun sessizde mi yine baba? Kaç kez aradım, açmıyorsun? Defne'nin kaybolduğu doğru mu? Tarihî eser kaçakçılarının Defne'yi rehin aldıkları, iki gündür kendisinden haber alınamadığı doğru mu baba?"

"Dur oğlum, tövbe de, nereden çıkarıyorsun bunları? Allah Allah? Kim uyduruyor bu dedikoduları canım? Daha Çorum Emniyeti'nin bile haberi yok Defne'ye ne olduğundan..." diye gözlerini Karaca'dan kaçırarak eve girdi, ayakkabılarını çıkar-

tıp terliklerini giyerken orta boylu, gür kıvırcık siyah saçlı, alnı ergenlik sivilceleriyle dolu, artık 'retro' sayılan yuvarlak tel çerçeveli gözlüklü Karaca bozularak açıkladı:

"Sen yine ya ayakta uyuyorsun ya da beni uyutmaya çalışıyorsun baba! Az önce İstanbul'dan Komiser Ümit Kaman aradı bizim ev telefonunu. Defne'nin uzaktan akrabası mı neymiş. Defne'nin kaybolduğunu adam ta İstanbul'dan duymuş, doğru mu diye bize soruyor da benim hiç haberim yok! Bak birazdan yine arayacak, seninle konuşmak istiyor, hemen gelecekmiş Çorum'a... Karısı Tasvir mi neyse adı, onunla mı gelsin diye sordu bana... Sesi çok endişeliydi Komiser Ümit'in baba..."

Kemal her zamanki gibi ne diyeceğini bilmezken, Karaca kızgın bir sesle ekledi:

"Yaa bu nasıl iştir baba? Defne'nin resmen kaybolduğunu İstanbul'daki akrabası Komiser Ümit duymuş da sen neden bana söylemiyorsun acaba?"

3. ENDİŞE AKLIN YANGINIDIR!

Perşembe Gecesi

"Hiç hayırlı olmadı bu iş sayın valim! Durup dururken ağrısız başımıza dert, dikensiz bahçemize gül aldık! Ama bak, ben o kadar söyledim bunlara, o gazeteci kadının yanından su içerken bile ayrılmayacaksınız dedim, ama..." diye dişlerinin arasından tıslayarak, canı sıkkın başını salladı emniyet müdürü.

Ankara'da öğretmen olan en küçük kızını, hamileliğinin son aylarında, hazır okullar tatilken hem yanlarında rahat eder, hem de kendisinin emniyet müdürü olduğu şehirde daha güvenli doğum yapar düşüncesiyle baba ocağında misafir etmekte olan Muhtar Körağaoğlu, valiyi Çorum Has Hitit Özel Hastanesi'nin

lobisinde karşıladı. Kızının doğumuna daha iki hafta varken âniden sancıları başlayınca apar topar hastaneye gelmiş, kızıyla aynı okulda öğretmen olup, okulun idari işleri yüzünden Ankara'da kalan damadını da acilen yanlarına çağırmıştı. Sivil korumaları arasında iki elinde sürekli çalan iki cep telefonunu teslim olmuş gibi havaya kaldırarak konuşan emniyet müdürü, korumasız gezdiği için sık sık eleştirdiği valiyi şimdi bu konuda uyaramayacak kadar telaşlıydı. Vali Sabahattin Ali Okur ile emniyet müdürü Muhtar Körağaoğlu yaşam tarzları ve felsefeleri bakımından birbirlerine tamamen zıt insanlardı. Fakat şehrin güvenliği ve huzuru konusunda ikisi de özverili ve samimi insanlardı. Bu özellikleri üç yıldır beraber çalışırken yaşadıkları pek çok sorunu en az hasarla atlatmalarını sağlamıştı.

Vali meselâ, birinin en yüksek seviyede yetkili idareci olduğu bir şehrin insanları arasında, onlardan korunmak için polisle dolaşmasının yanlış olduğunu düşünürdü. "Kendi halkından korkarak onlara refah, huzur verebilmiş kimse yok tarihte. Olsa olsa korku imparatorları..." derdi.

Buna karşılık emniyet müdürü, korku ve ihtişamın en önemli kitle yönetme taktiklerinden olduğuna samimiyetle inanır ve en yakın camiye bile iki korumayla ve makam aracıyla gider, geçtiği her yerde insanların kendisini mutlaka tanıması ve özellikle çekinmesini sağlar, bundan da hiç gizlemediği bir haz duyar, öyle zamanlarda yaşadığını hissederdi. "Tarih boyunca özellikle bizim halk, daima kendinden üstün ve güçlü bulduğu 'adamlar'a ihtiyaç duydu. Saygı uyandırmak için korkuyla karışık hayranlık hissindan daha etkili hiçbir yöntem bizim millete sökmez!" derdi.

Emniyette polis memurlarından çay isterken bile büyük bir operasyon emri veriyormuş gibi kasılan Muhtar Körağaoğlu'nun şimdi kızının erken doğumu yüzünden hastanede endişeyle beklediğini gören vali, onun ilk kez müdür maskesiz, insanî bir

bir yanına tanık olmuş, kızına olan düşkünlüğünü sevinerek fark etmişti. Kendisi de bir kız ve bir oğlan babası olan Vali Sabahattin Ali Okur, zaman zaman 'Bir erkeği babaya dönüştüren kız çocuklarıdır," derdi keyifle. "Çünkü ancak bir kız çocuğu büyüten erkek kadınları anlamayı öğrenir. Aslında kadınları anlamak, dünyayı, doğayı ve hayatı anlamaktır!" Bu sözleri oğlan çocuk babalarının alaylı gülüşmelerine yol açtığında hemen eklerdi: "Haa bir de hayatta hiçbir kadın bir erkeği kızı gibi sonsuz bir hayranlıkla sevemez!" O zaman da karısının yüzü asılır, fakat Sabahattin Ali Okur, tatlı diliyle onun gönlünü almayı mutlaka başarırdı. "Sen öyle dediğime bakma canım, aynı şey, anne-oğul ilişkisi için de geçerli tabii."

Ancak Muhtar Körağaoğlu, kızı için endişelenen baba tavrını çabucak bırakınca vali düşüncelerinden sıyrıldı.

"Biz bu modelleri iyi tanırız sayın valim, bunlar aslında arızalı, sivri tiplerdir; daima bardağın boş tarafını gösterip insanların moralini bozmaya bayılırlar. Bakma sen Defne Kaman'ın melek suratına, kibar, sakin tavırlarına... Daha dün bir, bugün iki, bak gelir gelmez huzurumuzu bozdu, işimizi gücümüzü bıraktık onu arıyoruz sayın valim işte! Çorum gibi sakin, düzenli bir yerde bile başımıza belâ açmayı başardı yani bu kadın!" Sonra yanındaki genç polisi yeni fark etmiş gibi: "Sen, ne dikiliyorsun oğlum?" dedi. "Bir zahmet çıkıp baksana! Hâlâ haber yok mu şu doğumhâneden yahu? Git, bir daha sor şu heriflere haydi, durma! Ha ne diyordum sayın valim? 'Uyumsuz'muş! Bu gazetecinin lâkabı zaten 'Uyumsuz Defne Kaman'mış, biz daha ne diyelim sayın valim?"

'Biz' dediği emniyetçilerdi ve kendi teşkilatı dışındaki herkesi 'tatlı su yöneticisi' olarak görürdü. O sırada kızının yattığı dördüncü katta duran asansöre gözü takıldı.

"Şimdi babalar da doğuma giriyor sayın valim..." diye valiye doğru uzanıp fısıldadı. Vali, uzun boylu insanların refleksiyle emniyet müdürüne doğru eğilerek kulak kabarttı.

"Benim damat da biraz önce Ankara'dan geldi ve başka işi yokmuş gibi doğru doğumhaneye koştu... Yani doğum olursa girecek içeriye! Olur mu öyle şey? Bak benim hanım doğum yaparken, bırak kan revan içindeki ona ve çocuğa bakmayı, doğumevinin kapısına bile uğramadıydım. Zaten üç kızımın doğumunda da görevde koşturuyordum, kayınvalide falan idare etmişti Allah razı olsun. Ben o zamanlar genç bir komiser adayıydım. Öyle doğum moğum, kadın-çocuk meselelerini önemsemek, 'erkek adam işi' değildi. Olmaz da! Bozar adamı! Sonra bizi koruyan dengeler bozulur, bilirsin sayın valim, aileni asla şımartmayacaksın!"

"Zaman değişti müdürüm, ben de çocuklarımın doğumuna girecek kadar yürekli olamadım ama ikisinin de bebek arabasını şöyle göğsümü gere gere sokaklarda gezdirdim! Çok şükür, hem içimde kalmadı, hem de ne evde ne de hizmet ettiğim hiçbir kasaba ve şehirde saygıda kusur gördüm!" dedi vali gülümseyerek.

"Ben öyle şeyler de yapmadım! Üç kızımı da ne olur ne olmaz, evde, aile ortamında sevdim, kokladım... Bak ama benim damat, şimdiden kanguru dedikleri çantadan almış, çocuğu göğsüne asıp gezecekmiş, onun için çocuk gibi seviniyor! Tövbe tövbe, zaten bunu pek gözüm tutmamıştı ya neyse..."

Kahkahasını zor tutan vali, dudaklarını birbirine bastırarak onu dinliyordu. Sonunda dayanamadı: "Sen de torununun bebek arabasını Çorum sokaklarında gezdirirsin müdürüm!" dedi.

"Yaa... Tabii... Ertesi gün de emniyette emrimi dinleyen tek polis kalmasın, değil mi sayın valim?"

"Bence sen aksine, ertesi gün Çorum sokaklarında teşkilatın bütün erkek polis memurları bebek arabalarını çekinmeden gez-

dirmeye, babalığın keyfini çatmaya başlarsa diye kaygılanıyorsun, hah hah ha!"

Emniyet müdürü, 'fazla demokrat', şehirli ve yenilikçi bulduğu için 'Türk Aile Yapısı'nı tehlikeye atan tiplerden biri olarak nitelediği valiye –ve benzeri erkeklere– bir güzel ağzının payını vermeyi, yine içinden 'ya sabır!' çekerek ertelerken, ikisinin de cep telefonları aynı anda çalmaya başladı. Hastane lobisinde valiye başlarıyla selâm verip gülümseyen, ama emniyet müdüründen çekindikleri yüzlerinden okunan diğer hasta yakınları dönüp onlara baktı

"Evet, müsaitim canım kızım, söyle bakayım? Bu gece kaçta eve dönerim bilmiyorum, kızım. Yok, valilikte değilim şimdi. Dışardayım. Evet canım, bu akşam biraz işimiz uzayacak... Nereden çıkartıyorsun bunları? Kim söylüyor 'Defne Kaman kayıp' diye? Biliyorum çok sevdin Defne Abla'yı ama dur telaşlanma hemen. Sosyal medya mı? Ne diyorlar? Aman bırak canım bu söylentileri ve sakın büyütme, emi kızım? Hem Defne Kaman her gittiği yeri bize haber verecek değil ya?"

Bir yandan kendi telefonunda konuşan polisi dinlerken, bir yandan da valiye gözleriyle 'Ne oluyor?' manasında başını sallayan emniyet müdürü, tıpkı vali gibi kayıp gazeteci haberinin yayılmasından endişeliydi.

"Bilmem söyledim mi, Defne Kaman'ın babası bizim İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne bağlı kütüphanecidir. Belki baba-kız hasret gideriyordur? Ha, Kemal Ağbi'nin anlattığına göre, adını duyanın bile ödü patlayan bir de eczacı bir anneannesi varmış. Evet kızım. Ne? Hah hah ha! Onun yüzünden gazeteci olmaya mı karar verdin? E, hani geçen hafta yabanî hayvan fotoğrafçısı olup dünyayı gezecektin? Peki, canım, e hadi bakalım, hayırlısı olsun! Şimdi kapatmam gerek. Tamam, siz beni beklemeyin, yemeği yiyin. Annene de selâm söyle kızım."

"Hiç mi iz yok oğlum? Ne demek ayak izleri dışında hiçbir şey yok yahu? Ne biçim komisersin lan sen, taşların altına bile bakacaksın tabii! Uçup buhar olmadı ya bu kadın? Elbette izini hem toprakta, hem de suda süreceksiniz... Ne demek 'suya daha bakmadık, müdürüm'? Ya cesedi Budaközü Çayı'na attılarsa? 'Pardon Kızılırmak aklımıza gelmedi!' mi diyeceğiz, ha? Nasıl polissin sen be? Sen dur, ben seni yarın göreceğim! Sen kızımın doğumuna şükret ki, şimdi gelmiyorum yanına! Bak, bir de eli maşalı nenesi geliyormuş Çorum'a bu gece, al başına çifte belâyı! Bırak bırak! Tamam, anladık! Tabii tabii şimdi hava kararır, aramaya ara verin, evinize gidin, mis gibi yemeğinizi yiyin, televizyonun karşısına geçip cips atıştırın, sonra kuştüyü yataklarınıza yatın, ohhh sefa sürün! Avanak mısınız siz be? Bu gece kimse eve gitmeyecek! Vatandaş bize yatalım diye mi polis diyor? Yazılıkaya'yı didik didik edin, araziyi kazıyın ve kadını ölü ya da diri bulun! Bak ben her an gelebilirim oraya, haberiniz olsun!"

Bu sırada hastanenin asansöründen telaşla inen, yüzü sapsarı kesilmiş, endişeli bir genç adam Muhtar Körağaoğlu'na doğru koşarak yaklaştı, neredeyse ağlamaklı bir sesle: "Baba, sezaryen diyorlar, bayağı kesecekler kızı ya!" diye feryat etti. Daha komiserle yaptığı konuşmanın öfkesini üzerinden atmamış olan emniyet müdürünün yüzü bir anda altüst oldu, damadı olduğu anlaşılan genci kolundan sımsıkı kavrayıp sarstı: "Ne diyorsun sen oğlum, kesip biçtirmem ben kızımı! Para için yapıyorlar bu ameliyatları namussuzlar!" diye, gürledi. Sonra derin bir nefes alıp valiye döndü:

"Nedir bu, savurganlık değil mi sayın valim? Kadınlarımız Allah'ın buyurduğu gibi neden normal doğum yapamıyorlar artık bu memlekette?" diye destek bekleyen bir sesle sordu.

"Dur canım, telaşlanma hemen. Bir kere kızımız ehliyetli ellerde, buradaki doktorlarımız alanlarında uzmandır, tek tek

seçilerek işe alınıyorlar. Korkuya hacet yok! Sonra sezaryen çok da korku yaratacak bir durum değil, bebeğe de, anneye de riski az, bildiğim kadarıyla... Benim kız kardeşim yıllar önce sezaryenle doğum yaptı, maşallah yeğenim turp gibi delikanlı, kardeşim de gayet iyi..." diye şefkatli, yatıştırıcı bir sesle konuştu.

"Yok, ben kızımı kestirmem sayın valim! Her şey olması gerektiği gibi olmalı, Allah ne emrediyorsa o şekilde... Ben bir doğum katına çıkıp, şu doktorlara kimin kızıyla karşı karşıya olduklarını bir hatırlatayım! Öyle para uğruna kesip biçeceği herhangi biri miyiz biz be? Yasaklayacaksın şu sezaryen denen gâvur icadını, bak nasıl hizaya geliyor o soyguncular! Vay namussuzlar!"

Emniyet müdürünün sicilinde ciddi bir 'öfke kontrol' sorunu olduğunu incelemiş olan vali, onun bu gerginlikle şimdi doktorlara hakaret etme olasılığının yüksek olduğunu düşünerek, dördüncü kattaki kadın-doğum kliniğine çıkmak üzere emniyet müdürünün koruma polisleri ve damadıyla beraber geniş asansöre bindi. Ve gerçekten de aklına gelen başına da geldi. Muhtar Körağaoğlu, söze başlar başlamaz doktorlara bağırdı. Ancak eğer serinkanlılıkla dinleseydi, doktorların bebek iri olduğu, beklenenden çok daha erken ve en önemlisi ters pozisyonda geldiği için sezaryen önerisinde bulunduklarını anlayacaktı. Vali Sabahattin Ali Okur, doğum sancısı ve korkusuyla kıvranan anne adayıyla, onun yatağının başında kızına üzüm üzüm üzülmekte olan annesini rahatlatabilmek için yanlarına gidip konuşmak istedi ama bunun uygun düşmeyeceğini düşünerek odanın aralık duran kapısının önünde bekledi. Doktorları ve ailesini azarlayıp korkuttuktan sonra kapının önüne çıkan emniyet müdürü gerçekten sezeryanın gereksiz olduğuna inanmış görünüyordu. Bu gürültü ve patırtının ortasında, asansör dördüncü katta durdu ve içinden saçlarının tepesi dökülmüş, orta boylu, orta yaşlı, takım

elbisesinin yakasına taze gül takmış, gözlerinden iyilik akan, çekingen bir adam girdi. Yüzünde soluk bir gülümsemeyle valiyi selâmladı.

"Sayın Vali Bey, sizi arıyordum, kusura bakmayın buralara kadar geldim ama..."

"Sen de kimsin be adam? Ne işin var burada?" diye bağırdı emniyet müdürü.

"Merak etme müdür bey, Akın Kaman bizim kütüphane müdürümüz. Çelebi Akın da derler kendisine. Daha önce karşılaşmıştınız ama tabii şimdi hatırlayamaman çok normal. Önemli bir şey olmasa bu saatte buraya gelmezdi," diye ortalığı yatıştıran vali, sabrının tükenmekte olduğunu hissederek, emniyet müdürünün koluna girdi ve âdetâ sürükleyerek onu koridorun hasta odalarından uzak köşesine doğru yönlendirdi.

"Gel müdür, gel hep beraber şu köşede konuşalım... Hem genç anne adayımız da dinlensin biraz..." diye artık sert bir sesle konuştu. Kendisinden hem uzun, hem de iri olan valinin kolundan tutup, neredeyse sürükler gibi koridora çıkartmasına içerleyen Muhtar Körağaoğlu, kızını hani neredeyse zorla sezaryen yapmak için kurulmuş bu 'hastane komplosu'nda valinin de yer aldığını düşünecekken, kendine gelip Akın Kaman'ın kim olduğunu kavradı.

"Sen şu kayıp gazeteci kadının babası değil misin?" diye sordu koridora çıktıklarında.

"Kayıp değil mi? Defne kayıp değil mi müdür bey?" diye omuzları çöktü Akın Kaman'ın. "Bir arkadaşında kalıyor falan dediler, fakat ben dün gece hissettim! Başına bir şey geldiğini hissettim. Tam kızıma yeniden kavuşmuşken onu yitirdim mi vali bey? Ah melek kızım benim!"

"Hiç kusura bakma ama Akın Bey, daha gelir gelmez şu Türkiye'nin en sessiz, sakin şehrinde başımıza iş açtı maşallah!

Zaten durmadan kaybolurmuş bu senin hanım kızın? Uyumsuz Defne Kaman derlermiş ona?"

"Dur Akın Bey, dur! Hemen endişelenme, bulacağız Defne Hanım'ı inşallah! Çok şükür ümidimizi kaybetmedik!" diye yeniden araya giren vali, Akın Kaman'ın üzüntüden sararan yüzünü görünce ekledi. "Emniyet müdürümüz de kendi evlâdı için endişeli, o sebepten abartıyor şimdi. Sabah ola hayrola! Sen neden aradın beni? Bir şey mi var söyleyeceğin?"

"Bu!" dedi, Akın Kaman elinde tuttuğu kalın, deri ciltli, eskimiş görünen bir defteri uzatırken. "Defne bunu ya bizim evde unutmuş ya da okumam için bana bırakmış. Kendisine verecektim ama şimdi... Bu şartlar altında, belki içinde işinize yarayacak bir şeyler bulabilirsiniz diye getirdim sayın vali bey..." dedi.

Defteri merakla alan vali, kapağı kaldırdığında nerdeyse bir kaligrafın elinden çıkmış şıklıkta iri harflerle yazılmış iki kelimeyi okudu: *TOPRAK Kitabı.*

4. NEHRE KİLİM SERİP, ÜSTÜNDE ŞARKI SÖYLEMİŞ...

"Sen havuzun kenarındaki bu sandalyeye otur, beni bekle. Ben eczacı hanımla görüşeceğim. İlk görüşme uzun sürmez, hemen dönerim. Bak ben dönene kadar bu bahçeden bir yere ayrılma, tamam mı Karaca!"

Bütün gece, berbat yaz sıcağında klimayı bir açtırıp, bir kapattıran, bazıları korku filmi sesçisi gibi horlayanlar ve sürekli ağlayan çocuklarla dolu bir otobüste Çorum'dan İstanbul'a yolculuk eden Kemal ile Karaca, sabahın köründe, ellerinde iri sarı bavullarıyla Kalamış'taki bahçeli evi araya sora bulmuşlardı.

"Bak simit hâlâ sıcacık, haydi, yine inat etme, ye işte! Hem bu İstanbul simidi, bizimkinden başkadır tadı... Dün geceden beri

bir şey yemedin be oğlum! Yine bana ceza veriyorsun değil mi Karaca? Ah ki, ne ahh!"

Kadıköyü'nden Pendik'e dek, daha geçen yüzyıl ortasına kadar bağlık-bostanlık yemyeşil bahçeleri, sokak çeşmeleri ve iki katlı yazlık evleriyle ünlü sayfiye semtlerindeki ağacın ve yeşilin yerini 1960'larda, önce beş-altı katlı apartman ve arabalarla dolu sokaklar almaya başlamış, 2000'lerdeyse kalan son ağaçları tümden tehdit eden on-on beş katlı betonarme, zevksiz, kişiliksiz 'rezidans'ların yanı sıra bir de sokakların dar geldiği cipler türemişti. Ağaç ve yeşil, toprak ve su, İstanbullular tarafından usul usul ve sessizce beton ve metale satılmıştı. Belki de ağaç ve yeşil, toprak ve sokak çeşmesinden akan su, köylülükle özdeşleştirilen yüzyıllık geri kalmışlık ve itilmişliğin acısını çağrıştırıyordu bu millete. O dönemden sonra Türkler için, beton modernleşmeyi, ağaç ve yeşillikse köylülüğü temsil ediyordu, hâlâ da öyledir. Artık kimse köylü, kimse çiftçi olmak, elindeki toprak kokusuyla, çamur izini hatırlamak istemez olmuştu, onların yerine çiçek aromalı sıvı sabunları, oda ve araba spreyleri satın almayı tercih ediyordu. Topraktan ve tarladan gelen 'banal'di', 'köylü'ydü ama fabrika ve marketten gelen 'modern'di, 'kentli'ydi. Köylü akrabalar, 'memleketten gelen' peynir, zeytinyağı, tarhana, bulgur, pestil, cevizli sucuk, leblebiyle hatırlanan, sanki evin arka odasında asılmış birer natürmort manzaraydı artık. Büyük şehirlerde küçük bir çevrede yayılacak 'organik gıda', ekolojik tarım ve çevrecilik akımı henüz başlamamış, toprağın değerinin farkına varılmamış, GDO'lu tohumun sadece çiftçilerin bir üretim sorunu olmadığı anlaşılmamıştı. Her yer beton, plastik, naylon, her şey moderndi!

Eczacı Umay Bayülgen'in iki katlı gösterişsiz evi, Kalamış'ta hâlâ ağaçlıklı kalmış bir ara sokakta, beş-on katlı apartmanlar arasına sıkışmış gibi görünüyordu. 1930'larda yapılmış evi çölde bir vaha gibi ışıldatansa onu çevreleyen yemyeşil meyve ağaçları

ve çeşit çeşit çiçeklerle süslü bahçesiydi. Bir zamanlar bu sokaktaki bütün evlerde, toprağı ve cömert nimetlerini şükranla kucaklayan, sebze ve meyvelerini kendi bahçelerinden kendi elleri ve/ya bahçıvanlarının emeğiyle üreten insanların yaşadığını hayal etmek güç değil, tamamen imkânsız görünüyordu.

Babası onu, elinde simit ve yanında kocaman sarı bir bavulla küçük, fiskiyeli, taş havuzun başında bırakıp, şeftali, kiraz, kayın ağaçları, güller, katmerli hatmiler, begonya, hanımeli, nergis, kokularıyla küçük bir cennete benzeyen o bahçede, bir asma ağacına sarmaş dolaş sarılmış kamelyanın altında bıraktığında, Karaca dokuz yaşındaydı. Annesi öleli iki yıl, kendisi böcek ilacı içip, midesi yıkanalı birkaç ay olmuştu.

Kemal, ağzından ve burnundan sigara dumanları tüterken, gölgesinden bile özür dileyecek kadar çekingen, kamburlaşmış sıska bedenini sürükleyerek, sarsak adımlarla havuza kırk metre kadar uzaktaki iki katlı eve doğru yönelmişti. Sekiz-on saattir hiçbir şey yememiş olan çocuk, elindeki mis gibi susam kokan gevrek simide baktı, ağzı sulandı, simidi ağzına götürdü, tam ısıracaktı, birden durdu, 'babası gözlüyor mudur?' diye düşündü ve vazgeçti. Hâlbuki sırtı ona dönük olan babası bu sırada birkaç basamakla çıkılan evin kapısında beliren yaşlı bir kadınla konuşuyordu. Kadın ona eliyle işaret ettiği, bahçenin sağ tarafında, o zaman Karaca'ya uzay üssü gibi görünen, tenteyle üzeri örtülmüş dev bir tırtıla benzeyen boru gibi uzun çadırı gösteriyordu. Kemal, elinde hâlâ sımsıkı tuttuğu eczacı kadının adresi yazılı kâğıda bakarak o tuhaf 'bezden eve' doğru çekinerek yürüdü. Oranın Umay Bayülgen'in içinde hem Türkiye'de türü tükenen endemik bitkiler, hem de Asya ve Afrika dâhil pek çok egzotik diyardan getirttiği tohumlarla, çeşitli ot ve çiçeği yetiştirdiği 'şifa serası' olduğunu daha sonra öğreneceklerdi.

Kemal, seraya girdikten sonra Karaca yeniden elindeki tombul çıtır simide baktı, susamların kokusu, açlıktan guruldayan karnına ve sulanan ağzına sadece bir ısırımlık mesafedeydi. Gelgelelim eğer o simidi yerse babası çok sevinecekti! Bu yüzden yemeden ama yutkunarak simidi seyretmeye başladı. Bir süre öyle kaldı. Kirlenmiş miyop gözlüklerini silmek bile gelmedi içinden. Bu sırada âniden ayaklarının dibinde kocaman, uzun, parlak tüylü, elâ gözlü, çok güzel bir sarman kedi belirdi. Kedi, Karaca'nın ayakkabılarını kokladıktan sonra karşısına geçip oturdu ve büyük bir ciddiyetle onu incelemeye başladı. Karşısında handiyse insan bakışlı gözlerini üzerine dikip, sorgular gibi bakan bir kediyle karşılaşan Karaca irkildi.

"Sen nerden çıktın ya? Neden bu kadar kocamansın? Ne biçim bakıyorsun be!"

Kedi, gözlerini hiç kırpmadan ve pek de dostça olmayan bakışlarını çocuğa dikmiş, bekliyordu.

"Ben kediden korkmam, tamam mı? Bir kere dev boynuzlu, kocamaaan bir geyik gördüm Çorum'da, ondan bile korkmadım ki! Biz Çorum'da yaşıyoruz da... Babamı bekliyorum burada... Eczacı kadına geldik. Gitceez birazdan..."

Kedi, gözlerini hiç kırpmadan ve pek de dostça olmayan bakışlarını çocuğa dikmiş, bekliyordu.

"Simit ister misin? Al istersen senin olsun?"

Kedi simide bakmadı bile. Hâlâ aynı şekilde oturmuş, çocuğu göz hapsinde tutuyordu. Bu sırada evin kapısı açıldı, içeriden kızıl saçlı, uzunca boylu bir genç kız çıktı ve gülümseyerek onlara doğru yaklaştı. Karaca, şimdiye kadar hiç doğal kızıl saçlı birini görmemişti, daha görür görmez büyülenmiş gibi gözleri parladı. Kediyse, kızı görünce cilveyle pırlayarak ona doğru koştu.

"Dört! Gel bakayım seni yaramaz seni! Yoksa misafirimize kabalık mı yapıyordun? Sen bir köpek değilsin Dört! Unutma sen bir kedisin ve kedi gibi davranmalısın!"

Kızıl saçlı genç kız, gülümseyerek Karaca'nın yanına geldi ve evlerinin bahçesinde oturan sanki yabancı bir çocuk değil de aileden biriymiş gibi rahatlıkla, havuz başındaki minderli hasır sandalyelerden ona en yakın olanına oturdu.

"Kusura bakma, kedimiz Dört biraz hınzırdır ama saldırgan değildir. Tanımadığı birini görünce kedi olduğunu unutup, bir köpekmiş gibi davranıyor. Rahatsız etmedi seni umarım?"

"Ben kediden korkmam ki!" dedi Karaca, homurtuya benzer bir sesle.

"Ah belli zaten! Eğer korksaydın, kaçardın, çünkü ondan kaçan çocuklar oldu. Belli ki, cesur ve akıllı bir çocuksun sen. Elindeki simit de mis gibi kokuyor!"

Onun ustalıkla konuyu çevirmesi Karaca'yı rahatlattı. Fakat aynı anda, karşısında oturup kendisiyle konuşan, bu içinden iyilik ve güzellik akan yeşil gözlü kıza bakmaya doyamadığını hayretle fark ediyordu. Genç kızın doğuştan kızıl saçlılara özgü minik çillerle şenlenmiş yanakları ve burnu, onun oyun oynamayı sevdiğine dair çocuksu bir sezgiyle içine nedenini bilmediği âni bir sevinç kattı. Daha önce annesi dışında hiçbir kızı güzel bulmamıştı zaten. Karaca, daha ilk görüşte Defne'ye hayran olmuş, büyülenmişti. Hemen gözlüklerini çıkartıp, tişörtünün ucuyla sildi, temizledi.

"Benim adım Defne, babanın ziyarete geldiği eczacı Umay Bayülgen'in torunuyum. Senin adın ne?" diye elini uzattı genç kız. Yetişkinlerin çocuklarla tanışırken ellerini sıktığını daha önce hiç görmemiş olan Karaca, kuşkuyla bedenini geri çekip, elini arkasına sakladı. "Ben adımı söylemem!" diye homurdandı. Sonra suratını astı, kaşlarını çattı ve oturduğu hasır sandalyenin

altındaki çimleri öfkeyle ezmeye başladı. Bu arada Defne'yi ve sorusunu görmezden geldiğini iyice vurgulamak için homurtuya benzer bir sesle, ne olduğu anlaşılmaz bir şarkı mırıldanıyordu.

"Ben çocukken parktaki çimenlerin üzerinde kocaman, 'çimlere basmak yasaktır' yazıyordu. Sanırım çocukların okuma öğrendiklerinde ilk okudukları cümle buydu," dedi Defne bir çocukla değil de yetişkin bir arkadaşıyla konuşurmuş gibi. "Yasak!"

"Ne olmuş ki, hâlâ yazıyor bile!" diye boş bulunup, biraz önce adı konusunda tavır koyduğunu unutan Karaca atıldı.

"Yıllar sonra, büyüyüp liseyi bitirdiğimde İngilizcemi ilerletmek için İngiltere'ye gittiğimde..." diye onu duymamış gibi devam etti Defne, "Cambridge Üniversitesi'nde yüz yıl önce çimenlerin üzerinde sadece kadınların yürümesinin yasak olduğunu öğrendim."

"Erkek çocukları çimleri ezerek yürüyebiliyor muymuş yani?"

"O yıllarda oğlan çocukları ve erkeklerin çimlerde yürümesi serbestmiş, orası sadece kız çocukları ve kadınlara yasakmış! O dönem Virginia Woolf adında akıllı bir kadın yazar, bu yasağı bozmak istemiş ve o çimenlerin üzerinde yürümüş."

"Oh, iyi yapmış! Babam bana yasak koyunca ben de sinir oluyorum biliyor musun?"

"İşte o kadın da tıpkı senin gibi yasaklara sinir olan birisiymiş ve bu yüzden özellikle yasak çimenlerde yürümüş."

"Eee? Ne olmuş sonra?"

"Ne olacak, tabii ki, oranın bekçisi gelip onu sertçe uyarmış. Azarlamış, kadınların haddini bilmesi gerektiğini söylemiş."

"Sana kendisi mi anlattı bunu? O kadın yazar?"

"Ah keşke tanışabilseydim onunla... Ama onun anılarını kitaplarından okudum. Virginia Woolf, ben doğmadan çok önce, ceplerine taşlar doldurup bir nehirde intihar etmiş..."

"Çimenlerde yürümesi yasak diye mi intihar etmiş? Bu çok aptalca!"

"Hımm... Yok, sadece o nedenle olduğunu sanmıyorum. Yasakların hepsine, insanların birbirlerine koydukları sınırlamalara, yaptıkları zulme dayanamayacak kadar iyi bir kalbi olduğu için yaşamak ağır gelmiş olmalı ona..."

"Ezikmiş yani!" diyerek kesti attı Karaca. Sonra da ayaklarının altındaki çimenleri yeniden öfkeyle ezmeye başladı.

"Ben ezik demezdim, olsa olsa hassasmış kalbi... Yani ne bileyim... Herkes aynı değil ki... Bak örneğin benim ablam Aysu, bana göre daha dayanıklıdır. Çocukken ikimiz de aynı yağmurun altında, bu bahçede oynardık, ben çabucak nezle olurdum, o sapasağlam kalırdı. Ya da nasıl desem? Hani bazılarımız yolda bir sokak kedisi sevsek, vapurda giderken bir yunus görsek sevinçten gözümüz dolar, içimiz ışıldar ya... Ancak bazılarımız da hiç açlık ihtiyacı yokken, savunmasız dünya güzeli bir geyiği ateşli silahla vurup, hayvan can çekişirken başında sırıtarak fotoğraf çektirir. Ya da ne bileyim, ekinlere zararlı böcekleri yiyerek tabiat dengesine yararı olan bir bıldırcını nedensiz olarak sapanla vurur, öldürür. Başka canlının acısından zevk almaya insan kalbi nasıl dayanır?"

"Eziklik işte! Çocuğunu terk eden anneler de ezik! Anneler uzun yaşamak zorundadır, ölüp çocuklarını yalnız bırakamazlar!"

"Hımmm... Woolf intihar etti diye bozuldun sen! Yalnız, şunu söyleyebilirim ki, o kadın yazarın çocuğu yokmuş..." diye dalgın bir sesle söylendi Defne. "Öte yandan sen haklısın, eğer anne olsaydı, intiharı çocukları için haksızlık sayılırdı... Gerçekten Sylvia Plath'ın çocuklarının yaşadıklarını bu açıdan düşünmemiştim... Bak, bana yeni bir bakış açısı gösterdin adını söylemeyen çocuk!"

"Adımı söylemem!" diye çimenleri ezmeye devam etti Karaca, Defne'nin avcı tarafından vurulan hayvan olarak geyiği örnek vermesinden alınarak.

"İyi, söyleme o zaman. Ama belki en yakın arkadaşının sana nasıl hitap ettiğini söylersin, o da olur..."

"Yakın arkadaşım yok benim!"

"Olmaz mı hiç? İnsanın en çok çocukken arkadaşı olabilir..."

"Bir tek Yaşar diye bir oğlan var bizim sınıfta, onun da annesi benim gibi... Şey... Yani... Bazen onunla konuşurum... Bizim eve de gelir bazen... Ama yakın arkadaşım değil..."

"İnsanların birbirine yakınlaşması aslında fena değil, biliyor musun? Benim Dağhan diye bir arkadaşım var örneğin... Çocukken de Timur en yakın arkadaşımdı, hâlâ iyi dosttur aslında..."

"Ben istemem!" diye kesip attı Karaca.

Onun adıyla ilgili sıkıntısına dönmekte ısrarlı olduğunu gören Defne, eğilip, şimdi hanım hanımcık pırlayarak, bacağına sürünen kedinin başını okşadı.

"O zaman, bundan böyle karşılaştığımızda sana ne diye hitap edeceğimize beraber karar vermeliyiz. Bak, meselâ, bunun adı Dört!"

"O-ha! O ne biçim ad öyle ya? Madem sayı koyacaktın, asal sayı koysaydın bari!"

"Aaa, sen de mi asal sayıları seversin yoksa? Ben de öyle. Fakat bu güzel kedi kızı, dördüncü ayın dördüncü günü kapımızın önünde bulduk diye adı dört oldu."

"İyiymiş ya! Benim adım da 'on dört' olurdu o zaman, çünkü on dört Eylül'de doğmuşum... Hem bu şimdiki adımdan daha güzel olurdu!"

"Oluur, bence sakıncası yok. İstersen sana 'On dört' derim, bundan sonra?"

"On dört mü? Adım On dört mü olacak yani? Hah hah ha!" diye kıkırdadı Karaca, hem de tam bir çocuktan bekleneceği şekilde, dünyadaki tüm çocukların hak ettiği gibi kıkır kıkır güldü. Gülünce, kendi sesini duydu. Uzun zamandır kendi gülüşünün sesini duymamış, unutmuştu. Bastırdığı öfke ve endişeyi iki yıldır içine hapsettiği kutunun kapağı açılmış gibi, her kahkahası arkasından geleni çekip gün ışığına çıkartmaya başladı. Gülmek, insan seslerinin en güzelidir ve bulaşıcıdır. O gülünce Defne de güldü. Böylece ikisi karşılıklı gülmeye başladılar. Onların gülüşü sabahın yedisinde daha yeni uyanan Kalamış'ta dalga dalga yayılarak ta denize kadar ulaştı. Onlar karşılıklı gülerken, biraz önce evin kapısında Kemal'e seranın yerini gösteren yaşlı kadın elinde, üzeri çörekotlu, yumurta sarısıyla kızarmış iki iri ayçöreği, bir bardak çay ve bir limonata olan bir tepsiyle onlara doğru yaklaştı.

"Eveet, işte fırından yeni çıkmış, kendi elceğizlerimle yaptığım taze ayçörekleri, yanında ev yapımı naneli limonata ve tavşankanı çayınız... Aman ben, bu yağız delikanlıyla, bahçemizin her yanına yayılan kahkahalarınızı bölmeyeyim... Zaten bahçemize en çok yakışan çocuk kahkahasıdır, Defne yavrum! Eveet. Tepsiyi şöyle masaya bırakayım..."

"Senin eczacı anneannen bu teyze mi, Defne?" diye, kırk yıllık arkadaşına sorar gibi sordu Karaca, gülmenin verdiği rahatlamayla, şimdi artık homurdanmadan.

"Yok, ben Timur'un babaannesiyim, evlâdım. Defne'nin Umay Ninesi serada, senin babanla sohbet ediyor şimdi. Peki, senin adın ne bakalım?" diye onu yanıtladı yaşlı kadın.

"Onun adı 'On dört', yani aramızda öyle anlaştık. Bence fena da olmadı hani, baksana, güzel kara gözleri nasıl cin gibi bakıyor! Bence onun üç gözü var, biri ensesinde!" dedi Defne. Onun bu esprisini ancak yıllar sonra kavrayacak olan Karaca'nın aklına başka bir şey takılmıştı. Homurdanarak sordu:

"Timur kim? O da çocuk mu, yoksa büyük mü?"

"Yok, Timur ağbin kocaman adam, Defne ablanla aynı yaşta, evli barklı maşallah!"

"Seninle mi evli yoksa?" diye, üzüntüsünü saklamadan sordu Karaca. Onun çocuk kıskançlığına gülen Defne, Timur'un çok sevdiği bir arkadaşı olduğunu, çocukken bu bahçede yaz tatillerinde hava kararana kadar yorulmak bilmeden oynadıklarını, onun şimdi Bursa'da kendi ailesiyle yaşadığını, babaannesinin de yıllardır Kalamış'taki bu evde onun ninesi ve dedesine yardım ettiğini anlattı. Timur'un dedesi de 'Bu muhteşem bahçenin koruyucu meleği Umay Nine'nin sağ kolu, bahçevanıydı. Şimdi ağzını iştahla şapırdatarak ayçöreğini yiyip, limonatasını içerek Defne'yi dinleyen Karaca'ya gelince, sanki her sabah bu havuz başında kahvaltısını edermiş gibi rahat görünüyordu.

"Benim adım bir ağaç adı, belki biliyorsundur, On dört," dedi Defne ikisi yeniden havuz başında yalnız kalınca. "Aslında tuhaf bir hikâyesi var, biraz hüzünlü ama defnenin yapraklarından yapılan taç, barış sembolü olduğu, yemeklerde de muhteşem koktuğu için ben seviyorum adımı."

"Defne yemeği mi var yani?"

"Ah hah ha! Sen çok hınzırsın On dört! Tabii ki hayır. Tek başına yenirse acı ve sert yapraklarım var benim, ama özellikle balık ve et yemekleri pişerken koyulduğunda muhteşem bir râyiha, yani kokulu lezzet veririm."

"Ben balık yemem! Gözüyle tabağa konan hayvan yenir mi?"

"Haklısın On dört, aslında insanlar milyonlarca yıl önce otoburmuş zaten, büyük kuraklıklar sonunda hayvan yemeye başlamışlar..."

"Sen bütün bunları bilgisayardan mı öğreniyorsun?"

"Aha ha ha! Evet, bilgisayardan da yararlanıyorum ama benim çocukluğumda seninki gibi bilgisayarlar yoktu. Biz kâğıt baskı

ansiklopedi çocuğuyuz, Wikipedia değil... Fakat ben çok şanslıyım On dört, çünkü içi kitaplarla dolu bir evde doğdum, babam kütüphanecilik eğitimi almış, dedem mitoloji, kıssa ve hikâye hastası, bir de çokbilmiş bir ninem var," diyerek, bahçenin bir kenarında dev bir tırtıl gibi uzanan serayı işaret etti.

"Senden de mi daha çok şey biliyor ninen?"

"Şöyle söyleyeyim, eğer ben bir damlaysam, o bir deniz, derya, okyanus! Bilgiden daha önemlisi, anneannem 'şeyler ve olaylar arasındaki ilişkiyi' görebilen bir kalbe sahiptir."

Babasının şu anda deniz kadar çok şey bilen bir büyükanneyle konuşuyor olduğunu düşünmekten ürken Karaca birden:

"Ben yine de adımı söylemem! Çünkü benim adım bir hayvan adı!" dedi.

"Aaa öyle mi? Eh, güzelmiş o zaman. Yani hayvanlar, bir ağaca göre daha çok avantaja sahipler, örneğin koşabilir, yüzer ya da uçabilirler... Bak bana, defne ağacıyım. Şu Yunan mitolojisindeki sanatların, tıbbın ve ışığın tanrısı Apollon'un âşık olup kovaladığı yarı peri kızı Defne yani... Ondan kurtulmak için ağaca dönüşüyor ya, o işte. "

"Öyle şey olmaz, masaldır o!"

"Masal tabii, yani efsane, ama insanın adının bir hikâyesinin olması çok güzel..."

"Benimki hayvan adı diyorum sana ya!"

"Mitolojide bütün hayvanların hikâyeleri vardır On dört."

"Benimkinin yoktur. Alay edilecek bir hayvan çünkü..." derken yeniden çimleri ezmeye başladı.

"Odun!" dedi Defne gülerek. "Ağaç adıyla da odun diye alay ederler. Kızın biri, benden biraz büyük bir kız, kızınca bana odun, derdi!"

"O-ha! Olur mu hiç? Defne, bir peri kızıymış dedin ya? Odun olmaz, perisin sen, peri!" diye kendi adını unutup, Defne'ye moral vermeye başladı Karaca.

"İşte onu diyorum ya! Kötü niyetliler her şeyi ama her şeyi bozmak, parçalamak, alay etmek isterler. İnsanın sevincini, hayallerini yok etmek isteyen, içi kötü ve merhametsiz kişilere izin vermemeliyiz. Çünkü biz iyiyiz, ağaçları, hayvanları ve iyi insanları seviyoruz!"

"Biz mi?" diye sevincini saklayamadan, yarım ağız gülümseyerek sordu Karaca.

"Biz tabii... Sen, ben, kedi Dört, Timur'un babaannesi, Umay Ninem, senin baban, sonra Dağhan..."

Bu sırada küçük yuvarlak taş havuzun fıskiyesinden âniden su fışkırmaya başladı ve ikisi birden boş bulunup oturdukları yerde irkildiler. O zaman evin kapısında iri kahkahalarıyla dikilip, onlara parmağını 'Nasıl yakaladım ama sizi!' bakışıyla sallayan, beyaz saçlı, beyaz bıyıklı, orta boylu, gözlüklü, kilolu, yaz günü takım elbise giyip, kravat takmış yaşlı bir adam belirdi.

"Hah hah ha! Nasıl dalmışsınız ama! Korkuttum sizi değil mi ha? Hah hah ha!"

"Dedecim yaa! Vallahi ödümü koparttın! Saat sekiz oldu mu yoksa?"

"Yok canım, daha yedi buçuk, ama bu sabah fıskiyemiz yarım saat erken çalışsa Umayımız bize kızmaz herhalde. Baksana, bir aslan parçası gelmiş bahçemize! Eh o kadar da gösteriş yapalım artık!"

Yaşlı adam ağır ağır evin kapısının önündeki beş basamağı indi ve onlara doğru yürümeye başladı. Sesindeki ve yüzündeki enerjiye rağmen yürüyüşünde bacağı sakatmış da bunu gizlemeye çalışıyormuş gibi bir aksaklık ve yavaşlık vardı. Karaca'nın beklentisinin aksine Defne, kalkıp dedesinin koluna girecek,

ona destek verecek yerde, sabırla yanlarına gelmesini bekledi. Karaca'ya çok uzun gelen bir sürede yaşlı adam evle havuz arasındaki mesafeyi yürüyerek yanlarına ulaştı ve havuz başındaki minderli kocaman hasır koltuğa ağır ağır yerleşti

"Eee? Ne konuşuyordunuz, sizi hınzırlar sizi, beni çağırmadan kaynatıyorsunuz ha?"

Uzanıp onun tombul, olgunluk lekeleriyle dolu, tırnakları bakımlı, güzel elinin üzerine kendi elini koyan Defne: "Benim adım bir ağaç, onunkiyse bir hayvan, bu yüzden yan yana durmaya karar verdik Korkut Dedeciğim" diye gülümseyerek açıkladı.

"Ah, demek öyle delikanlı? Hayvan adı ha? Mükemmel! Peki, acaba, aslan mı, kaplan mı, pars mı? Değil mi? Yoksa yunus olabilir mi? Bayılırım yunuslara, insandan daha zeki oldukları söyleniyor. Bak delikanlı, bir gün olur da uzaylılar dünyamızı ziyarete gelirse, onları ilk duyacak olan canlı biz insanlar değiliz. Nerdeee bizde o hassasiyet! Uzaydan gelecek frekansları ilk duyacak olan yunuslar, biliyor muydun bunu ha? Hah hah ha!"

"Hiçbiri değil işte! Bu hayvanlardan hiçbiri değil!" diye yine huysuzlandı Karaca, yunuslarla ilgili bilgi ilgisini çekse de, adıyla ilgili takıntısı her şeyin önüne geçiyordu. Ancak bu kez öfkelenip, çimleri ayağıyla ezmemesi Defne'nin gözünden kaçmadı.

"Biliyor musun, Vikingler çocuklarına ayı adını koyarlar, ben bayılırım ayılara, tabii Kuzey Kutbu'nda daha çok beyaz kutup ayıları var," diye ortaya açıkladı Defne.

"O-ha! Ayı mı? Haha hah hah! Bildiğimiz ayı mı? Ah ha hah ha!"

"Evet, bildiğin ayı, yani Björn," diye açıkladı Defne gülümseyerek.

"Evet, Björn değil mi? Duymuştum bu adı, bir tenisçi vardı yıllar önce, demek o bir ayıymış ve o sebeple güçlüymüş! Aslında

şefkatli ve güçlü hayvandır ayı, kuzey efsanelerinde kutsaldır zaten..." diye Defne'yi doğruladı dedesi.

"İzlandalı şarkıcı var ya, adı Björk var işte hani... Çok beğenirim onu, çılgın bir sanatçı."

"Sen bütün bunları nereden öğreniyorsun Defne?" diye yine homurdanarak sordu Karaca.

"Aman aman, sen yiğit 'hayvan adlı' delikanlı, bu Defne var ya, bu ve onun 'hık deyip burnundan düştüğü' Umay Ninesi ki, işte bu ikisi çokbilmiş, birer merak kumkumalarıdır," dedi. Sonra Karaca'ya doğru uzanıp, ona bir sır verir gibi fısıldadı Korkut Dede: "Sanırım bu ikisi, başka bir yıldızdan gelmişler dünyamıza? Her şeyi merak ederler! Gece yarısı uykudan kalkıp, suyun moleküllerinden, Hindistan'ın bitki örtüsüne, develerin kaç midesi olduğuna – bu arada adın deve olabilir mi? Hı? Yok, değil. Bak seninle erkek erkeğe konuşuyorum: asla başa çıkamazsın onlarla, uyarmadı deme ha! Hah hah hah!"

Onu büyük bir ciddiyetle dinleyen Karaca, düşünceli bir ifadeyle başını salladıktan sonra Defne'ye dönüp sordu:

"Peki, sen öğrenci misin Defne?"

"Öğrencilik bitti, artık çalışıyorum."

"Defne ablan, büyüklerin yalanlarını araştıran bir iş yapıyor delikanlı!" diye gururla araya girdi dedesi.

"Polis misin sen yani?"

"Polis mi dedin?" diye kendine sorar gibi konuştu yaşlı adam. "Evet, doğru söyledin delikanlı, polislerin de bizi yalancılardan koruması gerekir, bazen yalancılardan aldıkları emirler sebebiyle bizzat yalancıları korudukları olmuştur..."

"Çocuğun aklını karıştırmayalım dedeciğim, zira gazetecilerin de diktatör emrine girdikleri çok örnek var tarihte."

"O-ha! Gazeteci misin yani?" diye, kendi aralarında konuşmaya başlayan ikisinin lafını keserek sordu Karaca.

"Evet, ben bir gazeteciyim, hem de muhabir gazeteci!" diye işini severek yapan insanlara özgü bir gururla açıkladı Defne.

"Araştırmacı gazeteciler gibi mi? Ben te-ve'de gördüm, bir tanesi ajan gibi çalışıyor ha! Mesela helikopterden vapura atlıyor, definecilerin arasına gidiyor, madenlere giriyor falan..." diye heyecanla anlatmaya başladı Karaca.

"İşte benim torunum da öyle! Allah nazardan ve hainlerden korusun, haksızlığın olduğu her yere koşuyor..." derken kendi kulağını çekip, küçük mermer masanın üzerinde duran nihaleye benzeyen eğri büğrü ahşap parçasına işaret parmağının orta eklemiyle üç kere vurdu. "Şeytan kulağına kurşun!"

"Ama sen kızsın ki..." diye dudak büktü Karaca Defne'ye bakarak. "O ajan gibi çalışan gazetecilerin hepsi erkek ki..."

"Ah ha ha! Yahu sana genç dedik ama sen benden daha yaşlı çıktın delikanlı! Hah hah ha! Yahu, kızlar sırf ayakta işeyemiyor diye 'erkek işleri' yapamaz sananları, benim yaşımdaki bunaklar bellerdim ben be! Hah hah ha!"

Kocaman adamın 'kızlar ayakta işeyemiyor' diye bir kızın önünde konuşması Karaca'yı rahatsız etse de, Defne'nin bundan alınmadığının farkına vardığında, aslında yaşlı adamın onunla alay ettiğini sezdi ve bozuldu.

"O bizim kuruntumuzmuş, bak yirmi birinci asra girdik, kadınların yapamadığı hiçbir meslek kalmadı aslan parçası, ama biz erkekler hâlâ aynı anda, üçten vazgeçtim, iki işi bir arada yapmayı beceremeyiz be evlât!"

"Sen dedeme bakma, daha çaylak gazeteci sayılırım ben, ama ileride, haksızlıklara karşı sesimi duyacaksın," dedi Defne.

"Duyacağız tabii! 'Türkiye'nin en yakışıklı, en esprili, en mükemmel kalp cerrahı Korkut Dede'nin torunu: gazeteci Defne Kaman!' diyecekler seni görünce hah hah ha!"

"Amaan dede, sanki benim amacım ünlü olmak da... Ünlü olduktan sonra değişen insanlar yüzünden ün-fobik biri bile sayılabilirim ben artık..."

"Al işte, anneannesinden geçen huylardan bir tane daha! Bunlar, iyilik ve ibadetin gösterilmeden yapılmasının makbul olduğunu bilen çelebi soyundan. Bak, ben hiç öyle değilim! Cerrahpaşa Hastanesi'nin kuşaklar boyu ünlü hekim soyundan Doktor Korkut Bayülgen, diye anılmaya bayılırım. Görmemişler gibi övünürüm yaptıklarımla, hah hah ha!"

"O-ha! Gerçek adın mı Korkut senin?" diye sordu, Karaca.

"Ne sandın ya delikanlı, yoksa torunum beni Dede Korkut efsanesine izam olsun diye, şakadan böyle çağırmıyor, hah hah ha!"

"Vayy be! Adın gerçekten Korkut yani?"

"Elbette bre evlât, ta kendisi! Sen o her neyse, mis gibi hayvan adını beğenme de gel bir de bana sor bakalım: çocukken Korkut adıyla çağrılmak nasıl bir derttir, düşünsene? Hah hah ha!"

"Aaa saat sekize geliyor. Konuşmaya daldım bak 8:15 vapurunu kaçıracağım... Hemen çıkıyorum ben!" diye telaşla ayağa kalktı Defne. "Haydi, hoşça kalın!" diyerek, geldiği gibi hafifçe yükselip, birden gözden kayboldu Defne. Yumuşacık, sakin ve çok güzeldi. Onun bahçe kapısından çıkıp gidişiyle içi ezilen Karaca'nın çocuk kalbine iki yıldır çöreklenen karakışın ortasına doğan ışığın üzerinde 'yarın görüşürüz!' yazıyordu.

"Çok özel bir kız değil mi? Allah onun bahtına değerini anlayacak kişiler nasip etsin, inşallah! Bu Dağhan denen delikanlı iyi hoş da, pek onun kalibresinde değil..." diye kendi kendine söylendi yaşlı adam. Sonra Karaca'ya döndü:

"Dünyadaki en büyük şans, kendi değerini anlayabilecek kapasitede eşe ve dosta denk gelmektir delikanlı. Dünyanın en büyük yalnızlığı, kendi çağında ve kendi kuşağında anlaşıla-

mamaktır. Uzayda tek başına döner durursun maazallah! Ben çok şanslıyım, Umay gibi bir peri kızına rastladım çok gençken meselâ..."

Defne'nin giderken yarattığı hava hareketi yakındaki yasemin ağacının kokusunu havuz başına yayınca, Karaca bu kokunun Defne'den geldiğini zannetti. O zamandan sonra ne zaman yasemin kokusu duysa, Defne'yi anması bundandır. Yaseminin ağır yağlı, baygın kokusunu içine çeken çocuk hüzünlendi. Daha bir saat önce tanıştığı Defne'nin bahçe kapısından bir ateşböceği gibi uçuşarak çıkmasının üstünden sadece birkaç dakika geçmesine karşın, kendini terk edilmiş ve çok yalnız hissetti. Ertesi sabah onu yeniden görüp göremeyeceğini bilmiyordu. Belki babası, hiç de istekli gelmediği bu eczacı kadının 'yas tedavisi'ni sürdürmekten vazgeçerdi? Belki bu gece Çorum'a dönerlerdi ve Defne'yi bir daha hiç göremezdi? Hiç! Bir daha Defne'yi hiç görememek. Bu olasılık onu ağlatacak kadar üzdü. Ama onun dedesinin önünde ağlamayı kendine yediremediği için üst üste yutkunmaya başladı. Annesinin ölümünden beri, hiç kimsenin doyurmak için elini uzatmadığı büyük sevgi açlığı olanca gücüyle boğazına oturdu ve nefesini kesmeye başladı. Yüzünün kızardığının farkında değildi. Bu sırada yerdeki çimenleri de yine ezmeye başlamıştı.

"Korkut!" diye gürledi yaşlı adam o anda. "Korkut adıyla ilkokula başlayan bir çocuğun neler çektiğini biliyor musun, sen ey adı boğa, arı, keçi veya kertenkele olan çocuk, haa?"

Onun 'Korkut' diye bağırmasıyla kendine gelen Karaca: "Evet... Hımm... O da zor tabii," diye geveledi.

"Pöh pöh pöh, zormuş! Ne zoru efendim? Tam bir cehennem! Ama akıllı çocuklar kendilerini ancak hikâyelerin kurtaracağını iyi bilir. Nitekim beni de hikâyeler kurtardı!"

"O-ha! Hikâye mi? Nasılmış o öyle yaa?"

"O-ha ya!" diye güldü yaşlı adam. "Her adın bir hikâyesi vardır da, bunu bilmeyenler bu yüzden adlarını boş bir numara gibi taşırlar üzerlerinde."

"Defne'nin Apollon efsanesi gibi mi?" diye bilgiç bilgiç sordu Karaca.

"O da bir şey mi, sen bir benimkini bilsen, artık başka hikâye beğenmezsin!"

"Anlatsana," dedi hevesle Karaca. Belki iki yıldır ilk defa birinden bir şey anlatmasını istiyordu.

"Adımı babam rüyasında bulmuş, ama rüya da ne rüya! Bir duysan şapkan uçar!" diye hiç nazlanmadan, konuşmayı sevenlere has bir iştahla anlatmaya koyuldu Korkut Bayülgen.

"Rahmetli anneciğim bana hamileyken ki, ben dördüncü ve son çocuğuyum, bir gece babam bir rüya görmüş. Babam rüyası sırasında bağıra bağıra konuşuyormuş ama annem onu bir türlü uyandıramıyormuş. Rüyasında babam tek başına uçsuz bucaksız bir bozkırda, sen de yüz havaalanı, ben diyeyim bin futbol sahası, o kadar büyük bir yerde, âdetâ sonsuzlukta dolaşıyormuş. O engin alanda babamın karşısına birden mezar kazıcıları çıkmış. Babam merak etmiş, yaklaşıp sormuş: 'Başınız sağ olsun, acaba kimin için kazıyorsunuz bu mezarı?' Kişiler kazmaya devam ederek şöyle söylemişler: 'Tabii ki, senin için!'"

"Baban için mi mezar kazıyorlarmış?" diye dalgacı bir sesle sordu Karaca.

"Aynen öyle. Tabii şimdi biz bunun bir rüya olduğunu bildiğimiz için bize zırva geliyor ama o sırada babam rüyanın içinde bulunduğu için korkudan tir tir titremiş. Sonunda tabana kuvvet kaçmaya başlamış."

"Ben rüya görürken, onun rüya olduğunu anlarım. Annemi ne zaman görsem, gerçekte yaşamadığını, öldüğünü anlarım. Böylece ertesi sabah onu görmeyi boşuna beklemem!"

"Alkış sana delikanlı! Ancak benim babam senin kadar akıllı değilmiş o zamanlar, rüyasını gerçek zannedip, kendine kazılan mezardan kaçmış," dedi Korkut Bayülgen, Karaca'nın sözleriyle kalbinin paramparça oluşunu gizleyerek.

"Bizim peder diyâr diyâr kaçmış, dolaşmış ama nereye gitse her yerde kendisi için kazılan mezarla karşılaşmaktan kurtulamamış. Bu sırada yavaş yavaş bir kâbus gördüğünü hissetmiş ama bir türlü uyanamıyor, kan ter içinde o korkutucu kaçışı devam ediyormuş..."

"Rüyasının hepsini hatırlıyor muymuş baban?"

"Bizim ailede rüya bir sanat işidir evlât! Şakaya gelmez ha! Rüyalar defterlere yazılır, üzerinde konuşulup, yorumlanır. Öyle rüya deyip geçmeyeceksin zaten. Bak nasıl kemiklerin içini emar makinesinde tarayarak görüyorsak, rüyalar da ruhumuzun emanını çekerler."

"Bence abartıyorsun, rüya rüyadır!" diye güldü Karaca. Sonra ilgiyle sordu:

"Sonra ne olmuş babana peki?"

"Ha, zavallı pederim, dünyanın çevresini birkaç kere koşarak dolandıktan sonra, artık kaçmaktan, koşmaktan bitap düşmüş ve ecelden kaçamayacağını anlamış. Bunun üzerine, kendi doğum yeri olan dünyanın merkezine: 'Sir-i Derya'ya dönmüş."

"Baban dünyanın merkezinde mi doğmuş? O-haaa! Olur mu öyle şey yaaa?"

"Rüyada her şey olur evlât, atlar kanatlanır, denizkızları konuşur, devler ağaçları kökünden söker, yürekli kahramanlar tek yumrukla devleri, ejderhaları, zorbaları yok edip, esir insanları hür ve mutlu kılar..."

"Tamam tamam, baban dünyanın merkezinde ne yapmış peki? Ne yapmış ha?"

"Sir-i Derya, su demek, deniz, derya mâlûm; babam rüyasında dünyanın merkezine, yani 'SU'ya varmış, orada ecel gelip onu kolayca yakalayamasın diye nehrin ortasına bir kilim sermiş ve bir ağacın dalından yaptığı kopuzu çalarak, şarkı söylemeye başlamış."

"Oha! Nehre kilim mi sermiş! Yok artık!"

"Sıkıldıysan anlatmayayım ha? Eğer dinleyeceksen de, dinlediğin hikâyenin rüya olduğunu aklından çıkarmadan dinlemelisin ki tadına varasın, özünü anlayıp, kendi hikâyene ekleyebilesin... Yoksa elbette haklısın: saçmalıklar zinciri tabii..."

"Tamam tamam, sen anlat. Valla dinleyeceğim, haydi ama, lütfen anlat! O kopuz mu nedir, onu çalıyordu hani nehirde yüzen kilimin üzerinde..."

"Kopuz, eski Türk sazıdır. Babam rüyasında eğer saz çalıp, şarkı söylerse, hiç uykusu gelmeyecek, böylece ölüm onu uykusunda yakalayamayacak, diye düşünüyormuş. Senin anlayacağın, aklınca eceli atlatacakmış. Ancak zaten diyâr diyâr ecelden kaçarken çok yorulmuşmuş ve tabii biraz sonra bitap düşüp, uykuya teslim olmuş... Bu sırada ecel, güzel bir yılan kılığına girip, suda yüzerek yaklaşmış ve onu sokup tam öldürecekmiş ki, babam bir çığlık atıp nihayet uyanmış."

"Vayyy, sıkı rüyaymış be!" diye başını salladı Karaca. "Bundan iyi bir Play Station oyunu olur!"

"Hah hah hah! Bak ne güzel buldun! Belki sen, senin kuşağından gençler bunlardan fantastik oyunlar, filmler, romanlar yazarsınız?"

"Eee? Hani senin adın ne oldu? Nerede senin adın bu rüyada peki?"

"Haa, işte asıl soru buydu, alkış sana delikanlı! Babam, o da benim gibi doktordu, nur içinde yatsın, rüyasını anneme anlatınca bana hamile olan annem bir çığlık atmış."

"Hah hah hah, rüyadan mı korkmuş ki?"

"Daha büyük ve daha önemli bir şey keşfetmiş annem!"

"Rüyanın aynını sinemada mı görmüş ki? Ben, bilgisayar oyunlarını aynen rüyamda görürüm yani... Normal ya..."

"Daha da muazzam bir şey! Çünkü babamın rüyası Dede Korkut Destanı'nın neredeyse birebir aynısıymış! Üstelik babam o zamana kadar bu destanı tam olarak hiç okumamış, sadece okullarda adını duymuşmuş! Türk Mitolojisi'ne düşkün olan annemin sülalesidir."

"Ohaaa!" diye şaşırdı kaldı Karaca.

"Yaaa... Anladın mı şimdi adımın ne müthiş bir hikâyesi varmış benim, hı?" diye gururla baktı ona Korkut Bayülgen. "Adımla ilkokulda dalga geçen bütün çocuklara bu hikâyeyi anlatırdım. Hepsi sonuna kadar ağızlarının suyu akarak dinler ve az önce alay ettikleri Korkut'un kendi adları olmadığına neredeyse hayıflanırlardı. Ya işte böyle, hah hah ha!"

"İyiymiş be!"

"İyi mi, iyi mi dedin? Bundan daha muhteşem ne olabilir ki? Dede Korkut'u taşıyor, onu yaşatıyorum ben be! Hah hah ha!"

Hava yavaş yavaş ısınmış, sıcak, havuz başındaki asmalı çardağın insanı sevgiyle kucaklayan gölgesine ve fıskiyeden usul usul akan suyun serinliğine rağmen rahatsızlık vermeye başlamıştı.

"Bak delikanlı, ben yakınlarda bir ameliyat geçirdim, bir süredir nekâhatteyim, evde dinleniyor, işe gitmiyorum. Ancak bu sıcakta dışarıda kalmamalıyım: Eğer, şimdi Umay beni burada görürse gazabından kurtulamam! Gel beraber içeriye gidelim. Soğuk bir şeyler içelim, sen de bana bilgisayarda bilmediklerimi öğretirsin, ne dersin?"

Onun bu yaşta işe gitmek zorunda oluşuna acıyan Karaca, "Bilgisayarın mı var senin? Babamın bile yok!" dedi.

"Senin gibi cingöz oğlu varken, korkuyordur baban bilgisayara dokunmaya da ondan, hah hah ha! Haydi kalk kalk, çok ısındı burası..."

İkisi de ayaklanıp, birlikte yavaş yavaş eve doğru yürürlerken Karaca âniden hatırladı:

"Ama babam dönünce beni burada bulamazsa merak eder! Sakın buradan ayrılma demişti bana... Hem bavulumuz var burada, akşama babamın askerlik arkadaşının evinde kalacağız da..."

"Sen hiç merak etme delikanlı, babalar isterlerse çocuklarını bulurlar. Bavula gelince, bizim mahallede hırsızlık olmaz, hele bizden bir şey çalmazlar, Umay'ın bedduasından korkarlar vallahi, hah hah ha!"

Onun tam olarak ne demek istediğini anlamasa da sezen Karaca, biraz düşündü, sonra ona güven duymuş ve hak vermiş olmalı ki, başını 'olur' anlamında salladı. Yaşlı adamın ameliyatı nedeniyle yalpalayarak, yavaş yavaş yürüyüşüne adımlarını uydurarak eşlik etti, ama az sonra yeniden durdu ve bahçenin ortasında üzerinde nazar boncuğu olan mermer bir plaketi gösterdi:

"*19.07.1975.* Uğurumuz: *Kamımız, Ozanımız: Defnemiz, Ayçöreğimiz*" yazıyordu.

"Ha o mu? Defnemiz'in doğduğu gün buradaki kayın ağacına yıldırım düşmüştü de onun hatırasıdır. Biliyor musun, kayın ağacı bizim kadim geleneğimizde kutsal hayat ağacıdır, ona yıldırım düşmesiyse büyük bir uğura delâlettir. Anlatırım sana içeride, haydi bu sıcaktan kurtulalım önce!"

"O-ha! Defne bu kadar yaşlı mı? Ben onu genç sanmıştım..." diye yüzü altüst oldu Karaca'nın.

"Hah ha ha! Dur be çocuk, henüz yirmi yedi yaşındaki torunum da yaşlıysa biz seksenlikler ne yapacağız yahu! Hah hah

ha! Ama aşk böyledir tabii! Seni hınzır seni! Beğendin değil mi Defne'yi ha? Hah hah ha!"

Utancından kıpkırmızı olan Karaca, daha ağzını açmadan yaşlı adam onun omuzunu sımsıkı tuttu:

"Erkek adam laf taşımaz, bu artık ikimizin arasında bir sırdır ve bunu ölene kadar kimseye söylemeyeceğime namusum üzerine yemin ederim!" dedi.

Önce onun kendisiyle dalga geçtiğini sanan Karaca, aksine ciddi olduğunu görünce ferahladı. Başını salladı. Ona güvendi. Şimdiye kadar sadece annesiyle bir sırrı paylaşmıştı. Belki de annesi dışında birine daha güvenmenin zamanı gelmişti. Deli dolu, oldukça tuhaf olsa da, Defne'nin dedesi insana güven veriyordu. Üstelik adı Korkut'tu. Ona bir karşılık vermek isteğiyle:

"Benim adım Karaca!" dedi. Sonra içini yakan bir zehri atmış gibi rahatlayarak derin bir nefes aldı.

"Çok memnun oldum Karaca!" diyerek ona elini uzatıp, sanki yetişkin bir insanmış gibi sıkan yaşlı adam, hiç şaşırmış görünmüyordu. Sonra bir çocuk gibi sevinçle ekledi:

"Güzelmiş be! Karaca çok güzelmiş. Aslında bir ara adının öküz ya da boğa olduğundan neredeyse emindim. Yanlış anlama, öküz ve boğa da güzel ve önemli hayvanlardır ama Karaca'nın eşsiz zarafeti ve ince zekâsıyla yarışamazlar bile."

"O-ha! Adımı öküz mü zannettin? Yok artık!"

"Eh, işte tam da bu sebepten! O kadar çok 'o-ha' diyorsun ki, bunu olsa olsa bir öküz der, diye düşünmüştüm! Belki Defne de öyle zannetmiştir, haha hah ha!"

Karaca o günden sonra bir daha 'o-ha' demedi.

"Latife bir yana, Karaca. Adını beğendiğim için, artık bana Korkut Dede diyebilirsin. Ayrıca Karaca, adının müthiş hikâyesini anlatmamı dilemekte de serbestsin, hah hah hah!"

Bahçedeki iki katlı eve doğru birlikte yürüdüler.

Karaca'nın bilgisayarın başına oturunca arama motorunda ilk aradığı konu *Dede Korkut Destanı* oldu. Üç yıl kadar sonra, Yunan kültürünün özündeki 'ateş'le onların mitolojik kahramanı Oidipus arasında bir bağlantı kuran Jacop Burckhard adlı bir tarihçiye rastladı.* Aynı tarihçi, Alman kültüründeki 'ateş'i de Faust ile bağlantılandırıyordu. Bu konuda araştırma yapmaya devam eden Karaca, liseye başladığında öğretmenlerin unuttuğu bir öğrenciydi. Ancak bir gün tarih dersinde *Kitab-ı Dedem Korkud* için yaptığı sunumda, Yunan mitolojisi ve Alman edebiyatına dair bu tezi nakledip, benzer bir 'ateşle ilişki'nin de Türk kültürüyle Dede Korkut arasında mevcut olduğunu anlatan ateşli bir konuşma yaparak herkesi şaşırtmıştı.

* M. Bilgin Saydam, *Deli Dumrul'un Bilinci, Türk-İslam Ruhu Üzerine Bir Kültür Psikolojisi Denemesi*, adlı kitabından. s. 23. (Metis, 2011).

5. HERKESİN BİLMEDİĞİNİ BİLMEK

Perşembe Gecesi

"Bazen yıllarca kanunlardan kaçmayı becermiş bir şerefsizi, genç bir kızın zırva dolu bir hatıra defteri ele verir. Çünkü o *bayan*-işi duygusal defterlerin bile içinde mutlaka bir ad, adres ve/ya bir tarih vardır, ama bu değil!" diye elinin tersiyle *TOPRAK Kitabı*'nı iterek, başını iki yana salladı emniyet müdürü Muhtar Körağaoğlu. "Bana somut delillerle gelin!"

Muhtar Körağaoğlu, kütüphane müdürü Akın Kaman'ın kızının bulunması için bir işe yarar umuduyla valiye getirdiği, içinden keten iplerden, ağaç liflerinden örülmüş ayraçlar, kurumuş ağaç dalları sarkan, el yapımı deri ciltli kapağı yıpranmış kalın defteri,

valinin elinden 'müsaadenle sayın valim!' diye kaparak, acele göz gezdirmiş, sonra yüzünü buruşturarak valiye iade etmişti.

"*TOPRAK Kitabı*, bir hatırat ya da anı defteri değildir, sayın müdürüm!" dedi Akın Kaman, valinin elinde tuttuğu defteri, sanki çok önemli büyük bir definenin haritası ya da kutsal bir bilginin asıl kaynağıymış gibi önemseyip, saygıyla işaret ederek.

"*TOPRAK Kitabı*, yüzlerce yıldır Otacı ve Bayülgen aileleri tarafından korunan ve her kuşakta yeni bilgilerle güncellenen dört defterden biridir. Elimizdeki defter TOPRAK elementine ait olduğu için, bugün Anadolu'da kaybolanlar dâhil endemik bitki ve tohum listeleriyle meşhur Tabiatnâme'ye benzer şifalı botanik bilgileri, hem de kadim geleneklerimizdeki 'Alt Dünya'ya ait mitolojik hikâyeleri muhteva eder. *TOPRAK Kitabı* hem bir beytülmal, ulusal bir hazine hem de evrensel bir referanstır. UNESCO'nun haberi olsa, hiç şüphesiz bu dört defteri Evliya Çelebi'nin eseri gibi başyapıt sayar."

"Eh tabii, sen kütüphaneci değil misin müdürüm? E, senin için de hazine altın, dolar, avro olacak değil ya, haliyle kitabı, defteri korumak olacak değil mi?" diye hoyratça araya girdi emniyet müdürü. "Ama bak, ben bir emniyetçiyim ve benim işim de emniyet; vatandaşın canını, malını, devletin huzurunu korumak! Gerçek dünyanın öyle altı, ortası falan yok. Bak işin içine para, iktidar ve silah girdi mi, orada kitap, kültür biter, artık kan ve can konuşur!"

İyice endişelenen Akın Kaman, bu kez dönüp valiye sordu:

"Siz söyleyin, yoksa Defnemin başına ciddi bir şey geldi de benden mi gizliyorsunuz sayın valim?"

"Yok canım, sen kalbini ferah tut Akın Bey! Emniyet müdürümüz genel olarak konuşuyor. Bizler ne yazık ki, sizler kadar çok okuma şansına sahip değiliz ya, onu söylüyor. Hem, Allah korusun Defne Hanım'a bir şey olsa bu saatte bizim hastanede ne işimiz olurdu değil mi?"

Aslında valinin emniyet müdürüyle aynı şehrin 'huzur ve düzenini sağlamak' üzere beraber çalışmak dışında hemen hiç ortak yönü, hobisi ve/ya zevki yoktu. Bu yüzden birkaç başarısız denemeden sonra hafta sonları ailecek görüşmekten vazgeçmişti. Şimdi onun doğum yapacak kızı için hastaneye gelmesi de aslında 'kayıp gazeteci vakası'nın ciddiyetini gösteriyordu. Durumun içten içe farkına varan Akın Kaman, kızı için endişeyle kabarmış 'baba kalbi'ni yatıştırmak için şimdilik bu bahaneyi kabullendi.

"Tabii tabii, sayın valim haklı! Sen merak etme. Kızını bulmak bizim vazifemiz! İhtiyaç halinde seni arar bilgi veririz. Ben bizzat arayıp, kızın sende mi kalıyor, diye sormadım mı?"

"Evet, zaten bir haber aldığımızda ilk arayacağımız kişi sensin Akın Bey," diyerek onu yatıştırmaya devam eden vali, emniyet müdürünün daha kayıp vakası kesinleşmeden araştırmaya başlamış olduğunu anlayınca içinden hakkını teslim etti. Muhtar Körağaoğlu'nun kendi ailesi dâhil çevresindeki insanlara karşı tavrını gereksiz derecede sert ve nezaketsiz bulsa da, işine hâkimiyetini takdir ederdi. Ne de olsa yıllar boyu çalıştığı farklı emniyetçiler arasında hem başarılı hem de insancıl ve nazik karakterli olanları tanıma şansına sahip olan vali, iyi polisliğin asıp kesmek, insanları aşağılayıp, ezmekten değil, görevini dürüst ve vicdanlı yapmaktan geçtiğini düşünürdü.

"Bu arada Defne Hanım'ın anneannesi de yanında Semahat Sahaf adında bir arkadaşıyla bu gece uçağıyla Çorum'a geliyormuş, haberin var mı bilmiyorum Akın Bey?" diye gitmek üzere olan kütüphane müdürüne sordu.

"Evet, Umay Ninem beni aradı, konuştuk sayın valim. Semahat Hanım'ı tanımıyorum, ama 'Umay Bayülgen'in uzaylı bir arkadaşı da var' deseler, inanın şaşırmam. Her canlıyla iletişim kurabilecek cevher gibi gönlü vardır onun... Fakat izninizle, söylemeden edemeyeceğim, beni asıl huylandıran, Umay Nine'nin

İstanbul'dan kalkıp Defne'yi aramaya buraya kadar gelmesi. Yani, eğer durum bu kadar ciddiyse... Çünkü o herhangi biri değil, koskoca Umay Bayülgen!"

"Senin de eski kaynanan, değil mi bu koskoca bayan, müdürüm? ha hah ha!" diye güldü Muhtar Körağaoğlu. "Eee, adı üstünde kaynana, tabii herhangi biri olmayacak, kim bilir neler çektin ki, gül gibi iç güveyliğini, İstanbul'un elit semtindeki güzel evini, hanımı, çocukları bırakıp, Çorum'a geri döndün ha?"

Onun Akın Kaman hakkında araştırma yapmış olduğunu anlayan vali, şimdi adamın özel hayatı hakkındaki bu bilgileri ortalık yerde açıklamasına bozulmuş görünüyordu.

"Hepimizin hayatında mecbur kalarak yaptığımız bazı olaylar yaşanmıştır... Vardır Akın Çelebi'nin mutlaka bir sebebi..." diyerek hakkında söylenenler karşısında kıpkırmızı olup, utanan adamı korumak için araya girdi vali.

"Tabii canım! Hepimiz insanız sonunda... Ben de görevimin gerektirdiği durumlarda ön araştırma yapmak zorundayım tabii ki..." diye öksürdü emniyet müdürü.

"Mâlûmunuz, cinayet ve kayıp vakalarında suçluların çoğu maktulün birinci dereceden akrabası çıkar. Dolayısıyla, bu vakalarda ilk iş olarak –babamın oğlu dahi olsa– aile yakınlarını araştırmak benim mesleğim için besmele gibi bir şeydir. Kişisel olarak alınmak yok, tamam mı Akın Bey?"

Valiyle emniyet müdürü arasında yaşanan gerilimlere alışkın olmayan Akın Kaman, kendi derdini unutup, endişeyle onlara baktı, ama o sırada, az önceki 'maktul' sözcüğü kafasına düşen iri bir taşmış gibi acıyla bir çığlık attı:

"Aaa? Maktul ne demek oluyor, müdürüm? Ya Allah, Ya Muhammet, Ya Ali aşkına! Yoksa Defnem?" diye, eliyle ağzını kapatarak, ikinci çığlığını içine gömdü. Ama asıl çığlık aynı anda emniyet müdürünün kızının odasından geldi. Müdür kızını

duyunca vazifeyi bırakıp, bir baba telâşıyla odaya koştu, ardından korumaları da gitti. Akın Kaman'la baş başa kalan vali:

"Sen ona bakma Akın Bey! Evet, Defne Hanım kayıp ama hayatta olmadığına dair tek bir bulgu yok elimizde. İçini ferah tut, sakın aklına kötü şeyler getirme! Fakat konuşmalarınızdan sonra aklına gelen bir detay, küçük bir imâ bile olursa hemen beni ara. Bu Muhtar Bey'e gelince, iyi polistir, dürüsttür, ama biraz patavatsız maalesef..." dedi.

Akın Kaman'ın bu sözlerden pek ikna olmadığını gören vali açıklama gereği duydu:

"Bak, sana açıkça söyleyeyim, ama şimdilik aramızda kalsın Akın Bey. Soruşturmanın gizli kalması çok önemli çünkü... Açıkçası biz, Defne Hanım'ın tarihî eser konusunu araştırırken birilerinin ayağına bastığını, bizim henüz bilmediğimiz bir şeyleri öğrendiğini ve bu yüzden ya saklandığını ya da alıkonulduğunu düşünüyoruz."

Duydukları karşısında mum gibi eriyip, rengi solan adamın gözleri doldu.

"Akın Bey, sana bir şey soracağım, bak sakın yanlış anlama, sonuçta ben de bir babayım. Defne Hanım, daha önce de ortadan kaybolur, kimseye haber vermeden bazen gider, sonra dönermiş. Son olarak, bu yıl İstanbul'da bir 'kadın cinayeti'ni araştırırken Kadıköy'de bir vapurda kaybolmuş, birkaç gün sonra, ama katil yakalandıktan sonra ortaya çıktığında Büyük Ada'daki bir arkadaşında saklandığını söylemiş. Ben bu haberin detaylarını bugün internet arşivindeki gazetelerden bulup okudum, mutlaka sen de biliyorsundur. Şimdi yine öyle bir şey olmasın?"

Akın Kaman ne diyeceğini bilemeden, yere bir süre bakarak sustu. Sonra kederli bir sesle konuştu:

"Bilmez miyim sayın valim? Günbegün takip ettim o Kadıköy olayını. Her gün Umay Ninem'i arayıp, bilgi aldım."

Onun bu söylediklerinden pek bir şey anlayamayan vali konuyu değiştirdi:

"Bir de şu Güneş Bey var. Biliyorsun, o Amerika'dan bir yıllığına çalışmak üzere Çorum'a geldi. Sadece Hitit uzmanı bir arkeolog değil, kültürüyle, nezaketiyle burada birçoğumuzun da gönlünü kazandı. Bildiğim kadarıyla seninle de arası iyidir, değil mi? Sık sık kütüphaneye uğradığını, birlikte sohbet ettiğinizi Kemal'den duyuyorum..."

"Evet vali bey, Güneş Aytan hakikaten efendiliğini kaybetmeden önemli adam olabilmiş değerli bir kişi. Doğrudur, kendisiyle iyi anlaşırız."

"Evet. Şimdi ben şahsen bilmiyorum ama duyduğum kadarıyla Defne Hanım da Güneş Bey'le iyi anlaşıyormuş. Acaba sana ondan bahsetmiş olabilir mi? Dediğim gibi, ben de kız babasıyım, çok da düşkünümdür kızıma... Fakat her detayı iyi düşünmeli, her kelimeyi dikkate almalıyız."

"Ah vali bey, ah!" diye inledi Akın Kaman. "Ben kızıma babalık edemedim ki... Bazı nedenlerle o daha çocukken evden ayrılmak durumunda kaldım ve maalesef sonra da kızımla görüşmelerim ağır bir engele takıldı... İlk kez evvelki gece evime geldiğinde sabaha kadar hiç uyumadan dertleştim... Daha doğrusu, ben anlattım, kendimi affettirmeye çalıştım ona..." derken gözlerinde dolan yaşlar, iri su balonları olarak akmaya hazır, asılı kaldı kirpiklerine.

"Anlıyorum..." dedi vali, sorusunu en uygun biçimde nasıl dile getireceğini düşünerek.

"Peki acaba, Defne Hanım uzun süre görüşemediğiniz için sana olan kızgınlığının acısını şimdi saklanarak çıkartıyor olabilir mi? Mâlûm çocuklar kaç yaşma gelirse gelsin, anne babalarına naz yaparlar... Sakın yanlış anlama beni! Bak, bizim Kemal'in oğlu Karaca, kocaman delikanlı oldu, hâlâ babasına tepki vermekten usanmadı kerata!"

"Yok! Defne çocukken bile mantıklıydı, yapmaz öyle şey... Hem artık yetişkin bir genç kadın o..."

"E, Karaca da on sekizinde kocaman delikanlı değil mi canım?"

"Oldu o kadar değil mi? Zaman akıp geçmiyor, uçuyor! Fakat siz sakın Karaca'nın öyle durgun, iddiasız olduğuna bakmayın vali bey, o çocuk '*vitrini olmayan zeki kişiler*'dendir. Defne'yle iyi anlaştıklarını, yıllardır internetten sık sık görüştüklerini söyler Kemal bana."

"Hımm... Demek öyle... Bak bunu duyduğum iyi oldu. Belki Defne Hanım Karaca'ya bizim bilmediğimiz, ama onu bulmak için yardımcı olacak bazı şeyler anlatmıştır, belli mi olur? Bir arayıp konuşalım delikanlıyla."

"Ben konuşurum Karaca'yla, aramız iyidir. Ama... Hay Allah, akıl kalmadı ki bende... Onlar, şimdi Ankara'ya Umay Ninem'i almaya yola çıkmışlardır..." diye telaşla saatine baktı Akın Kaman. "Yaşlı kadın, gece yarısı İstanbul-Ankara uçak yorgunluğu üstüne bir de iki saat kara yolculuğu yapacak şimdi."

"Yok yok, sen meraklanma Akın Bey, ben hallettim o konuyu. Büyükhanımı aldırmak için valiliğin en konforlu cipini, en iyi şoförünü yolladım," diyen vali, elindeki defteri yeniden merakla karıştırdı. Sonra dalgın bir sesle:

"Sen bu *TOPRAK Kitabı*'nı bana birkaç gün ödünç verir misin Akın Bey? Hakikaten hazine gibi görünüyor! Şu demin sözünü ettiğin *Tabiatnâme*, Oğuz Türkçesiyle yazılmış bir tıp kitabı değil miydi? Mülkiye'de öğrenciyken, biz solcu öğrenciler bir ara 'kültürel mirasımız'a merak salmıştık da oradan aklımda kalmış, ama sonra hayat gailesi derken detaylı araştıramamıştım pek..."

"*Tabiatnâme*, Oğuzlar'ın Anadolu'yu imar ettiği 13. ve 14. yüzyılda Umur Bey zamanında Tutmacı'nın Mesnevî tarzında

yazdığı bir çeşit eczacılık, tıp kitabıdır," diyerek durumunu bir an için unutup, mesleki bir refleksle bilgi verdi Akın Kaman.

Çorum İl Halk Kütüphanesi'nin Müdürü Akın Kaman gelecek yıl emekli olacaktı. Vali Sabahattin Ali Okur, onun sessiz, sakin, kendini göstermeden kitaplar arasında yaşayan, bazılarına abartılı gelen, hatta alay konusu olan, küçük çocuklardan hayvanlara kadar bütün canlılara saygılı kişiliği ve Alevî kimliği nedeniyle 'çelebi' lâkabıyla anıldığını düşünürdü. Şimdi duydukları üzerine elindeki *TOPRAK Kitabı*'nı farkında olmadan okşayarak başını kaldırıp, dikkatle onun yüzüne baktı. Onun yüzüne bakarken, kültürel çevreyi ve tabiatı, hayvan ve insan haklarını korumak konusunda hazırladığı dosyaları gazeteden ilgiyle takip ettiği ama kendisiyle yeni tanıştığı gazeteci Defne Kaman'ın genç yaşına rağmen hem Batı kültürüne, hem de yerli geleneklere hâkim oluşundaki derinliğin altında babasının da payı olduğunu anlıyordu.

"Sen şimdi evine git, benden hayırlı haber bekle. Haa, Akın Bey, bu işler inşallah bir yoluna girsin, bir gün seninle oturup biraz Oğuzlar'dan, Anadolu geleneklerinden ve mitolojisinden konuşalım. Sahi nerede okumuştun sen?"

"İstanbul Üniversitesi kütüphanecilik bölümünden mezunum sayın valim."

"Bizim Mülkiye gibi köklü geleneği vardır oranın da!"

"Doğru söyliyorsunuz, ama itiraf edeyim ki, on sekiz yaşımdayken öyle bilinçli bir meslek tercihi yapamamıştım. Sonuçta, İstanbul'da okumak hevesinde olan ve kitap seven taşralı bir gençtim o zamanlar. Ne var ki, çok geçmeden, köklü geleneği, görgüsü ve tabii iyi hocaları olan bir okulda öğrenciliğin büyük şans olduğunu kavradım. Böylece kütüphaneciliğin bir ülkenin kaderini değiştirecek kadar önemli rolünün farkına vardım ve mesleğimi sevdim. Fakat bunu ve hayattaki pek çok önemli şeyi fark etmemde Korkut ve Umay Bayülgen'in büyük payı vardır."

"Vallahi bravo Akın Bey! Ben ömrümde, daha senin kadar *eski* kayınvalide ve kayınpederine cömertçe saygı gösteren bir Türk erkeğine rastlamadım. Biz, şimdiki kayınlarımıza bile bu muhabbeti gösteremiyoruz!"

"Fakat vali bey, benim onlara olan hürmetim ve gönül borcum kızlarıyla evlenmiş, torunlarının babası olmaktan çok öte bir konudur. O ikisi hakikaten Anadolu kültürünün yüz akları, bilge insanlardır. Beni damat olarak kabul etmeleri ayrıca büyük onurdur. Hele onların torunlarında, özellikle Defne'nin varlığında benden de bir parça olması, benim gibi sıradan biri için sözle anlatılmaz bir mucizedir. Zaten Defne'yi annesi değil, dedesiyle ninesi büyütmüştür. Sessizliğim, suskunluğum, burukluğum biraz da bu yüzdendir." Bir an sustu, sonra bir sır verir gibi fısıldayarak ekledi:

"Defne'nin başkalarının bilmediği bir şeyi bildiği için başının dertte olabileceğini söylediniz ya."

"Eveet?"

"Başkasına söyleyemem, ama siz insan gönlü kırmamaya önem veren, ruhunu kalenderlik katına yükseltebilmiş bir insansınız, sayın valim... Gerçi saçma gelebilir ama..."

"Söylesene Akın Bey, şu anda her bilgi bize yol gösterebilir!"

"Bundan yıllar önce İstanbul'da taşralı bir delikanlı olarak ilk kez Adalar'ı keşfetmeye çıkmışken kaybolmuş, kendimi sıcaktan bayılmak üzereyken Kalamış'ta bulmuştum. Orada önüme çıkan ilk eczaneye yarı baygınken girdiğimde Umay Ninem'le tanıştım. O zamanlar henüz orta yaşlı bir kadındı ve beni eczanesine her uğrayan için buzdolabında hazır tuttuğu ev yapımı limonatasıyla ağırlamıştı. Bana 'dünyada hiçbir sır olmadığını, önyargısız ve anlamak için baktığımızda her şeyi göreceğimizi ancak idrak etmek için çok çalışmamız gerektiği'ni söylemişti. Ben görme kısmını biraz başardım sayın valim, ama kavrayış kısmında pek başarılı olamadım malesef..."

Akın Kaman konuşurken, sorunun öznesini bir an için unutan vali onu ilgiyle dinliyordu:

"Defne'nin doğuştan algısı açıktır. 'Basiret gözü' der ona Umay Ninem. Dünyayı ve olayları hızlı ve net kavrar benim kızım, taa küçüklüğünden beri. Bakın ablası, büyük kızım Aysu öyle değildir. O, son derece uyumlu, dünyayla, düzenle sorunu olmayan ve pratik bir insandır. Ama Defne farklıdır. O bizim sır dediğimiz şeyleri görür ve kavrar. Ancak 'gerçek gözü' kişinin kendi duyguları dâhil olduğunda körelir. Terzi kendi söküğünü dikemez ya, aynen öyle..."

"Benim de 'basiret gözüm' kapalı herhalde ki, bu dediklerinden konumuzla ilişki kuramadım Akın Bey?"

"Demem o ki, sayın valim, Defne başkalarıyla ilgili olayları çabuk kavrar ve çözer. Eğer şimdi kaybolmak durumunda kaldıysa vardır bir hikmeti... Ama... Allah esirgesin eğer kaçırıldıysa... O çok fena! Düşünmek bile istemem, çünkü işte bu terzinin kendi söküğüyle ilgili olabilir..."

"Onun bir yakını, sevdiği, duygusal bağı olan birisiyle ilgili, bizim bilmediğimiz önemli bir şeyi öğrenmiş olabilir, diyorsun... Öyle mi?"

Akın Kaman gözlerini kaçırıp, önüne bakarken vali konuşmasını sürdürdü:

"Benim aklıma ilk gelen kişi... Bak, sakın yanlış anlama Akın Bey, yanılıyor da olabilirim... Ben Defne Hanım'la arkeolog Güneş Bey arasında bir duygusallık oluştuğunu düşünüyorum..."

"Yok, estağfurullah niye yanlış anlayayım, sayın valim? Sonuçta benim kızım yetişkin ve bekâr bir kadın... Güneş Bey'i de, dediğim gibi, bizim kütüphaneye sık sık geldiği için tanıma şansım oldu. Bu adam da tam bir kitap kurdu, biz kütüphaneciler sevmeyiz ama yüzlerce elektronik kitabı da yanında taşıyor. Ayrıca beyefendi, nazik ve şefkatli bir adam. Eğer dediğiniz gibi

kızımla aralarında bir gönül bağı oluştuysa... Bu onların bileceği iş, biz anne babalar çocuklarımızın bahtını yapamayız. Hem zorla güzellik de olmaz, bizzat şahidim, hiç olmuyor..."

"Güneş Aytan'ın telefonu saatlerdir kapalı, ben ulaşamıyorum ama buluruz elbet! Tabii, adamı zanlı durumuna sokmadan, incitmeden konuşmak gerekir..."

"Bir de Kemal ile Karaca var ..." diye fısıldar gibi konuştu Akın Kaman, "Defne'nin özellikle Karaca'ya düşkünlüğünü yıllar önce Korkut Dedem anlatmıştı bana. O çocuğu ikisi de çok sever, sanki akrabalarıymış gibi gözetirlerdi. Bildiğim kadarıyla Korkut Dedem, Karaca'nın eğitim masrafları için mirasının bir kısmını bırakmış ona. Yoksa Kemal bir maaşla o pahalı, hızlı bilgisayarlarla başa çıkamazdı. Oğlan bir bilgisayar dâhisi maşallah!"

Bu sırada hastanede olduğu için sessize aldığı özel telefonu titreşime geçen vali çabucak telefonu yanıtladı. Makam şoförü Hakkı, Ankara'ya doğru yola çıktıktan on beş-yirmi dakika kadar sonra tuvalet ihtiyacı gelen Karaca'nın arabadan inip, karanlıkta kaybolduğunu ve yaklaşık 20 dakikadır onu beklediklerini telaşla anlattı. Yola erken çıkmalarına rağmen eğer Karaca'yı daha fazla beklerlerse, Umay Bayülgen'i havalimanından almak için gecikeceklerini düşünerek yola koyulmak için onay istiyordu.

"Dur bakayım, sen önce sakin sakin anlat bu olanları Hakkı. Tamam, tamam, dur bir sakin ol! Ver bakayım sen telefonu Kemal'e, o anlatsın baştan. Aloo Kemal, ne oldu oğlum, ne oldu Karaca'ya? Evet, tamam. Nerede durmuştunuz? E, güvenli arazidir orası. Kimse kimseye bir şey yapmaz oralarda Kemal, merak etme evlâdım! Haaa bak o başka tabii! Yapar mı Karaca bunu? Anladım. Taa oradan eve yürüyerek mi dönecek? Biraz uzak değil mi? Hımm... Daha öncede yaptı, diyorsun... E, bir tek o mu, yani hepimiz Defne Hanım'a üzülüyoruz? Tamam, o zaman siz

devam edin Ankara'ya... Haydi, iyi yolculuklar! Beni haberdar edin ama!"

"Ne olmuş Karaca'ya vali bey?"

"Bu çocuk çok üzüyor Kemal'i Akın Bey! Tuvaletim geldi diyerek aracı durdurmuş, sonra da babasını üzmek için kaçıp gitmiş!"

"Bu karanlıkta mı? Ne yapıyor bu çocuk böyle?"

"Kemal, yürüyerek eve döneceğinden emin... 'Karaca' diyor, 'Defne Ablası'na hayran, onu çok seviyor, şimdi onu taklit ediyor olamaz mı?' diyor."

"Tuhaf... Bana tuhaf geldi bu durum sayın valim..." diye, kendi kendine mırıldandı Akın Kaman.

"Neyse, ben sizi daha fazla meşgul etmeyeyim, eve gideyim, bizim küçük oğlan Aydoğan'ın yarın sabah erkenden özel grup terapisi var, götürme sırası bendeydi ama bu şartlar altında hanıma kalacak o iş. Biliyorsunuz, bu dernek çok işe yaradı, onlarca çocuk izole edilerek, toplum dışına itilmek saçmalığından, sizin de desteklerinizle kurtuldu. Çok şükür bizim oğlan da daha mutlu şimdi..."

Yıllar önce Akın Kaman ve ikinci karısının Çorum'da 'Otizmli Çocuklar' için kurdukları derneğin birkaç toplantısına katılarak desteğini gösteren vali, gülümseyerek başını salladı.

"Bana artık Defne bulunana dek uyku haram vali bey! Allah hepimize, en çok Defnem'e kolaylık versin. Şimdilik iyi geceler!" diyerek valinin elini sıkan Akın Kaman, tam asansöre binecekti ki döndü ve sanki cesaretini toplar gibi derin bir nefes aldı:

"İyi insan, başka insanlardan umudu hiç kesmez... Teşekkür ederim, alkış vali bey... *TOPRAK Kitabı* de size emanet!"

O giderken, yersiz kullanılan 'alkış' sözünü zaman zaman Kemal ve Karaca'dan da duyduğunu hatırlayan Vali Sabahattin Ali Okur, bunun kendisinin bilmediği bir anlamının olup olma-

dığını düşünmeye başladı. Sonra merakla elindeki *TOPRAK Kitabı*'nı incelemeye devam etti. Bu sırada emniyet müdürü, kızına sezaryen yapılması gerektiği konusunda ısrar eden doktorlara söylenmeye devam ederek odadan çıktı.

"Haa, yolladın mı kütüphaneciyi sayın valim? İyi yapmışsın, buralarda ayağımıza bağ olacak kimse olmasın ki, biz vazifemizi yapalım. Bakıyorum, *TOPRAK Kitabı*'na da el koymuşsun valim?"

"*Tabiatnâme* deyince dayanamadım, şöyle bir bakacağım, hakikaten tam müzelik değerde görünüyor."

"Müzelik dedin ya, sayın valim, haberin olsun, ben hem Çorum hem de Boğazkale müze müdürlerine araba yollattım, buraya aldırıyorum, birazdan burada olurlar. Mâdem bu gazeteci kadının bizim bilmediğimiz bir şeyi bildiği için kaçırılma, belki de öldürülme ihtimali var, ben bir emniyetçi olarak, onun bizim bilmediğimiz neyi bildiği için susturulduğunu araştırmak zorundayım! Kadın tarihî eser kaçakçılığı mı araştırıyordu? Evet. Bu konuyu en iyi kim bilir? Müzeciler mi? Evet. Müze müdürleri anlatsınlar bakalım, en zayıf halka nedir, nerededir, ha?"

"Çok doğru düşünmüşsün müdür bey. Ben de biraz önce Kemal'in oğlunun Defne Hanım'ı yıllardır tanıdığını ve Çorum'a geldiği gece sabaha kadar onun odasında oturup dertleştiklerini öğrendim."

"Evet, haberim var! Gelsin bakalım bu çok zeki çocuk, göstersin şu dillere destan dehasını o halde."

"Gelemez," dedi vali.

"Gelemez, çünkü henüz resmen olmasa da kendisi kayıp! Çorum'da şu an itibarıyla iki kayıp vakamız var, sayın emniyet müdürüm!"

6. HADES'İN KARDEŞİ ERLİK HAN

"'Şifa serası' diyor adına. Ne şifası, bayağı, bildiğin sera! Akdeniz sahilinde her yerde gördüğün o sebze-meyve seralarından biri. Dışı incecik, beyaz-yeşil çizgili bir çadır beziyle kaplanmış, şekli biraz onlardan farklı; hani seni küçükken Ankara'da lunaparka götürmüştük de, böyle tırtıl gibi bir tünel vardı, çocuklarla beraber bir ucundan içine girip, yerden emekleyerek öbür ucundan dışarı çıkmıştın ve hiç sevmemiştin... İşte öyle, uzun, fakat yüksek tavanlı tünel gibi bir şey yani. Seranın içinde çeşit çeşit otlar, bitkiler, fideler, işte ne bileyim sebze mebze falan... Ancak, durum biraz tuhaf: bir kere eczacı kadın seranın içinde beyaz önlükle geziyor, ayrıca benimle tanıştırdığı eczacılık fakültesi öğrencisi bir asistan, botanikçi bir hoca var. Uzun bir

tezgâhta irice bir mikroskop, tüpler, sonradan adının santrifüj ve inkübatör olduğunu öğreneceğim makineler... Bir de herhâlde bahçeye uzatma kordonuyla elektriğe bağlanmış bir buzdolabı... Buzdolabında soğuk içecek falan ummayacaksın ama çünkü: sıfır! İçinde, hani o filmlerdeki gibi yassı, yuvarlak cam deney kutuları, tüpleri var. Sanırsın, kadın çadırda bir sahra laboratuvarı kurmuş mübarek!" diye anlattı Kemal, ama Karaca onu dinlemiyordu.

İstanbul'da geçirdikleri ilk günün akşamı, ikisi de yorgunluktan ve sıcaktan perişan olmuş, kımıldayacak halleri kalmamıştı ve babası sık sık unutup, ona yaşıtı bir arkadaş gibi davranmasına rağmen Karaca henüz bir çocuktu. Kemal'in Ankara'da askerlik yaparken tanıştığı İstanbullu bir banka memuru arkadaşının Karaköy'deki evinde misafir kalıyorlardı. İki odalı mütevazı dairesinde çocukları ve karısıyla yaşayan askerlik arkadaşı, Kemal ile Karaca'yı birkaç günlüğüne tedavi için geldikleri İstanbul'da otel masrafından kurtarmak amacıyla, tam askerlik arkadaşlığına yaraşır bir içtenlikle davet etmiş, salondaki çekyatı onlara açmıştı.

"Bilirsin ben öyle alternatif tıp mıp şeylerine güvenmem... Gerçi kadın eczacı, yüksek dereceyle bitirmiş fakülteyi, yok şöyle dâhiymiş, yok böyle şifacıymış falan diyorlar ama '*yas tedavisi*' gibi tanımlamalar bana pek bilimsel gelmiyor işte..."

"Bu çekyatta ikimiz mi yatacağız baba?" diye homurdandı Karaca, onun sözünü keserek. "Nasıl sığarız buraya? Hem sen acayip horluyorsun ya!"

"Sen otellerin kaç lira olduğunu biliyor musun küçük bey? Sanki keyfimizden kalıyoruz burada!" diye bağıran ama aslında anlattıklarını dinlemediği için çocuğa öfkelendiğini fark eden Kemal, hemen pişman oldu ve alttan aldı:

"Oğlum, adamcağız evini, sofrasını bize açtı, sen hâlâ şikâyet ediyorsun! Zaten birkaç güne geri döneceğiz."

"İyi," dedi Karaca. Sonra üzerindeki giysileri çıkartmadan çekyatın bir köşesine kıvrıldı ve hemen uyudu.

Oysa onun en sinir bozucu sesiyle babasına dönüp, 'Bana ne ya! İstanbul'a gelmek isteyen sendin. Tedavi olacak da sensin. Ben evde kalabilir, bilgisayarımda oyun oynardım şimdi. Hem bana hiç sordun mu, buralara gelmek istiyor musun diye bir kere? Bana ne, bana ne! Ben yarın sabah Çorum'a döneceğim işte!" diye, eziyet edeceğinden ve arada o hiç sevmediği 'O-ha!'lardan bir düzine sıralayacağından emin olan Kemal şaşırdı. Zaman zaman onu öbür dünyadan kendini çarpması için kindar babasının yolladığı bir 'cin' gibi görüp, hışmından çekindiği oğlunun, şimdi bir melek gibi uyuduğuna inanamadı. Kalkıp kontrol etti. Karaca yıllardır görmediği gibi huzurlu bir ifadeyle mışıl mışıl uyuyordu. Bu yüzden babasının son cümlesini duyamadı:

"Fakat ben galiba haksızlık etmişim, bu eczacı Umay Bayülgen gerçekten de bir deryaymış be oğlum! İçimden bir ses, ona boşuna şifacı Umay Ana demediklerini söylüyor. Benim gibi bir beceriksizden bile umudu kesmediğine göre..."

Ne var ki, daha bu sabah erkenden, oradan olabildiğince çabuk kaçmayı planlayarak, sadece 'yasak savmak' amacıyla Umay Bayülgen'in 'şifa serası'na girerken, kendisi için umutsuz, Karaca için endişeliydi. Onu tek başına bıraktığı bahçede çabucak sıkılıp, çekip gideceği, sonra fırsatını bulmuşken İstanbul'da kaybolarak babasına eziyet etme hazzına ereceğine adı gibi emindi. Sanki kendi kendine ettiği eziyet yetmiyormuş gibi, bir de oğlu üzüyordu onu! Yoksa kendine ettiği eziyet gerçekten yetmiyor muydu? Gittiği son psikiyatristin dediği gibi, kendini cezalandırmanın patolojik sınırında mıydı sahi? Oysa seranın içinde, kendisini uzun süre görmezden gelen eczacı kadınla daha ilk karşılaştığı anda Karaca'yı unutuvermişti.

Umay Bayülgen'le bundan dokuz yıl önce ilk kez karşılaştığında, o sıralar hâlâ orta yaşlı görünen kadının kendi yaşıtlarına hiç benzemeyen hâli hemen dikkatini çekmişti. Eczacı kadın kısmen kırlaşmış uzun saçlarını ne yaşıtları gibi boyayıp, fönletmiş, ne yemeni veya eşarpla bağlamış, ne de üstüne türban takmıştı. Bunun yerine, ak saçlarını küçük kızlar gibi başının iki yanından sarkan iki saç örgüsü yapmış, uçlarını rengârenk oyalarla bağlamıştı. Sanki altmışlarının sonunda gibi durmasına karşın, yaşından çok daha dinç ve sağlıklı görünen orta boylu kadının, sırım gibi bedenine giydiği adaçayı renkli keten entarisinin eteğinden Kızılderili giysilerindeki gibi kısa püsküller sarkıyor, bunlar entarisinin üzerindeki beyaz önlüğüyle büyük bir zıtlık oluşturuyordu. Kemal seradan içeriye girdiğinde Umay Bayülgen gözünde yakın gözlükleriyle tezgâhtaki bir yaprağı, sanki üzerinde bir tek kendisinin görebildiği yazılar varmış gibi dikkatle incelemekteydi. Kafasındaki ne eczacı, ne de üfürükçü kadın imgesine uyan yaşlı kadın karşısında nasıl davranacağını bilemeyen Kemal, daha sonra utanarak hatırlayacağı bir şey yaptı. Hâlâ çözemediği bir nedenle, sadece filmlerde gördüğü teatral bir huşuyla eğildi ve aralarına yanlışlıkla düştüğü Kızılderililer'in bir kabile şefini, öldürülmek korkusuyla selâmlar gibi abartılı bir edayla "İyi sabahhhlarr! Hürmetler Efendiim!" dedi.

Ancak bu gülünç ve anlamsız selâmının karşılığında ne bir ses, ne bir işaret aldı, aslında tamamen yok sayıldı, sanki seraya girdiği anda görünmez oluvermiş gibiydi. İlk tepkisi kaçmak, bir daha dönmemek üzere çekip gitmek isteğiydi. Beton İstanbul'un ortasında neredeyse tek başına kalmış bahçeli evine küçük bir sahra laboratuvarı kurmuş ak saçları örgülü bu kibirli yaşlı kadının serasından bir an önce gitmek! Şifaymış! Ah ah, şifayı kim bırakmış da sana kalmış! Nedir bu tafra, bu eda acaba?

Fakat gidemedi, sanki ayaklarına seranın içindeki bitkilerin kökleri sımsıkı dolanmış ve onu yere bağlamış gibi kımıldayamadı Kemal. Tezgâhın önünde duran uzun bacaklı bir tabureye ilişti ve büyülenmiş gibi eczacı kadını izlemeye başladı. Kadın, elindeki yaprağı bir elmas parçası tutar gibi hayranlıkla, bir bebeğe dokunur gibi şefkatle, bir su damlasını bozmamaya çalışır gibi özenle inceliyor, handiyse canlıymış gibi okşuyordu. Daha önce Çorum'un köylerinde tarlada çalışan akrabası çiftçilere, halden meyve sebze alan manavlara tanık olmuş Kemal, bir yaprak parçasını bu kadar değerli kılanın ne olduğunu anlayamadı, ama nedense kendisinin bu kadının gözünde yapraktan değersiz olduğunu hissetti. Ancak bu berbat hisse karşın, şöyle kapıyı zevkle suratına vurup orayı terk edemedi. Kalışının nedeni, kabul etmeye yanaşmasa da, karısının ölümünden ötürü kendini aşağılatarak cezalandırma hazzına doyamayışı mıydı?

Aradan zaman geçince, o gün o serayı ilk yarım saatte terk etmeyişinin nedeninin, Umay Bayülgen'in toplumsal kurallara uyarak, a) 'saçını boyatan yaşlı kentli kadın', b) 'saçım örten dindar kadın' modellerinin ikisini de cesaretle reddedip, kendini ifade ettiği özgün dış görünüşüyle yaşama özgüveni ve bir çiftçide bile zor bulunan ot-yaprak aşkına kapılışı olduğunu düşünecekti. Zaten zaman içinde o gün orada kalmasına neden olacak onlarca farklı gerekçe bulacaktı, ama galiba en önemlisi, bahçeden fışkıran muhteşem bir çocuk kahkahasıydı. Adının 'On dört' olmasını öneren Defne'nin yarattığı rahatlama ve sevincin Karaca'mn kalbinden fışkıran sesli alkışı! Çocuk kahkahasının taşıdığı sonsuz umudu ve engin ferahlığı, hiçbir insan sesi, hiçbir zaman taşıyamaz.

Kemal önce kulaklarına inanamadı, sonra şaşkınlıktan ağzı açık kaldı ve takımının golüne sevinen bir fanatik futbolsever gibi galeyan içinde ayağa fırlayarak, "Aman Allahım, oğlum gülüyor!

Yarabbi, evlâdım kahkaha atıyor; sana şükürler olsun!" diye ellerini havaya kaldırıp, sevinçle bağırdı. Öyle heyecanlanmıştı ve sattlerdir öyle açtı ki, ayağa kalktığında başı döndü, az daha yere düşecekti. Ama düşmedi. Eczacı Umay Bayülgen, o ufak tefek kadın yanına gelip, elini onun sırtına koydu. Küçücük bir kadın eli, dayanıklı bir duvar gibi Kemal'in sırtına güç verdi. Biraz sonra kendine gelince gidip oğluna sarılmak için seranın kapısına doğru yöneldi ama bu sırada eczacı kadın ilk kez onunla konuştu.

"Bırak, çocuk kendi gülüşünün ışığıyla yıkansın, yunsun, içinde biriken karanlığı temizlesin. Bırak, kendi başına ayakta dursun önce. Zaten sana ihtiyacı olacak..." dedi. Sesi alto, buyurgan ama hâlâ bir kadın sesiydi.

"Gel sana limonlu bir adaçayı ve bol çörekotlu bir ayçöreği ikram edeyim. Bizim biraz konuşmamız lâzım Kemal Yörüklü. Buraya da bunun için gelmedin mi zaten?"

Kaşla göz arası, tezgâhın alt dolabından çıkarttığı mavi geyik desenli porselen fincana, yine oradan aldığı termostan sıcak su doldurdu. Tezgâhın üzerindeki cam kavanozların birinden aldığı birkaç sap adaçayım ve buzdolabında bekleyen iki limon dilimini fincana koyan eczacı kadın, sanki sihirli bir dokunuşla taze adaçayını hazırlayıvermişti. Yine tezgâhta yağlı fırın kâğıdına sarılmış, içinden henüz sıcağı üzerinde, mis gibi yaşam kokan bir ayçöreği çıkartıp, fincanın tabağına koydu. Hayatında üzeri simsiyah çörekotuyla kaplı ayçöreği görmemiş olan Kemal, önce kuşkuyla baksa da, ilk lokmadan sonra iştahla çöreği yedi, çayı içti.

"Kadim Kamanlık geleneğimizde, *yas tutmak*, doğum, ölüm ve yaşam kadar özbeöz can hakkıdır. Türk mitolojisi, diğer dünya mitolojileri gibi, ölüm ve yas tutmak haklarını mükemmel destanlarıyla bize aktaran zengin bir şifa kaynağıdır. Senin şifan Erlik Han'da gizlidir Kemal Yörüklü!"

"Bana Kemal diyebilirsiniz efendim."

"Sen şimdi kendi cismini unutacak, adını bir elbise gibi çıkartıp, bir kenara bırakacaksın. Onun yerine iç dünyana ve toprağa odaklanacak, ruhundaki kahrı kökünden söküp, toprağa gömmeyi öğreneceksin!"

Bu, onun Umay Nine tarafından ilk azarlanışıydı. Ancak devamı daha yumuşak geldi.

"Sevdiğimiz birini toprağa verdiğimizde, onu kaybetmenin derin acısını yine toprakla temizleriz. Toprak, bize binlerce yıldır karşılıksız olarak sadece nimetler sunan, evimiz, 'yer'imiz, yurdumuz ve/ya hakkını yediğimizde kıtlık, deprem, erozyon ve yanardağlarıyla belâmızı veren bir kum parçası değildir. Toprak, aynı zamanda içinde, altında ve üstünde yaşayan milyonlarca canlıyla orta ve üst dünyadaki bütün canlara can katan 'Alt Dünya'nın da ana vatanıdır!"

"'Alt Dünya' mı? Yunan mitolojisinden referansla herhalde?"

"Aferin, bak nasıl biliyorsun Yunan mitolojisini de kendininkinden bihabersin, değil mi?"

Onun kendisine iltifat ettiğini düşünerek, aceleci davranan Kemal:

"Hitit mitolojisinde de hiç fena sayılmam efendim!" dedi.

"Bravo sana! Şimdi sözümü kesmeden dinle Yörüklü Kemal! Eğer rol yapmadan, üst benliğinden kısacık da olsa sıyrılarak, gönül gözünü ve can kulağını açık tutarak beni dinlersen, bir gün buradan kendine ait bir hayatı ve zekâ küpü bir evlâdın babası bir erkek insan olarak çıkar, evine dönersin."

"Elbette efendim!" diye hayalini bile kurmaktan aciz hissettiği o baba-oğul resmini düşünerek içini çekti Kemal.

"İyi. İşe Erlik Han ile başlayacağız. Çünkü bizim kadim Kamanlık geleneğimizde, Erlik Han 'Alt Dünya'nın efendisidir. Her ne kadar toprak, tabiatın efendisi: Umay Ana'nın gücü dâhilinde olsa da yerin dokuz kat altında yaşayan Erlik Han,

ölüler ve onların yakınları olan orta dünyadaki biz fânilerle de ilgilidir. Yani, senin anlayacağın, kötü, iblis, şeytan diye bize belletilen hiçbir şey tamamen kötü değildir."

Bu kadar yolu ve cefayı uyduruk bir Şaman mitolojisi dersi için mi çektiğini düşünerek canı sıkılan Kemal, Umay Bayülgen'in şifacı ününün de abartılmış olduğunu aklından geçiriyor ama dinliyormuş gibi yapmayı sürdürüyordu.

"Eğer dinlemeye niyetin yoksa beni hiç yorma, zira iyileşmenin ilk şartı, iyileşmek arzusudur!"

Onu dinlemediği için ne söylese başını sallayan Kemal, esnememek için kendini güçlükle tutuyordu.

"Karaca'nın tek bir kahkahası senin için önemliyse, hâlâ çıkmamış canında ümit var demektir!"

Karaca'nın adını duyunca kendine gelen Kemal, birden eczacı kadının nasıl olup da oğlunun adını bildiğine şaşırdı ve hesap sorar gibi konuştu:

"Karaca'nın adını nereden öğrendiniz, kim söyledi size? Akın Bey'den mi soruşturdunuz?"

"Kişi adlarının dili vardır, dinlemeyi bilirsen, her kişinin adı onun kuşaklar boyu aile hikâyesini anlatır. Bu sebepten şifa arayan kişinin aile adlarını önceden isterim."

"Aa, evet, istemiştiniz adlarımızın listesini... Hatırladım şimdi... Şeyy, kusura bakmayın efendim..."

"Önemsediğimiz şeyleri asla unutmayız, son nefesimizde bile hatırlarız..." dedi Umay Bayülgen. Bu kez sesi yumuşak ve sevecendi.

"Bak Kemal Yörüklü, ben sana burada 'Alt Dünya'nın efendisi Erlik Han'ı anlatacağım," dedi kadın, sesi sanki onu hipnoz edermiş gibi aklının içinde gezinmeye başlarken.

"Günümüz Türkiye Türkçesinde 'ağıt' denen kadim *'yuğ'* törenlerini, bugün bütün İslam dünyasında sadece Türklere özgü

bir âdet olarak, ölenin arkasından okutulan 'mevlit'in aslında 'doğum' manasına geldiğini ve bunun kadim geleneklerimizde ölümün bir son değil, yeni hayatlar için umut kabulünün bir tezahürü olduğunu nakledeceğim. Ölenlerin öte dünyada rahat etmesini sağlamadan, orta dünyadaki bizler huzur bulamayız. Oğlunun kurtuluşu sana, seninki ölmüş eşin Ceylân'ın yasını tutup, onu öte dünyadaki yolculuğunda huzura kavuşturmana bağlı. Şimdi gözlerime iyice bak ve cevabını söyle: bu yolculuğa var mısın?"

Yaşlı kadının elâ rengi görünen gözlerine dikkatle bakan Kemal, onların aslında dere yeşili olduğunu o zaman fark etti ve onun gençken ne kadar güzel olduğunu bir an için görüverdi.

"Sözlerime odaklan Kemal, gençlik görüntümü bırak! Var mısın?"

Şaşkınlıkla başını salladı Kemal, derin bir uykudan uyanmış gibi silkindi, yutkundu ve Umay Bayülgen'in önüne bıraktığı bir bardak ılık suyu günlerdir susamışçasına kana kana içti. Bu sırada serada çalışan genç eczacılık öğrencisi kız ile botanik doktorunun ortadan kaybolduklarını fark etti. Acaba onları hayal mi etmişti?

"Senin şu Yunan mitolojinde yeraltı tanrısı Hades var ya, işte bizim mitolojimizdeki Erlik Han, bir anlamda onun kardeşi sayılır," diyerek kaldığı yerden devam etti yaşlı kadın.

"Aslında bütün mitolojiler birbirine benzer, fark ayrıntıda gizlidir. Zaten bir kültürü anlamak için onun anadilinin matematik düzenine bakacaksın! Bu da o dilde söylenmiş bütün masal ve efsanelerin temelindeki hakkı, hukuku ve vicdanı yansıtır."

Belki de ayçöreğinde bir zehir vardı ya da adaçayı diye sıcak su fincanına koyduğu yapraklı dallar, insan bedeninde geçici uyuşma yaratan egzotik otlardı. Kemal bu düşüncelerle huzursuzlansa da kaçamıyor, hâlâ Bayülgen'i dinlemeyi sürdürüyordu.

"Türkçe, dünyadaki en demokratik dillerden biridir, çünkü 'O' dediğinde hem dişil, hem eril tüm canları anlatırsın. Bizim mitolojimiz, erkek-kadın farkı olmayan dilde yazılmıştır ve bu yüzden çok özeldir. Böyle eşsiz eserler ancak tüm canları eşit gören bir zihniyetin anadilinde icat edilebilir."

Sanrı görüyordu belki...

"Sana diyeceğim şudur: Ben büyücü değilim, sana içirdiğim adaçayı ve su ile yedirdiğim ayçöreğinde hiçbir yabancı madde, uyuşturucu ot yoktur," dedi.

Onun bu açıklamasıyla, kapı dinlerken yakalanmış bir çocuk gibi utanan Kemal, ne diyeceğini bilemedi. Kadın sadece onu büyülemekle kalmıyor, zihnini de okuyor olmalıydı.

"Gel bak, gel Kemal, gel şu yaprağın içindeki yüzlerce hücreye bak!"

Hayatında daha önce bir kez lisede biyoloji dersinde mikroskopta saç teli incelemiş olan Kemal, heyecanla gözlerini okülere dayadı, yan yana büyük bir düzen ve âhenkle dizilmiş hücreleri hayranlıkla gözledi.

"Bu cihaz icat edilmeden önce de âlemde bütün canlar böyle muhteşem bir âhenkle varoluşlarını devam ettiriyordu. İnsan aklı, gözüyle göremediğini görebilmek için çalışır. Akıl, gördüğüne ikna olsun diye..."

Onu dinlemeyen Kemal, diyafram ve objektifle bir çocuk gibi oynayarak, hücreleri farklı büyüklükte görmeye çalışıyordu.

"Tabiat, hava, su, toprak ve güneşle bir bütündür, onun tüm canlarla birlikte meydana getirdiği mükemmelliği vardır. Bunu bozan, bir anlamda tabiatın tek kusuru insandır. Fakat aynı zamanda, tıpkı meyvenin çekirdeği gibi, insan tabiatın göbeğinde, geleceğinin umudu olarak yer alır."

"İnsandan yana hâlâ umutlu olmanız beni şaşırttı," dedi Kemal gözlerini mikroskoptan alamadan.

"Nasıl olmayayım ki, Kemal evlâdım, baksana, birkaç saat önce buraya adım atan bencil ve *mazoşist* bir adam bile, şu anda bana insanlıkla ilgili ilk kaygısını açıkladıktan sonra... Çok şükür umut hep var, hep olacak evlâdım!"

Bu sırada Kemal yanı başında dikilip, onu inceleyen Umay Bayülgen'e artık çekinmeden bakma güvenini buldu kendinde. Az öncesine kadar kibirli, hırçın bir eczacı kadın, büyücü, üfürükçü bir şaman diye yaftaladığı Umay Bayülgen'in gözlerinde yanan umut ışığını görünce derin bir nefes aldı, sonra oğlunun az önce yüreğini temizleyip, ferahlatan kahkahasının ucuna takılıp uçuverdi.

7. DEFNE KAMAN OTELDE HİÇ KALMAMIŞ Kİ

Perşembe Gecesi

"Sayın valim, sen bu Defne Kaman'ı sadece yirmi dört saattir kayıp sanıyorsun, değil mi? Yok, öyle değil! Kadın, zaten önceki üç gece de hiç otelinde kalmamış ki! Hadi İstanbul büyük, kaybol kaybolabildiğin kadar da şu bizim Çorum'da dört gece izini kaybettirip nereye gider bir kadın?"

"Yetişkin insanların suç işlemedikleri sürece geceleri dâhil zamanlarını nasıl ve nerede geçirdikleri, sadece onları ilgilendirmez mi müdürüm?"

Vali canının sıkıldığını gizlemeden devam etti:

"Hem sonra Amasya Havaalanı üzerinden Çorum'a geldiği ilk geceyi rehber Kemal'in evinde, çocukluğundan beri tanıdığı ve ablalık ettiği Karaca'yla sohbet ederek geçirmiş. Kemal, Defne Kaman'ı sabah erkenden oteline bıraktığından bahsetti. İkinci geceye gelince, biraz önce kütüphane müdürümüz Akın Kaman, Defne Hanım'ın Pazartesi gecesini onun evinde geçirdiğini, sabah erken saatte kızını otele bıraktığını söyledi. Salı gecesi de arkeolog Güneş Bey'le Yazılıkaya'da araştırma yapmaya gittiklerini öğrendim."

"Gece Yazılıkaya'ya gitmeleri zaten hata! Ören yerlerinin kapıları akşam 19.00'da kapatılır ve girmek yasaktır. Gazeteci de olsan, arkeolog da olsan, Türk veya Amerikalı, fark etmez! İzin alacaksın!"

"Doğru. Zaten benden özel izin almışlardı. Neyse, artık olan olmuş. Şimdi, ateşe körükle gitmek yerine Defne Hanım'ı salimen bulmaya odaklanalım."

"Tamam, kusuruma bakma sayın valim, eğer gazeteci kadın kaybolup, başımıza iş açmasaydı ben de onun geceleri nerelerde geçirdiğiyle ilgilenmezdim tabii ki... Fakat sonuçta ben emniyetçiyim ve her yerde gözümün, kulağımın olması şart. Bu sebeple Yazılıkaya güvenlik kamera kayıtlarını yeniden inceleteceğim hemen!"

"İyi olur, belki onları orada takip eden birileri vardı. Tek bir iz bile bulsak işimiz kolaylaşır."

"Hiç merak etmeyin sayın valim. Şimdi vardığımız noktada, gazeteci kadının pazar, pazartesi ve salı geceleri nerede olduğunu öğrenmiş olsak da, dün-çarşamba ve şu an hâlâ kayıp olduğuna göre perşembe geceleri hâlâ meçhul... Sonuçta dediğime geliyoruz sayın valim: bu kadın beş gecedir Çorum'da ve hiç otelinde kalmamış!"

"Haklısın müdürüm, durum hiç iç açıcı değil!" diyerek kaşlarını kaldırdı, burnuna kayan gözlüğünü sol elinin işaret parmağıyla yukarıya doğru itti vali. Midesinin hafiften kıyılması kendisine ülseri olduğunu hatırlatmaya başlamıştı.

"Ayrıca Defne Hamm'ın daha şehre gelmeden şöhretiyle bizi ürküten büyükannesi ve Karaca'nın da ortadan kaybolması hiç hayırlı görünmüyor. Umarım babası haklıdır da çoktan eve varmıştır o kerata!"

Protokol kuralları konusunda esnek olan vali, emniyet müdürüyle hastanenin lobisinde oluşturdukları geçici kriz masasında dikkat çekmemeye özen göstererek kayıp gazeteci Defne Kaman vakasını ulusal basın duymadan, bir an önce çözebilmek için canla başla çalışıyordu. Her ne kadar dışardan bakınca, torununun doğumunu bekleyen müstakbel bir dedeyle onun bir arkadaşı gibi görünseler de, küçük şehirlerde hemen herkes valiyi ve emniyet müdürünü tanıdığı için pek de saklanamıyorlardı. Öte yandan, gecenin ilerleyen saatlerinde hastanede takım elbiseli koruma polisleri, makam şoförleri ve hiç durmadan titreşerek çalan telefon ve telsiz sesleri, zaten kendi başına bir ilgi odağıydı. Kızı, damadı ve karısının emniyet müdürünü hastaneden uzaklaştırma çabaları hiç işe yaramıyor, aksine sezaryen ile doğumun inançlarına aykırı olduğunu savunan dede adayı, eğer giderse durumu kontrol edemeyeceğini bildiğinden ısrarla oradan ayrılmıyordu.

"Karaca'yı bulamadığımız her an onun aleyhine çalışıyor sayın valim. Ayrıca arkeolog Güneş Bey'e de hâlâ ulaşamıyoruz. E, galiba o şifacı şaman teyzenin büyüleri pek işe yaramadı, baksana, kaybolan kaybolana! Sakın bu Güneş Aytan da zoru görünce Defne Kaman'ı terk edip, bir ihtimal Amerikan pasaportu almak için evlendiği eski karısıyla, kızının yanına kaçmış olmasın?

Olacak şey mi, gelip gazeteci kadını arayacağına adam ortadan kayboldu!"

Vali, onun Umay Bayülgen ve Güneş Aytan hakkında soruşturma yaptırdığını, Defne ile arasında olası bir duygusal yakınlıktan da haberdar olduğunu belli etme yöntemini oldukça nezaketsiz buldu. Kendisi, olayların ve durumların incelikli esprilerle işaret edilmesini tercih ederdi. Onlar birbirleriyle enformasyon yarışına girmişken, Çorum Müze Müdürü Onur Akhan da hastanenin kapısından içeri girdi. Gecenin geç bir saatinde emniyet müdürünün kapısına polis göndererek onu hastaneye davet etmesinden tedirgin olduğu yüzünden belliydi. İyi bir üniversitede ciddi bir arkeoloji eğitimi almış, yabancı dilde meslekî gelişmeleri takip edebilen, mesleğini seven, müzeye yenilikler getirmiş, çocukları müzeciliği sevdirmek için çeşitli atölye çalışmaları düzenleyen, Türkiye'nin Anadolu'daki ilk elektronik sistemle korunan müzesinin Çorum'da başlatılmasına valiyle beraber öncülük etmiş bir yöneticiydi. Valiyi görünce ona doğru yöneldi:

"Hayrola sayın valim, inşallah fena bir haber vermeyeceksiniz."

Ayağa kalkıp onun elini sıkan vali, yatıştırıcı bir sesle iki gündür Defne Kaman'dan haber alamadıklarını, araştırma yaptığı tarihî eser kaçakçılığıyla ilgili bazı bilgilere ulaştığı için kaçırılmış olmasından endişe ettiklerini, kendisinden gözden kaçmış herhangi bir ayrıntı, bilgi yardımı beklediklerini anlattı.

"Ben de bugün beni ziyaret için aldığı randevuya neden gelmedi diye merak etmiştim," dedi müze müdürü üzgün bir sesle.

"Hah işte bak bu! Aradığımız ayrıntı bu olabilir! Neden seninle buluşacaktı Defne Kaman acaba müdür bey?"

"Önemli bir şey olduğunu sanmıyorum emniyet müdürüm, biliyorsunuz Defne Hanım Çorum Müzesi'ni çok beğendi. Yazısını beş bölüm olarak tasarladığını, ilk bölümü tarihî eserle-

rin neden önemli olduğuna, ikinciyi tamamen Çorum Müzesi'ne ayıracağını anlatmıştı. Üçüncü bölüm, Hitit Krallığı'nın tarihî mirası üzerinde oturmamızın henüz kavranmamış kültürel ve ekonomik önemi olacaktı... Dün müzeyi bir kez daha gezip, benimle röportaj yapacaktı ama dediğim gibi gelmedi."

"Ee, sen arayıp, sordun mu peki?"

"Hayır, işi çıkmıştır, nasılsa daha pazar gününe dek şehirde kalacak, beni arar diye düşündüm."

"Randevusuna sadık olmayanlara karşı hep böyle gevşek misin, yoksa gazetecinin röportajında istenmeyen sorular olabilir, düşüncesi mi vardı aklında?"

"Ne münasebet müdürüm? Hem zaten Defne Hanım'ın telefonu bende yok ki?" diye bozulduğunu gizlemeden tepki verdi müze müdürü Onur Akhan. Onun sorgu tekniklerine âşina olan vali, cam sıkılsa da hiç karışmadan onları dinliyordu.

"Canım, telefon numarası bulmak iş mi ki, artık bırak telefonu, IP numarasından kan grubuna, annenin asıl soyadından banka hesabına kadar ulaşılamayacak enformasyon ve insan kalmadı dünyada! Kimlik numaranı tıkladın mı, röntgenin çıkıyor! Hani 'Yaşasın internet özgürlüğü!' falan diye sevinen saftirikler var ya, valla bence de aynen öyle! Yaşasın internet ve sosyal medya! Bu sayede herkes, her şey kontrolümüz altında..." diye güldü emniyet müdürü.

Ne vali ne de müze müdürü onun bu sözlerine yorum yaptı. Sadece tasalı bir bakışı paylaşıp sustular.

"Madem gazeteci randevusuna gelmedi, sen de oteli, beni, vali beyi, rehber Kemal'i, arkeolog Güneş'i, bilgisayar 'hacker'ı Karaca'yı, sonra ne bileyim, yıllardır onunla görüşmemiş olan babası kütüphane müdürümüz Akın'ı, o doğuştan renksiz oğlan, bizim orada *akşın* derler, neydi adı onun ya? Gazetenin fotoğrafçısı?"

"Attila Gültekin. Albino olan delikanlı" diye hatırlattı vali.

"Hah, işte o Attila'yı falan arayıp, sorsaydın? Sonuçta senin müzenin reklamını yapacaktı değil mi?"

Emniyet müdürünü rutin toplantılar dışında pek tanımayan müze müdürü, onun alaycı tavrı karşısında neye uğradığını anlayamadı, ama sorgulanmaktan hoşlanmadığını gizlemeyen, alıngan bir sesle yanıtladı:

"Müzeyle ilgili bir röportaja gelmediği için bir gazeteciyi arayarak ısrarcı davranmak istemedim. Defne Hanım, benim yıllardır yazılarını beğenerek takip ettiğim güvenilir bir gazetecidir müdür bey, randevusuna gelmemesinin bir nedeni olduğunu ve İstanbul'a dönmeden nasılsa müzemize tekrar geleceğini düşündüm."

"Sen Kemal'in oğluna az önce 'hacker' mı dedin?" diye şaşırarak araya girdi vali.

"Ya, maalesef bazı küçük çaplı çabaları olmuş o dörtgöz bastıbacağın, ama pek bir başarı gösterememiş, anladığımız kadarıyla... Şimdilik inceliyoruz sayın valim!" diye başını sallayan emniyet müdürü, Çorum Müze Müdürü'nü rahat bırakmaya niyetli görünmüyordu.

"Onur Bey, bu Defne Hanım'ın müzede özellikle ilgilendiği bir eser, bir konu falan var mıydı? Hani şöyle bir hatırlasan, belki bizim işimize yarar müdürüm ha?"

"Vallahi, kendisi özellikle mitolojik açıdan Hititler'le ilgili ve anladığım kadarıyla bu konuda donanımlı biri müdürüm! Özellikle nelerle ilgilendi derseniz. Bir düşüneyim... Evet, meselâ kapıdaki kitabeyle çok ilgilendi, sonra Hitit dönemine ait çivi yazılı tabletlere bayıldı. Ha, bir de birkaç küçük Hitit tanrı ve tanrıça heykeli, kraliçe mühürleriyle falan ilgilendi, genel yani... Biliyorsunuz, objeleri cam dolaplardan çıkartmıyoruz. Elektronik korumamız yirmi dört saat çalışıyor. Ha, bir de..."

"Dur, dur bir dakika müdürüm, şu söylediklerini bir not ettireyim önce. Oğlum gel bakayım, bak müdürün söylediklerini tek tek not et!" diye hazır vaziyette tepelerinde dikilen polise emretti emniyet müdürü. "Peki, şu beşinci başlık var: 'bir de...' olan. O nedir müdürüm, belki en önemli ipucu odur."

"Bu pek önemli değil ama..."

"Yok yok, sen söyle yine de... Şeytan ayrıntıda gizlidir!"

"Bu bizim Hitit araba simülasyonu var ya, onu çok sevdi Defne Hanım. Neredeyse bir çocuk gibi oynadı, inmedi arabadan uzun süre... Hakikaten eğlendiğini gördük orada ve sevindik..." diye birden gülümsedi müze müdürü Onur Akhan.

"Hiç şaşırmadım. Ben bile her geldiğimde oynuyorum o arabayla, hakikaten insanı Hitit döneminde canlı bir gezintiye çıkartıyor senin o simülasyon işin, hah hah ha!" diye araya girdi vali.

"O arabayla sanal gezinti yaparken özellikle sorduğu bir soru falan var mıydı?"

"Aklımda özellikle kalan bir şey yok. Daha çok sanal gezintideki mahallelerle şimdiki kalıntılar arasında benzerlikler bulmaya çalışıyordu..."

"Ha, işte bu! Mesela nereler, nereleri soruyordu? Bir kazı alanı, bir köy falan?"

"Boyalı Höyük... Aslanlı kapı, Hiyeroglifli oda, pottern dediğimiz tünel ve tabii hepimiz gibi Yazılıkaya onu büyülemişti..."

"Yazıyor musun oğlum? Hepsini tek tek not et, oralara tekrar adam yollayın, baksınlar; kadın görülmüş mü, son gören kimdir? Tek tek konuşsunlar herkesle! Görüldüyse yanında kim varmış, nereden kiminle geçmiş? Hepsini eksiksiz bana bildireceksiniz. Anladın mı?"

"Emredersiniz müdürüm!"

"Dur, hemen gitme, şimdi Boğazköy Müze Müdürü'nü de dinleyip, ortak hareket edeceğiz."

"Emredersiniz müdürüm!"

Bu sırada asansörden inen genç bir adam emniyet müdürüne telâşla yaklaştı:

"Baba, doktorlar sezaryen olmazsa bebeğe zarar gelebilir, diyorlar! Ben arada kaldım. Bence doktorlara güvenmek en doğrusu."

"Vay, paragöz herifler vay! Bir an ayrılsam başından hemen başlıyorlar kızla anasını doldurmaya! Yahu, adı bile yabancı bu sezaryenin! Nesi varmış doğal doğumun, annelerimiz sezaryen mi biliyordu yüzyıllardır? Yürü damat, yürü çıkalım doğumhaneye!"

Müze müdürü Onur Akhan, az önce kayıp gazeteci vakasını yürüten emniyetçi Muhtar Körağaoğlu'nun birden kızının doğumu için endişelenen bir babaya dönüşmesi karşısında şaşkına döndü. Bunun üzerine vali ona doğru eğilip, yatıştıran bir sesle bilgi verdi:

"Kız babası olmak böyle zor işte, ancak bazı şeyleri de doktorların bizden iyi bildiğini kabul etmemiz gerekir. Fakat bilirsin inatçıdır, ne beni, ne damadını dinliyor!"

"Haklısınız sayın valim, fakat maalesef bizim Anadolu'da yıllardır en büyük sıkıntımız, üzerine bayılarak para sayıp aldığımız ve gül gibi kullandığımız yabancı teknoloji ve yöntemleri, işimize gelmeyince siyasileştirerek yabancı saymak kolaycılığı..."

Gece yarısına yarım saat kala Çorum Valisi ile Çorum Müzesi Müdürü Has Hitit Hastanesi'nin lobisinde memleketleri için içtenlikle üzülerek içlerini çektiler.

"Sen bizim makam şoförü Hakkı'yı tanırsın, dünya iyisi, çalışkan adamdır. Onun ablası yıllar önce eğer sezaryen şansı olsaymış, oğlu Yaşar'ı doğururken vefat etmeyecekmiş. Adamcağız

gözleri yaşararak bunu anlatır durur, biçare... On beş-yirmi yıl önce köyde sezaryen yapılamadığı için, çocuk erken mi doğmuş, artık neyse, ben anlamam... Babası da çekip gidince, oğlanı, dayısı Hakkı büyütmüş, belki bilirsin onlarla yaşıyor. İki yıl önce okulu da bıraktı, tam bir tutunamayan, haylaz bir şey oldu... Hâlbuki annesi yaşasaydı, belki kaderi değişecekti delikanlının. Ben sezaryen gibi bir tıbbî desteğin veya zamanında gerekli bir müdahalenin hayat kurtardığına inanırım işte..."

Onur Akhan sır verir gibi fısıldadı:

"Yaşar'ı tanıyorum canım. Biraz yavaş bir çocuk, ne tür bir hastalığı var bilmiyorum, ama 'saf' diyelim kibarca. Boş boş gezinmesin diye bazen taşıma işi falan veririm müzede ona. Güneş Bey de kazılarda birkaç günlük iş vermiş sanırım. Şimdi siz söyleyince aklıma geldi. Çünkü Defne Hanım bizim müzeye salı akşamüzeri ikinci kez geldiğinde, bu delikanlı bahçede onu bekliyordu. Ancak Defne Hanım, tanıdığımı bilmediği için, onu yanımıza çağırıp, benimle tanıştırdı. 'Valinin makam şoförü Hakkı Bey'in yeğeni Yaşar, o da tarihî eserlerle ilgileniyormuş, şimdi biraz baş başa konuşacağız, belki görüşlerine bizim röportajda yer vereceğim,' demişti."

Vali canı sıkılarak dudaklarını büzdü, başını iki yana sallarken müze müdürü ekledi:

"Bu Yaşar, emniyet müdürünün 'hacker' dediği, bizim rehberin oğlu zekâ küpü Karaca'nın da arkadaşıdır. Aman vali bey, Karaca bizim kıymetlimiz, o bakımdan bunları sadece size söylemiş olayım..."

8. GEYİK BENİ GÖRÜNCE

"Geyik bir tanrı nimetidir, eski Türklerin geyiğe verdiği önem, kurttan ve aslandan çok daha büyüktür. Çünkü geyik olmasaydı, ne eski Türkler, ne de şu konuştuğumuz Türkçe kalırdı yeryüzünde!"

"Oh-ooo!" diyerek güldü Karaca. Aslında babasını dehşete düşürdüğü için pek bayıldığı 'o-ha!'larından bir tane çekecekti ama biraz önce Korkut Bayülgen'in sırf bu nedenle adını öküz sanması, Karaca'nın bu ünlemeyi birden terk etmesine yetmişti. "Yok artık, sen de çok abarttın ama Korkut Dede!" dedi, sanki daha bir kaç saat önce babasını beklemek üzere hayatında ilk kez geldiği bir bahçede tanıştığı bu yaşlı adamı yıllardır tanırmış gibi, çocuklara özgü bir rahatlıkla.

"Sen akıllı bir çocuksun. Eğer geyiklerin gücüne inanmıyorsan, o zaman durup düşüneceksin: acaba bu hayvanlara neden böyle bir önem yüklenmiş diye? Değil mi kutlu Karaca Efendi? Ha? Hah hah ha!"

"İyi de nesini düşüneceğim, geyik geyiktir işte! Kocaman boynuzlu, öyle salak salak bakan bir hayvan! Örneğin, karın seni aldatırsa boynuzlanırsın, ama boynuz deyince aklına boğa gelmez, kafadan geyik!"

"Bak bak bak, neler de biliyorsun sen maşallah! Fakat eksik biliyorsun delikanlı! O boynuz hikâyeleri bizim kültürümüze ithaldir, yani geyiğe yüklenen olumsuz semboller Batı'dan bizim buralara gelmiştir. Bizim geyikle ilgili fena, küçük düşürücü tek bir söz söylememiz düşünülemez, çünkü kadim kültürümüzde geyik kutsaldır delikanlı!"

"Oh-ooo! Geyik mi kutsal? Yok artık!"

"Elbette! Bak düşün ki, eski Türkler sürücülük ve avcılık geleneğine dayanan yaşayışlarında geyik sayesinde hem hayatta kalmış, hem de destanlarından efsanelerine, masallarından ninnilerine, sonra türkülerinden halk şiirine, efendime söyleyeyim, resimlerinden totem kutluluğuna kadar, hep bu uğurlu hayvan sayesinde mevcudiyetlerini korumuşlardır. Bizim kadim Kamanlık geleneğimizde geyik, kuşkusuz yüzyıllara bağlı bir borçluluk duygusunun sonucu olarak da baş tacı edilmiştir."

"Ya ya... Tabii, o kadar kutsal ki, hapur hupur etini yemişler hayvanın yani! Baksana, hayatta kalmaları bile geyik eti sayesinde olmuş diyorsun."

"İhtiyacından fazlasını asla öldürmemiştir atalarımız, açgözlülük ve ziyan Tabiat Ana'ya karşı büyük suçtur ve Umay Ana açgözlü insanlardan daima intikamını alır, daima!"

"Umay mı? Ee, babam şimdi onun yanında ama!" diye birden kaygılandı Karaca.

"Ha hah hah! Babanla görüşen Umay benim karımdır ve kendisi eczacıdır! Hâlbuki tabiat tanrıçası Umay Ana, Türk Mitolojisi'ndeki gök tanrısı Ülgen'in eşidir."

Kafası iyice karışan Karaca, güneşin yükselmesiyle fena ısınan bahçede sıcaktan rahatsız olan Korkut Bayülgen'in arzusuyla iki katlı eve girmişti. Evin giriş katındaki geniş salona açılan odalardan biri Korkut Bayülgen'in çalışma odasıydı ve duvarlarda insan anatomisi ile kalp kaslarını gösteren büyük afişler, içleri tıklım tıklım kitap dolu cam kapaklı büyük bir kütüphane hemen göze çarpıyordu. Ancak Karaca için odanın ortasındaki ahşap masada o zamana kadar gördüğü en büyük monitörlü bilgisayar kadar büyüleyici başka hiçbir şey olamazdı. O da bilgisayarın önüne çakılmış, burnunun üstüne düşen gözlüklerini ikide bir iterek, kendinden geçmişçesine onu incelemekteydi.

"Oh-ooo! Ne kadar büyükmüş bilgisayarın! Ne oyunlar yüklü sende acaba? Bakabilir miyim şuna?"

"Aç bakalım, aç şu bilgi kutusunu da göster bu yaşlı adama genç Karaca'nın maharetlerini! Çünkü kutuları açmak ve içindekileri görmek cesaret ister, hah hah ha! Eğer sende o yiğit cesareti varsa ben de sana adının kutlu hikâyesini anlatacağım!"

Karaca kendi elden düşme, toplama bilgisayarına kıyasla bir uzay aracı gibi gördüğü son model PC'ye ilk görüşte âşık olmuş ve adının hikâyesini unutuvermişti. Ancak bir saat sonra salondaki masada hepsi bahçeden toplanmış sebze ve meyvelerle hazırlanmış salata, cacık, ızgara köfte ve fırında şeftali üstüne dondurmadan oluşan öğle yemeğini yerken, Korkut Bayülgen onu yeniden yokladı.

"Benim bilgisayarı buraya her geldiğinde kullanabilirsin. Gerçi izin verir mi bilmem ama sen esas Defne düz ekranlı, bembeyaz bilgisayarını gördükten sonra benimkine burun bile bükersin de, bak söyleyeyim kendi adının hikâyesini o ekranlarda

zor bulursun! Çünkü insan adlarının hikâyeleri ancak bilenler tarafından sözle anlatılabilir, öyle arama motorundan kucağına düşmez, hah hah ha!"

"Defne'nin Mac'i mi var yoksa? Oh-ooo! Şimdi göremez miyim Korkut Dede? Bir baksam şöyle? Hı?"

"Yok, bakamazsın! Bizim ailede eğer hayatî bir aciliyet yoksa kimse kimsenin özel eşyasına dokunamaz!"

"İyiymiş be! Keşke bizde de aynı şey olsa... Babam benim her şeyimi karıştırır, benim özel eşyam olacağını düşünmez bile!"

Karaca'nın kendine büyük gelen zekâsıyla sık sık yetişkin insan gibi konuşmasına karşın aslında küçük bir çocuk olduğunu, özellikle babasından bahsedişinde yakalayan Korkut Bayülgen, ona bakıp gülümsedi. Sonra dayanamadı, hiç üşenmeden ağır ağır sandalyesinden kalkıp, altı kişilik yemek masasının karşı ucunda, fırında kızarmış şeftali dilimleri üzerindeki dondurmayı ağzının kenarına bulaştırarak büyük bir iştahla yiyen çocuğun yanına gitti ve siyah, kıvırcık, karmakarışık saçlarını okşadı. Karaca önce şaşırdı ama tıpkı bahçede yürürken birden gidip onun elini tuttuğu gibi beklenmedik bir hareketle, bu kez yaşlı adamın elini öpüp başına koydu. Onun bu tamamen içten, kendiliğinden fışkıran sevgisiyle gözleri dolan yaşlı adam, çocuğun başını okşamayı sürdürürken birden bir şiir okumaya başladı:

"Çocuktum, ufacıktım,/Top oynadım acıktım./Buldum yerde bir erik,/Kaptı bir alageyik./Geyik kaçtı ormana,/Bindim bir akdoğana./Doğan yolu şaşırdı,/Kaf Dağı'ndan aşırdı./Attı beni bir göle,/Gölden Çıktım bir çöle./Çölde buldum izini,/Koştum tuttum dizini./Geyik beni görünce,/Düştü büyük sevince./Verdi bana bir elma,/Dedi, dinlenme, durma./Dağdan yürü, kırdan git,/Altın köşke çabuk yet./Seni bekler ezeli,/Orda dünya güzeli./Bin yıllık çile doldu!/Bunu dedi, kayboldu./Yedim sırlı elmayı,/Gördüm gizli dünyayı./Gündüz oldu, geceler;/Ak sakallı cüce-

ler./Korkunç devler hortladı,/Cinler cirit oynadı./Kesik başlar yürürdü,/Saçlarını sürürdü./Bir de baktım, melekler,/Başlarında çiçekler./Devlere el bağlıyor,/Gizli gizli ağlıyor./ Kılıcımı çıkardım,/Perileri kurtardım./Kurtardığım periler,/Adım Adım geriler,/Kanadını açardı,/Selâm verir, kaçardı./Az, uz gittim, dolaştım./ Altın köşke ulaştım./Bir kapısı açıktı,/Öteki kapanıktı./ Kapalıyı açarak,/Açığa vurdum kapak./At önünde et vardı,/İt, ot yemez ağlardı./Otu ata yedirdim,/Eti ite yedirdim./Açtım bir elmas oda;/Dev şahı uykuda./Gördüm, kestim başını,/Dedim; Ey dev nerede?/Nerede Dünya Güzeli?/Dedi, Elinde eli!/Döndüm baktım. /Bir Kırgız,/Elbiseli güzel kız./Durmuş bakar yanımda,/ Şimşek çaktı canımda./Güldü, dedi, Türk Beyi!/Tanıdın mı geyiği?/Kimse beni bu devden, alamazdı. Ancak sen.'"

Hece ölçüsü ve ritmiyle ezbere okuduğu *Alageyik* şiirinin, çok sevdiği belli olan müziğine kapılan Korkut Bayülgen, birden Karaca'nın hıçkırığıyla kendine geldi. Çocuk âniden ağlamaya başlamış, hâtta bir süredir ağlıyordu, ama ailesindeki bütün çocukların bir tekerleme gibi ezberleme yarışına girdikleri bu uzun şiirin âhenkli keyfine kapılıp, kendinden geçmişti. Kendimi suçlu hissedip, kedere kapılan yaşlı adam, sandalyede oturan çocuğa doğru eğilip sordu:

"Yok evlâdım, geyiğin kıza dönüşmesi seni üzmesin, sen elbette bir erkek Karaca'sın! Bu şiirdeki alageyikse, Ceylân, Ahu, Maral, Ceren gibi bir dişi geyiktir!"

Ancak Karaca, gözlüğünü masaya fırlatıp ağlamaya devam etti. Çocuğun içlenerek ağlaması sürdükçe kendimi fena hisseden Korkut Bayülgen, onunla başa çıkmak için ne yapacağını düşünürken başı ağrımaya başladı. Çocuğu yatıştırmak için başını okşadığı elini çekti, kendi alnını ovmaya başladı. Sonra ameliyat-

* Ziya Göklap, "Alageyik".

tan geçen hafta çıkmış olmasının etkisiyle hâlâ ayaklarını sürüyerek, yemek masasının yanındaki berjer koltuğuna usulca oturdu.

"Bak gördün mü yaptığım ey yiğit Karaca, seni üzdüm diye migrenim tutacak şimdi..."

"Ben..." diye burnunu çekerek konuştu Karaca, onun başını ağrıttığına da üzülerek: "Şiirdeki geyik kız oldu diye ağlamıyorum bir kere..."

"Ee, ne demeye üzüyorsun Korkut Dede'ni o zaman a yaramaz?"

"Annem..." diye hıçkırdı çocuk, "Annem var ya... Benim adımı annem koymuş... Çünkü onun adı Ceylân... Ben küçükken, bazı geceler bana bu şiiri okurdu ama ben ne kadar direnSem de şiir bitmeden hep uyuyakalırdım... İşte o yüzden... Uhuuuu huu huu... O yüzden hiçbir zaman bu şiirin sonunu duyamadım... Kendim okumaya da korktum..." En sonunda biraz sakinleşip, masadaki bez peçeteye seller gibi akan gözyaşlarını ve burnunu hönkürerek sildi.

"Eğer şiirin sonunu okursam..." diye devam etti. "Kendim okursam yani, sanki annemin bir gün dönüp gelmesi hayalim kaybolacaktı... Şimdi sen sonunu okursun diye korktum..." diye ekledi ve yeniden salya sümük ağlamaya başladı. Bir çocuğun ağlaması kadar yürek yakan tek şey, bir annenin çocuğu için ağlamasıdır.

"Keşke... Keşke bir kez uyumasaydım da annemden *Alageyik*'in sonunu duysaydım... Ben annemi çok özledim Korkut Dede..."

"Anne özlenmez mi be evlâdım? Hele sen daha ana kuzususun be yiğit Karaca! Gel bakayım, gel yanıma oğlum!" Yaşlı adam oturduğu koltukta kollarını açtı, Karaca da sanki bunu beklermiş gibi, kalkıp o kolların arasına sığındı, öylece sarılıp ağladı. Böylece ikisi de birbirlerinin insan sıcaklığına sığındılar.

Ertesi sabah Kemal'in askerlik arkadaşının salonunda, küçük bir çekyatta uyandıklarında Karaca yıllardır babasına ilk kez

'babacığım' diye hitap etti. Sevinçten küçük dilini yutan Kemal, bunun Umay Bayülgen'in kendisine uyguladığı 'yas tedavisi' nedeniyle oluşan bir iyileşme olduğuna inandı. Sonraki iki hafta Karaca ve Kemal'in hayatını değiştirecek muhteşem bir deneyim, unutulmaz bir anı olacaktı. Askerlik arkadaşı ve karısı içinse handiyse boşanmanın eşiği...

9. ÇORUMSPOR KÜME DÜŞECEK Mİ?

Perşembe Gecesi

Boğazköy Müzesi'nin uzman arkeolog müdürü Muhammet Ertürk'ü evinde bulamayan polisler, hastaneye eli boş döndükleri için emniyet müdüründen işitecekleri azarı hesaplayarak endişe içindeydiler. Oysa Çorum Müzesi Müdürlüğü'ne bağlı hizmet veren Boğazköy Müzesi'nin müdürü, o akşam futbol oynarken bacaklarını sakatladığı için emniyet müdürünün kızıyla aynı hastanede yatıyordu. Bu bilgiye herkesten önce erişen emniyet müdürü, eli boş dönen polislere kendi zekâsına hayran olanlara özgü bir zevkle tepeden bakarak gülümsedi.

Çocukluğundan beri en büyük hayali bir futbolcu olmakken, ailesinin izin vermemesi ve 'mutlaka bir üniversite diploman ola-

cak!' baskısı sonunda girdiği üniversite sınavında, puanı sadece yeni açılan bir üniversitenin yeni kurulan arkeoloji bölümüne tuttuğu için arkeolog olan genç müze müdürü Muhammet Ertürk, dizinden geçirdiği ameliyat nedeniyle şimdi hastanede yatıyordu.

Kendisi de bir futbolsever olan emniyet müdürü, tuttuğu takımın taraftarlarına karşı bir akraba yakınlığı hissederdi. Kendisi gibi Fenerbahçeli olan Boğazköy Müze Müdürü'ne duyduğu muhabbetin kaynağı da buydu zaten. Üstelik Çorum Müze Müdürü Onur Akhan gibi yok, simülasyonlu 'Hitit Arabası, yok, çevre okullara kızlı-erkekli 'müzede bir gece' gezisi şeklinde yenilikler icat edip, müzeye daha çok insan çeken etkinlikler düzenleyerek emniyeti de yeni güvenlik meseleleriyle meşgul etmiyordu. Kendince bu ayrımı belirtmek için, Müslüman Türkleri hiç ilgilendirmediğine inandığı, arkeoloji, mitoloji gibi faydasız işlere 'ekmek parası için mecburen' katlanıp, futbol gibi hem fakir halkın eğlencesi hem de başarıları millî duyguları yükselten bir sporla ilgilenen genç müze müdürüne 'Hocam' diye hitap ediyordu.

"Köydeki çocuklarla akşam serinlikte biraz top oynayalım, demiştik sayın emniyet müdürüm. Biliyorsunuz, bizim çevre köylerdeki yetenekli oğlanlardan iki futbol takımı kurdum, sizlerin katkılarıyla forma falan da aldık gençlere bu yıl... İşte onları çalıştırıyordum bu akşam mesaiden sonra. Tabii 'yaş otuz beş, yolun yarısı' ettiğini unutup, şöyle bir vole vurayım derken, benim bacaklar bir dolanmış ki, öylece yere kapaklandım, kaldım!" diye anlattı Muhammet Ertürk. Diz bağları fena halde zedelenmiş, küçük bir ameliyat geçirmişti.

"Çorum'a sarı-lacivert aşkını taşıdığın sürece arkandayız Hocam! Teşkilatımızdaki 'sarı kanaryalar'ın senin takıma desteği tam bilesin! Sen bir an önce iyileşip, işinin ve takımının başına geçmeye bak!" diyen Muhtar Körağaoğlu şimdi genç müze

müdürünün yattığı odada, yatağının başında ona moral veriyordu. Onların futbol sevgisinden bunalan vali, yanında Çorum Müze Müdürü'yle, bu sıcak gecede bir hastane odasında asıl konuya gelmek için uygun zamanı kolluyordu. Dört kamu idarecisi erkeğin arasında en yüksek yetkiye kendisi sahip olduğu halde nezaketinden geride duran vali sonunda dayanamadı:

"Geçmiş olsun Muhammet Bey! Spor, insanları birbirine bağladığı sürece çok güzel bir şeydir. Ayrıca bakmayın siz, bizim kırmızı-siyah Çorumspor'un üçüncü ligden, Bölgesel Amatör Lig'e düşme hattında olmasına... Mutlaka toparlanacaklardır. Zaten lakabı 'Hititler' değil mi onların Onur Bey?"

"Elbette Çorumspor'a da ancak 'Hititler' lâkabı yakışırdı, sayın valim, ama Çorum Belediyespor da son zamanlarda iyi çıkış yaptı," diyerek kendisi de bir Fenerbahçeli olduğu halde, yerel kültürü desteklemekten geri durmadı Onur Akhan. Valiye gelince, onun koyu Beşiktaşlı olduğunuysa karısı ve çocuklarından başka sadece, kendileri de 'Kara Kartal' ve ÇARŞI destekçisi olan Kemal ve Karaca bilirdi. Vali Sabahattin Ali Okur, iyi bir kamu yöneticisinin kendi tercihlerini öne çıkartmasının ayrımcılığa yol açtığını düşünürdü.

"Herhâlde biliyorsunuzdur müdür bey; bizler, emniyet müdürümüzün kızının doğum sevincini paylaşmak için buradayız. Ancak asıl mesele şu ki, biz Defne Kaman'dan bir süredir haber alamıyoruz ve onun en son ne zaman sizin müzeye geldiğini merak ediyoruz."

"Gazeteci Defne Kaman mı?" diye sordu genç müze müdürü.

"Bana kendisi bir kere, o da sizin makam aracınızla ve kalabalık bir ekiple gelmişti. Sanırım iki, yok üç gün önceydi?"

"Peki, o gün size garip gelen bir davranış, bir söz hatırlıyor musunuz? Defne Hanım'la ne konuştunuz? Kendisi dikkatinizi çeken birinden bahsetti mi?" diye sordu vali.

"Dikkatini çeken herhangi bir şey, bir ayrıntı, bir isim, bir telefon numarası... Her şey önemli olabilir Hocam!" diye araya girdi Muhtar Körağaoğlu.

"Yok, vallahi, ben bir şey bilmiyorum, sayın valim, sayın müdürüm!" diye telaşlandı beriki. "Sonuçta arkeolojiyle ilgilenen o kadar az gazeteci var ki, biz de bari onu da kaçırmayalım diye, hoş tutmak için elimizden geleni yaptık. Öğle yemeğini bizim Boğazkale'deki alabalık çiftliğinin aile lokantasında güzel bir masa kurdurarak hep beraber yedikti."

"Kimler vardı yemekte?" diye, sordu vali.

"İşte sizin makam cipinizle yolladığınız herkes."

"Sen yine de say bakalım Hocam, kimler vardı o gün yemekte?"

"Defne Hanım, arkeolog Güneş Bey, sonra, hani fotoğraf çeken, bembeyaz saçlı o genç gazeteci adam... Kartım da bıraktı ama adını çıkartamayacağım şimdi? Bir de bizim rehber Kemal Ağbi'nin oğlu, hani şu 'bilgisayar dâhisi' dedikleri genç vardı, adı neydi? Benim isim hafızam zayıftır, kusura bakmayın."

"Karaca Yörüklü!" diye hatırlattı yeniden emniyet müdürü.

"Hah, evet, Karaca da vardı. Tabii bizim Kemal Ağbi de her zamanki gibi Hitit mirasının Çorum'a katkısını kıvançla anlatıp duruyordu falan... Ha, bir ara kaymakam bey de uğradı, ama bir toplantısı varmış, az kaldı, hemen gitti."

"Şoför Hakkı getirdi onları değil mi?"

"Evet, sayın valim. Masamızda ona da yer vardı ama Hakkı Ağbi fazla saygılı, biraz çekingendir, biliyorsunuz. Özellikle Defne Hanım ısrar etti, fakat onlar bizimle oturmadı."

"Onlar mı?"

"Onlar, Hakkı Ağbi'yle, onun öksüz yeğeni, hani evlat edinip, büyüttüğü delikanlı, inanmayacaksınız ama onun da adını çıkartamadım şimdi? Neyse, işte o da gelmişti o gün. Onlar yanda

bir masada yediler yemeği, belli ki dayı-yeğen konuşacakları varmış, çok meşguldüler. Hattâ bir ara kavga ediyorlar sandık, Hakkı Ağbi neye kızdıysa, bir bağırdı, yüzü kıpkırmızı kesildi adamın..."

"Yaşar!" diye fısıldadı Çorum Müze Müdürü.

"Peki, sizin masada önemli bir şey konuşuldu mu?" diye sordu emniyet müdürü. Yaşar'la pek ilgilenmemiş görünüyordu.

"Yok, her şey son derece normaldi bence. Defne Hanım o gün yemekte, Boyalı Höyüğü merak ettiğini anlatmıştı. Biliyorsunuz orada, toprak bir matarada 3500 yıllık bal ve arı reçinesiyle karışmış biçimde çörekotu tohumları bulunmuştu. Sanırım, Defne Hanım'ın anneannesi eczacıymış ve çocukken ona çörekotunun balla karışmasıyla antiseptik özellik kazandığını öğretmiş. Sibirya'daki Türkler'in kadim Kamanlık geleneğinde binlerce yıldır var olan bu tıbbî bilginin, Hititler'de de mevcut olması onu heyecanlandırmıştı. Bizleri bu konuda soru yağmuruna tuttu, notlar aldı. Vallahi kadın bizim arkeoloji öğrencilerinden daha meraklı çıktı ki, şaşırmadım desem yalan olur! Boyuna not alıp, duruyordu, bir ara not alırken, tabletinin şarjı bitti, çantasından kalın bir defter çıkartıp, ona yazdı sonra..."

"Maşallah Hocam, isim hafızan zayıf ama detaylardaki bellek de bizim güvenlik kamerasından daha iyi çıktı, ha! Bravo! Peki, başka, başka ne hatırlıyorsun bakalım?" diye gerçekten şaşırdı Muhtar Körağaoğlu. Onun övgüsünü kazanınca daha da şevkle anlatmaya devam etti Boğazköy Müze Müdürü:

"Mâlûm, bizim Amerikalı arkeoloğumuz Güneş Bey de Kızılderili kültürüyle Hititler arasında benzerlikler bulmaya düşkündür; bilirsiniz, neredeyse her Hitit ritüelinin Kızılderili bir karşılığını bulur ya! Onun Amerikalı karısı galiba Kızılderili'ymiş, yani öyle bir şey duymuştum, bilmem doğru mu? Neyse, ama o gün alabalık çiftliğindeki yemekte Defne Hanım'la Güneş Bey

hararetle Hitit, Kızılderili ve eski Türk kültürü arasındaki benzer ritüelleri konuşup durdular. Ne yalan söyleyeyim, eğer konuşmaları bir TV programında olsaydı acayip reyting alırdı! O kadar enteresan, o kadar güzeldi vallahi! Yemekten sonra Güneş Bey'le Kemal, gazetecileri Boyalı Höyük'e götüreceklerdi, fakat gittiler mi emin değilim?"

"Güneş Aytan, Amerika'da okumuştur ve orada bir üniversitede profesördür. Evet, kendisinin çifte vatandaşlığı vardır ama aynı zamanda hâlâ bir Türk vatandaşıdır da! Yaşadığı ülkede seçme ve seçilme hakkı, temsil gücü olması önemlidir. Artık bu çifte vatandaşlık kavramını ciddiye almak durumundayız. Çünkü hem demokratik hem de iklimsel krizler nedeniyle bu insanların sayıları artacak gibi görünüyor. Ayrıca o bahsettiğiniz Kızılderili asıllı karısından da yıllar önce boşanmış," diye düzeltti vali.

Vali Sabahattin Ali Okur'un bazı haftasonları ve tatil günlerinde Onur Akhan, Kemal ve Karaca, son aylarda da bunlara Güneş Aytan'ı da katarak, ailecek Çorum Kalesi ve Hıdırlık gezilerine, Kargı Yaylası, Obruk Barajı, Çatak Mesire Yeri'nde pikniğe, Yazılıkaya ve İskilip'e fotoğraf çekmeye, İncesu Kanyonu, Abdullah Yaylası ve Kızılırmak Deltası'na kuş gözlemlemeye gittiğini duymayan kalmamıştı. Şimdi onun bu konuşmasını tamamen Güneş Aytan'ı savunma olarak gören Muhtar Körağaoğlu, haftasonu pikniklerinde kendi dışlanmışlığını da ısrarla karısının ve kızlarının türbanlı olmasına bağlıyordu.

"Biyo-arkeolojik buluntular açısından Boyalı Höyük çok önemlidir," diye hem gerilimi yumuşatmak hem de konusuna hâkim olduğunu göstermek isteyen Çorum Müze Müdürü araya girdi.

"Orada orta boy bir erzak küpünde kömürleşmiş halde baklagillerden mürdümlük tohumları da bulunmuştur. Ayrıca bildiğiniz gibi medar-ı iftiharımız olan Hüseyindede Vazosu da

oraya yakın Yörüklü'deki Hüseyin Dede Tepesi'nde bulunmuştur."

"Demek böyle..." diye dalgın dalgın başını salladı emniyet müdürü. "Peki, o akşın, albino, her neyse ama kesinlikle suratsız herifin teki olan gazeteci Atilla'yı bulup bir sorgulayalım bakalım! Tabii diğerleri gibi o da sırra kadem basmadıysa – kadının son yazıları büyük ihtimalle bu adamda mevcuttur ve oradan işimize yarayacak malzeme çıkacaktır. Değil mi? İşte her zamanki gibi, vakayla ilgili her öğrendiğim şey, ilk düşüncemi yine teyid ediyor!" diye gülümsedi.

"Zannımca, sayın valim, bu her işe burnunu sokmaya meraklı gazeteci kadının kafası, en az biz emniyetçiler kadar bağlantıları bulmakta mâhir. Ve yine zannımca, o bizim henüz bilmediğimiz bir şeyi bizden önce bulduğu için kaçırıldı ve belki de çoktan öldürüldü!" diye oturduğu sandalyeden fırlayarak, elindeki telsizden polislere emirler yağdırarak odadan çıktı.

Sonra hızla geri döndü, kafasını kapıdan uzatıp ekledi: "Boşuna 'Uyumsuz Defne Kaman', dememişler yani!"

Bu sırada valinin telefonu çaldı. Arayan rehber Kemal'di ve Umay Bayülgen ile arkadaşı Sahaf Semahat'i Ankara Esenboğa Havalimanı'ndan alıp, salimen Çorum'a getirdiklerini haber veriyordu. Ancak Kemal'in sesi, Defne'nin kayboluşu nedeniyle indiği 'çok üzgün' tonundan 'çok daha fazla üzgün' derecesine düşmüş, handiyse kırmızı alarm veriyordu.

"Karaca eve dönmemiş sayın valim!" diye inledi Kemal. "Eğer bu tavrı bana inat koymuş olsaydı, şimdiye mutlaka evde olurdu! Oğlumun başına fena bir şey mi geldi acaba Sabahattin Ali Bey?"

"Dur bakalım Kemal, bırakma kendini hemen böyle! Karaca akıllı çocuktur, Çorum'u avucunun içi gibi bilir. Ona bütün Hattuşa'yı karış karış öğrettim, diye gururlanırsın ya? Çıkar ortaya mutlaka..." diyerek onu yatıştırmaya çalışan vali, rehberin

kendisine ilk kez adıyla hitap ettiğini fark etti. O artık bir baba olarak kendisinden yardım bekliyordu.

"Umay Nine, sadece yere yakın yatakta uyuyabilir, sayın valim," diye ekledi Kemal, üzüntüden kahrolmuş sesiyle: "Bu nedenle otelde değil bizim evde kalacak. Biliyorsunuz, bizim ev giriş katında."

Defne Kaman'ın efsane anneannesi Umay Bayülgen'i çoktan unutan vali şaşırdı:

"Öyle mi? E, o zaman sende kalsın, hem sana da iyi gelir Kemal."

"İyi de sayın valim, tutturdu, 'önce Defne'nin oteldeki odasını göreceğim!' diye. Tabii eve uğrayıp, Karaca'ya baktıktan sonra, doğruca otele gittik. Fakat bilmem bunu duyunca ne diyeceksiniz?"

Bugün daha duymadığı ne kaldığını düşünerek içini çekti vali.

"Söyle bakalım Kemal, neyi duyacağımı bilmeden karar veremem!"

"Defne" diye fısıldadı telefonun öbür ucundan Kemal, "Defne, oteldeki odasını hiç kullanmamış sayın valim! Valizlerini bile açmamış. Dolapta sadece iki entari, bir sandalet, birkaç aspirin var. Banyoda diş fırçası bile yok. Bilgisayarını, tabletini, defterlerini de bulamadık! Onun defterleri çok meşhurdur valim! Ailede kuşaktan kuşağa geçen dört defter vardır. Sonra, Umay Nine, otel müdürünü uyandırmamı istedi ve onunla bizzat görüştü. Defne'nin otelde hiç kalmadığını, her sabah gün doğarken geri dönüp, üzerini değiştirdikten sonra yeniden çıktığını resepsiyondan öğrendik." Bir süre sustuktan sonra o sırada valinin hastanede olduğundan habersiz devam etti:

"Galiba emniyet müdürü de şu anda otelin müdürünü sorguluyor! Çünkü biz otelden çıkarken telefon edip, otel müdürünü hastaneye çağırdığını öğrendim. Kızı erken doğum yapacağı

için hastanedeymiş, dediler. Ortada neler dönüyor bilmiyorum inanın! Sayın valim, bana gerçeği söyleyin kuzum: Defne'yle Karaca'nın başı sahiden dertte mi? Allah saklasın, ikisi de kaçırılmış olmasın? Yarabbim sen aklıma mukayyet ol!

"Dur, hemen kötü şeyler getirme aklına oğlum! Ne dedim ben sana, burası Anadolu, hiçbir şey gizli kalmaz bu topraklarda..."

Onu dinlemediği anlaşılan Kemal, yine fısıldayarak sordu:

"Acaba diyorum, Karaca, Defne'nin nerede saklandığını bildiği için onu bulmaya mı gitti, dersiniz? Allah aşkına bir şeyler yapın, kurtarın bunları, yalvarırım sayın valim!" Sonra dayanamayıp, ağlamaya başladı.

Onu yatıştırmaya çalışan valinin de morali bozulmuştu. Bu defineciler nasıl büyük bir hazine peşindeyse, artık bir gazeteciyle, bir çocuğu bile öldürmeyi göze almışlardı demek ki... Hemen kendini topladı ve her zamanki, güven veren ağbi-oğul-baba-vali'den oluşan 'devlet baba' sesini buldu:

"Kemal! Şimdi beni dinle oğlum! Bak, yanında iki hanım var ve üstelik bir tanesi yaşlı. Senin hemen kendini toparlayıp, onlara dayanak olmanı istiyorum. Bunu hem Defne Hanım, hem de Karaca için yapacaksın! Ben şimdi Defne Hanım'ın *TOPRAK Kitabı*'nı sana yolluyorum, aileyi tanıdığın için, defteri dikkatlice inceleyip, işimize yarayacak bir şey varsa hemen bana haber vermeni istiyorum. Bak, bu iş artık şaka değil Kemal! Durumun ciddiyetini anlıyor musun oğlum?"

"*TOPRAK Kitabı* mı?" diye hayretle içini çekti Kemal. "Aman Allahım, o çok kıymetli bir eserdir!"

"O halde defter sana emanet! Ha, bir de şu Yaşar var, Hakkı'nın yeğeni... O genç, bizim Karaca'nın arkadaşıymış, doğru mu bu?"

"Yaşar mı? Yok canım, hiç de bile değil! İlkokulda Karaca'yla aynı sınıftaydılar. Sonra ortadayken tasdikname aldı, okuldan atıldı. Aslında o çocuk topçu olmak istiyordu, ama dayısı izin vermedi."

"Topçu mu?"

"Futbolcu yani, çok iyi top oynar Yaşar. Bir ara Çorumspor genç takımına girmeyi kafasına koymuştu ama olmadıydı... Sonra Halk Eğitim'de sepetçilik mi, ahşap oymacılık mı ne, öyle bir zanaat kursuna gittiydi... Hattâ yanlış hatırlamıyorsam, Hakkı Ağbi bunu İskilip'te bir hasır ustasının yanına çırak verdiydi... Ama Yapamadı... Yani nasıl desem, bence Yaşar biraz saf, nasıl desem, aklı kıt bir çocuktur."

"Demek futbol seviyordu..."

"Topçulukta para yok diye, işte o ağaç oymacılığına göndermiştiydi dayısı, bir mesleği olsun, zanaat öğrensin diye... Ama nereye gitse bir sorun çıktı, en son o gittiği İskilipli ahşapçıda yangın çıktı da hem bundan bildiler, hem de canını zor kurtardıydı..."

"Çorumspor genç takımına girmek istiyordu, ha?"

"Evet, ama bilirsiniz, bizim Karaca'nın hiç öyle takım oyunlarıyla, sporla mıporla arası yoktur. Benimki de başka cins! Yani, hiç ortak yanları yokken nedense birkaç aydır bize dadandıydı."

"Kim dadandı size? Yaşar mı?"

"Ben de şaşırdım önce. Son zamanlarda Karaca'yı ziyarete gelmeye başlamış. Bazen beresini, kazağını unuturdu bizde, öyle anlardım geldiğini, yoksa oğlan konuşmaz ki, benimle..."

"Demek doğruymuş..." diye,kendi kendine söylendi vali.

"Sayın valim söylemesi ayıp ama maalesef o çocuk biraz uğursuzdur... Hakkı Ağbi duymasın diye hepimiz saklıyoruz, ama bu Yaşar hakkında tuhaf tuhaf söylentiler var, günahına girmeyeyim ama... Önceleri Karaca yalnız, Çorum'da arkadaşı yok, hep o bilgisayarda, işte sosyal medya, whatsapp falan sanal gençlerle arkadaşlık ediyor diye, bu Yaşar'ın arada bize uğramasına pek ses

çıkartmadıydım... Bilgisayarı yokmuş galiba, oyun oynuyorlardı sanırım, Karaca'nın odasında saatlerce... Eee, ne olmuş ki ona?"

"Kemal ne yap et, artık Hakkı'yı mı, Hakkı'nın karısını mı, kimi bulursan bul, gerekirse bu gece uyuma ama polisten önce o Yaşar'ı bul ve bana getir. Eğer Karaca'nın başı belâdaysa, bu işin içinde Yaşar da olmalı! Bu sebeple onu polisten önce biz bulup, ürkütmeden, sevecenlikle konuşmalıyız."

"Allah Allah? Ne olabilir ki?" diye şaşıran Kemal, birden nasıl olduğunu hiç anlamadığı şekilde babasının yıllarca onu azarlayan o korkunç ses tonuyla bağırdı: "Eğer oğluma bir kötülük yaparsa, var ya ellerimle öldürürüm o Yaşar'ı ben!"

Üç yıldır tanıdığı sessiz, sakin Kemal'in bu ses tonu ve sözleri valiyi çok şaşırttı. Bu gecenin Çorum'daki en uzun gecesi olacağını o zaman anladı.

10. TOPRAK ANA: YERYÜZÜNÜN RAHMİ

"Başlangıçta Toprak vardı.

Toprak ki; ondan geldik, ona gideriz; milyonlarca yıldır borcunu ödemeyen kiracısıyız.

Toprak ki; Anadır. Doğumdur.

Toprak ki; Rahimdir, SU'yun da yatağı, yuvası, anası.

Yerdir. Yeryüzüdür. Temel ve zemindir.

Toprak ki;

Tohumdur, Bereket ve bolluk, esirgeyen ve koruyandır.

Toprak ki; yaşamdır, candır.

Tarla, kök, filiz, ağaç ve orman.

Topraktır;
Tohum, gıda, aş ve yemek.
Evdir Toprak; yuva, yurt, vatan
Kök, köken, soy ve sop, aidiyettir Toprak.
Toprak ki; atamızın ve ninemizin külüdür, bedeni ve özüdür,
Onların son yatağı, insanın geçmişi ve geleceğidir.
Toprak ki, tohumun evi, yuvası, yurdu ve vatanı,
Tohum ki; hayattır, candır, özdür.
Toprak ki, en sadık yar, kara gün dostudur,
Buğdaydır, ekmektir, tokluktur, minnettarlık...
Tohum ki; bitki, meyve, sap, saman, yem, yemek.
Topraksız hiçtir, yoktur, neredeyse imkânsız.
Topraktır; Mahsul, Ekin, Ürün,
Toprakla Tohum; Tohumla Toprak;
Mide, Karın, Tokluk.
Toprakla Tohum Barıştır.
Toprak ki; Nimet ile şükrandır
Devamlılık, Gelecek, Umuttur.
Toprak,
Sürdürülebilirlik vaadidir.
Dağ, Omuz, Güven.
Ova, tarla, yayla.
Toprak ki;
Börtü, böcek, yılan, geyik,
Kurt, Kartal, at, eşek, keçi, inek.
Toprak ki;
Fare, sincap, fil, deve, Kedi, köpek
Toprak ki;
İnsan; çocuk, kadın, erkek

Toprak ki, tüm gelecek tasavvurlarında cennet ve cehennem.

Toprak ki; bilinmez sonumuzdur
Kıtlık, Yokluk; Tufan Toprak
Mezar, Kara yer, Ölüm Toprak
Öte Dünya, Öbür Dünya, Alt Dünya
Toprak,
Sabır, Dost, Vefa; yar, ana kucağı.

Toprak ki, magmanın da yurdu, yeryüzündeki bütün suların temeli; nehir, deniz ve okyanusların da evi olduğunu unuttuğumuz...

Toprak ki; canlı olduğunu son beş bin yıldır belleğimizden silip, bütün haklarına el koyduğumuz, alıp satıp, kiralayıp, devredip, fethedip, deşip, tepip, gasp ettiğimiz varlık...

Toprak ki, hakkına, bedenine, ruhuna tecavüz ettiğimiz, kazmayla karnını yarıp, tekmeyle dövdüğümüz, betonla boğup, taşla başını ezdiğimiz.

Toprak ki, bütün zulmümüze rağmen sonsuza dek dost olacak sandığımız organik yuvamız.

Toprak, bizim canlı bir organımız, içinde, altında ve üstünde yaşayan çeşit çeşit canlının varlık nedeni.

Toprak ki, sabrını tüketten açgözlü ve zalim evlâdı insanın yüzüne taşkın, âfet, tufanla tokat atar.

O Toprak ki; esirgeyen ve affedendir, kendini alıp, satan, döven, yakan, köklerini kesip, biçen, boğan, deşen evlâdı insanı uyarır. Deprem ve fırtınayla, selle ve tusunamiyle, volkanla ve ateşle uyarır.

Toprak ki; verendir, cömerttir; ayrım yapmadan evlâtlarını doyuran ve koruyandır, diğer kardeşlerini

kesen, nimete ve ağaca saygı duymayan açgözlü insan aymazsa, verdiklerinin hepsini canıyla beraber ondan geri alır. Adı: 'Tufan'dır!

Toprak ki, anadır, evlâtlarını ayırmaz, ancak insan evlâdı diğer kardeşlerine ve anasına kötülük sınırını aştığında artık ona acımaz.

Toprak.

Anamızdır.

Biz TOPRAK'ı Göktürk Yazıtları ve Altay Efsanesi'nden, Manas Destanı ve Kutadgu Bilig'den, Dede Korkut ve Umay Nine'den böyle böyle duyduk, gördük, böyle böyle anladık, binlerce yıldır tıpkısını belledik,

Ve böylece TOPRAK'ı mübarek bildik, sevdik, saydık ve TOPRAK'ı koruduk. Bu yüzden 'TOPRAK ANA' bütün efsanelerimizin can evinden akarak onları ebedî kıldı.

Biz TOPRAK'ın değerini ve nimetini binlerce yıldır ninemizden dedemizden öğrenir, torunlarımıza aktarırız. Hırsın kör ettiği gözden sakınır, saklar, sever, gözetiriz. Biliriz ki; varlığımızın nedeni TOPRAK'ı annemiz gibi şükranla korumazsak kendi yokluğumuzu hazırlarız. Sonu hep belâ olmuştur Hâlâ öyledir. Toprağına, evine, anasına, kadınına ihanet eden hep belâ bulur ve yok olur!

TOPRAK ki, SU kadar aziz, SU gibi hayattır ama ona benzemez.

SU kaybolmaz. SU akar. SU gezer. SU döner. SU dolaşır. SU uçar. TOPRAK sabittir. TOPRAK dolaşmaz. TOPRAK giderse, dönmez.

TOPRAK sabırlıdır. Bekler, affeder. TOPRAK anca küstü mü kaybolur. TOPRAK küstürülünce inti-

har eder, adı: erozyon dur. TOPRAK suya kaçar, giderse, bir daha dönmez. TOPRAK gidince, ev, yuva, yurt, tarım, gıda, aş biter. TOPRAK biter, her şey biter!

Ve işte Dedem Korkut ve Ninem Umay'ın bütün torunları ve onlarla bin yıldır akraba olmuş Anadolu'nun bütün halkları böylece biliriz ki, rahmi TOPRAK olan dünyanın sonu TOPRAK yüzünden gelecektir. Ne bir filizkıran, ne de meteor, ancak İnsanın kibri TOPRAK'ı bitirecek güçtedir. TOPRAK, içinde ve üstündeki tüm canlılarla yok olacaksa, müsebbibi öz evlâdı insandır.

"Ey bu kitabı elinde tutan âdemoğlu, ey havvakızı! Şunu iyi bilesin ki, TOPRAK Kitabı'nı okuyan göz artık eskisi gibi bakmaz, eskisi gibi görmez, bir daha da eskisi gibi hiç olmaz. Eğer sen gözündeki perdeyle yaşamaktan memnun bir insansan TOPRAK Kitabı'na hiç dokunma, onu hiç açma ve sakın ola okuma! Çünkü TOPRAK Kitabı insanın gözünü doğarken kapatan göz perdesini kaldırır. O göz perdesi ki, 'basiret gözü'nü kör eder. TOPRAK şahidimiz, çok az insan 'basiret gözü' açık doğdu bu dünyaya ve onlardır ki, her biri kendi zamanında iyilikte önder, yolculukta yönder oldu insanlığa... Ve bilinsin ki, insanın içindeki göz, yüzündekinden farklıdır, çünkü o insanın özüdür. Ve gözün perdesi bir kere açıldı mı, AŞK dışında başka hiçbir güç onu ölüme kadar kapatamaz. AŞKın karşısında TOPRAK da eğilir. TOPRAK SUsar. TOPRAK, AŞKın bereket olduğunu bilendir. Çünkü başlangıçta Toprak vardı."

Kemal, valinin yollattığı *TOPRAK Kitabı*'na dalmış, sabaha karşı saat üçte, Karaca'nın odasında onun yatağına oturmuş heyecanla okuyordu. Yıllar önce Kalamış'ta Umay Bayülgen'le tanıştığı 'şifa serası'nda bu kalın kitabı görmüş, eski el işi deri cildi ve içinin sonradan Uygur alfabesi olduğunu öğreneceği Arapça ve Latin, Roman alfabesi gibi farklı alfabelerle el yazması sayfaları, tarih ve arkeoloji okumuş bir rehber olarak, aklını başından almıştı. Ancak, Umay Bayülgen ona el sürmesine bile izin vermemişti. Şimdi bitişikteki misafir odasına yaptığı yer yatağında uyuyan Umay Nine ile misafir yatağında yatan tuhaf arkadaşı Sahaf Semahat'ten gizlice *TOPRAK Kitabı*'nı elinde tutmak onun için ayrı bir zevkti. Kemal, estetik olarak etkileyici kaligrafik bir el yazısıyla kaleme alınmış bu kadim bilgilere göz gezdirirken, *Toprak Kitabı*'nın son sayfalarda el yazısının değiştiğini, onun yerini biraz çocuksu bir el yazısının almış olduğu dikkatini çekti:

"Umay Ninem bana TOPRAK'ın sırrını ilk anlattığında bizim bahçede küçük fıskiyeli havuzun başındaydık. O zamana kadar ben TOPRAK'ın canlı olduğunu bilmezdim. Öğrendim. Canlılara isteyerek fenalık edenin başına fenalık gelirdi. Ben o zaman beş yaşındaydım ve Umay Ninem bana okumayı ve yazmayı, toplama ve çıkartma, kuşların, toprağın, rüzgârın ve karıncaların seslerini duymayı, duyduklarımı da anlamaya çalışmayı öğreteli çok olmuştu. Bana doğanın ve masalların içinden hayatın bilgisini öğreten Umay Ninem, öğrendiklerimi başka çocuklara, hele ablam Aysu ve anneme söylersem, hepsini aynı gece rüyamda unutup, sonra diğer çocuklar gibi bunları yıllarca okullarda öğrenmek zorunda kalacağımı anlattı. Bu çok sıkıcı olacağı için hemen sözünü tuttum. Annem, ablam Aysu ve öğretmenim beni çabuk sıkıldığım için hep azarlıyor. Bir tek dedem, ninem ve babam gülümsüyorlar bana. 'İnsanlar kendilerinden farklı, hızlı ve yetenekli olandan

korkar, korkunca da öfkelenip, korkudan bağırırlar; bu sözüm kulağına küpedir, hiç çıkarma!' diyor Umay Ninem.

Toprağın canlı olduğunu öğrendikten sonra, onun üzerine basarken canını acıtmamaya özen gösterir oldum. Kimseyi incitmeyen, iyi kalplilere 'karınca ezmez' denmesinin, bir zamanlar toprağın canlı olduğunu bilen ninelerimiz ve dedelerimizden kalma bir hatıra olduğunu anladım.

Umay Ninem'le bahçemizde ben doğduğum gece yıldırım düşüp yanan kayın ağacının yanına oturduk. Yerden bir avuç toprak alıp, avucuma koyan ninem, toprağı severek onunla konuştu. Ağaçlarla, yaprak, çiçek ve hayvanlarla, suyla, hava ve ateşle konuşan Umay Ninem, daha sonra şifa serasındaki mikroskopta bana toprağın içindeki canlıları gösterdi:

'Bir avucunda bile binlerce mikrobun, virüs ve kurtçuğun yaşadığı, tohuma hayat katan toprak cansız olsaydı, bu mümkün olur mu Ayçöreğim?'

'Ayçöreği' benim takma adımdır ve Manas Destanı'ndaki güzel prensesin adından gelir. Bizim evimizde her sabah çörekotlu ayçöreği pişer.

Ben böylece TOPRAK'ı öğrendim, anladım sevdim, TOPRAK'ı saydım, yaşlı bir nine gibi hürmet ettim ve korudum, TOPRAK'ı ziyan etmedim, edenlere karşı yaşantım boyunca mücadele için ant içtim.

O zaman bahçemiz kocamandı, annem ve ablam bahçemizi yarısından bölüp, kendilerine kocaman ve upuzun bir beton apartman yaptırmamış, ceviz ağaçlarını kesmemiş, çeşmeyi söküp, çiçekli toprakları betonla örtmemişti henüz. Ben TOPRAK'ı öğrendiğimde beş yaşımdaydım, TOPRAK beni çoktan tanıyormuş."

Kemal, birden arkasındaki pencerede bir tıkırtı duydu ve Karaca geldi diye sevinerek yerinden fırladı. Oğlu odasında ışık

görünce pencerenin camını tıklıyor olmalıydı. Perdeyi sevinçle açtı, ama karşısında yüzünde yorgun bir gülümsemeyle vali duruyordu. Koskoca vali sabaha karşı dörtte evine kadar gelmiş, Karaca'nın penceresini tıklıyordu! Bu kez de Karaca'ya fena bir şey oldu, diye düşünerek başından aşağı kaynar sular döküldü. Vali, hemen arkasında duran şoförü Hakkı'nın tuttuğu fenerle aydınlanan arka bahçede dikilmiş, eliyle kapıyı açmasını anlatmak için 'anahtarı çevirme' işareti yapıyordu. Telâşla odadan fırlayan Kemal, *TOPRAK Kitabı*'nı Karaca'nın masasına bıraktı. Odadan evin sokak kapısının açıldığı antreye çıkıp, ışığı yaktığında korkudan çığlık attı. Orada, ayakkabılığın önünde yere ince hasırdan bir yaygı üzerine geceliğiyle bağdaş kurup oturmuş Umay Nine, yüzü kapıya dönük, gözleri kapalı bekliyordu. Onun çığlığını duyan Sahaf Semahat de geceliğiyle misafir odasından çıkınca, Kemal kapıyı valiye açtığında hep beraber onu karşılamış oldular.

11. BİR ŞEYİ SAKLAMANIN EN İYİ YOLU

Cuma Sabah Alacası

"Hay Allah! Sizleri de bu saatte uyandırdık! Hâlbuki rahatsız etmeyelim diye kapıyı da çalmadık... Üstelik yol yorgunusunuz diye..."

Vali Sabahattin Ali Okur, başının gerçekten dertte olduğuna artık emin olduğu Karaca'yı emniyetten önce bulup, iyi bir avukatın korumasına almak niyetiyle sabahın dördünde kimseye haber vermeden hastaneden ayrılmış, Kemal'in evine gelmişti. Kendisine anlatılanlardan sonra, Defne Kaman'ın çetin ceviz büyükannesiyle onun refakatçisi, 'boynu bükük bir bakıcı kız'la karşılaşmayı beklerken, kapının açılmasıyla yerde hasır bir yaygı üzerinde gözleri kapalı bağdaş kurmuş, beyaz saçları iki örgüyle

omuzlarına akan, narin ama yaşına göre dinç görünen bir yaşlı kadın ile askılı bir gecelik giymiş, sıska, esmer gençten bir kadını karşısında bulunca şaşırdı. Kendisi, Cumhuriyet'in ikinci ve üçüncü kuşağına ait neşeli, süper atılgan, beyazlarıyla barışık olmadığından saçları boyalı, tombulca bir şehirli büyükanne beklentisi içindeydi ve o karakterle nasıl tatlı tatlı başa çıkacağını biliyordu. Oysa ilk anda yoga yaptığını düşündüren Umay Nine, biraz sonra hasır halısıyla uçacak keskin zekâlı, keçi kıvraklığında bir Kızılderili kabile şefine –aslında kızının küçükken ağbisinden kalan video ve DVD'lerden izleyip, sevdiği Pocahontas çizgi film karakterine– daha çok benziyordu. Onun bakıcısı sandığı Sahaf Semahat'se sanki evin kızı gibi son derece dingin ve rahat görünüyordu. Onca yıllık vali, Türkiye'de hepsi sadece birkaç tipe sığdırılan kadın karakterlere hiç uymayan bu iki kadına nasıl davranacağı konusunda hazırlıksızdı, başıyla selâm verip, kısa bir süre tereddüt edince, Kemal atıldı:

"Karaca'dan bir haber var mı sayın valim? Nerede olduğunu öğrendiniz mi çocuğun?"

"Maalesef henüz Karaca'yı bulamadık Kemal, ama bak Hakkı'nın sana diyecekleri var. Gel Hakkı, gir içeri, anlat bana söylediklerini..."

"Kemal..." diye inler gibi konuştu valinin makam şoförü Hakkı. Henüz yerde oturan Umay Nine ve Sahaf Semahat'i görmeyecek kadar üzgündü. "Kemal, vali beyin dediği gibi... Bizim Yaşar da iki gündür eve uğramamış, yengesi onun kaybolduğunu düşünüyor... Sakın bu iki oğlan birlikte bir delilik yapmasınlar? Allah korusun aklıma..." diye ağlamaya başladı.

"Ne münasebet! Karaca'nın Yaşar'la işi olmaz!" diye aksileşti Kemal. Bu, kendi ağzından çıkan, ama kendine ait olmayan, despot babasının onu azarladığı korkunç sesin tıpkısıydı. Babasından kendine kala kala bu zalim ve buyurgan ses mi kalmıştı? Kaldıysa

neden şimdiye kadar saklanmış, hiç ortaya çıkmamıştı? Kendisi dâhil herkes dondu kaldı. Umay Nine'yse hasırının üzerinde başka bir âlemde gibi onlardan kopmuş görünüyordu.

"Benim oğlum kanunsuz işlere bulaşmaz! Benim oğlum akıllıdır, babasını zora sokmaz!"

O zaman Umay Nine gözlerini açtı ve konuştu:

"Oğluna baba ol Kemal! Karaca'nın hâlâ kendi ölü babasıyla meselesini çözememiş şımarık bir çocuğa değil, hemen şimdi, özellikle bu gece gerçek bir babaya ihtiyacı var! Ağırbaşlı ol, güvenilir ve balaban ol!"

"Lânet olsun o babama! Evlât hakkı yiyen, sevgisiz, vicdansız bütün babalara haram olsun hakkımız!" diye yine o yabancı sesle bağırdı Kemal. Onu yıllardır tanıyan vali ve şoför Hakkı şaşkınlık içindeydi. Gözlerini açtığı halde bağdaş kurduğu hasırın üzerinde dimdik oturmayı sürdüren Umay Nine, beş kişinin zor sığdığı holde, şimdi açık duran sokak kapısının boşluğundan, sanki upuzun bir yola bakar gibi derinliği seyrediyordu. O derin boşlukta sadece kendi görebildiği yazılı bir ekrandan okur gibi, uykulu bir sesle devam etti.

"Yıllar önce de demiştim sana: hayatın düğümlerini mazideki meselelere bağladıkları için çözemeyenler, büyümekten korkarlar. Otuzuna gelip, ana-babasını hâlâ suçlayandan ne kendine ne etrafına hayır gelir!"

Oradakiler Kemal'in otuzunu geçeli kaç yıl olduğunu hesaplarken, yaşlı kadın düz, imâsız sesiyle yeniden konuştu.

"Evlâtlarını ayıran, döven, besbelli nursuz bir kişi olan babanın sesi, hâlâ onu suçladığın için seni terk etmiyor. Bak, en zayıf ânında buldu seni! Bize ve sevdiklerimize kötülük yapan akrabalarımızı affetmek ve sevmek zorunda değiliz. Hayır, bu yalan olur. Lâkin onları inkâr da edemeyiz. Çünkü iyi ve kötü vasıflarıyla kökümüz, toprak gibi bizi geçmişten geleceğe taşır.

Yüzleşmek şarttır. Fakat ancak *eskinin kötülüklerinden arınarak yeniyi inşa ederiz.*"

Sesi düştü, yorulmuştu. Durdu. Sonra birden diri bir sesle devam etti.

Onların gürültüsüne uyanan karşı dairedeki komşular uykulu gözlerle kapıyı açınca hasır sergi üzerinde oturan kır saçlı yaşlı kadını görüp şaşırdılar. Kemal atılıp, 'kusura bakmayın uyandırdık, iyi geceler!' diyerek yavaşça kapıyı kapattı. Artık kendi dertli, umutsuz, yorgun sesine dönmüştü. O, kapıyı kapatınca, Umay Nine yerinden kalkmak için kımıldadı. Vali hemen elini uzatıp yaşlı kadına yardım etmek istedi. Onun yardımı olmadan ayağa kalkmayı başaran yaşlı kadın, kalkar kalkmaz çevik bir hareketle valinin sağ elini yakaladı, kendi iki eli arasına alıp tuttu, sonra gözlerini kapattı. Yaşı zamanlar-üstü, kendisi dinç görünen kadının ufak tefek olması yüzünden vali onun karşısında hafifçe eğilmişti. Neyse ki bu durum uzun sürmedi. Bir dakika sonra gözlerini açtığında valiye gülümseyen kadın:

"Defnem seni doğru bilmiş vali bey oğlum. İçinde canlı ve sağlam bir vicdan kalmış senin. Alkış sana balaban!" dedi.

Bu sözlere neden bir çocuk gibi sevindiğini anlayamayan valinin sanki eline akupunktur yapılmış gibi bütün bedeni rahatladı. Ayrıca, sabahtan beri üstünde olduğu için ter içinde buruşmuş takım elbise ve kravatını az önce dolaptan tertemiz alıp giymiş gibi tazelenmiş hissetti kendini. Bu arada yine o 'alkış' sözcüğü kulağına takıldı ve artık bunun anlamını en kısa sürede sormayı planladı.

"Size daha 'şehrimize hoş geldiniz' diyemeden böyle sıkıntılı bir haber vermek istemezdim hanımefendi, ancak müsterih olun, sizi temin ederim ki yakında müjdeli haberi vereceğiz!"

"İnşallah vali bey oğlum! İçimden bir ses, bana şu anda sadece Defne'mi ve Karaca'yı aramadığımızı söylüyor."

"Evet, hanımefendi, sizin de şimdi duyduğunuz gibi, Defne Hanım'la beraber Çorum'da kayıp sayımız üçe yükseldi."

"Dört," dedi Umay Nine. "Kayıp sayısı bana dört gibi göründü. Uzağı iyi seçer gözlerim, dört sayısını gördüğümden eminim..."

"Affedersiniz, nerede gördüm dediniz?"

"Umay Ninem arada rüyaya yatar, yani size tuhaf gelebilir ama Kamlar hâlâ böyle şeylere inanıyorlar..." diye araya girdi Sahaf Semahat, handiyse özür dileyen bir sesle.

"Bu arada size kendimi tanıtmadım, kıyafetimin de kusuruna bakmayın vali bey. Ben Semahat. Defne Hanım'ın ve Umay Nine'nin Kadıköylü arkadaşıyım," diye elini uzattı.

"Memnun oldum Semahat Hanım. Asıl siz bizim kusurumuza bakmayın lütfen! Normal şartlar altında sizleri makamımda misafir edecektim, ama inşallah yakında o da olur. Hoş geldiniz şehrimize!"

Ankara Esenboğa Havalimanı'nda karşılaştıklarından beri kendisiyle birkaç sözcük dışından pek konuşmayan Sahaf Semahat'in şimdi valiyle güleryüzlü bir diyaloğa girmesine içinde bulundukları olağanüstü şartlarda bile alınan Kemal, bunu daha sonra halletmek üzere devamlı olarak aklında taşıdığı 'Dargınlık Defteri'ne kaydetti.

"Dördüncü kayıp kim acaba?" diye yeniden konuya dönen vali, hiç tereddüt etmeden Umay Nine'nin öngörüsünü kabullenmiş görünüyordu.

"İçinde ateş, ışık, kırmızı renk olan birini gördüm. Dördüncü kayıp odur!" diye kesip attı Umay Nine.

"Burada hiç öyle biri yok! Öyle özellikler, olsa olsa Hitit Kralları, tanrı ve tanrıçalarında bulunurmuş, ama onlar da mitolojik karakterler..." diye alaycı bir sesle söylendi Kemal.

"Çokbilmiş!" diye onu tersledi Umay Nine. "Senin mitoloji dediğin, ölmüş dinlerdir. Mitolojik karakter dediğin de kaybol-

duğunu sandığın o medeniyetlerin bugüne intikal eden halkları. Bir test yaptır, o Hitit karakteri çıkar sende! Aslında hiçbir halk, hiçbir medeniyet tamamen kaybolmaz!"

"Vallahi müthiş tahliller hanımefendi! Methettikleri kadar varsınız maşallah! Sizden öğrenecek çok şeyimiz var. Ancak bizim gidip, kayıplarımızı âcilen bulmamız gerekiyor."

"Haklısın, git Defnem'i ve diğer üç kişiyi bul vali bey oğlum. Sözleri ve zamanı israf etmeden kullanmak gerekir. Şair Yusuf demiş ya: 'Aklın süsü dil, dilin süsü söz'dür, diye..."

"'Kişinin süsü yüz, yüzün süsü gözdür,'" diye tamamladı onu Sahaf Semahat. Sonra kendisine merakla bakan valiye, "Kutadgu Bilig'den bir beyittir," diye açıklama ihtiyacı hissetti. "Sahaf dükkânımın adı da Kutlu Bilgi'dir, ilk okuduğumdan beri Kutadgu Bilig hep büyülemiştir beni..."

O âna kadar hemen herkes gibi Semahat'in soyadını Sahaf sanan vali, kadının gerçekten bir sahaf dükkânı olduğunu sevinerek anladı. Küçükken babasıyla sahafları gezmeyi çok severdi, ama hayatında daha önce hiç kadın sahaf görmemişti. Birden burnuna mis gibi eski kitap, kahve ve tütün kokusu doldu.

"Çorum'da da birkaç sahafımız var, uygun bir zamanda Hakkı ve Kemal sizi gezdirirler, Semahat Hanım."

Sonra birinin oğlu, öbürünün yeğeni, üçüncüsünün de torununun kayıp olduğu bu gecede sözlerinin yersizliğini düşünerek, başını öne eğdi. Bu, aslında onun asla yapmayacağı bir hareketti. Başını asla öne eğmez, eğemezdi. Bu, ona adıyla beraber âdeta bir vasiyetti.

"Eğer sence bir sakıncası yoksa, birazdan geleceğini düşündüğüm polisten önce ben Karaca'nın odasına bir göz atacağım Kemal. Belki senin dediğin gibi, çocuk Defne Hanım'ı aramaya gitmiştir ve bize bir mesaj bırakmıştır. Belki Yaşar da onlara yar-

dıma koşmuştur," diye sabaha karşı buraya gelişinin asıl nedenini açıkladı vali.

"Ben baktım!" dedi Umay Nine valiye.

"Hem Defne'nin oteldeki odasına, hem de Karaca'nın buradaki odasına baktım. Bulduğum tek ortak nokta şudur!" diyerek, kendinden yapışkanlı sarı bir not kâğıdını uzattı. Kâğıtta şöyle yazıyordu:

'Bir şeyi saklamamanın en iyi yolu, onu herkesin göreceği bir yere koymaktır.'

"E, bu Sherlock Holmes!" diye kendi kendine konuşur gibi söylendi Sahaf Semahat.

"Karaca çok sever dedektif romanlarını, bu kâğıt yıllardır bilgisayarının üzerinde yapışık durur," diye Semahat'e açıkladı Kemal.

"Bu sözü bizim için önemli kılan nedir diye düşünüyor olmalısınız. Öyleyse iyi yoldasınız, çünkü sözün tıpatıp aynısı, Defne'nin el yazısıyla onun otel odasındaki aynaya da yapıştırılmıştı," diyerek, geceliğinin cebinden bu kez yeşil bir yapışkanlı not kâğıdı çıkarttı Umay Nine.

"Sherlock Holmes dediğiniz yazar kimse, aferin ona: iyi söylemiş bu sözü!"

"Yok Umay Nine, Sherlock Holmes yazarın adı değil. O, Arthur Conan Doyle adlı yazarın yarattığı ünlü bir dedektif karakteridir. Aslında Sherlock Holmes deliyle zeki arasında, insanların zihnini okuyabilen öngörüsü ve tuhaf alışkanlıklarıyla gerçek olamayacak kadar muhteşem, biraz da aksi, bilge bir dedektiftir. Ve yüzyıldır hâlâ en çok okunan polisiye romanlar arasındadır. Gerçi bizim Komiser Ümit, onu pek tutmaz ama..." diye açıklarken Holmes'un bu özellikleriyle ne kadar Umay Nine'ye benzediğini birden fark eden Sahaf Semahat'in şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Fakat biri kurgu bir karakterken, öbürü

hayatın ortasında kanlı-canlı bir insandı! Dönüp baktığında Umay Nine'nin sanki onun zihnini okumuş gibi gülümsediğini gördü.

"O zaman alkışlar bu bahsettiğin yazar Doyle'e gitsin! Fakat kayıp iki çocuğumuzun aynı cümleyi odalarına asmalarının ortak bir nedeni olmalı!"

Hepsi dönüp bu açıklamayı dinlemek için Umay Nine'ye baktılar.

"Bu açıklamayı da diğer kayıp iki kişinin evinde, çantasında, ayak izinin peşinde bulacaksınız. Yalnız acele edin!"

"O halde hemen siz gidip, Yaşar'ın eşyalarını arayın!" diye Hakkı'yla Kemal'e döndü vali.

Bu sırada valinin telefonu çaldı, arayan emniyet müdürüydü. Vali zaman kazanmak için ona kızının doğum müjdesini beklediğini söylediyse de, emniyet müdürü hâlâ doktorların zorunlu bulduğu sezaryen kararına karşı mücadele verdiğini muzaffer bir sesle açıkladı. Aramasının nedeni, Çorum Saat Kulesi'nin önünde öylece oturmuş beklerken buldukları gazeteci Attila Gültekin'i sorguladığı ve ondan Defne Kaman'ın kaybolmadan önce en son görüştüğü kişinin arkeolog Güneş Aytan olduğu bilgisine erişmiş olmasıydı. Ancak Güneş Aytan'a bir türlü erişemiyordu.

"Anlaşılan, dördüncü kaybımız da Güneş Aytan, sayın valim! Tabii eğer o Yaşar denen serseriyi adamdan sayıyorsan!" dedi emniyet müdürü, valinin bildiği her şeyin farkında olduğunu belli eden bir ses tonuyla.

12. BİRİNCİ GECE

"Eğer çoğunluktan farklı düşünen ve farklılığını yaşamak isteyen biriysen, seni mutlaka herkese benzetmeye azimli insanlar tarafından sahiplenilirsin! Bunu sadece yardımsever oldukları için yaptıklarına kendileri bile o kadar inanırlar ki, sonunda o yardım denizinde boğulma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığını anlarsın!"

Duvarlarında Julian Assange, Che, Hz. Ali ve John Lennon'ın posterleri asılı küçük odasında, dirseklerini üzerinde çift monitörlü çift çekirdekli bir bilgisayarın durduğu masaya dayamış, tıpatıp Lennon'kinine benzeyen yuvarlak tel çerçeveli gözlükleri, siyah kıvırcık saçları ve sivilceli suratıyla karşısında oturan orta boylu, cılız, zekâsı elâ gözlerinden insanın üzerine fışkıran

Karaca'yı dinliyordu Defne. Aslında yıllar önce Kalamış'taki evin balıçesinde rastladığı bir çocukla sohbeti uzadığı için işe geç kaldığına kimseyi inandıramadığı o sabahtan beri Karaca'yı hep eksikliğini duyduğu küçük kardeşi gibi sevmekten kendini alamıyordu.

"Bıktım ya Defne! Genç erkeklerin ille futbolla, karı-kız ve otomobille ilgilenmesi, bol bol 'geyik muhabbeti' yapması gerekiyor bu memlekette ya! Bense ne bunlarla, ne de hayatı bunlar üzerine kurulmuşlarla ilgileniyorum!"

Defne, duvarda resimleri asılı dört adamı bu odada neyin bir araya getirdiğini bulmaya çalışırken, bir yandan da Karaca'nın artık 'geyik muhabbeti' deyiminden alınmayacak kadar adını kabullenmiş olduğuna seviniyordu. Ancak kızlarla ilgilenmediğini söylemesine de takılmıştı. Bu çocuk, ya asosyallerin çoğu gibi aseksüeldi, yani hayatında cinselliğe yer ve ihtiyaç yoktu ya da karşı cinse ilgi duymuyordu. Peki, ya küçüklüğünden beri kendisine duyduğu o çocuksu hayranlık? Hâlâ yanındayken kızarıp, bozarmalar? Çocukların okuldayken bazı öğretmenlerine duydukları ergen hayranlığına benzer o tatlı ve geçici heyecan... Aklı ve konuşmaları ne kadar büyük olursa olsun, Karaca ne yaşça ne de başça hâlâ bir erişkin sayılmazdı...

"Ben ekolojik sömürü ve hayvan hakları konularını, pahalı arabalar ve pahalı futbolculardan daha ilginç buluyorum. Netten dostluk ettiğim insanları, bana sürekli ders vermeye çalışan, sürekli eleştiren komşularımdan daha samimi buluyorum. Sosyal medyada, küresel ısınma yüzünden Kuzey Kutbu'nda türü yok olacak ayıları ya da Alakır Vadisi'nde HES'ler yüzünden kesilen on binlerce kızılçam ağacını ve vadinin nemine bağlı yaşayan meşe türlerinin yok edilmesini önlemek için örgütleneceğim sanal arkadaşları, 'karı-kız' muhabbeti eden okuldakilere tercih ediyorum. Zaten hepsi lafta ha! Resmen evlenmeden pek seks de

yaşanmıyor hâlâ Anadolu'da! Ya da... Neyse boş ver, hayvanlara yapılan cinsel zulmü biliyorsun..."

Kalbinin '*Küçük Prens*'i, hayalindeki kardeşini gözleriyle sevmekle yetinen Defne, kalkıp ona sarılsa, kızarıp bozaracağını tahmin ettiğinden bunu yapmadı. O anlattıkça, duvardaki dört adamın sadece 'haksızlığa isyan'da değil, 'mücadeleye devam' kararlılığında da birleştiğini düşünüyordu. İçlerinde sadece Hz. Ali'nin yüzü, 'üst yarısı dişi, altı erkek' olarak tasvir edilir. İki cinsiyeti temsil eden sadece onun imgesiydi ama Julian Assange'ın eylemci annesi, John Lennon'ın da Yoko Ono'su olmasa, onların aynı adamlar olamayacaklarını düşünen milyonlarca insan yok mudur? Defne bunlara dalmışken, birden Kemal'in Alevî olup olmadığını bugüne dek hiç düşünmediğini, hattâ merak dahi etmediğini memnuniyetle fark etti.

"Milliyet, din, tarikat, cinsiyet farkları yapay ayrımlardır. İnsana sadece ve tek başına bir canlı olarak değer veren siyaset ve siyasetçileri yetiştirmeden bu gezegeni kurtaramayız!"

"Ah, evet!" diye nihayet bir ses çıkarttı Defne, gözünü duvardaki dört posterden alamadan. Öz ablası Aysu'nun bencil bir tüketim canavarı olmasının verdiği ağrıyı, ancak manevî küçük kardeşi Karaca'nın dünyayı kurtarmaya çalışan idealistlerden biri olması telâfi edebilirdi.

"Duvarıma Ali'yi astığımı görünce, Yaşar beni Alevî zannetti... Değilim, ama beğeniyorum. İbnî Sina'nın Arap ve Müslüman olması, Hipokrat'ın eski Yunan ve pagan kültüründen çıkması mı önemli, yoksa insanlığa bağışı mı? Ama kafa sarmıyor ki! Hep başkalarının çizdiği sınırlar, kurallar ve hayatlar klişesi!" diye Defne'nin gözünü alamadığı posterlere bakarak açıkladı Karaca.

"Yaşar, bana İstanbul'dayken bahsettiğin aynı çocuk mu?" diye hatırladı Defne, bu sırada masada *Muhteşem Gatsby* romanını,

*Wag The Dog** filminin DVD'siyle, Amy Winehouse 'Back to Black' albümünü gördü, ikisinin de korsan oldukları belliydi, yüzünü buruşturdu.

"Kalamış'taki evde sana Yaşar'dan mı bahsettim ben?"

"Yok, yok, bahsetmek değil... Öyle bir adı geçmişti, o kadar."

"Ve sen yıllar sonra bunu anımsıyorsun? Pes Defne ya!"

"Ben de şaşırdım, nasıl kalmışsa aklımda?"

"Ya, ben de yuttum, yarabbi şükür!"

"Demek ki, Yaşar pek hoşlandığın biri değil. Yoksa hatırlamama bozulmazdın."

"Yok, öyle değil de... O, eskiden bizim sınıftaydı, okulu bırakmıştı... Serserilik ediyor. Öyle takılıyor... Kafası iyi yani... Aslında hak da veriyorum... Onu gay diye, dışlamalar, pis pis alaya almalar, uğraşmalar... Biliyor musun, çocukluğumdan beri farklı olanın, azınlığın yanında atıyor kalbim. Doğarken kim neyi seçebiliyor ki? Ama sadece kafasızlar bunu anlamıyor işte... Neyse, işte o geçenlerde bana uğradıydı da... O zaman sorduydu..."

Kalamış'taki evin bahçesinde ilk karşılaştıklarında adını hiç sevmeyen Karaca dokuz yaşındaydı. Henüz bazı duyarlı belediye gazetelerinde ve internet üzerinden yeni yeni yayına giren amatör haber sitelerinde o zamanlar pek ilgi çekmeyen çevre, hayvan ve toprak hakları konusunda yazılar yazan Defne'yse yirmili yaşlarının ortasındaydı. Karaca, Defne ve onun kalp cerrahı dedesi Korkut Bayülgen ile o yaz Kalamış, Tatlı Huzur sokağındaki bahçeli evde her sabah yediden akşam dörde kadar iki hafta geçirdi. O evde yemek yedi, uyudu, kitap okudu, bilgisayarlarda oyun oynadı, araştırma yaptı, duvardaki resimlerden, yerdeki kilimlerin desenlerine, arka bahçedeki teleskoptan, seradaki mik-

* *Wag the Dog* (Başkanın Adamları). Robert de Niro, Dustin Hoffman. Yön: Barry Levinson (1997).

roskoba, bahçedeki topraktan havuzun suyuna, kedi ve kuşlardan meyve ve ağaçların da can taşıdığına kadar bütün hayatını etkileyecek yepyeni pek çok şeyle tanıştı. Daha sonra vefatına kadar geçen iki yıl boyunca hiç aksatmadan her hafta en az üç kere onu telefonla arayıp sahip çıkan, her ay pullu postayla çocuk dergileri ve kitaplar yollayan Korkut Dede ve onunla sık sık e-postalaşarak önemsendiğini gösteren Defne ile iletişimi hiç kesilmedi. Son yıllarda Karaca'yla artık internet üzerinden görüntülü konuşma yapan Defne, Çorum'a tarihî eser hırsızlığını araştırmak için geldiği gece, havaalanında onu karşısında görünce yine de tanımakta zorlandı.

"Birini ekranda görmekle, kanlı-canlı görmek, demek bu kadar fark ediyormuş sevgili 'On dört'! Koca adam olmuşsun sen, gel öpeyim seni!"

"Ama sen hiç değişmemişsin, nasıl bu kadar genç kalıyorsun Defne?"

"Ninem sihir yapıyor, bilmiyor musun ona sihirbaz diyorlar, seni gidi genç yalancı!"

Defne'nin, oğlu Karaca'yla kucaklaşıp öpüşmesine karşın, kendisinin sadece elini sıkması, Kemal'in 'Dargınlık Defteri'ne hemen kaydolmuştu. Kemal, alıngan insanlara özgü bir kırılganlıkla Defne'yle rahmetli Korkut dedesinin Karaca'yı çok sevmelerine karşın kendisine mesafeli davranmalarının altında hâlâ kişisel bir mesele arıyordu.

"E, nedir bu Çorum'a gelmek için önce ya Ankara ya da Merzifon'a uçup, sonra karayoluyla devam etme çilesi? Hem de Merzifon'a tek uçağın da gece yarısı kalkması? Çorumlular kapalı devre insan değillerdir umarım."

"Uçuş saatleri iş adamlarının programına göre ayarlanmış Defne. İstanbul'a giderken sabaha karşı uçup, gece dönsünler, diye..." sözleriyle durumu açıkladı Kemal. Sırt çantaları ve kame-

ralardan oluşan eşyalarını valinin yolladığı aracın bagajına koyduktan sonra, Defne Karaca'yla beraber konforlu arabanın arka koltuğunun ortasına yerleşti. Sol tarafında Karaca, sağındaysa saçları beyaza yakın, sarşınımsı, buz gibi bakan gazete fotoğrafçısı genç adam oturdu. Şoför Hakkı'yla beraber öne oturan Kemal, daha baştan kendini dışlanmış hissetmeye başlamıştı bile.

"Ee, Karaca anlat bakalım, ne yer, ne içer, ne sever, ne gezersin?"

"Siz zaten sık sık SKYPE'dan görüşmüyor musunuz ki?" diye araya giren Kemal, onu dışlasalar da her şeyden haberi olduğunu bilmelerini istiyordu.

"Ya baba ya, n'olur gene bilgiçliğe başlama yaa!" diye homurdandı Karaca.

"Kemal, bak seni Umay Ninem'e söylerim, Valla kurtaramazsın kendini!" diye güldü Defne. Onu şu kibirli genç gazeteci gencin önünde küçük düşürdüklerini düşünerek, bunu da 'Dargınlık Defteri'ne not alan Kemal, artık küskün bir sessizliğe gömüldü, ama bu kez de aklına bu albino gazetecinin Defne'nin sevgilisi olup olmadığı takılmıştı. Adının Attila olduğunu 'çift T ile' diyerek öğreten adamın Defne'ye hayranlığı hemen anlaşılıyordu. Yoksa daha İstanbul'dayken Defne, Kemal'in bir ezik olduğunu mu söylemişti bu gazeteci Attila'ya? Yok canım, Defne yapmaz öyle şeyler! Onların ailesinde en sevdiği özelliklerden biri, baş başa kaldıklarında bile başkasının arkasından konuşmayı ayıp bulmalarıydı.

"Ne oldu o son konuştuğumuz HES konusu? Gittin mi eyleme?" diye sanki geçen hafta yarım kalan buluşmalarına kaldığı yerden devam etti Karaca.

"Tabii ki gittik! Gazeteden arkadaşlarla katıldık. Attila da geldi," dedi Defne, sanki Attila aralarında değilmiş gibi bir edayla. "Ama adamlar HES istemeyen köyün sahiplerinin üze-

rine jandarma yolladılar. Jandarmanın kendi köylü teyzesine ve amcasına kötü davranmasını istiyorlar!"

"Eylemle meylemle olmaz bu işler!" diye homurdandı Karaca.

"Ne yani silahlanıp, jandarmayla savaşalım mı?"

"Tek silah ateşli olan değildir."

"Tabii, senin bilgisayar oyunlarında iş kolay... Amaan Karaca, sen hâlâ çok sevimlisin!"

Kemal, Defne'nin Karaca'yı hâlâ küçük bir çocuğu sever gibi konuşmasına oğlunun bozulup, bir kabalık yapacağını endişeyle beklerken, o hiç oralı olmadı. Bunun yerine son derece sakin bir sesle sordu:

"Demek yeni kedinin adı Üç? Dört öldüğünde çok üzüldüm. Ağladım yaa! Neyse ki, çok acı çekmeden uyutmuşsunuz."

"Evet, maalesef kanser olmuş güzel pofuduk kedimiz. Kurtarmak için uğraştık, fakat başaramadık. 'Üç'ün adını bu kez onu bulduğumuz tarihten ötürü koymadık. Bu kedi kızın bir bacağını bir araba ezip kaçmış. Sokakta bulduğumuzda ölmek üzere bir encikti. Sağ ön bacağını keserek hayatını kurtardı veteriner. İşte adı bu yüzden Üç."

"Bana sadece portresini yolladığın için bacağını görmemiştim," dedi Karaca. Çorum'a varana kadar, Korkut Dede'nin vefatından sonra herkesi şaşırtarak çabucak toparlanan Umay Nine'den, aynı tarihlerde evin ve bahçenin yarısını yıktırıp oraya çok katlı çirkin bir apartman ve beton otopark yaptıran annesiyle ablasından ötürü şimdi küçülen bahçe, şifa serası ve evden bahsettiler. Neyse ki bahçedeki fıskiyeli küçük havuz Umay Nine'yle Defne'nin oturduğu eski evin tarafında kalmıştı.

"Bunları hiç anlatmamıştın bana?" dedi Karaca şaşkınlıkla.

"Seni de üzmek istemedim. O bahçe aklında öyle kalsın, istedim. Ben hâlâ öyle görürüm rüyalarımda... Zaten Korkut

Dedem ve benimle tanıştığın o küçük taş havuzu, şeftali ve kayın ağaçlarını kurtardık."

"Ama zengin olamadınız! Kim bilir, bahçenin yarısındaki o apartmanın bir dairesi kaç milyon lira etmiştir?"

"Evet, ama karşılığında toprak ve ağaçtan uzak, betonun içinde yaşıyorlar. Umay Ninem hep 'beton ve kâğıt para yiyerek her gün ölenler' derdi ya..."

"Havuz duruyor ama..."

"Evet, gelip çimleri ezmeye devam edebilirsin!"

"İki tane Virginia Woolf kitabı okudum. Birini Tomris Uyar çevirmiş, güzeldi."

"Hımm, senden de bunu beklerdim. O gün ayrıca karıncaları saymıştın."

"Sen inanmamıştın ama gerçekten 613 tane vardı."

"Ah ha ha, artık inanıyorum bilgisayar cini seni!"

"Gören de sizi birlikte büyümüş iki kardeş sanacak, alt tarafı yıllar önce on gün görüştünüz!" diye kendini tutamayıp, kıskanç bir ağbi gibi homurdandı Kemal.

"Duyan da, diyeceksin baba, çünkü gören Defne'nin kırmızı, benim kapkara saçlarımıza bakıp akraba olmadığımızı hemen anlardı. Ayrıca on gün değil, on dört gün ve dokuz yıldır da iletişim içindeyiz!"

"Aman iyi canım, mübarek olsun!" diye çocuk gibi mızmızlandı Kemal.

"Kemal senin iyi bir Umay Nine şifahane ziyaretin gelmiş galiba!" diye kıkırdadı Defne.

"Ne münasebet canım! Ben artık ölene kadar Umay Nine'yi görmem. Hem zaten onun da beni görmek istemeyeceğinden yüzde bin beş yüz eminim!"

"Hiç belli olmaz Kemal, insanın kimi nerede, ne zaman ve neden göreceği hiç belli olmaz!"

Çorum'a vardıklarında Attila ve Defne'yi önce kalacakları Anitta Otel'e götürdüler. Defne eşyalarını odasına bıraktıktan, Attila'yı ertesi günün programı için bilgilendirdikten sonra aynı araçla Kemallerin Bahçelievler'deki evine gitti, dosdoğru Karaca'nın odasına girdi ve bu ikisi sabaha kadar kimi zaman hüzünlenerek, kimi zaman kavga ederek, kimi zaman da kahkahalarla gülerek hiç uyumadan sohbet edip, görüşmedikleri yılların acısını çıkarttılar. Onların aralarına almadıkları Kemal'se, kıskançlıktan kimi zaman sinir krizi geçirecek halde kapının önünde umutla bekleyip, yiyecek, içecek servisi bahanesiyle fırsat buldukça odaya girdi. Fakat asla içeride kalmaya davet edilmedi.

O gece Defne, Çorum'daki tarihî eser kaçakçılığıyla ilgili çok önemli şeyler öğrendiğini sadece bir kişiye anlattı. Kaybolmadan önce en son görüştüğü ve kalbini açtığı arkeolog Güneş Aytan'a...

13. LENGERDE KEŞKEK

Cuma Şafak Vakti

"Defne güneş doğduğunda hâlâ bizim evdeydi. Ben uykusuzluktan bayılmak üzereydim ama onlarda tık bile toktu!" diye hoşnutsuzluğunu gizlemeden anlattı Kemal.

Emniyet müdürü, yanında bir komiser ve korumasıyla âniden Bahçelievler'e geldiğinde henüz ne Kemal ve Hakkı Yaşar'ı, ne de vali Güneş Aytan'ı aramaya çıkmıştı. İyi enformasyoncu olarak tanınan Muhtar Körağaoğlu, birkaç adım arkadan geliyormuş gibi görünse de, 'kayıp vaka'yı ustaca takip ediyor, Kemal'in evinin bahçesindeyken valiyle telefonda konuşup, bir dakika sonra kapıda belirerek, onlara 'polisçe sürpriz' yapmayı seviyordu.

"Herkese selâmın aleyküm! Evet, gördüğünüz gibi, hepimiz Kemal'in evinde toplandık. Ben kızımın doğum odasına çıkınca seni hastanede kaybettim sayın valim. Madem kayıp gazeteci kadının arkadaşıymış, şu bilgisayar dâhisi Karaca'yla konuşalım, dedik ama koyduysan bul keratayı? Öyleyse biz de odasına bir bakalım, belki işimize yarayacak bir şeyler buluruz, dedik ama galiba sen benden önce davrandın? Aman sayın valim, sen şehrimizi yönet, biz evvel Allah emniyeti sağlarız!"

"Ben Defne Hanım'ın anneannesi, eczacı hanımefendiye 'merhaba' demek için uğramıştım. Mâlûm koşturmalarımız arasında kendisini şehrimize yakışır şekilde karşılayamadık. Karaca'nın odasına daha girmedik. Buyurun, beraber bakalım, müdür bey!"

"Büyükhanım yatmış herhalde, ortada yok?" diyen emniyet müdürü, aslında koskoca valinin neden gece vakti hiçbir resmî unvanı olmayan bir yaşlı kadının ayağına kadar gittiğini anlayamamıştı. Anlayamadığı her şey, valinin kendisinden 'bir şey' sakladığı kuşkusunu arttırıyordu.

Emniyet müdürünün 'büyükhanım yatmış herhalde' demesi üzerine herkes, az önce o daracık antrede hepsine çatır çatır ders veren Umay Nine'yi aradı, ama yaşlı kadın sanki buhar olup, uçmuştu. İçlerinde ilk toparlanan Sahaf Semahat oldu.

"Umay Nine yol yorgunu, yatmaya gitti," dedi.

"Anlıyorum," dedi emniyet müdürü. Sesi alaycı değildi.

"Aç bakalım delikanlının odasını Kemal, bakalım bir şey bulacak mıyız?"

Oğlunun odasının duvarlarındaki posterler yüzünden endişelenen Kemal, ona Hz. Ali ile Julian Assange'ı yan yana asmasının yanlış anlaşılacağını defalarca anlatmış ama tabii dinletememişti. Zaten Alevî olmanın handiyse bir suça dönüştüğü zamanlarda yaşamak yetmezmiş gibi, üstelik bir de Alevî olmadan Hz.

Ali'nin resmini duvara asmak olsa olsa Karaca gibi ters birinin aklına gelirdi herhalde?

"Ne alâka baba ya? Bizim sınıfta Alevî olduğunu korkudan gizleyen çocuklar var ya... Acayip ağırıma gidiyor baba ya! Hâlbuki Çorum'un neredeyse yarısı Alevî..."

Peki, o Julian Assange denen buz gibi, ajan kılıklı herif?

"Assange, halının altına süpürülen pislikleri ortaya çıkarttı baba! Bütün dünyada insanların demokrat diye seçtiği, ezilmişlere yardım etmeye gelen, sözde ezilmişin kendi halkını nasıl ezdiğinin belgelerini... İlk siyah başkan diye dünyadaki tüm özgürlükçülerin desteklediği Obama dâhil, taktılar adama! Ne ordusu, ne silahı, ne de örgütü olan tek bir adama! Sence neden acaba?"

Tabii bir de o kibirli İngiliz John Lennon ile Kübacı Che de vardı duvarda ama...

"Lennon, sadece bir şarkıcı değil baba, o barışın mümkün olduğunu hayal etmeyi sizin kuşaklardan itibaren gençlere hatırlatan insan. Ayrıca Liverpool'lu işçi ailesinden gelme biri. Kübacı dediğine gelince, Aslen Arjantinli, tıp doktoru olan Che, artık bir ikon, bütün ezilmişlerin sembolü o. Bak Behzat Çe'nin soyadı 'Şe' olsa o kadar sevilir miydi sence?"

Ezilmişlikmiş! Sanki ezilmişlik nedir biliyor da... Sanki onun Kemal'inki gibi zalim bir babası oldu da... Sanki çok sevdiği biricik karısı gencecikken öldü de... Ezilmişlikmiş! Bu düşüncelerle eli ayağına dolaşan Kemal, endişeyle Karaca'nın odasını açtığında şaşırdı. Çünkü odanın duvarları bomboştu. İyi de, az önce bu odada *TOPRAK Kitabı*'nı okurken, o dört posterin duvarda olduklarından emindi. Yoksa değil miydi? Yoksa dün gece eve dönmeyeceğini bilerek onları toplamış mıydı? Karaca planlı olarak mı kaybolmuştu yoksa? Peki ya *TOPRAK Kitabı*, o da kendi elleriyle bıraktığı masanın üzerinden uçmamıştı ya?

"Maşallah kaç tane bilgisayarı var senin oğlanın? Gören de MİT'e program yazıyor sanacak?"

"Erkek çocukları işte sayın müdürüm... İşleri güçleri bilgisayar oynamak maalesef!" diye telâşla açıkladı Kemal. Sonra da üç kızı olan Muhtar Körağaoğlu'nun bu açıklamasını ona bir dokundurma olarak algılayacağından endişelendi. Oğlan çocuklarını kızlardan daha değerli bulan kız babaları, cinsiyeti belirleyen Y genini sadece erkeklerin taşıdığını bilmedikleri için hep karılarını suçlayan cahillerdir, diye düşünürdü.

"Arama emrimiz yok ama çocuğun iyiliği için bir bakacağız odasına..." diye açıkladı vali, Kemal'in kaygılı haline acıyarak.

"Hemen çıkartalım bir arama istersen?" diye aklı hâlâ çocukların cinsiyetinde görünen müdür valiye diklendi.

"Yok canım, ne gerek var? Zaten çocuğum kayıp, bilakis ben isterim bakıp işe yarar bir şey bulmanızı müdürüm. Bana oğlumu bulun yeter ki..." dedi Kemal içten içe hâlâ Karaca'nın sırf kendisini üzmek için saklandığını, aslında kayıp olmadığını umarak...

"Duyduğuma göre Defne Hanım, Çorum'a geldiği ilk gece hiç oteline gitmemiş, sabaha kadar sizde kalmış. Anlat bakalım Kemal, o kadar saat uyumadan neler konuştunuz? Belki işimize yarar bir şeyler çıkar oradan?"

"Ah, bilsem anlatırım müdürüm, ama o ikisi beni yanlarına almadılar ki, sanırsın onlar iki kardeş de babalarına sinir yapıyorlar!"

"Gizli mi konuştular diyorsun?"

"Yok canım, ne gizlisi... Kakara kikiri güldüler burada. Artık kimi ti'ye aldılarsa... Ben arada çay, kahve, börek, meyve getirdim odaya, ama öyle eğleniyorlardı ki, sanki orada değilmişim gibi beni görmediler bile..." diye her zamanki alınganlık nöbetine girdi Kemal.

"Canım hiç mi bir şey duymadın Kemal?" diye homurdandı müdür.

"Duydum tabii... Hem kaç kere hep aynı şeyi duydum!"

"Neymiş o bakalım?" diye ilgilendi emniyet müdürü.

"Lengerde keşkek!" dedi Kemal kızgın bir sesle.

"Lengerde keşkek mi?" Vali gülmeye başladı.

"Vallahi öyle sayın valim! Aynen öyle! Yalanım varsa ne olayım!" diye hemen alındı Kemal.

"Tamam, Kemal, tamam oğlum dur alınma! Hoşuma gitti de onun için gülüyorum. İstanbullu gazeteci Defne Kaman'a gece yarısı bizim Çorum'un lengerde keşkeğini anlatan Karaca'yı düşününce doğrusu şaşırdım, fakat hoşuma da gitti... Hah hah ha!"

"Dur dur, nasıl bir bağlamda lengerde keşkek konuşmasıydı bu?" diye araya girdi emniyet müdürü. "Lengerin birkaç anlamı olduğunu unutma sayın valim! Osmanlı lengerhaneleri meşhurdur. Eğer çıpa veya zincir anlamına kullanılmışsa, lenger bambaşka bir şeydir."

"Yok canım, bu bizim Çorum lengeriydi, bildiğin bakır süzgeç!" diye konuştu Kemal. Onun oğluyla rekabet ettiğini bilen vali, şimdi Kemal'in farkında olmadan Karaca'ya iyilik ettiğini düşünerek, sevindi.

Karaca, "Ben Anadolu'nun göbeğinde Çorum'da doğdum, Albayrak devlet ilköğretimi bitirdim, Atatürk devlet lisesinde okuyorum, Çorum'un suyunu, yemeklerini yiyerek, atasözlerini, hikâyelerini, bozlakları, türküleri dinleyerek büyüdüm. Ne var ki, bazı yabancı şarkıcı ve yabancı yazarları da seviyorum, dünya üzerindeki öteki kültürleri de merak ediyor, kimilerini beğeniyorum diye, bana hâlâ Anadolu ***ruhu*** öğretmeye kalkmıyorlar mı, kıl oluyorum ya Defne!" diyordu.

"Hımmm..." dedi emniyet müdürü, Karaca'nın gardırobunda üst üste darmadağınık atılmış tişört yığınına bakarak.

"Kusura bakmayın müdürüm, bu 'kıl olmak' fiilini bir türlü bıraktıramadım ben bu çocuğa!"

"Hımmm... Peki, gazeteci ne diyordu ona?"

"Defne de ona: 'Dünyayla başa çıkmak her yaşta zor ama en zoru senin yaşların Karaca'cığım, ergenlik' falan filan diyordu."

"Bu kadar mı?"

"Yok, ama onun cümlelerini sizlere bozmadan aktarmak için önce kafamda toparlamaya çalışıyorum, sayın müdürüm. İstanbullular iyi konuşur diye..."

"Yahu Kemal sadede gel be aslanım! İstanbulluymuş! Bu kadının babası Çorumlu değil mi? Kadının babası nereliyse, o da oralıdır!"

"Kütüphane müdürümüz Akın Ağbi, Çorum'un yetiştirdiği çok değerli, evliyâ gibi adamdır müdürüm. Çorum'un en fazla kitap okumuş insanıdır desem yalan olmaz..."

"Kemalcim, zihnini topla oğlum. Defne Hanım'ın Karaca'ya neler anlattığını hatırlarsan, içinden işimize yarayacak ayrıntılar bulabiliriz..." diye tam zamanında araya girdi vali. Bu sırada Semahat gülmemek için dudaklarını bastırmış, başını yere eğmişti.

"Tabii, haklısınız sayın valim. Evet, ne demişti Defne tam olarak bakayım? Çok güzel bir tanım yapmıştı da onu bozmayayım diyorum sayın müdürüm. Eğer yanlış hatırlamıyorsam: 'Ergenlik, bir bakıma çocukluk denen cennetten atılmak olduğu için insanın öfkesinin en şiddetli olduğu zamandır.' diye yatıştırmak istiyordu benim oğlanı. Bunlar, Defne'yle Umay Nine'si sayın müdürüm, insan ruhunu çok iyi analiz edebilen, olağanüstü şifacılardır. Daha size bakarken, derdinizi görür ve bunun nedenini değme ruh doktoru ayarında bir cümleyle formüle ederler. Sözleri öyle doğrudur ki, şaşırırsınız. Sanki size özel kesilip, biçilmiş elbise gibi bedeninize şıp diye oturur. İyileşirsiniz! Öyle

değil mi?" diyerek, etrafına baktı Kemal. Şimdi oğlunun odası ve antrede kendisiyle beraber toplam yedi kişi arasında onların ikisini birden tanıyan birini aradı gözleri, arkada Sahaf Semahat'i bulunca minnettar bakışlarını ona yöneltti. O zaman Semahat ilk kez Kemal'e gülümsedi, başıyla onu onayladı. Önce sevinen Kemal, hemen sonra bu gülümsemenin aslında kendisine değil de Defne ve Umay'a olduğunu düşünerek bozuldu, zihnindeki 'Dargınlık Defteri'ne not aldı.

"Abartıyorsun Kemal, her zamanki gibi abartıyorsun yine! Müneccim mi bu kadınlar canım? Sen onları bırak da, şimdi senin oğlanın yabancı kültür dedikleri nedir, oraya odaklan. İşin içinde tarihî eser varsa, kaçakçılar ve yabancı alıcılar da vardır daima," diyerek, yanındaki polise döndü: "Komserim, ara bakalım şu kitaplığı, yaramaz bir şeyler var mı? Kimmiş bakalım Karaca'nın hayran olduğu o yabancılar?"

"Yok, sayın müdürüm, genç çocuk işte, şarkıcı, oyuncu, şair, sazcı, gitarcı falan öyle şeyler... Hepimiz gençken hayranlık duymadık mı idollere falan?" diye telâşlandı Kemal.

"Hepimiz duymadık Kemal! Biz okul, ev, yatakhane, cami, akrabalar ve kahve dışında bir şey bilmedik. Ailelerimiz sıkı yetiştirdi bizi. Ne konser, ne bilgisayar, ne flört, ne içki bilmeden büyüdük, Elhamdülillah!" dedi emniyet müdürü. Sesi, bu yüzden üzgün mü yoksa gururlu mu olduğunu belli edemeyecek kadar keskindi.

"Canım ben de -söylemesi ayıp- baskıyla, yasakla büyüdüm müdürüm. Gençliğimi pek yaşayamadım maalesef sizin gibi... Ama sadece iki yıl, o da babamdan uzakta olduğumdan, Ankara'da yüksekokuldayken yurtta kalıyordum. Altı kişi bir odadaydık ama Cem Karaca posteri vardı yatağımın başucunda..." diye mahcup gülümsedi Kemal. Onun kendinden vazgeçmiş, umutsuz varlığı

bir zamanlar müzikten zevk alan bir genç olduğunu hayal etmeyi bile güçleştiriyordu.

"O zamanlar işte... Yüksekokuldayken işte müze, kitapçı, tiyatro, konser olayını ilk kez orada yaşadım ben. Bir de, bir de şey vardır Ankara'da, CSO. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası. Sadece beş liraya gider, hayatında ilk kez çok sesli canlı müzik dinlersin ve çıkınca değişirsin. Düşünsene müdürüm, aynı anda onlarca farklı çalgının, çok farklı notalarla aynı şarkıyı çalabilmesinin mümkün olduğunu eğer ilk kez duyuyorsan önce şaşırır ama anlarsın, meselâ..."

"İnsan asla kendi kültürünü küçümsemeyecek Kemal!"

"Hâşâ! Olur mu hiç müdürüm? İnsan farklı şeyler öğrenirse, kendi kültürünü küçük görür diye bir kural yok ki... Bilakis, kendi kültürünü de dünya kültürü yapmaya heveslenir... Hem zaten CSO bizim türküleri de çalıyor sayın müdürüm, Çeşmebaşı, Dede Efendi, Gesi Bağları falan..."

"Senin oğlan demek boşuna haylaz olmamış Kemal! Maşallah, meğer sende ne entel dantel fikirler varmış da haberimiz olmamış bizim!"

Kemal o sırada Semahat'in yine gülümsediğini gördü ama bunun kendisine olduğuna ihtimal vermedi.

"Che kitapları var müdürüm!" diye seslendi, Karaca'nın kitaplarını ve çekmecelerini arayan komiser.

"Canım erotik dergileri de olabilir, genç bu çocuk!" diye araya girdi vali. Bu sırada Muhtar Körağaoğlu'nun telefonları çalmaya başladı. Arayanlardan biri damadı, öbürü karısıydı. İkisi de kızının sezaryeni kabul ettiğini söylüyor, biri onun kararını onaylıyor, öbürü karşı çıkıyordu. Emniyet müdürü derhal kızıyla konuşmak istedi ama artan sancıları nedeniyle kızı konuşacak durumda değildi. Komiserini Karaca'nın odasında bırakıp, korumasıyla beraber canı sıkkın bir halde hastaneye dönen emniyet müdürü,

sokak kapısından çıkarken antreye bakan odalardan birinin kapısının açık olduğunu, içeride bir yer yatağı bulunduğunu gördü. Ancak yatak boştu. İstanbullu eczacı kadının yer yatağında yatacağına hiç ihtimal vermediği için, orada bakıcısının uyuyacağını düşündü Muhtar Körağaoğlu.

O gidince, Karaca'nın odasını arayan komiserin tepesine dikilen vali, Kemal'e sordu:

"Şu lengerde keşkek konuşmasını tamamlamadın, anlatsana merak ettim."

"Ha o mu?" dedi, oğlunun odasını arayan memuru kaygıyla izleyen Kemal.

"O kadar çok güldüler ki, sonrasını hiç duyamadım sayın valim!"

Vali, yorgunluktan üstelemese de ona pek inanmadı. O anda birden, şimdiye kadar anlattığı konuşmaları aslında Kemal'in uydurmuş olabileceği düşüncesi geldi aklına. Ancak Kemal'in hayal gücünün böyle geniş olabileceğine de ihtimal vermedi ve bu düşünceyi attı kafasından.

On dakika sonra Karaca'nın odasında Che Guevara'nın biyografi kitaplarından başka 'işe yarar bir şey' bulamayan komiser, kitapları ve bilgisayara bağlı bir flaş belleği de yanına alarak evden çıktı.

Vali, Karaca'nın flaş belleğinde tatsızlığa neden olacak bir bilgi var mıdır diye yokladığında, Kemal'in konudan habersiz görünmesini ona biçtiği olağan şuursuzluğa yordu. Sonra, bir saat önceki planını uygulamaya koydu. Kemal ve Hakkı'yı Yaşar'ı aramaya yollayıp, kendisi de Çorum Müze Müdürü'ne telefon edip, evinde bulunmayan Güneş Aytan'ın bazı geceler özel izinle geç vakitlere kadar çalıştığı Boyalıhöyük'teki çadırında olup olmadığını sordu. Yoktu. Ne evinde ne de çadırındaydı arkeolog bu gece. Bu sırada telâş içinde yanına gelen Semahat:

"Vali Bey, Umay Nine yok!" dedi. "Hâlbuki emniyet müdürü geldiğinde misafir odasına doğru süzüldüğünü gördüm ve o gidince ortaya çıkacağını umdum ama..."

"Bu saatte nereye gidebilir ki? Sonuçta yabancı bir şehirde yaşlı bir kadın. Hem zaten burada gece açık pek bir yer de yoktur ki..." dedi vali şaşkınlıkla.

"O bulur!" dedi Semahat kaygılı fakat son derece emin bir sesle.

"Kendisini uzun zamandır tanıdığınız için daha iyi bilirsiniz ama sizi temin ederim Semahat Hanım, burada geceleri gidecek yer bulmak zordur," diye ısrar etti vali.

"Haddimi aşmak istemem vali bey... Ben, Umay Bayülgen ile tanışalı kısa süre oldu ve bu yüzden size tuhaf gelir mi bilmem, ama onu âdeta kuşaklar boyu tanıyor gibiyim. Sanki Umay Nine'yi, Kutadgu Bilig dizelerinden, Dede Korkut efsanelerinden, Toprak mitolojilerinden çıkıp gelmiş gibi, sanki hayatım boyunca ashnda ben onu beklermişim gibi tanıyorum..."

Hayatın alışılmadık olaylara pek meydan vermediği küçük şehirlerde yıllarca yöneticilik deneyimi olan valinin bu akşamki yoğun trafikten yorgun düşen zihni, Semahat'in sözlerindeki güvenlikli gerçekdışı atmosferde biraz rahatladı. Hâlbuki Semahat abartmayı hiç sevmezdi.

"Böyle giderse, bu gece hepimiz birer birer kaybolacağız burada! Ne tuhaf bir gece..." diye kendi kendine söylendi vali. O sırada valinin diğer makam şoförü, bazı komşuların kendi apartmanlarında çekilen bir diziymişçesine gizlice izledikleri Kemal'in evinin açık duran kapısında belirdi. Fısıldayarak, arka bahçede yaşlı bir kadının toprağa bağdaş kurmuş olarak oturduğunu, ancak gözleri kapalı olduğundan uyukladığını düşünerek kaldırmaktan çekindiğini söyledi. Birlikte bahçeye çıkan vali, Semahat ve şoför, Umay Bayülgen'i apartmanın ağaçlıklı arka bahçesinde,

sokak lambasından gelen soluk ışık altında Kemal'in yıllar önce Kalamış'tan getirip, apartman sakinlerinin izniyle ekip, gözü gibi baktığı gül, hatmi, menekşe ve Çorum sebze-meyvelerinden oluşan küçük bostanında otururken buldular. Toprakta dimdik bağdaş kurup oturan kadının gerçekten de gözleri kapalıydı, dudakları dua okur gibi kımıldıyordu. İki avucuna toprak doldurmuş olduğunun henüz farkında değillerdi.

"Polisler gitti Umay Nine, içeriye girelim mi?" diye bıcır bıcır sesiyle sordu Semahat.

O, gözlerini hiç açmadan başını usulca önden arkaya sallayarak fısıldadı: "Defnem'den bir işaret gelene kadar burada oturacağım."

"Eh anlaşılan o ki, hep beraber burada bekleyeceğiz. Git bari bize içeriden iki sandalye getir evlâdım. Zaten birazdan gün doğacak, doğrudan valiliğe giderim artık..." diyerek saatine bakan vali, serin bir duş yapıp, birkaç saat uyumak için neler vermezdi.

Bu sırada ilk horoz öttü. Onlar bahçeye çıkalı, şoförün getirdiği sandalyelere oturalı daha yarım saat olmamıştı ki, emniyet müdürü hastaneden valiyi aradı. Az önce Güneş Aytan ve Karaca hastaneye gelmişti.

"Ne münasebetle hastanedeler müdürüm?" diye sakin bir sesle soran vali, şaşırdığını gizlemeye çalıştı.

"Güneş Bey, Karaca'yı Boyalıhöyük yakınlarında baygın bulmuş, alıp hastaneye getirmiş. Delikanlı toz toprak içinde, dayak yemiş olduğu anlaşılıyor. Şimdi tıbbi gözetim altında, henüz kendisini sorgulayamadık."

"Çocuğun sağlığı iyi mi, ciddi bir şey yoktur inşallah?" diye bu defa endişeyle sordu vali.

"Hayatî bir sorun yok, birazdan kendine gelir, dedi doktorlar."

"Allah Allah, ne işi var bu çocuğun oralarda?"

"Tabii, bir de Güneş Aytan o saatte orada ne arıyordu, diyeceksin ama birazdan hepsini öğreneceğiz sayın valim!"

"İnşallah Defne Hanım'ı da salimen bulalım müdürüm, gerisini nasılsa çözeriz..."

O zaman Umay Bayülgen gözlerini açtı, yavaşça ama hiçbir yere tutunmadan ayağa kalktı, avuçlarına doldurmuş olduğu toprağı yere ufalarmış gibi daire çizerek serpti, eteklerine bulaşmış toprağı da sanki okşayarak yumuşakça silkeledi, eğilip terliklerini giydi.

"Haydi, Karaca'ya gidelim Semahat! Mutlaka bir haber, bir işaret getirmiştir çocuk!" dedi, handiyse sevinçli bir sesle.

Semahat o sırada Umay Nine'nin biraz önce oturduğu yerde duran bir tomar kâğıdı ve kalın bir defteri fark etti. Eğilip kâğıtları aldı, açtı, baktı, bunlar: Hz. Ali, Julian Assange, John Lennon ve Che fotoğrafları olan dört posterdi. Defterin üzerindeyse *TOPRAK Kitabı* yazıyordu.

14. TAŞRA KORKUSU

"Dünyayı değiştiren zeki ve yeni fikirlerin hiçbiri, kendi çağının kural ve inançlarına körü körüne itaat eden *uyumlu* çoğunluk arasından çıkmadı. Doğruluğuna inanılan fikirleri sorgulayıp, ötesini merak eden milletler dünyanın beyin gücüdür, diğerleriyse tarih boyunca hiç istisnasız onları taşıyan beden olmuştur!"

Çocukluğundan beri sabahları huysuz bir uykucuyken, geceleri açılıp, sabaha kadar beynini susturamayan 'gece kuşları'ndan olan Karaca, belki Defne'yle bir daha böyle baş başa kalamama endişesiyle, belki de başka nedenlerle sanki arkasından atlılar kovalarmış gibi hızlı konuşuyordu.

"Bak Türkiye'ye, itaat ve uyumdan uyuşmuş gençlik! Eskiden de öyleymiş, şimdi de... Neydi o? Jön Türkler mi? Bir de 68

ve 78 kuşağı. O kadar! Sonuç: niteliksiz bir eğitimden geçmiş, düşünmesi ve aklını kullanma şansı elinden alınmış, özgüvensiz milyonlarca genç nüfus! Sadece tüketici olarak kapitalistlerin ihtiyaç duyduğu bir millet! Ürettiği hiçbir şeyle tanınmayan, saygı duyulmayan bir kültür!"

Defne, onun düşüncelerini beğenerek fakat psikolojisinden endişe duyarak sabırla dinliyordu.

"Otoriteden kuşku duyar, yetkililerden şüphelenmeye başlarsan en hafifinden 'deli' damgası yersin! Tabii 'deli' olman yetmez, toplumun yaşadığı çağa göre o sırada 'en fena' saydığı başka 'şeyler'den de nasibini alırsın. Açıkçası, sonun iyi olmaz!" demiş ve devam etmişti Karaca:

"Düşünsene, otuz yıl önce erkeklerin kırmızı gömlek, mor çorap giymesi büyük şehirlerde bile ayıplanırmış, ama Osmanlı'da eşcinsellik yasak değilmiş. Sultan'ın önünde yapılan geçitte eşcinsel erkekler alayı da geçebilirmiş... Daha yüzyıl önce nüfus sayımında kadınlar insandan sayılmıyormuş, senin sayende keşfettiğim yazar Virginia Woolf'un çalışmak için 'kendine ait bir oda'sının olması seksen yıl önce İngiltere'de bile bir kadın yazar için büyük bir devrim sayılıyormuş..."

"Fakat, sen bütün bunları nasıl biliyorsun Karaca?" diye takılmıştı Defne, küçükken Karaca'nın kendisine aynı soruyu sık sık sorduğu sesi taklit ederek. Sonra beraber gülmüşlerdi buruk kahkahalarla.

Gerçekten de o gece Defne ve Karaca 'lengerde keşkek'ten bahsetmişlerdi. Ancak asıl konuştukları, özgürlük ve haklar konusuydu. İşte Kemal bu yüzden, onları gizlice dinlerken duyduklarının tümünü polise anlatmaya cesaret edememişti. Çünkü özgürlük tehlikeli, hâlâ çok tehlikeli bir konuydu. Hâlbuki konuşmaları ne bir gizli örgüt, ne bir kanunsuz iş, ne de hırsızlık ve cinayet hakkındaydı. Hâlbuki hiç tanımadıkları insanların

daha iyi ve güzel yaşamaları için gereken özgürlükler ve haklardan bahsediyorlardı. Hâlbuki özgürlük kötü bir şey değildir! Ama korktu Kemal. Eğer o ikisi futbol, para, seks, pahalı arabalar hakkında konuşsalar, porno-dedikodusu yapsalar, birkaç aşk ihaneti itiraf etseler, hattâ kendilerini rezil ve de rüsva etseler belki anlatabilirdi; bu topraklar üzerinde yüzlerce yıldır hâlâ özgürlük ve haklar konusu tehlikeliydi.

"Biliyorsun, gelenek, muhafazakârlık, konservatizm ve bu gibi konular üzerine uzun zamandır kafa patlatıyorum Defne. Ancak her keresinde bir çıkmaza geliyorum, çıldıracağım ya!"

"Bir de beni dene."

"Şimdi muhafazakârlık, 'conserve' etmek, muhafaza etmek, korumak anlamına gelir, di mi? Ancak, konserve kutusunda, tarihi geçtiği için bozulan yemek de adamı zehirler, öldürür. Doğru mu?"

"Doğru."

"Soru: son kullanma tarihi geçmesine rağmen, çoğunluğun kaybetmekten ölüm kadar korktukları töre, gelenek ve âdetler nedir? Yani, sana çocukken su verip, sırtını okşayan tonton komşu amcanın, sen küpe takan, saç uzatan bir delikanlı olduğunda ya da, ne bileyim, kendi kafasına göre takılan bir genç kız olduğunda, sana duyduğu düşmanlığının altında yatan korku nedir? Soru: kendinden farklı olana nefret, değişime duyulan öfke neden böyle güçlü? Soru: yanlışlarıyla kendi gençliğini sakatlayan kuralları, kendi çocuklarının geleceğini karartmak adına aynen korumak için yeniçeri kesilenlerin hepsi mi alzaymır oluyor? Soru: her kuşağın kendinden sonraki gençliğe kindarlığının nedeni ne? Soru: bu büyük unutkanlık, akıl tutulması neden?"

Kemal, sorumsuz ve tembel bulduğu için sık sık suçladığı oğlunun kelime hazinesi kadar düşünce derinliğini de hayret ve hayranlıkla dinlemiş, onun aynı çatı altında ne zaman ve nasıl bu

kadar olgunlaştığını fark etmediği için kendine küfürler etmişti. Çocukluğundan beri yaşadığı sık ve âni ruh durumu değişimlerinden yorgun düşen Kemal, bu kez kapısını dinlediği odaya girip, oğluna sarılıp ağlamak ve ondan özür dilemek ihtiyacına kapılmış, kendini tutamamaktan korktuğu için, yumruk yaptığı elleriyle kendi bacaklarına ve karnına vurmaya başlamıştı. İnce ince ağlayıp, kendini döverek, işkence etmeyi Ceylân öldüğünde icat etmişti. Bunu bir de küçükken Karaca böcek ilacı içtiğinde, ambulansla hastaneye giderken yapmıştı. Şimdi de sevinçten dövüyordu kendini. Sevinmekten öyle çok korkuyordu ki, sevindiğinde de cezalandırıyordu kendini. Oğlu kendisi gibi yarım kalmamış, aklını pişmanlıkla karartmak yerine düşünmek için kullanan genç bir adam olmuştu. Oğlu, İstanbullu gazeteci Defne Kaman'la fikir arkadaşlığı edebilecek birine evrilmişti. Bir baba için egosuna yenilmeden oğlunun artık kendisini geçtiğini kabullenebilmek, babalık hayatının en mutlu anlarından biridir, diye düşündü.

"Yanıt veriyorum: 'taşra korkusu,'" diye yanıtlamıştı Defne.

"Taşra korkusu mu?" diye şaşırdı Karaca.

"Evet, son kararım! Bizim sorunumuzun altında yatan 'taşra korkusu'dur," demişti Defne.

"Taşra korkusu? İstanbul'da bile mi?"

"Osmanlı'nın hazin biçimde çöküşünden beri Türkiye'nin her yerinde, hepimizin içinde derin bir '*taşra korkusu*' var. Şöyle düşün: Osmanlı İmparatorluğu, Ortaçağ Avrupası'nın anlayışına göre özgürlük ve haklar, eşitlik ve eğitim alanında çokseslilığiyle yükselen bir kültüre sahipken, dört yüz yıl sonra aynı Osmanlı halkının sadece % 9'una okuma-yazma hakkı tanıyan, büyük çoğunluğu mesleksiz ve üretemeyen bir zekât topluluğuna dönüşmüştü. Bilim ve felsefe çalışmalarına yasaklar konmuş, şairlerin derisi yüzülmüş, kellesi koparılmış, rüşvet ve yolsuzlu-

gun akıl ve cesaretin yerine geçmesine göz yumulmuştu. Hâlbuki çokkültürlülük avantajından ötürü zeki ve yaratıcı bir milletler topluluğu, aynı nedenle biyolojik olarak da müthiş bir potansiyeli vardı. İşte, dünyanın merkezî kültürlerinden biriyken, şiddetli bir düşeşle merkezden taşraya kayış, halkın ortak belleğinde hâlâ büyük bir vurgun, derin bir yaradır."

"Hımm... Bu da ilginç bir bakış açısı..." demişti Karaca.

"Bizim 'Osmanlı', Avrupa'nınsa 'Türk İmparatorluğu' dediği millet, 16. yüzyılda çokkültürlülüğe, halklara, inançlara, tabiata saygısı, tuvalet ve hamam hijyeninden, ruh hastalarını su ve müzikle tedaviye kadar medeni olmasıyla gıpta edilen, dünya merkezlerinden biriyken, dört yüz yıl sonra, **kendi 'vatan şairi' Tevfik Fikret'in Tepebaşı'nda tiyatro izlemeye karısıyla gittiği için kadını tutuklattığı rivayet edilecek denli özgüvensiz bir devlet**, 'Avrupa'nın hasta adamı' olmuştu... Sultanı sarayda tiyatro izliyor ama halkına yasaklatıyor, sultanı yazıp, okuyor, ama halkına, özellikle kadın halkına yasaklıyordu! Düşünmek, fikir üretmek, bunları yaymak, yayımlamak şiddetle yasaktı. Sonuç: düşünen ve üretenler yeni bir çağa geçerken, Osmanlı merkezden Avrupa'nın taşrasına düştü."

Kemal nefesini tutmuş, endişeyle oğlunun bu ağır ve ayrıntılı teze karşı ne yanıt vereceğini bekliyordu. Ya oğlu Defne'nin karşısında ezilir, ya onuru incinirse...

"Dünya şehir merkezinden, varoşuna düşen bizim millet, büyük bir şok yaşadı ve elinde kalan tek şeye tutundu. Yani, 16. yüzyıldan sonra zamanın ruhuna göre yenilenmesi gereken hayat, geçmiş zamana hapsedildiğinden, imparatorluk yıkılırken halkın elinde kalan, artık kullanılamaz, hacmi 'battal boy' bir makineydi. Hantal, kocaman ama bellek küçük; artık 1 GB'cık kalan ortaçağ gelenekleri. Şimdi kaybetmeye korktukları şey, hâlâ 'upgrade'

edilmemiş, bu yüzden artık hiçbir bilgisayarda okunamayan, o dört yüzyıl önceki disketler," diye konuştu Karaca.

"Sen bunları biliyorsun da benimle kafa buluyorsun Karaca..."

"Yok yok, canlı biriyle canlı tartışmak farklı oluyor da, o nedenle yavaşım. Eğer online yazışıyor olsaydık, biliyorsun acayip hızlıyımdır. Bu monitörün karşısına geçince, düşüncelerim daha hızlı koşuyor, parmaklarımdan kelimeler uçuyor."

"Bilmez miyim, canım Karaca!"

"Yani diyorsun ki Defne, bu taşra korkusu dediğin, bir bakıma ölüm korkusu. O yüzden 'çoğunluk' denen millet, kendi başına da belâ olan tüm ezberlere korkudan sarılıyor... Gençken kendi hayallerini de parçalamış düşünce sistemini yenileyip, taşradan merkeze taşınmak yerine, yenilginin 100 yıllık, belki hâlâ taze acısıyla tamamen yok olmaktan korktukları için, üzerlerinde taşıdıkları 400 yıllık bir elbiseyi onarmadan, geçmişten kalmış bir refleksle çıkartmaya korkuyorlar. Bu mudur Defne?"

"Aman Allahım, benim gibi eksik akıllı bir adamdan nasıl böyle akıllı bir çocuk çıktı? Yarabbim sana şükürler olsun! Yüce Yaradan sen evlâdımı koru! Karaca'mı akılsızların şerrinden koru!" diye içinden geçirerek artık kendini acıtmadan sadece avuçlarıyla dizlerine yumuşakça dokunarak sevinçten ağlıyordu Kemal.

"Canım Karaca, maalesef böyle bir şey," demişti Defne, Kemal'in biraz önce getirdiği bal gibi karpuzdan yerken ağzı dolu dolu konuşmayı sürdürerek:

"Aslında bu millet, kendisine yüzyıllarca yasaklanan hak ve özgürlükleri kazanabilmek, çağı yakalayabilmek için evrensel eğitim ve felsefe atılımını Cumhuriyet'i kurarak yaptı. 1923 ve takip eden yıllarda son dört yüzyılda itilip kakılmasını, yenilgileri nedeniyle kırılan onurunu büyük ölçüde onardı. Şunu gururla söyleyebiliriz, bütün Doğu kültürleri içinde Japonya ve

Türkiye –bizdeki askerî darbelere karşın– kendi ülkesi içinde, kendi entelektüelini, beyin gücünü yaratabilmiştir. Diğer Doğu kültürlerinin entelijansiyası hâlâ Batı'ya sürgüne kaçarak ancak hayatta kalabilmekte, yazmakta, üretmektedir. Tabii, Türkiye ileri teknoloji üretmekte Japonya'yla boy ölçüşemez maalesef. Çünkü bu, devlet etiği ve felsefesiyle ilgili bir konudur."

"Japonya'da da feodal gelenek bizdeki gibi hâlâ çok baskıcı. Japon kadınlarının işgücüne ve siyasete katılımı bizden bile düşük. İnstagram'dan bir Japon kızla tanıştım, o bana Japon kadınlarının duygularını göstermesinin hâlâ ayıp olduğunu yazmıştı. Geyşa ve harem kültürü Doğu'nun icadı değil mi?"

"Eski Türkler 'de harem yok Karaca, Türkler'in kadim geleneklerinde her can değerli. Yani, erkek kendini kurtla kuşla, ağaç ve suyla, tüm canlarla eşit görürken kadına üstünlük taslayamazdı. Çokeşlilik, erkeğin kadına üstün olduğu kabulü dışında gerçekleşemez ki? Ya, buranın karpuzu nasıl güzel böyle! Uçağa alırlarsa Umay Ninem'e de götürsem!"

"Sen de bir ara Japonya'ya gitmiştin, hani orada barbarca yapılan yunus avı yasaklansın haberi için di mi?" diye onu duymadan sordu Karaca.

"Evet, doğru hatırlıyorsun... Cove belgeseli için davetli aktivistler arasındaydım. 'Afrika ve Arap ülkelerinde çocuklar ölürken, sen yunusları kurtar!' diyen mesajlar almıştım. Bak bu tepkiler de işte 'taşra korkusu'nun bir başka belirme türü. Kendini dünyanın taşrasında gördüğü için sınırlı düşünüyor kişi. Sürekli savunma halinde kalırsan düşünemezsin. Düşünebilsen, yunusları koruyanlar, aynı zamanda çocukları ve tabiatı da koruyandır, görürsün."

"Biliyor musun Defne, ben bazı ülkelerin anayasalarını inceledim. Değiştirilemez ilk madde olarak: 'düşünmek ve konuşmak özgürlüğü kişilerin vazgeçilmez hakkıdır.' yazan ülkeler var. Ya

bir gün bizim de böyle bir anayasamız olacak ya da böyle devam edip, artık 'taşranın da taşrası' olacağız..."

Sustular. Defne içini çekti.

"Evet, bizim artık 21. yüzyılın para biriminin dolar, yuro, tele hatta bit-coin değil de parlak ve özgür fikirler olduğunu kabul etmemiz şart!"

"Para birimi olarak 'fikir' iyi mecazmış, senin deyiminle metaformuş!" diye zoraki gülümsedi Defne.

"Bak, ikisi de yabancı sözcük! Mecaz Arapça, metafor Latince kökenli İngilizce!"

"E, Türkçesi de var: eğretileme. Köküne bak, eğretilemek!"

"A, bak bunu hiç duymamıştım!" diye avucunun içine 'eğretileme: metafor' yazdı Karaca. Defne o sırada, onun avucunda farklı renk kalemle yazılmış sayılar ve harfler olduğunu görüp, gülümsedi. Karaca da bir yaşam oburuydu.

"Sahi şu sanal para birimi 'bit-coin'e ne oldu?" diye, sordu birden Defne.

"Ne olmuş ki? Yürümedi o iş," diye kesip attı Karaca, sanki bit-coin'i kendi icat etmiş gibi canı sıkkın bir ifadeyle.

Sessizlik yine girmişti aralarına.

"Küresel sermaye denen ejderha, insanların kendilerini özgürmüş *gibi* hissetmeleri için her şeyi yapar. Senin kendisine meydan okuyan icadını bile gerekirse sahiplenir. Yüzsüz, utanmazdır. Hiç rezil olmaz. Adına da 'profesyonellik' der. Rezil olmamanın bile stratejisini geliştirir. 20. yüzyılın başında insanların boş zamanlarında ne okuyup, ne dinleyeceklerine kadar onları kontrol eden, müzik, sinema ve edebiyatı endüstriye çevirip, 'sanat trend'ler, 'sanat sponsorlukları', 'çok satan' listeler yaratan bir kültür endüstrisi oluşturuldu."

"Adorno mu okuyorsun sen Karaca?" diye yaramaz bir gülüşle sormuştu Defne.

"Evet," diye başını eğip utangaççа gülümsedi Karaca. "Çorum'a New York'tan bir Türk arkeolog geldi geçen yıl. Orada profesörmüş, ama öyle yaşlı, tombul, gözlüklü prof tipi değil. Sırt çantalı, şortlu, kafa bir herif! Onunla sohbet ederken 'kültür endüstrisi'nden bahsetmişti de... Ben ilgilenince kindle'ındaki Adorno ve Walter Benjamin e-kitaplarını okuyayım diye verdi bana. İngilizcem yetmeyince Pandora'dan Türkçe çevirisini ısmarladım. Sakın söyleme Güneş Ağbi'ye ama!"

"Haa ha ha! Güneş Ağbi'yi tanımıyorum ki, söyleyeyim Karaca..."

"Tanışacaksın. Zaten senden bahsettim ben ona. Bazı yazılarını da okuttum. defnekamanyazilari.com 'dan 'HES Artık!'ı okudu, çok beğendi. Onun eski karısı Kızılderili'ymiş. Kızılderililer'in doğayla ilişkilerinden bahsetti de, valla, Umay Nine'nin Kaman geleneklerine çok benziyor Defne!"

"Benzemez mi, hem de çok benzer."

"Defne?"

"Efendim Karaca?"

"Bak Güneş Ağbi burada doğmuş, üniversiteyi burada bitirmiş, yüksek lisansa gitmiş yurtdışına... Oraya yerleşmiş. Beyin göçü işte..."

"Ama dönmüş bak, Çorum'da Hitit antik şehrinde çalışıyor değil mi?"

"Hı hı... Ama gider yine o! Milletin mesaisi bitsin diye dakika sayıp, sonra koşa koşa TV karşısına yayıldığı bu coğrafyada o, mesai bitince Boyalıhöyük'teki çadırda fazladan çalışıyor. Çünkü ona verilen zaman araştırmasına yetmiyor. Şimdi o karşılıksız ve fazladan çalışıyor ya, işlerini vakit yetmiyor diye bitirmeyenlerin yalanı da böylece ortaya çıkıyor. İçten içe bozuluyorlar ona. Güneş Ağbi hakkında o çadırda ne iş çeviriyor diye komplolar uyduruyorlar. Bak, yakında arkasından tarihî eser kaçakçısı bile

derler, görürsün... Durur mu adam burada, araştırma, çalışma, sorgulama özgürlüğü olmayan yerde?"

"Özgürlük, ekmekten daha zor kazanılır. Bedavadan özgürlük yok! Bu Güneş Ağbin seni oldukça etkilemişe benziyor Karaca, hı? İyi olmuş burada yeni bir nefes sana..."

"Candır Güneş Ağbi! Kafa adam bir kere, sonra takım çalışmasına da uygun."

"Ne takımıymış bu? Yemiyorsan senin karpuzunu da alabilir miyim Karaca?"

"Al, ben çok tatlı sevmiyorum zaten. Güneş Ağbi de sık sık herkesin gerçeği gördüğünü söylüyor, senin gibi."

"Aslında hepimiz gerçeği biliriz..." demişti Defne hüzünlü bir sesle...

"Ama fikrimizi söyleme özgürlüğüne sahip olmadığımızdan taşra korkusuna saklanırız."

Bu sırada ilk horoz ötmüştü.

"Amaan Defne! *Zabah zabah gel heeri! Ecik oturalık dedik, nörüyon sen? E, ilimon ettin yüreğimi ama!*" diye, birden abartıyla bağırmıştı Karaca.

"Aaa, o ne be Karaca?"

"*Neysem Defne, gel heeri şööle dingirde bakalım, bu işe ne diyon? Heeri senlen gündüz tahtalıkuş yarışak, gece sinembitti oynayak! Üsük oğlu Kemal'in tekne gazıntısı Karaca capcılık eder durur!*"*

"Haa hah ha! Ay Karaca sende neler varmış ya? Hah hah ha! Rahmetli Korkut Dedem duysaydı, şimdi kahkahalarıyla bütün Çorum'u uyandırırdı vallahi! Dur bakayım... Dur, bazı kelimeleri yakaladım ama... Tıpkı Kutadgu Bilig'i eski Türkçe metninden

---

* Neyse Defne, gel millet/haydi şöyle gevezelik edelim de söyle bu işe ne diyorsun? Haydi, seninle gündüz uçurtma, gece saklambaç oynayalım. Hüseyin oğlu Kemal'in son/tek çocuğu Karaca her işe yerli yersiz atılır, sıra-saygı gözetmez!" Çorum Ağzı'ndan Derlemeler: Tayyar Kerman (Çekva, 2004).

okurken duyduğum gibi, kelimeler tanıdık ama manayı kavramak için çalışmak gerek."

"LOL Defne LOL!"*

"Hah hah ha! Ne desen haklısın, LOL Karaca, hattâ ROFL!"†

"Ya, bana hâlâ 'önce Anadolu'yu tanı!' diyorlar! Ben Özoğluöz Anadoluluyum, ama aynı zamanda bir dünya vatandaşı olmak talebim de var benim ya! Bunu illâ önlemek, taşra korkusuyla onlar gibi sadece buralı kalmamı istiyorlar! Ama başaramayacaklar Defne. Başaramayacaklar, çünkü bizim 90'lıları, o 68'li, 78'liler gibi kolayca dünyadan kopartamayacaklar. Biz hem onlardan çok daha gerçekçiyiz, hem de elimizde daha önce hiçbir kuşağa nasip olmamış bir şans var. İnternet! Biz dünyaya, birbirimize 'online' bağlanıyoruz ve artık dünyanın taşrası olmak istemiyoruz. Göreceksin Defne, Türkiye'de eski korku oyunları dönemi bitecek, bunlar bütün diktatörlerin son on yılları. Taşra korkusu bitecek!"

Bunu duyan Kemal'in ağzı açık kalmıştı.

---

* *İng. LOL, Laugh Out Loud.* "Gülmekten katılmak" anlamında sosyal medyada kullanılan uluslararası kısaltma.

† *İng. ROFL, Rolling on the Floor Laughing.* "Gülmekten yere düşmek."

15. SEN NE YAPTIN KARACA?

Defne'nin Çorum'a geldiği birinci gece, onunla kendi odasında sabaha kadar sohbet eden Karaca, babasının onları kapıdan dinleyeceğini çoktan hesap etmişti. Bu yüzden onun duymasının zararsız olduğu, hattâ duyunca çok şaşıracağı konuları konuşmaya öncelik vermişti. Defne'yle asıl konuşmak istediği o çok önemli meseleyi en sona saklamıştı.

Karaca, evin içinde gizli olmadığı halde ona bahsedilmemiş herhangi bir faaliyetin bile Kemal'in onulmaz '*dışlanmışlık kompleksi*'ni kışkırtmaktan başka işe yaramayacağını daha çocukken öğrenmişti. Eğer Defne'ye mutlaka açması gereken o önemli konuyu fısıltıyla konuşursa, babası meraktan çıldıracak, sonunda sefil de olsa, onları dinlemenin mutlaka bir yolunu bulacak ve

zaten karmaşık olan durumu tamamen mahvedecekti. En sonunda babasının uykusunun gelmesini bekleyip, bilgisayar ekranına yazarak anlaşmaya karar verdi Karaca. Olası her türlü sanal kazaya karşı yazdıkları her cümleyi okur okumaz silecek, bunlar başka kimselere ulaşmadan yok edilecekti. Klavye onun için elinden daha hızlı kullandığı yedek organıydı. Böylece, 'lengerde *keşkek*' konusu biter bitmez, planını uygulamaya başladı.

Önce babasının *kapının* üzerine dayadığı kulağına gitsin diye özellikle yüksek sesle, "Eğer sıkılmazsan sana en sevdiğim oyunlardan birini göstereceğim Defne?" dedi ve onun yanıtını beklemeden monitörlerinden birine gürültülü bir Mortal Kombat oyunu açtı. Sonra sol elinin işaret parmağını dudaklarına bastırarak Defne'ye 'sus' işareti yaparken, sağ eliyle ikinci monitöre "Müzedeki soygunu biliyor musun?" yazdı.

Az önce yaptıkları özgürlük ve lengerde keşkek konuşmaları üzerine keyifle karpuzunu yemekte olan Defne, bu soruyu okuyunca irkildi, çatal elinde dondu. Karaca, hemen sildi cümlesini ve klavyeyi onun önüne itti:

"Sen nereden biliyorsun?" diye yazan Defne, kırgın bir ifadeyle onun yüzüne baktı. Ama Karaca ona hiç bakmıyordu.

"Biliyorum" yazdı ve sildi.

"Biz sadece defineclerin kaçırdığı önemli eserleri biliyoruz. Çok büyük bir tarihî eser kaçakçılığı olmuş, bilinen en eski Hitit yazıtları ve bazı mühürler, sikkeler yurtdışına yollanmış, fakat hâlâ ellerinde önemli eserler olabilir! Bunları yazmak için geldik."

Bu sırada diğer ekranda mükemmel bir animasyonla birbirlerini makineli silahlar ve bombalarla öldüren oyun kahramanları gürültüleriyle kapının dışındaki Kemal'i oyalıyordu. Karaca, oyuna bakmadan: "Nasılmış ama dediğim kadar yok mu?" diye bağırırken, diğer ekrana şöyle yazdı:

"Defineciler ve müze soyguncuları ayrı gruplar ama birbirlerini kolluyorlar!"

"Ne kadar biliyorsun ve ne kadar dâhilsin?"

"Başım dertte değil, beni merak etme!"

"Ne demek merak etme! Ne yaptın sen?"

"Ben sana yardım etmek istiyorum!"

"Yardım edeceğine kendini kurtar!"

"Kızma Ayçöreği:)"

"Saçmalama On Dört! Anlat hadi! Ağzınla anlat, bırak yazmayı!" diye yazarak klavyeyi itti.

"O dinliyor, kulağı kapıya dayalı!" yazıp hızla sildi Karaca.

"Yok artık!" yazdıktan sonra dönüp kapıya bakarak, ağzını hayretle açtı Defne. Eliyle kendi ağzını kapatarak gülen Karaca, başını 'evet' anlamında salladı.

"O kadar yani?" diye yazıp sildi Defne.

"Tamamen kontrolsüz artık! Çocuk gibi..."

"Bu yaşta çocuk bakıyorsun!"

"Olsun, o benim tek ailem... Sen de varsın tabii," diye, yazıp sildi Karaca.

Defne elini klavyeden çekip yanında oturan Karaca'ya uzattı, sırtını sıvazladı. Yüzüne sevecen abla ifadesi geri gelmişti. O sırada gözü yeniden duvardaki Assange posterine kaydı.

"Sen zaten birtakım yaramazlıklar yapıyorsun bir süredir, di mi?" yazdı ve hemen sildi.

"Ben? Asla yaramazlık yapmam. Doğru ve çalışkan bir Türk gencyim!"

"Benim tahminlerim de tam o yönde zaten..."

"Bazı küçük çaplı korumalar diyelim..."

"Ne kadar küçük ve ne konuda?"

"Ekolojik alanda kısa paslaşmalar."

"Bak bak bak! Futbol jargonu? Peki, oluyor mu? Bizde mümkün mü?" yazıp, merakla Karaca'ya dönüp baktı Defne.

"Eko-H mi? Evet."

Defne eliyle Julian Assange'ın posterini gösterdi. Karaca başını 'evet' manasına salladı. O zaman Defne sessizliğe gömüldü.

"Köylülerin kendi toprak ve sularını korumak için köylerinde istemediği HES'lerin yapım aşamasında bazı teknik sorunlar çıkıyor ve her yeni yazılım tekrar tekrar bozuluyor. Tekrar tekrar. Ve o HES bir türlü yapılamıyor..." diye yazdı Karaca.

"Ama TR'de e-yazılımla yapılan inşaat var mı?"

"Pilot bazı projeler başladı. Birkaç e-müteahhit, e-inşaat var."

"Canım On Dört! Bir tane dere, bir tane ağaç bile kurtardıysan Tablat Ana sana cenneti açmıştır çoktanJ))" diye yazdı ve hemen sildi.

"'Eko-hacker' ve 'hacktivist' kavramlarına ne kadar yakınsın?"

"Aaa, yoksa bizim ilk 'ekolojik hacker'ımız? Ah!" yazıp hemen sildi Defne. Ancak yüzündeki küçük kız şaşkınlığını silmedi, dönüp Karaca'ya gösterdi.

"Ben bir süredir, okuduğun kitaplar, izlediğin filmler hakkında bana yazdığın mesajlar nedeniyle sendeki güzel evrilmeyi hissediyordum ama..." diye yazıp sildikten sonra yeniden dönüp Karaca'ya gülümsedi.

"İki yıl önce Aldo Leopold ve Edward Abbey'yi okumamı sen önermiştin. Beni toprak etiğiyle sen tanıştırdın. Vicdanı olan hiç kimse onları okuyup da artık toprak için kayıtsız kalamaz ki!"

"'Toprak topluluğunun her üyesinin insan kadar yaşam hakkı vardır.' Bir gün bizim gibilerin yazacağı 'Yeryüzü Anayasası'nın ilk maddesi bu olmalı. Söz mü On Dört?"

"Söz Ayçöreği!"

Defne, kalkıp çok özlediği küçük erkek kardeşine kavuşmanın sevinciyle ona sarılmamak için kendini zor tuttu. Böyle bir

duygusal tavır, genç bir erkeğin böyle bir anda isteyeceği en son şeydir, geri teper ve onarılmaz yara açar.

Sonra Karaca, ağzındaki baklayı çıkarttı.

"Ve TR'de sadece iki tane pilot e-güvenlikli müze de var!" yazdı ve sildi.

"Ve biri burada, öyle mi?"

"Yes!"

Defne, iğne batmış gibi irkilerek ellerini klavyeden çekip, sandalyesine sırtını dayadı, başını kaldırıp gözlerini tavana dikti, donmuş gibi öylece kalakaldı. Karaca, nefes almaktan çekinir gibi onu izliyordu. Sanki bundan sonraki hayatı, Defne'nin ağzından çıkacak söze bağlıymış gibi endişeyle bekliyordu. Defne birkaç dakika sanki tavandaki görünmez yıldızları inceliyormuş gibi öylece durdu. Onu tanıyan birisi, yüzündeki dalgın ifadeden o sırada kafasındaki birkaç senaryoyu tarttığını anlamakta zorlanmazdı. Sonra Karaca'ya döndü. Yüzünde kaygılı bir ifadeyle ağzını açıp sessizce bağırdı! Onun dudaklarını okuyan biri: "Sen ne yaptın Karaca!" diye bağırdığını kolayca anlardı. Karaca, başını öne eğdi, yüzünü buruşturdu. Bilgisayarın bir monitörü bomboştu, diğerindeyse 'iyiler', 'kötüler'i öldüre öldüre bir türlü bitiremiyordu! Bu sırada dışardan bir gürültü duyuldu. Endişeyle sandalyelerinden fırlayıp kapıyı açtıklarında, kapının önünde uykuya daldığı için yere düşmüş Kemal'le karşılaştılar. O utanarak uyanıp ayağa kalkınca, Karaca, şaşırtıcı bir şefkatle, babasını yatağına gitmeye ikna etti.

Tekrar Karaca'nın odasına döndüklerinde artık yazmaya gerek kalmadan konuştular. Daha doğrusu, Defne sonraki iki saat, yargılamamaya çaba göstererek ama büyük endişe ve hayretle Karaca'yı dinledi. Sabah sekiz buçukta hep birlikte otele dönerlerken Defne'nin dalgınlığını uykusuzluğuna veren Kemal, onu uyutmadığı için Karaca'ya kızıyor ama dün gece duydukları

nedeniyle yüzünde açan gülleri gizlemekte zorlanıyordu. Karaca ise, uzun zamandır içine girmek durumunda kaldığı belâyı tek başına taşımaktan kurtulmanın yarı huzuruyla, valinin yolladığı makam arabasının arka koltuğunda Defne'nin yanında, dünyaya ilgisiz, bilgisayar oyunlarına düşkün, hazır lopçu, apolitik, gözlüklü, sivilceli, karışık siyah saçlarını taramaya vakit bulamamış bir 'zamane genci' gibi görünerek oturuyordu.

16. KARACA'NIN AVUCUNDAKİ SIR

Cuma Sabahı

Çorum Has Hitit Hastanesi'ne vardıklarında ortalık artık tamamen aydınlanmış, güneş doğmuştu. Valinin yanında, onun arabasıyla geldikleri için bundan böyle birçok Çorumlu'nun onun akrabası sanacağı Umay Bayülgen ve Sahaf Semahat, hemen âcil serviste yatan Karaca'nın yanına alındılar. Delikanlı kolunda serum, kaşında ve karnında üçer dikişle bitkin yatıyordu. Yüzü solgun, gözleri kapalıydı. Başında bekleyen genç doktor, valiyi Hitit güneş kursu desenli şık perdelerle diğer yataklardan ayrılmış bölmenin dışına çağırıp, Karaca'nın kan tahlilleri ve MR çekimi sonucunda bir iç kanama veya nörolojik sorun tespit

etmediklerini, ancak yirmi dört saat gözetimde kalması gerektiğini anlattı. Hastanın getirildiğinde baygın olduğunu, bir travma geçirdiği için ağrı kesici ve yatıştırıcıların etkisiyle bir süre onu dinlenmeye aldıklarını da ekledi. Geçirdiği sarsıntı hakkında henüz kesin bilgileri yoktu, ancak görünüşe göre, yüksekten düşmüş, yuvarlanmış ya da dayak yemiş olması mümkündü. Yüzünde ve karnındaki kesikler metal bir kesiciyle açılmamıştı, bıçak yarası değildi. Bunların sivri ağaç dallarına şiddetle çarpması, yani Karaca'nın bunların üzerine düşmesi sonucu olabileceğini düşünüyorlardı.

Vali, Karaca'nın yanına döndüğünde Umay Bayülgen'in yatağın kenarındaki sandalyeye oturmuş, sağ elini Karaca'nın gözlerinin üzerine koymuş, ona şiir ritmiyle anlamadığı bir dilde bir şeyler söylediğini gördü.

"Eski Türkçe bilir!" diye hayranlıkla açıkladı Semahat. "Yani Kutadgu Bilig'i aslından okuyup, anlayabilir. Düşünebiliyor musunuz?"

Bunun, içinde bulundukları durum için neden böyle sevindirici bir bilgi olduğunu anlamayan vali, Semahat'i incitmemek için gülümsedi ama asıl, 'eski Türkçe' denince aklına neden Osmanlıca geldiğine takıldı. Bu sırada yaşlı kadının elini çekmesiyle Karaca'nın gözlerini kırpıştırarak açtığını görünce üçü de sevindiler.

"Karaca, oğlum nasılsın? Korkuttun bizi evlâdım! Baban nasıl sevinecek haberi alınca..." diyen vali, o anda henüz kendi dâhil hiç kimsenin Kemal'e henüz müjdeyi vermediğini fark etti.

Karaca, yorgun, yaralı ve bir miyop olarak gözlüksüz uyanmasının sıkıntısını yaşıyordu. Sık soluyor, gözlerini kısmış, etrafa bakıyor, durumu anlamaya çalışıyordu. Önce valiyi tanıdı.

"Sabahattin Ali Amca, neden hastanedeyim ben?" diye cılız bir sesle sordu. Sonra Umay Bayülgen'i gördü, âniden yüzüne

renk geldi, yıllardır görmediği büyükannesine kavuşmuş gibi sevinçle gülümsedi:

"Umay Nine, sen geldin mi? Ben nasıl özledim seni, biliyor musun?" diye kollarını açıp, yataktan doğrulmak istedi ama birden karnını tutarak yüzünü ekşitti, acıyla katılıp kaldı."

"Birkaç dikiş atmışlar, önemli değil, yarın eve döneceksin oğlum!" diye hemen yanına gidip, onun yatmasına yardımcı oldu vali.

"Defne? Defne geri döndü mü?" diye endişeyle sordu Karaca, yatağa uzanırken, kolundan sarkan serum hortumuna ters ters bakarak.

"Defne'yi bulmamıza sen yardım edeceksin can oğlum Karaca!" dedi Umay Nine, iki eliyle onun ellerini kavrayıp, sevgiyle yüzüne bakarak. Karaca birden ağlamaya başladı:

"Umay Nine... Ya Defne'ye bir şey olursa... Umay Nine... Ben..."

"Şişşt... Salıverme kendini öyle! Sen akıllı bir çocuksun, hep öyleydin. Zor zamanda önce aklına güven. Aklını topla. Şimdi gönlünü ferah, aklını berrak tutma zamanıdır. Korku ve endişe aklım bulandırmasın. Karanlık, bulanık, karasız ve belirsiz olana izin verme çocuğum. Aydınlık, net, kararlı olana aç gönlünü. Derin nefes al, gücünü topla. Bütün gücünü aklında topla. İradeni göreve çağır."

Yaşlı kadın, Karaca'nın ellerini avuçlarında tutmayı sürdürürken gözlerini kapattı. O zaman delikanlı da gözlerini yumdu. Öylece ellerinden birbirlerine bağlanmış olarak bir süre kaldılar.

"Defne'ye de, sana da bir şey olmayacak, ikiniz de kurtulacaksınız inşallah!" dedi Umay Bayülgen derin nefes vererek. Ellerini, onun ellerinden çektiğinde Karaca, biraz önce yaşadığı duygusal patlamayı atlatmış, biraz yatışmış görünüyordu. Semahat, ilk tanıştıklarında kendi ellerini de avuçları arasına alıp kısa bir

süre tutan Umay Nine'nin bir akupunktur uzmanı gibi ellerinden bedenine yayılan bir çeşit enerji tedavisi uyguladığından kuşkulanmıştı. Şimdi, benzer bir enerjinin Karaca'yı da olumlu etkilediğini düşünüyordu.

"Semahat kızım, çantamda alkolle sargı bezi olacaktı; çıkart bakayım onları bana," dedi Umay Bayülgen turuncu renkli, yuvarlak hasır çantasını işaret ederek. Semahat, bu çantayı güneşe benzetirdi. Bu, sadece Van Gogh'un tutturabildiği güneş turuncusu rengindeydi. Öyle ki, görenler içi ışıkla yıkanmış gibi iyi hissederdi kendini. Ancak Semahat yaşlı kadının hastanede kendi çantasından alkolle sargı bezi istemesi karşısında biraz afallayınca, "Acele etsene kızım!" diyerek çantasını başıyla işaret eden Umay Nine handiyse sinirlendi. Onun en zor zamanlarda bile sükûnetini koruduğuna şahit olan Semahat daha da şaşırdı. Çantayı açtı, hakikaten içinde sargı bezleri ve bir küçük şişe saf alkol buldu. Bezlerden birini acele alkolle ıslatıp uzattı. Umay Nine bezi almak yerine, elini tutup onu kendine çekti ve kulağına "C28-698, C28-700 ve C29-712" diye fısıldadı. Bunları duyan Semahat'in ağzı açık kaldı. Bu harf ve sayıların dizilişi, Defne Kaman bir Kadıköy vapurunda kaybolduğunda Komiser Ümit Kaman'ın bulduğu şifrelerin dizilişine çok benziyordu.

"Şimdi sakin ol ve çocuğun avucundan bu sayıları iyice temizle!" diye fısıldayarak ekledi Umay Nine, alkollü sargı bezine dokunmadan. Bu sırada Karaca'nın çocukluğundan beri sanki hiç tarak yüzü görmemiş gibi karışık duran saçlarını okşamaya başladı.

Gerçekten de Karaca'nın sol avucunda Umay Nine'nin fısıldadığı harf ve sayılar yazılıydı. Semahat bir yandan onları kafasına kaydederken, bir yandan da alkollü bezle usulca silmeye başladı. O sırada Karaca dikkatle ona baktı.

"Siz Defne'nin bahsettiği Sahaf Semahat olmalısınız? Dedektif romanları satıyormuşsunuz," dedi Karaca bitkin bir şekilde gülümseyerek.

Semahat, Karaca'nın gözlerine bakıp, hınzır cıvıl cıvıl sesiyle yanıtladı:

"Sizin de Sherlock Holmes sevdiğinizi öğrendik. Benim favorim Agathe Christie'dir. Ama Stieg Larsson ve Jo Nesbö de severim. Önce iyileşin, sonra Defne'yi de bulalım da, inşallah Çorum'da bir polisiye roman kulübü kurarız hep beraber!"

Bu sırada Kemal'i telefonla arayan vali ona oğlunun salimen bulunduğu müjdesini veriyordu. O telefonda konuşurken, emniyet müdürü yanında bir polis ve korumasıyla âcil servise gelmişti.

"Hah, kendine geldin mi delikanlı? Seni hemen sorguya almamız lâzım!"

"Hastamızın durumu stabil değil. Yani henüz sorguya alınacak kadar iyileşmedi sayın müdürüm, geçirdiği travmanın etkisiyle şok devam edebilir. Tıbben en az 12 saat geçmesi gerekir," dedi âniden ortaya çıkan ve Karaca'dan sorumlu olduğu anlaşılan genç doktor.

"Öyle bir lüksümüz yok doktor, ortada kayıp bir gazeteci kadın var! Karaca kadının yakın arkadaşı, bildikleri işimize yarayabilir!"

Onlar tartışmaya başlayınca acele koridora çıkan Semahat, bir eliyle ağzını örtüp, telefonda fısıldayarak Komiser Ümit'le konuşuyordu.

"Komserim merhaba! Yok, hayır, hâlâ bir haber yok! Umay Nine iyi, maşallah dimdik. İyi haber şu ki, yine şifreler gelmeye başladı. Evet. Rehber Kemal'in oğlu Karaca var ya, hani evinden arayıp konuşmuşsun. Hah, işte onunla yollamış şifreyi. Sanıyorum yine Kutadgu Bilig'den. Yaz komserim: C28-698, C28-700 ve C-29-712. Aman gözünü seveyim komserim, âcil

bir Kutadgu Bilig bul, bize bu beyitler hemen lâzım! Tasvir mi bakıyor benim dükkâna? Sağ olsun, teşekkür et tarafımdan. Kedilerim iyi mi? Aman, iyi iyi. Valla aklım onlarda kalmıştı Ya, komserim, sizin de tam nikâh üstüne bu olay fena oldu ama... Tabii, haklısın. Yok, şimdilik gelmene gerek yok. Adamlar işinin ehli görünüyor... Yok, onlar hem Defne'yi bulmak, hem de olay büyümeden kapansın telâşındalar... Tamam komserim. Ben şu anda hastanedeyim de... Gitmem gerek. Yok, biz iyiyiz de Karaca hastanede... Sonra anlatırım. Kapatıyorum. Hadi âcil yanıt bekliyorum ama..."

Kendisini dinleyen, gören oldu mu, diye dikkatle etrafı kontrol eden Semahat, orada sadece âcil servis koridorunda sevdiklerini endişeyle bekleyen insan yüzleri gördü, ama kimsenin onu gördüğü yoktu. Birçok insan için görünmez olmak, depresyon sebebiyken, herkesten özenle sakladığı sırlar yüzünden yıllarca görünmez, tanınmaz olmak için çaba gösterip, saklanarak yaşayan Sahaf Semahat için bu hâlâ sevindirici bir durumdu. Tekrar Karaca'nın yanına döndüğünde emniyet müdürü hâlâ doktorla tartışıyordu. Umay Bayülgen, arkası emniyet müdürüne dönük, Karaca'nın başında oturuyordu. Semahat onun yanına gidip, 'tamam' anlamında başını salladı. Bu sırada yanında bir polisle, uzun boylu, iri yapılı, yumurta biçimindeki kafası son yılların 'dazlak' modasına uygun kırk yaşlarında, elâ gözlü bir adam çıkageldi. Kanvas kumaştan nefti renkli safari pantolon, turuncu tabanlı gri lastik ayakkabılar ve göğsünde beyaz harflerle HITITES yazan siyah bir tişört giymişti. Tel tel kırlaşmış sakalı birkaç günlük görünüyordu. Sol omuzuna çadır bezinden yapılmış hâki sırt çantası takmış, çantanın ucundan mavi kot kumaştan yuvarlak siperlikli bir şapka sarkıyordu.

Karaca adamı görür görmez Umay Nine'ye:

"Bak, Güneş Ağbi geldi! İşte sana bahsettiğim arkeolog," dedi inler gibi. Ve yine karnındaki yarayı unutup, yatağından doğrulmaya kalkıştı. Ancak o kadar halsizdi ki tekrar yatağa yığıldı.

"Size söyledim sayın müdürüm, çocuk iyi değil! Nasıl dehidrasyondan ölecek kadar susuzluk çekmiş, anlamadım?" dedi genç doktor ve hemen Karaca'nın başına koştu. Herkes endişeyle delikanlının yatağının başına toplanmıştı ki, içeriye giren ikinci doktor çok kararlı bir sesle orayı boşaltmalarını istedi. Hepsi koridora çıkarken Karaca'nın Defne'nin yerini bildiğine emin görünen Muhtar Körağaoğlu dışında herkes koridora çıktı.

Bu karışıklıkta Umay Bayülgen'e kendini tanıtıp, Defne'nin en kısa zamanda bulunacağını umduğunu söyleyen Güneş Aytan'ın çok üzgün olduğu anlaşılıyordu. Önce onu dikkatle süzen, sonra uzanıp ellerini avuçları arasına alan Umay Nine, uçuk bir gülümsemeyle sordu:

"Adın da ruhuna uygun mu senin evladım? Kişi adının manasını hak etmek zorundadır! Yoksa kendi gölgesi olarak yaşar koskoca bir hayatı..."

"O kadar iddialı olamam elbette ama uğraşıyorum kendimce işte..."

"Uğraşacaksın tabii... Uğraşmadan olmaz, hiçbir şey olmaz!" diye manalı manalı başını salladı yaşlı kadın.

"Haberiniz oldu mu yoksa? Yani Defne ile ben..." diye çekingen ama mutlu bir gülümsemeyle fısıldayarak sordu arkeolog Güneş Aytan, elleri hâlâ yaşlı kadının avucundayken.

"Sesinde arılar bal yapıyordu, anlaşılmayacak gibi değildi ki, Güneş Bey oğlum."

"Benim de öyle efendim, benim de... Defne çok özel bir kadın... Eğer onun başına bir şey gelirse... Eğer Defne'nin başına... Kendimi ömür boyu affetmem, Umay Hanım!"

"Sen kendi payına üzülmeye devam et, suçluluk hissi bakımından kimse birinciliği benden alamaz Güneş Bey oğlum. Çünkü Defne'm bana kırıldı... Başka yolculuklarında, başka değişimlerinde ben bir şekilde ona ulaşırdım. Rüyama gelir, iz bırakır, onu bulmam için çabalardı. Fakat bu defa hiç iz bırakmamış... Ona ulaşamayışım bu sebepten..." diye üzgün bir sesle konuştu yaşlı kadın.

"Bu mümkün değil! Defne'nin size sevgisi çağlar ötesi bir efsane gibi... Çoğumuz büyükannelerimizi severiz ama onun size hayranlığı, mitolojik bir kahramana ya da ne bileyim, Tabiat Ana'ya duyulacak cinsten mucizevî bir şey!" dedi Güneş Aytan, sanki Defne yanındaymış ve bunları onun yüzüne bakarak anlatıyormuş gibi canlı bir sesle.

"Hayranlık büyüdükçe, mükemmellik hayali de büyür, Güneş Bey oğlum. Tabiat Ana'ya hayranlık başka, peygamber bile olsa bir insana duyulan başkadır. Çünkü insan önünde sonunda sadece insandır. Ve etten kemikten birine duyulan hayranlık arttıkça, onu 'üstün insan' sanma riski de o kadar büyür. Ve maalesef onun da hata yapabileceği ihtimali küçülür, azalır. Defne burada, Çorum'dayken, ondan yıllardır saklamak zorunda kaldığım bir şeyi öğrendi... Haklı olarak bana çok kırgın..." dedi yaşlı kadın kederli bir sesle. Artık arkeoloğun ellerini bırakmıştı.

Bugüne dek Umay Bayülgen'i hep dimdik, her sorun karşısında çözüm arayan, güçlü bir insan olarak gören Semahat, şimdi onu dinlerken, sesindeki yoğun keder karşısında şaşırmıştı.

"Umay Nine sana limonlu bir adaçayı bulayım mı?" diye ürkekçe sordu.

"Affedersiniz, size kendimi tanıtmadım hanımefendi! İçinde bulunduğumuz koşullar altında... Bugün Çorum'da hayat, New York'taki kadar karmaşıklaştı... Ben Güneş. Çorum'a arkeolojik

çalışmalar için geldim, Defne Hanım'la da geçen hafta burada tanıştık," diyerek elini Semahat'e uzatıp tokalaştı.

"Memnun oldum Güneş Bey. Ben de Defne Hanım'ın hayran bir okuruyken, arkadaşı olma şerefine eren Semahat. Sahaf olduğum için bana Sahaf Semahat derler..."

"Aaa ne hoş, 'second hand bookstore'lara bayılırım. Haftasonları kızımla New York'ta saatlerce eski kitap satan kitapçıları –sahaf denirdi eskiden değil mi?– gezmeye bayılırız... Kusura bakmayın, yıllarca dışarda yaşayıp çalışınca Türkçem biraz yavaşladı... Fakat öyle yurtdışında yaşayıp, Türkçesini unutanlardan değilim. Kızımın da baba dili Türkçedir, Türkçeyi okur ve yazabilir, fakat konuşması kırıktır biraz!" diye açıkladı Güneş Aytan.

Bu sırada Semahat'in telefonu Candan Erçetin'in 'Kırık Kalpler Durağı' şarkısıyla koridoru inleterek çaldı. Hastaneye girerken telefonunu sessize almadığı için utanan Semahat, izin isteyip, bir eliyle ağzını kapatarak telefona yanıt verdi.

"Evet, Ümit Komserim. Hâlâ hastanedeyiz. Yok, Karaca daha iyi, merak etme. Peki, buldun mu Kutadgu Bilig'i? Nasıl? Ne demek, Kutadgu Bilig'in Türkiye Türkçesine çevirisini bulamadım? Sen benim dükkânda değil misin şu anda? Tamam. E, zaten bendeki Profesör Reşid Rahmeti Arat çevirisidir. Her mısranın eski Türkçesinin tam karşı sayfasında günümüz Türkçeleri bulunur. Silinmiş mi? Leke mi var? Ne lekesi? Hiç mi okunmuyor? Yok, olmaz, dediklerini anlamıyorum! Ayyy komserim yaa... Peki, sen eski Türkçesini oku, belki Umay Nine anlar. Ben şimdi kelime kelime tekrarlıyorum, kendisi de duysun diye: C28-698, evet dinliyorum: "bu ay toldı ay mening bu özüm/ keyik teg turu kılkı kestim sözüm."

Umay Bayülgen, gözlerini yumdu, yutkundu, sonra bir yerden okur gibi tercüme etti: "Ay Toldı şöyle dedi: Kısaca / ben ve doğam bir geyiğe benzeriz."

"Tamam komserim, duydun mu Umay Nine'yi? Evet, ikinci beyite geç: Tamam, dinliyorum: C28-700, evet: 'mini buldaçi er beklese / kaçumaz men andın söz aydım kese'

Umay Bayülgen, çeviriye devam etti: "Eğer beni bulan kişi tutup bağlamayı bilirse / ben ondan kaçamam bu kesindir."

"Vay be, yahu ben bazı mısraları artık anlamaya başladım komserim! Biraz ders alırsam sökeceğim ben bu eski Türkçeyi!" diye sevindi Semahat. Ama nerede ve ne durumda olduklarını hatırlayıp hemen sustu. Kısa bir sessizlikten sonra komiser bu arada üçüncü şifreyi de bulmuş, bin yıl öncesinin Türkçesiyle okuyordu: "C29-712: 'keyik sanı devlet kişike tezig / kalı kelse bekle tuşa hem tizig.'

Semahat yine kendini tutamadı: "Bak devlet diyor, hani konuşmuştuk ya devlet aslında mutluluk demekmiş diye..."

"Mutluluğu insan için ürkek bir geyik varsay / eğer gelirse sıkı tut, ayağına köstek vur," dedi son şifreyi de günümüz Türkçesine çeviren Umay Nine ve gözlerini açtı. "Bana su ver Semahat!" derken sallandı, az daha düşüyordu. Güneş Aytan hemen yaşlı kadını kucaklayıp, âcilde boş duran bir yatağa yatırdı.

Semahat su bulmak için telaşla koridora çıkarken, polisin bir gölge gibi Güneş Aytan'ı takip ettiğini fark etti. İçi daraldı: yoksa Güneş Aytan da zan altında mıydı? Elinde bir bardak suyla geri dönerken, koridorda sevinçten kanat takmış uçan Kemal'in valiyle birlikte Karaca'nın yanına gittiğini gördü. Koridorda âniden Semahat'le karşılaşan Kemal, nihayet sevincini paylaşabileceği bir yakınına rastlamış gibi mutlulukla kollarını açtı ve coşkuyla onu kucakladı:

"Semahat, duydun mu, oğlum sağ salim bulunmuş? Allah evlâdımı ikinci kez bana bağışladı!" diyerek onu yanaklarından sanki yıllardan sonra kavuşmuşlar gibi derin bir hasretle öptü. Son derece plansız ve samimi gelişen bu kucaklaşma ve öpüşme,

yıllardır kimselere dokunmadan yaşamış Semahat için tam bir şok oldu, eli ayağı boşaldı, Umay Nine'ye su götürdüğü kâğıt bardak elinden kaydı, yere düştü, su koridora döküldü, kırmızı sandaletli ayakları sırılsıklam oldu. Ancak sevinçle oğlunun yanına koşan Kemal ve çoktan oradan ayrılmış olan vali dâhil, Semahat'in yaşadığı sarsıntıyı fark eden başka kimse olmadı. Derin derin nefes alıp, kendini yatıştırmaya çalışan Semahat, titremesinin geçmesi için bir süre koridorda beklemek zorunda kaldı. Biraz gevşedikten sonra geçmişindeki o derin yaranın etkisiyle orada, o andan itibaren Kemal'e artık 'Ağbi' demeye karar verdi ve bu düşünceyle biraz rahatladı. Umay Bayülgen'in yanına döndüğünde, onu Güneş Aytan'la el ele, âcil servis yatağına oturmuş, tansiyonunu ölçmek için bekleyen hemşirenin getirdiği suyu içerken buldu. Yaşlı kadın şimdi daha iyi görünüyordu. Semahat'i görünce, ona dikkatle baktı, ilk defa görmüş gibi yüzünü inceledi.

"Ne olmuş kızım sana?" diye sordu.

"Ne olacak ki Umay Nine?" diye telaşlandı Semahat.

"Bir şey olmuş... Kalbini hoplatan bir şey olmuş besbelli..."

Güneş Aytan, onun tepesinde bekleyen polis ile hemşire dönüp Semahat'e dikkatle baktılar. Karşılarında ufak tefek, sigara sıskası, siyah saçlarının şakaklarına hafif ak düşmüş bir kadın vardı. Gözleri Japon çizgi filmlerindeki gibi kocaman, sesi çıtır çıtır bir çocuk sesine benziyor, pazarlarda satılan sarı çiçekli sade entarisi ve kırmızı sandaletleriyle varsa yoksa otuzlarında görünüyordu.

"Sigara içmedim ya, herhalde ondandır," diyerek gergin bir sesle Umay Bayülgen'i atlatmayı denedi Semahat.

"Yoook, öyle değil. Sana iyi bir şey olmuş, kan dolaşımın düzelmiş, yüzüne renk gelmiş! İyi şeyleri korumak gerekir, iyi korumak gerekir kızım" dedi, sonra da ekledi: "Şimdi sen git, o 'çakır pençe' vali beyi bul ve ona de ki, bugün Çorum'un ortasında

bir geyik gezecek olursa sakın ama sakın başına bir şey gelmesin! Korusunlar o canı. Bu hayli önemlidir, hattâ bu bir hayat memat meselesidir!"

Umay Nine'nin öngörülerine şaşırmamayı öğrenen Semahat, 'evet' manasında başını salladı. Ama Güneş Aytan'ın yüzünde sanki dilinin ucuna gelen kelimeyi hatırlamakta zorlanır gibi bir sıkıntı belirdi. Hemşireyle polis de yarım ağız gülerek birbirlerine baktılar.

"Defne, Yazılıkaya'da bir geyik görmüştü. Yani Defne'yle bir gece Yazılıkaya'ya gitmiştik de..." diye açıkladı Güneş Aytan. Sesi bilimsel bir toplantıdan bahseder gibi kararlıysa da, gözlerinde bütün ışıklar yanmış, yutkunma sayısı atmıştı. Eli, hâlâ kendi nabız atışlarını rahatlıkla duyan yaşlı kadının eline dokunuyordu.

"Yazılıkaya dolunayda müthiş etkileyicidir. Orada, her biri on-on iki metre yükseklikte kayaların hemen arkasında üç bin beş yüz yıl öncesinden Hititler hâlâ dua edip, şiirler okuyor, şarap içip, adak adıyormuş gibi bir hisse kapılır insan. O derece canlı, rölyefleri taze, dünyanın en muhteşem arkeolojik 'sayt'larından biridir Yazılıkaya. Hitit tarihi çalışmasa bile, Hattuşa'yı görüp de çarpılmamış tek bir arkeolog, hele antropolog yoktur! Yalnız bir de Eskişehir'de Midas'tan bahseden Frig Yazılıkaya'sı vardır, aman karıştırmayın!" Onu ilgiyle dinleyen ama neden bunları anlattığını anlayamayan Semahat:

"Ben de Çorum'a gelmişken antik Hitit şehrini gezmeyi çok istiyorum," diye itiraf etti.

"İnsanın işini sevmesi, tabiat anayı sevmek kadar uğurlu, utkuludur. Ama şimdi sen bana Defne'min gördüğü geyiği anlat Güneş Bey oğlum."

"Evet, geçen Salı akşamıydı. Dolunay varken Yazılıkaya'da yapılan tören üzerine kimi efsaneler Defne'nin özellikle ilgisini

çekmişti. O akşam onu Yazılıkaya'ya davet ettim. Gerçekten muhteşem bir akşamdı!"

"Onu anladım Güneş Bey oğlum. Ama sen bana şu geyikten bahsetmelisin şimdi."

"Evet, tabii..." diye yutkundu Güneş Aytan. Kırk yaşın üstünde, mesleğinde başarılı, sık sık değişik coğrafyalarda geniş kitlelere farklı dillerde konuşma yaptığı, birçok öğrenci yetiştirdiği varsayılacak bir profesörün şimdi basit bir konunun bir türlü özüne gelemeyişi tuhaf görünse de, onun bu durumdan pek şikâyetçi olduğu söylenemezdi.

"Orada... Biz Defne'yle konuşurken... Bir ara, kısacık bir ara, benim arkam dönükken Defne, boynuzlarının yaklaşık 80 santim uzunluğunda olduğunu söylediği, müthiş bir geyik görmüş, çocuk gibi sevinmişti. Bana geyiği öyle canlı tarif etti ki, o kadar iri bir hayvanı nasıl olup da göremediğime hem şaştım, hem de üzüldüm. Geyik, benim de sevdiğim bir hayvandır, özellikle Amerika'da doktora yaparken bu hayvanlar hakkında epey bilgi edinme şansı buldum. Eski karım Kızılderili bir Amerikalıdır. Ataları Çeyen'dir. Onlarda geyik, hem eski yaşamlarında bir ev hayvanı gibi yakın dost, hem de bir totem olarak manevî bakımdan kıymetlidir. Sembol olarak burçlarında ve mitolojilerinde sıklıkla kullanılır. Asha'dan dan beri geyikleri bu kadar çok seven birine ikinci kez rastladığımı itiraf etmeliyim... Görmek için epey bakındım, ama ne yazık ki kaçmıştı ve göremedim efendim!" dedi. Halinden gerçekten üzülmüş olduğu belli oluyordu.

"Hâlbuki yanlış avlanma politikaları ve tabiat koruma konusundaki bilinçsizlikler nedeniyle eskiden bir geyik cenneti olan Hattuşa-Çorum bölgesinde, o da koruma altında, ancak yüz kadar geyik kalmış... Avcılık kontrollü olmalı, değil mi? Bu

arada, Çorum'un kuzeyindeki yerli halk yabani keçilere de geyik diyor, bu sizi aldatmasın."

Güneş Aytan'ın geyiklere düşkün Kızılderili eski karısı Asha hakkında söylediklerini ilgiyle dinleyen Umay Nine, sonra gözlerini duvara dikip, duvarın ötesine, çok uzak ötesine bakar gibi dalgınlaştı. Bu sırada yanında iki yardımcısı ve durmadan çalan birkaç telefonuyla vali, Umay Bayülgen'in sağlığını sormaya, onların bulunduğu bölmeye uğradı.

"Ne oldu hanımefendi? İyisiniz değil mi? Aman lütfen iyi olun, Defne Hanım'a ne deriz sonra... Hah, Güneş Bey, sizi arıyordum ben de... Size, Karaca'yı nerede ve nasıl buldunuz diye soracaktım ama burası çok kalabalık. Ben bir yarım saat eve uğrayıp, kendime geleceğim. Sonra sizinle valilikte buluşalım."

Ancak daha yerinden kıpırdamadan, önemli olduğunu söyleyerek ona telefonu uzattılar.

"Nasıl? Anlamadım? Yok artık! Allah Allah! Şaka yapmıyorsun değil mi oğlum? Bildiğimiz şey yani? Peki, hemen korumaya alın hayvanı. Ne bileyim, korunaklı bir yere götürün! Yanına yaklaştırmıyor mu? Hey Allah'ım, şimdi yani bir bu eksikti! Tamam, geliyorum ben. Bak oğlum, bir akılsızlık yapmayın, yaptırtmayın da! Bak sonra çevrecilerin, hayvan-hakçıların dilinden kurtulamayız, başımızda bir bu eksik zaten!"

"Geyik mi?" diye sordu Umay Bayülgen, sanki bu çok doğalmış gibi sakin bir sesle, gözleri hâlâ duvarın ötesine bir yerlere bakarken.

"Evet hanımefendi, yani bir geyik eksikti, artık o da var çok şükür!" diye kollarını kaldırıp, ellerini havada iki yana açan vali, siniri bozulmuş olarak güldü.

Ne var ki, telefon konuşmasında geyik kelimesini özellikle hiç söylemediğini daha sonra hatırladı.

Gözlerinde kuşkulu bir merakla kaşlarını çattı ve başını indirip, Umay Bayülgen'e dikkatle baktı. Aslında Vali Sabahattin Ali Okur, onu 'yaşlı kadın' kılıfından çıkartıp, ilk kez ciddiye alarak baktı, alıcı gözüyle süzdü. Yaşlı kadın, sanki onun bu bakışını bekliyordu. Gözlerini duvardan çekip, valiye baktı, 'evet' anlamında kırparak, başını salladı.

Yanında, artık ciddiye aldığı Umay Bayülgen, Sahaf Semahat, arkeolog Güneş ve onun polisi, hep beraber geyiği görmeye yola çıktıklarında artık Cuma öğlen olmuştu.

17. ÇORUM BEŞLİSİ

Valinin, Türkiye'nin en büyük gazetelerinden biri tarafından Çorum'a tarihî eser kaçakçılığı konusunda araştırma yapmaya gönderilmiş İstanbullu gazeteci Defne Kaman ve fotoğrafçı Attila Gültekin'i yerel gazeteci ve televizyoncularla tanıştırmak için Anitta Otel'de verdiği tanışma kahvaltısı planlanandan bir saat geç başladı. Kemal'in aklında kahvaltının saati yanlış kalmıştı. Defne'yse Kemal'i uyuttuktan sonra Karaca'nın yaptığı önemli açıklamalarla geçirdiği şoktan kahvaltı etmeyi unutmuş, kendisine birkaç gün önce yollanan Çorum programını ikinci kez kontrol etmeyi yorgunluktan atlamıştı. Otelin resepsiyonundan Defne'nin odasını aratan vali, onun İstanbul'dan gelip, eşyalarını bıraktıktan sonra oraya o gece hiç dönmediğini de böylece emni-

yet müdüründen çok önce öğrenmiş, ancak özel hayata saygısından ötürü bunu karısı dâhil, kimseyle paylaşmamıştı.

Karaca'nınsa kahvaltı, davet mavet düşünemeyecek kadar başı belâdaydı...

Onları otelin şık turnike kapısında canı sıkkın bir ifadeyle karşılayan Attila Gültekin, kendisine tek bir mesaj bile atmadan sabaha kadar odasına dönmeyen Defne'yi merak etmiş, üstüne bir de resmî kahvaltıya geç kalmasına bozulmuştu. Attila, görenleri Julian Assange'a benzerliğiyle şaşırtan, ketum, içe kapalı, çevresinde soğukkanlı özelliğiyle bilinen, henüz üç yıllık bir muhabirdi. Gazetenin onu Çorum'a foto muhabiri göreviyle yollanmasını şimdilik pek dert etmiş görünmüyordu. Defne onun gibi titiz, işini seven, ketum ve özellikle başkalarının özel hayatına saygılı biriyle çalışmaktan memnundu. Onun fazla havalı, ciddiyeti asık suratla karıştıran geleneksel 'erkek sükûneti' altında zar zor zaptettiği öfkeli bir yapısı olduğundan zaman zaman kuşkulansa da, bunu gazetedeki bazı çalışanlar gibi, onun albino olmasına bağlamıyordu.

Attila aslında iyi bir fotoğrafçıydı ama muhabir olarak kariyer yapmak istiyordu. Kendisinden on bir yaş büyük olan Defne Kaman'ın yolundan gitmeye heveslendiğini istediği kadar gizlesin, gazetede hemen herkes bunu farkına varmıştı. Defne'nin kendine örnek aldığı, Abdi İpekçi, Uğur Mumcu, Çetin Emeç, Hrant Dink, Hannah Arendt, Rachel Carson, Susan Sontag, Gloria Steinem gibi gazeteci ve yazarların kitaplarını ona göstermeden okuyup, yeri geldiğinde bilgiççe alıntı yapmayı seviyordu. Şimdi Çorum'da onun çantasında *The Last Hours of Ancient Sunlight** ile gezdiğini tesadüfen gören Defne, yakında Thom Hartmann'dan

* Thom Hartman, *The Last Hours of Ancient Sunlight*. "Eski Güneşin Son Saatleri" (Broodway Books). Leonardo Di Caprio'ya web filmi için ilham veren, çevre aktivistlerine rehberlik etmiş kitap.

alıntılar duyacağını anlamıştı. Kendini geliştirmek için merakla okuyan genç gazetecilerin azaldığı Türkiye'de, Attila'nın gösteriş için bile olsa okuması Defne'nin hoşuna gidiyordu.

Defne yıkanıp aşağıya indiğinde saat 08:50 olmuştu. Saat 08:00'de yapılması planlanan basın kahvaltısı gecikince, 09:00'da başka randevuları olan vali gazetecilere sadece 'hoş geldiniz' deyip, Defne'yle ancak ayaküstü tanışarak otelden ayrıldı.

Vali Sabahattin Ali Okur ile ayaküstü tanışan Defne, onunla kahvaltıda ayrıntılı konuşamadıkları için ısrarla üzüntüsünü belirtip, insana kendini değerli hissettiren bir nezaketle, akşam meşhur '*Kâtipler Konağı*'nda kendileri için vereceği yemek davetinde uzun uzun sohbet etme şansı olacağım ekledi. Davete, Boğazkale Kaymakamı, iki müze müdürü, kültür müdürleriyle Çorum'un ileri gelen meslek sahipleri, sivil toplum dernekçileri ve Hitit Üniversitesi'nden bazı akademisyenler de katılacaktı.

"Eğer henüz 'Çorum Beşlisi'yle tanışmadıysanız Defne Hanım, hazırlanın, sizi bu gece yemekte tanıştıracağım! Hah hah ha!"

Valinin 'Çorum Beşlisi' ile kastettiği şey, saydığı bürokratlardan mı oluşuyordu yoksa? Eğer öyleyse, bahsettiği bürokratlar arasında kütüphane müdürünün de olabileceği aklına gelince, Defne heyecanını kontrol etmekte güçlük çekti. Bildiği kadarıyla kütüphane müdürünün adı: Akın Kaman'dı ve bizzat yıllardır görmediği babası oluyordu.

"Öyle mi? Tamam, vakti geldiyse 'Çorum Beşlisi'yle bu akşam tanışırız, sayın vali..." dedi heyecanını bastırmaya çalışarak.

Vali gittikten sonra kahvaltı davetine katılan yerel gazetecilerin çoğu, onlara nazik ve mesafeli, bazılarıysa İstanbullu olmaları ve çok satan gazetede çalışmaları nedeniyle önyargılı davranmış, ama hepsi ortak çalışma konusunda destek olmaya hevesli görünmüştü. İş kartları, telefon numaraları –hâlâ faks numarası

kullananlar vardı– alınıp verilmiş, bir yerel günlük gazete onunla kısa bir söyleşi yaparak Çorum'daki tarihî eser kaçakçılığı konusundan ziyade şehrin önemi ve güzellikleri hakkında sorular sormuştu.

Defne ve Attila, geleneksel el işi kalaylı bakır taslarda servis edilmiş Çorum'un paha biçilmez lezzet ve kalitedeki yerel börekleri, bazlama, peynir çeşitleri ve reçelleriyle şenliğe dönmüş 'damak alıcı' kahvaltıyı gönülsüzce kısa keserek, Karaca ve Kemal'le beraber, valilinin tahsis ettiği araca bindiler ve doğruca otelin tam karşısındaki Çorum Müzesi'ne gittiler. Defne'yle vakit geçirebilmek için yanından ayrılmayan Karaca'yı tanıyanlar, onu bilgisayarının başından kalkıp sabah sabah sokakta dolaşırken görünce, şaşırıp ona takılıyor, o da her zamanki yaşından büyük 'çelebi tavrı'yla gülümseyerek onlara karşılık veriyordu. Kemal, onun Defne'ye gösterdiği ilgiyi kıskandığını gizleyemiyor, iğneli cümlelerle sık sık takılarak, aslında oğlunu kendinden daha da uzaklaştırıyordu.

Müze Müdürü Onur Akhan, Defne ile Attila'yı müzenin güzel, ferah ve çok zevkle düzenlenmiş büyük bahçesinde karşılamış, onları bizzat gezdirip, özellikle çocuklara yönelik projeleri ve Türkiye'nin Anadolu'daki ilk e-güvenlikle korunan müzesi olmakla tıpkı Kemal gibi abartılı biçimde gururlanmıştı. Defne, müzenin hem mimarisine, hem de belli ki, pek de beklemediği evrensel standartlardaki içerik ve sunumuna hayran kalmıştı.

"Çorum Müzesi 1916'da hastane olarak yapılan, sonra sırasıyla Ziraat, Sıhhat, Sanat Mektebi, ardından Ticaret Lisesi, Makine Yüksek Okulu ve Atatürk Lisesi olarak kullanılan, tipik 19. yüzyıl Türk mimarî özellikleri taşır," diyerek müze müdürünün sözünü kesip, çokbilmiş bir rehber edasıyla araya giren Kemal gururla ekledi: "Benim de lisemdi bir zamanlar..."

"Bu güzel binamız, 'Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı' olarak tescillenmiş, 1988 yılındaki yangında hasar görmüş, ancak 11 Mart 2003'te Yeni Çorum Müzesi olarak ziyarete açılmıştır."

"Daha yeni yani..." diye yorum yapan Attila'ya Karaca hemen: "Yok canım, bayağı eski, ben o zamanlar daha ilköğretime gidiyordum," diye karşılık verdi.

"Türkiye'de müzecilik tarihi pek eski değil," diye ekledi Defne de.

"Defne Hanım, Osmanlıca merakım nedeniyle yıllarca özel ders aldım. İzin verirseniz, size bu kapıdaki kitabeyi bizzat çevirmek isterim" diye söze girdi Onur Akhan. Sonra Arap alfabesiyle yazılan, içinde bolca Arapça, Farsça ve Türkçe bulunan metni okudu:

"*Emraz-ı umûmiye hastanesi sene 1332 kânun-ı evvel Çorum Sancağı hâkimiyet-i merdan ahalisinin iânât ve Evkaf-ı Hümâyûn Nezâreti Celilesinin inzimâm-ı muâveneti ile inşâ olunmuştur.*"

"Milâdi takvimle 1916 oluyor," diye hemen araya girip, açıkladı Kemal. "Ben de hayırlısıyla Osmanlıca derslerine başlayacağım yakında. Ne dersin, harf devrimini eleştirenler haksız mı Defne? Koskoca imparatorluğun geçmiş kültürüyle bağını koparttı bu Latin alfabesi..."

"Ya baba ya, ben taa ilköğretime giderken sen Osmanlıcaya başlayacaktın, ben liseyi bitiriyorum, sen hâlâ başlayacaksın ya..."

"Çocuğun mu var, derdin var! Bak, işte böyle rezil eder insanı herkesin içinde!" diye yüzünü buruşturdu Kemal, cebinde sigara paketini arayarak.

"Biliyorsun, bu konuda ben senin gibi düşünmüyorum Kemal. Şimdi müdür beyin okuduklarından hangimiz ne kadarını anladık mesela?" diyerek, onun bu konuyu da hemen kişiselleştirmesine izin vermedi Defne.

"Bana bakmayın hiç, ben 90'lıyım, sizin yabancı diliniz Arapça, İranca, Fransızcaymış, bizimki İngilizce..." dedi Karaca alaycı bir sesle gülüp, omuzlarını abartıyla silkerek. En fazla 70'lerde doğmuş hepsini iki kuşak birden yaşlandırarak hınzırlık etmişti. Fakat hiçbiri bu oyuna gelmedi.

"Farsça oğlum Farsça! İranca ne demek öyle yahu? Tövbe tövbe!" diye gülen Kemal devam etti: "O dilleri de öğreniriz, hem kelime hazinemiz zenginleşir... Fena mı şimdi emraz celile, efendim neydi müdürüm? Hah, inzimam ve merdan... Di mi? Bu kelimeleri öğrensek? Ne sakıncası var Defne, ha?"

"Bir sakıncası yok elbette. Öğrenmek, daha çok öğrenme isteğini uyandırır. İyidir. Gerçi, Aysu benim ve Umay Ninem'in dünyanın en işe yaramaz bilgilerine düşkün olduğumuzu söyler ya..."

"Ne münasebet, saçmalamış ablan Aysu! Anneannen Umay Nine'nin bildikleriyse ummandır umman!" diye onun ailesini tanıdığını göstermek istedi Kemal.

"Benim değinmek istediğim nokta o değil. Harf devrimiyle Türkçeye, Latin alfabesiyle okuyup yazmaya geçişimizin kültürel geçmişle bağımızı koparttığı konusunda doksan yıldır kafamıza vurulan o efsanenin içi pek bize anlatıldığı kadar dolu değil, diyorum ben," dedi Defne, Kemal'in övgüsünü duymazdan gelerek.

"Ne yani, Cumhuriyet devrimleri, Osmanlıcayı değil, sadece Arap alfabesini mi değiştirdi diyorsun Defne?" diye her soğuk tavrıyla sordu Attila.

"Her şeyden önce bu dile Osmanlıca demek bile yanlış. Doğrusu Osmanlıca Türkçesi olmalı ya da 'Arap harfli Türkçe' belki. Ama eski Türkçe değil: çünkü eski Türkçe, Güney Sibirya'daki Türklerin Türkçesi."

"Of ya, işler iyice karıştı desene! Sen de hep 'google'da yazmayan şeyleri bilirsin Defne ya!" diye kıkırdadı Karaca.

"Ben sadece şu meşhur, 'Arap alfabesiyle Türkçe yazmaya ve okumaya devam etseydik, medeniyetimizin geçmişle bağı kopmayacaktı!' tezinin henüz dürüstçe ve akılla hiç tartışılmadığını düşünüyorum. Bir dilin Arap, Uygur ya da Kril harfleriyle yazılması hiç önemli değil ki? Dil, zihinde hayal ve tasavvur etmekle ilgili bir eylem. O yüzden bir tane Osmanlı felsefecisi yok ama Türk var."

"Kimmiş o?"

"*Macit Göktürk* ve *Ionna Kuçuradi* mesela. İkisi de Türkçe düşünen ve Türkçe yazan, evrensel kabul görmüş felsefecilerimizdir. Oysa bizler Osmanlıcayı zaten ne yazabiliyor, ne de okuyabiliyorduk!"

"Neye dayanarak bunu söylediniz Defne Hanım?" diye merakla sordu Müze Müdürü Onur Akhan, onların arasındaki çekişmeye bulaşmaya hiç niyeti olmadığını göstererek.

"Çok basit. O medeniyetimizin yazıldığı Osmanlıca dili var ya, Osmanlı nüfusunun ancak % 9'u okuma ve yazma biliyordu. Yani senin de inandığın o efsane hakikaten sadece efsane Kemal. Halkın % 90'ı ne okuyabiliyor ne de yazabiliyor, kadınlar zaten nüfus sayımında pek insandan sayılmıyor ki okusun-yazsın!"

"Olur mu canım öyle şey? Mahvettin ecdadımızı! O güzel paşa kızları, saray kadınları okuyor, aşk mektupları yazıyormuş. Sonra Divan Edebiyatı, şiirler, 'mefailün failatün failün' güldesteler, romanlar, seyahatnâme, müneccimbaşıların eserleri, 'vakıa nüvis' falan tarihçileri ne oluyor Defne? Bal gibi Osmanlıca yazılmış bir medeniyet var! Yalan mı söylüyorum ben burada?" diye küskün bir sesle konuyu yine kişiselleştirdi Kemal.

"Bu söylediklerin sadece benim tezimi güçlendiriyor Kemal. Elbette, atalarımızın kurduğu, Londra'dan Paris'e, New York'tan Madrid'e dünyanın büyük sergilerle andığı ciddi bir Osmanlı medeniyeti var. Ancak o medeniyeti devam ettirecek kendi hal-

kının içinden kendi dilinde düşünen, yeni ve farklı fikirler üreten kendi aydınını yetiştirmiyor Osmanlı. Tıpkı söylediğin gibi, bir avuç seçkin insan, az sayıda 'paşa kızı' okuyor, takma adla yazıyordu ama halk, bırak kitap okumayı, adını bile yazamıyordu."

"Tabii o bahsettiğin saraylı, güzel ama esir harem kadınları, oryantalist yabancı seyyah ve ressamların bakış açısıyla çizilip, yazılmış şeyler... Osmanlı'da kadının okuma yazma oranı binde bir! Hepimiz kandırıldık Kemal Ağbi!" dedi buz gibi sesiyle Attila.

"Aslında Osmanlıcadan çok, ideolojik ve ekonomik bir konudan bahsediyoruz değil mi Defne Hanım?" diye kibarca fikrini açıkladı müze müdürü.

"Haklısınız Onur Bey. Ama dil de öyle değil mi? Dili iyi kullanmak, yazıp, okumak düşünmeyi ve fikri geliştiriyor. O damarı keserseniz, düşünmek ve fikir üretmek zaten kaynağından kurutulmuyor mu?"

"Siz de bir kısım aydınımız gibi matbaanın Osmanlı'da geç kurulmasını bir aydınlanma düşmanlığı ve yobazlık olarak değerlendiriyor, bunu okuma yazma meselesine mi bağlıyorsunuz Defne Hanım?"

Müze müdürüne yanıt vermek yerine tarihî bir bilgiyi tekrarladı Defne:

"Fatih Sultan Mehmet Bizans'ı kuşattığında, Alman Gutenberg'in çoktan matbaayı icat ettiğinden, Avrupa'da artık daha çok kitap üretilip, daha çok okunduğundan haberdardı."

"Gutenberg matbaayı 1438'de icat etti, ilk kitap 1455'te basıldı" diye açıkladı Kemal.

"Evet, Fatih gibi annesi okumaya düşkün, babası eğitime önem veren, hoşgörülü olduğu bilinen bir sultanın hemen bir matbaa kurması ve Osmanlıca kitapların kendi halkı arasında okunmasına yol açması beklenmez miydi? Ama yapmadı."

"E, hani Osmanlıca medeniyetini Latin alfabesi kesmişti?" diye sordu Karaca.

"Osmanlı Türkleri'ne ancak 1727'de matbaa izni çıktı."

"Fakat Osmanlı entelijansiyasının el yazmasını makbul kabul ettiği için matbaaya yüz vermediği söylenir Defne Hanım. Ecdadımızın muhteşem hat ve tezhip sanatı, hiç matbaa baskısıyla karşılaştırılır mı?"

"Sanata saygısızlık söz konusu değil Onur Bey. Hat, tezhip, minyatür sanatını takdir etmeyen yok, ancak halkınızın bırakın entelektüelliği, gazete okuyabilmesi, yazı yazabilmesinin sanatla ne ilgisi var? Aslında hepimiz biliyoruz ki, asıl mesele daima düşünmek ve düşünceleri yaymak özgürlüğüdür!" diye kafa tutan bir sesle yine araya girdi Attila.

"Bize okullarda sanki zevk âleminden başka iş yapılmamış gibi aşağılayarak anlattıkları Lâle Devri, aslında tarihimizde önemli gelişmelerin yaşandığı yıllarmış. Gelgelelim Lâle Devri'nin devrimci sayılacak sultanı 3. Ahmet, Macaristan'dan kaçırılıp, esir pazarında satılan, ancak Müslüman olunca özgürlüğünü kazanan İbrahim Müteferrika'ya ilk Osmanlı matbaasını kurduruyor," diye sakin bir sesle açıkladı Defne.

"Ben buna kafayı takmıştım geçen yıl," diye araya girdi Karaca, "Gutenberg'le Müteferrika arasında tam 289 yıl var! Eğer bu da on iki kuşak ederse, o-hooo... Kaçan fırsat, ne derler, elden gitmiş! E, tabii kompüteri Türk icat edemezdi!" diye ıslık çalarak açıkladı Karaca.

"Kaçan fırsat, elde kuşmuş!" diye hemen düzeltti Kemal.

Tam o sırada telefonu Cem Karaca'nın güçlü sesiyle 'Resimdeki Gözyaşları'nı söyleyerek çaldı. Vali, gazetecilerin keyifleri ve gezi programlarını soruyordu. Kemal valiyle konuşurken, müzenin bahçesine neşeli bir gürültüyle bir gelinle damat ve kalabalık akrabaları girdi. Bembeyaz gelinliğine bağlanmış kırmızı kemer

ve uzun siyah saçlarıyla çok mutlu görünen gelinle, ona hayranlığı her halinden belli olan damat, Hitit aslanlarının kopya heykelleri önünde hatıra fotoğrafları çektirip, düğünden önce müzenin şık kafesinde soğuk bir şeyler içmeye gelmişlerdi. Müze müdürü izin isteyip, onların yanına gitti, ellerini sıkıp tebrik etti, birlikte fotoğraf çektirdi. Attila da gelin ve damattan izin alarak fonda müzenin olduğu birkaç fotoğraf çekti.

"Çorum Müzesi'nin halkın hayatına girmiş olması çok güzel. Çorumlular müzeleriyle, Hitit geçmişiyle gurur duyuyorlar, demek ki... Bu sizin başarınız Onur Bey, kutlarım!"

"Rica ederim Defne Hanım, bu bir grup çalışması elbette."

"Bizim gibi küçük şehirlerde böyle entelektüel buluşmalara çok hasretiz!" diye araya giren Kemal, herkesi mahcup etti.

"İstanbul'da sahaflık yapan bir arkadaşım var, o da birçok sahaf gibi Osmanlıca dersi alıyor," diyerek konuyu değiştirdi Defne.

"Kendisi cin gibi zeki bir kadın olmasına ve aylarca çalışmasına rağmen ancak bazı gazete başlıkları, bazı mezar taşları ve dergi manşetlerini sökebilmesini hem Osmanlıcanın doğal bir dil olarak doğup gelişmeyişine, hem de gramerin bizim dilimizin matematiğine ve fonetiğine uygun olmayışına bağlıyor ki, kulağa oldukça mantıklı geliyor."

"Türkçe bir Ural-Altay diliydi, şimdi bizi Ural'dan ayırıp, Altay'da Japonca ve Koreceyle yan yana koydular," diye açıkladı müze müdürü.

"Bu sahaf arkadaşın kadın mı dedin, yoksa ben mi öyle anladım?" diye çocuk gibi sevinçle atıldı Kemal.

"Evet, az da olsa kadın sahaflar var İstanbul'da..."

"Ah, ne hoş, hiç kadın sahaf tanımamıştım. Bir gün yolu Çorum'a düşerse bizim Öz Sahaf Mustafa Gökgöz ile tanıştırmak isterim kendisini."

"Ne iyi olur Kemal. Yeni tanıştık sayılır ama iyi anlaştık. Onun verdiği bir örnek var. Osmanlıca 'gül', 'kül' ve 'göl' tamamen aynı yazılıyor, demişti. Bir çocuğun on yılda Osmanlıcayı gerçekten okuyup yazabilmesi konusunda daha fazla yorum yapmıyorum. Ancak hepimiz biliyoruz ki, Latin alfabesiyle altı ayda Türkçe okuyup yazan çocuk, yüzyıl öncekinden daha zeki değil..."

"Bence, Osmanlıca seçmeli bir ders olarak liselere konmalı ve uzmanlık alanı olarak da tarih bölümünden ayrı olarak üniversitelerde geliştirilmeli ama o kadar. Çünkü daha fazlası yok," diye kestirip attı Attila.

"Arapça ve Farsçanın kadim ve çok olanaklı diller olduğunu biliyoruz. Benim bu iki dile sempatim var, özellikle *Farsça için şiirin anadili* demek yanlış olmaz. Benim başka dillerle bir sorunum yok, yalnızca Osmanlıcanın Türk medeniyetinin atardamarıymış gibi gösterilmesini samimi bulmuyorum."

"Tabii canım! Bu en azından Türkçe yazan Yunus Emre, Karacaoğlan, Pir Sultan, Kaygusuz'a da haksızlık olur. Mevlâna da Osmanlıca yazmıyor!" diye birden saf değiştiriverdi Kemal.

"E baba ya, hani sen Osmanlıcayı savunuyordun daha demin?"

"Ben Osmanlıcayı da savunurum, Türkçeyi de, karışma bana!"

"Aman ya, alınganlık tribine bağlama yine baba ama..."

"Türk tarihçileri Osmanlıca kadar, hatta daha çok Çince öğrenmelidir. Çünkü Türklerin tarihini Çinliler yazmıştır," dedi Attila.

"Bir de..." diye söze girdi Defne. "Umay Ninemin dediği gibi, 'Türklerin neden Arap alfabesini terk ettiğinden daha önemlisi, Türklerin niçin kendi alfabesini bırakıp da Arap alfabesine geçmek durumunda kaldığıdır.' Haklı, çünkü bu sorunun yanıtı *Pandora'nın Kutusu*'nu açacak anahtardır."

Bunun üzerine, her biri dalgın dalgın başlarını sallayıp, şaşkınlıkla bu soruyu şimdiye kadar neden düşünmediklerini düşünürken, Defne o sırada bir yandan Karaca'nın başındaki belâyı, bir yandan da gece tanışacağı 'Çorum Beşlisi'ni dert ediyordu.

18. HÜSEYİN DEDE VAZOSU

Görenleri bir daha ziyarete gelmek için baştan çıkaran Çorum Müzesi'ni öğleden önce gezdiler. Müzede en çok ilgi çeken sergi, kuşkusuz, aslına birebir uygun olarak hazırlanmış planı "L" şeklindeki bir mezardı. Üstü yarı açık bir kesit olarak sunulmuş mezarda, Hititler'den önceki dönemin yüksek kültürlerinden Hattiler'e ait bir iskelet ile dinî sembollerden geyik ve boğa heykelcikleri, güneş kursları, değerli süs eşyaları, takılar ve ölü yemeği için kurban edilerek mezar üstüne bırakılmış boğa başları bulunuyordu. M.Ö. 3000-2000 yıllarında sürmüş bir hayata ait pek çok detayı insanın aç gözüne sokan bu mezar, aradan geçen bin yıllarda geliştiğimiz varsayımını çürütmesi bir yana, Anadolu'ya 'uygarlıklar beşiği' denmesinin yalnızca bir klişe olmadığını da kanıtlıyordu.

Müzenin sade ve çok işlevli düzeni, insanı daha içeriye girer girmez aynı toprakların binlerce yıl önceki zeki ve hırslı sahipleri Hatti ve Hititler'in atmosferine taşımayı başarıyordu. Müzenin, göreni büyüleyen önemli eserlerinden biri de, Sungurlu ilçesine bağlı Yörüklü'deki Hüseyin Dede Tepesi'nde bulunan biri 65,5 cm, öbürü 85,5 cm yüksekliğindeki kabartmalı iki Hitit vazosuydu. Bulunduğu tepenin adı nedeniyle Hüseyin Dede Vazosu olarak anılan bu olağanüstü eserlerin üzerine M.Ö. 1650'lerdeki Hitit imparatorluk dönemine ait sosyal yaşam, kabartma tekniğiyle resmedilmişti. Hüseyin Dede Vazoları'nın üzerindeki kabartmaları özellikle sevdiğini belirten müze müdürü, bunların kutsal evlilik törenlerinin yer aldığı sahneler ve Fırtına Tanrısı'nın kutsandığı bahar şenlikleri olduğunu anlattı.

"İkinci frizde şişe biçimli bir kap taşıyan erkek figürü, bize Hitit günlük hayatı hakkında ipuçları sunar. Yanındaki hayvanın ayağından onun bir geyik olduğunu anlıyoruz. Bu güzel 'terrakota' üzerinde gördüğümüz figürün kısa ve kuyruklu elbisesi 'Erken Hitit Sanatı'na ait bilinen bir ögedir."

"Ne güzel bir ayrıntı! Bu muhteşem vazonun hem bulunduğu bölgenin Yörüklü'ye bağlı olması, hem de üzerinde geyik figürü olması benim için özel anlam taşıyor. Keşke bir replikası olsa da alıp eve götürsem, Umay Ninem de bayılırdı buna," dedi Defne hayranlıkla vazoyu incelerken, sonra Kemal'e dönüp sordu:

"Kemal, bak artık Umay Ninem'e senin soyadının aslında Hüseyin Dede olduğunu söylesem, yeridir. Sadece merakımdan soruyorum, bu 'Hüseyin Dede' herhalde bir Alevî Dedesi'nin adından geliyor olmalı. Sizin orası Çorum'un en yoğun Alevî yöresi değil mi?"

"Biz Alevî değiliz!" diye endişeyle kesip attı Kemal.

"Ne var canım, benim babam Alevî, her ne kadar kendisini pek görmesem de, ben de yarı Alevî sayılırım herhalde?" diye açıkladı Defne.

"Vali bey, önemli Hitit eserlerinin kopyalarından hediyelik eşya yaptırıyor Defne Hanım. Özel sayıda yaptırdığımız Hüseyin Dede Vazosu'ndan bir tanesi bizim size armağanımız olsun! Tabii bir de meşhur Kadeş Antlaşması'nın replikası var. Dünyanın ilk yazılı antlaşmasının bir tıpkıbaskısını New York'taki Birleşmiş Milletler binasına armağan ettik, orada duvarda asılıdır, bilirsiniz..." diye araya girdi Onur Akhan.

Bunun üzerine hepsi gülümsedi.

"Ben bu vazodaki geyik figürünü bilmiyordum," diye gülümsedi Karaca. "Keşke Hüseyin Dede Vazosu'ndaki bu karacayı Korkut Dedem de görseydi..." diye mırıldandı.

"Belki de görüyordur..." dedi Defne içini çekerek.

Müze müdürünün özellikle görmelerini istediği bir başka eser, Hitit Kralı 2. Tuthaliya'ya ait, üzeri çivi yazılı 2600 yıllık bronz kılıç, müze koleksiyonunda haklı olarak önemli değere sahipti.

Bu sırada Karaca ve Defne'nin özellikle Hitit periyoduna ait toprak mühür baskılarla arazi bağış belgelerini ve bazı küçük heykelcikleri dikkatle inceleyip, onların bulunduğu vitrinlerin önünde uzun uzun durup fısıldaşmaları Attila dışında kimsenin dikkatini çekmedi.

Öğleye doğru, efsanevi Yazılıkaya ve Hattuşa'yı ziyaret için valilik aracıyla Çorum'a 87 km uzaklıktaki Boğazkale'ye gittiler. Orada gazetecileri iki arkeolog, bir rehber ve bir kültür müdürüyle yerel gazeteciler karşıladı. Defne, kendilerine gösterilen bu üst düzey ilginin, tarihî kaçakçılık araştırmasını turistik bir Çorum yazısına dönüştürmek isteyen valinin usta bir hamlesi olabileceğinden kuşkulanmaya başladı. Ancak bu düşüncesi ne onun, ne de Attila'nın Hattuşa ve Yazılıkaya'ya hayran kalmasına

engel oldu. Bu açık hava müzesi tek kelimeyle büyüleyiciydi! Cumhuriyet devriminden sonra daha özenli ve ciddi arkeolojik çalışmalarla ortaya çıkartılan eski hayatların izleri, bütün ihtişamıyla burada, Anadolu'nun bağrında sere serpe uzanıyordu. Uygarlığı ve askeri gücüyle ünlü Mısır İmparatoru II. Ramses'in yenemediği tek imparatorluk olan Hitit İmparatorluğu'ndan kalan yüksek uygarlık izleri, binlerce yıl önce bu geniş topraklarda yaşamış insanların, şimdiki adıyla Çorumlu olan Anadolulu kardeşlerini kendi hikâyelerini dinlemeye davet eden fısıltılarıyla dolup taşıyordu. Defne, neredeyse o fısıltıları duyduğunu söyleyebilirdi.

"Hititlerle ilgili bulunan her yeni şey, Anadolu'yu ve kendimizi daha iyi anlamamıza yol açıyor," dedi Kemal. Yüzü, hem oğluna hem de Defne'ye kendisinin özbeöz Çorumlu ve kıdemli bir rehber olduğunu gösterme şansını yakalamış olmanın guruyla parlıyordu.

"Azıcık kulak kesilsen, Hititler'in fısıltılarını da duyarsın Kemal. Söyledikleri hikâyelerin diliyse biraz uğraşsan zaten anlaşılır, çünkü senin, benim, bizim sülalemiz de bin yıldır bu topraklarda yaşıyor..." dedi gruptakilerden biri. Uzun boylu, iri yapılı, yumurta kafası tamamen tıraşlı, yüzündeki birkaç günlük kırlaşmış sakalıyla kırk yaşlarında bir adamdı bu. Boynuna asılı güneş gözlüklerinin kırmızı deri ipi dikkat çekiyordu. Hepsi takım elbiseli diğer erkeklerden farklı olarak, o safari kahverengi bir bermuda şort üstüne göğsünde beyaz harflerle 'HİTİTLER-ÇORUM' yazan yeşil bir tişört ve turuncu tabanlı gri lastik ayakkabılar giymişti. Sol omuzuna tek askıyla çadır bezinden sırt çantası asmıştı, çantanın ucundan da mavi kot kumaştan yuvarlak siperlikli bir şapka sarkıyordu.

Söyledikleri tıpatıp Defne'nin aklından geçenlerdi, ancak bu birbiri içine girmiş binlerce tarih ve kültür halkasının ortasında,

bu muhteşem büyülü bozkırda benzer hislere ve düşüncelere kapılmamak zaten imkânsızdı. Ama yine de... Yine de, kimdi bu adam? Gözleri gülümsüyormuş gibi bakarken, birden konuşmayı takip etmeyi bırakmış ve biraz önceki sözlere takılıp dalmış gibi görünen ve sonra konuştuğunda her şeyi duymuş olduğu anlaşılan adam? Defne dikkatle baktı, dudaklarını ısırarak düşündü. Biraz önce tanıştırılmıştı, diğer bütün bürokratlarla beraber onun da elini sıkmıştı ama onu tam çıkartamadı. Kimdi bu adam? Ah, evet, bu adam Hititler konusunda çalışmak için Amerika'dan bir yıllığına Çorum'a gelen arkeologdu. Güneş Aytan.

Defne, Hattuşa ve Yazılıkaya'ya ilk bakışta âşık olduğu o günü bir daha unutamayacağını o sırada anladı. Daha sonra hem arazide, hem Boğazkale Müzesi ve kaymakamlık ziyaretleriyle, öğle yemeği için gittikleri küçük alabalık çiftliğinde kendisini bölgenin geçmişi ve şimdiki durumu hakkında bilgilendiren herkesle tek tek ilgilendi. Hepsiyle ayrı ayrı konuştu, notlar aldı, fotoğraflar çektirdi, sorular sordu, yanıtlar verdi. Ama biriyle, içlerinden biriyle daha çok ilgilendi, onunla daha çok konuştu, ona daha çok soru sordu ve dinledi. O da Defne'yle yakından ilgilendi. Bu durumu gruptaki üç kişi hemen fark etti. Kemal ve Attila onların sohbetinden etrafa saçılan enerji ve heyecanı daha en başta, kalpleri kırılarak gördüler. 'Dudaklarını ısırarak ona bakıyordu!' Attila'nın uzun zamandır Defne'ye umutsuzca âşık olduğunun gazetede birçok kişi farkındaydı. Defne de bu durumu nezaketle idare etmeyi şimdiye kadar başarmıştı. Kemal'e gelince, mâlûm, bulunduğu ortamda kendisinden fazla kiminle ilgilenilse mesele yapar, durumu hemen kişiselleştirirdi. Bir tek Karaca memnundu bu durumdan; çok önceden bu ikisinin iyi anlaşacağını ummuş ve istemiş, işte bugün kendi öngörüsünün sağlaması yapılmıştı. Yüzündeki manasız sırıtışın ve yerli yersiz kıkırdayışın nedeni buydu.

Yazılıkaya'da tanışmalarından itibaren Defne'nin yanından ayrılmayan Güneş Aytan, Hititlerin fısıldadığı hikâyelerini anlatmak üzere akşam 'Kâtipler Konağı'ndaki yemekte de Defne'nin yanına oturdu. Sonra bir daha da yanından ayrılmadı.

Akşam yemeğine gitmek üzere Çorum'a dönerken yolda Kemal'in uzun uzun anlattığı *Kâtipler Konağı*, 1882'de II. Abdülhamit döneminde yapılmış, tarihî özellikleri korunarak restore edilmiş, içinde Çorum yerel kültürüne ait günlük eşyaların teşhiriyle bir yandan bir şehir müzesi özelliği de taşıyan Anadolu-Osmanlı mimarisinin seçkin örneklerinden biriydi. Öte yandan kökeni buğdayı yemek olarak Orta Anadolu'da ilk kez kullanan Hititler'e kadar uzanan Çorum Mutfağı'nın lezzetlerini menüsünde koruyan bir damak müzesiydi.

Valinin, gazeteciler için konağın küçük bahçesine hazırlattığı masaya oturmadan önce, kâtip büyük dedesinin ruhunu şâd etmenin mutluluğu yüzünden okunan lokantanın sahibesi onları gezdirmişti.

"Size bahsettiğim Çorum Beşlisi'yle tanışmaya hazır mısınız Defne Hanım?" diye sordu vali, sesini duyurmak için bağırarak. Karısıyla beraber kalabalık yemek masasında tam karşısında oturuyordu.

O sırada yanında oturan Güneş Aytan'la yıllar sonra yeniden karşılaşıp, kaldıkları yerden konuşmaya devam eden eski iki arkadaşlarmış gibi hararetli bir sohbet sürdüren Defne, 'Çorum Beşlisi'ni duyunca dondu kaldı. Aklından çıkarttığını zannetse de, kafasında sabahtan beri taşıdığı o soru nihayet ortaya çıkmıştı! Babası mı geliyordu acaba? Eğer vali kendince bir şıklık yaptığını düşünerek, yıllar sonra baba-kızı bu kalabalığın önünde buluşturacaksa buna hazır mıydı? Nasıl davranmalıydı? Derin bir nefes aldı ve Umay Nine'sinin her derde deva olan, 'zor zamanlar öğüdü'nü hatırladı. *'Zorluk ve acıyla karşılaşmanın vaktinin gel-*

diğini anladığında korkma. Önce sana yakışan vakar ve olgunlukla dik dur, göğsünü ruhuna siper et. Sonra hatırla! Bugüne kadar en sevmediklerin dâhil kimseye isteyerek kötülük yapmadığını, insanlara doğuştan getirdikleri vasıflar yüzünden ayrımcılık göstermediğini, kendinden daha yoksul ve âcizden çalmadığını hatırla! Dik dur. Âdil olmaya çalıştığını, hayvan, bitki, toprak, ağaç, su, hava dâhil bütün canlara saygı gösterdiğini hatırla! Hatırla ki, zor ve acıyla karşılaşmadan önce kalbine güç ve bedenine enerji toplansın! Dik dur Defne, sen bu yeryüzünün has bir canısın!'

Onun neredeyse 'az sonra arenada aslanların önüne çıkacakmış gibi gerildiğini' –daha sonra böyle betimleyecekti– gören Güneş Aytan sordu:

"Ne oldu Defne, canını sıkan birini mi gördün?"

Bu sırada uzun, beyaz mutfak önlüğüyle mutfaktan bahçeye çıkan bir erkek garson, törensel bir saygıyla, Defne'nin önüne içinde her biri el işi desenlerle süslenmiş beş bakır kapaklı sahan bulunan pırıl pırıl kalaylı bakır bir tepsi koydu. Herkes gülümseyerek ona bakıyordu.

"İşte meşhur Çorum Beşlisi!" diye gururla açıkladı vali. "Düğün çorbası, su böreği, yahni, pilav ve kırk katlı ev yapımı Çorum baklavası! Afiyet olsun!"

Kendisinden övgü beklediği anlaşılan protokoldeki ev sahiplerinin bakışları altında, 'Çorum Beşlisi'nin yemek olduğunu anlayan Defne ferahladı. "Ah, bu gördüğüm en güzel beşli!" dedi derin bir nefesle. Hayır, babasını görmeye hazır değilmiş! Belki hiçbir zaman da hazır olmayacaktı. *Hasreti soğuyan ayrılıklar, acısı kabuk bağlayan yaralar ve nefesi soğumuş özürlerin artık değeri azalmış, eskimiştir.* Bu sırada uzun yemek masasındaki protokol oturma planına göre kendisinden hayli uzağa düşen Karaca, sessiz film oynar gibi dudaklarını oynatarak ona "Lengerde Keşkek!" diyor, bir yandan sürekli burnundan aşağıya kayan John Lennon

gözlüklerini işaret parmağıyla yukarı itiyordu. Yanında oturan Kemal ise, uykusuzluktan başı masaya düşmek üzere son bir gayretle yemek yiyordu.

O akşam otele dönüp iyi bir uyku çektikten sonra, sabah erkenden arkeolog Güneş Aytan'la antik kentte gezintiye çıkmayı planlayan Defne, Çorum'daki ikinci gecesinde de hiç uyuyamayacağını henüz bilmiyordu.

19. İKİNCİ GECE

1205 numaralı odasına yeni girmişti ki, otelin telefonu çaldı. Arayan yan odadaki Attila olamazdı, bir dakika önce kapının önünde ayaküstü konuşmuş, ertesi sabah arkeolog Güneş Aytan'la araziye çıkmadan önce kendi aralarında bir çalışma planı hazırlamaya karar vermişlerdi. Defne, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre hobi sahipleri sayılan ve kendilerini 'defineci' olarak adlandıran kişilerle vali tarafından ayarlanan randevusunu sabahki programın ilk sırasına koymuştu. Ancak kendi deneyimlerinden biliyordu ki, asıl haber genellikle resmî makamların resmî randevularının dışında yakalanır, bu yüzden haberin asıl kaynağına yerli halkın içinden bir yerden ulaşılırdı. Çorum'a gelmeden önce Attila'yla beraber bazı koleksiyoner ve antikacılarla

yaptıkları ön çalışmada birkaç kilit isme ulaşmışlardı. Öte yandan Defne, Karaca'dan dün gece öğrendiği önemli bilgilerin bazılarını şifreli olarak not almış, ama delikanlıyı koruyabilmek için bunların hangilerini Attila'ya ve dolayısıyla gazetede yayınlanacak haber dosyasına yansıtacağına henüz karar vermemişti.

Telefon çalmaya devam ediyordu. Peki, Attila değilse kimdi? Saat 23:00'tü. Gece, küçük şehirler için yaşlı, İstanbul için hâlâ tazeydi. Arayan vali miydi? Sabahattin Ali Okur, bu saatte ancak âcil bir konu için arayabilirdi, o zaman da otel telefonundan değil, ekranda adının görüneceği cepten arar ya da öncesinde komiyle yazılı bir not gönderir, diye düşündü.

Telefon ısrarla çalmaya devam ediyordu. Peki, vali de değilse kimdi? Güneş Aytan olabilir miydi? Hayır, onun gibi dünya vatandaşı, özgüvenli bir erkek hoşlandığı bir kadını daha tanıştıkları günün gecesi aramayacak kadar zeki ve naziktir. Defne telefonunu kimin çaldırdığını düşünürken, Güneş Aytan hakkındaki duygularıyla böylece ilk kez yüzleşmiş oldu. Aynı anda, kendi cep telefonunun Güneş Aytan'da bulunmadığını, çünkü adamın henüz böyle bir talebi olmadığını da gülümseyerek fark etti.

Telefon susmuyordu. Çorum'da bir otel odasında 'bütün istediği uyku'yken gece yarısına yakın bir saatte arayan kimdi? Umay Nine mi? Yok canım, o çoktan uyumuştur. Yemekten az önce Defne onu aradığında sesi son derece keyifliydi. Kendisini ziyarete gelen Sahaf Semahat'le bahçedeki eriklerden beraber yaptıkları buz gibi kompostoyu içiyorlardı. Birden, öyle pat diye "Sesinde arılar bal yapıyor, Defnem!" demişti anneannesi ona. Anlamıştı. Ne kadar gizlemeye çalışsa, hiç bahsetmese de yıllardır ilk kez kalbini hoplatacak birine rastladığını Umay Ninesi anlayıvermişti. "Bu gece rüyamda o arıların esrarını çözerim inşallah!" diye eklemişti mutlu bir sesle. O zaman Defne, Semahat'in "Hititler

de balı tıpta kullanırlarmış, bal kitabında okudum!" dediğini duymuş ve gülmüştü. Aralarına, tıpkı anneannesi ve kendisi gibi, görünüşte faydasız ve para getirmeyen bilgilere meraklı biri daha katılmıştı işte! İyi ki Semahat'i tanımışlardı, iyi ki yokluğunda ninesine can yoldaşı oluyordu.

Telefonun sesi bir türlü susmuyordu. Peki kimdi, bu saatte otel odasını ısrarla arayan kimdi? Karaca mı? Hah! İşte en olmayacak kişi oydu! Onun kuşağı için televizyon ne kadar arkaikse, sesli haberleşme de öyleydi. 90'lılar, kendilerinden önceki teknolojiye alerjikti. Karaca'nın âcil bir durumu olsaydı, bir yolunu bulup, yazılı bir mesajla ulaşırdı mutlaka. Zaten dün anlattıklarından sonra...

Telefonu susturmanın iki yolu vardı. Prizden çekmek veya açmak. Defne, sonunda ahizeyi kaldırdı, sakin bir sesle sordu:

"Alo, buyrun?"

"Defne kızım?"

Ah! Bu ses? Elbette o! İnsan nasıl unutur babasının sesini?

"Defne, kusura bakma çok geç bir saatte arıyorum ama otele gelmeni bekledim. Ben lobideyim kızım. Eğer gönlün olursa seninle konuşmak isterdim... Defne, beni duyuyor musun?"

Babası... Aşağıda, on iki kat aşağıda. Sadece o kadar uzakta. Babası arıyor onu. Sesi tıpkı hatırladığı gibi... Sakin, iddiasız, düz, ama şefkatli. Babası hep şefkatliydi... Beraber bahçedeki kediyi besler, sokaktaki yaralı köpekleri tedavi ederlerdi. Cebinde trafiğin yoğun olduğu caddelerde konuşlanan araba camı silen çocuklara vermek için avuç avuç şeker taşırdı. Çocuklar bazen şekerleri yere atıp, para istediklerinde ağlayacak kadar üzülürdü. Annesi mutlaka bir yolunu bulup alay ederdi onun şefkatiyle... Şefkatliydi babası: Şefkatliydi de onu neden yıllardır hiç aramamıştı?

"Defne, bana kırgın olduğunu biliyorum. Ama sana artık açıklamam gereken, aslında çoktan bilmen gereken şeyi söylemeden ölmek istemiyorum... Çok düşündüm, bunu yapmayı yıllardır düşünüyordum... Gel beni bir dinle, sonra istersen bir daha çıkmam karşına, yine uzaktan sever, uzaktan izlerim seni..."

Uzaktan izlermiş... Sanki yıllardır uzaktan izliyormuş da kızını... Bilmesi gereken bir şey varmış da... Açıklaması gereken bir şey... Bir sır? Ölmeden önce söylemek istediği bir şey. Babası ölüm döşeğinde mi ki? Yoksa şimdi kendini acındırıp, affedilmeyi mi dileyecek? Yok, buna katlanamaz, bunu hiç hak etmiyor! Bir arayıp sorar insan kızını değil mi? İnsan sevgi gibi şefkati de hak etmek zorunda değil mi? Anısı şimdiki gibi uzak, soğuk ve üzücü kalsa daha iyi değil mi? Zaten daha fena ne olabilir ki?

"Defne lütfen telefonu kapatma, biliyorum oradasın!"

Yıllarca beynine kazınmış olan, babasının 'ikinci çocuğu da kız doğduğu için evi terk ettiği' söylencesi hâlâ orada duruyordu. İnanmadı elbette Defne. Öyle olsa yedi yıl elinden tutup, ona masallar anlatır mıydı? Akşam yemeklerinden önce, lavaboda kızının küçücük ellerini bembeyaz sabun köpükleri arasında kendininkinin içine alıp, ona maniler söyleyerek yıkar mıydı? Peki, o zaman neden onu bir daha aramadı? Beyaz sabun balonları banyoda uçar, mis gibi kokusu ellerinden bedenine siner, her yer hamam kokusu, balon köpüğü, baba kokusu olurdu. Öyleyse neden telefonlarıma hiç yanıt vermedi? Yoksa annesiyle yaptığı birinci evliliği on yılda biterken, sonradan Çorumlu bir ev kadınıyla yaptığı ikinci evliliğinin yirmi yıla yakındır hâlâ devam etmesi, sahiden ondan iki oğlan çocuğu olduğu için miydi?

"Bana bir şans ver kızım."

Şans. Şansı büyükler küçüklere verir. Küçükler, çocuklar, bebekler... Şansmış!

"Lütfen Defne'm!"

"Geliyorum," dedi son derece sakin bir sesle Defne. Aynı sükûnetle telefonu kapattı. Sonra banyoya koşup böğüre böğüre ağlamaya başladı.

Aşağıya indiğinde, gündüzün farklı kongre ve toplantılar için resmî giyimli insan kaynayan lobide, birkaç işadamı, birkaç komi ve resepsiyon görevlisi dışında kimse kalmamış, şehirle beraber otel de uykuya çekilmişti. Şık döşenmiş geniş lobiyi gözleriyle taradı ama hiç kimseyi göremedi. Aslında nasıl birini göreceğini de bilmiyordu. İnsanın babasını neye benzediğini bilmeden araması kadar incitici ne olabilir? Belki de gitmişti. Yine çekip gitmişti. Defne yedi yaşındayken, babası bir akşam bakkaldan bir sigara almaya gidip bir daha dönmemiş, eşyalarını bile almamıştı.

Bu sırada takım elbisesinin yakasına taze gül takmış, saçlarının tepesi dökülmüş, orta boylu, orta yaşlı bir adam yüzünde soluk bir gülümsemeyle kendisine yaklaştı. Utangaç bir hali olsa da, çağla yeşili gözlerinden iyilik akıyordu.

"Teşekkür ederim Defne. Beni dinlemeyi ve görmeyi kabul ettiğin için teşekkür ederim," dedi samimi bir sesle.

Babası karşısındaydı işte. Ama boyu mu kısalmıştı? Yoksa bütün çocuklar gibi o da babasını olduğundan daha uzun boylu mu sanmıştı? Düğün fotoğrafında annesinden en az on santim uzun göründüğüne göre 175 cm falan olmalıydı. O an babasının boyunu şimdiye kadar hiç düşünmediğini anladı Defne. İçinde bulunduğu tuhaf durumda bunları düşünmesinin ne anlama geldiğini anlayıp, bozuldu sonra. Aklını korumak istiyor olabilir miydi? Umay Ninesi'nin cesaret duasını hızlıca tekrarladı ve başını kaldırıp, cesaretle babasının gözlerine baktı. O zaman hatırladı, gözleri hatırladı. Daha doğrusu, gözlerinin onda yarattığı duyguları... Gözler aynı kalmıştı; temiz, şefkatli, iyilik dolu ve lanet olasıca çağla yeşili... Tıpkı kendisininki gibi...

"Konuşmayı kabul etmeseydin, çok üzülürdüm."

Babası sanki birkaç gün önce görüşmüşler gibi, yanına yaklaşıp söze girivermişti. Böylesi daha iyi. Ya karşılaşmalarını bir şova çevirse, sarılıp öpse ya da sarmaş dolaş ağlasalardı... Bunu yapmadığı için babasına minnettar oldu. Yıllardır kendisini aramayan babasına, ilk karşılaşmalarını bir drama dönüştürmediği için minnettarlık mı duyuyordu şimdi?

"Senin karakterindeki asalet, doğuştan gelen bir büyük armağandır, gelgelelim, sana hep yük olmuştur kızım."

Asaletmiş! Ne kadar tanıyorsun ki beni, bana beni anlatıyorsun? Bana alıcı gözüyle bakıyor da, ne kadar değiştiğimi görmeye bile uğraşmıyor. Otelde beni beklediğini söyledi. Demek ki, Güneş bizi otele bıraktığında, Attila'yla lobiye girerken buradaydı ve beni rahatça inceleme şansı oldu. Belki o zaman şaşkınlık yaşadı: 'Kızım ne kadar büyümüş' diye? Büyüdüğüme şahit olamadığına üzülmüş müdür? Üzülse ne olur, üzülmese ne? Nasıl davranması gerektiğine karar veremeyen Defne, "Oturalım mı?" diyerek vakit kazanmak istedi. Ondan beklenen, kızgın ve sert bir tavır takınmasıydı. Annesinin Defne'yi sevmediğini bile bile babası da terk etmişti onu. Öfkeli olmalıydı babasına. Çok öfkeli hem de! Bağırıp çağırmalı, hesap sormalıydı şimdi. Biraz da o üzülsündü bakalım! Öyle yıllarca kaybolup, şimdi ortaya çıkmak da ne demekti? Çocuk yetiştirmek oyun muydu? Ne var ki Defne'nin öfkesi, su gibi akan şefkatiyle çabucak sönen bir ateştir. Kin tutamaz, kötülüğe, kıskançlık ve korkaklığa öfkelenceğine, onların nedenlerini düşünüp, üstüne bir de merhamet duyardı. Belki doğuştan, belki Umay Bayülgen'in verdiği sıkı eğitimden gelen bir marifetti bu. Oysa babasına ne kızıyor, ne de acıyordu şimdi. Çünkü içinden biliyordu ki, babası küçük kızını severdi. Buna hep inanmıştı... Babasına öfkeyle hesap falan sormadı. Zaten şimdi karşısında duran, tıpkısını aldığı çağla yeşili gözleriyle kendisine sevgiyle bakan adamın da ondan sert bir

tepki beklemediği belliydi. Bu adam bir yabancıydı ve Defne ona bir tepki verecek kadar yakın değildi.

"Ben seni almaya geldim. Evim uzak değil, Bizim Kemaller'e oldukça yakın sayılır. Orada daha rahat konuşuruz."

Evim mi? Baba evi yani? Ne olacak ki, Korkut Dedesi vefat eder etmez, kendi evleri ve bahçeyi ortasından cetvelle böler gibi kesip, yarısına beton apartman ve beton otopark yaptırıp, içinde yaşamadığı bir de anne evi yok muydu sanki? Rahat konuşmak mı? Konuşacak ne var ki? Ortak anıları ve geleceğe dair umutları olanlar oturup konuşurlar... Onların ne ortak geçmişi, ne de geleceği vardı... Var mıydı?

"Rahat konuşmak mı?" diye yineledi. Gerçekten şaşırdığını gizleyememişti.

"Seni sık sık ziyaret ettim Defne. Kalamış'taki ilkokulunun önünde, oradaki kiraz ağacının arkasına saklanır, seni uzaktan severdim. Timur'la beraber eve dönene kadar bazen arkanızdan yürürdüm. 'Alageyik' şiirini okuma yarışı yapardınız yolda. Şeftali çekirdeği biriktirirdiniz... Liseyi bitirdiğinde Korkut Dede ve Umay Nine'nin okulun bahçesinde katıldığı diploma töreninde, üniversite sınavına girdiğinde okulun kapısında, Dağhan'la nikâhınızın kıyıldığı bahçe düğününde, hepsinde oradaydım, yanındaydım kızım."

Yanımda mıydın? Peki, neden, neden gelip elimi tutmadın? Sana engel olan neydi? Annem mi? Onun umurunda değildim ki. Onun tek yaptığı, beni erkek doğmadım diye terk ettiğin yalanını ortaya atmaktı. Zaten buna hiç inanmadım baba. Peki, sana kim engel oldu baba? Baba? Babaaaaa!

"Bir şey söylemeyecek misin kızım? Hiçbir şey söylemeyecek misin? Biliyorum, haklı olarak bana kırgınsın ama ben bir söz vermiştim ve sözümden geri dönemezdim... Ancak... Ancak şimdi, sen Çorum'a kadar gelmişken... Artık bilmen gerekiyor,

diye düşündüm. O isterse benden nefret etsin, beni defterden silsin, yine de sessizliğimi bozacağım, dedim... Ben, kızıma onu hep sevdiğimi ve kolladığımı açıklamadan ölmek istemiyorum, dedim... Gülistan, Aydan, hattâ Aydoğan bile artık seninle konuşmam için söz aldılar benden. Beni affetmeni beklemiyorum Defne, sadece gerçeği bilmeni istiyorum."

O kim? Kime söz vermiştin? Kim bir çocuğun babasından onu bir daha görmemesi için söz alır ve bu sözü bozmaması için onu tehdit edebilir? Ederse neyle edebilir? Bir baba ne uğruna evlâdından vazgeçebilir? Ne olmuş olabilir ki onu böylesine ilgilendiren ve habersiz olduğu? Neden teneffüste oynarken okul kapısının önündeki o kiraz ağacına dikkatle bakıp babasını görmemiş? Timur'la şiir yarışması oynayarak eve dönerken, diploma töreninde ya da arkadaş arasında yaptıkları küçük bahçe düğününde Dağhan'la el ele dans ederken niçin babasını aramamıştı gözleri, niçin, niçin! Bir görseymiş, ah babasını bir görseymiş, koşup sarılsaymış, tıraş olduğunda 'köfte yanaklar' diye öptüğü yanaklarından doya doya öpseymiş. Babasını bir daha hiç bırakmasaymış. Ne aptal, ne körmüşsün sen Defne! O boynu sağa doğru azıcık eğik duran 'Babasız büyümüş kızlar'dan olmasaymışsın Defne! Babasını saklandığı yerlerde göremeyen, suçlu Defne!

"Evine gidelim öyleyse," dedi Defne sakin bir sesle.

Onlar otelden çıkarken resepsiyondaki genç adamın "İyi geceler Defne Hanım. Akın Ağbi sana da iyi geceler!" dediğini hatırlıyor ama babasının en az on yıllık Hyundai arabasına binip, iyi aydınlatılmış ve tamamen boş Çorum caddelerinden geçerek, evine varana kadarki zaman diliminde ne konuştuklarını, neler olduğunu hiç hatırlamıyor. Sanki bir rüyada, sanki babasıyla yirmi filanca yıl önce Kalamış'taki bahçeli eve gidiyorlar. Kendi evlerine. Baba-kız eve gidiyorlar. Sesler ve görüntüler kopuk

Dün gece hiç uyumadı ya, belki ondandır. İnerken açtığına göre, emniyet kemerini otomatik hareketlerle takmış olmalı. Hiç hatırlamıyor. Bir de Çorum saat kulesini görmüş olmalı, çünkü bir meydan saatinin bir Türk şehrinde doğru zamanı göstermesine şaşırmıştı: 23:15. Daha gece yarısı bile olmamış!

20. BABA EVİ

İnsanın içinde yoksulluk ve/ya sıkıntıyla bile olsa hayatının en saf ilk yıllarının geçtiği 'baba evi', güven ve sıcaklığı temsil eden bir sembol değil midir? Değilmiş. Defne bir gece yarısı, daha önce hiç görmediği ve bilmediği baba evine geldiğinde bunu anladı. Kurallar ve genellemeler, aykırılar ve azınlıkta kalanlar için kâbustur. Artık içine girmişti, derin bir nefes alarak o kâbusa bıraktı kendini...

Babası sıradan bir apartmanın, sıradan bir dairesinin, sıradan kapısını anahtarla açmaya çalışırken, orada beklediği anlaşılan bir kadın ondan önce davranıyor. Babasının bir şeyi olan bir kadın? Bildiği kadarıyla bir halası olmadığı, amcası da küçükken öldüğü ve bir yengesi de olamayacağına göre, bu kadın babasının karısı. Onu

merak ediyor mu? Onunla tanışmayı istiyor mu? İkisi de hayır. Kim ister bunu? Ama o istiyor besbelli.

Kapıyı açan kadının simsiyah gözleri âdeta insanın içine akıyordu. Sakınımsız, sade, yapmacıksız, esmer, sağlam yapılı, orta yaşlı bir kadın. Beyaz pamuklu, dikdörtgen kesimli yakası renkli el işi çiçeklerle işlenmiş, kolsuz bir entari, belki de bir gecelik vardı üstünde. Yeni yıkandığından yarı ıslak, yer yer kırlaşmış ama hâlâ gür olan uzun saçlarını atkuyruğu yapmış, kendisiyle barışık kadınlara özgü rahatlıkla hiç de ince olmayan boynunu saklamamıştı. Ayakları çıplaktı, onun da sıcaktan bezdiği anlaşılıyordu. Babasından çok daha genç gösterse de, sonradan ondan iki yaş büyük olduğunu öğrenecekti. Defne'ye sanki yıllardır tanıdığı biriymiş, hatta uzun zamandır görüşmediği bir akrabasıymış gibi doğal, neredeyse insanın içini acıtacak kadar samimi gülümsedi. Gülüşünde 'bizim birbirimizden bir alıp vereceğimiz olamaz' güveni ve garantisi vardı.

"Hoş geldin Defne, buyur!" diyerek evin kapısını sonuna dek açtı. Başını sallayarak kadının selâmını alan Defne'nin peşi sıra içeri giren Akın Kaman, "Sen daha yatmadın mı Gülistan?" diye sordu. Sesinde ne bir imâ, ne de kızgınlık vardı, hafif şaşkındı sadece. Ne söylemek istiyorsa onu söyleyenlerin o sade, o samimi kalpleri insanda minnettarlık uyandırır. Annesi düpedüz alay ederek "Babanız o kadar düz ve renksiz bir adamdı ki, insan onun yanında sıkıntıdan patlamaktan kurtulamaz!" demesiyle bunu kastediyordu herhalde. Otomatik hareketlerle ayakkabısını çıkarıp, terliklerini giyen babasını taklit eden Defne, hasır süsü verilmiş beyaz babetlerini çıkardı ama terlik istemedi.

"Gülistan'la tanıştırayım seni Defne."

"Memnun oldum kızım, Akın senden öyle çok bahseder ki, yıllardır bizimle bu evde sen de yaşıyorsun desem, inan yalan

olmaz. Çay koyayım mı? Ben zaten hemen çekilip, sizi baş başa bırakacağım."

'Kızım' mı dedi? Tabii ya, üvey anne ne de olsa? Saçmalama Defne, başka ne desin kadın? 'Yıllardır bizimle yaşıyorsun' mu dedi? Bıkmış gibi söylemedi ama... Gülistan'ın gözlerinden, üzerindeki elbiseden ya da geceliğinden, işte her neyse, cilasız tırnaklarından, çıplak ayaklarından, sesindeki sadelikten anlaşılmıyor mu? Bu evde gizli saklı yok. Onun için daha içeriye girerken evdeki huzur hissediliyor; kavgalı, hakaretli, iğneli, alaylı cümleler bu duvarlara çarpmamış besbelli.

"Çay içerim," dedi Defne sakin bir sesle. Bu ev ve bu kadın onu sakinleştirmişti. Eve girerken yaşadığı tedirginlik azalmış, gerçek dünyaya dönmeye başlamıştı. Bu sıcakta ve bu saatte siyah çay içmeyi kabul etmesinin nedeni buydu belki de.

"Gülistan, Çorum'da otizmli çocuklar için bir dernek kurdu, yıllardır orada çalışıyor. Şimdi, hem otizm farkındalığı hem de onunla beraber yaşama konusunda başka şehirlere de örnek ve destek veren bir sivil kuruluşa dönüştü bu dernek," diye gururla açıkladı babası.

Gülistan, gül bahçesi demek. Babasının Kalamış'taki eski evinin bahçesinde kendine kurduğu küçük gülistan gibi... Umay Bayülgen'in hâlâ 'babanın gül bahçesi' diyerek gözü gibi baktığı, ayrıca Kemal'in bahçesine dikmesi için oradan fideler yolladığı gülistan gibi... Annesi Ayten'in şehirli ve bakımlı güzelliği yanında sıradan ve taşralı görünen Gülistan Kaman, belli ki annesinin tüm hayatı boyunca en çok eksiklendiği değerli bir şeye bir sahipti. Gülistan kendisiyle barışık görünüyordu.

"Rahmetli babam biz kızlarının okumasını çok istedi ama erken vefat edince ortayı zar zor bitirdim, sonra kardeşlerimle ekmek derdine düştük, iş hayatına atıldık, ben Çorum Valilik'te memuriyete girdim, kimseye muhtaç olmadan ekmeğimizi

kazandım. Liseyi dışardan bitirdim, biraz da Almanca öğrendim ki ofis içi yazışmalarda yararlı oluyor. Mâlûm bu Hitit kazılarıyla en çok Almanlar ilgileniyor. Akın, Almanların çift başlı kartal sembolü nedeniyle Hititler'in soyundan geldiklerine inandıklarını söylüyor. Bir de Akın'ın dediği gibi, şükür ki Allah bana otizm konusunda insanlara yararlı olma şansını verdi. Neyse, kendimi bu kadar takdim ettiğim yeter de artar bile. Tekrar hoş geldin Defne. Burası senin de evin, al anahtarı her zaman gel, benim gönlümün kapısı sana açıktır. Eh, ben artık yatıyorum. İyi geceler size!" Sonra çayları üzeri el işi dantelli beyaz örtüler serilmiş bir sehpaya bıraktı ve sessizce ortadan kayboldu.

Annesinin alaya aldığı *fiskos* denen bu sehpalardan etrafta dört tane daha vardı. Bu derli toplu, küçük oturma odasında, ki evin en büyük odası olmalıydı, kitaplık ve camlı dolap dâhil her bir rafa, kanepeye, koltuk ve hattâ televizyona bile, uçları üçgen biçiminde sarkan, kenarları el işi dantellerle süslenmiş, beyaz keten örtüler serilmişti. Babası yıllardır, eski karısının tahammül edemediği, kendisinin de pek düşkün olmadığı ve sosyal medyada sık sık dalga geçilen 'ev kadını teyzelerin örtüleri'yle döşenmiş bir evde yaşıyordu demek ki... İstanbul'un gözbebeği Kalamış'ta bahçesi meyve ağaçlarıyla dolu, müstakil bir evin kendine ait üst dairesinde, iki adım ötede muhteşem Marmara ve elini uzatsa tutacağı İstanbul Adaları'nı bırakıp, Çorum'da penceresinden diğer evlerden başka bir şey görülmeyen bir apartmanın küçük, dantel örtülü bu odasına gelmişti demek ki babası... Kendi öz anne-babası gibi sevdiği, kayınvalidesi Umay Nine ve kayınpederi Korkut Dede'yi, güzel İstanbullu karısı ve iki kızını, okuya okuya bitiremediği, gözünden sakındığı iki binden fazla kitaplı ev kütüphanesini, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümü'nde çok sevdiği idarecilik işini bırakıp,

buraya gelmesinin asıl nedeni neydi peki? Ya bir şeyden kaçmış, ya da çok âşık olmuştu, başka bir şey olamazdı.

Konuşmaya nereden başlayacağını tartan babasıyla sessizce çaylarını içerken çevresine bakınan Defne, tam karşısında yarım metre genişliğinde, bir metreye yakın uzunlukta el dokuması bir halıya işlenmiş Hz. Ali'nin yakışıklı yüzüyle karşılaştı. Ancak hatırladığı kadarıyla babasının Alevî olması ailede hiçbir zaman sorun olmamış, Umay ve Korkut Bayülgen bütün kutlu insanlara gösterdikleri saygıyı Hz. Ali'ye de göstermiş, damatlarıyla birkaç kez cemevi ziyaretine gitmiş, torunlarını da götürmüşlerdi.

"Bu çok iyi bir dokuma, el işi olmalı. Bu kadar kaliteli işçiliği görmemiştim. İstanbul'a dönerken bir tane de ben almak istiyorum."

"Al, bu senin olsun kızım!" diye sevinerek gülümsedi Akın Kaman. "Biz bir tane daha yaptırırız. Gülistan'ın kuzenleri dokuyor, Almanya'ya ihraç ediyorlar."

Reddetmedi, başıyla teşekkür etti Defne. Sustu. İçinden konuşmak gelmiyordu, hiç gelmiyordu. Babası bir an önce şu söyleyeceği neyse, hadi onu söylese de, artık bu iş bitseydi...

Bitse miydi? Gerçekten bitse miydi, yoksa burada yerleri halı kaplı, koltukları ve sehpaları örtülerle süslü bir odada babasıyla hiç konuşmadan çay içmekten için için mutlu muydu? Bu soruyu çabucak aklından sildi Defne. Ya mutlu olduğunu anlarsa? Ya onca yıl özlemiyle geçirdiği babasıyla bu ilk buluşmadan sonra mutlu bir ilişkiye geçer, geçmişin acısını çıkartmak için artık sık sık görüşürse? Olmaz mı? Olmamalı mı? İnsanlar geçmişteki acıları bırakıp, yeniden mutlu olabilir mi? Elbette olabilir. Umay Ninesi: 'Her yeni gün yeniden başlamak için verilen bir şanstır.' demez mi? Ama Defne, itiraf etmekten çok utansa da bunu kendisine yediremiyor! Babası da acı çeksin, babası da onun kızına çektirdiğini çeksin istiyor. Kadim Kamanlık bilgesi Umay Bayülgen'in eğitim ve terbiyesinden geçmiş,

göklere, toprağa, havaya, ateşe ve sulara yazılı mezuniyet belgesini almış Defne Kaman, karşısında nedamet getiren birinin daha fazla acı çekmesini istiyor olamaz! Olamaz tabii... Ama söz konusu kendi çocukluğum ve babam olunca, kalbimdeki tüm şefkat merhemine cimri, aklımdaki tüm şifa formüllerine kibirli bir tavır takınıyorum galiba? Öyle mi yapıyorsun Defne?

Hiç farkında olmadan derin derin içini çekerek gözlerini, iç dünyasından dış dünyaya çevirip, çevresine bakmaya devam etti Defne. İçinin biraz sessizliğe gereksinimi vardı. Azıcık. Bu sırada gözü, dört-beş yüz kitap bulunan, oldukça karışık görünen kitaplığa kaydı. Bir kütüphanecinin kendi kitaplığının daha düzenli olması beklenir. Kitaplığın raflarında gümüş çerçeveler içinde dizilmiş birkaç fotoğraf vardı. Kendi iradesi dışında bir güç tarafından çekiliyormuş gibi, ince belli cam bardaktaki çayını sehpaya bırakıp kitaplığa yönelen Defne, doğruca fotoğraflara gitti. Gümüş çerçeveli fotoğraflardan siyah-beyaz olan bir tanesini eline aldı, dikkatle baktı. Takım elbiseli, kravatlı, henüz saçları dökülmemiş babası, yanında oldukça soluk kalan Gülistan ve iki küçük oğlan çocuğu objektife bakıyorlardı. Daha doğrusu üçü objektife, en küçük oğlan yumruklarını sıkmış, yere bakıyordu. Fotoğraftaki Gülistan uzun, açık renk bir elbise giymiş, başına uçlarından –herhalde rengârenk– oyalar sarkan bir yemeniyi taç gibi bağlamış, oyalarını alnına dökmüş, uzun ve gür saçlarını omuzlarına salmış, fazla kilolarından hiç çekinmediği besbelli, gözleri şıkır şıkır parlayarak babasına bakıyordu. Defne'nin annesinin güzelliğine karşı sahip olmadığı başka bir şey de, Gülistan'ın doğallığındaki yabanî dişilikti belki de... Daha önceki sorularından birinin yanıtı bu fotoğrafta apaçık okunuyordu. Babasına âşık olan Gülistan'dı. Demek ki, babası başka bir kadına âşık olup gitmemiş, herhalde başka bir nedenle kaçmıştı evden. Fotoğraftaki çocuklar üç ve beş yaşlarında görünüyordu. Küçük

olan diğer fotoğraflarda da hep yere bakıyordu. Bu sırada kalkıp yanına gelen babası açıkladı:

"Bu fotoğraf, Gülistan'la nikâh hatıramız, ikimiz de düğün istemedik, aile arasında evlendik. Çorum'a onun için gelmedim. Ben geldikten bir yıl kadar sonra burada tesadüfen tanıştık."

Şimdi hiçbir şey anlamamış gibi fotoğrafa bakan Defne'nin sormasına fırsat vermeden açıkladı babası:

"Onlar, kardeşlerin Aydan ve Aydoğan"

"O zaman bunlar Gülistan'ın çocukları! Sizin ortak çocuklarınız değil mi?"

"Bunu artık biz bile hatırlamıyoruz, ama doğrusu budur. Gülistan, askerde şehit olan kocasının ardından biri o zamanlar kendi adını bile bilmeyecek durumda olan otistik iki küçücük evlâtla dul kalmıştı. Sizlere yararım olmadı, bari başka çocuklara babalık edeyim dedim" diyerek başını yere eğdi babası.

Ah, babam kendini yararsız hissediyormuş bizim yanımızda demek ki...

"Annem, iki oğlun olduğu için bizi aramadığını söylerdi..." dedi Defne yutkunarak. Hemen yanında duran babası, bu sözler üzerine ona sarılmak istedi, ama bunun yerine ellerini sıkıp arkasına sakladı.

"Anneni biliyorsun işte, abartmaya bayılır. Düşünmeden konuşur öyle... Etrafına verdiği zararın farkına bile varmaz," dedi.

Abartmaya bayılırmış; sanki eşyalarını bile almadan evden çıkıp bir daha dönmeyen, hiç aramayan kim? Babasının arkasından onun bütün eşyalarını eskiciye parasız veren annesinin öfkesi, bahçenin önünde kızlarına engel olmaya çalışan Umay Ninesi'yle Korkut Dedesi'nin üzüntüleri, Timur'la bahçeye saklanan Defne ve 'öğlenci öğrenci' olduğu için o sırada okulda bulunan şanslı Aysu... Unuttuğunu sandığı o çok acıklı gün, şimdi olduğu gibi

geri dönüyor. Babasının bir elbisesinin yakasında kalan İstanbul Üniversitesi rozetini eskici görmeden alıp saklayışını hatırladı âniden. 'İstanbul Üniversitesi 1933' yazan rozeti avucunda öyle sıkmıştı ki, iğnesi eline batıp kanatmıştı. Elindeki fotoğrafa kaşları çatılmış olduğunu farkına varmadan bakmayı sürdüren Defne içini çekti.

"Bak, bunu hatırlıyor musun?" diye neşeli bir sesle, kitaplıktan eprimiş, ince bir kitap çekti babası. Defne küçükken de üzülmesine dayanamadığı zamanlar, onu neşelendirmek için hemen konuyu değiştirir, böylece kızını korurdu. Belki evi de böyle terk etmişti. Konuyu değiştirmek yerine evi, şehri, hayatı değiştiriverdiği, kendini korumuştu. Peki ama neden kızını aramamıştı?

"Hatırladın mı bu kitabı?"

Baktı. *Küçük Prens* nasıl unutulur?

"Küçükken çok severdin bunu, geceleri sana bir bölüm okumadan uyumazdın. Annen kızardı, 'daha bu kitap onun için erken, sokma aklına tuhaf şeyleri!' derdi. Ama biz seninle bu kitaba bayılırdık."

Evet, hayal meyal hatırlıyor. Biraz. Aslında babası söylemese hiç hatırlamıyor. Sonra babası sorunca hemen hatırlıyor. Silinmeye çalışılmış anılardan biri olmalı bu. Üzdüğü için bellek dolabında en arkalara sakladıklarımızdan.

"Hâlâ çok severim! Bu çok eski baskı olmalı..."

"Çok eski değil de seninle yaşıt diyebilirim kızım."

"Yoksa bu, o zamanlar bana okuduğun o kitap mı?" diye altın bulmuş gibi sevinerek, gizleyemediği bir heyecanla kitabı eline aldı Defne.

"Ta kendisi! Evden ayrılırken, Umay Annem ve Korkut Babam'la vedalaştım. Aysu'yu ve seni öptüm. Yanıma bir tek bu kitabı aldım."

Birden aklına SU kitabına yazdıkları geldi: *"Yedi yaşımdayken, babam bir akşam sigara almak için evden çıktı ve bir daha dönmedi. Hiçbir eşyasını almadan çekip gitti. Onda tek bir fotoğrafımız bile yoktur!"* Ama sormaya çekindi: *Peki yanına kızına okuduğun* Küçük Prens *kitabıyla beraber bizim fotoğrafını da aldın mı? Bir tane, bir tanecik?*

"Evet, galiba şimdi hatırlamaya başladım... Tuhaf değil mi? Evet, bak içine adımı yazmışım kurşunkalemle... Aa, bak, Timur'un da adını yazmışım sayfanın kenarına..." dedi bunun yerine.

"Evet, Timur'u ablandan daha çok seviyorsun diye annen ona da bozulurdu... Aysu'yla Timur'u kıyaslamaktan vazgeçmezdi. O da ne güzel bir çocuktu öyle! Allah öve öve yaratmış. Neredeyse *Pinokyo* kadar simetrik, çok güzel bir fiziği vardı. Sanki sana oyun arkadaşı, can yoldaşı olsun diye yüce bir güç onu bize yollamıştı. Bursa'da yaşıyormuş, öyle mi?"

"Evet, evlendi, çocukları bile oldu. Hâlâ iyi bir dosttur Timur."

"Ben, ileride siz ikiniz evlenirsiniz sanıyordum nedense... Ama belki böylesi daha hayırlı... Timur'la kardeş gibi büyüdünüz zaten..."

"Bence de öyle... Ben kısa bir evlilik yaptım ama sonra hayat tarzlarımız değişti ve ayrıldık. Çocuğum yok, ama olamadığından değil. Aslında annelik sorumluluğu yerine başka sorumluluklar yüklendim ben. Dünyaya ve hayata şükranımı evlat yetiştirmek yerine tabiat ve adalet için sorumluluk üstlenerek sunuyorum... Biliyor musun, kendi doğurmadığın başka çocukların iyiliği ve 'kişi olmayan diğer canlar' için çalışmak da bana annelik hazzı veriyor, emin ol!"

"Bundan hiç kuşkum yok Defne. Sen daha küçücükken ne istediğini ve ne istemediğini bilir, duyan herkesi şaşırtırdın. O kadar mantıklı ve zekiydin ki anneni korkuturdun..."

"Öyle mi?"

"Öyle tabii..."

"Yani anne olmak istemeyişimin bir hak olduğunu kabul edebiliyorsun?"

"Elbette kızım."

"Hem zaten Aysu'nun çocukları var. Gökhan'la Ayperi. İkisi de iyi çocuklar ama Ayperi bir başka, Umay Ninem, onun da özel bir çocuk olduğunu söylüyor, ama Aysu özel eğitim için henüz izin vermiyor!"

"Torunlarımı görmeme de annen izin vermiyor. Aysu da, biliyorsun, çocukluğundan beri annenin yankısı gibidir, kendine ait tek bir fikri olduğunu hatırlamıyorum maalesef... Bak annelik sorumluluğu, olgunluğu diyorsun ama bunların ablana bir etkisi olmadı."

Demek, torunlarını görmek için annesini aramıştı. Bilmediği ne çok şey olmuş... Babasıyla, kendi babasıyla ilgili bilmediği ne çok şey!

"Aa, bunlar ne böyle? Boya mı? Neredeyse tüm sayfalarda var? Ben mi boyamışım?" *Küçük Prens* kitabının sayfalarını gelişigüzel çevirirken gördüğü lekelere şaşırarak baktı Defne.

"Kokla bakalım, ne olduğunu hatırlayacak mısın?"

"30 yıl sonra kokar mı canım?"

"28 yıl, 27 gün sonra," diye düzeltti babası.

"Kokmuyor tabii ki..." diye ayrılıklarının çetelesini tutan babasından gözlerini kaçırdı Defne. *Ayları sayıyormuş... Hepsini bu gün hesaplamış olamaz değil mi? Öyleyse zalim biri olamaz değil mi?*

"Ben sana kitabı okurken, yediğin bir meyvenin lekeleridir onlar. Yatmadan önce artık bir şey yemeni istemeyen Umay Ninemi atlatıp, beraber odana yazın bir şeftali, kışın bir potakal sakladık. Şeftaliyi çok severdin. Çekirdeklerini biriktirir, Bursa'ya yollardık, hatırlıyor musun?"

Şeftali çekirdekleri...

"Ben okurken, sen arada resimlerine bakmak için kitabı elimden çekerdin, o sırada şıpır şıpır şeftali sularıyla sulardın *Küçük Prens*'i... Hatırlarsın, senin odan bizimle yukarda değil, alt katta, dedenle ninenin yanındaydı."

"Aysu, üst kattaki odasını benimle paylaşmak istememişti. Sanırım, o tek çocuk olarak kalmak isterken gelip, huzurunu kaçıran küçük kardeştim ben. Aşağıda dedemle ninemin katında zaten fazla bir oda vardı. Her şey sanki önceden planlanmış gibiydi... Ben sanki başından beri annem ve ablamca kabul edilmemiştim..."

Babası içini çekip, sustu. Bazı insanlar, konuşunca daha üzücü bir ortam yaratmamak için susarlar. Defne o sırada babasının uzun suskunluklarını hatırladı. Belki de annesini cezalandırmak için günlerce evin içinde böyle susardı babası. Öyle günlerde içi ezilirdi. Eşlerini cezalandırırken, çocuklarına da cezadan pay veren ebeveynler ne kadar düşüncesiz ve bencildir.

"Onun ve annenin huzurunu kaçırdığın doğru, ama senin doğacağına dair işaretler ve müjdeler alan, seni büyük sevinçle bekleyenler de vardı. Seni temin ederim Defne, doğuşunla ailende bayram eden kişiler de oldu! Ben hayatımda hâlâ öyle mutlu bir doğum görmedim; sanki tabiat işi gücü bırakmış, yazın ortasında mevsimler geçidi yapıyordu senin için!"

"Umay Ninem'le Korkut Dedem doğduğum günü anlata anlata bitiremezlerdi. Onların mitoloji düşkünlüğü de göz önüne alınırsa, neredeyse Umay Ana, kardeşi Gaya'yla beraber bizim bahçeye gelmişti!"

Baba-kız göz göze gelmemeye özen göstererek, utangaçça gülümsediler. Defne doğduğu günü hatırlamasa da, ikisinin mutlu ortak geçmişini birlikte anmanın keyfi gelip ikisi arasında

sevinç dolu bir bağ kurmuştu. Babası birden ciddileşti, boğazını temizledi:

"Dedim ya, öyle akıllı bir çocuktun ki, insanlar senden bazen korkardı Defne. Zekândan en çok çekinen maalesef annen oldu. Kendi doğurduğu el kadar çocuğun sorduğu derin sorular ve rasyonel akıl yürütüşü, onun hayatı boyunca başaramadıklarını yüzüne vuruyordu. Çünkü annen Ayten, çok zeki bir babayla, olağanüstü yeteneklere sahip bir annenin kızı olarak doğmuş şanslı bir çocuktu. Ancak hayatta kimileri için şans olan bazı durumlar, kimileri için büyük trajedilere yol açabilir. Ayten, anne babası kadar parlak değildi, ancak bunu alçakgönüllülükle kabullenmek yerine, kibrine yenik düştü," dedi.

Babası, eskisi gibi uzun suskunluk cezasından vazgeçmiş görünüyordu. Ya geçip giden yıllar ya da Gülistan ona iyi gelmişti.

"Hâlbuki ortalama bir zekâ ve fizikle doğmak aslında büyük bir şanstır. Çünkü ortalama insan sağlıklıdır ve her şeyi sağlıklı sınırlar içinde yaşama şansına sahiptir. Bilirsin, bütün istatistiklerde 'kontrol grubu' olarak referans teşkil edenler ortalama, optimum mesleklerdir. İnsanlar alınıyor ama 'sıradan' demenin bir sakıncası yok. Aslında tam tersine 'sıradanlık' lükstür. En önemlisi, sağlıklı, sıradan, yani ortalama insan, bir buluş, keşif yapmak, büyük bir roman yazmak, en yüksek dağa tırmanmak, en hızlı koşmak, en yüksekten atlamak, kanseri iyileştirmek, popüler ve üstelik derinlikli bir şarkı bestelemek zorunda da değildir. Ya da insanları, bütün canları kurtarmak, adaletin peşinde koşmak motivasyonuyla doğmaz," diyerek parmağıyla Defne'yi işaret etti.

Babası, Defne'yi de kapsayan hayatın önemli sırlarından birini kendine özgü sakin ve sade üslubuyla açıklıyordu.

"Ben bu şansımın farkına varmayı ve bununla mutlu olmayı yıllar önce Umay Annem'den öğrendim."

Başını dalgın dalgın sallayarak babasının sözlerini tartmayı sürdürdü Defne.

"Eğer çocuklarından, öğrencilerinden biri ya da yakın çevrenden birileri üstün zekâlı ve/ya yetenekliyse ya kıskançlıktan çıldıracaksın ya da onun önünü açanlardan ve onunla gurur duyanlardan biri olacaksın. Başka yolu yoktur."

Sadece annesi ve ablası mı? İlkokul öğretmeninin zalimliği... Ama onları düşünmesine engel olan müthiş güzel bir koku doluyor içine.

"Ama bu şeftali lekeleri gerçekten kokuyor!" diye gülümsedi Defne âniden. Sonra sevindiği için kızdı kendine. "Tabii olacak şey değil ama gel de bunu burnuma anlat! Mis gibi şeftali kokuyor..." diye söylenerek toparlandı. Neyin sevinciyse bu artık! Sevinci kovunca, oradaki boşlukta koyu bir burukluk kaldı, içi buruldu.

"Kokmaz mı hiç?" diye onun bastırdığı sevinci geri çağırdı babası.

"Ben ne zaman İstanbul'a gitsem hâlâ aspirin almak için tesadüfen girdiğim Kayın Eczanesi'nde, o sıralar kumral saçlarını küçük kızlar gibi iki saç örgü yapmış, beyaz önlüklü, orta yaşlı eczacı Umay Bayülgen'in bana ikram ettiği buz gibi ev limonatasının kokusunu duyarım. O bildiğin azıcık kekremsi, bizim burada 'eşki' derler, ekşi ve insanı ferahlatan narenciye kokusu! Bu sebeple İstanbul limonata, limon kokusu, limon ağacıdır benim için..."

Babasını limon kokusuyla hiç özdeşleştirmemişti. Şimdi, çok derinlere gömdüğü baba-kız anıları kontrolünden çıkıp birer birer ortaya saçılırken, babasıyla banyo lavabosunda dakikalarca ellerini beyaz sabunla yıkadıkları mutlu akşamlarda tenine yayılan o temizlik, o hamam kokusunu duymaya başladı. Ama babası limon diyor, limon kokusu...

"Önce o müthiş hikâyeleriyle ve limonatalarıyla aklımı başımdan alan, ardından beni bilgisi, derin algısı ve altın değerindeki samimi ilgisiyle tiryakisi kılıp her hafta Beyazıt'tan Kadıköy'e getirten eşsiz Umay Anne. İstanbul'a okumaya gelmiş, parasız, taşralı bir genç için nasıl bir nimettir bu? Bir akşam beni Kalamış'taki eve yemeğe davet edişi... Utana sıkıla, sonradan evim olacak o güzel yuvaya gidişim. Orada, on sekiz yıllık hayatımda bir evin içinde ilk defa binlerce önemli kitabın dizildiği bir kitaplıkla karşılaşmamın yarattığı şaşkınlık... Beni evin oğlu gibi bağrına basan, evliya görgüsü ve müthiş kahkahalarıyla Korkut Baba... O dönemde yine Alevilere yalan yanlış yakıştırmalarla hakaret edildiği, bu yüzden de kimliğimi saklamak zorunda kaldığım öz vatanımda, Kızılbaşların yeryüzündeki bütün canlara verdiği değeri ve hümanist gelenekleri kadim Kamlara bağlayan, iyilik dolu, geçmişi kim bilir kaç yüzyıl öncesine uzanan İstanbullu bir aile... Çarpılmıştım kızım. O iki kutlu insana duyduğum şükranı kelimelerle anlatmam imkânsız. Ve işte bu anılarımın hepsi mis gibi limon kokar hâlâ!"

Demek babası, evleneceği Ayten'den önce Umay'la Korkut'un hayatına ve ilgisine âşık olmuştu. Çarpıldığı şeyler içinde limon dâhil her şey ve herkes vardı ama annesi yoktu. Daha on sekiz yaşında... Çocukmuş babası.

"Belleğimizin, kokulardan büyük belâsı var mı? 1500 yıl önce Mısırlıların icat ettiği limonatanın kokusu olmasaydı, belki o eczanede o sıcakta o limonatayı içmeseydim, bambaşka hayatlar yaşayacaktık..." dedi gülümseyerek içini çekerken.

O limon kokusu, o buz gibi limonata olmasaydı, İstanbul'a okumaya gelmiş delikanlı sıcaktan bunalıp, kaybolduğu Kalamış'ta o Kayın Eczanesi'ne girmeseydi, şimdi Defne olmayacaktı. Her şeye rağmen hayatta olmak güzeldi. O andan başlayarak, limon ve koku-

sunun kendi varoluşuyla ilgili bir anlamı olduğunu düşündü Defne. Bu koku bilgisi, kızgınlığını biraz serinletti.

Bu sırada ayakta kitaplığın önünde dikiliyorlardı ve babası eline aldığı küçük bir not kâğıdına kurşunkalemle, şapkaya benzeyen ama aslında *Küçük Prens*'in ünlü 'fil yutmuş yılanı'nı çiziyordu. *Evet, hatırlamaz olur mu hiç? Şimdi birdenbire sanki dünmüş gibi hatırlıyordu Defne, bunu çizmeye bayılırdı. Her keresinde babasının şapkanın altındaki fille yılanı görüp görmediğini sınamaktan bıkmazdı. Babası da oyunu hiç bozmaz, o, resmi tamamlayana kadar sabırla bekler, sonra dosdoğru bilirdi yanıtı. Öyleydi babası, hep öyle olmuştu: sabırlı ve dürüst. Sade ve düz bir insan. Tahmin edilebilir olmanın güven ve huzur vericiliğinde bir kale. Bu defa babasından bakışlarını kaçırmadan güldü Defne. Aslında sessizce bakışıp, birbirlerine gülümsediler; buruk ama basbayağı bir gülüştü işte. Ancak baba-kızın paylaşabileceği, yıllarca ertelenmiş bir gülüş. Az da olsa ortak anıları bulunan çocuk-ebeveyn arasında bir gülüş. Demek ki, vardı! Defne'nin onu seven, ayrı geçen değil yılları, ayları bile sayan bir babası ve onunla anıları vardı.*

"Umay Ninem bilseydi... Eğer bilseydi, annemin benimle görüşmeni engellediğini, ona engel olmanın mutlaka bir yolunu bulurdu..."

"Seni görmemi istemeyen annen değildi Defne. O, Aysu ve onun çocuklarını görmemi istemedi. Ablan da her zamanki gibi anneni dinledi. Bir kere Peker'le, Aysu'nun kocasıyla tanıştım."

Peker'le bile görüşmüş...

"Annem değil miydi?" diye şaşırdı Defne. Gerçekten şaşırmış, hattâ sarsılmıştı.

Babası gözlerini kaçırarak, 'hayır' anlamında başını salladı.

"Kim, baba başka kim senin küçük kızını görmeni engelleyebilir ki? Kimin gücü yeter buna? Olur mu hiç böyle bir şey?"

derken, aklına düşen kişi yüzünden çığlık atmak için açtığı ağzını bir eliyle kapayıp, dehşet içinde kalakaldı.

Babası, sanki ağlamamak için dudaklarını birbirine bastırmış, yere bakıyordu.

"Hayır. Olmaz. Yok. Umay Ninem öyle bir şey yapmaz!" dedi Defne. Şoka girmiş olmalıydı. "Hayır hayır! Yok, olamaz!" diye üst üste söylenerek, çantasını kaptı, aceleyle kapıya doğru gitti. *Derbal gitmesi, hemen buradan çıkması gerekiyordu. Yalanın da bir sınırı olmalıydı! Daha duramazdı burada. Bir saniye daha duramazdı. Hiç!*

"Buna mecburduk Defne, bağrımıza taş basmaya mecburduk. Anlasana başka şansımız yoktu kızım!"

Mecburmuşlar! Ne demek mecburduk? Sen hem çocuğunu terk edeceksin, hem de yıllar sonra bir gün ortaya çıkıp, kayıp yılları için o çocuğun hayatta en yakını olan, ona okul, ana, hoca, yol gösterici, şifacı olmuş, bilgelik yapmış, handiyse hayatını ona adamış büyükannesini suçlayacaksın! Yok, bu kadarı da olmaz artık!

Defne, babasının evini terk etmeden önce, ona inanmadığını söylemek için geri döndü ve o zaman babasının ağladığını gördü. Ağzındaki sözler küçüldü, büzüldü, eridi. Ağzında tek bir söz bile kalmadı. Bir insan kaç yaşına gelirse gelsin, babasının ağladığı an sarsılır, yerin dibine batar. İster iyi, ister kötü, ister uzak, ister yakın olsunlar; babalar ağladığında çocuklarının bütün dengesi sarsılır. Evlâtlar, babalarının ağladığı ânı bir daha asla unutamazlar. *Yoksa? Sakın babası ciddi olmasın? Babası ciddi miydi? Olabilir miydi bu?*

"Neden?" diye fısıldadı, yüzü kederden sapsarı, çantasını yere bırakırken.

"Çünkü sen bir kam olarak doğdun Defne!"

21. BİR GÜN ŞEHRE BÜYÜLÜ BİR GEYİK GELİR

Cuma Sabahı

Onlar daha Yazılıkaya'ya varmadan, şehirde gezen büyülü bir geyik söylencesi Çorum'a yayılmaya başlamıştı. Bazı meraklı vatandaşlar, Çorum saat kulesi civarında dolaşan yabanî bir geyik hakkında bilgi almak için valilik ve belediyeyi arıyordu.

"Hakikaten yorgun olmasam güleceğim de... Gülemiyorum, Hanımefendiciğim!" diyerek cep telefonlarından birini kapatıp, cebine koydu vali. Sonra konforlu makam aracının arka koltuğunda yan yana oturduğu Umay Bayülgen'le konuşmaya devam etti: "Bir geyikle başa çıkamamışlar! Efendim, güya geyik büyülüymüş! Yani, ne diyeyim, bilemiyorum? Allah bize sabır versin!"

Çorum'un güneyinde, Yozgat il sınırına yakın bir bölgede yer alan antik Yazılıkaya Tapınağı'nda güpegündüz ortaya çıkıp, insanların ortasında dikilen yabanî bir geyik, sıradan bir olay değildi. Ancak Açıkhava Tapınağı'nı gezen yerli ve yabancı turistler kadar Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü'ne bağlı görevlileri de şaşırtan bu olayın nasıl olup, kilometrelerce uzaktaki Çorum saat kulesi civarına taşındığı bir muammaydı. Normal şartlar altında, 'Yaban Hayat ve Avcılık Şubesi' memurlarıyla, güvenlik kuvvetlerinin ivedilikle koruma altına alacağı bu 'sevimli hayvan'ın büyülü bir geyiğe dönüşmesinin iki nedeni olabilirdi. Ya Anadolu'da yaygın olan 'Geyikli Baba' efsanelerinin hâlâ canlı kalmasının altında yatan gücün tesiriydi bu ya da İstanbullu gazetecinin etkisi sandığından büyük olmalıydı. Çünkü hem vali, hem de emniyet müdürünün tüm çabalarına rağmen, henüz kaynağı bilinmeyen ama hızla yayılan bu söylentilerden birinde, Hitit Tanrıçaları ve defineleri hakkında araştırma yapan kızıl saçlı gazeteci kadın, sadece kendisine görünen bir geyikle ortadan kaybolmuştu. Bir söylentiyi onu saçma bulanların bile tekrarladığı düşünülürse, şimdi Yazılıkaya'da ortaya çıkan yabanî bir geyiğin Çorum saat kulesi çevresinde dolaşan büyülü bir hayvana dönüşmesi belki anlaşılabilirdi.

"Hakikaten işimiz zor!" diye kaşlarını kaldırıp yeniden içini çekti vali.

Valinin uykusuz ve zor bir gecenin ardından, işini gücünü bırakıp, apar topar bu geyiği görmeye gitmesinin nedeni, şimdiye kadar Çorum'da hiç yaşanmamış böyle bir olayı, hiçbir haber kaynağı olmayan yaşlı bir kadının kendisinden önce bilmesi değildi. Gelgelelim asıl amacı Defne Kaman'ı ulusal basına duyurmadan ve emniyetten önce bulmak olan vali, hayatı boyunca batıl inançlara hiç itibar etmemiş biriydi. Şimdi, altıncı hissinin abartılı gücüne kendisini tanıyan herkesi ikna etmiş olan bu

kadının şişirilmiş şöhretini sarsıp, küçük bir zafer kazanmaya da heveslenmiyor değildi.

"Geyik bizi bekliyor vali bey oğlum. Onun derdi senin adamlarınla değil ki. Bu geyik, bir elçi. Bizim onu itinayla korumamız gerekiyor, incitmeden, dikkatle."

Yok, artık buna dayanamaz, gülerdi... Vali tüm yorgunluğuna rağmen buna gülecekti, çünkü bu hakikaten komikti, ama gülemedi! Çünkü Umay Bayülgen'in yanında oturan Semahat, büyük bir saygıyla başını sallayarak, onun geyikle ilgili zıpır sözlerini onaylıyor, geniş cipin ön koltuğunda polisle yan yana seyahat eden Güneş Aytan da Kızılderili mitolojisindeki geyik söylencelerini anlatarak yaşlı kadını destekliyordu. "Yani biri sahaf dükkânı olan kültürlü bir kadın, öbürü Columbia Üniversitesi'nden koskoca tarih ve arkeoloji profesörü! Dünya nasıl bir hale geldi?" Vali Sabahattin Ali Okur, üç tane delinin arasında kaldığını düşünerek fena halde bunaldı.

"Geyik bize yardım etmeye geldi vali bey oğlum," diye devam etti Umay Bayülgen olağan bir şey söylermiş gibi sakince.

Hayır, kadın hem son derece zeki hem de Türkiye'nin devlet okulları ve üniversitelerinde eğitimin çok kaliteli, evrensel düzeyde saygın ve ciddi olduğu 1950'lerde fen okumuş bir eczacıydı. Herhalde yaşlılıktan böyle hurafelere inanıyordu? Gülmedi, daha doğrusu büyüklere saygısı nedeniyle tuttu kendini vali.

"Kadim Kamanlık geleneğimizde, biz fânilerin nefes alıp verdiği bu bölgeye 'orta dünya' denir. 'Orta dünya'daki her can, başka bir cana yardım için gelmiştir hayata. Mesela sen vali bey oğlum, gönlüne çocukken ekilen iyilik tohumuyla, kim bilir şimdiye kadar ne çok cana iyilik ettin, ne canlara dokunup, bükülen boyunları dikleştirdin... Yine mesela, bir yılan hayatı boyunca tarlalardaki ürüne zararlı fareleri yiyerek çiftçilere, sana, bana, çocuklarımıza iyilik eder. Yılanın sayısı farenin kökünü kuruta-

çok kadar arttığında, bu defa baykuşla şahin, bir de tilki çiftçilere ve toprağa iyilik etmeye başlar. Mesela, arılar olmasa meyveler olmaz, ağaçlar kalmaz. İşte şimdi bu geyik de öyle..."

"İlahi! Hay çok yaşayın hanımefendiciğim! Hah hah ha! İyi de bu saydıklarınız ekolojik döngünün doğal parçaları. Geyiğin bize yapacağını varsaydığınız iyilikle bunların ne ilgisi olabilir ki? Hah hah ha!" diyerek, nihayet kana kana güldü vali. Onun gülmesinden hiç alınmamış görünen yaşlı kadın, son derece ciddi bir sesle konuşmaya devam etti:

"Ah vali bey oğlum ah! Senin Kemal'e babalık etmen, dolayısıyla oğluna da elinin değmesi, rahmetli Korkut Dede'nin Karaca'ya en hızlı, en geniş bellekli bilgisayarı alması, eğitim masraflarını karşılamak için üniversiteyi bitirene kadar mirasından aylık bağlatması, Defne'nin onunla yıllardır arkadaşlık etmesi, Komiser Ümit'in Semahat'in sahaf dükkânına bakması ve bu sayede onun bana şimdi Çorum'da eşlik etmesi, Güneş Bey oğlumun Karaca'yı dün gece dağ taş arayıp, yaralıyken kurtarması, Karaca'nın bize avuçlarında umut getirmesi, bunlar da senin o 'ekolojik döngü' dediğin hayat çemberinin birer parçası değil mi? Hayatta kalmak için dayanışmak, türümüzün bir içgüdüsü, gönül borcu..."

"Ne ilgisi var efendim?" demek için kaşlarını kaldırıp, ağzını açan vali, 'Karaca'nın avuçlarında umut getirmesi meselesine takılmadan edemedi ama hemen sonra yaşlı kadının bir nefeste saydığı bu ilişkilerle, şimdi bir cipin içinde Yazılıkaya'daki geyiği görmeye gitmeleri arasında da bir ilişki olabileceğini o ânda sezdi. Bu, tam olarak ne olduğunu söyleyemeyeceği ama şimdi aynı amaçla birlikte seyahat edişlerine dair bir sezgiydi. Görünüşte hepsiyle farklı bir ilişkisi olan kayıp bir gazeteci kadını arıyorlardı, ancak aynı soruşturmadaki diğer kişilerden farklı olarak -Kemal, Karaca, Hakkı dâhil– onları bir arada tutan ve derinde

birbirine bağlayan başka bir şey mi vardı yoksa? Bilemedi, sadece sezdi. Böylece sorusundan vazgeçti. Bunu yerine kendisini de şaşırtarak şöyle dedi:

"Biliyor musunuz Umay Hanım, insan sizi dinlerken, hayatın bir bütün olduğunu yeniden hatırlıyor. Sizin insanı küçük resimlerden kurtarıp, büyük resme taşıyarak geniş alanda ferahlamaya, daha hacimli düşünmeye yönlendiren bir tekniğiniz var. İnsanlar üzerinde bıraktığınız teskin edici, âdeta yatıştırıcı şurup gibi etkinizin sebebi bu olsa gerek. Tabii aslında, şu anda fark ediyorum ki, tarifini yaptığım da karizmadır aslında."

"İnsan kendi aklını kullanmadan düşünüyorsa, o bahsettiğin bütün yatıştırıcı ilaçlar sadece 'plasebo' etkisindedir!" diye acı acı gülümsedi Umay Bayülgen. "Başkalarından ödünç alınmış fikirler, yeni fikirler bulmak için işe yaramıyorsa, sadece insan aklını tembelleştirir."

Bu sözleriyle onun bir eczacı olduğunu hatırlayan vali, merakını gidermek için sordu:

"İnsanı iyileştirecekse biraz plasebo etkisi fena mıdır yani?"

"Çok gençken boş umutla harekete geçebilmek, tecrübe açısından faydalıdır, idman olur. Fakat kocaman adamların hâlâ başkalarının çareleriyle kendi dertlerine deva araması olsa olsa hazindir."

Bunun üzerine herkes sustu. Onların konuşmalarına hiç katılmayan genç şoför ve polis dâhil herkes, diğerlerinin anlamadığını sanarak, aynı şeyi düşünmeye daldı.

Hattuşa ören yerinin bir buçuk kilometre kuzeydoğusunda bir dağ yamacında yer alan üstü açık iki kunt kayalıktan oluşan açık hava tapınağı Yazılıkaya'ya vardıklarında, sayıları elli-altmışı bulan, çoğunluğu Japonlardan oluşan turistlerin bir noktada toplanıp, heyecanla fotoğraf çektiğini gördüler.

"Defne buraya hayran kaldı, özellikle imparatorluk panteonunun liderleri hava tanrısı ile güneş tanrıçası onu büyüledi. Bu nedenle buraya iki defa benimle geldi. Beni en son aradığında da yine burada olduğunu söylemişti," diye açıkladı arkeolog Güneş Aytan, valilik makam cipi, turistik eşya satan büfenin bulunduğu otoparkta turist otobüslerinin arasında yer ararken.

"Az sonra göreceğiniz gibi, M.Ö. 15. yüzyıldan beri kullanılan Yazılıkaya tapınağında Hititli sanatçılar kayalara uzun sıralar halinde kendi tanrı ve tanrıça kabartmalarını muhteşem bir güzellikte işlediler. 3500 yıldır bozulmadan kalan bu kabartmalar insana hayatın gücü ve insanın geçiciliği konusunda esaslı bir estetik dersi verir."

"Defnem'e görünen, ama senin bulamadığın o geyik ilk burada mı ortaya çıkmıştı, Güneş Bey oğlum?"

"Evet, isterseniz size tam olarak yerini de gösteririm. Umay Hanım, bir görseniz, burası özellikle akşamları nasıl büyülü bir atmosfere bürünüyor, söze dökmek imkânsız..."

"Hiç merak etme, zaten bana bu geceyi burada geçirecekmişim gibi geliyor... Artık dolunay çözülmeye başlasa da hayal etmek zor olmasa gerek..."

"Olur mu hanımefendiciğim? İnşallah bu gece Defne Hanım dâhil hepimiz yataklarımızda güzel bir uyku çekiyor olacağız!" diyerek araya girdi vali.

"Demek Hititlerin çoktanrılı inancında, 'güneş' dişil bir güce sahip. Hâlbuki benim bilebildiğim kadarıyla, birçok pagan inanışta güneş ve ışık eril, ay ve karanlıksa dişil güçle sembolize edilir. Bu tezat ilginç değil mi?" diye sordu Semahat, valiyle birlikte Umay Nine'nin elini tutup cipten inmesine yardım ederken.

"Tuhaf değil mi, Defne de aynı soruyu aynı şekilde sormuştu bana. Evet, Hititler ataerkil sayılsalar da, çoğu çağdaş uygarlığa oranla dişil güce değer veren bir toplumsal bilince sahiptir.

Mesela, Kadeş Antlaşması'nı Mısır Kralı II. Ramses tek başına mühürlerken, Hitit Kralı III. Hattuşili ile birlikte İmparatoriçe Puduhepa'nın da mührü vardır. Ben bunu anlatınca, Defne de kadim Kamanlık geleneğindeki dişil gücün kıymetinden bahsetti. Böylelikle benim kafamdaki bir soruya da ışık tutmuş oldu. Eski Türklerin Sibirya'dan göçerek geldikleri yeni vatan Anadolu'da, Hitit geleneklerinden kalan Anadolu kültlerine kolayca uyum sağlayıp, eklemlenmelerinin bir nedeni, her şeyden önce her iki kültürde de kadının değerli olmasıydı."

"Evet, eski Türklerde kadın değerliymiş, ama birçok Doğu toplumundaki gibi, saksıda çiçek gibi, sözde kendi iyiliği için ev içlerine hapsedilmiş, güzelliği çuvalla saklanmış olarak değil. Kadın, bir kişi olarak eşit özgürlük ve eşit varlığıyla değerliymiş. Mitoloji yalan söylemez!" diye neredeyse öfkeyle açıkladı, Semahat. Onun bu öfkesini kendinden başka fark eden olmadı. Bu sırada Güneş Aytan ve onu gözaltında tutan polisle birlikte yan yana, otoparktan birkaç basamak yukarıda turistlerin toplandığı Yazılıkaya Tapınağı'na doğru yürüyorlardı. Onların hemen önünde Umay Bayülgen valinin kolunda yürüyordu.

"Ancak siz daha iyi bilirsiniz, Türkler Sibirya'dan Anadolu'ya geleli sadece bin yıl oldu. Hititler ise 3500 yıl önce buradaydı."

"Biz arkeologlar ve antropologlar, bazılarımız tarih kitaplarında filanca imparatorluğun bitiş tarihi diye yazılan tarihte herkesin ve her şeyin öyle birden yok olmadığını düşünürüz. Tarih sahnesinden silindiği söylenen kültürlerin, sanıldığının aksine kendilerinden sonra gelen yeni kültür ve insanlarla karışarak, yeryüzü sahnesinde farklı biçimde yaşamaya devam ettiğine inanan tarihçilerin de sayısı az değildir. Şimdi DNA testleri de bu teorimizi doğruluyor."

Bu sözlerinden sonra ona ilk defa alıcı gözle bakan Semahat, adamın sinir olduğu tamamen tıraşlı 'dazlak' kafasının artık ken-

disini fazla rahatsız etmediğini, hattâ hoş bile göründüğünü, ona karizma kattığını düşündü.

"Hiçbir gen ve kültür yeryüzünden tamamen kaybolmuyor, daima evriliyor, diyorsunuz... Çorumlular, düşük oranda da olsa Hitit geni taşıyabilir yani."

"Burada henüz bir gen araştırması yapmadık, ama bence öyle olması çok normal. Zaten dikkatle bakın, sadece buralılar değil çevre illerin insanlarının da eski kültürlerle kaynaştığını göreceksiniz. Genotipe gerek yok, fenotip bile yeterli yani!"

"Neye bakın, dediniz?"

"Yani genetik ve çevresel etkenlerin yarattığı özelliklerin canlının dış görünüşüne yansıması manasında söyledimdi. Bu arada sana Semahat diyebilir miyim? Bu hanımlı, beyli konuşmaları yaşlandığım vakte saklıyorum, izninizle..."

"Tabii, lütfen. Ben de sana Güneş diyeceğim bundan böyle."

"Okey Semahat! Sağ ol. Tamam, şimdi soru şu: peki Türkler veya Kürtler, Ermeni ve Yahudiler, Lazlar, Çerkezler falan... Bu topraklarda onlardan önceki hangi eski kültürlerle karışmıştı? Bizanslılar meselâ... Artık mitolojisinden mutfağına kadar eski Yunan'ın Hititlerden oldukça fazla etkilendiğini her yeni Hitit bilgisine eriştiğimizde daha iyi anlıyoruz."

"Bu senin hava tanrısı dediğin, Hititlerin gök tanrısı olmalı! Eski Türklerin Bay Ülgen'i herhalde..." diye onun lafını kesti Umay Bayülgen. Koluna girmiş olan valiyi durdurup, arkalarından gelen Güneş'le Semahat'i beklemişti.

"Ah evet, Defne de bana Türklerin tabiat tanrıçası Umay Ana ve Bay Ülgen'den bahsetmişti. Sizin ad ve soyadınız bu bakımdan müthiş! Fascinating!" derken, Güneş Aytan az ileride gördüğü şeyden ötürü adeta dondu kaldı ve hayranlıkla bağırdı: "Aman Allahım!"

Valinin geldiğini gören görevliler, elli-altmış kişilik turist grubunu uyararak, onların kapattığı yolu açmışlardı. O kalabalığın ortasında, çevresinde yaklaşık üç metre çaplı bir güvenlik dairesi oluşturulan çok güzel iri bir geyik, mağrurca dikilmiş, görenleri büyüleyerek oracıkta duruyordu.

"Bu nasıl güzellik? Bir tabiat mucizesi olmalı bu hayvan!" dedi Semahat gözlerini geyikten ayırmadan.

"Vay canına!" dedi vali.

"Allah'ın işine bak, avlamaya kalksan asla yakalayamazsın, şimdi gelmiş bekliyor hayvan!" diye gözlerini geyikten alamadan ilk defa konuştu polis. Bu sırada Doğa Koruma ve Milli Parklar bölge müdürlüğünden bir memur saygıyla valiye yaklaştı:

"Hoş geldiniz sayın valim! Bu nasıl bir hayvan vallahi anlayamadık! Üç kişi uğraştık, boynuna ip bağlayıp çekmeyi denedik ama kımıldatamadık inanın! İpi de dişleriyle parçaladı, attı. Bayıltıcı iğne yapacaktık, ama sizden emir alana kadar beklememiz söylendi bize efendim."

Bu sırada valinin kolundan çıkıp, geyiğe yaklaşan Umay Bayülgen, "Ayçöreğim'den haber var mı? Acaba bana hâlâ kırgın mı?" diye sordu. İnsanlar dönüp, kır saçları örgülü, yeşil keten entarisinin kollarından püsküller sarkan, yuvarlak turuncu hasır çantası omuzunda asılı yaşlı kadına baktılar. Bir safari gezisindeymiş gibi uzaktan fotoğrafını çeken turist kalabalığından bezmiş olduğu anlaşılan geyik de başını çevirip Umay Nine'ye baktı. Fakat sanki bakıp da onu görünce huysuzlandı, ön ayaklarını kaldırıp, toynaklarını sertçe yere vurdu, başını yere eğip, muhteşem boynuzlarını iki yana huysuzca salladı. Geyik hareketlenince çevresindekiler çığlık atarak kaçıştı, görevliler turistleri uzaklaştırmaya çalıştı. Geyik âniden sakinleşince, kargaşa büyümeden yatıştı. Ancak geyik yine aynı noktada dikilmeye devam etti.

Bu sırada korkup, bir adım bile geri çekilmemiş olan Umay Nine, usulca elini geyiğe doğru uzattı. Ancak hayvan toynaklarını yere vurarak ona arkasını döndü.

"Aman hanımefendiciğim dikkat edin! Siz onun böyle durmasına aldanmayın, sonuçta yabanî bir hayvan bu!" diyen vali, endişeyle yaşlı kadını kolundan çekip korumaya çalıştı. Ancak kolunun çekilmesiyle dengesini kaybeden Umay Nine hafifçe sallandı. Onu yere düşecek sanarak âni bir hamleyle üzerine atlayıp kucaklayan Güneş Aytan'ın bu sırada Yazılıkaya'nın engebeli, taşlık zemininde ayağı kayınca, birlikte yere yuvarlandılar. Ancak Güneş Aytan, düşerken yaşlı kadının altına yatarak, onu sivri taşlardan korumayı başarmıştı. Tasalanan vali, telaşla Umay Nine'yi yerden kaldırırken korkunç bir gürültü duyuldu. Yazılıkaya, kim bilir kaç yüzyıl sonra yeri göğü inleten tiz bir çığlıkla yankılanıyordu. Çığlıkla böğürtü arasındaki ses öyle güçlü, Yazılıkaya yankıya öyle uygundu ki, bu ses dağa-taşa yayıldı; yerin üstü, altı ve havadaki tüm canlılar bunu duydu, iliklerine kadar hissetti. Diğer bütün canlılar sustu ve o sesi dinledi. Çellonun en tiz tonları kadar irkiltici, fakat kalın bir ses. Hayatında hiç geyik sesi duymamış olanlar bunu güçlü öküz böğürmesi ile tiz at kişnemesinin karışımına benzetirler.

İlk toparlanan vali oldu. Geyiğin kimseye zarar vermediğini saptadıktan sonra yerden kaldırdığı yaşlı kadınla Güneş için su ve ilk yardım için emirleri yağdırmaya, bir yandan da turistleri yatıştırmaya başladı. Geyik, dağı taşı inleten kendi çığlığının etkisiyle titriyor, kafasını iki yana sallıyor ama kimseye saldırmıyordu. Düştüğü taşlık zemine çarptığı elinde oluşan burkulma ve sürtünme kaynaklı yaraları ovuşturan Umay Bayülgen, bu sırada bir tüfeğin ucunda içine uyuşturucu ilaç dolu kapsüller yerleştirilmiş iğneyle geyiğe doğru yaklaşan yaban hayat ve avcılık şube müdürü kadın veterineri gördü:

"Bu hanımı derhal durdur vali bey oğlum, sakın uyutmasınlar geyiği!" dedi Umay Bayülgen telaşla.

"Hanımefendiciğim, öyle diyorsunuz ama Allah korusun ya sizi tepseydi, sonuçta yabanî bir hayvan bu! Bayıltıp, ormana bırakacaklar zaten, merak etmeyin!"

"Yok, bu geyik bize canlı, uyanık ve sağlam olarak lazım! Aman, bütün canlar aşkına oğlum, yalvarırım gözün gibi bak ona!"

Sonra attığı çığlığın etkisiyle hâlâ nefes nefese kalan geyiğe döndü ve kimse ne olduğunu anlamadan geyiğe doğru yaklaştı, yerdeki taşların kanattığı elini ona doğru uzattı:

"Yok kuzucuğum, merak etme, bak iyiyim ben... Tek derdim Defnem'dir, başka da hiçbir derdim yoktur!" dedi. Vali kendini de tehlikeye atıp, yaşlı kadının kolundan tutarak, geri çekmek için uzanıyordu ki geyik döndü, muhteşem ahu gözlerini yaşlı kadına dikti, boynunu eğerek uzun uzun onu inceledi. Bir kadınla bir geyiğin bakışmasını daha önce görmemiş olan herkesin bu manzara karşısında ağzı açık kaldı. Ortalık âniden sessizleşti. Yazılıkaya göklerinde kuşlar ve toprağın üstüyle altındaki börtü böcek sustu. Ağaçlar ve yapraklar sustu. Sular ve toprak sustu. Can taşıyan her şey sustu. Sanki biri konuşsa bu olup bitenin sebebi bir sihirmiş ve o bozulacakmış gibi hep birlikte sustular. Geyik, kısa bir süre sonra gururlu duruşunu hiç bozmadan, hafifçe başını yaşlı kadına doğru yaklaştırdı, boynuzları ona zarar vermesin diye dikkatle başını eğdi ve onun kendisine dokunmasına izin verdi.

Umay Bayülgen eliyle geyiğin kızılımsı sert kıllarla kaplı güzel başına dokunduğu anda gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Yaşlı birinin ağlaması yeterince yürek burkucudur. İri bir yabanî geyiği severken ağlayan yaşlı bir kadınsa görenlerin gözlerini yaşartabilir. Sessizlik gözyaşlarının sesiyle bozuldu. Onları büyülenmiş

gibi seyreden görevliler, vali ve turistler bir süre bu olağanüstü manzarayı duygulanarak izledi. Turistlerin bazıları dayanamayıp, alkışladı. Bu, hayatta görenlerin bir daha unutamayacağı çok özel anlardan biriydi.

Hemen toparlanan vali, eliyle işaret ederek iğneli tüfeği taşıyan veteriner hekimi durdurdu, ama o ve yardımcısı endişeyle tetikte beklemeyi sürdürdü.

"Alkış, alkışlar sana..." diye fısıldadı kadın geyiğe.

Yaşlı kadının herkesi etkisi altına alan güçlü 'altıncı hissi' efsanesini burada yok edeceğini düşünerek Yazılıkaya'ya gelen vali, gözlerini ondan ayırmadan hemen yanında sevinçten ağlayan Semahat'e fısıltıyla sordu:

"Siz bilirsiniz Semahat Hanım, nedir bu alkışın yerli yersiz kullanımı böyle?"

"Eski Türkçede alkış, teşekkür anlamına geliyormuş vali bey," dedi Semahat eliyle yüzündeki yaşları silerken.

"Eski Türkçe derken, Osmanlıca mı diyorsunuz?"

"Hayır, eski Türkçe, Türkiye Türkçesinden önceki öz Türkçe manasına vali bey."

"Hımm, öyle mi? Güzelmiş..."

"Eski Türkler, değerli büyüklerini son yolculuğa bu yüzden alkışlarla yolcu edermiş... Cenazelerimizdeki alkış geleneği, meğer eskiden beri kültürümüzde varmış, ben de Umay Nine'den öğrendim..." diye ekledi burnunu çekerek.

Yazılıkaya'da yabanî bir geyik ile yaşlı bir kadın arasında yaşanan olağandışı yakınlığa şahit olan diğer insanlar gibi etkilenen vali, mesleki bir refleksle bu olayın Çorum turizmine kazandıracağı ivmeyi düşünüyordu. Bütün deneyimli yöneticiler gibi, vali de çalıştığı şehirlerde daha önce sıradışı bazı olaylara şahit olmuştu, ancak bu defaki bambaşkaydı. Ancak hem iki gündür

bulunamayan gazeteci kadın, hem de az önce yaşadığı mantıkdışı olaylar onu huzursuz ediyordu.

"Akıl ve pozitif bilim konusunda keskin düşünceleri olan bir ailede büyüdüm vali bey. Annem biyolog, babam kimyacıdır. Bizim evde ben ve kardeşim ancak gözle görülene inanarak ve her şeyin mutlaka akıl yoluyla bir açıklaması bulunduğunu kabul ederek büyüdük. Babaannem de Sufi'dir zaten, akıl ve vicdanın hürriyetine gönülden inanırdı rahmetli..."

Vali, geyikle konuşmaya devam eden yaşlı kadını hayretle ve sevecen bir gülümsemeyle seyreden insanları ürkütmeden durumu nasıl kontrol altına alacağını düşünürken, yanına yaklaşan arkeolog Güneş Aytan alçak sesle anlatmaya devam etti:

"Dolayısıyla hayatımı mitoloji ve antropolojiye zevkle adamış olmam, pozitif bilime karşı olduğum anlamına gelmiyor."

"Estağfurullah Güneş Bey, ne demek o öyle? Biz, sizin gibi dünya çapında kabul gören beyinlerimizle gurur duyuyoruz efendim!"

"Sağ olun. İzniniz olursa, Umay Bayülgen'in kadim Kamanlık geleneğinin artık gerçeküstü sayılan ritüelleriyle günümüz problemlerini çözme çabası karşısında duyduğunuz kaygıyı anladığımı söylemek isterim. Çünkü bu daha önce benim de düğümlendiğim kavşaktır."

Vali, biraz önce Umay Bayülgen yere düşerken kendi bedenini ona siper eden ve Defne Kaman'la bir gönül ilişkisine girdiğini hiç saklamayan bu cesur adama dikkatle baktı. Çorum'a geldiğinden beri düşüncelerinden ödün vermeden, hem yöneticiler, hem de yerli halkla iyi diyalog kuran Güneş Aytan, büyük olasılıkla agnostikti ve kırk beş yaşlarında olmalıydı. Onun içki içtiğini saklamamasına, sabahları düzenli koşmasına, yoga ve aletli spor yapmasına, davet edildiği Cuma namazlarına hevessiz olmasına rağmen hâlâ köy kahvelerinde ısrarla sohbetlere davet edilme-

sinin nedeni –elbette erkek olması dışında–, 'şeytan tüyü'ne sahip olması değildi. Kazı alanında çalışırken gerekirse sadece elma, leblebi ve suyla yetinip, toprak üzerinde uyuyacak kadar çevreyle barışık olsa da, fikirlerini savunurken hiç uysal olmayan bu adamın sırrı başka yerdeydi. Vali Sabahattin Ali Okur'a göre, Profesör Güneş Aytan, *'cahil' ile 'bilgili'nin zekâ olarak birbirinden üstün olmadığına dair samimi inancını karşısındakine hissettirmeyi başarıyordu.* Onun insan ilişkilerindeki başarısının sırrı, cehaleti diplomayla değerlendirmeyen, kendini insan olarak herkesle eşit tutan, bilgiye saygı duyan bir kişi olmasında saklıydı.

"Biliyorsunuz vali bey, 20. yüzyıl ortasına kadar bilimin, mitsel ve mistik düşünceye karşı olduğu inancı yaygındı. İşte benim annem ve babam, Türkiye'de bu pozitivist düşünce altında 'science' eğitimi aldılar. Ama dünya değişti, özellikle teknolojinin gelişmesiyle artık koku, tat gibi duyuların da kimyasal bileşimi olduğunu sadece efsane ve mitolojilerin sesinden değil, bilimsel olarak da biliyoruz. Yani birtakım duyuların farklı insanlarca farklı algılandığına ikna olduk."

Gözlerini, aralarında bir sevgi bağı oluştuğu görülen geyik ve yaşlı kadından ayırmadan sordu vali:

"Artık eskiden açıklanamayan tabiat olaylarının bilimsel açıklaması yapılıyor olsa da, bu bâtıl inançları kapsayamaz! Yapmayın Güneş Bey ama..."

"Sizinle aynı fikirdeyim. İrrasyonel olan her şey akıllı insanlar için rahatsız edicidir. Benim arkeolojinin yanı sıra antropoloji çalışmamın asıl nedeni budur vali bey."

"Antropoloji, bilinmezin bilimsel açıklamasını nasıl yapabilir Güneş Bey? Bildiğim kadarıyla, ilkel kabileleri inceleyen bir beşeriyet bilimidir antropoloji. Bunun pozitif bilimle direkt ilişkisini anlamakta zorlandığımı itiraf etmeliyim!"

"Antropoloji, düzensizliğin arkasındaki düzeni insan gelenekleri üzerinden anlamamızı sağladı. Şöyle söyleyeyim: 'chaos'un, yani bildiğimiz kaosun içindeki harmoniyi gösterir antropoloji. Amerikalı Kızılderililerde ve Anadolulu Hititlerde vardı bu. Şimdi de Defne ve Umay sayesinde gecikerek öğrenmeye başladığım Türklerin kadim Kamanlık geleneklerinde olduğunu görüyorum."

"Enteresan! Yani diyorsunuz ki, teknoloji ilerledikçe, bilim eskiden ilkel dediğimiz geleneklerin içinde bilgelik kanıtları bulmaya başladı. Doğru anlıyor muyum sizi Güneş Bey?"

"Perfect! Mükemmel vali bey, siz kelime hazinesi zengin bir insansınız. Benim Türkçem biraz kılçıklı olsa da, başından beri sizinle daha rahat iletişim kurabiliyorum."

"Eeee, olacak o kadar, ben de söylemesi ayıp, Mülkiyeli'yim! Bizim zamanımızda Mülkiye, aptalı bile akıllandırmadan mezun etmezdi: hah hah ha! Boşuna çok kitap okutmazlardı bize! Ancak sakın benim akıldışı şeylere inanmamı beklemeyin Güneş Bey! Allah akıl vermiş, asıl kullanmazsak günah olur."

"Zaten öyle olmayacak. Güzel aklınız aynen yerinde duracak ama bakışınız genişleyecek. Demek istediğim, eskiden ilkel denerek küçümsenen yazısız kültür ve kadim inançların ortak yanlarını inceleyen antropoloji, bu geleneklerdeki düzen ve mantığı görmemizi sağlıyor. Bizim gibi arkeoloji milyarderi bir memlekette çok ama çok antropolog ve arkeolog yetiştirmeliyiz!"

"Vali bey oğlum, bu yavrucak güneşte yanmış kavrulmuş. Sevabına buraya bir şemsiye, su ve meyve kabı getirt çabucak! Sana zahmet olmazsa bana da bir sandalye bulursan çok iyi olur."

Umay Bayülgen ve geyiği göz ucuyla takip ederken, konuşmaya dalan iki adam, dikkatle bakınca, onun yavrucak dediği vücudu burnundan kuyruğa en az bir buçuk metre uzunluğunda olan,

omuz yüksekliği yüz yirmi santimetreyi bulan, çatallı boynuzları da neredeyse bir metreye yakın geyik onun elini yalıyordu.

"Şimdi sizin antropolojiniz bu tuhaflığın arkasında bir düzen ve mana mı buluyor Allah aşkına Güneş Bey?" diye içini çeken vali, onu geyikle kadının yanında bırakıp, veteriner hekimin yanına gitti.

"Sizleri de yorduk veteriner hanım, fakat yaşlı hanım, eczacı Umay Bayülgen'in geyiklere özel bir ilgisi var, ta İstanbul'dan şehrimize gelmiş, gönlünü kırmayalım. Hayvanı uyuşturmadan biraz idare edelim, izninizle..."

"Rica ederim vali bey, ama bu tehlikeli olur! Sonuçta bir yaban hayvanına bu denli yaklaşmak hiç de güvenli değil, bilirsiniz. Teyzemize bir zarar gelirse sorumlu biz oluruz. Ama bir şey soracaktım vali bey. Bu hanım, gazeteci Defne Kaman'ın anneannesi dediler, doğru mu acaba?"

"Evet, öyle" diye bu soruyu savuşturdu vali. Ne de olsa kendisi, Orman Su İşleri Bakanlığı'na bağlı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün Av ve Yabanî Hayatı Koruma şubelerinde artık veteriner hekimlerin çalışmalarını bizzat destekleyen idarecilerden biriydi. Çorum'a tayin edildiği ilk hafta böyle güzel ve çok özel bir tarih ve coğrafyaya sahip şehrin sınırları içinde tükenme tehdidi altında olan hayvanları gözeterek, Çorum Av ve Yabanî Hayvanları Koruma şubesinde ivedilikle veteriner hekim ihtiyacı olduğunu Ankara'ya yazmıştı. Şimdi konuştuğu İzmitli kadın veteriner artık bu şubenin müdürüydü.

"Kızıl geyik, bu değil mi?" diye sordu vali, Umay Bayülgen'in yanında evcil bir hayvan gibi dikilen geyiği işaret ederek. Aslında konuyu Defne Kaman'dan uzaklaştırmak istiyordu.

"Evet efendim. *Cervus elaphus maral*. Bakın, uzun bir başı ve uzun kulakları var. Postunun başı ve boynu daha koyu renkli, kahverengi-bronza yakın. En az iki yüz elli kilo vardır bu geyik.

Baharda boynuzlarını kaybetmiş olduğu düşünülürse, bu taze boynuzları kışa doğru bir buçuk metreyi bulur. Kızıl geyiklerin İspanya ve Kafkaslar'daki alttürlerinde bulunan yelesi bizim Anadolu'da yoktur."

"Kaç tane kalmıştır bu güzel geyiklerden kim bilir?"

"Aşırı ve bilinçsiz avlanma nedeniyle Türkiye'de sadece beş bin tane kaldığını tahmin ediyoruz maalesef vali bey. Beni bir hekim olarak şaşırtan, bu hayvanın eczacı hanıma gösterdiği evcil davranış... Acaba daha önceden hayvanı görüp, beslemişliği var mı? Mâlûm Defne Kaman çevre sorunları ve doğal hayatla ilgili bir gazeteci; yunus parklarının kapatılması için yıllardır verdiği mücadeleyi bizler de destekliyoruz. Acaba anneannesiyle gelmiş ve bu geyiği beslemiş olabilirler mi buralarda?"

Onun Defne Kaman'ın okuru ama gazetecinin kayıp olduğundan henüz bihaber olduğunu anlayan vali, Çorum'a ilk kez geldiğini bildiği Umay Bayülgen ve geyik konusunu şimdilik bir kenara bırakmaya karar verdi.

"Aslında üç gün önce Yazılıkaya'ya geldiğini duyduğumda, kendisiyle tanışmayı çok istedim ama bir köylümüzün ineği doğum sorunu yaşıyordu, oraya gitmem gerekti..." diye ekleyen veterinere:

"Bakın, bu hiç aklıma gelmemişti. Haklı olabilirsiniz veteriner hanım, ancak benim şimdi merkeze dönmem gerekiyor. Burada iki polis bırakıyorum, siz veya yardımcınız da kalabilirse sevinirim. Umarım bir süre sonra geyik geldiği gibi kendi ailesine dönecektir. İşinize müdahale etmek istemem, ancak eğer bir tehlike sezmezseniz, hayvanı uyuşturmamanızı rica edeceğim. Sizin şubeden bir bahçe şemsiyesi, su dolu bir kova ve bol bol meyve, ayrıca Umay Hanım ile arkadaşı Semahat için birer sandalye getirmelerini isteyeceğim. Bir ihtiyacınız ve/ya eksiğiniz olursa Milli Parklar'dan alsınlar."

"Siz merak etmeyin vali bey, biz Defne Hanım'ın ninesini rahat ettiririz."

"Yakında sizinle tanışması için de bir fırsat buluruz inşallah!"

"Çok sevinirim vali bey. Defne Kaman bu memleketin vicdanlarından biri, özellikle biz kadınların umutla çalışması için onun gibilerin verdiği desteğin önemini tahmin bile edemezsiniz..."

Veteriner hekimin yanından ayrılıp, genç makam şoförüyle otoparka giderken, geyiğin birkaç metre arkasında bekleyen polislere yaklaştı:

"Bak, avcı taslaklarını buraya yaklaştırmayacaksınız oğlum! Bu iki hanım yakınım olur, onlar da size emanet! Herhalde farkındasınız, Çorum'un şöhreti size bağlı, ona göre!" diye tembih etti. Başıyla, Umay Bayülgen'le konuşmakta olan Güneş Aytan'ı eliyle yanına çağırırken, "Artık kimi kimden koruyorsam?" diye kendi kendine söylendi.

"Güneş Bey, siz burada Umay ve Semahat Hanım'la kalın, maşallah ikisi de kendi başlarının çaresine bakacak kadar akıllı, uslu kadınlar ama burası Türkiye, emniyet müdürü bile olsa kadını zayıf kabul eden zihniyet hâkim. Ne olur, ne olmaz, siz onlarla dönersiniz akşama..."

"Seve seve kalırım vali bey, ama dün gece arazide Karaca'yı bulup, hastaneye götürdüğümden beri beni –zanlı mı denirdi?– suçlu gören emniyet müdürü bu duruma ne der? Sizi zor duruma sokmayayım?"

"Merak etmeyin, buranın en yüksek idarî âmiri hâlâ benim. Sizin polisi de burada bırakırız, hem işe de yarayabilir.

"İyi, bize yiyecek de yollatırsanız iyi olur, bugün saatler ve öğünler karıştı... Defne'yi bulana kadar hepimizin sağlam ve sağlıklı kalmamız önemli..."

"Bildiğiniz bir şey varsa, şimdi benimle paylaşsanız iyi olur Güneş Bey, çünkü ulusal basını daha ne kadar buraya akın etmekten alıkoyabiliriz bilmiyorum. Daha önemlisi –aramızda kalsın–, ben artık hakikaten Defne Kaman'ın başına kötü bir şey gelmesinden endişe duymaya başladım. Bu defineci ve kaçakçıların gözü dönmüş olmalı!"

"Karaca'nın bize yardımcı olacağını düşünüyorum vali bey. Defne bu çocuğu çok seviyor ve onun için endişeleniyordu. Biliyorsunuz, biz Defne'yle daha yeni tanıştık, ancak... Sanki çok eskiden tanışıyormuşuz gibi bir ortak düşünce ve bakış akrabalığımız olduğunu keşfettik. Hayatta çok ender şanslardan biri..."

"Karaca, diyordunuz Güneş Bey?"

"Evet, Karaca diyordum... Bakın vali bey, ben Defne'nin Karaca veya onunla ilişkili birileriyle ilgili kaygılandığını hissettim."

"Karaca'yla ilişkili kişi kim olabilir ki? Babası mı yani? Bizim Kemal mi? Yok canım, onun bu kaçakçılarla ne ilgisi olabilir ki?"

"Kemal için söylemiyorum ama tarihî eser kaçakçılıklarının rehber, arkeolog, müze çalışanları ve hattâ arkeologların da içinde bulunduğu bir ekip olarak çalıştıklarına sık sık rastlanır. Bu açıdan Emniyet müdürü pek haksız değil, aslında ben bile zan altındayım vali bey!"

Bu sırada valinin kendi özel cep telefonu 'Başın öne eğilmesin, aldırma gönül aldırma!' şarkısıyla inleyerek çaldı. Bütün aramaların nostaljik bir telefon sesiyle çaldığı telefonunda vali, annesi için onun en sevdiği şairin dizelerinden bestelenen bu şarkıyı seçmişti. Babasının vefatından sonra yalnız yaşamaya inat eden annesini merak ettiği için yüzü bulutlanarak hemen açtı telefonu.

"Anne, iyi misiniz? ... Maşallah maşallah! ... Olsun, denize de gelecek yaza girersiniz inşallah! Ben mi? Yok canım, bir

şeyim yok! İyiyim, iyiyim... Bozkırda yaz daha sıcak tabii... Yorgunluğum ondandır. Rüyanızda mı gördünüz? ... Rüyanın tersi çıkar derler, anneciğim... Yok, sıkıntıda falan değilim. Çok şükür, onlar da iyi, ellerinizden öperler. Sağ olun! Ben seni akşama arar, uzun konuşurum. Haydi, sağlıcakla kalın anne. Ellerinden öperim." Tam telefonu kapatmıştı ki, bu kez nostaljik sesle yeniden çaldı telefonu. Arayan kıdemli şoförü Hakkı'ydı. Yeğeni Yaşar'ın üç gündür eve gelmediğini yeni öğrenmişti.

"Bazı geceler o uğursuz arkadaşlarıyla çekip giderdi ama en fazla bir gece sonra dönerdi eve sayın valim! Allah esirgesin, ya başına fena bir şey geldiyse? O bana kardeşimin emanetidir! Yaşar, huysuz, inatçı, biraz yaramazdır ama evlâdım gibi büyüttüğüm, bana kız kardeşimin yadigârıdır işte..." diye ağlamaya başladı.

"Dur bakalım, dur hemen meraklanma Hakkı! Ben şimdi Yazılıkaya'dan dönüyorum, sen hemen valiliğe gel bakayım," derken yanındaki Güneş Aytan'la göz göze geldi.

"İkisi de son üç gündür kayıp!" diye endişeyle fısıldadı, "Defne ve Yaşar!"

Defne, Karaca'nın babasına ders vermek için giriştiği riskli oyunu Yaşar'a ağzından kaçırdığını, Çorum'a geldiği ilk gece öğrenmişti. Karaca, daha sonra, Yaşar'ın da madde bağımlılığı zaafıyla bu bilgiyi soygunculara uyuşturucu karşılığında takas ettiğini öğrenmiş, bu konuda Güneş'ten yardım istemişti. Şimdi valinin arkasından, artık yüzündeki rahat maskeyi çıkartıp endişeyle içini çeken Güneş Aytan, bir an önce Defne'yi bulmak zorunda olduğunu biliyordu.

22. HERKESİN BİR BABASI VARDIR

"O gece babamla İstanbul'dan Çorum'a dönüyorduk. Senden ve Korkut Dede'den ayrıldığım için çok üzgündüm. Otobüs gece yolda yemek ve ihtiyaç molası vermişti. Şehirlerarası yolda büzüştüğün rahatsız bir otobüs koltuğunda uyanıp, 'hiçbir yerin ortasındaki' bir lokantada yemek ne berbattır, bilirsin. Çorba ısınmaktan bezmiş, köfte kurumuş, pilav taşlaşmıştır, sendeki tek iştahsa uykuyadır zaten. İşte o gece o yol lokantasında yan masada bir babayla çocuk görmüştüm, onları hiç unutamam!" demişti Karaca Defne'ye.

"Benimle yaşıt görünen oğlanla babası, tıpkı bizim gibi yolda yemek molasındaydı. Çocuk yemeği bitirip tabağı yalamaya başlayınca babası onu uyardı, devam edince bağırdı, sonunda yüzüne

bir tokat patlattı. Çocuk ağlamaya başlayınca ben de ağladım. Aslında o çocuğu kıskanmıştım. Çünkü hayatım boyunca, bırak tabak yaladım diye kızmayı, tabağı kırıp yutsam farkında olmayan bir babam oldu benim! Tabii babam o sırada ağladığımı da fark etmedi. Yıllarca ölen karısını özlemekten çok, yalnız kaldığı için dertleniyordu bence..."

Ne diyeceğini bilemeden alt dudağını ısırarak dinlemişti onu Defne. Bu arada 'Hiçbir yerin ortasında' deyimini İngilizceden çevirdiğini, aslında Türkçe karşılığı olan 'ıssızlığın ortasında' deyimini bilmediğini anlamıştı.

"Babam, annem yaşarken de benimle ilgilenmezdi ki... Çok küçüktüm ama çocuklar anlar, sen bilirsin... Komik gelecek belki, ama babam, ölen karısının benim annem olduğunu gerçekten kavrayamıyordu bence. Bazen diyorum ki, annem hayattayken beni seviyor diye, kendi öz oğlunu bile kıskanmış olabilir mi bu adam? Var mıdır böyle psikopatlık cinsi acaba? Bak, baban seni yıllardır aramadığı için üzülme diye anlatıyorum bunları. Benimki hep yanımdayken yoktu, üstelik bu adamın kendi çapında beni seviyor olması bile olası ha!"

İçi ezilmişti Defne'nin. Ezilmişti ama kalkıp şefkatle kucaklayamamıştı Karaca'yı. Sonuçta artık karşısında neredeyse 18 yaşında bir delikanlı vardı, üstelik dikkatli olmayı gerektirecek kadar hassas ve zekiydi. Çorum'daki ikinci gece babasının ayrı geçirdikleri yıllarda aslında kendisiyle ilgilenmeyi sürdürdüğünü, ancak anneannesi yüzünden bunu gizlemek zorunda kaldığını öğrendiği sırada Defne'nin aklına ilk gelen bu olmuştu. Bir gece, uçsuz bucaksız bir yolun ortasında salça kokulu bir lokantada tabağı yaladığı için babasından tokat yiyen hiç tanımadığı bir çocuk! Yok, bu değil! Defne, babasının hâlâ kendisini sevip, kolladığını öğrendiğinde, babasından tokat yiyen o çocuğu kıskanan Karaca'yı hatırlamıştı. Kıskançlığın yakıcı acısıyla başa çıkama-

yan çocuk kalbiydi aklına düşen. Babasının başka bir şehirde, başka bir evde, başka bir anneden doğan iki oğlu olduğunu sanarak, içinden onları gizli gizli kıskanırdı Defne. Kimse bilmez. Umay Ninesi bile bilmez. Aklına geldiğinde kovardı bu kıskançlığı ama aklına gelmesini engelleyemezdi. Bazen Timur'la oynarken suratını asıp, dakikalarca küsmesi bu yüzdendi. Timur da bilmezdi bunu. Hayat, büyük aşklar, büyük zaferler ve büyük acılar değildir zaten. Hayat tuhaf ve ışık hızında çakıp giden ayrıntılarda sakladığımız hasret ve kırgınlıklarımızla yüklü bir bohça, bir sırt çantasıdır. İçinde rüyalarımıza senaryo olacağını bilmeden biriktirdiğimiz hayallerimiz ve arzularımız...

"Umay Nine, Çorum'a döndükten kırk gün sonra annem için bir mevlit okutmasını ve annemi tanıyan herkesi bu mevlide çağırmasını istemişti babamdan," diyerek Defne'nin düşüncelerini böldü Karaca. "Anladığım kadarıyla amacı, babamın annemin arkasından sıkı bir veda töreni düzenlemesini sağlamaktı. Mevlidin ölenlerin ardından okunmasına karşın, aslında 'doğum' anlamına geldiğini, Hz. Muhammed'in doğumunu kutlayan Türkçe bir edebiyat eseri olduğunu anlatmış babama. Kimse bilmez değil mi? Dikkatle dinle, Arapça değil sözleri... İşin güzeli, Umay Nine'nin babama şifa için önerdiği o mevlit daha çok benim işime yaradı."

"Evet, mevlit Bursalı bir şairin, Süleyman Çelebi'nin mesnevi eseridir. Bizim Timur Bursalı ya... Hani anneannesi sana meyve suyu getirirdi Kalamış'taki bahçede? İşte o, yıllarca bize Bursa tarihi ve kültürünü anlata anlata ben de oldum bir Bursalı!"

Defne'nin Timur'la ilgili anlattığı her şeye hâlâ ilgisiz olan Karaca, kapının dışında onları dinleyen babasının onunla ilgili bu kısmı duymaması için fısıltıyla kaldığı yerden devam etmişti:

"Babam gerçekten de kırk gün sonra evde annem için mevlit okuttu. İş arkadaşları, müdürleri ve aileleri, komşular falan tıklım

aklım dolmuştu ev. Akın Amca da gelmişti mevlide. Tuhaf değil mi, o gün onun da orada olduğunu daha önce hiç düşünmemiştim, şimdi birden aklıma geldi. Hattâ salonda, kapının kenarında bir sandalyeye oturmuştu."

"Biz de her bahar bayramını mevlitle kutlarız. Umay Ninem her Hıdırellez ve Nevruz'da mevlit okutur. Komşulara, esnafa mevlit şekeri ve şerbet dağıtırız. Biliyor musun Karaca, ben çocukken tabiatın her baharda yeniden doğuş fikrini anlayamazdım. Çiçeklerin bir ağacın bebekleri olduğu fikri fazla soyut gelirdi bana."

"Ben Nevruz'u Kürt geleneği biliyordum."

"Biz Türkçe Nevruz deriz, Kürtler Newroz. Aslında Nevruz, Avrasya ve Ortadoğu coğrafyasına ait bir bahar kutlamasıdır. İran dâhil, Azeri, Gürcü, Kırım Tatarları, Tacikler, Özbek, Kazak, Kırgızlar, Kürtlerin ve Türklerin ortak bahar bayramı. Türklerin Göktürklere; M.Ö. 8. yüzyıldaki Ergenekon efsanesine kadar bağladıkları bir gelenek. Kürtlerse, 2500 yıl öncesi Kawa efsanesine bağlar Nevruz'u."

"Hızır ile İlyas mı kırlarda buluşurdu Hıdırellez'de neydi? Ne zaman kutlanıyordu bu Hıdırellez? Nevruz'la yakın değil mi birbirine?"

"6 Mayıs Hıdırellez, 21 Mart Nevruz. İkisinde de ateşten atlama geleneği var. Ateş antik çağda güneşi, enerjiyi, gücü temsil ediyor ya, su, toprak ve hava kadar önemli bir element," diye hevesle açıkladı Defne.

İlgilenmediği cümleleri 'delete' ederek konuşan Karaca da bu son kısmı "Hı hıı" diyerek geçiştirdi ve kendi hikâyesine devam etti:

"O mevlitten sonra babam biraz değişti. Sanki Umay Nine'nin sağduyusu doğru çıktı: babam annemin bizi terk edip başka bir yere kaçmadığını, hastalanıp öldüğünü nihayet kavradı. Mesela,

mevlitten sonra Hakkı Amcaların getirip dağıttığı helvayı yerken ağlayışı, beni yıllarca utandıran sersefil ağlamalarına hiç benzemiyordu. Babam o gün onurlu, üzgün bir erkek gibi ağlıyordu. Sonra annemin mezarına ilk defa beni de götürdü. Artık mezarlıkta içip, orada sızıp kalmayı, ertesi gün üstü başı çamur içinde eve getirilme sefaletini bırakmıştı. Mezarın üzerine çiçek ektirmiş, bakımını yaptırıyordu. Böylece ben de bazı geleneklerin, mesela toplu dua ritüelleriyle paylaşılan acının insanları iyileştirebileceğine ikna oldum."

Belki gerçeklerle yüzleşmenin acısını toplu ritüeller azaltabiliyordu, ancak bazen kendi gerçeğinin acısını paylaşacak kimse bulmak imkânsız olabiliyordu. Çorum'da yıllar sonra babasıyla buluştuğunda ondan öğrendikleri Defne'yi sevinçten havalara uçurmalıydı. Onu, kız çocuk diye sevmediği, bu yüzden evi terk ettiği söylenen ve yıllarca kendisini aramayan babası hakkındaki tüm bu iddiaların doğru olamadığını nihayet öğrenmişti işte. Aslında içten içe hep hayal ettiği gibi, babası onu sevmiş, gözetmiş, izlemiş ve çok özlemişti. Üzüntüsünden silip attığı çocukluk anıları, babasının özenle sakladığı *Küçük Prens* kitabının şeftali lekeli sayfalarında önüne açılmış, yedi yaşına kadar baba şefkatiyle büyüdüğünü ona hatırlatmıştı. Kıskandığı o iki oğlan çocuğu, aslında yüce gönüllü babasının evlât edinip, büyüttüğü çocuklardı. Üstelik çocuklardan birinin otizm gibi bir derdi olmasına rağmen babası onu öz evlâdı gibi seve seve sahiplenmişti. Ancak, o gece babasının evinde bütün bu öğrendikleri ve hatırladıkları onu mutlu edeceği yerde, daha çok üzmüştü. Aradan geçen yılları geri getirmek olanaksızdı ama bundan böyle babasıyla görüşebilir, onunla düşüncelerini paylaşabilir, bazı özel konularda ona danışabilirdi. *Sonuçta bir kadının mutluluğunu babasından fazla hangi erkek karşılıksız olarak destekler ki?* Fakat şimdi babasına kavuşmasının, ondan ayrı kalmasından çok daha ağır bir bedeli

olduğunu anlamıştı. Bu bedel, Defne'nin hayatındaki en değerli, en mükemmel, en sevgili insan: biricik anneannesi Umay Ninesi'ydi!

Geç de olsa babasına kavuştuğu gece Defne'nin sevincinin boğazına düğümlenmesi, onu sabaha karşı Anitta Otel'e bırakırken kucaklayıp, saçlarının kokusunu içine çekerek öpen babasına içtenlikle karşılık veremeyişi bu yüzdendi. *Yoksa aşk hiç bitmez; zamanın götürdüğü her şey çekilir, geçer gider, kurur, kaybolur ama eğer gerçekten var olmuşsa aşk mutlaka kalır!* Bu yüzden, Akın Kaman'ın kızına olan aşkının hiç ölmediği ortaya çıkınca, Defne'nin de bastırıp, gömdüğü yerden kendi aşkı ortaya saçılmıştı. Ancak bu aşkın görünür olmasını engelleyen sancı büyüktü. Babasına kavuşmak için şimdi de anneannesini mi karanlığa gömmeliydi?

"İnsan, neredeyse kusursuz bulduğu, bilgisine, basiretine, vicdanına çok güvendiği muhteşem birinin büyük bir hata yaptığını öğrenince ne yapar? Buna kalp dayanır mı? Umay Ninem bana bu kötülüğü nasıl yapabildi? Onu affetmem mümkün mü?" demek istedi, fakat bunun yerine sadece iki damla gözyaşı döküldü yanaklarına.

Babası otelin lobisinde sarıldığı, koklayarak öptüğü kızıl saçlarını okşarken, kendisine hâlâ mesafeli ve uzak duran Defne'nin yanaklarındaki yaşları sildi. Yüzünde her zamanki çekingen, mahcup, çelebi gülümsemesiyle:

"Herkesin bir babası vardır Defne, ama kimsenin seninki gibi bir Umay Ninesi yoktur. Hem de özbeöz büyükannesi. Benim gibi sıradan kişilerin yanlışlarının olağan kabul edilmesi, buna karşı yüzlerce insana hayır, şefkat ve şifa dağıtan sıradışı bir kahramanın tek bir hatayla efsanesinin yıkılması haksızlık olmaz mı kızım?"

"Yıllarca babasız kalmak... Bunu sadece bir hataya bağlamak doğru mu baba?" diye neredeyse küçük bir kızın bozguna uğramış sesiyle sordu Defne.

"Şifa ve umut, iyilik ve birlik dağıttığı binlerce insana bakınca belki de öyledir, Defne."

Defne, bu sözleri söylerken babasının yüzünde beliren hayranlığı görünce, onun kendi fedakârlığı konusunda Umay Nine'yi çoktan affetmiş olduğunu anladı. O zaman bir gün gerçek yanıtını öğrenmeyi hep endişeyle beklediği o soru yeniden belirdi önünde. Hiçbir ortak yanı ve bir aşk hikâyeleri olmayan babasıyla annesi neden evlenmiş, neden iki çocuk yapmışlardı? Şimdi babasının yüzünde apaçık görünen bu sorunun yanıtı, onun aklına gelen en korktuğu seçenekti. Evet babası, sırf Umay ve Korkut Bayülgen'e duyduğu büyük hayranlık ve sevgi yüzünden annesiyle evlenmişti. Yıllarca içini kemiren bu kuşku doğru çıkmıştı. Öte yandan, Umay ile Korkut; o ikisi öyle büyüleyici ve sıradışıydı ki, aynı şartlarda onun yerinde olsaydı, böyle bir yanlışı kendisi de yapmış olabilirdi. Kardeşlerin bile birbirine ihanet ettiği güvenilemez bir dünyada, tüm insanları eşit, bütün canlıları değerli kabul eden, her şeyin bir hikâyesi olduğuna gönülden inanan ve derdine çözüm aramak için yola çıkan herkese kapısı açık, görgülü, bilgili ve bilge iki kişiyle tanışmak kimin hayali değildir ki? Üstüne bir de onlarla yaşamak ve akraba olmak ihtimalinin taşralı bir genci nasıl baştan çıkartacağını anlamak pek de zor değildi. O gencin gizlemek zorunda kaldığı Alevî kimliğinin bu iki mübarek insanın evinde ve nezdinde diğer kimlikler gibi gönülden baş tacı edildiği de düşülürse, babasını sevmediği bir kızla evlendiği ve on yıl bu evliliği sürdürdüğü için kınaması zordu. Oysa kendi durumu farklıydı. O bir tercihinin bedelini ödemek zorunda kalmamış, kendi dışında gelişen olayların kurbanı olmuştu. Babasız büyümüştü işte! Annesiyse zaten Defne'nin karakterini hiç

benimsememiş, kendi kızının zekâsından ürkmüş, papağan gibi eğittiği ablası Aysu ile sembiyotik bir hayat yaşamayı seçmişti.

"İşte şimdi insan hayatının en büyük sınavındasın benim *Küçük Prens* seven, kırmızı saçlı kızım. Canımın içi, akıllı Defne'm!" dedi babası.

Yok, sakın ondan Umay Ninesini bağışlamasını istemesin babası! Bir çocuğu, hangi nedenle olursa olsun, babasız bırakmak mazur görülebilecek bir kabahat değildir. Hattâ hiçbir aftan yararlanamayacak en büyük cezayı hak eden basbayağı suçtur; suç!

Hâlbuki babası şimdi ona hayatın en zor sınavının affetmekten çok daha zor bir eylem olduğunu hatırlatacaktı:

"Mükemmel olduğu için hayran olup, çok sevdiğin birini, bakalım şimdi kusurlu bir fâni olarak da sevebilecek misin? Bunu başarabilecek misin acaba Defne?"

23. CİN GİBİ DOĞMANIN BEDELİ CİNLE YAŞAMAKTIR!

Cuma Sabahı

"Biliyorum, bana küstü Ayçöreğim... Kalbi kırıldı Defnem'in! Tamam, beni sevmesin, ama izini bulmamı istemiyor ya... İşte en fenası bu! Çok fena hem de!" diye üzgün bir sesle konuştu Umay Bayülgen.

Çevrede bulunan çoğu turistin bir film seti sanıp, yüzlerinde şaşkın gülümseyişlerle fotoğrafını çektiği şey, hem gerçeküstü hem de zamanlar üstü bir görüntüydü. Binlerce yıl önce Hititlerin bahar bayramlarını müzikli, şaraplı şenliklerle kutladıkları Yazılıkaya Açıkhava Mabedi'nin önündeki geniş taşlıkta, üstünde bir içecek markasının adı yazılı kırmızı bahçe

şemsiyesinin gölgesinde, plastik beyaz bir sandalyede oturan yaşlı bir kadınla, onun yanında dikilen görkemli bir geyikti. Uçlarını renkli oyalarla bağladığı iki beyaz saç örgüsü, dizinden kısa püsküller sarkan zeytin yeşili keten entarisi ve turuncu hasırdan daire biçimindeki çantasıyla taşlara kazılmış tarihin içinde plastik bir sandalyede dimdik oturan bir yaşlı kadın zaten sıradışıydı. Kadının yanında bir evcil hayvan gibi uslu uslu dikilen mağrur ve yakışıklı geyiğin aslında yabanî bir hayvan olması hayal gücünün sınırlarını tehlikeli biçimde zorluyordu. Emniyet müdürü, çok haklı olarak, can güvenliği kaygısıyla turistlerin kaynadığı bir ören yerinde yabanî bir geyiğin ortalıkta bulunmasına izin vermezdi. Ancak bir ilin en yüksek karar makamı valiliktir ve bu nedenle emniyet müdürü, hiç doğru bulmadığı bu kararı sineye çekmek zorunda kalmıştı. Gelgelelim validen yabanî geyiğin ören yerinde kalması kararını yazılı olarak istemeyi de ihmal etmedi. Bir kamu yöneticisi, uygulamayı yanlış bulsa da kendi iradesini aşan bir emri yerine getirmek zorunda kalırsa, daha sonra başını belâdan kurtarabilmek için mutlaka yazılı bir emir almalıdır. Yazılı emir, kamuda "ben bu emre katılmadım, azmettirildim" savunması yapabilmek için şarttır. Emniyet müdürü, gelecek saatlerde validen daha birçok kere yazılı emir istemek durumunda kalacağını henüz bilmiyordu. Aslında valinin de ilerleyen saatlerde meslek hayatı için oldukça sıradışı sayılacak, çoğu riskli bazı emirler vereceği hakkında henüz hiçbir fikri yoktu. Zaten valininki de, yabanî bir geyiğe kendisinin kabul etmediği sihirli anlamlar yükleyen yaşlı bir kadına, sırf şimdi kayıp olan gazeteci Defne Kaman'ın anneannesi olduğu için hayli riskli bir jest yapmaktan ibaretti. Lakin bazen hayatımızı değiştirecek olaylar, sadece küçük bir tercih farkıyla başlar ve sonra olacakları artık kimse durduramaz...

İçinde uyuşturucu ilaç bulunan şırıngalı plastik tüfekle bekleyen veteriner hekim ve ona eşlik eden arkeolog Güneş Aytan, yaşlı kadınla geyiğe birkaç metre uzaklıkta, ağaçların gölgesindeki taş duvara oturmuştu. Şemsiyenin başında nöbet tutan silahlı genç bir polis ve sıska, ufak tefek, kırmızı sandaletli, elinde sigarasıyla dolaşan gençten bir kadın da onlarla beraberdi.

Sigarası yüzünden açık havada bile bazılarının sert bakışlarına maruz kalan Sahaf Semahat, kısa bir süre öncesine kadar, sadece görebildiğini algılayan, dünya hallerine sık sık şaşırıp, öfkelenen ve bu nedenle bugün burada şahit olduklarına dudağı uçuklayacak biriyken, şimdi böyle sakin kalabilmesini bir anlamda arkadaşı Komiser Ümit Kaman'a borçluydu. Çünkü Kadıköy Moda'daki küçük sahaf dükkânına elden düşme polisiye romanlar almak için gelen Komiser Ümit, onun yazılarını beğeniyle izlediği gazeteci Defne Kaman ve eczacı anneannesi Umay Bayülgen ile tanışmasına fırsat yaratmıştı. Defne Kaman ve Umay Nine'yle tanışması Sahaf Semahat'in hayatında bir dönüm noktası olmuştu. Onlarla tanışmadan önce, beraber yaşadığı iki kedisi dâhil, çok sevdiği hayvanları insana göre alt türden birer canlı olarak görürken, Defne Kaman ve Umay Nine'nin içinde bulunduğu Marmara Denizi'nde yaşanan bir yunus kurtarma operasyonu sırasında bizzat şahit olduğu olağanüstü olaylar algısını tümden değiştirmiş, bundan sonra yeryüzündeki canları eşit görmeye başlamıştı. Dünyaya bakışını değiştiren bu büyük farkındalık, onun kendisini insan olarak tabiatın efendisi değil de sadece bir parçası olduğunu idrak etmesine yol açmış, böylece imkânsız sandığı bir dönüşümle, kendi hayatındaki derin yaraları iyileştirme gücünü de kazanmıştı. Şimdi yabanî bir geyikle sanki insanmış gibi konuşan yaşlı kadının hemen yanında sakin sakin sigara içişi bu yüzdendi. Anlatsa kimsenin inanmayacağını bildiği, eskiden kendisinin de alay edeceği SU macerasındaki 'yunus

mucizesi'ni sık sık minnetle anıyordu. Şimdi İstanbul'da yıllarca sevda acısı çektikten sonra nihayet sevdiğiyle evlenip, muradına ermiş olan dostu Komiser Ümit'e sık sık SMS atarak Çorum'da olanlar ve yabanî geyik hakkında bilgi vermesi, hayatını değiştiren yunus mucizesini onunla paylaşmış olmaktan ötürü duyduğu yakınlıktandı.

"Teyzecim, acıktıysan sana yiyecek getirsinler mi?"

Yaşlı kadının geyikle konuştuğunu görünce onun kendi ninesi gibi bunadığını düşünen polis memuru, iyi niyetle yardımcı olmak istemişti.

"Yok evlâdım, ben acıkmadım da bu kuzucuk kim bilir ne zamandır aç, susuz böyle nöbet tutuyor burada. Ben asıl ona üzülüyorum."

"Ne kuzucuğu Teyzecim, baksana karta kaçmış artık bu geyik! Bir şey olmaz bunlara kolay kolay... Sen hayvanı boş ver, bu sıcakta kendine bak, kendine!"

"Bravo sana evlâdım!" diyerek, dönüp arkasında bekleyen genç polisi alıcı gözüyle inceledi Umay Bayülgen. "Böyle uzaktan bakarak bir geyiğin kaç yaşında olduğunu hemen anlıyorsun demek ki! E, sen bu aklınla baytar falan olsaydın, bak memlekette polisten daha çok hayvan doktoruna ihtiyaç var."

Polis memuru, yaşlı kadının kendisine iltifat mı yoksa hakaret mi ettiğini anlayamadan bir an bakakaldı. Ancak onun 'Vali Bey'in yakını olduğunu sandığından sormaya cesaret edemedi, sustu. Böylece kadının sadece bir bunak değil, ayrıca 'çetin ceviz'in dişil karşılığı sayılan 'cadının teki' olduğunu kafasının bir köşesine yazdı. Hâlbuki zeki ve güçlü kadınlar için 'cadının teki' olmak tam da bu nedenle bir iltifattır.

Bu sırada Semahat'ten gidip, Güneş Aytan'ı yanına çağırmasını rica eden Umay Bayülgen, polise aldırmadan geyikle konuşmaya devam etti.

"Kırgınlığı biraz kenara bıraksa da bana bir iz yollasa bari... Hiç değilse, iyi midir, ne yapar ne eder, bir bilsem de içim rahat etse."

Geyik, önce dikkatle dinlemek istermiş gibi başım ona doğru uzatıp, biraz eğdi. Sonra toynaklarım yere vurdu, huysuzlandı. O huysuzlanınca veteriner ayağa fırlayıp, elindeki ilaç şırıngalı tüfeği hayvana doğru nişan alıp dikkatle yaklaştı. Bu sırada başındaki bez şapkasını çıkartıp, pantolonunun beline asarak onlara doğru yürüyen Güneş Aytan, geyiğin herhangi bir saldırısında yaşlı kadını hangi pozisyonda kucaklayıp kurtaracağının hesabını yapıyordu. Ama bu önlemlere gerek kalmadı. Umay Bayülgen usulca ayağa kalktı, ellerini parmak uçları yukarıya bakacak şekilde dümdüz göğe uzatarak, derin bir nefes aldı ve ninni söyler gibi ezgisel bir tonla oradaki kimsenin daha önce duymadığı şiirsel bir yakarışa başladı. Bu sesi duyan geyik irkildi. Başını kaldırıp kadına baktı, sonra o da bir şeyler ararmış gibi dikkatle gökyüzüne dikti gözlerini. Artık sakinleşmişti.

"Ey tigĭr çannarın xayrallaan Pay Ülgenniñ Öörkĭ Tilekeyĭ; kök tigĭr! Ey çir altınıñ çannarın xayrallaan İrlĭg Xannıñ Altındağı Tilekeyĭ; xara tobırax! Ey iñ uyañnar çurtaan Ortın Tilekeynĭñ ızıx köñnĭlĭg Imay İnezĭ; Çazıl Çir-Çayaan İne! Prayzıñar kireçĭzer; Çayaan pray çannarğa tiñ sunğan çurtastıñ ızıx polçatxanı adına parçan köñnĭmneñ söz pirçem, Ol çir üstüne pĭr xam polıp kildĭ! Anıñ pir imnegcĭ, pögĭs tĭlegcĭ, çir-çayaandağı çannarnıñ xayrallağcızı, palığlatxanğa arğıs, malxatxanğa nanjı, çabıra pastırğanğa xabas, çobağlığğa im, tĭlçoxxa tĭl, körbeske kös, mirceñ paza azımaxçığa moynı ilbeen pĭr xam polıp Ortın Tilekeyzer kilgenĭn pĭlçezer. Anzına toozа tanığlar par polğan. Mağaa tüsken ülüs – anı ügrederge pazа kiler tusxa timnirge. Kĭrceñ çir çox polğan. Ey körgen, irtĭrgen

*xыğa adalarıbıs! Ey tapxan, pökken, ibirgen ot imcizi uucalarıbıs! Pis çaxsı pilerbis: çir üstünde pastağı kizi köriŋgenneñ peer artıx oñdaylığ töreen polğan na çan, pasxa çannarğa ödistig. Izıx köññiñer adına mını pilliñer: anı irgi kibirleribis xoostıra ügreder tastında pirdee pasxa xarazığğa xaptırbadım! Anı xıŋğannarınañ çara alar sağızım çox polğan. Pu çolda pir aljaazım polğan polza mini xızanap salıñar. Çe anı salıbızıñar! Pay Ülgen, İrlig Xan paza Imay İnedeñ tügenci paza çalğıs tilegim pudır!'"**

"Tövbe tövbe, teyze resmen geyikle konuşuyor vallahi! Tövbe!" diye endişeyle bir adım geriye çekilen polis, geyiğe hiç güvenmediği için bir elini hâlâ tabancasında tutuyordu.

"Nece bu ya? Rusça mı konuşuyor acaba? Ee, bu teyze valinin akrabası değil miydi? Vali de mi Rus yoksa?" diye bu sırada yakınında duran Semahat'e dönüp, onu da valinin bir yakını sandığı için sordu.

"Rusça değil, Hakasça dua okuyor. Eski Türk dillerinin köklerinden biridir Hakasça. Aslında dikkatle dinlesek anlayabiliriz," diye fısıldayarak açıkladı polise Semahat.

"Emin olun, bizim için Osmanlıca Türkçesi'nden çok daha kolay bir dildir, aynı köktendir dilimizle" diye ekledi.

Onu kuşkuyla süzen polis, düşünceli biçimde başını salladı. Bu sırada üst üste derin nefes alan Umay Bayülgen, yumuşacık bir sesle, duyanın içine işleyecek aynı duayı Anadolu Türkçesi'yle etmeye başladı:

"Ey göksel canları koruyan Bay Ülgen'in Yukarı Dünyası; mavi gökyüzü! Ey yeraltının canlarını koruyan Erlik Han'ın Aşağı

* Hakasça çeviri: Timur Devletov.

Dünyası; kara toprak! Ey en zayıfların yaşadığı Orta Dünya'nın yüce gönüllü Umay Ene'si; Yeşil Tabiat Ana! Hepiniz şahitsiniz ki; Yaradan'ın bütün canlara eşit sunduğu hayatın kutsallığı adına bütün gönlümle yemin ederim ki, O yeryüzüne bir kam olarak geldi! Onun bir şifacı, çare arayıcı, tabiattaki canların koruyucusu, yaralıya dost, küsmüşe arkadaş, ezilmişe destek, dertliye derman, dilsize dil, görmeze göz, kibirli ile zalime boyun eğmeyen bir kam olarak Orta Dünya'ya geldiğini biliyorsunuz. Ona dair her işaret mevcuttu. Bana düşen onu eğitmek ve geleceğe hazırlamaktı. Mecburdum buna. Ey görmüş geçirmiş bilge atalarımız! Ey bulmuş, çözmüş, evirmiş otacı ninelerimiz! Biz iyi biliriz ki, yeryüzünde ilk insan göründüğünden beri üstün kabiliyetle doğan her canın, öbür canlara borcu vardır. Yüce gönülleriniz adına şunu biliniz ki, onu kadim geleneklerimize göre eğitmek dışında hiçbir şahsi hırsa kapılmadım! Onu sevdiklerinden kopartmak değildi ereğim. Bu yolda bir hatam olduysa beni cezalandırın. Ancak onu bağışlayın! Bay Ülgen, Erlik Han ve Umay Ene'den son ve tek dileğim budur! Alas, Âmin, Alas!"

Bu sırada geyik başını sanki bir şeyi onaylar gibi yukardan aşağıya doğru salladı. Bir veterinerin yutkunmayı kolaylaştıracak bir refleks olarak yorumlayacağı bu hareket, başkaları tarafından hayvanın duyduğu şiirsel yakarışa katıldığına dair bir işaret gibi algılanabilirdi. Sonuçta herkes görmek istediğini görür, herkesin algı kabı kendi gönlü kadar büyüktür.

Umay Bayülgen'in çok üzgün olduğunu bilen Semahat, onu hayranlıkla izleyen Güneş'e yaklaşıp, yaşlı kadının ağladığını fısıldadı. Yaşlı kadının bu yakarıştan sonra bir külçe gibi sandalyeye çökmesi o ikisi dışında kimsenin dikkatini çekmedi. İnsanlar geyiğe odaklanmıştı. Böylesi yoğun, duygusal olarak böyle uçlarda yaşadığı zaman Umay Bayülgen'in yalnız bırakıl-

ması gerektiğini daha önce öğrenmiş olan Semahat, bu bilgisini arkeologla paylaştı. Kendisine gelmesi için ona hiç yaklaşmadan bir süre tanıdılar.

Yarım saat sonra Umay Bayülgen kendisine valinin yollattığı peynirli Çorum gül böreğiyle ayranın yarısını yanında bekleyen genç polise zorla yedirip, kalanını da kendisi yiyip içti. Bu sırada veterineri geyiğin uyuşturulmasını ertelemeye ikna eden Güneş Aytan, Semahat'ten bir sigara ödünç alıp yakarken, yılda birkaç kez tütün kaçamağı yaptığını ona itiraf ediyordu. Hâlbuki Semahat'in sigaradan daha fazla merak ettiği başka bir şey vardı, sonunda çekinerek sordu.

"Hep merak ettiğim bir şey vardır Güneş, sen antropoloji okumuşsun, bilirsin... İnsanların çok bunalıp, çaresiz kaldıklarında binlerce yıldır ellerini göklere kaldırarak çare arayışı, bedenin ve beynin oksijenle dolması için yaptıkları içgüdüsel bir refleks olabilir, değil mi?

"Olabilir."

"Biliyorsun, Göktürk yazıtlarında Kök ile Gök aynı yazılıyor ve ikisi de yukarıda... Ayrıca insan başının çaresine her bakamadığında göklerin ötesindeki bilinmezin gücüne muhtaç olup, yaradanın daima orada bir yerde konumlandırıldığı düşünülürse, bu hepimizin köklerinin aynı ırkın devamı olduğuna dair en iyi kanıt değil mi, Güneş?"

Sigaradan dolu dolu bir nefes çeken Güneş başını salladı:

"Olmaz mı? Dünyada birbiriyle hiç iletişimi olmayan birçok kültürün, çareyi ve umudu havaya, gücü ve kederi toprağa, saflığı ve şifayı suya yöneltmesi tesadüf olamaz elbette. Ayrıca bir de ateş var ki tutku ve cehennem, ışık ve güneş de onda gizli..." dedi.

"Sonuçta, mitoloji insan ruhunun tarihi değilse nedir ki?" diye ekledikten sonra elindeki sigaraya bakan Semahat'e açıkladı:

"Sigarayı bırakalı on beş yıl oldu ama bazen, özellikle böyle zamanlarda, bir tane içmem gerekiyor..."

"Keşke ben de senin gibi kontrollü olabilsem Güneş! Ancak bu kez kararlıyım. Hayırlısıyla Defne'yi bulup İstanbul'a bir dönelim, bırakacağım sigarayı, kendime söz verdim!"

"Sana bir şey söyleyeyim mi Semahat? Bazı meslekler bazı alışkanlıklar için kolaylık sağlar. Ne denir? Yani 'çanak tutar', yani... Ha? Mesela, aylarca açık havada çalışan 'passionate' yani, 'tutkulu' arkeologlar, hayatı boyunca kitaplar arasında yaşayan sabırlı sahaflar, bir romanı yıllarca yazmaya direnen yazarlar falan... Fakat bu meslektekiler bile sigarayı bırakabildiğine göre sen de yapabilirsin, eğer gerçekten istiyorsan Semahat."

Onlar konuşurken, "Güneş Bey oğlum, gel yanıma biraz, sana zahmet!" diye seslenen Umay Bayülgen, kâğıt peçeteye sararak getirdikleri gül böreğinin yarısını yemiş, ayranını bitirmiş, şimdi daha iyi görünüyordu. O börek yerken, geyiğin de elma yemeye ve su içmeye başlaması hiçbirinin dikkatinden kaçmamıştı.

"Senin ilk karşılaştığımızdan beri bana söyleyeceğin bir şey var evlâdım, onu şimdi dinleyebilirim."

Sigarasını toprakta söndürdükten sonra izmaritini eline alıp, avucunda saklayan Güneş Aytan, bu sözleri duyunca küçük bir kahkaha attı.

"Hah ha ha! Haklısınız Umay Hanım, benim sabahtan beri size söylemek istediklerim var. Şimdi iyice anladım ki, sizin yanınızdayken şaşırmak refleksini bir yana bırakmam gerekiyor!" diyerek yaşlı kadının sandalyesinin yanına, yerdeki taşların üzerine yumuşak bir mindere otururmuşçasına rahatça bağdaş kurdu. Özel bir konuda konuşacaklarını düşünen Semahat oradan uzaklaşırken, Umay Bayülgen eliyle ona da gelmesini işaret etti.

"Yunus donundan sonra, geyik donunu mu saklayacağım senden? Gel kızım gel!" Bunu duyunca kendini tutamayan polis gülmeye başladı:

"Ne donu teyze, geyik don mu giyermiş? İlâhi ya! Hah hah ha!"

"Hah işte, 'don değiştirme'nin manasını iç çamaşırınla karıştırdığın için sen biraz uzaklaş buradan polis efendi! Çünkü konuştuğumuz başka şeyleri de böyle karıştıracaksın, en iyisi dinleme bizi, git, gez, görmeden bakmaya devam et evlâdım!"

"Olmaz! Vali Bey beni buraya koydu, bir adım uzaklaşmam buradan!"

"Semahat kızım, ara vali bey oğlumu, beş adım uzağa koysun bu yakışıklı polis memurunu o zaman!"

"Yok yok, sayın valiyi rahatsız etmeyelim şimdi. Tamam, bir adım geriye gidiyorum işte!"

"Bir adım yetmez. Bizi duymayacağın ama bu güneşte şemsiyenin gölgesinden de çıkmayacağın bir yere git."

Genç polis, 'bunak', 'cadının teki' diye etiketlediği ama pek de ciddiye almadığı yaşlı kadının, şimdi ayrıca tam bir 'baş belâsı' da olduğunu düşünüyordu. Yine de kendisini yakışıklı bulması gururunu okşamıştı. Azıcık tatlı dilli olsa zaten uzatmadan birkaç adım geri giderdi ama... Kadın dikbaşlı, sert karakterliydi... Kim bilir kocası ne çekmişti bundan. Hem bayılmıyordu onun uçuk kaçık konuşmalarını duymaya zaten... Yukarı Dünya, Orta Dünya, Aşağı Dünya'ymış! Çatlak işte! Valinin akrabası olmasa var ya... Beş adım mı, iyi aman, giderdi ne olacak!

"Defne onunla tanıştığımız Pazartesi gününün gecesi babasının evine gitmişti. Salı akşamı benden onu Yazılıkaya'yı gezdirmemi istemiş, buraya geldiğimizde de bir ara bu konuyu açmıştı. Anladığım kadarıyla babasıyla yıllardır görüşmemiş ve bir gece önceki buluşma onu çok etkilemişti."

"Başka çarem yoktu! O çok özel bir çocuktu ve özel bir eğitim alması lazımdı!" diye üzgün bir sesle onun sözünü kesti yaşlı kadın.

"Size kırgın olduğunu sanmıyorum, onun sıkıntısı başkaydı..."

"Sana anlatmış... Besbelli sana anlatmış Defne'm!"

"Tibet'te Dalay Lama olarak doğduğuna inanılan çocuklara, Kızılderililerde algısı güçlü olanlara, modern toplumlarda da özel yetenekli çocuklara daima ayrı bir eğitim verilir. Kamanlar konusunda oldukça cahilim, ama Defne'den öğrendiklerim bile beni hem bir Türk hem de bir arkeolog ama daha çok bir antropolog olarak çok heyecanlandırdı. Torununuza, onu sosyal hayattan, resmî okul eğitiminden kopartmadan kadim geleneklere göre iyi bir eğitim vermeniz bence şahane bir şey!"

Güneş Aytan'ın farklı kimlikleriyle lafı uzatarak asıl gizlemeye çalıştığı, Defne'den bahsederken elinde olmadan heyecanlanmasıydı. Kadınlar hemen anlar. Fakat o sırada ne Umay ne de Semahat anladıklarını ona belli ettiler. Çünkü erkekler bundan hiç hoşlanmaz ve ürkerler.

"Evet, Güneş Bey oğlum, dediklerin doğrudur. Bahsettiğin yetenekli çocukların özel eğitimden geçmesi için, onun sadece eğiticiye ait olması gerekir ve bu yüzden onu babasından uzak tutmam gerekti..."

"Akın Bey, Çorum'a geldiğim ilk günden beri en sık uğradığım mekânlardan birinin, Çorum Kütüphanesi'nin müdürü, biliyorsunuz. O, derinlikli ve huzurlu biridir. İnsanı sahiden dinleyen kulaklara sahiptir. Burada ona Çelebi Akın diyorlar. Pek anlatmaz ama dinlerken konuşur sanki..."

"Öyledir Akın. Rahmetli Korkut Bayülgen ve ben, onu daha eczaneye, sonra evimize ilk girdiği günden itibaren damadımız değil de, öz evlâdımız gibi sevdik. Belki de bebekken vefat eden

oğlumuz Oğuz'un yerine koyduk onu. Bilemem... Ancak bendeki yeri hâlâ özeldir. Defne yedi yaşındayken evden ayrılıp, artık kendini yabancı hissetmediği bir evde ve şehirde yaşamak istediğinde de onu vazgeçirmek için hiç uğraşmadık. Çünkü Ayten'le mutlu değildi. Kızım, kocasını beğenmezdi. Sadece kocasını değil, hayatındaki birkaç kişi dışında, ben ve küçük kızı Defne dâhil hemen hiç kimseyi beğenmedi Ayten. Kendine güveni az olduğundan, diye sanıyorum... Biz anne ve babası olarak ne yaptıysak onu bu kibrinden kurtaramadık. İnsan evlâdını bile seçemez Güneş Bey oğlum!"

"Haklısınız."

"Benim soyumda kökü Sibirya'ya, kimine göre Hakaslara, kimine göre Göktürklere uzanan Kamlık geleneği vardır. Biliyorsun, 'Dede Korkut da Kamdır, ozandır' ve Türkler'de Kam daha çok kadın damarından devam eder. Beni de büyükannem, annem ve babamın evinden ayrı olarak Kalamış'taki evinde özel yetiştirdi. Sadece haftasonları annemleri görmeye Bahariye'ye giderdik. Ama ben maalesef biraz bencillik ettim... Eğer babası haftasonlarında Defnem'i görürse, bir daha ayrılamazlar diye rahmetli Korkut'un ısrarlarına rağmen onları görüştürmedim... Korktum, çünkü benden sonra tüm akraba ağaçlarında başka otacı çıkmamıştı. Meraklı bekleyiş sürerken, ailemizde iki kuşaktır beklenen Kamın gelişi, Defne'nin doğumuyla bizlere müjdelenmişti. Onu da kaybetmekten korktum. Benim başka şansım yoktu, anlıyor musun oğlum, yoktu!"

"Biliyor musunuz, şimdi siz anlatırken aklıma geldi: Güney Sibirya'da Kamanların özel doğan Kam bebekleri eğitmesi gibi, Romalılar da özel yetenekli insanların içine cinlerin girip onlara zekâ kattığına ve koruduğuna inanırlarmış. İnançlarına göre bu cin çıkıp gittiğinde, o özel yetenekli kişi artık fâni hayatına döner, sıradan biri olarak yaşama şansına kavuşurmuş. Yani cin gelip,

sanat ve şifa etkisi yaptıktan sonra çekip başkalarına gidermiş. Bu antik cin inancı nedeniyle bugün hâlâ dâhilere 'genie' yani Latince cin kökenli bir kelimeyle 'genius' denmesi bu yüzdendir."

"Aa gerçekten mi? Bu çok hoşmuş!" diye kendini tutamadı Semahat, kıkırdadı.

"Anladım ki, sen bana kızmıyorsun Güneş Bey oğlum?" diye onları duymamış gibi devam etti Umay Bayülgen.

"Ancak Defne'yi yıllarca babasından uzak tutmak zorunda olan bendim ve onun şimdi senin kadar serinkanlı düşünmesi mümkün değil. Çünkü söz konusu olan onun babası!"

"Haklısınız. Çocuklukta doyurulmamış duyguların açtığı yaralar hiç kapanmaz. Ancak sizin henüz bilmediğiniz bir konu var."

"Vardır oğlum, mutlaka vardır..."

"Böyle vakalarda artık yetişkin de olsa çocuklar, kayıp yıllarına neden olan ebeveyni genellikle sevmeyi reddeder. Siz büyük olasılıkla daha iyi bilirsiniz, mitoloji ve onun etkilediği dünya edebiyatı bu hikâyelerle doludur. Oysa Defne, yıllarca görmediği babasının onu sevdiğine onunla buluştukları gece gönülden inanmıştı. Akın Bey ona ne anlattı ve nasıl anlattıysa, aralarında sanki bir mucize yaşanmış. Defne'de babasına kavuşmanın yarattığı iyileşmeyi gördüm ben. Tabii Defne'yi yeni tanıdığım için bana güvenmeyebilirsiniz, ancak bazen, çok ender olarak, yeni tanıştığınız birini yıllardır tanıdığınızı hissedersiniz..."

"Hımmm..." diyerek onun sözlerini tartan yaşlı kadın biraz düşündü.

"Doğru dersin, bir cana iyi gelen her şey, onun davranışlarına da akseder... Fakat dediğin gibi, sen onu sadece birkaç gündür tanıyorsun. Tamam, ben seni anladım, ruhunun içi iyilikle sıvanmış, gönül gözün açık, çakır pençe bir adamsın, ama yeni tanıştığın birinin iyileşmiş yeni davranışını nasıl görebilirsin?

Şimdi beni inandıracak öyle bir misal ver ki, Defnem'in babasına sahiden kavuştuğuna dair kalbim huzur bulsun!"

"Şey... Bu biraz özel bir örnek olacak ama..."

"Ben gideyim o zaman!" diye oturduğu taş zeminden ayağa fırladı Semahat. Onun her yerde kendini fazlalık sanmaya devam etmesi Umay Bayülgen'in gözünden kaçmıyordu.

"Yok, rica ederim kal Semahat. Sanırım böyle sıcak zamanlarda sınırlar da erimek durumunda kalır. Öyle mi denir? Bilemedim... Ha? Şöyle söyleyeyim. Öhhö öhhö hö!" diye boğazını temizleyerek zaman kazanmaya çalıştı Güneş Aytan.

"Kısaca söyle oğlum."

"Evet. Şey... Öhhö öhhö hö... Şöyle ki, efendim... Defne beni burada, dolunayın altında tam Yazılıkaya'da öptü. Sonra dedi ki, 'Babası tarafından sevildiğine güvenen kızlar, bir erkeği sevmekten eskisi kadar korkmuyormuş!'"

Aniden bir sessizlik oldu. Bu o kadar keskin bir sessizlikti ki, sanki kuşlar bile susmuş, güneş donmuş, toprağın içindeki bakteriler bölünmeyi durdurmuştu. Her şey bir an için durunca, elma yemekte olan geyik dönüp onlara baktı. Güneş Aytan, o sırada on yedi yaşında sevgilisini öperken ninesine yakalanan delikanlı gibi utanmış görünüyordu. Onun kuşağında aşka inanılırdı.

"Böyle mi dedi Ayçöreğim? Oh çok şükür! Alkış!" diyerek sessizliği bozdu Umay Bayülgen.

"Göklere, topraklara, suya ve havaya Alkış! Yaradana minnet!" diye oturduğu yerden kalkmadan yine ellerini havaya kaldırdı. Bu sırada hâlâ ağzında elmasıyla bekleyen geyik de başını göğe dikti.

"Bu aktardığın bilgi kalbimi ferahlattı Güneş Bey oğlum! Malûmun ilânı olsa da sağlama yapmak, kuşku zehriyle eriyen yüreğe bazen şifa niyetinedir. Yürek iyileşmek için harekete geçecek umuda kapılır. Gerçek şu ki, Defne'm babasına kavuştu

ama şimdi de bana kırgın... Yoksa rüyama girer, işaret yollardı... Ama çıt yok!"

O 'çıt yok!' dediğinde yine sessizlik oldu.

"Defne'm iyilik yapmak, şiddet gören tabiatı, insanı ve/ya hayvan canları korumak için zaman zaman ortadan kaybolsa, 'hayvan donuna girse' de, ben onun önünde sonunda başını belâdan kurtaracağına hep güvenirim. *Çünkü iyilik vardır. Çünkü canlar bize süslü yalanlarla dayattıkları gibi rekabet değil, dayanışma için yeryüzüne gelmişlerdir. Çünkü canların devamı birbirlerine yardım etmelerine bağlıdır. Bu münasebetle canların iyiliği için çalışanı, Gökler, Topraklar, Ormanlar, Sular ve Ateş korur.* Ancak... Senden saklayamam Güneş Bey oğlum, ancak bu sefer onun için korkuyorum!"

"Size kırgın olması normal, sağlıklı bir tavır değil mi? Olmasa tuhaf kaçardı. Fakat benim anladığım kadarıyla onu zorlayan bu değildi."

"Kırgınlık dışında ne olabilir ki? Defne kin tutmayacak kadar kibrini terbiye etmiş, olgun bir insandır."

"Yok, kindar olmadığı belli... Bana kalırsa... Bilmem bana düşer mi?"

"Sana bal gibi düşer! Sen Defnem'in koynuna ve kalbine girmişsin oğlum! Sen bana anlatabilir, fikir verebilirsin artık. Haydi çekinme!"

Güneş Aytan, o anda yine yirmi yıldır unuttuğu, artık asla başına gelmez sandığı, bir yerlerden tanıdık aynı duyguyla karşılaştı; tıpkı on yedi yaşında bir delikanlı gibi utanıp, kıpkırmızı kesildi.

"Merak etme, Defne bana aranızdaki özel hayatı anlatmadı. Ben onun telefondaki sesiyle gelen bal kokusundan anladım her şeyi..." diye onu rahatlatmak istedi Umay Bayülgen.

"Evet... Anlıyorum... Şey... Hımm... Evet, bana düşmez, haddimi aşıyor da olabilirim ama her zamanki gibi, dayanamadım işte..."

"Hadi evlâdım, bırak sızlanmayı da anlat. Unutma ki, hepimiz karakterimizi yaşarız önünde ya da sonunda!"

"Haklısınız!" diye içini çekti Güneş Aytan.

"Bütün anlatılanlar ve son beş gündür yaşadıklarımdan benim anladığım şu ki, Defne, yeteneklerinin büyük bir bedeli olduğunu, hayatının bu döneminde ve bu şehirde kavramak durumunda kaldı. Olayların gelişi, ödediği bedelin büyüklüğünü ilk kez somut biçimde görmesine yol açmış oldu."

"Çok haklısın Güneş! Zamanı geldiğinde en pısırık, en korkak kişiler bile büyük değişimin önünde hiç beklenmedik şekilde yürüyebildiğine göre..." diye kederli bir sesle konuştu Semahat.

"Şimdi önünde durduğumuz bu tapınakta bir zamanlar Hititler kendi inançlarına göre tanrı ve tanrıçalarına adaklar sunardı. Hava tanrısının da eviydi burası. Modern dünyada kurban âdeti çok azalmıştır, ama günlük yaşamımızda birçok kez duygularımızı ve arzularımızı kurban etmek zorunda kalmaz mıyız? Defne'nin kendi 'genius'unun bedeli olarak 'baba sevgisi' ödediğini burada anlaması, bir antropolog olarak bana anlamlı geliyor. Ya da içten içe öyle olsun istiyorum."

"İnsanız işte, ille anlam yükleyeceğiz evlâdım..." diye içini çekti yaşlı kadın.

"Şu senin Romalıların cini diyorsun ya hani... Onlar şanslıymış, cinleri arada bir ziyarete gelir, sonra yetenekli fâniyi rahat bırakır, gidermiş. Bizim Kamanlık geleneğimizdeyse cin gibi doğan, ciniyle yaşamak sorumluluğunu taşır!" diye ekledi sonra.

"Ancak bilmelisiniz ki, ciniyle yaşayan torununuz aslında hem babasıyla, hem de sizinle ilişkisini sürdürmeye karar vermişti."

"Hakikaten mi?" diye ağzı açık kaldı yaşlı kadının.

"Yok, yanılıyor olmalısın Güneş Bey oğlum! Eğer dediğin gibi olsaydı, şimdiye kadar bir işaret yollardı!"

"Ondan ben de çok kaygı duyuyorum, ancak en azından sizinle ilgili konuda Defne'nin asıl tasasının size duyduğu kırgınlık değil, sizi nasıl eskisi gibi sevebileceği olduğunu söyleyebilirim."

Bunu duyan yaşlı kadın, sırtına iğne batmış gibi irkildi. Yüzü bembeyaz oldu. Gözünden iki damla yaş süzüldü.

"Kafasında yeni bir Umay var demek ki... Çok sevdiği ninesini şimdi bu yeni, hatalı, günahkâr haliyle kabul edemiyor demek ki..."

Onlar yaşlı kadını teselli etmenin yollarını arayarak, düşünceli ifadelerle birbirlerine bakarken, Semahat'in telefonu 'Kırık Kalpler Durağı' şarkısıyla çalmaya başladı. Arayan, hastanede Karaca'nın yanında bekleyen Kemal'di ve telaş içinde fısıldayarak konuşuyordu. Onun abartmayı sevdiğini çoktan öğrenmiş olan Semahat, önce bu davranışını ciddiye almadı. Ancak o, telaşlı bir sesle fısıldamayı sürdürüyordu:

"Semahat, burada tuhaf şeyler oluyor! Karaca'nın telefonuna on dakika önce bir kısa mesaj geldi. İçinde sadece bir takım harf ve sayılar var. Gönderenin kimliği belli değil. Oğlan bile göndereni çözemedi, anla artık! Neyse ki, polisler dışardaydı görmediler."

"Harfler ve numaralar yan yana mı Kemal Ağbi?" diye sorarken, onun neden bahsettiğini anlamıştı Semahat.

"Evet öyle! Bak okuyorum: B61-703, C29-712, B62-722. Ya, Semahat bunlar nedir Allah aşkına? Karaca, sabah buna benzer sayıları avucunda yazılı bulduğunu, Umay Nine'nin alkollü mendille onları sildiğini hayal meyal hatırlıyor. Sen bu konudan haberdar mısın? Başına bir iş gelmesin oğlanın? Sileyim mi bu mesajı telefondan? Zaten çocuğun tepesinde bir polis bekliyor!"

"Bana bu sayı ve harfleri kısa mesajla yolla ve sonra kimseye göstermeden acilen sil Kemal Ağbi. Sonra çarçabuk bir Kutadgu

Bilig bul ve bu numaralara denk düşen beyitleri bize oku. Aman gözünü seveyim, acele et! Bunlar Defne'yi bulmamıza yarayabilir!"

Onu merakla gözleyen Umay Bayülgen, Semahat'in kendisine gülümseyerek başını salladığını görünce derin bir nefes aldı.

"Belki de sen haklısındır Güneş Bey oğlum?" dedi, "Defne, çok güvendiğimiz ve çok sevdiğimiz insanların da kusurlu olduğunu kabul etme imtihanındadır ve belki bizler bunu başarması için ona her zamankinden daha çok yardım etmek zorunda kalabiliriz."

"Defne'yi sağ salim bulmak için her yardıma hazırım! Bunu artık biliyorsunuz, değil mi?" diye buruk buruk gülümsedi Güneş Aytan.

O anda, geyik, boynuzları onu incitmesin diye başını yana eğerek yaşlı kadına uzattı ve dizinde duran elini yaladı. Yaşlı kadın her gün yaparmış gibi bir doğallıkla geyiğin yanağını okşadı. Bunu gören polis, yaşlı kadının artık bir büyücü olduğunu düşünüyor, veteriner hekim buna benzer bir vakayı literatürde aramayı planlıyor, Güneş ve Semahat birer sigara daha içmemek için kendilerini zor tutuyordu. Turistler, bir film platosu sanmaya devam ettikleri bu manzaranın beş metre uzağında fotoğraf çekiyor, hayranlıkla bu anı görsel hafızalarına kazıyordu. Onların dinginliğini Yazılıkaya'ya hızla yaklaşan resmî iki arabanın gürültüsü bozdu. Emniyet müdürü geyik konusunu duymuş ve olaya el koymaya gelmişti. Onun telâşla araçtan inip, korumalarıyla beraber hızla kendisine doğru yaklaştığını gören Umay Bayülgen ayağa kalktı ve son derece sakin bir sesle bağırdı:

"Ölümü çiğnemeden bu geyiğe dokunamazsın!"

24. GEYİK LANETİ

Cuma öğle

Düzen. Düzen dışında her şey teferruattı onun için. Çünkü düzen olmazsa uğruna ölünecek hiçbir şey, yani yaşanacak bir hayat kalmazdı. Vatan, millet, bayrak, din, namus, şeref, aile; hepsi bir düzenin parçasıydı. Bu yüzden, düzenin bozulmaması için gerekirse her türlü fedakârlığı yapar ve yaptırırdı. Anlatmayı pek sevmezdi ama birkaç kere de bizzat gözünü kararttığı olmuştu.

Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu'nun kafasında çocukluğundan beri her şey son derece basit ve netti. Kendisi gibi bir emniyetçi olan babasının evde uyguladığı ve bizzat yönettiği çok net kural ve keskin sınırlardan oluşan düzene hiç sorgulamadan daima itaat etmişti. Kuşkunun düzene düşman bir zehir olduğu-

na cânı gönülden inanır, kuşkuculardan da bu yüzden haz etmezdi. Zaten çocukluğundan beri görevini hakkıyla yapıp, yatağında huzur içinde uyumak isteyen biri olmuş, düzeni korumak için bazı vakalar haricinde şeytana uymamıştı. Okulda, mahallede ve evde uyumlu ve itaatkâr olduğu için ortalamanın altında olan notları dâhil göze batmadan, kendinden zeki, başarılı ve/ya yetenekli yaşıtlarını usul usul geride bırakarak, sebatla bugüne kadar gelmiş, kontrolsüz asabiyeti sebebiyle babasının yükselemediği müdürlük makamına yükselmişti. Şimdi, Allah'ın da izniyle istikbâl için –valilikti, bakanlıktı, onun nesi eksikti ki– ulvî hayalleri vardı. Bir büyüğünden duyduğu gibi, "Allah alnımıza bu millete hizmet etmeyi yazmışsa, en iyi şekilde hizmet etmek, boynumuzu borcudur!"

Genç polislere kendi başarı hikâyesini anlatıp, onlara rol model olmakla gurur duyarken, eğer memlekette bir düzen olmazsa, yapılacak bir görevin de kalmayacağı, dolayısıyla da kendilerine ihtiyaç duyulmayacağı uyarısında bulunurdu. Bu cümleden sonra: "O halde neymiş?" diye mutlaka sınardı genç polisleri. Ve yanıtı da hemen kendisi verirdi:

"Demek ki sadece bir düzenin var olması tek başına yetmez, onu bozulmadan babadan oğula, kararlı ve güçlü bir iradeyle devam ettirmek de gerekir. Düzen, gözle görülüp elle tutulamaz, tıpkı namus gibi, tarif edilemez kutsal bir kavramdır. Sadece itaatle devamı mümkündür. Kuşku, insanı zaaf ve ihanete sürükler. Güven ve birlik, huzur ve güçtür."

Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu, hayatı boyunca 'gerçekçi ve pragmatik bir halk adamı' olmasıyla gurur duymuş, manasız hayaller peşinde koşmak yerine, daima net, elle tutulur ve ulaşılabilir olanla ilgilenmişti. Hayata bakışı da son derece netti. Örneğin, kadın ve çocukların güzel dünyamıza yollanmış narin çiçekler olduğuna içtenlikle inanır, onların erkeklerin koru-

masına emanet edildiğini düşünür, bu yüzden emniyete kadına şiddet uygulamış ve/ya karısını öldürmüş erkekler düştüğünde hiç üşenmeden onlarla tek tek konuşur, günah işlediklerini anlatırdı. Elbette kadın iffetli, çocuk saygılı, erkek de şerefli olacaktı. İffet ve şeref de, tıpkı namus ve düzen gibi, tanımı yapılamaz, çok soyut ve üzerine düşünülmesi tabu, kutsal kavramlardı. Belki de bu yüzden bu konularda yapılan olumlu ve/ya olumsuz her tartışma, onun hassasiyetine dokunur, karşısındakini dinleyemez, kendisine yapılmış bir hakaret gibi gelirdi. Bazı konuların ağza alınmasının bile, tıpkı fazla merhamet ve iyi niyetin maraz doğuracağı gibi, düzeni bozacağını düşünürdü. İşte üç kızını da bu inanç doğrultusunda yetiştirmiş, okutmuş, sonra Allah'a şükür ikisini de liseyi bitirir bitirmez kendi eliyle düzgün adamlarla evlendirmiş, babalık görevini yerine getirmişti. Bundan sonra onların başında kocaları vardı ve namusları artık onlara emanetti. Ancak itiraf etmek gerekirse, şimdi doğum yapmak üzere olan küçük kızına gereğinden fazla iyi niyet ve merhamet göstermiş, kızın üniversiteye gitmek ve öğretmen olmak arzusuna yeterince kararlılıkla karşı çıkmamış, böylece düzeni bozulmuştu. "Okumak, sonuçta ilim, irfan sahibi olmak sevaptır" demişti karısı. Onun da zayıf bir ânına gelmişti işte...

Küçük kızı Ankara'da bir akrabalarının yanında kalarak eğitim görmesine rağmen, hem uzakta başı gevşek kaldığı için hem de rahmetli kendi büyük halasına çektiği için dikkafalı bir karakteri olduğundan, ailede yüzyıllar boyunca hiç görülmemiş bir şeye cüret etmişti. İşte şimdi hastanedeki küçük kızı, ailesinde hem meslek sahibi, hem de evleneceği kişiyi seçen ilk kadın olmuştu. Neyse ki, bir de başını açmaya kalkışmamış, tüm gelenekleri yıkmayı göze almamıştı. Muhtar Körağaoğlu, kızının okuldan arkadaşı olan damat adayını ve ailesini sanki cinayet zanlısıymış gibi aylarca didik didik araştırıp, hiçbir yaramazlık bulamayınca

ve kızıyla ilişkisinin iffetsizlik noktasına vardırmadığına emin olunca bu evliliğe izin vermiş, lâkin bu durumu asla içine sindirememişti. Şimdi sezaryene karşı şiddetle karşı koyuşu, kadınların doğumda bile geleneklere uygun hareket etmesi konusundaki hassasiyeti kadar, kızına iyi bir ders vermek azmiyle, düzenin başında hâlâ kendisinin olduğunu kanıtlamaktı. Hamdolsun, henüz yıkılmamış, ayaktaydı, evvel Allah, kendine emanet edilmiş bu düzeni daha yıllarca korurdu!

"Dur büyük hanım, dur hele! Biz buraya seni üzmeye değil, kurtarmaya geldik!" diyerek şimdi Yazılıkaya'da geyiğin önüne *'Ölümü çiğnemeden geyiğe dokunamazsın!'* diye kendini siper eden Umay Bayülgen'e bir çocukla ve/ya deliyle konuşur gibi tane tane seslendi. Emniyet müdürü Cuma namazını korumaları ve cemaatle birlikte Çorum'a Selçuklulardan miras kalan Ulu Cami'de kılar kılmaz, hemen Yazılıkaya'ya gelmiş ve bu manasız geyik meselesine el koymak istemişti.

"Bin şükür ki, benim kurtarılacak bir durumum yok! Sen beni değil, asıl torunumu kurtaracaksın müdür bey oğlum!"

"İnşallah, onu da yapacağız!" diye kendini güçlükle tutarak konuştu emniyet müdürü.

"Bize ulaşan bazı ihbarlar var, yakındır gazeteci hanıma ulaşmamız, çok yakındır Allah'ın izniyle..." Sonra orada bekleyen polise dönüp, yaşlı kadının kafa tutan tavrına duyduğu öfkeyi ondan çıkarttı:

"E, hani bu geyik vahşiydi? Saldırıyormuş falan? Dalga mı geçiyorsunuz siz benle be? Baksana şuna, neredeyse sirke çıkıp, takla atacak bu sümsük geyik! Bu sefil hayvan için mi böyle yaygara koparttınız da, Cuma namazımı zor kılıp, yetiştim buraya ben?"

"Vallahi öyle değil sayın müdürüm! Size yemin ederim bu hayvan çok vahşi, az önce hepimize saldırdı. Acayip kuvvetli,

baksanıza bir metre var boynuzları! Az daha gözüme giriyordu boynuzu... Kör olabilirdim, selâmın kavlin! Ama Allah razı olsun, bu teyze hayvanı eğitmiş herhalde... Geyik onun sözünden çıkmıyor!" diye korku içinde yanıtladı genç polis.

Bu sırada emniyet müdürünün yanına yaklaşıp, ona kısa bir rapor veren veteriner hekim, hem turistlerin önünde hoş kaçmayacağı, hem de yaşlı kadının geyikle iletişim kurması nedeniyle geyiği şimdilik uyutmaya gerek duymadığını söyledi. Ancak kendisi ve teknisyen arkadaşının karanlık basıp, ören yeri kapanana kadar nöbet tutacaklarını, o vakte kadar da hayvanın geldiği gibi kendi rızasıyla ormana dönmesini beklediğini de ekledi. Emniyet müdürü işini gücünü ve hâlâ doğum yapamamış kızını bırakıp kilometrelerce yol geldiği Yazılıkaya'da düzenin yerinde olduğunu görünce hem rahatladı hem de bozuldu. Bu sırada, kafasını tümden traş eden erkekleri özenti bulduğundan Çorum'a geldiği ilk günden beri kendisine gıcık olduğu, buna ilaveten, şimdi başındaki mavi kot kumaşından, yuvarlak siperli şapkasını da kadın işine benziyor diye hiç beğenmediği Güneş Aytan'ı sigara içerken gördü.

"Arkeolog bey, öyle ayaküstü yetmez! Henüz senin resmen ifadeni alamadık koşturmaktan, ama bilesin gözüm üzerinde, en kısa zamanda emniyete gelmen gerekiyor!"

"Tabii müdür bey, geyiği kendi faunasına yolcu edelim de ilk işim Karaca'yla ilgili tekrar ifade vermek olacak."

"Bu iş geyikten daha önemli ve âcil Güneş Bey! *Defne Kaman'ın yakını* olarak senin ve Karaca'nın bildikleri bizim işimize yarayabilir!"

Kadınların özel hayatlarının *artık* erkeklerin işi olmaktan kurtarıldığı Amerika'da uzun yıllar yaşamış olmasına karşın, Güneş Aytan aynı kültürde büyüyen insanların söz ve davranışlarına gizledikleri sivri imâları kavramayı unutmamıştı. Muhtar Körağaoğlu'nun kendisine *'Defne'nin yakını'* demekle, onların

resmî olmayan cinsel ilişkilerine tehditkâr bir gönderme yaptığını hemen anladı.

"Dün akşam kendi arabamla Yazılıkaya'da Defne Kaman'a ait iz aramaya çıkıp, dönüşte Karaca'yı arazide yaralı olarak bulup, hastaneye götürmem dışında anlatacağım bir şey yoktur. Bunları da zaten sabah hastanedeki polise anlattım. Defne ile aramızda geçenlerse sadece bizi ilgilendirir."

Güneş Aytan'ı, daha ilk tanışmalarında, onun dünyayı, yani 'düzeni' ciddiye almayan, her konuda espri yapan, kutsalı olmayan, 'cıvık', Batı özentisi, bir '*yumuşak erkek*' olarak etiketleyen Muhtar Körağaoğlu, şimdi onun ilk defa sert bir ses tonuyla konuştuğunu duyunca şaşırdı. Nihayet karşısında mücadeleye hazır, '*hakiki bir erkek*' olduğunu düşünmeye başlayıp, neredeyse keyifle sırıttı. Anlaşılan o ki, gazeteci kadına ilgisi de ciddiydi.

"Kayıp ve cinayet vakalarında bazen ilgisiz görünen ayrıntılardan önemli ipuçları çıkar. Bizim meslekte önemsiz ayrıntı diye bir şey yoktur. Bir isim, bir adres, bir telefon numarası... Sizlere önemsiz görünen her şeyin, her ayrıntının emniyetçiler için önemi büyüktür. Bu yüzden biz hep çok soru sorarız. Kişisel alınmaca yok, Güneş Bey! Ayrıca sadece dün gece değil, Salı gecesini de konuşalım seninle!"

Muhtar Körağaoğlu'nun görünüşte alttan aldığı bu taktiği hemen etkisini gösterdi ve iki erkeğin arasındaki gerilim azaldı. Ancak şimdi geyiğin yanındaki beyaz plastik sandalyeye oturup onları dikkatle izleyen Umay Bayülgen, taktiği görmüş, oyunun hamlesini anlamıştı.

"Senin üç kızın varmış, Allah bağışlasın müdür bey oğlum, doğru mu?" diye sordu yaşlı kadın.

Kendi özel hayatından konuşulmasını hiç sevmeyen müdür, alt çenesi ağrıyormuş gibi ağzını birkaç kere açıp kapatarak, öfkesini kontrole aldıktan sonra yaşlı kadına döndü:

"Ellerinizden öperler büyük hanım!" dedi buz gibi bir sesle.

"Allah anneli babalı uzun ömürler versin hepsine! Bak müdür bey oğlum, kız babası ve kız ninesi olmak kişinin özüne, oğul evlatlarından biraz farklı bir incelik tözü ve nezaket mayası katar. Sen de muhakkak bilirsin ki, kâinatta, tabiatın ve hayatın devamı, yani düzeni dişiye emanettir. Senin anlayacağın, düzenin özü tamamen dişidir. Dolayısıyla hem senin, hem damatlarının, hem de doğacak torunlarının aklı, annelerimizin zekâsından türemektedir. İşte kadınlarla ilgili, hele onlar yokken arkalarından konuşurken, tıpkı kadim Kaman geleneğimizde, yeni tohum ekilmiş toprağa basarmış gibi sakınıp, özenmek gerekir," dedi.

Bu sözler emniyet müdürünün yüzüne âniden kapkara bir bulut indirdi. Onun denge ve düzenini bozan, kadının kendine güveni veya ders veren edası değildi. O, emniyette iki silkelemeyle 'ağbi ayağının altını öpeyim!'e dönüşen, ne 'artizler', ne 'sen benim kim olduğumu biliyor musun?' lar, 'biz soyu saraylara uzanan, çok güngörmüş aileyiz!'ler görmüştü... Fakat bu kadın, üç kızını, damatlarını, doğacak torununu ve onun 'düzen' düşkünlüğünü nasıl biliyordu? Bu kadının haber kaynağı kimdi? Kim olabilirdi? Ya da asıl soru şuydu: kimdi bu kadın?

"Bak büyük hanım, senin uyumsuz, gittiği her yerde mesele çıkartan, bu küçük şehirde dahi kaybolmayı başarıp, polis teşkilatını günlerdir manasızca meşgul eden, bir kocayı bile elinde tutamamış, Çorum'da geçirdiği beş gecenin hiçbirinde otelinde kalmamış, babasını yıllardır bir kere aramamış, memleketin bunca meselesi varken yunuslar, kadın cinayetleri, defineciler gibi manasız fan fin fon işlerle vakit geçiren, daha yeni tanıştığı bu kel, özenti, ukalâ arkeologla yatan torununu sakın benim namuslu, iffetli kızlarımla karıştırmayasın! Bak, vallahi yaşına başına bakmam, çekerim seni nezarete, orada görürüm senin bu kibrinin yerlere düşüp sürünüşünü ha!" dememek için kendini zor tuttu.

Sırası gelince nasılsa bu 'elitist kadın'a hesap soracaktı ki bu da uzun sürmeyecekti. Öfke nöbetleri nedeniyle aldığı cezalara acıyan eski âmirinin öğrettiği gibi, derin derin nefes alarak ona kadar saymayı denedi. Ancak insanın gözlerine bakarak ruhunu okumayı bilen birisi, bütün bunları onun bulutlu yüzünden rahatlıkla anlayabilirdi.

"Bak, şimdi sen bana içinden pek kızıp, köpürüyorsun polis müdürü oğlum, ama içinden biliyorsun ki, ben yeri geldiğinde seni ve bu gece sabaha doğru doğacak nur topu torununu da koruyacağım. Rahmetli, ya halan, ya teyzen, ya da ninelerinden biri, ailende çok güçlü, mübarek bir kadın varmış senin! İşte şimdi aynı o kadına kızdığın gibi bana kızsan da Allah bir gün kadınlara hak vermeyi nasip eder sana inşallah!"

Bu konuşmaya mecburen kulak misafiri olan Semahat, gülmemek için arkasını dönünce, gülüşünü saklamayan Güneş Aytan'la göz göze geldi.

"Bana inanmıyorsan, bak burada bir baytar hekim hanım, bir de antropolog mu arkeolog mu, neyse işte, çok 'log'lu bir bilim insanı, *çakır pençe* bir adam var, sor onlara! Çocuklara zekânın annelerden geçtiğini yakın yıllarda yapılan genetik araştırmalarda nihayet görüp anlayabildiler!"

İçinden bu kez on beşe kadar sayan emniyet müdürü, neredeyse kızının doğum yapacağı saati bile söyleyen bu yaşlı kadını ve haber kaynağını derhal araştırmayı aklına koydu. Bu sırada kasılan çene kaslarını kıvrak bir hamleyle valininkine benzeyen babacan bir gülüşün içine saklamaya çalıştı:

"Hah hah hah! Dedikleri kadar varmışsın ha, Umay Hanım! Bayülgen değil mi? Umay Bayülgen. Evet, rahmetli büyük halamı çetin ceviz bilirdim, ama o garibanı fakir ailesi okutmamıştı; ne senin gibi genetikten haberdardı, ne de arkeolojiden anlardı. Hani buna rağmen rahmetli babam dâhil hepimizin hakkından

gelirdi, öyle korkusuzdu... Sen basbayağı üniversite mezunu eczacıydın değil mi?"

"Doğrudur, müdür bey oğlum. Neyse ki sen kızını okutup, öğretmen yapmışsın. Alkış sana! Evet, hem kadim Kamanlık geleneğimizdenim, binlerce yıllık soydan otacıyım, hem de mektepli eczacıyım. Elimden geldiğince aralarında fark gözetmeden bütün canlara şifa olmaya çalışıyorum, naçizane işte..." diye şimdi Umay Bayülgen de ses tonunu yumuşattı.

"Demek eczacısın..."

"Dedim ya eczacıyım diye, polis müdürü oğlum! Ama madem soruyorsun, eczacılık tıpkı tıp gibi ilâhî bir sanattır evlâdım."

"Hakkımdaki bu bilgileri sana sayın valimiz anlattı herhalde. Hem konuşmayı, hem de senin gibi her çeşit insanı, her tür mahlûkatı sever kendisi..."

"Sabahattin Ali Okur, içi iyi bir kişidir. Onun gibiler yurtta sulha hizmet ederler. Ama içini ferah tut, seninle ilgili bir şey anlatmadı o bana. Hastaneden bir türlü ayrılmadığını, sık sık asansörün doğum katı düğmesine basıp oraya çıkışını ve sevinçli telaşını gördüm bu sabah. Düşündüm ki, eğer yaşlanmaktan korkup genç bir kızla yeniden evlenen yaşlı erkeklerden değilsen, bu doğacak bebek senin torunun olacaktır. Sonra damadının, kat hemşiresiyle konuşmasını duydum –bizim sülâlede kulaklar çok iyi duyar–, Ankara'da öğretmen olduklarını ve ilk bebeklerinin erken doğumuyla ilgili problem yaşadıklarını öğrendim. Merak etme, ikisi de kurtulacak. Sana gelince: belli ki iyi bir babasın ve kızın için telaşlanıyorsun. Benimkisiyse, sadece gördüklerime tecrübelerimi ekleyip yazdığım kısa hikâyeler, o kadar!"

"Seni polis yapsak, valla çok vakayı dedektif gibi çözeceksin büyük hanım!"

"Tabiatın ve insan dâhil senin mahlûkat dediğin bütün canların sesini hiç küçümsemeden dinlersen, cevapların çoğunu oradan okursun müdür bey oğlum!"

Bu diyalog uzadıkça, düzen kontrolünü daha fazla elinden kaçırdığını hisseden müdür sıkıldı. Derin bir nefes alıp on sekize kadar saydı. Aslında ufak tefek bir yaşlı kadını bu kadar ciddiye aldığı için kendine kızdı. Hem yaşlı, hem de kadın!

"Evet, madem burada düzen korunuyor, ben artık merkeze dönebilirim. Yapacak önemli işlerimiz var bizim! Veteriner hanımı duydunuz, geyiğin hava kararınca gideceğini söyledi. Sizlere tavsiyem, bu bozkır sıcağında sefil olmak yerine, klimalı otelinize, Çorum'a dönün!"

Onu hiç dinlemeyen Umay Bayülgen, "Ben otelde, klimada falan uyumam! Sen onu bırak da, eğer o hırsız kazıcılardan bir haber çıktıysa anlatıver bana müdür bey oğlum! Korkarım zaman daralıyor... Her olayın ilk kırk saati çok önemlidir," dedi.

Korkmadan kendisine meydan okuyan bu kadına artık iyice sinirlenen Muhtar Körağaoğlu, şimdi eline onu yenme fırsatı geçtiğini anladı ve bunu kaçırmadı:

"Valla büyük hanım, korkunun ecele faydası yok! İçinde büyük paraların döndüğü kanunsuz işleri araştırırken çok dikkatli olacaksın! Eğer torunun kaçakçılarla ilgili öğrendiklerini önce emniyetle paylaşsaydı, başına bunlar gelmezdi," dedi.

"Korkunun ecele faydası olmaz mı hiç, ah müdür bey oğlum?" diye acı acı güldü Umay Bayülgen.

"Yeryüzündeki büyük buluşların, ilaçların, aşıların, teknolojinin birçoğunun ölüm korkusuyla araştırma yapılırken elde edildiğini unutmamamız gerekir. Meselâ şimdi torunum adına duyduğum ölüm korkusunun etkisiyle anlatacağım bir hikâye, senin rahmetli büyük-büyük deden Muhtar Ağa'nın nasıl 'kör ağa' olduğunu açıklaması bakımından buna iyi bir misaldir. Sen

zaten biliyorsundur, ama bilmeyen bu gençlere ders olur belki. Çünkü dünyanın en güçlü insanları bile korkuyu tatmıştır! Asıl tehlikeli olan, ecele faydası yok diye korkuyu görmezden gelip tedbirsiz davranmaktır!"

Dönüp gitmek üzereyken duyduklarından ötürü iyice asabı bozulan Muhtar Körağaoğlu, derin derin soluyarak yirmiye kadar saymaya başladı, kendini kontrol etmeye çalışsa da azarlayarak sordu:

"Sen benim hakkımda araştırma mı yaptırdın teyze? Maksadın ne senin? Ayrıca soyadımızın kökü Köroğlu yiğidine kadar uzanır bizim!"

Ünü Çorum'da kulaktan kulağa yayılan vahşi geyiğin uslu uslu yanında dikildiği yaşlı kadın, güneşten korunduğu kırmızı şemsiyenin altındaki sandalyede sakince otururken yumuşak bir sesle konuştu:

"Aman müdür bey, senin soyadın için araştırma yapmaya ne gerek var? Zaten soyadının hikâyesi pek meşhur bir Anadolu efsanesine dayanır. Ama bilmiyorsun diye sana gönül de koymuyorum, çünkü çoğunluk kendi öz destanlarından bihaberken Yunan, Roma, Kızılderili, artık Allah ne verdiyse sular seller gibi biliyor işte..."

Bir an içinde olanlar karşısında Umay Bayülgen'in kendisine sitem ettiğinin farkına varamayacak kadar şaşırmış görünen Güneş Aytan, öfkelendiğini gizlemeyen emniyet müdüründen bir atak olursa yaşlı kadını nasıl koruyacağını hesap ediyordu.

"Ne efsanesiymiş o?" diye soran Muhtar Körağaoğlu, bir yandan alt çenesini açıp kapamaya, diğer yandan da turistlerin ve emniyetçilerin önünde yaşlı bir kadını azarlamasının yarattığı 'negatif imajı' nasıl düzelteceğini düşünmeye başlamıştı. Fakat açıkçası içinde 'muhtar', 'kör' ve 'ağa' kelimeleri geçen efsaneyi merak etmişti.

"Demek sahiden bilmiyorsun soyunun adında saklı hikâyeyi, Muhtar Körağaoğlu ha? Lakin Anadolu efsanelerinin hemen hepsinde yer alan geyiğin bu topraklar için mübarek bir hayvan olduğunu mutlaka bilirsin. Kör Muhtar Ağa efsanesi Kastamonu yöresine aittir, ama Anadolu'da onlarca yörede çeşitlemeleri yapılan benzer pek çok hikâye mevcuttur."

"Canım, bizim baba tarafımızın Kastamonu, Merzifon, Samsun bölgelerinden olduğunu herkes bilir!"

"Ben de öyle tahmin etmiştim zaten. Dilden dile anlatılarak taa bugüne kadar gelmiştir ki, ben diyeyim üç yüz, sen diyesin dört yüz yıl önce, varlıklı mı varlıklı, güçlü mü güçlü, dediği dedik, kestiği kestik bir ağa varmış oralarda. Birkaç farklı köyde birkaç hanesi, her hanesinde de sayısını kendisinin bile tam bilmediği kadar fazla karısı, çocukları ve torunları varmış. Kendisine 'başına buyruk', 'kimseden emir almayan' manasında Muhtar denen bu ağa çok zengin ve güçlüymüş. Zaten ikisi yan yana olur. Parasız güç itibardır ve asla satın alınamaz, bilesin ha!"

"Benim işim başımdan aşkın teyze, anlatacaksan anlat şunu..."

"Bu güç denen şey, çok lânetli bir şeydir. Güç bir kere hanene uğradı mı, mutlaka daha fazlasını istersin! Muhtar Ağa da ne yapsın, gücüne güç katmak için daha fazla zengin ve yenilmez olmayı istermiş. Malını mülkünü koruyabilmek, isyancılara göz açtırmamak için kendine bir de kolluk kuvveti kurmuş tabii. Bu da şarttır. İşte böyle etrafa korku salar, kimse hikmetini sual edemez, sonsuza kadar güçlü olacağına inanırmış. Muhtar Ağa, tabiatıyla o zamanın iş makineleri sayılan yöredeki bütün kocabaş hayvanların da tek sahibiymiş. Tarımla geçinen köylüler, kendilerine ait toprak, tarla ve hayvanları olmadığı için tarlalarını süremez, her yıl Muhtar Ağa'ya haraç ödeyebilmek için mecburen kendisinden ikişer öküz kiralarlarmış. Şimdinin tarım veya eşya kredisi gibi düşünebilirsin bunu sen. Neyse, bu kredi bedelinin

her köylünün toplam buğday-arpa ürününün dörtte üçü olduğu rivayet edilir. Evet, uzatmayayım, gel zaman git zaman, gün geçer devran döner ama bu düzen devam eder, insanlar bütün dünyada herkesin ezelden beri böyle yaşadığına ve ilelebet de bu durumun devam edeceğine inanır, hatta bunun Allah'ın emri olduğu düşüncesiyle kanıksayanların sayısı artarmış. Fakat bir gün olan olmuş!" diye anlatısını burada kesen Umay Bayülgen, şimdi yanı başında onu dikkatle dinleyen Semahat'ten su istedi.

Bu sırada, onun anlattığı hikâyeyi duyan polisler, veteriner hekim, yardımcısı, görevli rehber ve meraklı turistler, geyiğin bulunduğu tarafı boş bırakarak yaşlı kadının yakınına yarım ay şeklinde toplanmış, büyük ilgiyle onu dinliyorlardı. Rehberleri, kendisine hiçbir açıklama yapılmadığı için hâlâ Yazılıkaya'da geyikli bir belgesel çekildiğini sanan Japon turistlere Umay Bayülgen'in anlattıklarını özetle tercüme ediyor, bazıları onu videoya çekiyor, bazıları da e-tabletlerine not alıyordu.

"Fakat bir gün, yıllarca büyük zevkle sürdürdüğü tek adamlık iktidarını tehdit eden bir ihbar alan Muhtar Ağa'nın canı sıkılır," diye devam etti kendisine cam şişeyle getirilen suyu içen Umay Bayülgen.

"Uzak ve küçük bir köyde kendisinden şimdiye kadar tek bir öküz kiralamadan tarlasını sürüp, dolayısıyla kendisine hiç haraç ödememiş yalnız bir adammış, kendisine ihbar edilip, canını sıkan kişi. Muhtar Ağa'nın dişinin kovuğuna bile gitmeyecek bu ürüne ihtiyacı yokmuş elbette, ancak kendisine yıllardır sessizce boyun eğmiş yüzlerce köylüye karşı tek bir özgür kişinin, koskoca düzeni bozup, çökertebileceğini iyi biliyormuş. Tek bir kıvılcım büyük yangına sebep olur! Neyse, bunun üzerine güzel esvaplarını çıkartıp yoksul köylü urbalarına bürünen Muhtar Ağa, o densiz çiftçinin sırrını çözmek için gizlice onun tarlasına girmiş. Girmiş girmesine ama tek başına yaşayan çiftçi, sürülmemiş tarlasının

başında bir mucize bekler gibi oturup durmaktaymış. Günlerce beklediği halde hiçbir iz bulamayan Muhtar Ağa, köylüler arasında kulaktan kulağa yayılan mucize söylentilerine gülüp artık geri dönmek üzereyken, bir sabah ormanın içinden çıkıp gelen dünya güzeli bir çift yabanî geyiğin, tarlasında oturup bekleyen çiftçinin sabanına bağlanıp, tarlasını sürmesine yardım ettiğini görmüş. Derler ki, yaralı bulduğu hamile bir geyiği öldürüp yiyeceği yerde tedavi edip, doğumuna yardım eden bu köylüye, ona alkışlarını sunmak isteyen geyik ailesi, her yıl bir çift geyikle gelip tarlasını sürmeye yardım edermiş. Bu olanlar karşısında öfkesini kontrol edemeyen Muhtar Ağa, tarlanın ortasına fırlayıp geyikleri öldürmeye kalkınca, sırları ortaya saçılıp, sihri bozulan geyik canlar bir daha hiç dönmemek üzere ormana dönmüşler!"

"Canım ne var ki bunda? Sadece bizim oralarda buna benzer tonlarca geyik efsanesi vardır! Ben de bir şey anlatacaksın sandımdı. İlahî nineciğim!" diye şimdi rahatlamış olarak güldü Muhtar Körağaoğlu.

"Olan şuymuş: hem kadim Kaman geleneklerimiz ve Anadolu efsanelerimize hem de Hz. Muhammed'in koruduğu hamile geyik anlatısına göre, geyik lâneti alan bir daha iflah olmaz müdür bey oğlum. Derler ki, Muhtar Ağa, kendine meydan okuyan tek bir tane çiftçinin de kolunu kanadını kırdığına memnun olarak, sevinçle ormanın içinden geri dönerken, geyiklerin boynuzları koca koca iki dal olup, onun iki gözünü kör etmiştir. Bundan sonra artık iflâh olmayan Muhtar Ağa, önce iktidarını, sonra kölelerini, sonra ailesini ve hazinesini yitirmiştir. İşte bu olaydan sonra ona ve soyundan gelenlere Körağaoğulları dendiği rivayet edilir."

"Buna benzer Kızılderili destanları olduğunu söylesem, şaşırmazsınız tabii" diye gülümseyerek araya girdi Güneş Aytan.

"Olmasaydı şaşırırdım. Fakat destanları hatırlamak her zaman işe yarar Güneş Bey oğlum."

"Hah hah ha! Neyse benim artık sizleri bu geyik ve geyik efsanelerinizle baş başa bırakıp gerçek dünyaya ve hakiki meselelere dönmem gerekir. İlâhi nineciğim ya! Ben de sahiden benim dedelerimle ilgili bir şey biliyorsun sandımdı ha! Dediğim gibi, Anadolu'muzda böyle hisselerle dolu pek çok kıssa, kadim hikâye vardır. Hz. Muhammed Efendimiz'in hayvanlara karşı çok şefkatli olduğu da doğrudur. Bizim memleketteki soyadlarını bir araştırsak altından ne hikâyeler çıkar; bir bilsen, aklın durur inan ki! Kim bilir, senin bu Bayülgen soyadında bile ne destanlar, ne güçlü, düzen koyucu ağalar, beyler saklıdır!" diye gülerek oradan ayrılan emniyet müdürü, arkasından yaşlı kadının sesini duydu:

"O halde birbirimizi anladık demek ki müdür bey oğlum. Çünkü kör olduktan sonra bütün gücünü ve malını kaybederek sefalet içinde, yapayalnız öldüğü rivayet edilen ağa dedelerinin başına gelen felâketten ders alan Kör Ağa oğullarının ailevî felaket yaşamamak için bir daha geyiklere el sürmediği söylenir. Demek ki, korkunun ecele faydası varmış evlâdım."

25. İNSANIN NEREDEYSE YENİDEN AŞKA İNANASI GELİYOR

"Hititler toprakla ilişkilerinde saygılı bir halktı. Kendi tahıl ve hububat tanrıları Halki'ye bir de Hatti medeniyetinin tarım tanrısı Telepinu'yu katmışlardı," dedi Güneş Aytan, Defne'yle ilk tanıştırıldıkları Yazılıkaya gezisinde.

"Toprağa duyulan saygı, beton ve çeliğe tapınmaya, tarıma verilen önem banka ve kredi kartlarına yönelince insanlığımızın manasını da kaybetmeye başladık. Bir zamanlar bütün toplumların hiç kuşkusuz kabul ettiği bir toprak etiği ve toprağın hakları olduğunu unuttuk. Telepinu buralardan çekip gidince arsızlığımız arttı ve utanmaz olduk!"

Gazeteci Defne Kaman ve Attila Gültekin'in Çorum'da yapacakları beş günlük araştırma gezisinin ilk gününde, şehrin

kültürü ve Hitit antik medeniyeti hakkında uzman memurlarca bilgilendirilmesi, valiliğin standart prosedürleri içindeydi. Bu kapsamda müze müdürleri, kültür müdürleri, yerel basın, arkeolog ve rehberler iki gazeteciye uzmanlık alanları içinde standart bilgiler vermekle görevlendirilmişti. Defne'ye Hititler'i Kızılderililer ve toprak etiği bağlantısıyla anlatarak standardın dışına çıkan görevli, kıyafeti ve esprileriyle de kalıplardan bağımsız görünen Güneş Aytan'dı.

"Antik kentleri sadece bir yabancı turizm gelir kapısı gibi gören devlet yöneticilerini buraya getirip, Anadolu'nun bizden çok önceki kiracısı Hititler'in toprak ve tarıma verdikleri değeri burunlarına sokmak isterdim!"

Bazı bakanların burnunu toprağa sürtüp öperken yaşlı gözlerle topraktan özür dilediklerini düşününce gülmüştü Defne.

"Anneannem de çocukken beni çıplak ayak toprakta yürütür ve toprağın kalp atışlarını duyup, duymadığımı sorardı. Çocukken öğrenilenler zor unutuluyor..."

"Ne güzel bir nineniz varmış! Kıskanmadım desem yalan olur. Anlattıklarınızın Kızılderili pagan inancına oldukça benzediğine bakınca, hani tipiniz de uygun olsa Kızılderili kökeniniz mi var, diye soracaktım."

"Haklısınız. Kızılderili inanç ve gelenekleri bizim kadim Kamanlık inançlarımıza çok benzer. Tipime gelince, babam Çorumludur, belki Hititler'den bazı genler taşımıştır bana. Ne dersiniz, olabilir mi?"

"Hah hah ha! Olmaz mı, neden olmasın?"

"Anneannemse çok özel bir insan; otacı, kam, ozandır. Kendisi çok şükür hayatta ve umarım daha uzun yıllar yaşar!"

"Uzun ömürler dilerim. Fakat ne iş yaptığım tam anlamadım, yoksa simyacı mı anneanneniz? Anadolu'da hâlâ var böyleleri..."

Sonra bu ikisi, eczacılığın şifacı köklerinden Anadolu mitlerine ve bunların Kızılderililer dâhil birçok pagan kültürle benzer işaretler taşıdığına kadar birbirlerinin sözünü kese kese konuşmuşlardı. Onların ilk görüşte anlaşmalarına aynı grupta bulunan meslektaşı Attila ile rehber Kemal'in bozulduğu, Karaca dışında kimsenin dikkatini çekmemişti. Kemal, kendisini göstermek için fazla bekleyemedi elbette:

"Hitit tarım tanrısı Telepinu ile içinde tam kırk adet tarım maddesi bulunan Telipinu Fermanı'm yapan Hitit kralını birbirine karıştırma Defne! Genellikle insanlar bu ikisini karıştırır, öyle değil mi Güneş Bey?

"Öyle mi? Sen rehber olduğun için bu konuda benden çok daha fazla deneyime sahipsin Kemal," diye onun gönlünü alan Güneş, konuşmasına devam etti:

"Büyük ihtimalle kralın adı, tanrı adından türemiştir. Çünkü Hitit inancına göre, krallar öldüklerinde tanrı oluyordu. Bu arada, eğer rahatsız olmazsanız size 'hanım'sız, yani adınızla seslenebilir miyim Defne?"

"Rica ederim Güneş, nasıl isterseniz!"

"Seslenebilir miymiş? Daha 'hitap edebilir miyim', demekten âciz, ama utanmadan güdük, kıt Türkçesiyle ahkâm kesiyor!"

"Baba sus ya! Duyacak Güneş Ağbi ama!"

"Aman iyi, sen zaten ne zaman zavallı babanın tarafında oldun ki Karaca?"

"Dediğim gibi, Hititler ölen krallarının tanrı olduğuna inanırdı. Dünyanın en eski yazılı devlet güncelerinden birine sahip oldukları için biliyoruz. Yazılı kayıtlarda hiçbir Hitit kralının 'babam öldüğünde...' diye başlayan bir metni yoktur. 'Babam tanrı olduğunda...' yazarlar.

"O kadar büyük iktidar ve zenginliğe rağmen, sonunda tıpkı köleleri gibi ölümlü olduklarını anlamak, kim bilir Hitit kralla-

rını nasıl öfkelendirmiştir? Bu iktidar hastaları bir de ölümsüz olsalardı, dünyamız için hiç ümidimiz kalmazdı..." diye acı acı gülümsedi Defne.

"Ölümle başa çıkamayınca, öldükten sonra tanrılaşmak kral-lara büyük bir rahatlama, ayrıca güçlerinin halk üzerinde devamı manasına da geldi," diye açıkladı Kemal.

"Ölüm ve toprak kültleri bir toplumu anlamak için çok önemli verilerdir," diye ekledi Güneş Aytan.

"Toplumların uygarlık düzeyini belirlemek isteyen ekonomistlerin kişi başına düşen gelir, metre yol, araba sayısı gibi ölçütleri kullanmalarına karşın, antropologlar için kültler daha değerlidir. Meselâ şu anda Türkiye'ye bu ölçütlerle bir bakarsak: ölümün ne kadar ucuz, toprağın ne kadar değersiz olduğunu görür ve şimdiki uygarlık düzeyimizi anlarsın. Oysa 3000 yıl önce şimdi üzerinde olduğumuz bu topraklarda, tıpkı şimdi bizim yürüdüğümüz gibi yürüyen Hititler'in kutsal saydıkları değerler doğa temelliydi."

"Tarım toplumlarının tabiata tapmaları normaldir!" diye âniden söze karışan Attila Gültekin'in sesi her zamanki gibi iddialı ve uzlaşmasızdı.

"Dünya üç bin yılda çok değişti. İnsan zekâsı tartışmasız diğer canlılardan üstün olduğu için siz beğenmeseniz de uçakla buraya gelip, dijital fotoğraflar çekip, internet üzerinden sanal gazetelere yolluyoruz. Ölüm, toprak, tabiat konuları önemli ama artık bunları temel alan romantik bir pagan ahlâkıyla yaşayamayız!"

"Haklısınız Attila Bey, ancak 'toprak ve tarım', hayatımızı hangi dijital seviyede yaşadığımız ve üstün zekâmızı nerede kullanacağımızla hiç ilgilenmezler. Çünkü 'toprak ve tarım' dijital bir hayat için bile temel elementler değil midir? Buna suyu ve havayı da ekliyorum," diye onu sakin bir sesle yanıtladı Güneş Aytan.

"Kuraklık ve açlığın büyük göçler ve savaşlara yol açtığını söylüyorsanız, eyvallah! Ama artık topraksız tarım ve melez tohumlarla geleceğin açlık sorununu çözmek mümkün. Zaten bunlar yapılmakta da. Ben bu konuları abartmamak gerektiğini düşünürüm."

"Topraksız tarımın ve melez tohumların kıtlığı ne kadar engellediğini, 'google tanrısı'na sorup, sayısal olarak öğrenebiliriz. Ancak her gün hâlâ açlıktan ölen binlerce insanın acısını dijital olarak anlatacak bir program yazmayı başaramıyoruz, nedense? İlaveten GDO'lu gıdanın da içinde olduğu kanserojen ve alerjen etmenlerde görülen büyük artış, eğer ilaç şirketlerinin bir oyunu değilse, sevdiklerini kanserden kaybeden milyonlarca insan, kendi zekâsını diğer canlılardan üstün gören büyük kibri yüzünden belâsını buluyor demektir."

"Ne yani, uluslararası sermayenin, ilaç ve gıda şirketlerinin savunucusu mu oldum şimdi ben? İnsanın sırf ortak genleri var diye, bir sinek ya da ne bileyim bir arıyla nefes alma seviyesinde eşitlenmesi de senin o aşağıladığın kibrin dengi bir alçalma. Romantik çevreci kızları anlarım da... Belli bir yaştan sonra hakikaten inandırıcı değil," diye homurdandı Attila Gültekin.

"Ben tekelleşme canavarına karşı durmanın neden romantik sayıldığını hiç anlamıyorum," diye araya girdi Defne. Attila'nın öfkesini kontrol edebilirdi, ama Güneş'in öfkesini hiç tanımıyordu ve henüz bunu merak da etmiyordu doğrusu.

"Gıda sistemimiz endüstrileşip, küreselleşince gıdanın geleneksel üretme, işletme ve dağıtım süreçleri de değişti. Gıda üretimi kadınların, küçük çiftçilerin elinden çıktı. Özellikle kimyasal tarım ve biyoteknoloji konusunda şaibeli Monsanto, Corgill, Nestle, Philip Morris gibi çokuluslu dev şirketlerin elinde tekelleşti. Ve bu, dünyanın her yerinde küçük çiftçiler aleyhine haksız rekabetlere yol açtı. Tekelleşme her zaman haksız rekabete yol

açar ve bu da yoksullarla orta sınıfın yok olmasına, dolayısıyla demokrasiye darbe vurur."

"Harika! Yani beni bir tek neo-liberal yapmadığın kalmıştı Defne! Teknofil ve 'pro-innovater' bir kuşaktan olmak illa tekelleşme dostu olmayı mı gerektiriyor? Hepiniz hayvan haklarından çevre, kadın, LGBT'ye destek twitlerinizi akıllı telefon ve iPad'lerinizden yollamıyor musunuz sanki?"

'Teknoloji ve tabiat' tartışması ateşlenince, Defne hızla Karaca'nın yanına yaklaşıp onun kolunu çimdikledi. Aralarında yaşça en genç olan, dolayısıyla teknolojinin göbeğine doğmuş ve onunla tehlikeli oyunlar oynayan Karaca'nın buna rağmen teknolojiye tapmak yerine tabiatı korumak için hâlâ neleri göze aldığını bildiği için, her birine ders vermesini böylece önlemek istemişti. Kadınların sevdikleri erkekleri koruma sağduyusu olmasa, savaş ve cinayetlerin sayısı kaydı tutulamayacak kadar artardı. Üstelik Defne, Karaca'nın kendi başına ördüğü çorabı nasıl çözeceğine henüz bir çare bulamamışken, yeni bir çatışmayı göze alamazdı. Öte yandan Attila'nın dikbaşlılığım kalın bir sessizlik duvarının arkasına saklayan, pasif saldırgan birisi olduğunu bildiği için, onun şimdi böyle öfkeli konuşmasının ardında, kendisinin Güneş Aytan'a gösterdiği ilginin olabileceğini düşündü. Ortalığın yatışması için geri çekilmeye karar verdi. Fakat erkekler öfkelenince durmaları zordur.

"Bu sözleriniz, toprak ve tarım ile ölüm ve cinselliğin her zaman kültürlerin kırılma noktalarından biri olduğunun bir kanıtıdır" diyen Güneş Aytan sonra, 'Benim suçum değil, ne yapayım?' manasında ellerini açıp yüzüne alaycı gülümseme yerleştirdi.

"Ben artık her meselenin cinsellik ve üreme üzerinden açıklanmasını da satın almıyorum!" diye yeni bir atak daha yaptı Attila Gültekin. Ya kendisini kışkırtmak için atılan yemi

yutmuş ya da gençlik ateşiyle kendini kontrol edememişti. 'Kabullenmiyorum' yerine İngilizceden çeviri 'satın almıyorum' deyişini kullanarak bir işaret göndermeyi de ihmal etmemişti. Defne'nin konuşmaması için koluna attığı çimdikten çok, bir gece önce ona açıkladığı 'yediği haltları'n ağır yükü nedeniyle söze karışamayan Karaca, bir yandan da gazeteci Attila'nın, kıskandığı Güneş Aytan'a babasından daha dolaysız kafa tutuşuna gülmemek için kendini zor tutuyordu.

"Cinsellik ve üreme değil!" diye düzeltti Güneş Aytan. Şimdi arazide öğrencilerine ders anlatan profesörden çok, bir orkestranın ara seslerini duymaya çalışan şefi gibi eli havada notaları yönlendirircesine daireler çizerek konuşmaya başladı. Defne onun Hititlerin toprağa sinmiş fısıltılarından bir ezgiyi duyup, tempo tuttuğuna dair hoş bir hisse kapılmak istedi ve kapıldı.

"Cinsellik ve ölüm! İnsan medeniyetinin altında bu iki neden yatar. Onları kaldır her şey biter sevgili genç dostum. Evet, bu kadar ilkel ve şaşırtıcı, öte yandan bu kadar sade ve güzel, o derece korkunç ve sevinçli, çok hüzünlü ve çok hayalperest, çocuksu, kekremsi, esrarengiz, ürkünç. Aynı zamanda, ekmek ve su kadar basit ve yalın, lezzetli, büyüleyici ve yaşamaya değer..."

Defne, Güneş'in Amerika'da öğrencilerine '*my dear young fellows*' diye hitap ettiğini ve eğer rol yapmıyorsa –ki öğretmenlik biraz tiyatro sanatına benzer–, gençleri nasıl büyülediğini tahmin etmekte zorlanmadı. Eğer kırk yaşındaysa –öyle gösteriyordu– en az on beş yıldır ders anlatıyor olabilirdi. Umay Ninesi de tabiatın sırlarını ona öğretir, onu çocukluğundan beri bir kam olarak büyük bir emekle eğitirken aynı adanmışlık ve oyunculuk sanatıyla büyülemez miydi? Kendisi de şimdi ablası Aysu'dan kaçırabildikçe yeğeni Ayperi'ye benzer bir atmosfer yaratmaya çalışmıyor muydu? Bunları düşünürken Güneş Aytan ile Umay Ninesi arasında ilginç bir bağlantı kurduğunu fark etti. Bunu

tümden gelerek mi, tüme vararak mı yaptığını kendine sormaya çekindi. Çünkü yanıt ararken, Güneş Aytan'dan hoşlandığını kendisinden saklamak için bahaneler yarattığı gerçeğini görebilirdi.

"Bana sadece cinsellik ve ölümün medeniyetler kurup, yıkmanın sebepleri olduğunu birbirinden muhteşem hikâyeler, şekiller ve kanıtlarla açıkladığı için arkeoloji ve antropolojiyi seviyorum."

"Yıllar önce *Slow Food** hareketinin Torino'da yapılan Terra Madre† toplantısına katılmıştım. Orada dünyada insan türünün devamı için en önemli faktörlerden biri olan küçük çiftçilere dikkat çekilmişti. Biliyorsunuz, Hindistan'da her yıl binlerce küçük çiftçi zor durumda olduğu için intihar ediyor," diye araya girerek onların çekişmesine artık bir es vermeye karar verdi Defne.

"Pardon ama ölüm ve cinsellikle, toprak ve tarımın ne ilgisi var Defne?" diye hırçın bir sesle sordu Attila.

"Ben hayatın toprakla, su ve havayla, yani tabiatla başladığına, dolayısıyla da tarımla çok ilgili olduğuna inanan bir 'okul'dan geliyorum diyelim. Cinsellik ve ölüm bunun üst kurumları olabilir..."

"Bence, bal gibi konuyu değiştirmeye çalışıyorsun sen Defne!"

"Bizim üniversiteden bir arkadaşımız da Terra Madre'ye katılmış ve Prens Charles'ın ilginç bir bildiri sunduğunu anlatmıştı. Ünlü çevreci Vandana Shiva da oradaymış," diye Attila'yı atlayıp Defne'yi destekledi Güneş Aytan. Sonra, ders anlatmaktan gelen bir alışkanlıkla araya giren konuları kenara bırakıp kaldığı yerden devam etti:

---

* *İng. Slow Food.* 'Fast Food'a karşı başlatılan, Türkiye dâhil dünyada kabul gören yavaş ve sağlıklı yemek kültürü hareketi.

† *İsp.* Toprak ana.

"Hayatı hikâyelerle anlatmak bir sanattır. Mitolojiyse bunun babası."

"Her şeyin bir hikâyesi olduğunu Umay Nine de hep söyler. Onun adının anlamı da Tabiat Ana'dan gelir zaten!" diye hiç değilse bu konuda çimdiklenmeyeceğini bilerek araya girdi Karaca. Hem nasılsa Güneş, albino gazeteciyi lime lime etmiş, yenmişti.

"A-ha! Şimdi rahatlıkla bahse girebilirim ki, Defne'nin adını da ninesi koymuştur ve orada da bir Apollon hikâyesi saklıdır."

Defne o sıcak öğle sonrasında ilk kez ayak bastığı baba şehrinin sınırları içinde bulunan Yazılıkaya'da yıllardır içinde uyuyan küçük bir *peri*nin uykudan uyanıp zıplamaya başladığını şaşırarak hissetti. Aslında herkesin uyuyan bir *peri*si vardır ve onun uyanması, hoplayıp zıplamaya başlamasıyla hissedilir. Çünkü uyanan *peri*, ilk önce insanın kalp atışlarını hızlandırır. *Peri*si uzun zamandır uyuyan kadınlar gibi, Defne de önce şaşkınlığını bastırmaya ve sakin olmaya çalıştı. Durup dururken gümbür gümbür atan kalbini kimse duymasın diye bir süre bakışlarını toprağa gömdü, sakladı. Sonra derin bir nefes alıp başını kaldırdığında Güneş Aytan'ın bakışlarıyla karşılaştı. İçinde uyanan *peri* şimdi kocaman kıpkırmızı bir bayrak açmış, sallıyordu. Bayrağın üzerinde 'İnsanın neredeyse yeniden aşka inanası geliyor!' yazıyordu. Yüzünde bir gülümseme belirdi, sevinçli bir ses çıkartmamak için bir eliyle ağzını kapattı.

Bu sırada yanına yaklaşan Güneş Aytan, aniden ona doğru eğilip, 'Değil mi?" diye fısıldadı.

Bu neyin 'değil mi'siydi hiç bilemedi Defne. Ancak zamanlaması ve tonu ona öyle iyi geldi ki, Güneş'le aralarında her ne yaşanacak ve/ya yaşanamayacaksa bu 'değil mi?'nin manasını asla bozmamak ve hiç sormamak için kendine söz verdi.

O sırada gazetecileri gezdirmek için Yazılıkaya'da bulunan görevliler Boğazköy Müzesi'ne gitmek için topluca araçlara

binmeye başladılar. Güneş Aytan, Kemal tarafından ısrarla daha geniş olan ikinci arabaya davet edilmesine rağmen Defne'yle aynı arabaya bindi. Defne onun bu tavrının bu küçük şehirde dedikodulara yol açacağını, ama erkek olduğu için başına dert olmayacağını bilecek kadar kendi memleketini tanıyordu.

"Yarın tam dolunay gecesi. Full moon! Hititler'in bahar bayramlarını Yazılıkaya'da törenlerle kutladıklarını biliyoruz, ama Dolunay'da ayrı tören yaptıklarına dair net bir bulgumuz yok. Ancak hem dolunaya yükledikleri anlam hem de ışığından yararlandıkları düşünülürse, antropolojik olarak bu sonuca varmak çok da mantıksız sayılmaz. Birkaç kez dolunayda buraya gelip gezdim, hakikaten muhteşem oluyor. Sizler, yetkili arkadaşlar, kültür bakanlığına 'Uluslararası Yazılıkaya Dolunay Şenliği' yapmayı önerseniz hoş olmaz mı? Meselâ, açık havada konserler ve Çorum-Hitit yemekleri hem ilginç olabilir, hem de gençleri arkeolojiye çekebilir," diye ortaya bir teklifte bulundu Güneş Aytan.

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ndeki yöneticilerden biri, Güneş Aytan'la konuyla ilgili sohbete dalınca Defne'nin *perisi* yine harekete geçti ve içinde yeni bir bayrak açtı. Üzerinde 'Yarın Gece Dolunayda Yazılıkaya'da Olmamak İçin Bir Bahanen Yok!' yazan bayrak yine kırmızı renkteydi.

Valilik araçlarının birinin arka koltuğunda Defne'nin yanında oturan Karaca, onun içinde açık saçık şeyler fısıldayarak hoplayan *peri*den habersizce sordu:

"Ya şu senin gazeteci partnerin var ya. Defne be, o eleman gerçek albino mu, yoksa Julian Assange saçı mı yapıyor kendine?"

Kendini tutamayıp gülmeye başlayan Defne, bu kez Karaca'nın omuzunu çimdiklemek yerine okşayarak, "Herkesin Attila'ya gıcık kapmak için ayrı bir nedeni var galiba," dedi. Aslında Attila bahaneydi, o *peri*sinin aklına soktuğu fikir yüzünden kıkırdıyordu.

26. ÜÇÜNCÜ GECE

"Bana kalırsa, dünyayı düzeltecek ilk meslek yine onu batıranla aynıdır. Gazetecilik! Tabii düzgün, yani, adil gazetecilik!" dedi Defne, sonra hemen sordu:

"Bu yüzden senin 'Dolunay'da Yazılıkaya Festivali' fikrini gereken yere en etkin ve tez olarak duyurabilecek tek kuvvet, hâlâ gazetecilerdir. Pozisyonumu kötüye kullanmak istemem, ama madem bu akşam dolunay var, şu festivalin küçük bir provasını yapmak için Yazılıkaya'da bana eşlik eder misin Güneş?"

Defne'nin sesi bir iş randevusunu organize eden cinsiyetsiz sedasından pek farklı çıkmıyordu, ama içindeki *peri* şimdi karnına geçmiş, orada ter ter tepiniyordu. Telefonun öbür ucundaki sesse kendi heyecanını hiç gizlemedi:

"Dün bu fikri ortaya attığımdan beri bu soruyu bana hiç sormayacaksın diye endişeleniyordum Defne! Gece Kâtipler Konağı'nda da hiç bahsetmeyince, tamamen unuttun sandım. Sonra, acaba arayıp ben mi sorsam dedim. Cep telefonun bende yok, daha doğrusu, ayıp olur diye isteyememiştim. Attila'yı arayıp, 'Hey dostum, Defne Kaman'ın cep telefonunu versene!' de diyemezdim herhalde! Oh nihayet! Elbette, seve seve!"

Defne birden, onun aslında hiç de öngörülmez biri olmadığını hissetti ve hevesi kırıldı. Üstüne bir de Güneş'in Dolunay'da Yazılıkaya Festivali fikrini, aslında kendisine bir buluşma teklifi olarak ortaya atmış olabileceğini düşününce iyice keyfi kaçtı. Kendini oltadaki yemi yutmuş, yeniyetme bir kız gibi hissetti. Bu, hiçbir yetişkin kadının hoşuna gidecek bir durum değildi. Bir yandan da bu düşünceler yüzünden içindeki *peri* yeniden uzun bir uykuya yatacak diye endişelendi. Fakat dün gece babasının evinde öğrendiklerinden sonra, bu sabah böyle şeyleri fazla dert etmeye mecâli kalmamıştı.

"Tamam," dedi. O kadar.

"Tamam mı? O halde akşama Yazılıkaya'da dolunay şenliği provası için buluşuyoruz. Harika! Ben seni otelden dokuz gibi alırım. Hitit şarapları kadar güzel olmasa da bir şişe iyi Öküzgözü'm var!"

"Tamam," diye yineledi Defne, biraz kırık bir sesle. Şimdiki zamanda yaşayan hiç kimsenin aynı üzümlerden hakiki Hitit şarabı tatmamış olduğunu düşünemedi.

"Deal!* Dilerim Çorum'da bugünkü araştırmada bol defineci avlarsın! Yalnız dikkatli ol Defne, bu adamlar para için cinayet bile işleyebilirler. Ve unutma, üstünde yürüdüğümüz bu topraklar dünyanın en zengin medeniyetler mezarlığıdır!"

---

* *İng.* "Anlaştık".

"Merak etme, yanımda Kemal, Attila ve Karaca var."

"Hah, dünyanın en muhteşem üçlüsünü bulmuşsun! Gerçi Karaca başkadır. O zeki ve vizyonu olan bir gençtir, ama öbür ikisi... İşin zor Defne Kaman!"

"Görüşürüz."

Sesi hâlâ sakin ve duruydu ama içindeki *peri*, üzerinde 'Sakın vazgeçme, kendine bir şans ver, haydi yürü kızım!' yazan yeni bir kırmızı bayrak açmıştı.

"Defne?"

"Evet Güneş."

"Orada mısın?"

"Evet."

"Sen bir şeye mi üzüldün Defne? Sesinde bir kırıklık var sanki."

"Uykusuzluktandır. Dün gece de hiç uyumadım. Söyledim mi bilmiyorum? Çorum'a geldiğim Pazar gecesi sabaha kadar Karaca'yla kaynattık, hiç uyumadan konuştuk. Dün gece de..."

"Herhalde Kemal veya Attila için uykusuz kalmadın dün gece Defne."

"Dün gece babamla buluştuk Güneş... Yıllardır babasını görmemiş bir kız için sanırım bu buluşma uykusuz kalmaya değerdi..."

"Ama sesin öyle söylemiyor?"

"Öyle mi?" diyerek boş bulunup şaşkınlığını gizleyemedi Defne. Birbirlerine ne zaman 'sen' diye hitap etmeye başladıklarını tam o anda merak etti.

"Lütfen yanlış anlama beni. Karışmış olmak için sormadım bunu. Baba-kız ilişkisi benim çok önemsediğim bir konudur. Annesiyle ayrıldığımızda kızım Alkım on beş yaşındaydı ve o zamandan beri eskisi kadar yakın değiliz..."

"Anlıyorum..."

"Sık sık onu çok sevdiğimi kendisine iyi anlatamadığım kaygısına kapılıyor ve kendimi çaresiz hissediyorum. Sevdiğine sevgini anlatamamak hissi, bir de o sevdiğin canının parçası kızın olunca bir işkenceye dönüşüyor."

"Çocukken ona okuduğun bir masal kitabı falan varsa onu sakla ve otuz altı yaşına gelince çıkartıp önüne koy!"

"Dün gece baban böyle mi yaptı Defne?"

"*Küçük Prens*. Sayfalarında dört-beş yaşlarındayken yediğim şeftalinin kurumuş lekeleri ve karalamalarım olan o kitabı meğer evinin başköşesinde saklıyormuş. İşte onu gösterdi bana..."

"Hoş bir hareket! Peki, bir işe yaradı mı bu?"

"Sanırım yaradı... Fakat şu anki baskın duygum tam bir uyuşmuşluk! Galiba Umay Ninem yine haklı! İnsan bir şeyi kazanırken mutlaka bedelini ödüyor..."

"Dur bir dakika, dur! Neyin bedeli?"

"Yani babamı kazanırken galiba bir başkasını."

"Bir dakika... Yani dün sen, senin için değerli birini feda etmek zorunda kaldığını mı söylüyorsun Defne? İyi de neden?"

"Bunu anlatmak hiç de kolay değil..."

"Beni dene! Yani yine de deneyebilirsin Defne!"

"Beni terk ettiği için babamı çoktan hayatımdan çıkarttım sanıyordum Güneş... Fakat anladım ki, aslında baba hasretiyle daha fazla acı çekmemek için ona olan sevgimi bastırıp, kendimden saklamışım. Meğer babamı hâlâ seviyormuşum. Hani biri kaybolur gider de sen buna rağmen onun odasını olduğu gibi yıllarca korur, bozmazsın ya... Öyle yapmışım ben..."

"Bilmez miyim? Sevgilin terk ettiğinde bazen yıllarca kalbindeki odasını boş tutarsın meselâ... E, çok güzel, demek ki, babanın sevgisi sende sağlam bir iz bırakmış."

"Belki de öyle. Fakat bu sevgiyi o kadar derine gömmüşüm ki, *Küçük Prens* kitabının sayfalarındaki resimler, izler ve şeftali

lekeleri anılarımı bütün ayrıntılarıyla geri getirdiğinde, babamı odasına öyle kolayca buyur ediverişime şaşırdım!"

"Baban için ne büyük mutluluk olmalı bu!"

"Tuhaf değil mi, kitap sayfalarındaki o şeftali lekelerinin çoktan uçup gitmiş kokusunu, sanki bizim bahçenin taze şeftalileri kadar güçlü hissettiğime sana yemin edebilirim!"

"Tuhaf olur mu, şahane! Bu bana Proust'un ıhlamura batırdığı bisküvinin tadıyla çocukluğuna gidip, onu yeniden kurduğu *Kayıp Zamanın İzinde* romanlarını hatırlattı. Aslında belleğin karanlık ve güçlü dehlizleri tuhaf değil, ürkütücü bence..."

"Hımmm..."

"Defne?"

"Efendim?"

"Demek ki baban sana sevgisini kanıtladı..."

"Öyle galiba. Çünkü babam beni hep sevmiş ve kollamış aslında. Görüşemeyişimizin nedeni, onun canı gönülden inanarak yaptığı büyük bir fedakârlıkmış... Fakat... Bir çocuğun kalbi bunu anlayabilir mi? Güneş, sana babamı görünce yetişkin bedenimdeki kalbimin onunla ayrıldığımız yaştaki bir çocuk gibi attığım söylesem, beni ayıplar mısın?"

"Demek Alkım da bu yüzden bana hâlâ çocuk gibi davranıyor..."

"Alkım şimdi kaç yaşında ki?"

"On sekiz. Koleje başladı, yani üniversite öğrencisi artık!"

"Daha çok genç..."

"Yaşına göre çok olgundur Alkım."

"Dün gece babama kavuştum Güneş, ama çok sevdiğim başka birini kaybettim galiba..."

"Ama babana kavuştun, değil mi Defne?"

"Evet, Çelebi Akın Kaman'a kavuştum, ama bilge Tabiat Anamı yitirdim galiba?"

"Ah, Baban bizim kütüphane müdürü Akın Bey mi? Öyle mi? Ah, çok sevindim Defne! Severim kendisini. Hakikaten dedikleri gibi, çelebi bir insandır o."

"Şimdi gitmem lâzım Güneş. Attila kapımı çalıyor. Babam beni az önce otele bıraktı. Üstümü değiştirdim, hemen çıkıyoruz. Bugün Boyalı Höyük'e gideceğiz. Bir tarihî eser kaçakçılığı duyumu aldık da... Köylülerle konuşacağız."

"Aman dikkatli ol Defne! Tarihî eser kaçakçıları hakikaten tehlikeli insanlardır. Haydi, akşama görüşürüz."

Attila kapıyı falan çalmıyordu. Defne, babasından yıllarca ayrı kalmasının nedeni olarak karşısına Umay Ninesi'nin çıkmasının büyük üzüntüsüyle ağlıyordu. Ağladığı anlaşılmasın diye telefonu kapatmaya bir bahane bulması gerekiyordu, aklına ilk olarak otelde bitişik odada kalan Attila gelmişti. Henüz dün tanıştığı Güneş'e daha fazla özel hayatını açamazdı. Gereğinden fazla konuşmuştu zaten... Fakat biriyle konuşması da lâzımdı! Çok lâzımdı... Ne *Küçük Prens*, ne yıllar sonra içinde uyanan o tatlı, muzır *peri*, güçlü tanrıçalar ve saf melekler! İnsana sadece insanın gerektiği ve insanın şifa olacağı zamanlardan biriydi şimdi, şu an!

Aklıma ilk önce Karaca geldi. Karaca'yı arasa, onunla dün gece babasının evinde olanları konuşsaydı. Karaca sessiz ama çok dikkatli dinler, daha önemlisi Karaca anlardı. Karaca yargılamazdı. Fakat Karaca zaten başını çok büyük belâya sokmuştu ve Defne bir yandan da onu bu durumdan kurtarmanın yollarını düşünüyordu.

Kemal'i mi arasaydı? Evet, mızmızdır, kendini 'ebedî tutunamayan' olarak konumlandırmaya bayılır, ama iyi insandır Kemal. İyidir ama, onun Umay Nine'ye olan hayranlığı da hesaba katılırsa, bu yükü taşıyamayacak kadar zayıf olduğu ortada değil miydi?

Peki Dağhan? Eski kocası Dağhan? O bir zamanlar sevdiği ve güvendiği delikanlı yıllardır Tibet'teydi. Oradan yolladığı

evraklarla resmen boşanmaları bile tıpkı tatlı bir oyun sanarak evlenmeleri gibi kâğıt üstünde olup bitmişti. Hem zaten yıllardır Dağhan'a ulaşamamıştı ve şimdi ona nasıl ulaşacağı da belirsizdi. Daha doğrusu, Dağhan kendisine ulaşmasını arzu etmiyor, artık Defne'ye ihtiyaç duymuyordu. Üniversitede tanıştıklarında teknolojiye, sesli iletişime hep soğuk bakan, radikal çevreci delikanlı, sonunda modern hayata tamamen düşman, aşırı uçlarda yaşayan birine dönüşmüş, gözden kaybolmuştu. Defne onu hep orada mutlu olarak hayal etmeyi seviyordu. *Eski sevgililerimizin mutluluğuna sevinmek, aşkın dostluğa dönüşmesi ve artık acıtmayacağı müjdesidir.*

Ya Timur? Çocukluğunun tanığı, çok sevdiği arkadaşı Timur'u arasaydı ve ona anlatsaydı ya. Deseydi ki, 'Timur meğer babam beni seviyormuş! Evet ya, öyle! Hani sana kadife kutu içinde yüzük yerine armağan ettiğim için bana küstüğün şeftali çekirdeği vardı ya, işte o şeftalileri yerken sayfalarının üzerine suyunu damlattığım *Küçük Prens*'i hâlâ saklıyormuş babam! Düşünebiliyor musun? Evet, içinde benden izler, ortak anılar olan bir kitabı değerli bir hatıra olarak saklıyormuş... Onun beni sık sık ziyaret ettiğini benden gizleyen meğer Umay Ninem'miş! Buna inanabiliyor musun Timur?' diye içini dökseydi... Sonra da devam edip, 'O mükemmel anneannem beni bir kam olarak eğitebilmek için babamdan ayırmış, Ah Timur ah, çok üzgünüm!' dese ve kana kana ağlasaydı. Timur, hep yaptığı gibi, hiçbir şey sormadan onu dinlese ve yatıştırsaydı: 'Merak etme Defne!' deseydi. 'Her şey yoluna girecek: Korkma sakın! Umay Nine'ni kaybetmeyeceksin! Onu bu büyük günahına rağmen yeniden sevmeyi öğreneceksin. Şimdi sana imkânsız görünse de, bunu zamanla başaracaksın. Güven bana! Hem düşünsene Defne, artık babam da sık sık görecek, benim babamı görünce hep yaptığın gibi, artık yerde karınca sürüleri aramayacaksın, öyle değil mi?'

deseydi Timur. Böyle deseydi Timur Defne'ye... Fakat, uzun zaman önce o, 'reddedilmiş âşık' kırgınlığıyla bir duvar örmüştü aralarına. Aralarındaki cânım arkadaşlığı paramparça eden o ezelî 'tek taraflı aşk' adlı büyük haksızlık!

Annesi! Öyle ya, bir annesi var Defne'nin. Kalamış'taki beton apartmanda büyük kızıyla yaşayan ve küçük kızı Defne'yi unutan annesi Ayten. Kendi öz annesi, Umay'ın torunu Defne'yi herkesten çok sevmesine bir çocuk gibi küsmüş olan orta yaşını geçmiş annesi. İnsan çocuğuna nasıl küser? Bunlara bağlı olarak, annesi bugüne kadar onu hiç dinlemedi ki, şimdi dinlesin. Üstelik ateşe körükle gitmeyi çok seven birinden, ateşler içindeyken yardım istenir mi?

Peki, ablası Aysu? Onu arasa ve olanları anlatsa, iki kız kardeş birbirlerine destek olsalar? Hani birlikte hep çok özendiği o 'kardeşler arası dayanışma'yı yaşasalardı? Aynı kültürde, aynı evde büyümenin, birbirlerine hiçbir şeyi açıklamak zorunluluğu ve borcu bırakmayan konforuyla iki kardeş dertleşselerdi? O, hayatı boyunca gıpta ettiği, birbirlerine abla, ağbi diye seslenen, küsseler bile hemen barışan kardeşler gibi... Fakat Aysu uyumsuz ve silik bulduğu için küçümsediği kardeşi Defne'ye hep ilgisiz kalmamış mıydı? Şimdi neden onun derdine ortak olacaktı ki? İnsanın kardeşi olup da kardeşsiz yaşaması ne hüzünlüdür. Hiç ortada olmayan, yanında durmayan bir kardeşin boşluğu... Kardeşi olduğuna kimselerin inanmayıp, tek çocuk sanılmaların yakıcı çoraklığı... Ah ne acıdır, sadece kendini düşünen, daima haklı olduğunu sanan, hükmedici, kibirli, özür dilemenin hikmetini bilmeyen, aslında annesini daima yanında bulsa da hâlâ gözü doymayan bir kardeşe sahip olmak!

O halde, Sahaf Semahat ve Komiser Ümit'i ararsa Defne. Onlara anlatırdı yaşadığı üzüntüyü, babasıyla kucaklaşmasını... İkisi de can insanlardı, güvenilir, sahici. Fakat onlar Defne'ye o

kadar hayranlardı ki, onun da çözemediği sorunları olabileceğine akıl erdirmeleri uzun zaman alabilirdi.

Defne, aslında tam şimdi araması gereken kişinin hayat boyu sırdaşı, canı ciğeri, kahramanı, bir tanecik Umay Ninesi olduğunu biliyor, ama onu arayamamanın sancısıyla kıvranıyordu. Belki hayatında ilk kez onu arayıp hatırını soramamıştı. Çünkü zaten bu büyük dramın nedeni oydu ve artık güvenilmez biriydi!

O, şimdi herkesin hayatta en az bir kez başına gelecek o ürkünç anı yaşıyordu. İnsanın çok özel bir nedenle derin bir sarsıntı geçirdiğinde arayacak tek kişinin bile bulunmadığı o an! Bütün iyi gün dostlarının cehennemin dibine girdiği zaman dilimi. Defne Kaman, bir yaz sabahı, Anadolu'nun ortasında şık bir otelin on ikinci katındaki odasında tek başına, kimsesiz kalakalmıştı. İnsanın, yüreği çok daraldığında konuşacak tek bir yakın bulamaması kadar kalp kırıcı çok az şey vardır. Kalbinin böyle yapayalnız ve kırık olduğu o ânda telefonu Âşık Veysel'in 'Kara Toprak' şarkısıyla çaldı. Yıllardır hep Veysel'di telefonunun arama sesi. Arayan Güneş'ti. Oysa ilk telefon konuşmalarının üzerinden daha beş dakika bile geçmemişti.

"Seni rahatsız ediyorum Defne ama... Telefonu kapattıktan sonra düşündüm de... Sana tam da bu anda söylemem gereken bir şey var. Bu, hemen söylenmezse anlamını yitirecek sözlerden biri. Dinler misin? Kısa keseceğim."

"Evet."

"Defne, bak, ben aylardır bu bozkırda yalnız yaşıyorum. Sağ olsun vali, müze müdürü Onur, kütüphane müdürü, yani baban, sonra Karaca, birkaç esnaf ve kazı ekibinden gençler var konuşup, görüştüğüm... Ama sahiden konuşabileceğim kimsem yok. Yıllar önce Amerika'ya öğrenci olarak gittiğim ilk zamanlarda da o kocaman New York'ta yapayalnız kalıp, sinirimden ağlamışlığım çoktur. Uzatmayayım, yani kalabalıkta ve bozkırda yapa-

yalnız kalmanın çok boktan bir şey olduğunu biliyorum. Öyle SKYPE'la falan da aşılmıyor bu sorun! Şimdi, anladığım kadarıyla sen dün gece zor bir yüzleşme yaşamışsın ve eğer o neo-con Attila sevgilin değilse –ayrıca şu anda yanındaysa da umurumda değil, nasılsa beni hiç sevmedi!–, senin konuşacak güvenilir birine şiddetle ihtiyacın olmalı! Biliyorum, beni tanımıyorsun. Yine de söylemek isterim ki, ben buradayım ve iyi dinleyen, ağzı sıkı biriyim. Daha önemlisi, bir kız babasıyım Defne."

"..."

"Orada mısın Defne?"

"Evet."

"Çok mu ısrarcı davrandım? Gözünde yapışkan bir herif imajı mı yarattım? Bir şey söylesene Defne."

"Hayır. Aksine, sezgisi güçlü bir kişi imgesi yarattın bende. Sağ ol Güneş."

"Oh, ödümü koparttın benim ha! Bu yaşta kendimi rezil etmedim değil mi? Defne? Ağlıyor musun sen?

"Yok. Artık ağlamıyorum."

"Aman o i-Attila'nın omuzunda ağlama da..."

"Ay-Attila mı? Ha... Şu, i-Pad ilişkisi mi? Hah hah hah! Taktın sen de bu çocuğa ama!"

"Oh, biraz güldün ya, bu iyi işaret... Haydi, temiz havaya çık artık."

"Akşama görüşürüz Güneş."

"Öyle yapacağız Defne Kaman."

Bazen... Çok ender de olsa bazen olur. İyi şeyler de olur bazen, hem de tam gerektiği zamanda... İyi olur. İşte böyle olmuştu. Ve şimdi Defne'nin içindeki *peri* dünkü kadar enerjik olmasa da kıpırdandı. En azından yeniden uyumak fikrinden vazgeçmişti ve kalkıp yeni bir bayrak açtı. Bayrak yine kırmızıydı

ve üzerinde şöyle yazıyordu: 'Bu Akşam Çok Güzel Olacaksın, En Püsküllü Elbiseni Giyeceksin!' yazıyordu.

Öyle de oldu... Gündüz birkaç defineci ve onlarca köylüyle röportaj yapan Defne ile ışıkla oyunlar kuran güngörmüş bozkırın şahane fotoğraflarını çeken Attila'yı valilik aracıyla gezdiren makam şoförü Hakkı, sık sık valiyi arayıp durumdan haberdar ederek, gün boyunca onlara Çorum yemeklerinden, geleneklerine kadar bol bol bilgi verdiği verimli bir iş gününde tatil keyfi yaşattı. Valinin, 'Çorum'a gelince merkezden ve Hattuşa'dan sonra mutlaka görülmesi gereken yer İskilip'tir' tavsiyesine uyarak, kendine özgü kimliğiyle, Çorum'dan bağımsız ayrı bir şehir özgüvenindeki bu kasabayı da ziyaret ettiler. Adını Latince sağlık anlamına gelen 'Asklepios'tan alan İskilip, bir zamanlar oradan geçmiş Evliya Çelebi ve orada yaşamış Bedri Rahmi Eyüboğlu ile gurur duyacak kadar kültürel farkındalığı olan, aynı zamanda M.Ö. 7. yüzyıldan kalma Frig Kaya mezarlarının önüne çamaşır asacak kadar Doğu Akdenizli, kısaca Anadoluluydu. Lezzetiyle meşhur İskilip kebabı da gerçekten unutulmazdı.

Akşama doğru otele geri dönerken gündüz yaptığı ses kayıtlarını bir flaş diskle Attila'ya veren Defne, arabadan Çorum müzesinde inmek ve müze kapanmadan bazı eserleri yeniden görmek, ayrıca müze müdürüyle konuşmak istediğini söyledi. Attila, onun müze ziyaretine yola çıkmadan önce mi, yoksa son anda mı karar verdiğini çıkartamadı ama beraber gitmek için ısrarcı davrandı. Oteli Çorum Müzesi'nin tam karşısında olduğu için kendi başına geri dönebileceğine şoför Hakkı'yı ikna etmesi hiç de zor olmayan Defne, Attila'nın bu şiddetli tepkisiyle karşılaşınca şaşırdığını gizleyemedi. Daha önce birçok kez beraber haber dosyası yapmış, seyahat etmişler, arada tartıştıkları da olmuştu ama genelde uyumlu çalıştığı Attila'nın şimdi bu hırçınlığı Defne'yi rahatsız etmişti. Özellikle Attila'nın müzede kendisinden gizli

biriyle buluşacağına dair kuşkusunu imâ etmesi can sıkıcıydı. Bu tartışmayla araları şimdiye kadar hiç olmadığı kadar gerilmişti.

Saat yediye doğru otele dönen Defne, lobide kendisini bekleyen Attila'ya rastlamış, onun 'Müze saat 18.00'de kapanmıyor mu?' sorusunu yanıtsız bırakıp, biraz uyumak için odasına çıkmıştı. Odasına girer girmez babasını arayıp, onun büyük gururla anlattığı Çorumlu Alevî kadın halk ozanlarıyla röportaj yapması için bu akşam Attila'yı onlarla tanıştırmasını rica etmişti. Anadolu'da yıllardır sesleri bastırılmış kadın halk ozanlarıyla yapılacak bir söyleşi yazı dizilerine dinamizm ve renk katacaktı. Babası yardımcı olmayı kabul etmişti. Ancak bu röportajı Defne'yle beraber yapacağını sanan Attila, onun akşam Güneş Kaman'la Yazılıkaya'ya gideceğini öğrenince çok sinirlenmişti.

Bir saat uyumak üzere odasına çekilen Defne saat dokuzda *peri*sinin sözünü dinlemiş olarak lobide Güneş Aytan'la buluştuğunda kendini güzel hissediyordu. *Bir kadının en güzel olduğu zaman, kendini güzel hissettiği andır.* Kızıl saçlarını çocukluğundan beri ilk defa Umay Bayülgen gibi iki örgü yapmış, uçlarını rengârenk oyalarla bağlamıştı. Bej keten elbisesinin kolsuz omuzlarından sarkan kısa püsküller ve boynuna çapraz astığı bordo postacı çantası ve bordo babetleriyle dikkat çekecek kadar sade, farklı ve hoştu. Onu lobide bekleyen Güneş, bu kez üzerinde beyaz harflerle *'The Sun Rises from The East'** yazan siyah bir tişörtle, krem rengi safari kanvas kumaştan pantolon giymiş, tıraşlı başı ve birkaç günlük yer yer kırlaşmış sakalıyla ilk kez bir kızla buluşuyormuş gibi heyecanlı görünüyordu. Defne'yi görünce onu gülümseyerek süzdü.

"Kızımın çocukken çok sevdiği çizgi roman karakteri Pocahontas gibi olmuşsun," dedi.

---

* *İng.* "Güneş doğudan yükselir".

Pocahontas'in, ülkesini işgal eden beyaz subaylardan birine aşık olan Kızılderili bir kızın hüzünlü hikâyesini Disney'in bol şekerli şerbete batırarak romantik bir peri masalına çevirdiği, animasyon kalitesi oldukça yüksek bir çocuk filmi olduğunu bilen Defne, yerlilerin asimilasyonu konusuna bu gece girmek istemedi.

"Umay Ninem ak saçlarını yıllardır hep böyle örer. Kadim Kam geleneğidir. Şifacı, otacı kamlar saçlarını kesmez ve örerler. Aslında, geleneklere göre, ancak o vefat ettikten sonra benim saçlarımı örmem mümkündür. Ben bu akşam ilk kez ördüm saçlarımı."

"Anneanneni öldürdüğünü söylüyorsun ama bu cinayet seni hiç rahatlatmamış görünüyor Defne."

"Öyle mi?"

"Öyle! Haydi, gel. Şimdi kiralık arabamla Yazılıkaya Dolunay Şenliği provasına gidiyoruz. Yoksa birazdan burada ikinci bir cinayet daha işlenecek. Baksana, şu senin Attila barda oturmuş, beni nasıl öldüreceğini planlıyor. Siz İstanbullu gazeteciler, maşallah içinizde ne öfke birikmiş sizin böyle, ha."

Otelin otoparkına yürüyüp Güneş Aytan'ın araziye uygun, kiralık cipine binerlerken, Attila Defne'nin telefonuna SMS yolladı.

"Ören yerleri saat 7'de kapanıyor. O adamın özel izni var mı? Başını belâya sokma. Dikkat et Defne, onu tanımıyorsun bile!"

"Umay Ninen tekst mesaj yollayabiliyor mu?" diye gelen mesajı merak ettiğini dolaylı yoldan sordu Güneş.

Emniyet kemerlerini takarken onu duymazdan gelen Defne:

"Onu merak etme sen, bizi takip edemez. Attila'yı şimdi babam alıp akrabası olan Alevî kadın ozanlara götürecek. Hazır Çorum'a gelmişken birkaç röportaj yapacak orada..." dedi o

sırada o kadın ozanların kendi akrabaları da olduğunun henüz farkına varmadan.

"Ah ha! Gördün mü babalar kızlarını nasıl kurtarırmış? Yaşasın Çelebi Akın Kaman!"

"Ah, bir de babalık taslamasın mı bana!"

"Kim babalık taslıyor sana?"

"Kim olacak? Akın Kaman."

"Yani baban, babalık taslıyor sana."

"Yok, kiminle nereye gidiyorsun, yok ne kadar kalacaksın, diye hesap sormalar falan. Tabii her zamanki zarafetiyle, dolaylı yoldan soruyor, ama ben alışık değilim ki."

"Soracak tabii... Elin sapığıyla seni dolunayda Yazılıkaya'ya yollarsa zaten at o babayı, bırak, unut, çek git!"

İçindeki *peri* mavi bir bayrak açtı: 'Yaşasın, Defne'nin artık fikir danışacağı sahici bir babası var!'

"A ha, sen de hemen nasıl bir baba destekçisi oluverdin Güneş."

"Baba kuvvetleri, baba! Babalar, erkek sınıfından farklıdır, bir kere! Öyle her çocuk sahibi erkek, baba olmaz ha! Baba dediğin, baba adam olacak! Çelebi Akın Kaman gibi... Hem ben onu senden daha uzun zamandır tanıyorum Defne, tabii ki onun tarafını tutacağım!"

"Ben akşam Güneş Aytan'la Yazılıkaya'ya gideceğim deyince neredeyse sevindi. 'Batı'da bozulmadan evrensel ses bulmuş biri' dedi, senin için."

"Aferin Çelebi Akın Bey'e be! Biricik kızını bana emanet etti ha! Karşılığında da o çok tehlikeli karakteri kendi kontrolüne aldı, değil mi?"

"Hah hah ha! Attila mı tehlikeli? O, evet tuhaftır, sırf muhalif olmak için bir saat önceki fikrini bile değiştirir. Ama tehlikeli değildir."

"Babalar biliiiir! Biz babalar tehlikeyi ve sahtekârı hemen anlarız."

"Eh, o zaman Türkiye'nin emniyetini bir babalar komisyonuna devredelim, detektör gibi memleketin hain, hırsız ve sahtekârlarını tespit etsinler! Etsinler de tabii sonra geriye kaç kişi kalırız ve neden kalanların çoğu anneler olur diye sorulmasın ama..."

"Dur, ben bunları Alkım'a anlatayım da senin babanın onun babasına güvendiğini duyup ders alsın! Değerimi bilsin! Haha hah hah!" diye keyifle gülerken cipin CD çalarının düğmesine dokundu Güneş Aytan. O zaman St. Louise Blues çalmaya başladı. Peter Cincotti, piyanosu ve ona eşlik eden güçlü kontrbas, davul ve saksafon arabanın içinde müthiş bir müzik şenliği yaratınca Defne'nin *peri*si de hemen sevinçle zıplayıp hoplamaya başladı. Sevinçten gülümsememek için kendini zor tutarken, bir yandan da, acaba o sırada Güneş'in içindeki *peri* de kendisininki gibi zıplıyor mu diye merak etti. Onun *peri*si ne renk bayrak açıyor ve üzerinde neler yazıyordu acaba?

"Caz, Blues sever misin? Sormadım ama istersen başka şey de çalabilirim? Telefonun 'Kara Toprak'la çalıyor, var bende de Âşık Veysel türküleri. Sanma ki memleket havalarını unuttuk Amerika'da! "

"Blues severim, 'siyahların bozlakları' diyor, bazı caz yazarları burada blues müziğe..."

"Doğrudur. Aslında hem Batı hem de Doğu müziğinden zevk alabilen çok ender şansh kültürlerden biriyiz Defne!"

Karaca'ya söylediği cümlesinin tıpkısını duyunca gülümsedi Defne.

"Evet, şimdi gelelim Hititlereee..."dedi Güneş, başıyla St. Louise Blues'a ritm tutarken.

"İşin sırrı şu ki Defne Kaman, benim bilgili olduğum konuyu ilgiyle dinliyor*muş gibi* yaparsan, ben de sana dert ortaklığı eder, sabaha kadar seni dinlerim. Nasıl? Deal? Hı?"

"Vallahi biz bu memlekette hiç bu kadar açıksözlü olmaya alışık değiliz. Bu nedenle Mevlâna'nın meselâ Norveç'te yaşasaydı, 'Ya olduğun gibi görün ya da göründüğün gibi ol!' sözünü hiç söylemeyeceğini düşünürüm. Fazla oksijenden bayılacak gibiyim şu anda!"

"Alışırsın Defne! Sonra da bana, 'Aman Güneş ya, biraz süslesen şu sözlerini, bu kadar açıksözlü olmak zorunda mısın canım!' diye kızarsın..."

"Alkım'ın annesini böyle mi kızdırdın yoksa?"

"İnsan, dünyanın en muhteşem manzarasına bile bir süre sonra alışıyor. Hayran olduğun insanın sende hayranlık yaratan özelliği daha sonra onun en itici yanı oluveriyor. İnsan, bütün canlılar arasında alışkanlık sorunu yaşayan tek tür! Hani Attila'nın övündüğü en zeki canlı olmamamızın belâsı da bu olsa gerek! Belâ mı denir? Acaba 'curse' kelimesinin Türkçesi 'belâ' mıydı?"

"Lânet. Alışkanlık edinip, sonradan ondan bıkma huyumuz nedeniyle hayatlarımızı mahvetmek, zekâmızın bize bir lâneti olmalı diyorsun sen."

"Hah! Öyle diyorum. Yazar sensin, elbette düzgün cümle senin işin."

"Haydi, başla o zaman."

"Neye başlayayım o zaman?"

"Şu meşhur Anitta'nın Lâneti'ne meselâ?"

"Aha ha ha! Ey Telepinu, buraya Hititleri aramaya gelmişken, ben nasıl da böyle akıllı bir kıza rastladım? Baksana, sözümü dinleyip, benim bilgiçlik etmeme izin verecek ey Fırtına Tanrısı Teşup ve sen ey Güneş Tanrıçası Hepat!"

"Hititler'de güneşi bir tanrıça mı temsil ediyormuş? Bu ilginç değil mi Güneş? Türkler'in kadim Kamanlık geleneğinde ay dişil bir sembol, ama Hintlilerdeki gibi karanlık, gizemli değil, aksine çok değerli ve eşit bir güç. Tabii senin bir Tanrıça adını gururla taşıyabilmen de Anadolu erkekleri adına ayrıca umut verici..."

"Sıran gelince Pocahontas! Ben anlatıp sana ne bilgili bir adam olduğumu, saçlarımı zekâm yüzünden erkenden döktüğümü bir ispat ettikten sonra senin sıran gelecek. O zaman ben, zaten senden isteyeceğim bana Türk mitolojisini anlatmanı. Tamam mı? Deal?"

"Tamam, anlaştık. Zaten o zaman bana Pocahontas yerine Manas destanının prensesi Ayçöreği demeye de başlarsın belki."

"Aaa, öyle mi? Ben ne cahilim ya! Türk mitolojisinden bihaberim yahu! Ama bak, o güneş tanrıçası üzerinden erkeklik gururumu okşamanı atlamadığımı bilmeni isterim. Tamam mı?"

"Tamam! Peki, şimdi nereden başlıyoruz Hitit dünyasına Prof. Güneş Aytan?"

İçindeki *peri*nin artık en azından bir süre uykuya yatmayacağını anlayan Defne derin bir nefes aldı. Kendini iyi hissetse de, aslında şimdi saatlerdir kendisini aramadığı için meraktan kıvranan Umay Nine'sini tamamen aklından silmeyi bir türlü başaramıyordu.

27. DÜNYANIN EN ESKİ AŞK TABLETİ

"Dolunay, insanları yeryüzünde belirdikleri ilk günden beri daima baştan çıkarmış, aslında bütün canlıların kimyasını etkilemiştir. Şu ana kadar ulaşabildiğimiz tüm yazılı kaynaklar ve bütün işaretler bize hep bunu gösterir. Ay'la ilgili söylence ve efsaneler sadece astrolojiye değil, başka bilimlere de veri kaynağı olmuştur," dedi Güneş Aytan.

Dolunay, kocaman, gümüş bir tabak gibi simsiyah gökyüzünde parlıyordu. Şehir ışıklarından uzak yüzlerce yıldızla fıkır fıkır kaynayan gökyüzü, başka gezegenlerin hikâyeleriyle tıklım tıklım kalabalıktı. Gündüzün dehşetli sıcağı güneşle beraber gitmiş, yerine yazın sahilleri kıskandıran bozkırın serin, mis gibi gecesi ortaya çıkmıştı.

"Aslında vücut sıvılarımızın duygu durumumuzu nasıl değiştirdiğini daha iyi anlamaya başladıkça, Ay'ın bu sıvılar üzerindeki etkisine dair farkındalığımız artıyor."

"Haklısın da Güneş... Bu sinirbilimciler, günün birinde davranışlarımız üzerinde hiç kontrolümüzün olmadığını söyleyecek diye aklına bazı kâbus senaryoları gelmiyor mu? Biz insanların bir de binlerce yıllık kültürel belleğimiz var ki, davranışlarımız üzerinde en az hormonlar kadar onun da etkisi olmalı bence!"

"Olmaz mı, var tabii..."

"Örneğin, bin yıldır kendi öz Tabiat Tanrıçası Umay'la Gök Tanrısı Ülgen'i unutturmak için üzerinde her türlü propaganda aracı kullanılan bu halk, manasını hiç hatırlamasa da hâlâ kızlarını Umay diye çağırıyor, soyadını Ülgen koyuyor... Arapça adların her türlü telkin ve özendirilişine rağmen, bu halk kendi ortak belleğinde sakladığı Aybike, Ayhan, Aybala, Aybars, Aysuda, Aykut, Aydemir, Ayça... ne bileyim, işte şimdi aklıma gelmeyen, AY'dan türettiği yüzlerce adla birbirini çağırmaya devam ediyor. Şimdi bu aidiyet ihtiyacını hangi vücut sıvısı açıklayacak bize?"

"Tamam, pes! Zaten ben kupkuru bir bilim anlayışından yana değilim Defne. Bilim bize bilgi sunuyor, ama onu kullanmak bizim elimizde diyorum. Meselâ Ay'la Güneş'in kütle çekim kuvvetine bağlı olarak dünya üzerindeki suları yükseltmesi ve alçaltması olan 'Gel-Git'lere bir bakalım – eskilerin deyişiyle 'Med-Cezir' değil mi? Şimdi bu doğa olayında Ay'ın etkisi daha büyüktür, çünkü biz Ay'a güneşten daha yakınız. Ve birçok hayvanın dişisini olduğu gibi, kadınların menstürasyon düzenini doğrudan etkileyen bu olay, aslında üreme konusunda bizim üzerimizde ciddi egemenliğe sahip değil mi? 'Current biology' diye bir derginin abonesiyim, binlerce denekle çalışıp dolunayın uyku düzenimizi bozduğunu kanıtladılar."

"Yani diyorsun ki, eski medeniyetlerin Ay'a yükledikleri büyük değer ve anlamın aslında bilimsel temeli varmış: Dolunay hem yapımızı hem de psikolojimizi derinden etkiliyor!"

"Yorum doğru fakat ses tonu eğri! Akılla evet, kalple hayır diyorsun..." diye dalgın bir sesle konuştu Güneş Aytan.

"İnsanların biyokimyasal dürtüleri nedeniyle dolunaya değer ve anlam yüklemiş olmaları, onları insan yapan masal, müzik, resim ve hikâye etme yeteneği, müthiş bir estetik ve hayâl yeteneğini göz ardı edemez."

"Ah benim sersemliğim! Elbette öyle Defne! Eğer böyle düşünmesem ne işim var arkeoloji ve antropoloji gibi en eski sanat ve estetik okumalarının dünyasında benim? Mis gibi Neuro-scientist olurdum! Galiba biraz ukalalık ettim ben."

"Dolunay yüzünden vücut sıvılarım seni yanlış anlamama yol açmıştır..."

"Belki beceremedim ama asıl söylemek istediğim çok basit: *Ay, aynı zamanda bizim ikinci dünyamızdır.*"

"Bak, bu çok güzel bir iddia, bunu sevdim. Carl Sagan'dı galiba: 'Dünya, bu zamanda ayakta kalabileceğimiz tek gezegen. Bu yüzden bunu bize öğreten gökbilimin insanı mütevazı yaptığı ve karakter geliştirdiği söylenebilir.' demişti."

Otopark ve antik tapınak bölgesinde birkaç spot lambayla aydınlatılmış eski Hitit toprakları, geceleyin gündüzünden çok daha esrarengiz görünüyordu. Burada bozkırın her yanından Hatti ve Hititler'in fısıltıları ve ayak sesleri duyuluyordu. Cipi park ettikten sonra, içinden şişe şıngırtıları gelen sırt çantasını yüklenen Güneş'le Defne, birkaç basamak yukarıdaki Yazılıkaya açıkhava antik tapınağına çıktılar.

"Güneş Aytan," dedi Defne.

"Efendim."

"Bir insanın kendi adında hem Güneş'i hem de Ay'ı taşıması nasıl bir duygu? Nasıl zevkli bir anne-baban ve Aytan soyadı almış dede-ninelerin varmış senin?"

"Hımmm, öyledirler!" diye geniş geniş gülümsedi Güneş. "Sen esas kız kardeşimin adını duysan bayılırsın o zaman?"

"Deniz, Pasifik, Akdeniz, Pınar, Cemre... Olmadı mı? Hımmm... Okyanus, Neptün?"

"Su! Kız kardeşimin adı Su. Ama bizimki, büyük şair Can Yücel'in kızı Su'dan azıcık daha sonra..."

"Su Aytan! Güzelmiş!"

"Kıskanana bak! Kendisi hem Defne, hem de Kaman. Eski Grek'ten Hatay'daki Defne Şelalesi'ne, oradan Güney Sibirya'daki kadim Kamanlara oradan da Manas Destanı'na dünya mitolojisinin yarısını alnına yazmışlar senin..."

Dolunayda birbirlerine baktılar. Defne'nin bir süredir sakin duran *peri*si âniden çıldırmış gibi zıplamaya başladı. Elindeki bayrak yine kırmızıydı ve üzerinde 'öp onu!' yazıyordu.

"Bana Hititler dedin, ama sonra bir ay bilgisi tutturdun ki, sular seller gibi aktı... Ne oldu Hititler'e, ay mı çarptı yoksa onları?" diye sordu Defne, onu öpecek yere.

"Gazeteci milleti işte! Kendisi 'Prenses Ayçöreği' bile olsa hâlâ pragmatik, hâlâ haber peşinde... Hâlbuki ben buradan Hititler'in ay törenlerine romantik bir geçiş yapmayı planlamıştım, ama Alas!"

"Alas mı? Sen 'alas' mı dedin?"

"Evet. Yani, İngilizce 'heyhat' manasında 'alas' dedim. İşte, öyle kaçıverdi ağzımdan..."

"O halde 'alas'ın eski Türkçede 'âmin' anlamında olduğunu bilmiyorsun."

"Gerçekten mi? Yahu benim bu Kam kültüründen öğreneceğim çoook şey var demek ki! Fakat kuralımız ne Ayçöreği? Önce

saçlarının dökülmesinin nedeni olan peekk parlak zekâsını kanıtlaması için Güneş'e fırsat vereceksin, sonra Defne'nin simyacı ninesinin günahını aklama töreni yapacağız!"

'Öp onu! Hemen şimdi. Dolunayda Yazılıkaya'da. Bu bereketli, kadim topraklarda, burada şimdi!' diye haykırarak zıplıyordu içindeki *peri* artık.

"Haydi profesör anlat şu Hititler'ini artık!"

"Ben Ankara'da doğdum ve büyüdüm. Bizim zamanımızda sevgilinle kendi adının baş harflerini bir ağacın gövdesine kazımak ve çevresine de kalp çizmek modası vardı. Şimdi kulağa çok salakça gelse de –meselâ Karaca'nın kuşağı buna şeyiyle gülse de–, bizim için pek ciddi bir işti. Atatürk Orman Çiftliği'nde ilk sevgilimle adımızı kazıdığımız bir ağaç vardı... Tabii artık ağaç yok! Gölbaşı da öyle... Bir geri döndüm ki, Türkiye'nin ağaçlarına düşman, lümpen adamların eline kalmış meydan! Güzel ve yeşil Ankara'm olmuş betondan, zevksiz ve görgüsüz bir kasaba!"

"Bizim Kalamış'ta bahçesi artık küçülse de, içinde ağaçları, küçük taş havuzu olan bahçeli bir evimiz var. Umay Ninem'le ben orada yaşıyoruz. Bahçedeki şeftali ağaçlarından birine çocukken Timur'la ben de adımızı kazımıştık. Hâlâ durur!"

"Ama kuralı bozuyorsun Defne! Bak ben isim verdim mi?"

"Timur sevgilim değildi."

"Ağacın adını vermedim, elbette..."

"Ah tabii..."

'Öp onu! Artık öp onu!' diye zıp zıp zıplıyor *peri*.

"Bu topraklarda bir tablete yazılmış, insanlık tarihinin bilinen en eski yazılı aşk mektubu bulundu. Hititler tabletlere çivi yazısıyla, duvarlara hiyeroglifle beraber çivi yazısı yazarlardı."

"Nasıl bir mektup bu tablette bulunan?"

"Bundan 3500 yıl önce, belki de tıpkı böyle bir dolunay gecesinde ve belki de tam bizim durduğumuz bu noktada, Kral III.

Hattuşili ile Kraliçe Puduhepa'nın yaşadığı aşkı Hititçe anlatan bir yazılı metinden bahsediyorum. İçinde geçen aşk kelimelerinin sayısı dikkat çekecek kadar fazla olan bu mektup, Batı'nın Romeo ve Jülyet'inden Doğu'nun Leyla ve Mecnun, Yusuf ile Züleyha, Ferhat ile Şirin, Mem ü Zin, Binbir Gece Masalları, artık aklına ne gelirse, hepsinden çok önce yazılmıştı. Diyorum ki, eğer tarihin şimdilik bilinen bu en eski aşk mektubu, başka bir ülkede olsaydı, yemin ederim burası dünyanın en çok ziyaret edilen tarihî örenlerinden biri olurdu!"

"Vay canına!" diye kendini tutamadı Defne. Aslında bu içindeki *peri*nin sözüydü. Sonra durumu kurtarmak için sordu:

"Bu Kraliçe Puduhepa nasıl biri? Soylu mu, yoksa halktan bir kızın yükselme hırsını aşk sandığı bir masalın karakteri mi? Hürrem ve Sultan Süleyman'ın aşk mektupları gibi lirik mi, yoksa sınıf atlama hırsının aşkla karışması gibi mi bunlar?"

"Puduhepa bir papazın kızı, zamanın rahibelerinden, eğitimli, orta sınıftan biri. Yani bir köle değil. III. Hattuşili ise önemli biri; tarihin ilk yazılı antlaşmasını yapan kral: Kadeş Antlaşması'nda onun mührü var. Yalnız sıkı dur şimdi! Koskoca Mısır Kralı II. Ramses'i kardeşi kralla beraber dize getirdiği Kadeş Savaşı'ndan sonra yaptığı antlaşmada kraliçesi Puduhepa'nın da mührü var! Mısır'da tamamen erkek egemen, bizim Anadolu Hititi'yse kraliçesiyle beraber söz sahibi!"

"Vayy, demek ki, Hattuşili, Puduhepa'ya âşık!"

"Evet, doğru. Kral, Puduhepa'ya çok meftun. Neyse, sonunda hem aralarındaki yaş farkı, hem de III. Hattuşili'nin doğuştan sağlık sorunları derken, kral, sevgili karısından önce ölüyor. İşte yazılı kayıtlardan anlıyoruz ki, Puduhepa kocasının ölümüne çok üzülüyor ve buralarda çıplak ayakla koşup ağlıyor! Belki de şimdi bu yürüdüğümüz yerde?" diyerek eğilip yerden bir avuç toprak

alan Güneş, Defne'nin eline uzandı, onu tutup avucunu açtı ve toprağı avucuna koydu.

"Toprak! Aynı toprak... İçinde Hititler'in hücreleri dolu..."

"Umay Ninem de avucuma toprak doldurup anlatırdı içindekileri..." diye gülümsedi Defne.

"Evet, ama daha Umay Nine'ne gelmedik, sahne hâlâ bennim!" derken sırt çantasından bir şişe kırmızı şarap ve tirbuşon çıkartan Güneş, yere oturdu, dikkatle şarabı açtı ve yine çantasından çıkarttığı iki cam kadehe doldurup, birini Defne'ye uzattı. O zaman Defne de toprağa oturdu, Yazılıkaya'nın önünde kadehlerini tokuşturdular.

"Neye içiyoruz?" diye sordu Güneş.

"Puduhepa ve III. Hattuşili olabilir mi?"

"Bir şey kutlayalım bence."

"Kutlanacak ne var, doğum günün mü yoksa?"

"Babana kavuşman var ya? Dolayısıyla, babalar ve kızlarına mı içsek?"

"Ah!" diye inleyerek yine Umay Ninesi'ni hatırladı Defne.

"Tamam, tamam. Dolunaya o zaman? Dolunaya içiyoruz!"

Bu sırada arkalarından bir yerde bir çıtırtı duydular. Defne irkilince, Güneş onu yatıştırdı.

"Yabanî hayvanlar olabilir, ama bize zarar vermezler. Ben zaman zaman gece çalışıyorum arazide... Merak etme."

"Hem yabanî hem de zararsız olur mu?" dedi çekinerek Defne.

"Aç değilse ve ona saldırmıyorsan hayvan sana dokunmaz."

"Ya definecilerse? Onların tehlikeli olduğunu sen söyledin..."

"Tabancam var," dedi Güneş sırt çantasını göstererek.

"Nasıl yani?" diye daha fazla gerildi Defne şimdi.

"Arazide çalıştığım için özel silah taşıma ruhsatı aldım. Amerika'da da ayrı bir ruhsatım var. Çok şükür, şimdiye kadar hiç kullanmadım ama taşımak gerekiyor. En önemlisi, silah taşımana

neden olan iki bacaklılar, senin silahın olduğunu biliyorlar. Bu caydırıcı bir önlem, tıpkı sigorta gibi."

"Tabancalı pikniğin keyfi olur mu hiç?"

"Biz piknik mi yapıyoruz şimdi? Hah hah hah!" diye gülmeye başladı Güneş.

"Arkeolojik gece pikniği de diyebilirsin?" diye Defne de gülümsedi. Ama yanında silahlı bir erkekle dolaşmak fikri onu rahatsız etmişti bir kere.

"Defne, eğer şimdi söyleyeceklerimle haddimi aşıyor olucaksam, beni bağışla. Daha yeni tanıştık ama izin ver, söyleyeyim: benim dün tanıştığım Defne ile bugünkü Pocahontas, pardonneydi? Ha, evet: Manaslı Ayçörek Prensesi arasında büyük bir gerilim hattı var. Bence, sen bu hattı aşabilecek bir kadınsın."

Defne hiç yanıt vermedi.

"Bak, eğer istersen sana çok emek vermiş ve senin de çok sevdiğin birini affetmeyi başarabilirsin. Herkes değil belki ama sen bunu başarabilirsin. Anneanneni üzme. Daha önemlisi, kendini bu kadar üzme! Ara onu. Kırgın olduğunu gizlemek zorunda değilsin, ama ara!"

Defne hiç tepki vermeden elinde kadehle oturuyordu toprağın üzerinde.

"Hem babanın kalbindeki odasını boşaltmadan yıllarca saklamışsın da, şimdi nineni dayalı döşeli sıcak odasından nasıl atarsın? Kalbin buna dayanır mı? Çöz şu saçlarındaki örgüleri... Madem geleneğinize göre ninen vefat edene kadar saç örmek yok, çöz onları şimdi, hı?" diyerek uzandı, Defne'nin saçlarına dokundu. Ama onun yanaklarına değen eli ıslandı.

"Belki hemen değil... Belki zamana ihtiyacın var..." diye ellerini hızla geri çekti. Dolunaya ve spot ışıklarına rağmen gece Defne'nin gözyaşlarını gizlemişti.

"Kusura bakma, benim iyilik yapmak için başkalarının işine burnumu sokmak gibi saçma bir huyum var!" dedi şarabından bir yudum alırken...

"Dolunaya içtim!" dedi Defne. İçinde bulundukları dramatik durumu düzeltmeye çalışarak.

"Dolunaya mı? İnanmam. Sen, kesin Kadeş'e içersin! Kadınlar güçlü kralları beğenirmiş, burnumuzun dibinde III. Hattuşili'nin ruhu dolaşırken beni mi beğeneceksin sanki?"

Sonunda toparlanan Defne gülmeye başladı.

"Dolunaya!" diyerek, kadehini Güneş'inkine doğru uzattı. Kadehlerin tokuştuğu tiz cam sesi Yazılıkaya gecesinde çınladı. Dünyada şarabın ilk yapıldığı Anadolu'da yerli şaraplarından birer yudum içtiler.

"Ben o çıtırtıları yine duyuyorum Güneş. Buranın bekçisi falan yok mu? Şimdi birileri gelip bu duvarlardaki çok değerli kabartmaları, rölyefleri parçalasa ne olacak peki?" diye yine telaşlandı Defne o sırada.

"Bunu gazete yazın için mi soruyorsun, yoksa şu andaki can güvenliğin için mi?"

"Canım fark eder mi, Güneş? Ben ciddiyim..." dedi Defne huzursuzlandığını saklamadan

"Eder tabii... Birincisi, gazeteci olarak buraya gelmeden önce güvenlik konusunu araştırman gerekirdi. Sonra tabanca sevmiyorsun ama elin tabancalı adamıyla bozkırın ortasına gece yarısı geliyorsun. Buna verecek cevabın var mı?"

"Var. Babam sana güveniyor!"

"Ah-ha! Bu bir şah-mat hamlesidir. Eyvallah! Yendin beni."

"Ayrıca Karaca, geceleri buraların pek tekin olmadığını söylemişti..." derken dilini ısırdı Defne.

"Onun da bilmediği yok maşallah! Hani vardır ya, hiçbir işe yaramayan şeyleri öğrenme meraklısı tipler, öyle cingöz, firla-

ma bir tip... Ama o zekâyı boşa harcayacak diye endişeliyim. Üniversite sistemini protesto için sınavlara girmeyi reddettiğini biliyor musun?"

"Maalesef, ben de iki gece önce öğrendim. Liseyi de bitirmeyecekmiş! Fakat asıl hedefi babası. Onu bir türlü affedemiyor... Kemal'i deli etmek için çocukça şeyler yapıyor hâlâ! ..." derken dilini ikinci kez ısırdı Defne.

"Eee, kimin arkadaşı işte."

"Benimki başka..." diye çocuk gibi homurdandı Defne.

"Kaç kez konuştum, oğlum hepimiz genç olduk, tamam anarşist ruhun var ama bir meslek sahibi ol, dedim. Bak bilgisayara kafan çalışıyor, programcı ol, çık gençken başka şehirleri, ülkeleri gez, gör falan... Görgü, parayla satın alınamayan tek zenginlik; bak cebinden para sarkan ne herifler dolmuş memlekete ama görgüsüzlükten yerlerde sürünüyorlar... Dinlemiyor beni Defne!"

"Onun başı gerçekten büyük dertte Güneş."

"Galiba bilgisayar üzerinden part-time işler yapıyor, biraz harçlık falan kazanıyor. Fakat maalesef diploma denen o kâğıt hâlâ pasaport gibi değerli sayılıyor bu dünyada!"

"Karaca'nın başı dertte Güneş! Tek başıma onu kurtarmam da mümkün görünmüyor!"

"Merak etme, onu sevenler var bu şehirde..."

O sırada gördü. Defne Güneş'in arkasında, Yazılıkaya'nın B odası kapı önünde onu gördü. Ay ışığında uzun boynuzları, muhteşem gözleri, narin bacaklarıyla dimdik, mağrurca dikilmiş, dosdoğru Defne'ye bakan şahane bir geyik! İnsanın bakmaya doyamayacağı bir estetik harikası, bir onur âbidesi, bir çeviklik sembolü... Hayranlık dolu bakışları geyiğe çakılan Defne, bir anda soluksuz kaldı.

"Defne? Ne oldu, böyle pek güzel bakıyorsun sen?"

"Sakın kımıldama Güneş! Lütfen kımıldama. Tam arkanda şahane bir geyik var ve bizi izliyor."

"Nerede?" diye yerinden fırlayan Güneş sırt çantasını kaptı, ama arkasını döndüğünde geyik yok olmuştu.

"Allah Allah? Bu çevrede yabanî geyik kalmadığını söylüyorlardı! Ben bir tane bile görmedim. Avcıların açgözlülüğü yüzünden... Yabanî keçi, tavşan, kunduz var ama..."

"Ah kaçırdık onu! Aman Tanrım, o ne güzel bir geyikti! Keşke sen de görebilseydin Güneş! Ben hayatımda böyle güzellik görmedim!" diye ayağa kalkan Defne, Güneş'e yaklaştı, iyice yaklaştı, ağzına girecek kadar sokuldu:

"Onu öldürmeyecektin değil mi Güneş?" diye sordu. Yanıt vermesini beklemeden uzanıp, dudaklarından öptü.

İçindeki *peri* şimdi üzerinde 'Oh nihayet!' yazan bayrağı açıp, derin bir nefes aldı ve artık zıplamayı kesip oturdu. Güneş, bu öpüşü hiç beklemiyormuş gibi önce şaşırdı ama sonra Defne'yi bırakmadı. O gece Yazılıkaya'da dolunayın altında uzun uzun öpüştüler. Dolunayın vücut sıvılarına etkisini sorgulamayı bırakıp, tabiatın bir parçası oluşlarının tadını çıkardılar.

Sonra hiç konuşmadan, sanki uzun zaman önce planlamış gibi uyumlu hareketlerle Güneş'in kiralık evine gittiler. Yolda, Ay'lı şarkılara da ilgisi olduğu anlaşılan Güneş'in CD'lerinden Audrey Hepburn'un 'Breakfast at Tiffany'de söylediği 'Moon River'ı, ardından 'Fly me to the moon'u dinlediler. Sonra Güneş'in evinde sabaha kadar defalarca seviştiler. Birbirlerini yıllarca beklemiş iki eski âşığın tutkusuyla, birbirlerine hasret kalmış iki bedenin tensel açlığıyla, birbirlerini yeni tanımış sevgililerin taze heyecanıyla doya doya seviştiler. Umay'ı, Akın'ı, Attila'yı Karaca'yı, Alkım'ı ve diğerlerini unutup, kendileri için seviştiler.

Çarşamba sabahı otele bir taksiyle dönmeyi isteyen Defne, sabah 06:30'da Anitta Otel'e girdiğinde Attila onu lobide bekliyordu.

28. HAYAT DEFTERİNE GİRMİŞ HİÇ KİMSEYİ SİLEMEZSİN

Cuma Öğlesonrası

"Birinden uzun zaman haber almazsan, ya seni defterden silmiştir ya da kendisi defterden silinmiştir sayın valim!"

"Dur, tövbe de müdür yahu! Her insan değerlidir ama bu, üstelik genç, eli kalem tutan, vicdanını kaybetmemiş bir kadın! Bulacağız, Defne Kaman'ı, salimen bulacağız inşallah!"

"Ben emniyetçiyim sayın valim. Bu dünyada mayası insanoğlundan daha bozuk, ondan daha çiğ süt emmiş başka bir yaratık yoktur. Bu gerçeğe en yakın şahit bir biz, bir de din adamlarıdır. Onlar tövbeleri dinler, biz bizzat sahadayız. Kan, gözyaşı, salya,

sümük, meni, ter elimize bulaşır yıllardır. Benim şahsen 'bundan daha hain, daha şerefsiz olmaz' deyişimin üzerinden çok yıllar geçti. Bu da bizi sert, katı, ama gerçekçi yapıyor haliyle..."

"Haklısın, kendi açından tamamen haklısın müdürüm, velâkin bu dünyada sadece iyilik için iyilik yapan ve vicdanını öldürmemiş insanlar da var. Bu umudu korumak ve beslemek gelecek için tek şansımız!"

Vali Sabahattin Ali Okur, içini çekerek, dudaklarını birbirine sımsıkı basturıp, başını sallayınca, Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu ekledi:

"Defter deyince şimdiki gençler anlamıyor; 'kader defteri' diye açıklayınca da, 'kendi kaderini kendin tayin et!' gibi sloganlarla konuşuyorlar. Maalesef gençliğimiz bozuldu. Kaderi reddetmek modası, istikbalimizi bozmak, bizi bölmek isteyenlerin başarılı bir faaliyetidir!"

Onun bu 'defter' konusunu nereden çıkarttığını hatırlamayan vali, hayatına girmiş hiç kimseyi 'defterden silmeyen' bir aile kültüründe yetişmişti. Onun ailesinde çeşitli nedenlerle artık makbul olmayanlar ile göçüp gidenler dâhil, hiç kimse 'defter'den silinmez, arkadaki arşiv sayfalarına taşınırdı.

Vali ve emniyet müdürü, normal şartlar altında her gün saat 11:00'de yapılan rutin asayiş toplantısını, içinde bulundukları olağanüstü durum nedeniyle yapamadıkları için, Cuma öğlesonrası son gelişmeleri değerlendirmek üzere buluşmuşlardı. Öncelikle, Umay Bayülgen, Sahaf Semahat, Güneş Aytan ve geyikle onlara eşlik eden veteriner ve polisleri bir süre daha Yazılıkaya'da bırakmayı, arama ve kurtarma operasyonunda ayaklarına bağ olmalarını önlemek ve zaman kazanmak için uygun görmüşlerdi. Yine normal şartlar altında valilikte yapılacak bu toplantı, şimdi emniyet müdürünün hâlâ doğum yapamamış kızının yattığı özel Has Hitit Hastanesi'nde başhekimin onlara ayırdığı ve çok âcil

aramalar dışında rahatsız edilmeyecekleri ikinci kattaki bir odada gerçekleşiyordu.

"Biliyorsun sayın valim, biz emniyetçiler bir 'kayıp vaka'da ilk olarak kayıp şahsın en yakınına bakarız. Kişisel husumet denen şeyin aslı, kıskançlık, ihanet, miras hırsı, kin, intikam duygularıdır. Elimizdeki vakayı istihbaratımızın verileriyle inceledik ve şu kanaate vardık, arz ederim sayın valim: Şimdi kayıp gazeteci Defne Kaman'ın babası ve o dili zehirli ninesi Umay Bayülgen temizdir. Annesi, kardeşi, eniştesi ve eski kocası resmin tamamen dışında. Onlarla paylaşılacak miras kalmamış, paylaşılmış. İstanbul'da yan yana binalarda oturmalarına rağmen pek görüşmüyorlar. Daha önce Kadıköy vapurundaki kayıp vakasında da parmakları yok."

Oturduğu sandalyede onu dikkatle dinleyen vali dayanamadı:

"Dili zehirli mi? Ben senin aksine Umay Hanım'ı ağzı dualı bir kişi olarak görüyorum," dedi.

"O yaşlı cadı, sana daha ağzını açmamış da ondandır! Neyse sayın valim, biz işimize bakalım müsaadenle: Şimdi kaldı mı elimize üç şüpheli? 1) O senin albino dediğin akşın gazeteci Attila. 2) Çok bilmiş Amerikan bozması arkeolog Güneş. 3) Hacker özentisi Karaca. Şimdi; Attila, Defne'ye âşık, ama kadının onda gözü yok. Defne arkeologla yakınlaşıyor, bu da Attila'yı kıskançlık sebebiyle intikam alamaya itiyor. Ayrıca Defne, kaçakçılarla ilgili önemli bir şey öğrendiyse –ki, bence o nedenle kaçırıldı– bu bilgiyi önce Attila'yla paylaşmış olması mümkün. Sonuçta meslektaşlar. Yani, her ihtimalle Attila önemli."

"Olabilir... Aslında bu genç adam efendi birine benziyor, ama dediğin gibi, ne efendi hırsızlar, ne arsız soyguncular gördü bu millet!"

"Arkeolog Güneş'e gelince sayın valim, bu adamın ruhsatlı bir tabancası var. Üstelik defineciler ve ören köylüleriyle arası iyi,

onlarla sık sık buluşup, sohbet ediyor. Artı, Salı gecesi Defne'yi ören yeri giriş izni olmadan Yazılıkaya'ya götürüyor. Sonra o geceyi de onun evinde geçiriyorlar. Burada dikkatimizi ilk çeken hız faktörü! Neden her şey bu kadar hızlı gelişiyor? Demek ki, birinin çok acelesi var! Arkeolog, Defne'yi hızla etki alanına alıyor. Neden? 1) Eğer Güneş definecilerle iş yapıyorsa, Defne'yi yazısını yayımlamadan susturmak için ona hızla yakınlaşmıştır. 2) Kadın, boşanmış olduğu için bu numarayı yutmuştur. 3) Kadın önce adama kanmış ama evinde bazı evrak vesaire görünce uyanmıştır. Unutmayalım ki bu kadın gazetecidir, görür ve bulur! 4) Defne, Güneş'in tarihî eser kaçakçısı olduğunu öğrenmiştir ve bunu açıklayacağını ona söylemiştir. Her dört ihtimalde de Güneş Defne'yi susturmanın bir yolunu bulacaktır. Burada anahtar kelimemiz: hız! Zaman az ve yazı gazetede çıkmadan yok edilmeli! 5) Bu sebeple Güneş, kadını ören ziyaret izni almadan, alelacele ve gece yarısı Yazılıkaya götürmüş, kayıt kameralarının yerini bildiğinden onlara yakalanmayacak şekilde hareket etmiştir. Sonuç: Güneş Aytan, kendisinin de içinde olduğu büyük bir tarihî eser kaçakçılığını ortaya çıkartacak gazeteci kadını bir avcı gibi adım adım izleyerek avlamış olabilir. İşi zor değildi, çünkü: 1) Ağzı laf yapıyor. 2) Kadının dilinden konuşuyor. 3) Eh işte! Yakışıklı sayılır. 4) Defne de onu 'bi bok' sandı belki. Birinci senaryoya devam ediyorum sayın valim: 6) Güneş, ertesi gün kadın tekrar oraya dönsün diye özellikle Salı gecesi Yazılıkaya'da bir şey bırakmıştır. Bıraktığı her neyse onu Salı gecesi hareket sensörlü kameralarımızda hiçbir kayıt veya iz kalmamasına özen göstererek planlamıştır. Kadın büyük ihtimalle duygusal değeri olan o nesneyi almaya oraya gidince de onu kaçırmış, öldürmüştür. Cesedi nereye saklayacağını bizden daha iyi bilecek kadar araziyi tanımaktadır. Çünkü elimizdeki verilerden, Defne

Kaman'ın en son Çarşamba öğleden sonra Yazılıkaya'dan telefonla konuştuğunu anlıyoruz. Yani kadın yine oraya dönmüş."

"Pes vallahi, ne senaryo yazdın müdürüm ha!" diye yerinden kalkan vali huzursuz görünüyordu.

"Senin bu 'Hitit Vadisi' senaryon televizyon dizisi olsaydı, öbür vadinin reytingini geçerdi herhalde! Güzel de, çok boşluğu var bu hikâyenin. Bir kere Prof. Güneş Aytan'ın tarihî eser kaçakçısı olduğuna dair tek bir kanıt yok. Adam yıllardır Türkiye'yi yurtdışında başarıyla temsil ediyor, dünyanın en saygın üniversitelerinden birinde ders anlatıyor. Makaleleri, dikkatini çekerim hem de intihalsiz makaleleri itibarlı dergilerde yayımlanıyor. Parada pulda gözü olsa böyle basit yaşar mıydı hiç?"

Bu sırada Android telefonların fabrika ayarıyla gelmiş ding donglu bir sesle telefonu çalan emniyet müdürü arayan polisleri azarladı:

"Oğlum, çok âcil bir şey olmadan arama demedim mi ben sana? Nerede? Peki. Tamam, seri numarası dâhil net bilgiye erişmeden arama beni! Toplantıdayım sayın valimle!"

Onun kendisinden bir şey saklamayacağını uman vali, bulunan cihaz her neyse onu tam bilgi edindikten sonra kendisine açıklayacağını düşünerek, konuşmasına devam etti:

"Evet, Güneş'le Defne Hanım'ın aralarındaki yakınlaşma fazla hızlı gelişmiş, buna ben de katılıyorum. Fakat aşk bu, bazen yıldırım hızıyla çarpar insanı, ne olduğunu anlamadan, bir bakarsın yanmışsın ki, ne yanmışsın..." diye gülümseyerek sandalyeye yeniden oturdu vali.

Hayatında hiç âşık olmamış Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu, birden durdu ve valinin bir zamanlar âşık olmuş delikanlı halini görmek ister gibi dikkatle yüzüne baktı. Sabahattin Ali Okur'un aşktan bahsederken gözlerinden yayılan ışıltıyla odanın âniden aydınlandığı hissine kapıldı ve gözleri kamaştı

sonra. Kendisi daha polis akademisinde öğrenciyken, 'erkeklerle eşit haklara sahip olduğunun farkında bir kıza gönlü kaymasın' manasına gelen 'görücü usulüyle erkenden baş bağlamak' yöntemiyle uzaktan akrabaları olan ilkokul mezunu bir kızla çabucak evlendirilmişti. Onun evliliğinde de en ilgi çeken etmen hızdı. Her şey çok hızla oluvermişti. Hızla sözlenip, nişanlanıp, evlenivermişlerdi. Hani tâbir yerindeyse, 'yangından mal kaçırır' gibi. Fakat adına 'örf ve âdetlerimiz' dediği şeyleri düşünmek onun tabularındandır. Büyüklerin kararının gençlerin mutlaka hayrına olduğunu sanmak kendi güvencesidir de. Hamdolsun iki kızı da öyleydi. Bir tek o geçimsiz, başına buyruk, rahmetli büyük halasına çeken küçük kızı 'öğretmen olacağım!' ve 'sınıf arkadaşımla evleneceğim!' diye tutturup üzmüştü onları. Şimdi bir türlü doğuramayan da yine oydu zaten!

Evet, aşk nedir bilmezdi, ama eğer iyi bir şey olsaydı, büyükleri onun için mutlaka bunu istemiş olurdu.

"Aşk, dünyada başımıza gelen en iyi şeydir / Yoksa ömür boyu bu koşturma nedir? / Ya bu bitmeyen çaba / Altı üstü ölümlü dünya..." böyle miydi acaba? Emin değilim, ama bir Pablo Neruda şiiri olabilir."

Kendisinin yazdığını açıklamaya çekindiği şiirlerden zaman zaman birkaç mısra okumayı seven vali, nasılsa Türkiye'de artık Neruda veya Seferis okuyan pek kalmadığından, kimsenin anlamayacağını düşünerek onlara sığınır ama asla adını aldığı şair Sabahattin Ali'ye ilişmezdi.

"Karaca'ya gelince..." diyerek aşk konusunu kapatan Muhtar Körağaoğlu, kaldığı yerden valiyi bilgilendirmesine devam etti:

"Karaca'ya gelince; hiç kusura bakmayın sayın valim, siz bu genci babasına olan sempatiniz sebebiyle kolluyorsunuz ama aslında üniversite sınavına girmeyi reddedecek kadar düzenle arası bozuk, gözü bilgisayardan başka bir şey görmeyen, biraz

karışık bir tip! Bak öyle senin bahsettiğin aşkla meşkle de ilgisi yok. Görüştüğü tek bir kız bile yok! Fakat bir, affedersin, 'ayol' durumu da tespit edemedik. Öyle bile olsa, bilirsin evlendirince geçiyor o hastalık! Ama babasının onu kısa zamanda evlendirmek gibi bir niyeti yok. Zaten Kemal'in önce kendisine bir eş bulup, düzenini kurması lâzım ki, sonra oğlunu düşünsün. Tek başına yaşamak hastalıktır valim! Hem tüketimi hem depresyonu arttırıyormuş, bakanlık açıkladı!"

Valinin canı sıkılarak başını yere eğdiğini görünce hemen konuya döndü:

"Karaca'nın o pahalı bilgisayarları, elektronik cihazları babasının maaşıyla nasıl aldığını merak ediyorduk, bu sabah Defne'nin ölmüş dedesinden üniversiteyi bitirene kadar miras hakkı olduğunu öğrendik. O pahalı bilgisayarla gece-gündüz ne haltlar karıştırdığını da araştırıyoruz, eli kulağında, çok yakında öğreneceğiz! Sonuç: Oğlanın profili kısa ve net: tipik bir asosyal, yani bir psikopat adayı. Yani suç potansiyeli mevcut!"

"Amma yaptın müdür yahu! Genç çocukların özel hayatından bize ne şimdi canım!" diye artık dayanamayan vali sinirlendiğini gizleyemedi.

"Sayın valim, asosyal tiplerin suç işleme eğilimleri olduğu biliniyor. Ayrıca ne mâlûm ballı bir tarihî eser kaçakçılığına o dâhi kafasını ikram etmediği? Çünkü bu karışık vaka resminin içinde bir de senin makam şoförünün evlatlığı Yaşar var. O, son zamanlarda sık sık Karaca'nın evine gidiyormuş..."

"Kim? Yaşar mı? Canım aynı okulda okumuşlar, ikisi de Çorumlu. Ne var bunda?"

"Yaşar ortadan terk. Aradan dört-beş yıl geçmiş sayın valim. Üstelik her ziyaret birkaç saat sürüyor ve hep Kemal evde yokken yapılıyor! Ayrıca Yaşar'ın, affedersin, bir yumuşaklığı da mevcut gibimize geliyor!"

"Şimdi sen böyle bir ilişkiler şeması kurmaya mecbursun tabii müdür bey!" diyerek toparlanan vali, onun anlattıklarına nesnel bakmaya çalıştı:

"Dışardan bakınca bu dediklerinin tamamı mantıklı görünebilir. Fakat bu insanların hepsinin bir dünyası, bir hayatı, geçmişi var, değil mi? Canlı, duyguları ve iradeleri olan bireyler. Dediğim gibi, Attila'yı tanımıyorum ama Güneş Bey'in bir tarihî eser kaçakçılığına, Karaca'nın da internetten fena işlere bulaşacağını kabul etmekte zorlanıyorum. Yaşar'ı onlar kadar bile tanımıyorum, ama onun sadece kendine zarar veren, aylak ruhlu bir genç olduğunu sanıyorum."

"Sen iyi niyetlisin de ondan sayın valim! Fakat o çocuk öyle masum bir tip değildir. Yaşar'ı benden önceki dönemde birkaç kere çekmişler emniyete. Sabıka kaydı yok ama dayısının hatırına korunmuş biraz. Henüz bir kriminal sayılmaz, fakat bu gidişatı maalesef 'su testisi su yolunda' gibi görünüyor. Biz kimin ne yolunda yürüdüğünü bir bakışta anlarız, insan sarrafı olduk artık bu pis işlerin içinde maalesef!"

"Yaşar uyuşturucu işinde mi diyorsun sen?"

"Henüz satıcı değil, şimdilik sadece kullanıcı. Peki, sonra parayı nereden bulacak? O merete bir kere bulaştın mıydı kurtulmak zor! E, bildiğimiz kadarıyla bağımlıların yapmayacağı kötülük de yok!"

"Yaşar bağımlı mı? Yapma müdürüm be! Peki, dayısı bilmiyor mu bu durumu?"

"Birçok ebeveyn çocuğuna konduramaz maalesef. Gözüyle de görse kabullenemez! Ne yazık ki büyük dram yaşanıyor memleketimizde sayın valim! Uyuşturucu oyunu da dış mihrakların bizi bölmek için planlarından biridir."

"Şimdi sen böyle bir [illegible] müdür bey!" diyerek toparlanan vali, onun anlattıklarına nesnel bakmaya çalıştı:

"Dışardan bakınca bu dediklerinin tamamı mantıklı görünebilir. Fakat bu insanların hepsinin bir dünyası, bir hayatı, geçmişi var, değil mi? Canlı, duyguları ve iradeleri olan bireyler. Dediğim gibi, Attila'yı tanımıyorum ama Güneş Bey'in bir tarihî eser kaçakçılığına, Karaca'nın da internetten fena işlere bulaşacağını kabul etmekte zorlanıyorum. Yaşar'ı onlar kadar bile tanımıyorum, ama onun sadece kendine zarar veren, aylak ruhlu bir genç olduğunu sanıyorum."

"Sen iyi niyetlisin de ondan sayın valim! Fakat o çocuk öyle masum bir tip değildir. Yaşar'ı benden önceki dönemde birkaç kere çekmişler emniyete. Sabıka kaydı yok ama dayısının hatırına korunmuş biraz. Henüz bir kriminal sayılmaz, fakat bu gidişatı maalesef 'su testisi su yolunda' gibi görünüyor. Biz kimin ne yolunda yürüdüğünü bir bakışta anlarız, insan sarrafı olduk artık bu pis işlerin içinde maalesef!"

"Yaşar uyuşturucu işinde mi diyorsun sen?"

"Henüz satıcı değil, şimdilik sadece kullanıcı. Peki, sonra parayı nereden bulacak? O merete bir kere bulaştın mıydı kurtulmak zor! E, bildiğimiz kadarıyla bağımlıların yapmayacağı kötülük de yok!"

"Yaşar bağımlı mı? Yapma müdürüm be! Peki, dayısı bilmiyor mu bu durumu?"

"Birçok ebeveyn çocuğuna konduramaz maalesef. Gözüyle de görse kabullenemez! Ne yazık ki büyük dram yaşamıyor memleketimizde sayın valim! Uyuşturucu oyunu da dış mihrakların bizi bölmek için planlarından biridir."

Scanned by CamScanner

"Çok üzüldüm! Ben Yaşar'ı biraz haylaz, tembel bir genç olarak bilirdim. Vah vah vah! Hakkı mahvolacak şimdi... Allah kahretsin çocuklarımızı uyuşturucu batağına bulaştıranları!

"İşte orada ebeveyne çok iş düşüyor..."

"Canım her dakika cebinde taşıyamazsın ya çocuğunu müdür bey! Büyük konuşma Allah aşkına. İnsanın başına her şey gelir bu hayatta..."

"Vallahi sayın valim, çocuğunu erkenden evlendirirsen ne aşkı meşki, ne içkisi ne de uyuşturucusu kalır!"

"Eğer haklı olsaydın, hepsi kendilerince ideal tek tip vatandaş modeli deneyen Naziler, Sovyetler ve Çin yıkılmazdı. Üstelik farklı ideolojilerle aynı şeyi denediler. Fakat yasaklar insan tabiatına aykırıdır!"

"Onlar dinsizdi, o yüzden yıkıldılar," dedi emniyet müdürü son derece emin ve kararlı bir sesle.

"Sen Aşil'in topuğu hikâyesini bilir misin müdürüm?" diye derin bir nefes alarak, oturduğu sandalyede arkasına yaslandı vali.

"Antik Yunan mitolojisinde, zamanın tanrıları tarafından bir tek ayak bileği dışında ölümsüz ve güçlü kılınan Aşil tam da oradan vurularak ölür. Kısadan hisse: herkesin ama en güçlü kraldan, en değerli ermişe, azize kadar her insanın mutlaka zayıf noktası vardır. Kimseyi ayıplamamak, büyük konuşmamak lâzım. Ayrıca hepimizin çocukları var..."

"Hâşâ! Kusursuzluk sadece Allah'a mahsus! Peygamber Efendimiz bile bir âdemoğludur. Ancak sayın valim, benim demek istediğim, dinimize ve geleneklerimize göre yaşarsak başımıza kötülük gelmez."

"Öyle deme... Herkes fırsat eşitliğiyle doğmuyor ki? Meselâ bak bu Yaşar, daha doğumundan başlayarak büyük bir talihsizlik yaşamış," dedi vali son derece üzgün bir sesle.

"Dayısı Hakkı ile yengesi, Yaşar'ı kendi çocuklarından ayırmazlar... Küçükken birkaç yaralama olayına karışıp, emniyette sorgulanmış olduğunu Hakkı anlatmıştı bana. Ama bak, bu uyuşturucu konusunu bilmiyordum... Fakat mutlaka bir rehabilitasyonu vardır bu illetin canım. Kurtarırız elbirliğiyle bu genci değil mi müdürüm?"

"O kadarla kalsa iyi, ama dahası da var sayın valim. Bu Yaşar, sana bahsettiğim nedenle acilen sıcak para peşinde olmalı ki, son zamanlarda bazı definecilerle sıkı fıkı olmuş. İki ay önce yanında daha eskiden de görülmüş, adı bizce mâlûm, buralı bir definecinin internetten satın aldığı detektörü gidip kargo şirketinden bu almış. Daha derin kazınca, artık kim bilir neler bulacağız. Zaten kazmaya başlamaktan hep korkarım, çünkü kimsenin toprağı temiz değildir!"

"Çok yazık! Hakkı çok üzülecek şimdi... Biliyorsun, kız kardeşini hastaneye götürmediği için doğumda öldüğüne, kendi inadı yüzünden Yaşar'ı öksüz bıraktığına inanır!"

"Olur mu canım! İnsanın defterinde ne yazıyorsa o gelir başına. Annelerimiz, bacılarımız hastanede mi doğurdu sanki!" diye huzursuzlandı emniyet müdürü, üst kattaki kadın ve doğum koğuşunda yatan kızını düşünerek. Kendi annesi, karısı, kız kardeşi hastanede doğum yapmış olan vali, onu küçük düşürmemek için sustu.

"Kader! Onun alnına öyle yazılmış işte... Defter sayın valim, defter işte! Kader defteriyle doğarız, orada ne yazıyorsa o olur, kimse değiştiremez kaderini! Neyse ben bir kıza bakıp, hemen döneyim sayın valim. Hayırlı haberi alalım artık Allah'ın izniyle..." diyerek tedirgin olduğunu gizlemeden oturduğu sandalyeden kalktı. Bu sırada yeniden çalan telefonunu şimdi daha sakin açtı ve arayan polisi azarlamadı.

"Demek öyle! Baretta 92FS mi? Ben de öyle tahmin etmiştim zaten. Tamam, ben hemen geliyorum emniyete. Yok yok, bir yere kaçamaz. Demin yanındaki polisle konuştum, Yazılıkaya'da gözaltında kendisi."

"Dediğim gibi sayın valim, insanoğlu çiğ süt emmiş bir yaratık! Bak bu sabah Boyalı Höyük'te bulunan tabancanın Arkeolog Güneş Aytan'a ait olduğu kesinleşti. 15+1 kapasiteli Baretta'nın üç kurşunu üzerinde değil. Kendisi henüz silahını bulduğumuzu bilmediğinden, az biraz daha Yazılıkaya destanlarıyla o 'geyikli teyze'yi oyalasın bakalım orada! Nasılsa alacağım havasını ben onun!" dedi çok keyifli bir sesle.

"Ne diyorsun müdürüm sen? Güneş Bey mi?"

"Sayın valim bizim işlerde çoğunlukla önce maktulü, sonra silahı buluruz ama öyle görünüyor ki, bu sefer Defne Kaman'ın cesedini silahtan sonra bulacağız!"

"Allah korusun!" diye ayağa fırlayan vali bembeyaz olmuştu.

29. YALNIZLIĞIN İLACI NE KALABALIK NE DE AŞKTIR.

Cuma Öğlesonrası

Defne şehre geldiğinden beri neredeyse hiç uyumamış olan Karaca, bir gece önce başına nasıl geldiğini henüz kimsenin öğrenemediği, kendisinin de hatırlamadığı o kazadan sonra verilen ilaçların etkisiyle baygın düşmüştü. Oğlunun sağ salim kurtulduğunu gözleriyle görüp, paniği yatışana kadar başında bekleyen Kemal, ancak onun güvenli bir odada uyuduğuna ikna olunca evden temiz giysi getirmek bahanesiyle hastaneden çıkmıştı. Aslında Karaca'nın telefonuna gelen şifreler ve tepesinde bekleyen polis onu fazlasıyla ürkütmüş, bu sefer de oğlunun başım

belâya soktuğuna dair derin endişeler içinde kıvranıp azap çekmeye başlamıştı. İşte tam şimdi, yanında şöyle rahat rahat panik yapabileceği, kendine uzun uzun acıyıp, zevkle dertleneceği birine ihtiyacı vardı. Derhal, hemen, ivedilikle! Bu bir ihtiyaçtan da öte, artık bir bağımlılıktı onun için. Fakat şimdi onun kahrını çekecek ne vali, ne Hakkı, ne Defne, ne valilik sekreteri olan uzaktan akrabası –hatta yeni tanışmış olsa da kendine bir şekilde yakın bulduğu– ne de Semahat vardı ortada. Umay Nine, zaten onun sızlanmalarına sinir olur, böyle zamanlarda lafı kafasına öyle bir vururdu ki, keşke etini dövse; dil yarası dayaktan daha çok acıtır. Arkeolog Güneş'e gelince, aslında onu Defne şehre gelene dek severdi, ama 'o herif' bütün 'şeytan tüylü'ler gibi kolayca öne çıkmış ve Defne'yi kapmıştı işte! Sanki o olmasaydı, oğlu, kendi öpöz oğlu Defne'nin arkadaşlığını kendisiyle paylaşmaya bir kez bile yanaşmış mıydı? Asla! E, daha elin Güneş'ine niye kızsın ki o zaman? İşin gerçeği, Defne hiçbir zaman Kemal'in arkadaşı olmamıştı. Karaca daha çocukken bile Defne onunla arkadaşlığı babasına tercih etmişti. Ne buluyorsa o aksi oğlunda? Sonra kim vardı? Ha, bir de o 'buz gibi herif', gazeteci Attila vardı ama o da biraz sinsi mi neydi öyle? Yok, onunla şöyle doya doya dertleşemezdi insan! Sanki her şeyi görüp, duyan ama hiç konuşmayan beyaz bir İran kedisi gibi bakıyordu insana. Kedilerden hep çekinir Kemal. Ve tabii dünyanın en şanssız insanı olduğu için, yıllardır ilk kez ilgi duyduğu kadın Semahat de iki lafın arasına sahaf dükkânındaki Kutlu ve Bilgi adlı kedilerine olan aşkını sıkıştırıp duruyordu. Semahat, kedilerini neredeyse çocuğu gibi seviyor ya! Şimdi, bu yaştan sonra bir de o esrarengiz bakışlı, insanın ruhunu okur gibi pis pis inceleyen, bildiklerini tehditkâr bir sessizlikle koruyan, kimseye minnet etmeyen, uyurken bile gözleri sürekli fıldır fıldır dönen kedi milletine mi alışacaktı yani? Şanssız işte, çok şanssız! Hani keçiden ürken biri olsaydı, Semahat evinde

kesin keçi besleyen bir kadın çıkardı! Of of ki ne of! Peki, Akın Ağbi? Çorum'un Çelebi Akın Kaman'ı? O, her zaman herkesi dinler, kimseyi inancına, cinsiyetine göre ayırmaz, olgun, hakiki bir beyefendidir ama şimdi kızı kayıpken, gidip kendi kaygılarını anlatması yakışık almazdı, yok hiç almazdı! Adam daha kızına yeni kavuşmuşken, kız âniden kayıp! Amaan, Allah vermesin! Evet, sinir olur, kızar, sürekli didişirler falan ama Karaca'sı, hayattaki tek umudu, tek akrabası, biricik oğlu eğer tekrar kaybolursa çıldırırdı Kemal. Düşünmesi bile korkunç! Allah kimseye evlât acısı vermesin! Pekâlâ, kim kaldı geriye? Müdürlükte iş arkadaşı birkaç genç rehber var, saygılı, iyi insanlar, hiç söylenmeden kahrını çekerler. Hem daha mesai bitmedi, henüz işten çıkmamışlardır, gidip onlarla dertleşse biraz. Rehber Zeynep meselâ, iyi kızdır, zeki, görgülü falan... Ama o da hamile. Şimdi kızı üzmek ayıp olur. Eee, kimse kalmadı geriye! Hiç kimse! Koskoca Çorum'da yanına gidip derdini dökeceği, şöyle rahatça kendine acıyacağı tek insan yok! Ah kimsesi yok, ah dünyanın en yalnızı, en umutsuzu Kemal!

Kafasında kaygılar, elinde üst üste yaktığı sigaralardan biriyle eve vardığında, sabah erkenden acele hastaneye çıkarken en dağınık haliyle bıraktıkları odalar şimdi ona daha da yalnız göründü... 'Bomboş bir evden daha fenası dağınık bir boş evdir.' derler. Yalan! Tamamıyla yalan. İnsanın kafa dinlemek için kendine ait bir evi olması kadar büyük şansı olabilir mi? Sevdiklerini davet edebileceği ama istediğinde yalnız kalabileceği bir ev. Fakat insan kendine acımaya kararlıysa, şansların tümü artık tamamen şanssızlık olarak görünür. Kemal kendini Ceylân'la yaşadığı on yıl dışında hep çok yalnız hissetmişti ve bu yalnızlık giderek daha büyüyor, daha çok acıtıyordu... Şimdi ne aşk kaldı, ne kalabalık; sadece yalnızlık...

Kemal daha eve girer girmez, telefonu 'Resimdeki Gözyaşları'yla çaldı. Arayan Semahat'ti ve fısıldayarak Karaca'nın telefonuna gelen şifreleri Kutadgu Bilig'den bulup, çözüp çözmediğini soruyordu. Ne şifresi, ne Kutadgu Bilig'i? Neden bahsediyordu bu 'kedican' Semahat? Neyi çözecekti? Sonra birden Karaca'nın telefonuna gelen garip sayılarla harfleri hatırladı, ama korkudan o şifreleri sildiği gibi, kendisininkine de kaydetmemişti. Şifreleri kendi telefonuna kaydettiğini büyük bir marifetmiş gibi sevinçle fısıldayan Semahat, bunları kendisine hemen SMS olarak yollayacağını söyledi. "Aman çok âcil Kemal Ağbi, bu şifreler Defne için hayat memat meselesi! SU'da kaybolduğunda, Kutadgu Bilig'den yolladığı şifreleri çözerek kurtardık onu." Tam Semahat'in kendisine 'ağbi' demesine sinir olacakken, onun sesinde şimdi beliren kaygı yüzünden bunu unutan Kemal'in içindeki sirenler çalmaya başladı. O, kulaklarını yakan siren sesiyle hemen yeni bir panik atağa girmek üzereyken, Semahat, Reşid Rahmeti Arat'ın günümüz Türkçesine çevirirken numaralandırdığı Kutadgu Bilig beyitleriyle, elindeki sayı ve harflerle eşleşenleri kendisine acele yazmasını istedi. Amaan ne çok şey oluyordu bugün bu Çorum'da böyle aynı anda canım! Daha oğluna sağ salim yeni kavuşmuşken bu Kutadgu Bilig de nereden çıkmıştı şimdi? Kim o eski, ne olduğu anlaşılmadan sadece sınavdan geçmek için adı Yusuf Has Hacip'le beraber ezberlenmiş Kutadgu Bilig'i evine soksun ki? Kendisi de sırf Umay Bayülgen sık sık içinden beyitler okuduğu için merak edip, on yıl önce satın almıştı. Almıştı almasına ama kısa bir süre sonra bu eseri, küçük kitaplığının en ulaşılmaz rafına hapsedip o günden beri unutmuştu. Şimdi panik içinde bir sandalyenin üzerine çıkıp, orada bir yerde toz içinde terk ettiği Kutadgu Bilig'i buldu. Bu sırada aklına o beyit geldi. Hani duyduğundan beri onu büyüleyen. Akıl, dil ve gözle ilgili bir şeydi?

"Aklın süsü dil / Dilin süsü sözdür / Kişinin süsü yüz / Yüzün süsü gözdür." Böyle miydi? Galiba böyleydi. Aferin be! Bunu nasıl olup da bir defada hatırladığına hem şaşırdı hem de çok sevindi. Fakat sevinci kısa sürdü, çünkü evindeki Kutadgu Bilig kısaltılmış bir derlemeydi ve başka bir Türkoloji uzmanı tarafından eski Türkçeden çevrilmişti. Bu nedenle içinde sayfa numaralarından başka numara yoktu.

"Aman çok âcil Kemal Ağbi, bu şifreler Defne için hayat memat meselesi!" Şimdi şöyle güzel güzel kendi paniğini yaşayıp, zevkle dertlenecekken araya giren Defne'nin derdine açıkça bozuldu. Söylene söylene Karaca'nın odasına gitti, bilgisayarını açıp, internete bağlandı ve arama motorlarında Kutadgu Bilig aradı, ama orada da sadece bazı beyit ve mısraları dağınık halde bulabildi. Ona Reşid Rahmeti Arat çevirisi lazımdı, hem de hemen! İyi de nereden bulacaktı şimdi Cuma öğleden sonra bu kalın kitabı Çorum'da? Sadece Çorum'da mı? Türkiye'de kaç kitabevi Kutadgu Bilig'in tam metnini satıyordu ki? Asıl önemlisi, Türkçe konuşan kaç kişi, bin yıl önce Uygur Türk alfabesiyle Türkçe yazılmış olması çok muhtemel bu lirik saadet ve devlet bilgisi kitabına ilgi duyuyordu ki? Kütüphane! Peki, kütüphane ne güne duruyordu? Evet, kütüphanede mutlaka vardır. Özellikle Çelebi Akın Kaman'ın müdürü olduğu Çorum İl Kütüphanesi'nde bir Kutadgu Bilig mutlaka bulunur. Hemen Akın Kaman'ı aradı.

"Alo, Kemalciğim, yoksa Defnem'den bir haber mi var?" diye heyecanla açtı telefonunu Akın Kaman.

"Henüz yok Akın Ağbi, fakat olumlu işaretler var elimizde. Zaten Umay Nine işe el verdiğine göre çok yakında inşallah müjdeyi vereceğiz!"

"Haberim var, dün gece gelmiş Umay Annem Çorum'a ve sende kalmış. Nasıl iyi mi sağlığı? Birkaç yıldır görüşmedik,

şimdi beni görünce Defne için daha da fazla üzülecek diye gidemiyorum..."

"İyi, çok şükür! Maşallah aynı on yıl önceki Umay Bayülgen. Sırım gibi, dinç, hafıza benden iyi, inatsa inat, sözünü hiç sakınmıyor hâlâ!"

"Aman çok iyi. Öyle olmazsa yaşayamaz zaten... Kamlar, kam olarak gelir, kam olarak göçerler. Onun gibi kutlu, dünyamıza iyilik ve şifa taşıyan vicdanlı insanlara çok ihtiyacımız var Kemal..."

"Akın Ağbi, seni rahatsız ediyorum ama bana çok acil bir kitap lâzım. Sende evde veya kütüphanede Reşid Rahmeti Arat'ın günümüz Türkçesine çevirdiği tam metin Kutadgu Bilig bulunur mu acaba?"

"Kutadgu Bilig mi? Nereden çıktı bu şimdi Kemal? Dur, yoksa Umay Anne mi istedi? Ama bu kitabı özel şifreler için kullanır o! Hayrola Kemal? Şimdi nerede kendisi?"

"Yok, yok, telaş etme! Korkacak bir durum yok. Umay Nine Yazılıkaya'da geyiğin başında nöbet tutuyor."

"Geyik mi? Yazılıkaya'da mı? Neden daha önce haber vermedin bana? Hemen oraya geliyorum!"

"Dur, Akın Ağbi, ben evdeyim. Karaca hâlâ hastanede olduğu için Yazılıkaya'ya gidemedim ama Semahat, Umay Nine'nin genç arkadaşı, şu Sahaf Semahat denen hoş kadın var ya, o bana oradan canlı yayın yapıyor, sağ olsun!"

"O zaman ben hemen sana geliyorum. Kutadgu Bilig'i de getiriyorum. Konuşuruz Kemal."

Trafik sorunu olmayan bütün küçük şehirlerde ulaşım da sorun değildir. Akın Kaman on dakika sonra Kemal'in evindeydi. İkisi birlikte şimdi Karaca'nın telefonuna gelen mesajdaki sayı ve harflerin Kutadgu Bilig'de tıpatıp eşleştiği beyitleri bulup, onları hemen Semahat'e SMS olarak yolladılar. Beyitler tek başlarına manasızdı, alt alta yazıldığında ilginç bir bütünlük gösterse de

hâlâ anlaşılmıyordu. Kemal'i dehşete düşüren 6645 beyitlik koca kitaptan seçilen beyitlerde adı geçen hayvanın hep geyik olmasıydı. Önce hayret içinde birbirlerine bakıp, sonra donup kaldılar. Defne'ye yıllardır sakladığı sırrı nihayet açıkladığından beri büyük hayranlık duyduğu eski kayınvalidesi Umay Bayülgen'le karşılaşmamaya özen gösteren Akın Kaman, her zamanki sakin haline hiç uymayan bir telâşla birden ayağa fırladı:

"Tahmin etmeliydim, ah bunu daha önce tahmin etmeliydim! Defne Salı gecesi geyik gördüğünü söylemişti telefonda bana!" diyerek hemen Yazılıkaya'ya gidip, Umay Nine'yle görüşmek için telaşlandı. Kemal, tıpkı vali ve emniyet müdürü gibi, Defne'nin babasıyla telefonda geyik ve Güneş'le ilgili konuştuğundan habersizdi. Fakat o anda kafası çocuğu tehlikede olan sorumluluk sahibi her baba gibi sadece oğlunu kurtarmakla meşguldü, bu ayrıntının üzerinde durmadı. Yazılıkaya'ya gitmek yerine, bu şifrelerin telefonuna nereden yollandığını öğrenmek, daha önemlisi, bu yüzden tehlikede olduğuna iyice inandığı Karaca'yı korumak için hastaneye gitmeye karar verdi. Akın Kaman aceleyle evden ayrılırken açık duran misafir odasındaki yer yatağının üzerinde *TOPRAK Kitabı*'nı gördü.

"Bu defter nasıl buraya geldi Kemal? Ben dün gece vali beye teslim etmiştim?"

"Sayın valim, dün geceyi hastanede emniyet müdürüyle toplantı yaparak geçirdi, biliyorsun. Hastanede başına bir şey gelmesin diye bana emanet etti. Sen hiç merak etme Akın Ağbi, burada emniyette," diye defteri alıp kitaplığın rafına koydu Kemal aceleyle. Aslında dün gece göz gezdirdiği *TOPRAK Kitabı*'nı Karaca'nın odasında bırakmıştı. Ancak sonra polisin elinden nasıl kurtulup, şimdi Umay Nine'nin yatağına geldiği kendisi için de bir muammaydı.

"Aman Kemal, *TOPRAK Kitabı* çok kıymetli, eski bir eserdir. Sonuna Umay Nine ve Defne bazı ekler yapmışlar. İleride başka kamlar da yazacaktır. Bu defterin eşi benzeri yok. Ona gözün gibi bak, sonra Umay Annem'e teslim ederiz."

O çıktıktan sonra, Karaca'nın temiz çamaşır ve giysilerini bir plastik torbaya dolduran Kemal tam evden çıkıyordu ki, babası Akın Kaman'ın *TOPRAK Kitabı*'nın sonuna Defne'nin de yazdığını söylemesi aklına takıldı. Defteri okumaya başlamıştı ama Defne'nin son yazdıklarına gelmeden bırakmak zorunda kalmıştı. Kendisiyle ve Karaca'yla ilgili bir şeyler bulabilir miydi? Hastaneye birkaç dakika geç gitse bir şey olmazdı nasılsa... Şeytan dürttü. Kemal şeytanın dürtmelerine hiç dirençli biri olmadığı için gitti, defteri kitaplığın rafından aldı, Karaca'nın odasına girip, onun masasına oturdu ve en sonundaki boş sayfalardan geri dönerek, Defne'nin elyazmalarını okumaya başladı.

30. BİR DAĞ GİBİ DÜŞÜNMEK*

Toprak bir canlılar topluluğudur.

Canlı olan her şeyin kendi yaşam hakkı ve kendi ahlâkı vardır. Yaşadığımız gezegende hiçbir canlının varlığı diğerinden bağımsız devam etmez. Varoluşun özü ve sürekliliği bu karşılıklı sorumluluk ve haklar döngüsüdür. Adına, 'Hayat Anayasası' denir. Anayasa bozulduğunda hayat biter. Bitiş, bir anda olmaz. Önce düzen ve dengeler bozulur, sonra yavaş yavaş hareket

* "Bir Dağ Gibi Düşünmek": Amerikalı çevreci yazar Aldo Leopold'ün (1887-1946) efsanevi eseri *Bir Kum Yöresi Almanağı*'nda yer alan ünlü makalesi. (Hacettepe Üniversitesi Yayınları, çev: Ufuk Özdağ).

eden ve etmeyen canlı türleri tükenir. Her tükeniş, birbirini tetikler. Yaban hayatı hızla kaybolur. Yaban hayatı biten yeryüzü artık yok olmaya mahkûmdur. Erozyon, seller, kıtlık ve yeni hastalıklar bu yokoluşun çeşitli evreleridir.

Toprak bir canlılar topluluğudur ve bu yüzden bir Toprak ahlâkı vardır.

Ahlâk, kendine yapılmasını istemediğini başkasına yapmamak ve yapılmasına engel olmaktır. Ahlâk, bütün öteki canlıların hak ve sorumluluklarını kabul eden bir vicdan sözleşmesidir. Yeryüzüne gelmiş, yeryüzünden geçmiş ve geçecek olan herkes ama herkes aklının en derininde bunu bilir. Çünkü vicdan, insanın kafasındadır ve bütün insanlar bir kafayla doğar.

İnsanı zaten tabiatın bir parçası kabul edenler, Su, Toprak, Hava ve Ateş, Ağaç ve tüm Canları annesi ve ailesi gördüğünden onları hor görmez, satıp, ezmez, ihtiyacından fazlasına tamah etmez, kullanıp atmaz. Onlar, bozulan, ağlayan, kuruyan, hasta, küsmüş Toprak'ın iyileştirebileceğini bilirler. Çünkü onlar Toprak'ın canlı olduğunu hiç unutmamıştır. Onlara kam ya da Kaman denir. 'Toprak'ın ruhunu gören bir onlar bir de âşıklar, ozanlar ve divânelerdir. Şimdiki zamanda adları: çevre gönüllüsü, tabiat meleği, doğa perisi.

Toprak bir canlılar topluluğudur. Bu yüzden Toprak'ın da hakları ve ahlâkı vardır. Eğer insanın sadece görüp dokunabildiği, ancak duygusal iletişim kurabildiği canlılara karşı iyi davranması bir ihtimalse, şimdi altında, içinde ve üstünde yaşayan bütün canlılarla, Toprak'la yeniden tanışmasının artık zamanı gelmiştir.

Çünkü Toprak bir kez tamamen kaybedildiğinde artık insanın canlı kalması mümkün değildir.

Canlının bulunduğu her yerde sırlar vardır. Toprak'ın sırları içinde en büyüğü tohumunkidir. Tohumun sırrı, üreyebilmesidir. Tohum, eğer yeryüzünün rahmi olan Toprak Anası, Terra Madre varsa üreyebilir. Kuşkusuz ,insan zekâsı tohumu yapay Toprak'ta da üretir, insanı kopyalar, hayvanı klonlar, yumurtayı spermle laboratuvarda döller, melez ve/ya genetiği değiştirilmiş tohumlar türetir. Daha ötesi, yapay zekânın içine yapay ruh bile kurabilir. Bunların hepsi yapaydır. Çünkü insan ne yaparsa yapsın ancak yapay yapar. Üstelik kendi zekâsı ve icatlarıyla ne kadar böbürlense de, insanın özü daima Toprak'taki ilk ata ve ninelerinin basit güdülerine, sade duygularına dayanır. Onu insan yapan bunlar olduğundan bedeni ve beyni değişse hattâ evrilse de daima böyle kalacaktır. Aradığı mutluluğu ne beton kulelerde, ne pahalı araba ve jetlerde, ne şan ve şöhrette, ne de renkli kâğıda kendi suretiyle bastırdığı para ve pulda bulabilmesinin sebebi budur.

İnsanın kurtuluşu ve mutluluğu Toprak'ın kurtuluşundadır! İnsan artık Toprak Ana'sına karşı suç işlemeye devam etmek yerine, şimdi, hemen onun bir parçası olduğunu yeniden hatırlamak zorundadır. İnsanlık, ortak hafızasındaki büyük tufan ve yokoluş anılarını derhal tazelemek durumundadır. Çünkü Toprak Ana'ya karşı işlenen hiçbir suç cezasız kalmamıştır.

İnsan, yeryüzünü ancak 'Bir dağ gibi düşünmek' yoluyla kurtarabilir. Çünkü bu dünyada en uzun

yaşamış ve hayatın anlamını en iyi anlamış tek canlı belleği Toprak'tadır. Onun bilgeliğinden yararlanmak, ancak onun gibi sade, tarafsız ve âdil düşünmekle mümkündür. 'Bir Dağ Gibi Düşünmek' mümkündür. Çünkü dağ, çünkü Toprak bilir. Çünkü dağ da kısmen sıkışmış Toprak, Toprak da dağdır. Toprak'ta yanan 'Yeşil Ateş'i' fark etmek, insanın hayatta kalması için belki de son çaredir...

Yaşadığı Toprak'larda yabanî kurtların kökünü kuruttuğu geyik sürülerini bu yırtıcılardan kurtarmak isteyen bir tabiat âşığının yıllardır dillerde dolaşan efsanesinin adıdır: 'Yeşil Ateş'.

Eğer yeryüzünün en şanlı predatörlerinden olan kurtları yok ederse, yaşadığı Toprak'lardaki geyiklerin korkusuzca üremelerine yol açacağına yürekten inanan tabiat âşığı, bu düşünceye ikna ettiği avcı arkadaşlarıyla yaşadığı Toprak'lardaki son kurt ölene kadar bu uğurda kan akıtır. Ancak son kurt ölürken onun gözünde acıyla yanan 'Yeşil Ateş' aklını başına getirir. Fakat ne yazık ki artık çok geçtir! Kurtların olmadığı Topraklarda her zamankinden daha fazla üreyen geyikler, her zamankinden fazla yiyeceğe ihtiyaç duyarlar. Geyik sürüleri dağların uzanabildikleri en üst hizasına kadar bütün yeşilliğini bitirdiklerinde, yaşadığı Topraklar artık açlıktan ölmüş geyik iskeletleriyle doludur. Tabiat âşığı, öldürdüğü son kurdun gözünde sönmekte olan 'Yeşil Ateş'in, kurtlara ve dağa

* "Yeşil Ateş" (*Green Fire*). Aldo Leopold'ün "Bir Dağ Gibi Düşünmek" denemesinde geçen bu ünlü deyimi yabanıl hayat literatüründe de bilinir. Belgesel için: LeopoldFoundation.com/ The Green Fire Film Project.

sorulmadan geyik sürülerini çoğaltmanın imkânsız olduğu anlamına geldiğini o zaman anlar. Yalnızca dağlar ve Toprak, geyiğin gereğinden fazla üremesinin sonuçlarını bilecek kadar uzun yaşamıştır ve bilgisini son kurdun gözündeki 'yeşil ateş'le insanlara iletmiştir. Bu yüzden en iyisi, her zaman Toprak'ı dinlemek ve 'Bir Dağ Gibi Düşünmek'tir.

31. ALT DÜNYADA KARAKURU BİR DÜŞ

Cuma Öğlesonrası

Kemal okuduklarından, özellikle ölmekte olan son kurdun gözünde acıyla yanan 'yeşil ateş'ten etkilenmiş, sanki hayvanın gözünde sönen feri kendi görmüş gibi kederlenmişti. Çorum'da çiftçilerin sürülerine dadandığı için yaka silktiği kurtların ölümüne bir gün gelip de üzüleceğini eğer başkası söylese alay ederdi. Ancak *TOPRAK Kitabı*'ndaki anlatım onu sarsmış, çoktan unuttuğu, 'her canlının öbürünün varlığı için önemini' hatırlamıştı. Bu uyanış, ona çocukken yazları Yörüklü'nün köyündeki akrabalarına gidişlerini, orada tabiatla, toprakla ve hayvanlarla kurduğu dostluğu sanki dün yaşanmış gibi berrak anılarla önüne serdi.

Erkek kuzenleriyle oynadıkları oyunlar geldi aklına. Anılarında sadece erkek kuzenler vardı, çünkü hala, dayı, amca ve teyze-kızlarına küçükken bile sokakta ve/ya tarlada oyun oynama izni verilmez, onlara mutfakta ve/ya tarlada iş yaptırılırdı. Oğlanların elma, erik, kayısı ağaçlarına tırmanışları, bostanlara dalışları, buğday tarlalarında nefesleri kesilene kadar koşup, sonra nefes nefese toprağa yatıp, abartılı kahkahalarla gülüşleri... Çiğ nohut, mis kokan körpe domates, buğusu üzerinde üzüm yemeleri... Sıpaları, encikleri, dana ve keçileri sevmek için ahırlara girip çamurlara bulanışları... Derede balık tutmaya çalışırken, suya düşüp doya doya kirlenişleri... Yıllardır aklının köşesine bile gelmeyen bu anılarda saklanmış eşsiz masumiyetin sıcaklığı Kemal'i hiç beklemediği anda heyecanlandırdı. Şimdi *TOPRAK Kitabı*'nı okumanın yarattığı farkındalıkla aynı çocukluk eğlencelerini eğer bir Lunapark ve/ya AVM eğlence standında yaşasaydı, tabiattaki lezzeti alıp alamayacağını düşünürken buldu kendini. Bir çocuğun kendini tabiatın içinde hissettiği özgürlük ve doğallık duygusunu başka bir yerde duyması mümkün müydü? Bilemedi. Buna karar veremedi. Oyuncaksız ve bilgisayarsız bir çocukluktu onunkisi. Büyük, rengârenk, gösterişli oyuncakların dünyanın her yerindeki çocuklar için karşı koyulamaz biçimde albenili olduğunun bilincindeydi ama acaba bunlarla büyüyen yeni kuşaklar, tarlada, bahçede ve/ya sokakta basit oyunlar oynayarak büyümüş çocuklardan daha mutlu muydu?

Bu soruya yanıt ararken aklına başka bir soru takıldı. İyi de, eğer çocukluğundan geriye böyle eğlenceli anıları kalmışsa, kendisini inandırdığı kadar da kötü bir çocukluk yaşamış sayılır mıydı? Kısa sürse de mutlu çocukluk anıları biriktirebilmiş, belki ailesi de sandığı kadar kendisinden nefret etmemişti. Ancak böyle bir olasılığı kabul etmesi bile kendine biçtiği 'kurban' kimliğini adamakıllı sarsabilirdi. Öte yandan, ne yaparsa yapsın,

çocukken yaz tatillerinde toprağın bağrında mutlu olduğunu inkâr edemeyeceğini şaşırarak kavradı. Bu tat hâlâ damağında, reddedemeyeceği kadar gerçekti. Böyle sert yüzleşme anlarında insanın dili tutulur, bir duygu uyuşması yaşanır. Kemal de üzerine koyu bir rehavet çöktüğünü hissetti. Günlerdir yaşadığı gerilim ve üzüntünün de etkisiyle Karaca'nın masasına dayadığı koluna başını koyup, oturduğu sandalyede bayılır gibi derin bir uykuya daldı. Uykunun içine çekildi, hattâ uykuya düştü. Fakat daha uykunun derin kuyularına yeni inmişti ki, pencerede bir tıkırtı duydu. Uykunun baldan tadı üzerine öylesine bulaşmış, onu tatlı tatlı derinlere çekiyordu ki, arka bahçeye bakan pencereden gelen gürültüye bakmak için kılını bile kıpırdatacak hali yoktu. Başı sanki tonlarca ağırlık kazanmıştı ve onu kaldırıp, omuzları üzerinde dik tutması olanaksızdı. Fakat birden Karaca'nın hastanede yattığı, üstelik başının da belâda olduğu fikri beynine bir iğne gibi saplandı. O zaman uykuya ve yerçekimine kafa tutarak yerinden fırladı. 'Babalık' denen sorumluluk, oğlunun böcek ilacı içip hastaneye kaldırıldığını öğrendiğinde de böyle güçlü ortaya çıkmıştı. Perdelerini gece-gündüz sımsıkı kapalı tuttuğu için oğluna kızıp söylendiği pencereye doğru koştu, perdeyi açtı. Dışarısı simsiyahtı.

"Allah Allah, ne zaman gece oldu ki? Eve geldiğimde öğleydi henüz... O kadar uyumuş olabilir miyim?" diye şaşırarak saatine baktı ama karanlıkta hiçbir şey göremedi.

"Eyvah, oğlanı hastanede başındaki polisle yalnız bıraktım, Hay Allah benim cezamı versin!" diyerek, dönüp odadan çıkacaktı ki, bir şeylere çarpıp onları gürültüyle devirdi. O zaman evin içinin de zifiri karanlık olduğunu fark etti. El yordamıyla elektrik düğmesini buldu ama bu bir işe yaramadı: elektrik kesikti.

"Ya, bu elektrikler ben çocukken de kesilirdi, oğlum büyüdü hâlâ kesiliyor be! Üçüncü dünyalılık bu olmalı!" diye söylendi.

Bu sırada arka bahçeden gelen uğultuya, yeraltında kalabalık bariton bir koronun sadece 'Hmmm' diye seslendirdiği bir Yunus Emre ilahisi de eklendi. Eğer aklını oynatmıyorsa, birisi arka bahçede radyo açmıştı. Yoksa komşular bahçeye mi inmişti? İyi de ayda bir apartmanı yıkamaya, bahçedeki otları, yaprakları temizlemeye gelen hizmetliden başka oraya giden tek kişi kendisiydi. Toprakta elleriyle kurduğu küçük bostan ve Umay Nine'nin fidelerinden oluşturduğu gül bahçesine gözü gibi bakardı. Peki, başka kim olabilirdi ki? Sakın Karaca yine kaçmış olmasındı? Ya da o kuş beyinli Yaşar, Karaca'yı aramaya gelmesindi? Defne? Belki Defne gelmişti ve Kemal'den yardım istiyordu? Heyecanlanan Kemal duvarlara tutunarak kör karanlıkta hole çıktı. Ayakkabılığın üst çekmecesine bir rehber sağduyusuyla sakladığı feneri aldı ve yaktı. Daha önce açık olan, Umay Nine'yle Semahat'in yattığı misafir odasının kapısı, şimdi kapalıydı. O, Karaca'nın odasında uyuyakaldığı sırada onların Yazılıkaya'dan dönüp, odalarında uyuduklarını anladı. Ayaklarının ucuna basarak terlikleriyle daireden çıktı. Elektrikler kesik olduğu için hareket sensörüyle çalışan merdiven ışığı yanmadığından apartmanın içi de karanlıktı. Fenerin ışığını takip ederek aceleyle bahçeye çıktı. Çıkar çıkmaz yeniden şaşırdı, çünkü sokağın karanlığı bildiği hiçbir karanlığa benzemiyordu. Geceleri köyler bile böyle zifiri karanlık olmazdı. Ne gökte bir yıldız, ne sadece üç gün önce tam dolunay cevheriyle parlayan ay, ne de uzak semtlerin ışıkları... Hiçbiri yoktu! Her yer tamamen siyah, simsiyahtı!

"Yahu bütün Çorum'un mu elektriği kesildi? Nasıl olur? Tövbe tövbe, teröristler buraya da mı geldi yoksa?" diye söylenerek arka bahçeye dolaştı. Fenerle aydınlattığı bahçede her şey normal görünüyordu. Normal olmayan şey, tek ama tek çıtın çıkmaması, kendi yaşadığı apartman dâhil, tüm şehrin derin bir sessizlik ve koyu bir karanlıkta donup kalmasıydı. Sanki tüm

Çorumlular şehri terk etmiş, kendinden başka ortada tek insan kalmamıştı. Hadi insan ve trafik olmasa, bir kuş, bir sokak köpeği sesi falan olurdu... "Doğa mı bıraktık da..." diye söylenerek elindeki feneri apartmanın ortak malı olmasına rağmen kendi bahçesi olarak gördüğü ekili alana çeviren Kemal, birden toprakta bir şeylerin kımıldadığını fark etti. Aklına ilk olarak köstebek, tavşan, fare, hattâ gelincik geldi. Hiçbir zaman cesur ve meraklı biri olmasa da, Çorum'u güvenli bir şehir gördüğü için korkmak aklına dahi gelmeden hemen küçük bahçesine doğru yürüdü. Ancak daha ayağının altında beton bitip toprak başladığı anda yerin sarsıldığını hissetti:

"Bismillah! Deprem mi oluyor nedir? Umay Nine'yle Semahat korkmasın sakın!"

Fakat dönüp iki kadını kurtarmaya koşacağı yerde, toprağın altından gelen sese kulak kabarttı. Sanki aşağıdan birisi yukarıya doğru toprağın içinden vuruyor gibiydi. Bu, bir taşla, çok yumuşak bir zemine, sanki toprağa vurulurmuş gibi derin ve tok bir sesti. Toprağın derininden gelen bu sesin albenisine karşı koyulamaz şekilde kapılan Kemal, sesi daha iyi duyabilmek ve anlamak için çömelip, elindeki fenerin ışığıyla yeri araştırmaya başladı. Bir köstebek acaba kaç metre kadar derine inebilirdi? Toprak altındaki sularda yaşayan dev yılanlar olduğu gerçek miydi? Magma tabakası ne kadar derindeydi? Yoksa bahçesi bir mezarlığın üzerinde mi kurulmuştu? O tam bunları düşünürken, yer sanki içinde volkan kaynıyormuş gibi sarsılıp, kabarmaya başladı. İşte o zaman Kemal korktu. Toprağın altında tahmin ettiğinden çok daha iri bir hayvan olmalıydı. Acele ayağa kalkıp, kaçmak için sağ ayağını kaldırmıştı ki, yere basan sol ayak bileğini sımsıkı kavrayan bir şey ona engel oldu. Can havliyle elindeki feneri ayak bileğine tuttuğunda gözlerine inanamadı. Yeraltından fışkıran bir kök, sanki bir kement gibi ayak bileğine dolanmış, onu aşağıya

doğru çekiyordu. O anda oğlunun yıllar önce söylediği için ona kızdığı o söz fışkırdı ağzından:

"O-haa! Bu ne be? Kökler canlanmış, hareket ediyor!"

Bu sözler onun son sözleri oldu, zira ayak bileğine dolanan kökler ansızın bacaklarından bedenine doğru yükselip, büyük bir hızla her yanını sardı ve çok büyük bir güçle onu toprağın içine çekti. Kemal, daha ne olduğunu anlamadan ağzı, burnu, gözleri ve kulakları toprakla dolarak, toprağın derinliklerine doğru çekilmeye başladı. Önce çok korksa da sonra kendini toparladı, çünkü toprağın içine inişi, onu derin boşluğa düşer gibi dehşetle ürpertmiyor, aksine yerin dibine doğru yavaşça kayarken daha çok yumuşak bulutlar üzerinde uçarmış gibi iç hoplatan, neredeyse çocukların kaydıraktan kayış duygusu veriyordu. Kendine eziyet etmekten hastalıklı haz duyanlara özgü buruk bir tatla aşağıya kayıyor, sanki katı bir maddenin içinde yuvarlanmaktan çok, suyun içinde akıyordu. Toprak, iç gıdıklayan ot ve baharat aroması ve yağmur sonrası yaydığı o hafif nemli, büyüleyici kokusunu saçarak onu yatıştırıyordu. Acaba bu yumuşak, hafif ve gümrah toprak, dünyanın parasını verip gül fideleri için satın aldığı kumun kalitesinden mi böyle kadifemsiydi? O zaman, kendini kazıkladığı için fideciye ettiği bedduayı geri alması gerekecekti. Adam, iyi kalite toprak vermeseydi, Allah esirgesin kafası gözü kırılabilirdi şimdi... Görünce gönlünü almalıydı onun... Böylece huzur içinde toprağın içine yuvarlanışı sürerken, birden nefes almakta zorlandığını, aslında boğulmaya başladığını kavradı. Bu bir şaka, bir rüya ve/ya bir anı olamazdı, çünkü gerçekten boğazında toprak tadı vardı ve soluğu kesiliyordu! Yoksa ölüyor muydu? Yani Kemal basbayağı ölüyor muydu? Ama haksızlıktı bu! Henüz ölmeye hazır değildi ki... Daha oğlunun mürüvvetini görecek, kendine de yeni bir hayat kuracaktı! Şimdi ölmemeliydi, henüz değil. Aaaa? Yeni bir hayat mı? İşte o anda,

tam ölürken Kemal anladı ki, aşka ve mutluluğa, hayata dair kendinden bile esirgediği umutları vardı ve bunların peşinden koşacağı yerde, saklanıp, salak gibi son nefesini beklemişti. İnsan hayatı sevdiğini ille ölürken mi anlardı? Bu bilgi, onu son nefesini verirken, ölmekten daha çok üzdü. Öleceğinden çok, umutlarını kendinden saklamasına yandı Kemal. Fakat öleceğini anlayıp, kurtulmak için hiçbir şansı olmadığını kavrayınca, bunu kabul etti ve kendini teslim etti, bıraktı; düştü, düştü, düştü... Düştü. Tamamen nefessiz kalıp, bilinci bulanmaya başladığında, ayak bileğinden dolanarak bedenini saran kökler gevşedi, ayakları yumuşak bir toprağa değdi ve yumuşakça toprak zemine düştü. Doğrulup oturdu ve sevinçle nefes almaya başladığını fark etti. Önce öksürerek nefesini düzenlemeye çalıştı. Sonra solukları düzene girdi ve o zaman içinde bulunduğu her neresiyse, buranın bahçesinden de karanlık, simsiyah olduğunu kavradı. Ter içinde kalmıştı, her yeri toz toprak içindeydi. Ağzındaki kumları tükürdü, burnuna, gözlerine ve kulağına dolan toprağı temizledi, sonra bir eliyle bacaklarını ve bedenini yokladı, kırık çıkık bulamadı. O sırada öbür elinin çok acıdığını fark etti. Elindeki feneri düşürmemek için avucunda o kadar sıkmıştı ki, tırnakları ayasına saplanmış, etini delmişti. Acıyla avucunu açtı ve şimdi hayatındaki tek mülkü olan feneri yaktı. Böylece, yerleri gür çimenlerle kaplı uçsuz bucaksız bir alanda olduğunu anladı. Kaç stadyum büyüklüğündeydi acaba burası? Fenerin ışığını biraz kaldırınca hemen otuz metre kadar uzağında altın kaplama mı, gerçek altın mı pek çıkartamadığı çok görkemli bir koltuk gördü. Yoksa bir taht mıydı bu?

"Altın tahta para harcayacağına elektrik getirseydin ya buraya? Ne bu karanlık böyle? Karaca gibi mağara tipi insanlar yaşıyor olmalı! Ne anlıyorlarsa bu karanlıktan, hiç bilemem" diye söylendi.

Bu sırada, çimlerin simsiyah olduğunu fark ettiğinde dehşet içinde kaldı. Ödü kopmasın diye beyni hemen yardıma koştu ve hafızası ona 'güneş olmazsa, fotosentez olmaz, bitkilere yeşil rengi klorofil sağlar' diyen lisedeki biyoloji öğretmenini hatırlattı da Kemal biraz ferahladı. Fakat altın tahtın sol tarafındaki gövdesi en az on metre olan, ucu tepesi görünmeyen dev ağacı görünce dudağı uçukladı. Hem hiç bu kadar iri bir ağaç görmemişti, hem de ağacın da bütün yaprakları simsiyahtı! Yavaşça oturduğu topraktan kalktı, çıplak ayaklarıyla kadife yumuşaklığındaki siyah çimlerde yürüyerek altın tahta doğru yaklaştı. Som altından olduğunu anladığı tahtın önüne geldiğinde, orada kilden bir tablet ve üzerine yazılmış iki kelime gördü. Eğilip, fenerin ışığını üzerine tutup, dikkatle baktı. Fakat yazı hiç bilmediği bir alfabeyle yazılmıştı. Yunan veya Kiril alfabesi değildi de peki neydi? Aslında tanıdığı bir şeye benziyordu ama neye? Hitit tabletlerini mi andırıyordu acaba? Yok, değil! Hiyeroglif de değildi. Birden aklına geldi! Bu yazılar Orhun yazıtlarına çok benziyordu. Evet, çivi yazısıydı bu! Eğilip, dibine kadar yaklaşınca, harfler birden kımıldamaya başladı ve Kemal bir an için orada Latin alfabesiyle yazılmış Türkçe iki kelime gördü: **'YERİN GÖBEĞİ'**

"Hoş geldin Orta Dünya Kişisi!" diye otoriter, boğuk bir ses ensesinin dibinde gürledi o sırada.

"Şunu bilmelisin ki, kökler canlanmaz, zaten canlıdır!"

Ses buyurgandı, ama saldırgan değildi. Gürdü, toktu ama bağırmıyordu. Ayağına dolanarak onu toprağın içine çeken kökler için sarf ettiği sözleri çoktan unutmuş olan Kemal, yerinden zıpladı:

"Kimsiniz, sizi göremiyorum?" diye el feneriyle çevresini ürkekçe taradı.

"Canım madem bu kadar zenginsiniz neden buraya elektrik bağlatmıyorsunuz? Hadi olmadı şamdanınız, mumunuz da mı yok Allah aşkına?" diye bağırdı.

"Yukarıya bak Orta Dünya Kişisi!"

Yukarısı simsiyahtı!

"Nedir bu? Neredeyim ben? Nasıl bir yer burası? Öldüm de cehenneme mi geldim yoksa? Fakat bir yanlışlık olmalı! Ben kimseye kötülük etmedim! Hırsız, hain, katil de değilim? Sizi temin ederim, bir yanlışlık var efendim! Ben cennetlik biriyim, cehennemde ne işim olabilir ki?"

Bu sırada elindeki fener birden söndü ve ortalık tamamen karanlığa gömüldü.

"Pil de bitecek zamanı buldu! Şanssızım ben, cehennemde bile şanssız!"

"Sen beni göremezsin Orta Dünyalı Kişi, ancak ben seni görürüm!"

"Nedir bu? Yoksa bir oyun mu? Karaca'nın bilgisayar oyunları gibi, Play Station şeyleri mi? Bir 'Orta Dünyalı Kişi' vardı orada da. Yüzüklerin Efendisi miydi? Oğlum fantastik filmlere bayılır da..."

"Sen şu anda yerin göbeğindesin, Orta Dünyalı Kişi! Burası yeryüzünün yaşıyla bilinen Alt Dünya'dır. Ve 'Dünyanın Göbeği'dir! Bizim âlemimizde burası Üst Dünya ve Orta Dünya kadar hayatî ve değerlidir."

"Bizim âlemimizde mi? Pardon biz derken?"

"Sen Orta Dünyalı Kişi! Biraz düşün, âlemimizi binlerce yıldır bildiğini hatırlayacaksın! Çünkü herkes kendi âlemini bilir."

"Kusura bakmayın ama ben öyle âlemler falan bilmem. Zaten oldum olalı böyle şifreli, kodlu konuşmaları da sevmem. Mesleki olarak eski kültürlerin sembol ve işaretlerini okumayı severim ama o ayrı. Bakın efendim, her kimseniz sizinle bir derdim yok ama ben burada rahatsızım ve karanlıktan da korkuyorum. Bu şimdiye kadar hiç bilmediğim derin bir karanlık!"

"Elbette öyle olacak. Yerin yedinci katındaki alt dünyada, benim sarayımdasın Orta Dünyalı Kişi! Ben ki *Erlik Han*'ım, bütün yeraltı dünyasını binlerce yıldır ben yönetirim!"

"*Erlik Han* mı?" diye kendini tutamayıp güldü Kemal. "Hani şu Umay Nine'nin bahsettiği Kamanlar'ın yeraltı tanrısı mı? Kendisi, Tolkien adlı yazarın *Yüzüklerin Efendisi*'ni yazarken Sibirya'da yaşayan Türkler'in mitolojisini araştırdığını anlatmıştı. O mu yani?"

"Umay Ene, tabiat tanrıçamızdır. Kendisi 'Göklerin on yedinci katında bulunan Üst Dünya'nın tanrısı: Tengri Bay Ülgen'in değerli karısı, üç dünyanın da hanımıdır. Aslında tabiat tanrıçası diğer bütün güçleri ve hayatı yönetendir. Eğer kendileri sana göründüyse, buraya gelmenin sebebi bu olmalı!"

"Görünmek mi? Hem de ne göründü! Ancak bizim Umay Nine öyle ütopik, mitolojik biri falan değildir. Kendisi İstanbullu bir eczacıdır ve gayet de kanlı canlı bir hanımdır. Maşallah hepimizi hizaya sokacak kadar da dirayetlidir."

"Tabii ki öyledir! Kendileri benden pek haz etmeseler de, benim değerimi inkâr etmezler. Bense Tabiat Ene'yi daima takdir etmişimdir. Sonuçta hepimiz bu âlemde hayatın devamlılığı için beraber çalışmak mecburiyetindeyiz. Bazı gafiller, âlemin kötülüklerinden şeytanı mesul tutar, aynı sebeple bana yüklenirler, ama aklı başında herkes kötülüğün 'Orta Dünyalılar'ın kendi iradeleriyle gerçekleştiğini bilir. Şeytan ya da *Erlik Han* tamamen bir bahanedir!"

"Orası öyle de... İşte sizin deyiminizle biz Orta Dünyalılar çiğ sütten ötürü hep başkalarını suçlarız..."

"Ben ki *Erlik Han*'ım, âlem yaratıldığından beri 'yeraltı'nın bütün canlıları ve Orta Dünya'nın bütün ölüleri benim sorumluluğumdadır. Bizim âlemimizde farklı din, ırk ve/ya cinsiyet yok-

tur. Bütün 'Orta Dünyalı Kişiler' eşittir. Sadece kötülük, hainlik, fitne ve hırsızlık yapanlar diğerlerinden ayrılır!"

"Bakın efendim!" diye bütün cesaretini toplayıp konuştu Kemal:

"Hakikaten bir Erlik Han var mıdır, yok mudur bilemem. Dediğim gibi, ben kendi halinde, sade bir insanım. Bu bahsettiğiniz konular beni aşar, hele böyle karanlık bir yerde bunları tartışmak tehlikeli gelir bana... Fakat yine de kusura bakmayın ama siyah dekorlar içinde, kalın ve ürkütücü sesinizle beni cehennemde olduğuma inandıramazsınız!"

"Cehennem, zaten senin âleminin içindedir Orta Dünyalı Kişi."

"Hep öyle derler ama..."

"Ben seni Erlik Han olduğuma inandırmak zorunda değilim, fakat eğer dayanabilirsen sana görünürüm."

"Niye dayanamayacakmışım ki? Şu fenerimin pili bitmeseydi zaten tutacağım yüzünüze ama..."

"O halde başını kaldır ve yukarıya bak Orta Dünyalı kişi!"

O anda âniden büyük gürültüyle üst üste şimşekler çakmaya başladı. Çocukken tarlada yıldırım çarparak ölen köylülerin hikâyeleriyle büyüdüğü için şimşek çaktığında asla ağaç altına saklanmaması gerektiğini öğrenen Kemal dehşetle irkildi. Aklına dibine düştüğü ağaç geldi. Ne ağacıydı acaba o? Fakat bu zifiri karanlıkta nereye saklanacağını bilmediği gibi, hiç bu kadar yakınında patlayan şimşek gürültüsü duymadığından bütün bedeni ürperdi. Bu esnada, korkudan çıldırmaması için onu koruyan beyni devreye girdi ve ona bir sarayda, kapalı bir mekânda olduğunu, yıldırımın buraya değil, dışarıya düşeceğini hatırlattı. Tam rahatlayacaktı ki binlerce voltluk ışıkla aydınlanan ortamda gördüğü şey aklını başından aldı, korkudan bayılacağını hissettiğinde fırtınada dalından kopmak üzere sallanan bir yaprak

gibi titriyordu. Ne işe yarayacaksa artık, tam o sırada bu kez de lisedeki fizik öğretmeninin 'ışık, sesten daha hızlıdır' diyen sesini hatırladı. Küfürü basacaktı ki, çakan şimşeğin ışığında gördüğü şey yüzünden dili tutuldu, korkudan altına kaçırdı. Gördüğü şey, en az on metre boyunda, sağlam yapılı, karnına kadar uzun çatal uçlu simsiyah sakallı, kan çanağı içinde kapkara gözbebekleri meydan okuyan, azı dişleri kurtlarınki kadar iri, bir elinde bir yılanı kamçı gibi sallayan, simsiyah kaftanının etekleri altın işlemeli, vahşi bir hayvanla insan arası bir devdi. Kendine Erlik Han adını vermiş olan bu ejderhanın sadece asası bile insanı korkudan öldürebilirdi. Çift çatallı iki dili, kan çanağı gözleri olan, bir çam ağacı gövdesi kadar kalın, en az dört-beş metre boyunda, kapkara bir yılan. Bu gördükleri eğer bir hilkat garibesine veya Hollywood'un özel kostümlü bir karakterine ait değilse... Yoksa gerçek miydi? Bu çatal sakal, yılan asa ve kanlı gözler Umay Nine'nin tarif ettiği Erlik Han'a tıpatıp benziyordu. Kemal pantolonunun sırılsıklam olduğunu o zaman hissetti. Şimdi dizleri de titriyor, güçlükle ayakta durabiliyordu.

"Üç gece önce dolunay vardı, o da kayıp; her ne hikmetse," diye aklından münasebetsiz bir düşünce geçti.

"Umay Ene sana anlatmadı mı? **Yelbeğen**, dolunayı yedi ve onu küçülttü. Bilmez misin ki, benim göksel canavarlarım ve her yeraltı katında tanrılarım vardır?" diye gürledi *Erlik Han*.

Artık mantığının çöktüğü evrede olan Kemal, bu kadar korku ve heyecana daha fazla dayanamadı, dizleri çözüldü, yere düştü. O zaman bahçesinde onu ayak bileğinden yakalayan kökler, bu kez yukarıdan sarkarak onu kolları ve bedeninden sararak yavaşça kaldırdı ve tıpkı bir kuklayı tutan ipler misali ayakta durmasını sağladı.

"Benim güneşim siyah, ışığım karadır!" diye gürledi yeniden *Erlik Han*. Sonra da görmesi için yeniden şimşekler çaktırdı.

Simsiyah gökte kara ışıklı, siyah güneş görmek imkânsızdır ama Kemal bunu bir daha unutmamak üzere gördü ve bu imgeyi her hatırladığında tüyleri diken diken olacak şekilde belleğine kazıdı.

"Korkma Orta Dünyalı Kişi! Henüz buraya temelli gelmedin. Zaten dediğin gibi, Umay Enemiz'in dostu, tabiata hürmetli bir kişiysen zamanın geldiğinde, doğrudan toprağa karışır, bir gül ağacında yeniden doğarsın..."

"Daha yapacaklarım, yaşamak istediklerim var, *Erlik Han*!" diye inledi Kemal.

"Şimdi seni suların ve ölülerin koruyucusu Talay Han ve Yağmur Tengrisi **Abakan Han** 'Orta Dünya'ya geri götürecekler. Giderken, Yeraltı Dünyası'nı hatırlaman ve Yağız'ı unutmaman için sana *Yada Taşı* verecekler. Onu iyi sakla. *Yada* kutsal taştır. İçindeki seslere kulak ver. Fakat bilesin ki, *Yada* taşı kullandıkça zayıflar."

Bu sırada yüzünde bir ıslaklık hisseden Kemal, burnuna dolan mis gibi toprak kokusunun da etkisiyle bunun çiseleyen yağmur olduğunu anladı. Hayatında hiçbir zaman yağmura bu kadar minnettar olmamıştı. Avuçlarını dua eder gibi açıp suyun tenine dokunuşunu huşuyla hissetti ve toz toprak içindeki yüzünü yıkadı, sonra toprak kokan avucundan kana kana su içti. Bu sırada onu kolları ve bedeninden sararak ayakta tutan kökler, yavaşça havaya çekip, uçurur gibi yükseltmeye başladı. Kemal, bu kez salimen toprağın üzerine çıkacağı, Orta Dünya'ya döneceği bilgisiyle, kum bulutları içinde dakikalarca süren yolculuğun keyfini çıkarttı. Fakat yerin dokuz kat altından yükselmek, oraya düşmekten daha uzun sürünce kalp atışları hızlandı ve burnuna, kulağına, gözlerine dolan kum yüzünden nefessiz kaldı. Bir ara bayılacağını hissetti ama yüzünde çıtır çıtır bir sıcaklık hissettiğinde gözlerini açtı ve gözleri güneş ışığıyla kamaştı.

"Sen burada ne yapıyorsun Kemal Ağbi Allah aşkına? Sokak kapısını da açık bırakmışsın. Tamam, anladık Çorum güvenli şehir ama bu kadar da olmaz ki!"

"Semahat sen misin? Ah çok şükür seni yeniden görebildim! Dur sana sarılacağım!"

Umay Bayülgen, bütün itirazlara karşın, Defne bulunana dek geyikle beraber Yazılıkaya'da kalmakta ısrar edince, bir bozkır şehrinde büyüyen Semahat, yaz gecelerinin serin geçtiğini bildiğinden, hırka ve çorap almak için valilik aracıyla Kemal'in evine dönmüştü. Ancak ev boş, kapı sonuna dek açıktı. Çıkıp sokağı ve bahçeyi arayan Semahat, Kemal'i arka bahçede, güllerin arasında toprakta yarı baygın bulunca telaşlanmıştı.

"Nedir bu halin senin Kemal Ağbi? Yüzün gözün toz toprak içinde. Biz Yazılıkaya'da geyiği korumak için nöbet tutar, Karaca Defne'yi bulmak için şifreleri toplarken, sen burada gül bahçesinde yatmış, güneş banyosu mu yapıyorsun yani? Pes vallahi!"

"Ne güneşi Semahat, zifiri karanlıktan geliyorum ben, yerin göbeğinden!"

"Hah hah ha! Hakikaten senin yanında insan hiç sıkılmaz Kemal Ağbi! Her dakika yeni bir hikâye kuruyorsun maşallah!"

"Sen gül daha! Ne çektiğimi bir ben bilirim, bir de o! Semahat sen hiç *Erlik Han* diye birini duydun mu?" derken Semahat'in aslında onu sıkıcı bulmadığını imâ etmiş olduğunu düşünerek sevindi.

"Türk mitolojisindeki yeraltı tanrısıdır *Erlik Han*. Yunanlıların Hades'ine denk düşer. Eee, ne olmuş ki ona?"

"Ben onu gördüm desem, alay eder misin?"

"Yok canım, alay etmem, olsa olsa sen 'karakuru düş' görmüşsün derim! Neyse, haydi, kalk da eve girelim! Yıkan temizlen, sonra şu yeni şifreleri Umay Nine'ye götürelim. Zaman daralıyor

diye çok endişeleniyor... Ne kadar güçlü olsa da sonuçta yaşlı bir kadın o!"

"Karakuru düş de ne demek? Ben *Erlik Han*'ı gördüm diyorum sana!" diye homurdanan Kemal, Semahat'in uzattığı eline tutunarak yerden kalktı.

"Arapçadan ödünç aldığımız 'kâbus' sözcüğünün eski Türkçesi 'karakuru düş'. İnsan anadilindeki sözcükleri azıcık dikkatle hemen kavrıyor zaten."

"Karakuru düş mü gördüm ben yani?"

"Haydi gözünü seveyim Kemal Ağbi, Kutadgu Bilig'den çözdün şifreleri. Zaman kaybetmememiz gerek!"

"Düş görmüşmüşüm! İyi de bu ne peki?" diye öfkelenen Kemal, elindeki avuç içi büyüklüğünde şekilsiz yemyeşil taşı gösterdi.

"Kutsal *Yada Taşı*! Bu da mı karakuru düş? Ha?"

Kemal'in üzerindeki toz toprağı silkmekte olan Semahat birden durdu ve elindeki iri yeşil taşa hayretle baktı.

"Bu yeşim taşına benziyor Kemal Ağbi. *Yada* mı dedin? Ee, yeşim taşına *jade* de demezler mi?" diyerek hayranlıkla taşa dokundu.

"Her şeyi de biliyorsun Semahat Hanım! Sen inanma bana daha! Ne yani *jade*'i *Yada* mı anladım ben? Aç! Aç telefonu, sor Umay Nine'ye o zaman! O mutlaka bilir!"

"Tamam, kızma Kemal Ağbi! Beraber gider, sorarız ona. Ama önce bir yıkan temizlen, ben de o sırada şifrelere bakayım hı?"

"Olmaz, ben hastaneye Karaca'nın yanına gideceğim, akşam olmadan yanında olmalıyım oğlumun!" diyerek *Yada* taşını çekip, Semahat'e elletmedi.

"Peki peki, sen bu karabasanın etkisinde kalmışsın anlaşılan! Ben hâlâ neden bahçede uyuduğunu anlamış değilim ama... Sen

toparlan, kendine gel, gidersin hastaneye. Fakat önce bana şifrelerin manalarını söyle de..."

Onun önce üstünü temizleyecek kadar kendisine yaklaşmasına sevinen, ancak taşı geri çekince kendinden uzaklaştığını fark eden Kemal buna pişman oldu.

"Al, istersen bak *Yada* taşına," diyerek taşı ona uzattı. Ama o sırada onun ıslak pantalonunu gören Semahat, gülmemek için kendini zor tutarak:

"Haydi, Kemal Ağbi! Artık acele edelim, alt tarafı karakuru bir düş görmüşsün!" dedi.

Onun kendisine ısrarla 'ağbi' diye hitap etmesine en başından beri öfkelenen Kemal, artık kendini tutamadı:

"Bak Semahat, ben delirmedim tamam mı? Hem ne mâlûm benim karakuru düş gördüğüm? Eğer düş gördüysem, bana verdikleri bu *Yada* taşı neden hâlâ elimde?"

Onun oğluna ve Defne'ye üzüldüğü için şok geçirdiğini düşünen Semahat, daha fazla üstüne gitmedi. Yeşim taşının mutlaka bir açıklaması olmalıydı, ama şimdi bunları araştırmanın sırası değildi. Bu yüzden sustu. O susunca Kemal biraz sakinleşti. Yavaş yavaş ayağa kalktı. Bacaklarını sürükleyip, korkudan ıslattığı pantolonu göstermemeye boşuna çabalayarak, Semahat'le beraber ağır ağır eve girerken birden durdu ve fena bir şey hatırlamış gibi yüzü çarpıldı:

"Semahat, bak ben aslında rüyamda babamı görmüş de olabilirim!" dedi.

32. TECRÜBELİ İHTİYARIN SÖZÜ, SÖZLERİN MAYASIDIR*

Cuma İkindi

"Benim kadar çok sayıda suç takibi vakasında çalışmış ve benim kadar yetenek sahibi biri yaşamadı ve yaşamıyor"† demiş Sherlock Holmes. İngiltere'de bazı polis okullarında Holmes hikâyelerinin derslerde okutulduğu bile söylenir," dedi Semahat Güneş Aytan'a.

"Niye öyle diyorsun Semahat, suçluyu bulmak istediğinde Türk polisi de son derece zekice iz sürer. Biliyorsun, hem Holmes, hem de Agatha Christie her zaman bir suçlunun zihnine girip,

* Yusuf Has Hacib, *Kutadgu Bilig.* çev: Reşid Rahmeti Arat (Kabalcı Yayınları, 2008).

† Arthur Canon Doyle, *Sherlock Holmes, Kızıl Dosya,* "Sır Perdesi Aralanıyor".

onun gibi düşünmek ve gözlemlemenin önemine dikkat çekerler. Bizim polisin suçlunun akıl yürütme şablonunu iyi tanımadığını kim iddia edebilir ki?"

Onun ciddi olup olmadığını anlamak için dikkatle yüzünü inceleyen Semahat, ciddi olduğunu kabul ederek sordu:

"Peki, o halde neden hâlâ Defne'yi bulamıyorlar? Küçük bir şehirde, hangi nedenle kaybolduğu belli bir kadını üç gündür bulamamalarının nedeni suçluyu bulmak istemeyişleri olmasın? Yoksa bu olayın arkasında birilerine dokunacak başka organize işler mi var?"

"Polisin içinde defineci ve eski eser kaçakçılarıyla işbirliği yapanlar olabilir. Doğal olarak, her meslek kendi uzmanlık alanında işlenecek suça dair en fazla bilgiye sahiptir. Meselâ, arkeolog ve rehberler, tarihî eser hakkında bir bankacıdan daha fazla bilgiye sahiptir. Yıllar önce Uşak'ta bir müze müdürünün bizzat karıştığı bir soygun olmuştu da biz Amerika'da bile duymuştuk, hatırlar mısın?"

"Evet, böyle bir şey hatırlıyorum..."

"Bu açıdan bakarsan hepimiz zan altındayız aslında... Öte yandan, Çorum, sandığın kadar küçük bir şehir değil, Osmanlı zamanında önemli bir yerleşim, üstelik Hattuşa ve diğer Hitit antik yerleşim alanları ayrı bir şehir sayılır..."

"O halde vali ve emniyet müdürü, bize anlattıklarından daha fazlasını biliyor olmalı?"

"Hah şunu bileydin! Bak, en çok da sen zan altındasın Güneş bey oğlum, hattâ sen zanlılar listesinin en tepesindesin! Dua et de Defne'm tez elden bulunsun, yoksa o gökkuşağı kızın seni yakında zindanda ziyaret edecek!" diye homurdandı Umay Bayülgen.

"Yok artık! Ben ne diye en büyük zanlı olayım ki?" diye huzursuzlanan Güneş Aytan, Semahat'e dönüp hayretle sordu:

"Bizi bu mesafeden nasıl duyabildi ki? Aramızda en az sekiz-on metre var ve o yaşlı bir kadın!"

"Bunların ikisi de böyle, nerdeyse denizaşırı duyuyorlar işte! Şimdi bu fısıltılı sesimi de duyuyor meselâ..." diyerek hayranlıkla gülümseyen Semahat, heybe-çantasından çıkarttığı buruşuk bir kâğıdı açıp, eliyle ütülemeye çalıştı. Sonra, saatlerdir sadece tuvalete gitmek için kalktığı beyaz plastik sandalyesinde, yanında uslu uslu dikilen geyikle baş başa oturan Umay Nine'nin yanına gitti ve Akın Kaman'ın yazıp, Kemal'e bıraktığı ikinci Kutadgu Bilig şifrelerinin olduğu buruşuk kâğıdı ona uzattı. Ama yaşlı kadın, sol kolunu bir orkestra şefi zarafetiyle havaya kaldırıp kâğıdı almayı reddetti.

"Gerek yok! Akın oğlum bana deyiverdi beyitleri," diyerek ezbere saymaya başladı:

"Beni bulan kişi mütevazı doğalı / alçakgönüllü ve tatlı dilli olmalı"

"B61-703," diyerek kâğıttaki notlara bakarak, doğruladı Semahat.

"Mutluluğu insan için ürkek bir geyik varsay / Eğer gelirse sıkı tut, ayağına köstek vur."

"C29-712."

"Beni tutan bana yular vurmazsa / Geyik gibi kaçarım, kim bana yetişebilir?"

"B62-722."

"Evet, tastamam böyle," diyerek beyitleri onayladıktan sonra kendini tutamadı: "Akın Kaman buraya mı geldi? Keşke ben de tanışsaydım kendisiyle!" diye hayıflandı Semahat.

"Kutadgu Bilig şifresi mi dediniz? Bu bildiğimiz, Türkler'in en eski yazılı eserlerinden biri değil midir Kutadgu Bilig? Ne alâkası var?"

"Defne kaybolduğunda, Kutadgu Bilig'den beyitleri şifre olarak kullanıyor. Tehlikede olduğunda ancak bu şekilde başkalarından gizli ipuçları yollayabiliyor."

"Yani bu geyikli şiirler Kutadgu Bilig'den mi?" derken eliyle Umay Bayülgen'in yanında saatlerdir dimdik dikilen geyiği şaşkınlıkla gösterdi Güneş Aytan. Geyik, onu duymuş gibi, kımıldadı, toynaklarını yere vurdu. Onun yanağını okşayan Umay Bayülgen:

"Niye şaştın ki? Geyik, Türk kültürü ve mitolojisinin ana motiflerindendir. Elbette Kutadgu Bilig'den Dede Korkut'a Kaygusuz Abdal'dan Yaşar Kemal'e efsanelerde, şiirde, romanlarda yer alacak!" dedi

"Evet, Defne biraz bahsetmişti geyik efsaneleri ve ağıtlarından. Fakat benim asıl sevindiğim, eğer bu şifre işi doğruysa, Defne hayatta demek ki. Öyle değil mi?" diye gülümsedi Güneş Aytan.

"Ne demek doğruysa?" diye homurdandı Umay Bayülgen.

"Hayata ve tabiata karşı bir dakika bile şüpheye düşmeyeceksin, yoksa kaybedersin! Yoksa sen sevdiğin kadının ölmüş olduğunu mu kalbinden geçirdin?"

"Olur mu hiç? Ben sadece bütün ihtimalleri düşünmenin gerçekçi olduğunu..."

"Gerçekmiş! " diye yine homurdandı Umay Nine.

"Sen de eski hikâyelerin sırrını çözerek ekmeğini kazanan biri değil misin? Sözün taştaki izi, sırrı, şifresinin harfler, şekiller, semboller olduğunu nasıl unutursun?"

"Ne münasebet Umay Nine!"

"Ama daha kendi mitolojisini bilmeyenin hâli de bu işte..." diye dizlerini dövdü sonra.

Utancından yüzünü buruşturup, derin derin içini çekerken başını yere çeviren Güneş Aytan, ne yapacağını bilemeyen küçük bir çocuk gibi ellerini açıp sustu.

"Haydi, bırak mahcubiyeti şimdi. Zararın neresinden dönsen kârdır! Anadolu'da adım başı neden 'Geyikli Baba-Dede' türbesi ve kıymetli Geyikli Abdal ermişi olduğunu ben değil, sen anlatacaksın yerli-yabancı öğrencilerine Güneş Bey oğlum."

"Ne deseniz haklısınız Umay Nine... İnsanı en çok utandıran, başkalarını eleştirdiği bir konuda kendinin de benzer kusur işlemesi galiba..."

"Neyse, şimdi bu altı beyitten ne çıkıyor ona bakalım. Semahat kızım, sen şimdi bana ilk şifreleri oku bakayım."

Semahat bir kedi çevikliğiyle heybesindeki deftere not aldığı ilk şifreleri bulup okumaya başladı:

"Ay-Toldı şöyle dedi Kısaca / ben ve özüm bir geyiğe benzeriz."

"Seven ve dinleyen beni kolay bulamaz; / bulsa bile tutamaz ve çabuk kaybeder."

"Eğer beni bulan kişi bağlamayı bilirse / ben ondan kaçamam, bu kesindir."

Onu dinlerken gözlerini kapatıp, sandalyesinde öne arkaya hafif hafif sallanmaya başlayan Umay Nine, beş dakika kadar sonra gözleri kapalı konuştu:

"Defne'yi kaçıranlar onu tanıyan ama sevmeyen insanlar. Birisi onu kurtarmaya çalışmış ama ya onu kaybetmiş ya da o kişi ölmüş. Şimdi kaçmasın diye eli kolu bağlanmış olarak tutuluyor olmalı."

Onu hayranlıkla izleyen Semahat:

"Fakat bu sabahki şifre!" diye haykırdı.

"Son şifrede 'Beni bulan kişi mütevazı doğalı, alçakgönüllü ve tatlı dilli olmalı' diyor, dediniz ama," diye araya girdi Güneş.

"Sonra, 'Mutluluğu insan için bir geyik varsay / Eğer gelirse sıkı tut, Ayağına köstek vur.' Öyle miydi? 'Beni tutan bana yular vurmazsa / Geyik gibi kaçarım, Kim bana yetişebilir?' diye devam ediyordu. Geyiği burada tutuyoruz da... Ben tabii şu anda antropolojik açıdan düşünmeye çalışıyorum..."

Semahat, işaret parmağını dudağına bastırarak ona 'sus' işareti yaptı ve hâlâ gözleri kapalı oturduğu sandalyede öne arkaya hafifçe sallanmayı sürdüren Umay Nine'yi başıyla işaret etti.

"Onu bir ahırda, hayvanların arasında saklıyor olabilirler!" diye birden silkinerek gözlerini açtı yaşlı kadın.

Semahat ile Güneş şaşırarak birbirlerine baktılar.

"Köstek, cep saati demektir ama ayrıca oltaya bağlanan bir-iki karış kıl parçasıdır. Misina yani. Bir de 'yular'ı mecaz olarak kullanıyor olabilir. Yular aslen hayvana vurulur. En çok binek ata ve eskiden binek geyiğe..."

"Çorum köylerinde at ahırı olan bütün evleri arayamayız, ama Defne'nin özellikle definecilerin ilgisini çeken höyüklerin bir listesini istediğini biliyorum. Buralara yakın birkaç köye gidebiliriz!" diye heyecanlanmış görünen Güneş Aytan, hemen yola çıkmak için Semahat'e döndü. Fakat bu sırada onları 'ya sabır!' çekerek alaycı bir ifadeyle dinleyen polis araya girdi.

"Sen gidemezsin Güneş Bey! Müdürüm seni salıvermeden buradan gidemezsin. Kaçmaya teşebbüs etmiş sayılacağından, ben de vurmak zorunda kalırım seni!"

"Ne demek oluyor şimdi bu? Hangi hukuka dayanarak tutarsın beni burada? Var mı yazılı bir emrin?"

Bu sırada 'Kırık Kalpler Durağı' şarkısıyla çalan telefonunu açan Semahat, karşısında ağlamaklı bir sesle fısıldayan Kemal'i buldu. Semahat onu, valilik aracıyla Has Hitit Hastanesi'ne Karaca'nın yanına bıraktıktan sonra kendi bavulundan aldığı hırka ve çoraplarla Yazılıkaya'ya döndüğünden beri unutmuştu.

"Ne oldu Kemal Ağbi? Hâlâ karakuru düş ve *Erlik Han*'ın etkisinde misin yoksa?"

"Semahat, Karaca yine kaçtı! Ben hastanenin tuvaletinden konuşuyorum seninle. Emniyet, Karaca hakkında tutuklama emri çıkartıyor. Çok korkuyorum Semahat! Karaca benim her şeyim, ailem! Ona bir şey olursa ölürüm!"

"Dur Kemal Ağbi, dur! Panik yapma Allah aşkına! Beni de korkutuyorsun! Bir sakin ol, derin nefes al bakayım! Hadi gözünü seveyim!"

"Sen anlamıyorsun Semahat! Ben kimsesiz biriyim, senin gibi kalabalık ailem yok! Oğlumun hayatı tehlikede diyorum sana!" diye korku içinde fısıldadı. Semahat'in tek kişilik bir ailesi bile olmayan, yıllardır Kadıköy'de bir sahaf dükkânının bodrum katında kedileriyle yapayalnız yaşamak durumunda kaldığını bilmeyen Kemal. 'Kendinden başka herkesi mesut-mutlu sananlar'a özgü bencillikle konuşuyordu yine.

"Bu kez cep telefonunu da bırakmış kaçarken. Şimdi telefona mesajlar geldi. Onları tez elden Umay Nine'ye söyle! Söyle de bulsun Karaca'mı!"

Telefonu kulağıyla omuzu arasına sıkıştıran Semahat, boynuna çapraz astığı heybesinden yine defterini çıkarttı ve not almaya koyuldu.

"B62-723, B40-730, A40-732, B30-237. A ah, dört tane gelmiş ilk kez! Neyse. Tamam, Kemal Ağbi. Bana Akın Kaman'ın telefonunu hemen esemesle, onu arayıp bu beyitleri öğreneyim."

"Neyleyim, neyleyim?"

"*Esemesle*, kısa mesaj yolla yani. Ha, Kemal Ağbi! Sen şimdi hemen, o telefonu tuvalete at, sonra çıkart ve polise yanlışlıkla düşürdüm diye teslim et! İçindekiler tamamen silinmeden sakın kimsenin eline geçmesin!"

"Ama bu pahalı bir akıllı telefon! Korkut Bayülgen'den gelen burs parasıyla almıştık!"

"Haydi, ama Kemal Ağbi! Hangi telefon oğlunun hayatından daha değerli ya?"

"İyi de, Karaca benimle nasıl irtibat kuracak o zaman?"

"Bak ben Karaca'yı hiç görmedim ama şimdiye kadar anlatılanlardan onun bize ulaşmak için bir yol bulmakta zorlanacağını hiç sanmıyorum. Haydi, önce sakin ol ve hemen dediğimi yap! Yaparsın di mi Kemal Ağbi? "

"Karakuru düş mü görmüş?" diye sakin bir sesle Semahat'e dönüp sordu Umay Bayülgen.

"Biraz önce Kemal Ağbi'nin evine gittiğimde onu arka bahçedeki gül bahçesinde toprağın üstünde uyurken buldum Umay Nine. Güneşin altında baygın gibi uyuyordu. Yorgunluktan herhalde, terlikleriyle çıkmış bahçeye, orada uyuyakalmış olmalı... Uyandırınca *Erlik Han*'dan başlayıp *Yada* Taşı'na kadar bana neler anlattı neler... Yeraltı tanrısı ve onun çatal dilli, karayılanlardan bir asası falan... Bana sorarsanız, sizi on yıl sonra tekrar karşısında görünce, eskiden anlattığınız efsaneler uyandı bunun bilinçaltında!" diye bıcır bıcır sesiyle anlattı. Bir yandan yaşlı kadınla konuşurken, bir yandan da Kemal'den sms olarak gelen Akın Kaman'ın telefon numarasına, Kutadgu Bilig'in son beyit numaralarını kısa mesajla yollayan Semahat, işi bitince başını kaldırıp yaşlı kadına baktı. O zaman onun yüzündeki kaygılı ifadeyi görüp şaşırdı.

"*Erlik Han* insanın rüyasına kolay kolay girmez Semahat kızım! Bunun manası çok açık! Ah çok fena! Allah Defne'mi korusun!"

"Bir de tatsız bir haber var. Karaca yeniden kaçmış, kayıplara karışmış!" dedi Semahat.

"Lokum gibi Kemal Ağbi'nin öyle hayırsız oğlu olmasına hep üzülürdüm zaten!" diye araya girdi onları başından beri dinleyen polis.

"Ne kötülüğünü gördün ki Karaca'nın? Süper zekâ bir genç o!" diye bozuldu Güneş Aytan.

"Ne süper zekâsı Güneş Bey?" diye dert yandı polis. "Benim yeğenimle aynı sınıfta o Karaca; neymiş, eğitim sistemini kınamak için üniversite sınavını boykot edecekmiş, liseyi bitirmeyecekmiş falan... Bizim çocukların da aklına girecek, onları da bozacak! Bizim gibiler zaten çocuklarımızı zor okutuyoruz, bir işleri, emeklilikleri olsun diye... Sevmem ben öyle tipleri!"

"*Erlik Han*, *Yada* taşını mı göstermiş Kemal'e, dedin Semahat?" diye sordu Umay Bayülgen, polisle Güneş'in konuşmasıyla ilgilenmeyerek.

"Göstermekle kalsa iyi! Güya *Yada* taşının bir parçasını buna vermiş! Eline yeşime benzer bir taş vardı, güya yerin yedinci katından getirmiş!"

"Hattuşa'daki büyük yeşil taşı gördünüz mü?" diye sordu Güneş Aytan.

"Tabii ya, ben de gördüm Güneş Bey! Dilek Taşı diyorlar. Biz de ailecek dilek tuttuk. Kimisi o dev yeşil taşa, göktaşı diyor, Allah'ın işi tabii, ama sen arkeologsun, bilirsin belki," diye atıldı iyi niyetle polis memuru.

"*Yada* taşını hem Çin, hem de Arap kaynaklarında bulabilirsiniz. Türklerin kutsal taşıdır!" diye kesip attı Umay Bayülgen. Bu sırada yine Semahat'in telefonu çaldı. Arayan Akın Kaman'dı ve ona yeni Kutadgu Bilig şifrelerini yazdırdı:

"Dinle, tecrübeli ihtiyar ne der; / Tecrübeli ihtiyarın sözü sözlerin mayasıdır."

"Ay-Toldı dedi ki, Adımı ve doğamı / Hâkimler aya benzetir."

"Büyüyüp dolunay haline gelince dünyaya ışık saçar / Dünya halkı onun aydınlığından faydalanır."

"Her yaşayan, er geç toprağa düşecektir / Kişi iyi nâm ile ölürse adı yaşar."

Semahat bunları okurken, Umay Nine ağlamaya başladı. Onlar şaşkın birbirlerine bakarken, geyik, boynuzları onu incitmesin diye dikkatlice başını uzatıp çenesini yaşlı kadının dizine dayadı. Sanki zaman durmuş, Anadolu'nun ortasında yüzlerce yıl sonra anlatılacak bir efsaneye şahit olan bütün canlılar sessizce saygı duruşunda bulunuyordu...

33. GERÇEKTEN BİRLEŞEBİLİR Mİ AŞK İHTİRASLA?

Dolunayda Yazılıkaya gerçekten muhteşemdi. Yıllardır hem teni hem de zekâsıyla etkileyici bir erkeğe rastlamayan Defne, o gece içindeki *peri*nin uyandığını ve yeniden kadınlığını hissetmiş, Güneş'le bundan böyle aralarında her ne olursa olsun artık kimsenin elinden alamayacağı çok mutlu bir anıyı hayat defterine işlemişti. Sabah erkenden Güneş'in evinden bir taksiyle otele döndüğünde, onu lobide bir karış uykusuz suratla bekleyen Attila karşılamış, kalbi kırık 'öteki erkek' tavrı takınmış olsa da Defne'nin içinde sevinçle dans eden *peri*, incinmesine izin vermemişti. Hem zaten takdir ettiği iş arkadaşlığı dışında şimdiye dek ona hiç bir özel yakınlık göstermemişti ki. Bu, Attila'nın kendisinden

daha genç olmasıyla da ilgili değildi; hayır, kırk yaşından önce bir kadın için erkeklerin gençliği dert değildir. Fakat ona itici gelen, bu genç gazetecinin kendisine abartılı derecede hayran olmasıydı. Defne, kendisini mükemmel*miş gibi* gören insanlarla hiçbir yakınlık kuramıyordu. O, kimsenin mükemmel olmadığını çok küçükken öğrenmek zorunda kalıp, kırık bir kalple büyüyen çocuklardan biriydi. Babası, onu masallardaki gibi seven babası çekip gitmiş ve bir daha aramamıştı... Sonra Timur, aynı bahçede beraber büyüdüğü, leb demeden leblebiyi anlayan Timur, ona kadife kutuda yüzük yerine şeftali çekirdeği armağan ettiği için Defne'ye küsüp ortadan kaybolmuştu. Başka bir kızla evlenmiş olarak ortaya çıktığından beri de ona hâlâ kırgın davranmaya devam ediyordu. Farklı bir mükemmelliği olduğunu düşündüğü kocası Dağhan, hakikaten farklı bir şey yapmış, insanların kötülüğünden kaçmak için Tibet'e yerleşmeye gitmişti. Kendisini mükemmel sanan insanların yaşadığı hayal kırıklığını izlemek de apayrı yorucu bir deneyimdi. Bu yüzden başında 'mükemmel' ışığı yananlardan ve mükemmeli arayanlardan kaçmaya özen gösteriyordu. Ama tabii Korkut Dedesi ve Umay Ninesi hariç! Hariç. Hariç-ti. Yani daha düne kadar... Hariçti, çünkü bir gece öncesinde o muhteşem Umay'ın bir çocuğun hayatını sarsacak inanılmaz bir haksızlık yaptığını öğrenmişti.

"Şimdi seni hayatının en büyük sınavı bekliyor Defne. Çünkü affetmekten daha zor olan, hatasını gördüğümüz bir sevgiliyi bundan böyle bu hâliyle sevmeyi kabul edip edemeyeceğimize karar vermektir."

Babası böyle derken acı acı gülümsemişti. Zor bir sınavı geçmiş birinin kibirsiz ve deneyimli gülüşüydü bu. Akın Kaman, Umay Bayülgen'i büyük günahıyla birlikte sevmeyi, ona saygı duymayı başarmıştı. Ya kendisi?

Defne on ikinci kattaki odasına girdiğinde kafasında taşıdığı ağır soru, içinde gecenin dolunay sevinciyle zıplayan *periyle* çatışıyor, bu çelişki, şöyle dolu dolu, mükemmelce mutlu olmasını engelliyordu. Hâlbuki şimdi Umay Ninesi'ni arayıp ona dolunaydan, Yazılıkaya'dan ve Güneş'ten, ah Güneş'ten bahsedip, onun yorumlarını küçük bir kız telaşıyla dinlemeye ne çok ihtiyacı vardı! Ama yok, yapamazdı... Aramayacaktı Umay Ninesi'ni. Biraz da o üzülsündü bakalım! Seksen yaşındaki kadın biraz üzülse miydi? Hayatta kendisinden başka kimsesi olmayan yaşlı ninesi üzülse miydi yani? Defne'nin elinden gelen bu muydu şimdi?

Bu sırada telefonuna bir kısa mesaj geldi. Defne yollayan etiketinde Güneş'in adını görünce, içindeki *peri* bir sevindi, bir zıplamaya ve oynamaya başladı ki az daha nefessiz kalacaktı!

"Şimdi beni yaban ülkede yaşamış, sadece caz-maz seven, kendi kültürünü unutmuş biri sanabilirsin diye endişelendim. Bu yüzden sana engel olmak için bir an evvel eyleme geçiyorum. İlişikte youtube'dan bir link var. Rakı içerken Müzeyyen Senar dinlemiş bir adamın oğluyum ben. Al işte sana kanıt: 'Geçmesin günümüz sevgilim yasla / O güzel başını göğsüme yasla!'"

Gülümseyerek şarkının linkini açan Defne'nin otel odasına Müzeyyen Senar'ın güçlü sesi yayıldı. Alto sese özgü gür ve yoğun ses, beraberinde aşk-umut, neşe-arzu duygusu, rakı-balık, deniz-yosun kokusuyla doldurdu odasını. Korkut Dedesi henüz kalp krizi ve bypass ameliyatı geçirmeden önceki yıllarda Umay Ninesi'yle Kalamış'taki bahçede büyük masalar hazırlatıp, aralarında babasının da bulunduğu kalabalık eş-dostlarıyla rakı-balık keyfi çatarken dinledikleri şarkılar arasında bunun da bulunduğunu ancak o zaman hatırladı Defne. Aile dostlarıyla neşeli yemek masalarından birlikte söylenerek yükselen şarkılarda saklı güven duygusu, çocukların en mutlu olduğu anıları arasında yer tutar.

O anda o şarkının kendisine yollanması, aynı kültürde büyüyen insanlar arasında rastlanma olasılığı yüksek bir tesadüftü ama insan ille bir işaret arıyorsa bulur. Defne, Umay Ninesi'ni aramak için bir işaret bekliyordu ve işte bu işareti ona Güneş yollamıştı. Umay'ı aramalıydı. Evet, Umay'a kızdığını söylemek için bile olsa onu aramalıydı. Telefon sadece tek kez çaldı ve hemen açıldı. Telefonun başında oturmuş, kim bilir kaç saattir bekliyordu.

"Ayçöreğim, nasılsın kızım?"

"Hımm... İyiyim anneanne. Sen nasılsın?"

Derin bir sessizlik oldu. Ona çocukluğundan beri daima: 'Umay Nine', tartıştıkları zamanlarda 'Umay Bayülgen', arada sırada şımardığında da 'Umay' diye hitap eden Defne, yıllardır ilk kez 'anneanne' demişti. İşin fenası bunu hiç planlamamıştı. O zaman içinde zıp zıp zıplayan *peri* durdu, ne yapacağını bilemeden kalakaldı. Yeniden uykuya mı yatmalıydı acaba?

"Babanla konuştun değil mi Defne? Bana kızgınsın Ayçöreğim. Beni bağışla evlâdım... Fakat benim yerimde sen olsaydın sen de aynısını yapardın."

"Bilmiyorum... Emin değilim... Ben yapmazdım herhalde..."

"Ya Ayperi... Onu haftasonları alıp götürmelerin nedir?

"Ben yeğenimi babasından kopartmıyorum ama!"

"Peki peki... Tamam, beni affetmesen bile anlamaya çalışacağını umuyorum Ayçöreğim. Bu kadarını hak ettiğimi düşüneceksin Defne'm..."

"Dün gece dolunayda binlerce yıllık bir kaya tapınağına gittik. İnsanların ilk ibadethânelerinden birine... Göklere, Bayülgen'e, toprağa, *Erlik Han*'a, dünyaya, Umay Ene'ye şükran sundukları bir yer... Onlar Bayülgen'e Teşup, Umay'a Hepat, Güneş'e Arinna, Erlik'e de Nergel diyorlarmış... Kutsalların adı değişiyor, ama insanın kendisi aynı anneanne. İnsan hiç değişmiyor..."

"Sesinde arılar bal yapıyor Ayçöreğim! Benim yüzümden kırılmış kalbindeki yıkıntıların arasından bir ışık parlıyor. Kırmızı ve sıcak renkli bir ışık var sesinde... Dün gece dolunayda kayalığa kiminle gittiysen, o kişi güneş gibi aydınlatmış sesini. Çok sevindim evlâdım!"

"....."

"Defne? Orada mısın? Kapatmadın değil mi? Doğru anlamışım demek ki..."

"Ciddi bir şey olmayabilir... O yüzden anlatmadım..."

"Olsun Ayçöreğim, güneş karanlıkta bir tek gün bile görünse ruhumuza iyi gelir... Hele dolunayda olursa o daha da iyi olur..."

"...."

"Sen bana küs Ayçöreğim, hak etmişsem elbette küs! Dediğini anladım ben, evet doğrudur, insan değişmiyor, hepsi aynı! Haklısın Defne'm! Ermişlerin bile bazen nefsine yenilmediğini kim iddia edebilir ki? Sana hep derdim, tabiatta mükemmel canlı yoktur, tabiat onların mükemmel uyumunu sağlar, ama bu uyum için asla masum davranmaz!"

"..."

"Defne! Bana kızsan, küssen hattâ hiç görmesen de beni, kendinden habersiz bırakma. Buna dayanamam! Merakta koyma beni Ayçöreğim!" diye inledi yaşlı kadın.

"İyi misin sen?" diye endişeyle sorarken duydu kendi sesini Defne o zaman.

"İki gece üst üste karakuru düş gördüm Defne. Bunu önce babanın sana açıkladığı sırra yorsam da, aslında çok daha yoğundu düşlerim... Şimdi onların manasını çözmeye çalışıyorum. Ben çözene kadar sen orada kendine dikkat et, sağ salim dön evine... Baban da buraya sık sık gelsin artık..."

"Karaca! Karaca öyle berbat işlere bulaşmış ki, onu kurtarmadan dönemem İstanbul'a!"

"Vah vah vah! Bak gördün mü Korkut Dede'nin alageyiğini? Yoksa karakuru düşlerim onun burnunu kara işlere sokmasıyla mı ilgili?"

"Merak etme, onu bu işten kurtaracak bir yol buldum. Yarın akşama çözeceğim bu meseleyi."

"Çok dikkatli ol Ayçöreğim! *Erlik Han* bu, sık gelmez düşlere... İki gecedir uyarıyor beni, hem de bizzat kendisi!"

"Merak etme, şimdi kapatıyorum. Vali Bey'in müze balkonunda vereceği kahvaltıya yetişeceğim."

"Esen kal Defne'm."

"Hoşça kal Umay Nine!"

Telefonu kapattıktan sonra, ancak duş yaparken anneannesine 'Umay Nine' diye hitap ettiğinin farkına vardı. Önce bozuldu, kendine kızdı. Hep o *peri*nin yüzünden! Sonra, bundan özellikle sakınmasına karşın, ağzından fırlayan 'nine' kelimesinin onun için 'anne'ye denk düştüğünü anladı. Bunu anlaması içini beklemediği şekilde yumuşattı. Duştan çıkıp giyinirken telefonuna Güneş'ten üç mesaj daha geldiğini gördü Defne.

"Babam bu şarkıyı dinleyip demlenirken, özellikle 'Ela gözlerinde menevişler var / Kor gibi dudaklar ve kızıl saçlar' sözlerinde efkârlanırmış. Zavallı annem de onun eskiden kızıl saçlı bir kadına âşık olup, onu hâlâ unutamadığını düşünerek gizli gizli ağlarmış."

"Çocukken annemin neden kumral saçlarını hep kızıla boyadığını anlamazdım. Babam vefat ettikten sonra bir gün bana ve ablama bunu açıkladığında önce güldük, ama annemin ölmüş kocasının arkasından bile hâlâ acı çektiğini görünce sustuk. Annem hâlâ saçlarını kızıla boyatır."

"Bir erkeğin sevdiği şarkılarla bile kendisini seven kadını yaralayabileceğini o zaman dehşet içinde anlamıştım. Aynı şey bir erkeğin başına gelseydi, bu şüphe gizli kalmaz, sızı yerini öfkeye

bırakır, belki ayrılma nedeni olurdu. Neyse ki ben hakiki kızıl saçlı bir kadına rastladım da durumu kurtardım!"

Gülüverdi Defne. Ona göre, bir kadına nasıl kur yapacağını bilmek, kuşkusuz zekâ ve deneyim işiydi. Kadınlara parayla satın alınamayacak kadar değerli armağan verebilecek bir erkekte bu ikisinden bulunduğundan kuşkulanmıyordu. Zekâ ve yeteneğin, para ve güzellikten daha çok kıskanılan, dünyanın en tehlikeli hazinesi olduğunu, buna karşılık deneyimin sabırla kazanılması gerektiğini artık öğrenmişti. Güneş Aytan'ın zeki olduğu belliydi de acaba kadınlarla ilgili deneyimini nasıl kazanmıştı? Kızıl saçlarını acele kurutup, bu kez anneannesi gibi saç örgüsü yerine atkuyruğu yapan, gözlerinin çağla yeşiline uygun renkte boncuk küpe takıp, gündüz vakti pek alışık olmadığı halde ruj süren Defne, odasından çıkmadan önce aynanın önünde durdu. Güneş Aytan, güçlü kadınlar arasında büyümüş bir erkek olmalıydı.

Asansöre bindiğinde 'Geçmesin Günümüz Sevgilim Yasla' şarkısını mırıldandığını şaşırarak fark etti Defne. O zaman şarkının güftesindeki o mısra suratına bir tokat gibi çarptı: "Birleşebilir mi ah aah ahh; aşk ihtirasla?" Kaşlarını çattı ve sordu: Hakikaten bu mümkün müydü? Aşkın ihtirasla birleşmesi mümkün müydü? Birleşse bile yan yana hemen reaksiyona girip patlayacak iki kimyasal element gibi, aşk ve tutku da ancak patlamanın öncesinde çok kısa süreliğine mi birleşebilirdi? Aşk ve ihtiras, zekâ ve yetenek ikilisinden daha çok neye benzerdi zaten? Eğer öyleyse... Ah, evet öyleyse bu ender bulunan hazineden korkup kaçmak yerine kısa bir süre için olsa bile ona dokunmak daha güzel olmaz mıydı? Sonuçta, defineciler bir hazine bulduklarında sadece onun güzelliğinin verdiği hazla yetinirse bunun bir cezası yoktu. Defineci, bulduğu hazineye sahip çıkarsa cezalandırılıyordu. Üstelik Defne bir hazine avcısı değildi, hazineye yolu üzerinde rastlamıştı.

Lobide Attila hâlâ onu bekliyordu. Otelin karşısındaki Çorum Müzesi'ne doğru havadan sudan konuşarak yürürlerken Defne'nin telefonu çaldı. Arayan Karaca'ydı ve sesi çok telaşlıydı.

34. HACKERLAR İNTERNETİN BAĞIŞIKLIK SİSTEMİDİR*

"Burada konuşmamız doğru olmaz, sonuçta bu bir sosyalleşme ortamı ve bizi duyabilirler."

"İyi de Karaca, önce tam müzede kahvaltı davetine gelirken arayıp, 'çok önemli bir şey oldu, mutlaka konuşmalıyız!', sonra da 'burada olmaz!' diyorsun."

"Yaşar'ın başı büyük dertte Defne! Tanıştın, gördün; o küçük bir çocuk gibidir, çoğu zaman iyiyle kötüyü ayırt edemez, herkese inanır. Bu adamlar defineci falan değil, basbayağı organize

* Keren Elazari, "Hackers: The internet's immune system." TED.com (Temmuz 2014).

bir işin içine düştü, beni de yakacak ama anlamıyor işte!" diye endişeyle fısıldadı Karaca. Sonra masanın öbür ucunda oturan Kemal'e bakıp ekledi:

"Baksana, babam onu çekiştiriyorum sanıp gözünü bize dikmiş bakıyor. Diyorum ki, birazdan aşağıya inip orada konuşalım. Ama önce başkalarının da ilgisini çekecek bir konuya gireyim, onlar kaptırınca, biz de kaçar, aşağıda buluşuruz" diye mırıldanarak içini çeken Karaca, sonra yanlarında oturanların da duyabileceği bir sesle devam etti:

"Sizler 'dijital göçmen', bizlerse 'dijital yerlileriz' ve bu duruma göre dünyanın yeni haritası da artık radikal olarak değişiyor."

Çorum Müzesi'nin mimari güzelliği kadar tarihî değeriyle de insanın içini iyimserlikle dolduran binasının ikinci kat balkonunda valinin gazeteciler için verdiği on kişilik kahvaltı masasında yok yoktu. Çorumlu kadınların evlerinde yapıp gazetecilerin kahvaltısına yolladıkları börekler, reçeller, bal, organik yumurta ve bahçelerden yeni toplanmış taze sebze ve meyveler kahvaltıyı bir çiftlik ve tarım şölenine çevirmişti.

"Aaa, ben bunu hatırlıyorum! Epey oldu, neredeyse bu yüzyılın başlarında böyle bir makale çok popüler olmuştu. '*Digital Natives, Digital Immigrants*'*. Tabii, o zaman daha sosyal medya yoktu. Ben henüz yeni mezun genç bir gazeteci adayıydım ve gönüllü olarak çevreci bir web sitesinde çalışıyordum... Hani başına mutlaka çift v çift v çift v konarak açılan sitelerden! O günlerde bu makaleyi heyecanla birbirimize e-postalamıştık" diye açıklayan Defne, birden komik bir şey hatırlayıp gülmeye başladı:

* Marc Prensky, "Digital Natives, Digital Immigrants." (*On The Horizon*, MCB University Press. 2001, marcpressky.com)

"Ah, ama tabii... İki binlerin başında daha minicik bir çocuktun sen... Hah hah ha! Fakat ille yalnız kuşaktaşlar 'zekâ yaşıtı' olacak diye bir kural yok ya dünyada!"

"Estağfurullah Efenim!" diye hınzırca sırıttı Karaca.

"Yazıldığı yıla yetişemedim ama bizim HST'den *'must read'** notuyla gönderince sonradan okudum. Özetlersek, 20. yüzyılın sonunda doğan 'Dijital Yerli' kuşakların, kendinden önce, yüzlerce yıldır geçerli olan kitaplardan okuma ve adım adım öğrenme sistemini yavaş ve sıkıcı bulduğunu söylüyordu o 'article'. Oysa 'Susam Sokağı' ve 'Pokemon' seyrederek, PS oynayarak –tabii makale yazıldığı sırada Play Station olmadığından, 'video oyunu' diyor– hızlı ve görsel iletişimle, 'viral'le falan büyüyen yenidünyanın yerlileri eğlenerek öğrenmeyi biliyorlar. Hatta nöro-sayntistler, ne denir ona Türkçede?" diye birden durup sordu Karaca.

"Sinir bilimciler, nörologlar," dedi Defne omuzlarını silkerek.

"Ha, işte onlar! Nörologlar falan, dijital çağda hızlı, görselle ve oyunla öğrenen yeni kuşakların beyinlerinin değişmeye başlayacağını, evrimin bu yönde gelişeceğini söylüyorlar."

"Eee, bu çok normal..." diye yanıtladı Defne. "Yeni, farklı deneyimler beyinde değişime yol açar ama heveslenme hemen! Bu evrim yüzyıllar içinde olacak..."

"Hah işte, artık evrim yüzyıllar beklemiyor. Bu yüzden '90 öncesi doğanlar bu yeni dijital dünyada eskimiş anadillerinin aksanıyla konuşan 'dijital göçmen' kuşağı sayılıyor."

"Amaan Karaca! Yani bütün bunları bana, senin yenidünya düzeninde bir 'sayısal göçmen' olduğumu söylemek için mi anlatıyorsun şimdi? Zaten, otuzlu yaşları ortaladım diye nedense herkes benden üzülmemi bekliyor. Ama ben üzülmüyorum işte. Nedir bu yaşlanma fobisi, anlayamadım," diye güldü Defne.

---

* *İng.* "Mutlaka okunmalı."

"Yok öyle bir şey ya!" diye telaşlandı Karaca.

"Yok tabii..." dedi Defne. "Umay Ninem'e baksana! Önüne açıp koyduğunda e-posta okuyor, cep telefonu kullanıyor, istese metro da kullanabilir ama 'Alt Dünya', 'Orta Dünya' geleneğinden geldiği için, toprağın altından seyahati sevmiyor. Maşallah ne güzel yaşlanıyor! Gel bu yaz İstanbul'a, bizde kal, gör bak, *aktif yaşlılık* da keyifle yaşanabilirmiş diye, ha?"

"Ama o çok özel bir insan! Umay Nine, zamanlar ve çağlar üstü biri!"

"Kadim!"

"Haa?

"Eski başka. Kadim: klasik, kıdemli, zamanlar üstü, demek."

"Sen de öyle olacaksın Defne! Sen de..." diye hayranlıkla ona gülümserken, bir eliyle burnuna düşen gözlüğünü yukarıya doğru itti Karaca.

"Bak bak bak, şimdi de aksanlı, yersiz yurtsuz bir 'sayısal göçmen'in gönlünü alan 'sayısal yerli'yi izliyoruz..." diye gülümseyen Defne, sonra masadaki servis tabağından biraz daha börek alıyormuş gibi ona doğru uzanarak fısıldadı:

"Sen esas söyle bakayım, şu HST grubu nedir?"

"Hactivist'lerin farklı global grupları vardır. Ben aralarında daha çok Edvard Abbey'cilere yakınım," diye fısıldayarak yanıtladı Karaca.

"Benim iklim-kurgusu ve çevre edebiyatı uzmanı arkadaşlarım Ufuk ve Serpil Hanım seni görseler, asistan olarak alırlar Karaca!"

"Bak işte bu! Sen arkadaşına bile 'hanım/bey' diye hitap eden bir sayısal göçmensin! Hah hah ha!"

"Canım lafın gelişi o..."

"Hayır, o bir gelenek, kültür, yani dijital olmayan devrin ahlâkı. Neyse, Edvard Abbey, senin Leopold'e göre anarşist çev-

recidir. Ama madem 'Toprak Etiği' diyorsun, o zaman Thoreau ve John Muir'i de anmak şart!"

"Alkışlar sana Karaca! Emin ol, doğa yazınıyla böyle ilgili olduğunu düşünemeyecek kadar önyargılıymışım ben! Özür dilerim vallahi!"

"İşte tam da bu! Bak, 'Bir taşralının sınırlı bilgi ve ilgi kaynağı olur', diye bir önyargın olması, yine senin '*dijital göçmen kuşağı*'ndan gelmenle ilgili. Oysa bizim için artık sizin bildiğiniz o dünya haritası yok Defne! Biz Türkiye'de, Çin, Kanada, Hindistan'dan gençler belki fiziken ayrı oturuyoruz, ama düşüncelerimiz ve ellerimiz aynı odada."

"Galiba haklısın Karaca."

"Sizler interneti bildiğinizi sanıyorsunuz ama Twitter, YouTube, Instagram buzdağının sadece görünen yüzü! Oysa 'derin web' adıyla bilinen ve erişim için özel yazılımlar gereken, üstelik yüzeysel internetten beş yüz kat daha büyük bir görünmez dünya var orada! Bu 'dark.web' bildiğiniz eski 'Yeraltı Edebiyatı'nın 'şimdiki dijital yeraltı' versiyonu. Neyse, üzülme! Sen, bizim aramızda yok olmayacaksın! Çünkü sen dijital yerlilere uyum sağlamış, yeniden öğrenmekten, değişmekten korkmayan istisna bir göçmensin!"

"Hah, artık özür diledik diye sen artık kanırtırsın bunu Karaca ha!"

"NŞA* olsa eyvallah ama şu anda değil! Bir gün hacker'in ruhunu kavrarsan, rengin, cinsiyetin, yaşın veya herhangi bir özelliğin için seni horlayanlara karşı bir hacker'in kendini nasıl güçlü hissettiğini anlayabilirsen daha kolay anlaşacağız."

"Aşk olsun, biz zaten iyi anlaşmıyor muyuz Karaca? Bak seni dinlerken aklıma şu sen daha bebekken çekilen Angelina

* NŞA: Normal Şartlar Altında.

Jolie'nin 'Hackers' filmi geldi şimdi. Orada kızları hiç ciddiye alınayan ama bir hacker olarak kendini güçlü hisseden Jolie, tüm dünyaya tek başına kafa tutan küçük bir kızı canlandırmıştı."

"Off! Rezalet bir filmdir o! Ayrıca küçük kız dediğin de benim yaşımda yani!"

"Filmi övmüyorum, karakterden bahsediyorum. Tamam, kızma, genç kız demeliydim, haklısın!"

"Stig Larsson'un 'Ejderha Dövmeli Kız'ı da kadınların şiddete karşı siber güvenlik bilgileriyle karşı koyabileceğini anlatır! Zaten eski hackerlar olmasa siber güvenlik şirketleri iflas eder. Nasıl bir polis, katil gibi düşünmeden onu yakalayamazsa, siber güvenlikçi de hacker gibi düşünür, yani hacker beynine sahiptir."

"Güvenlik duvarı yazılımcılarının eski hackerlar olduğunu duyuyoruz..."

"Eh, heralde uzaylılar olmayacaktı! Bu yüzden 'Firewall veritabanına girmek imkânsız değildir! Bakma yüzüme öyle Defne, hırsızlık yapmadığın sürece hackerlık, bir çeşit sivil itaatsizliktir!"

"Yoksa üniversite sınavına girmeyi ve üniversitede okumayı bir çeşit sivil itaatsizlik eylemi olarak mı reddediyorsun Karaca?" diye fısıldayarak sordu Defne.

"Sadece Abbey değil ki, ne John Lenon, ne de Julian Assange üniversite mezunu! Ama ikisi de gözümüzü açanlar arasındalar, n'aber?"

"Fakat odanın duvarında Lennon'ın yanında sana bakan diğer adam, Che Guavere tıp okudu ve onun doktorluğu birçok can kurtarmasına yaradı! Hem neden duvarında hiç kadın fotoğrafı yok senin Karaca? Dünyayı değiştiren kadınlar da var!"

"Ay, lütfen bunu yapma Defne! Ruhu anarşist birinin cinsiyetçi olması imkânsızdır!"

"İyi aman, gene özür dileyeceğim anlaşılan!"

"Ayrıca, emin ol, eğer duvarıma bir kadın posteri assaydım, babamın, 'demek senin kadın zevkin bu!' diye başlayan uzun ve sonsuz zevzekliklere yol açacaktı bu! Biliyorsun, Kemal Yörüklü o işte!"

İkisi birden aynı anda dönüp Çorum Müzesi'nin balkonundaki kahvaltı masasında Güneş Aytan'la Attila Gültekin arasında oturup, çayındaki şekeri abartılı bir gürültüyle uzun uzun karıştıran Kemal'e baktılar. Defne ve Karaca onun bu şangır şungur çay karıştırma eylemini Güneş ve Attila'yı sinir etmek için yaptığını anlayıp güldüler. Yanında oturan adamların metal çay kaşığının cam bardakta çıkarttığı o berbat sesten hiç rahatsız olmamasına kendisi sinir olan Kemal, onların güldüğünü görünce:

"Ne? Gene beni mi çekiştiriyorsunuz? Zaten kaç dakikadır orada fısıl fısıl beni işaret ettiğinizi görmüyorum sanmayın!" dedi.

Bu sırada, daha önce iki kez düzenlediği 'Çorum Yemek Festivali'nin başarısı nedeniyle Çorumlular'ın kendinden sonra bunu bir geleneğe dönüştüreceği umudunu coşkuyla anlatmakta olan vali ve onu dinleyen müze müdürü Onur Akhan, Çorumlu rehberler, Güneş Aytan ve Attila Gültekin hepsi durup, Kemal'e baktılar.

"Emin ol, sana sıra gelmemişti baba!" diye pis pis sırıttı Karaca.

"Sen beni sinir etmek için her şeyi yaparsın Karaca!" diye homurdandı Kemal. Onların dillere destan baba-oğul atışmalarından birine başlayacaklarını anlayan Defne:

"Sen benimle biraz gelsene Karaca," diye, onun kulağına fısıldarken, tuvalete gidecekmiş gibi masadan kalktı. Az sonra Karaca da masadan kalktı. Müzenin alt katında bekleyen Defne, onu hemen merdivenin yanına çekti ve fısıldayarak sordu:

"Yaşar'a ne olmuş, anlatsana?"

"Yüzüne gözüne bulaştırmış her şeyi yine o şapşal! Zaten bana da kazık attı! Telefonda konuşurken yine kafası iyiydi, tüttürmüş anlaşılan!" diye heyecanla fısıldadı Karaca.

"Bak Karaca, bu işin şakası yok. İkinizi birden korumam mümkün değil. Yaşar boğazına kadar batmış bu işe. Eğer bilmem gereken başka şeyler varsa, şimdi hemen söyle. Bugün öğleden sonra Yaşar'la Boğazköy yakınında buluşacağım."

"Hayır Defne, buluşmayacaksın! Yaşar tehlikeli adamlarla, sandığından daha boktan işlere bulaştı. Onu çok uyardım ama kafası basmıyor işte... Üstelik bir bağımlı o! Sen sakın, ama sakın başını belâya sokma! Ben kendimi korurum!" diyerek Defne'yi kolundan tutup bahçeye doğru sürükleyen Karaca, gözleriyle ona merdivenin altına bakan kameraları işaret etti. Bahçeye çıktıklarında da bu kez başıyla üstte kahvaltı edilen balkonu gösterip, arka bahçeye doğru yürüdü. Onu takip eden Defne, kaldığı yerden devam etti:

"Kendini korurmuş! Hah, ne korumuşsun ama! Biliyor musun Karaca, bence senin bu müzeyi hacklemen gibi, üniversite sınavı ve eğitimini reddetmen de hacker zekâsını kanıtlamak veya anarşizmden çok, babana ders vermek için!"

"Hiç de bile! Çorum Müzesi'nin dünyada hacklenemeyecek tek müze olduğunu sadece babam iddia etmiyordu ki? Buradaki herkes kafayı buna sarmış! Şapşallar! Hâlâ bilmiyorlar! Dünyada hacklenemeyecek hiçbir elektronik sistem yoktur!"

"Hah! Bravo! Övün, övün, sen daha kendini böyle beğenmeye devam et! Yakında her şey anlaşılacak, kim bilir bilişim suçlarından kaç yıl hapis alacaksın?"

"Daha on sekizime girmedim ben!"

"Bravo! Bunu da hesaplamışsın ya, bravo! Tabii ne de olsa sayısal zekâ, sayısal yerli, artık Allah sayısal ne verdiyse hepsi mevcut sende! Zamanı da hackle de tam bugünde donsun bari!

"Hah hah ha! İşte şimdi tam bir sayısal göçmen gibi konuşuyorsun. Hem, sen benim annem değilsin Defne, yaşın tutmaz bir kere! Ayrıca Güneş Ağbi'nin cümleleriyle de konuşma benimle!"

"Karacacığım, gözleri para hırsıyla körleşmiş şirketlerin, devletlerin ağaçları, dereleri ve toprağı yok etmelerini önlemek için sistemlerini hacklemek başka, bir soygun için müzeyi hacklemek çok başka... Sonra... Sonra fena mı Güneş'in seni gözetmesi, sana Amerika'nın iyi bir üniversitesinde *kriptoloji* okuman için baskı yapması? Ha?"

"Sana kaç kez söyledim ya? Benim o müzenin..."

"Ne konuşuyorsunuz siz orada? Sizin bahçeye kaçıp, beni çekiştirmenize daha fazla izin vereceğimi mi sandınız yani?" diyerek birden arka bahçede görünen Kemal, onları suçüstü yakalamanın hazzıyla güldü.

"Ben dedim sana Karaca, Kemal bizi gördü diye... Aslında sana ihtiyacım var Kemal. Bu deli oğlun beni 'sayısal göçmen' diye küçümsüyor! Yukarıda fısıldaşmamız ayıp kaçar diye buraya kaçtım, ama o hâlâ peşimde!" diye hemen durumu kurtarmayı denedi Defne.

"Yok artık, seni de mi? Olur mu hiç, sen benden kaç yaş küçüksün yahu!"

"Hay yaşa Kemal! Bu senin oğlun, 'sayısal göçmen' diye diye, beni neredeyse 20. yüzyılda yaşayıp ölmüş biri yaptı!" diye sırf Kemal'i oyalamak için hızlı hızlı konuştu Defne.

"Valla siz ne derseniz deyin, şu anda devletleri yönetenlerin çoğu 20. yüzyıl ortasında doğmuş kişiler ve artık sayısal bir dilde dönene dünyayı kavramaktan acizler! Bugünün siyaset dili ve yöntemlerinin hepsi arkaik, yetmiyor şimdi! Artık kimsenin bir ofise, masaya, damgaya, imzalara ihtiyacı yok! Patronluk taslamanın devri bitti! Gözünüzü açın ya! Artık elektronik para borsası

var, yakında sadece bitcoin kullanılacak!" diye onlardan sıkıldığını saklamadan açıkladı Karaca.

"Aman sen kendini kurtardın da sıra dünyayı mı geldi şimdi?" diye onu dinlememeye devam etti Kemal.

"Hayır, öyle demiyor Kemal. Bak, Karaca diyor ki, artık dünyanın e-alışveriş yaptığı, AVM'lerin evsizlere terk edildiği bir çağda hâlâ AVM inşa etmekte diretmek, çağı kavrayamamaktır..." diye Karaca'yı destekledi Defne.

Karaca, Defne'ye dönüp, 'daha iyisini yapabilirdin!' bakışı atınca, Kemal hemen fırsatı değerlendirdi:

"Gördün mü? Hiç uğraşma! Yaranamazsın sen buna! Siber punk, ne olacak!"

Normal şartlarda, Karaca ile Defne'nin bakışıp güleceği bu sözleri o sırada çok gergin olan Karaca duymamıştı sanki.

"Sizin anlamadığınız şey şu: Bilgi çağında hackerlara ihtiyaç var, çünkü hackerlar, internetin bağışıklık sistemidir!" diye ikisini de küçümseyen bir bakışla konuyu kesip bitirdi.

"Bak bak bak! Hackerlar, dijital dünyanın bağışıklık sistemiymiş! Nerden de bulursa bu aforizmaları böyle? Hackerlar terörist be! Koskoca Amerika, İngiltere, İsveç o senin hayran olduğun albino adamı –neydi adı, bu senin gazeteci Attila'ya benzeyen herif? Assanje miydi ne?– ha, onu işte, boşuna mı terörist ilan ettiler sanki? Ya o Rusya'ya sığınan, neydi o herif? Neydi? Fakat olur mu? Her şeyi bilir bu Karaca! Onun gözünde zavallı babası bir ahmaktır çünkü!"

"Edvard Snowden tabii ki! Assange, Manning ve Snowden. Onlar kendilerini insanlık için yaktılar baba! Seçimle iktidara gelmiş birçok iktidarın, gizli yazışmalarında sadece kendilerini sevdiklerini ama halklarından nefret ettiklerini görmemizi sağladılar! Ama ne oldu? Senin gibi, sadece otoritenin sözlerine körü körüne inanan insanlar çoğunlukta oldukça şansımız azalıyor.

Fakat er ya da geç, insanlık şeffaf yönetime geçecek, mecbur! Dijital dünya kuruldu bir kere. Neyse, haydi, herkes buraya inmeden balkona geri dönelim!" diyerek önden yürüdü, gitti.

"Görüyor musun Defne! Besle kargayı, oysun gözünü! O uğursuz teröristlerin adını ezbere sayıp, babasına karşı onları koruyor ama bir liseyi bitirip, bir üniversite diploması almaktan kaçıyor! Ne talihsiz bir babayım ben ya!" diye sızlanan Kemal, şimdi aynı 'sayısal göçmen' kuşağına dâhil edilmenin sevinciyle Defne'yle ittifak kurmuş görünüyordu. Bunu fırsat bilip hemen sordu:

"Ya ben daha oğlumun telefonu hangi şarkıyla çalıyor onu bile bilmiyorum. Sen biliyorsundur ama? Hı?"

"Hayal et Kemal, sadece 'Hayal et!'" diye güldü Defne.

Az sonra, hep birlikte balkona döndükten kısa bir süre sonra Defne'nin telefonuna bir kısa mesaj geldi:

"Bugün öğleden sonra seni bazı definecilerle tanıştıracağım."

Mesaj, Çorum Müzesi'nin güzel bahçesine bakan kahvaltı masasında şimdi tam karşısında ona tatlı tatlı gülümseyen Güneş'ten gelmişti.

Kahvaltının sonunda, gözünü kol saatinden ayırmadan, az şekerli Türk kahvesini endişeyle yudumlayan Defne, sanki olup biten her şeyin farkındaymış gibi görünen Attila'nın kaygılı bakışlarıyla karşılaşıp, ona zoraki bir gülümsemeyle karşılık verirken, bir mesaj da tam yanında oturan Karaca'dan geldi:

"Abxxy, nck rt yşlykn srf mrktn nvrsty bşld. Asxaxxe d yl"†

---

* *Imagine.* "Hayal Et." John Lennon.

† "Edward Abbey, ancak orta yaşlıyken sırf meraktan üniversiteye başladı. Assange da öyle."

35. #DefneKamanNerede ?

Cuma Akşamı

"Alo sayın valim! Nihayet hayırlı haberler vereceğim sana!"

"Hay sen çok yaşa! Bana Defne Kaman'ı salimen bulduğunu söyle müdürüm!"

"Yok, ama eli kulağında sayın valim!"

"O halde, torunun doğdu inşallah."

"Yok, onu hiç sorma sayın valim, maalesef doğum uzadıkça uzuyor!"

"Peki, o halde?"

"Şimdi önüme, güvenlik kamerasında daha önce eksik olan bazı kayıtlar ve kriminal laboratuvarından balistik raporu geldi

sayın valim. Hayırlı haberim şu ki; Boyalı Höyük yakınlarında bulduğumuz tabancanın tahmin ettiğim gibi arkeolog Güneş'e ait olduğu kesinleşti. Bir de beklenmedik nur topu gibi bir zanlımız daha oldu ki, zaten bu ikisi bizi gazeteci kadının ölüsüne ya da dirisine mutlaka götürecektir. Ben an itibarıyla, bu iki zanlıyı tutuklamak üzereyim sayın valim, gerisi çorap söküğü gibi gelir zaten!"

"Aman müdürüm, ne diyorsun sen? Ağzından yel alsın yahu! Ne 'ölüsü', Allah aşkına! Ben, Defne Kaman'ı salimen kurtaracağımıza dair umudumu yitirmedim hâlâ!"

"Sen şu an makamında mısın sayın valim?"

"Yok, eve uğradım, üstümü başımı değiştirdim, çıkmak üzereydim. Biliyorsun bu vaka sebebiyle bugünkü rutin '11:00 Asayiş Toplantı'mızı yapamamıştık. Bunu haber alan birkaç yerel gazeteci telefon edip ağzımı aradı. İstanbullu bir gazeteci kadının Çorum'da kaçakçıların peşinde kaybolması, elbette onlar için kaçırılmayacak, büyük haber. Aslında olay çoktan kulaktan kulağa yayılmıştır da bizden hâlâ resmî bir açıklama bekliyorlar. Ben zaman kazanmak için, senin kızın doğumunu bahane edip bugünkü asayiş toplantısını hastanede yaptığımızı söyleyerek, şimdilik geçiştirdim. İnanmadılar tabii, eli kulağındadır haberin patlamasının..."

"Haaa! Tevekkeli değil, bugün hastaneye yerel gazete ve TV'lerden buketler yollandı... Benim kızı gerçekten hastanede mi diye kontrol etmişler akıllarınca!"

"Daha ne kadar saklayabiliriz ki? Er ya da geç ortaya çıkacak bu olay. Yarın ulusal basında manşet olur artık! Defne Hanım'a ulaşamayan iş arkadaşları, patronu da üşüşecektir başımıza! İçişleri'nden telefonlar gelmeye başladı zaten. Anlayacağın, sadece birkaç saatimiz kaldı müdürüm! Canımıza okuyacaklar yarın!"

"Sen canını sıkma sayın valim! Dediğim gibi, müze güvenlik kamera kayıtlarında çok önemli yeni bir şey bulduk. Müze müdürü de işin içinde! O ikisini nezarete çekince çözülürler zaten..."

"Müze müdürü mü? Bizim Onur Bey mi? Müzeye ne zaman ve nasıl geçti bizim vaka?"

"Daha dur, sayın valim! Duyunca kulaklarına inanamayacaksın! Sen bizim elektronik güvenlik sistemi kurduğumuz ve Anadolu'nun en güvenli müzesi diye övündüğümüz Çorum Müzesi'nde olanları bir bilsen dudağın uçuklar vallahi! Bizim vaka, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele'den çıktı, artık hem Bilgi Teknolojileri, hem de Siber Suçlarla Mücadele'yi de ilgilendirmeye başladı. Ama hiç merak etme! Birkaç saatte kapatırız biz bu vakayı, evvel Allah!

"Nasıl olur müdürüm? Dünya çapında bir elektronik sistem kurduk biz oraya! Anadolu'daki ilk e-güvenlikli pilot müze olsun diye bakanlık, valilik, işin uzmanları toplandık, bilişim teknolojisinin en iyisini seçtik, hiçbir masraftan da kaçınmadık. Kimin aklı yeter ki onu kırmaya? Kimin?"

"Kimin dersin, sayın valim?"

"Kimin mi? Dur, yoksa tanıdığımız biri mi? Aaa? Yok canım, o daha çocuk!"

"Bütün kanıtlar onu gösteriyor sayın valim! Sizlerin dâhi dâhi diye övdüğünüz o Karaca –affedersin hergelesi–, hem de Yaşar salağını maşa olarak kullanıp müzeyi soymuş. Anlaşılıyor ki, Güneş Aytan da bunlarla işbirliği içinde. Ancak Defne Kaman işi öğrenince kadını kaçırmışlar! Artık öldürdüler mi, rehin mi aldılar, yakında anlayacağız inşallah!

"Yok, orada dur! Kanıtları görmeden inanmam ne Karaca'nın, ne Güneş Bey'in işin içinde olduğuna. Bu yaşta, bu kadar yanılmam ben!"

"Eğer masumsa o zaman neden kaçıyor sayın valim? Sizin, benim çocuklarımız evlerinde uslu uslu dururken, neden o Karaca hep kaçıyor?"

"Biraz önce hastaneden kaçmış, değil mi? Kemal aradı, ağlıyordu telefonda. İyi de hem de yaralıyken nereye gidiyor bu çocuk?"

"Sen onu baba gibi sevmişsin valim. Hiçbir baba çocuğunun kötü yola sapacağına ihtimal vermez. Ama bütün katillerin, teröristlerin bir babası vardır, değil mi? Neyse, ben seni daha fazla üzmeyeyim sayın valim! Nasılsa az sonra kanıtları bir bir önüne koyacağım. Ama önce senden bir istirhamım olacaktı."

"Buyur, dinliyorum?"

"Sayın valim, mâlûmun olduğu gibi, kayıp şahıs soruşturması için şahsın kaybolmasının üzerinden yirmi dört saat geçmesi gerekiyor. Bu sebeple, soruşturmanın başlaması için kayıp şahsın birinci dereceden akrabası olan anneannesi Umay Bayülgen'in kayıp müracaatı yapması gerekir. Ancak, artık bütün Çorum'un bildiği gibi, yaşlı kadın bu akşam alacasında hâlâ Yazılıkaya'da geyik nöbeti tutuyor, tövbe estağfurullah! Tutturmuş, 'geyik, aslen don değiştirmiş ulakmış!' falan filan... Şu ana kadar bizim polislerin elinden bir kaza çıkmadığına şaşıyorum valla sayın valim! Sabır taşı değil ki, bu çocuklar da ama!"

"İdare edeceksin müdürüm! Senin işin, vatandaşı tedirgin etmeden asayişi korumak. Ayrıca ateş düştüğü yeri yakar."

"Doğru diyorsun sayın valim de biz onu yabanî bir geyikle daha ne kadar bir ören yerinde tutabiliriz ki? Acaba reenkarnasyon denen şeye de inanıyor mu bunlar? Tövbe, Müslümanlıkta olur mu böyle işler? Sonra kızın babası da Alevî..."

Vali Sabahattin Ali Okur artık kendini tutamadı ve müdürü çok şaşırtan sert bir sesle sözünü kesti:

"Olmadı müdür bey! Biz kalben insanları ayırmayız. Defne Hanım'ın babası Çelebi Akın Kaman son derece namuslu ve değerli bir Alevî vatandaşımızdır!"

"Yok efendim, estağfurullah! Benim fena bir maksadım yoktu zaten sayın valim! Fakat takdir edersin ki, benim de işimi yapabilmem için bu saygıdeğer hanımın imzalı, kayıp şahıs başvurusunu almam şart," diye hemen alttan aldı emniyet müdürü.

"O konuda haklısın! Buna nasıl bir formül bulmalı şimdi? Acaba onu pek sevdiği anlaşılan Semahat Hanım, acaba o ikna edemez mi büyük hanımı?"

"İkna ne mümkün sayın valim! Bu hanım –affedersin–, keçi gibi inatçı, ayrıca rahmetli büyük halam gibi yaşlılık nedeniyle dokunulmazlığı var. Yani şeytan diyor, git tut şunu, yaka paça getir de bir hayvan parçası için devlete kafa tutmak neymiş görsün! Amma... Hiçbir şey eskisi gibi değil ki? Biri bir fotoğraf çeker, anında dünyayla paylaşır, al başına belâyı! Hakikaten bu internet hiç hayırlı olmadı sayın valim! İnternet denen iblis, devletlerin başına bir belâ! İnternet yüzünden düzeni korumak güçleşti!"

"Yok yok, öyle zorla getirmek yakışık almaz. Bunu hiç istemeyiz! Bak, durum zaten nazik, olabildiğince sakin kalmalıyız müdür bey!"

"Evet, işte ben de tam bu konuda senden yardım istirham edecektim sayın valim."

"Neymiş o?"

"Şimdi 'acaba' dedim, 'acaba sayın valim bu –affedersin– keçi inatlı nineyi tatlı diliyle deliğinden çıkartsa da emniyete gelmeye ikna etse. Mâlûm biz emniyetçiyiz ya, adımız çıkmış, ne yapsak ters anlaşılıyor... Sen onunla anlaşıyorsun, mutlaka bir yolunu bulup emniyete getirirsin."

"Hah hah hah!" diye aniden kahkahasını tutamayan vali, güle-rek konuşmasını sürdürdü:

"Sen hâlâ anlamadın mı müdürüm? Senin o keçi inatlı dediğin yaşlı hanımı değil ben, on tane vali yan yana gelsek istemediği bir şeye ikna edemeyiz! Üstelik Kemal'in anlattığına göre, şifa dağıttığı insanlar arasında profesöründen işçisine, Balkanlar'dan Sibirya'ya uzanan geniş bir çevresi var. Bak, senin o sevmediğin internette bir hesap açsa, emin ol Obama'dan daha çok takipçisi olur bunun! Anlatabiliyor muyum?"

"E, ne yapacağız o zaman sayın valim? Şimdi ben zanlıları emniyete çekiyorum. Ancak yaşlı kadının hem kayıp başvurusu yapması, hem de torununun kaybolduğu gün onunla telefonda yaptığı son konuşması için ifade vermesi şart! Ayrıca Yazılıkaya bir ören yeri ve saat 19:00'dan sonra orada güvenlik dışında kimse kalamaz, hele yabanî bir geyikle birlikte... Bu hem tehlikeli, hem de kanunlara aykırı olur!"

"Madem sayılı saatimiz kaldı ve vatandaş devletin ayağına gelemiyor, o halde devlet vatandaşın ayağına gider ve ifadesini alır."

"Devlet hepimizin üstünde, önünde boynumuz kıldan ince, sayın valim!"

"Neyse sen ver bana iki polis, ben Yazılıkaya'ya gider, hem Umay Nine'nin gönlünü alır, hem de kayıp başvuru dilekçesini imzalatırım. Tabii bu geceyi orada salimen geçirmesi için ona koruma, yiyecek, battaniye ve yeterli ışık da sağlamalıyız."

"Yazılıkaya'da mı? Gece karanlığında, açık arazide mi kalacak, hem de geyikle? Yok canım, katiyyen olmaz! İkimiz de yanarız sayın valim!"

"Ören yerinde toplantı için özel izin çıkartmak da, oradayken kuş uçurtmayacak tedbirleri almak da ikimizin elinde. Haydi müdürüm, hemen başlayalım ve bu işi bitirelim!

"Fakat sayın valim, bize bunun için madalya takmazlar, biliyorsun!"

"Madalya isteyen kim? Asıl yöneticilik, zor şartlarda, gerekirse kuralları esneterek, hayal gücümüzü kullanarak vatandaşın problemlerine çözüm bulmak sanatı değil mi?"

"Valla, siz bilirsiniz sayın valim! Ben asla ve kat'a sorumluluk almam! Zaten Ankara kaynıyor, herkesin ayağı kaygan zeminde, tayin mayin istemem, hele şu sıralar... Ancak siz buranın en yüksek idarî âmirsiniz, ancak sizin emriniz olursa, ben de o emre itaat ederim. Fakat önce sizden yazılı emir isterim, sayın valim!"

"Peki!" diye içini çekti Vali Sabahattin Ali Okur. Emniyet müdürünün yıllardır kendisine 'sen' diye hitap etmesinden çok rahatsız olduğunu şimdi onun aniden 'siz'li hitaba dönmesiyle hatırladı. Telefonda kısa bir sessizlik oldu.

"Alo, Muhtar Bey?" diye ona adıyla hitap etti vali.

"Emredin sayın valim! Sizi dinliyorum," diye neredeyse hazırola geçti emniyet müdürü. O zaman vali tane tane anlattı:

"Bak, beni iyi dinle. Eğer gazeteci kadını hemen bulamazsak, yakında burada toplanacak protestocular yüzünden zaten ikimizi de sürecekler. Zira Defne Kaman'ın kaybolduğunu duyan bazı çevreci gençler sosyal medyada haberleşerek arama-kurtarma yapmaya Çorum'a geliyorlar!" dedi.

"Teröristler mi? E, niye bizim istihbaratın haberi yok bundan?"

Vali acı acı gülümseyerek yanıtladı:

"Her şey yarım saat içinde oluvermiş. Kızımın dediğine göre, Defne Kaman nerede haştagı Tüvitır'da şimdiden TT olmuş! En çok RT'lenen tüvitmiş!"

"Ben dedim size, bu internet yasaklanmalı diye!"

"Yahu yasakla yasakla nereye kadar? Yasakları bırakalım da gençler ne istiyor onu anlamaya çalışalım müdürüm! Bir aile aynı evin içinde, aynı yurtta kaç yıl kavgalı yaşayabilir Allah aşkına!

Bak, gençler bu haştaglarla etiket hazırlayıp, artık gündemi belirliyor. #DefneKamanNerede ile #DefneKamanKayıp etiketlerini büyük hızla yayıyorlar."

"Bu iki etiketi yasaklamanın bir yolunu bulalım sayın valim. Bizim Bilgi Teknolojileri ve Siber Suçlarla Mücadele'de fişek gibi gençler çalışıyor. Anında o haştagları buhar olup uçururlar evvel Allah!"

"Dur dur, ben yasaklamak için harcayacağımız zamanı Defne Kaman'ı bulmaya yönlendirelim istiyorum şimdi. Zaten her internet yasağını delecek yeni bir yöntem buluyor şimdiki gençler."

"Yok, ben buna ihtimal vermem, birkaç zıpçıktının hezeyanıdır bu sayın valim! Kalkıp İstanbul'dan İzmir'den, hatta şuracıktaki Ankara'dan Çorum'a gelmeyi bile göze alamaz onlar! Siz merak etmeyin, bu lapacı tipler hiç zora gelemez; olsa olsa lüks villalarında, kule evlerinde internetçilik oynuyorlardır!" diye gençleri hâlâ ciddiye almayan Muhtar Körağaoğlu, sonra devam etti:

"Siz şimdi bir resmî emir yazdırıp, o imzalı emri 'ivedi' notuyla bana iletirseniz sayın valim, sizin emrinize uymak benim görevim elbette! Sorumluluk tamamen sizin efendim!"

"Tamamdır, sen merak etme sorumluluk bende! Haydi kapatıyorum telefonu, Yazılıkaya'ya gidiyorum hemen!"

"Bir saniye sayın valim, bir saniye bekletiyorum sizi! Telsizden âcil bir haber geldi," diyerek birden valiyle konuşmasını kesip, telsizden gelen sese yanıt verdi emniyet müdürü:

"Ne diyorsun oğlum? Nasıl? Nerede? Ölmüş mü? Eminmisin? Taze mi? İyi iyi, tamam geliyorum! Sayın valim siz hattamısınız?"

"Evet müdürüm, evet! Aman bana kötü haber verme!"

"Maalesef müdürüm!"

"Defne Hanım mı?"

"Yaşar, sayın valim! Yaşar'ı öldürmüşler!"

36. PARAYLA GÖRGÜ, ZULÜMLE SAYGI KAZANILMAZ

Cuma Gecesi

Vali, içinde polisler ve veteriner hekim ile bir şezlongun bulunduğu üç araçlık konvoyla Yazılıkaya'ya vardığında, güneş batmak üzereydi. Ören yerine girişlerin saat 19:00'da kapanması nedeniyle o geceyi orada geçirecek iki kadın ile veterinerin resmî izin belgelerini yasal zamanı içinde imzalayıp, kapanıştan birkaç dakika önce Yazılıkaya'ya ulaşmayı başarmıştı.

Vali, Yazılıkaya'da Umay Bayülgen'i omuzunda Sahaf Semahat'in hırkasıyla beyaz plastik sandalyesinde uyuklarken buldu. Onun hemen yanı başında, sanki sahibiyle pikniğe gel-

miş bir evcil hayvan gibi, plastik yoğurt kabından su içen geyik, görenleri şaşkınlığa düşürmeye devam ediyordu. Bu ikisinin arkasında, elinde hiç bitmezmiş gibi tüten sigarasının dumanı içinde bir sabır meleğini andıran Semahat sakin sakin dolaşıyordu. Onlara gereken izin belgelerini bizzat hazırlatırken Semahat hakkında ilginç bir bilgiye ulaşan vali, şimdi bu narin, ufak tefek, sesi 'masum kız çocuğu' tonuna sıkışıp kalmış, mahcup bakışlı kadını dikkatle süzdü. Çünkü uçağa geçici kimlik belgesiyle bindiği ortaya çıkan Semahat'in hem işinin hem de soyadının 'sahaf' olması, valinin dikkatini çekmiş, kadının doğum yeri olan Nevşehir'de atalarının sahaflık yapma olasılığının hayli düşük olduğunu düşünmüştü. Ancak şimdi, ne Nevşehir'in kültür tarihini araştırmanın, ne de emniyet müdürünü Semahat'le uğraşmaya yönlendirmenin zamanıydı. Tanıştığı ilk andan itibaren utangaçlıktan çok, kendini öne çıkartmamak için özellikle kıyıda durduğu izlenimi veren Sahaf Semahat'i rahat bırakmaya karar veren vali, meslekî bir refleksle, kadının önemli bir nedenle kendini hayattan sakındığını, belki de birilerinden saklandığını düşünüp bunun Defne Kaman'ın kaybolmasıyla ilgili olmamasını içtenlikle dilemişti.

Vali, veteriner ve polisler, üç araçla Yazılıkaya'ya vardıklarında güneş batıyor, ören alanı yaz akşamının cömert aydınlığı sayesinde henüz insan icadı bir aydınlatmayı gerektirmiyordu. Üç gece önceki dolunay, yarımaya doğru küçülmeye başlamış ve batmakta olan Güneş'le 'elim sende' oynamaya koyulmuştu.

Çok sıcak bir yaz gününde saatlerdir açık havada bekleyen Güneş Aytan, Semahat ve kadın veteriner hekim, Umay Bayülgen'le geyiğin yanı başındaki bir taş duvarın üzerinde hayli yorgun ve üzgün oturuyorlardı. Valinin geleceğini telsizden haber alan polisler, '*geyikli ana*' operasyonu adını verdikleri güvenlik nöbetini şimdi arkadaşlarına devredecekleri için rahatlamış

görünüyorlardı. Valiyi ilk gören Güneş Aytan oldu ve yerinden fırlayarak endişeli bir ifadeyle ona doğru yaklaştı.

"Vali Bey, Semahat, birkaç saat önce Karaca'nın hastaneden kaçtığını söyledi. Acaba dün gece onu bulduğum yere gidip, yeniden baksak mı? Defne'nin yerini biliyor olabilir mi bu çocuk acaba?"

"Maalesef öyle! Kaçmış kerata..." diye içini çeken vali, bu sırada yanına gelen Sahaf Semahat'in kaygılı yüzüne dikkatle bakarak:

"Size doğru söylemiş Semahat Hanım," dedi. Sonra yumuşak bir sesle kadına sordu:

"Bu haberi size Kemal mi verdi, Semahat Hanım?"

"Evet, vali bey! Sesi çok çok üzgündü. Ağlıyordu koca adam."

"Giderken telefonunu da hastanede unutmuş kerata..." diye yumuşak bir sesle konuşmayı sürdüren vali dikkatle Semahat'i süzüyordu.

"Hâlbuki telefonu ikinci beyni gibidir; internetti, oyundu, pusulaydı, takvimdi, rehberdi, Tivitır'dı: hepsi! Artık nasıl çıktıysa hastaneden bu çocuk!" diye yorgun bir sesle mırıldandı Güneş Aytan.

"Ben de bunu düşünüyorum işte... Acaba Karaca telefonunu belli bir amaçla geride bırakmış olabilir mi?" diye dostane bir sesle ortaya soran valiye, ikisi de kaşlarını kaldırıp 'bilmiyoruz' manasında omuzlarını silkti.

"Ey siz, aklı yüksek üçünüz! Bir kişi, ikinci beynini ne sebeple arkasında bırakır bilmez misiniz?" diye mırıldanan Umay Nine, ona döndüklerinde uyuşmuş dizlerini ovuşturarak esniyordu.

"Uyuyorsunuz diye sizi rahatsız etmek istemedim Umay Hanım! Geceyi Yazılıkaya'da geyikle beraber geçirmek arzunuzu yerine getirebilmek için size özel bir izin çıkarttım. Hem bunu haber vermek, hem de başka bir ihtiyacınız olur mu diye sormak için geldim."

"Sen sağ ol, hep esen kal vali bey oğlum!" diyerek valinin yüzünü sanki uzun yıllar sonra yeniden rastladığı birini hatırlamak istermiş gibi dikkatle süzen Umay Bayülgen, tane tane konuştu:

"Sen iyi insansın Sabahattin Ali Bey evlâdım. Yedi düvel, yedi devlet bir araya gelse de senin iyiliğini elinden alamaz! Çünkü balabansın, bir Koçyiğit'sin maşallah! Biliyorsun, parayla Koçyiğit, kibirle balaban, han-hamamla görgü, zulümle saygı kazanan hiç kimse yoktur bu dünyada!"

"Aman Umay Hanım, sizin engin görgünüz karşısında bizim esamemiz mi okunur?"

"Ancaaak! Eğer koskoca vali, mesaisinin bittiği bir gurup vaktinde, kilometrelerce yol kat ederek yaşlı bir kadınla, kutlu bir geyiğin yanına gelmişse, orada kanunun ve nezaketin dışında daha mühim bir mesele vardır. De bakalım vali bey oğlum, Kam torunum Defne'den ve Dede Korkut'umun emaneti Karaca'dan iyi haberlerin var mıdır? De bakalım, de bana ki, ben de ancak Defne'm dönünce çilesi bitip, hürriyetine kavuşacak bu uğurlu geyiğe müjdesini fısıldayayım!"

"Sizden bir şey saklamam ne mümkün Umay Hanım? Aslında gelmişken, bürokratik bir konuyu halletmek istedim. Emniyetimizin Defne Hanım'ı resmen arayabilmesi için sizin imzalı bir başvuru dilekçeniz gerekiyor. Onu getirdim, imzalarsanız işlemler resmen başlayacak, EBS, yani 'Emniyet Bilgi Sistemi'nden arama kaydı açılacak. Dediğim gibi, bu tamamen bürokrasi, yoksa Asayiş dâhil hepimiz zaten onu aramaya çoktan başladık..." diye nazik bir sesle konuşan vali sonra ekledi:

"Eğer size zahmet olmazsa, şimdi vakit kaybetmeden Defne Hanım'la son telefon konuşmamızdan hatırladıklarınızı da rapor etmemiz gerekiyor. Belki sizin için önemsiz, ama bizim işimize yarayacak bir detay yakalamak umudundayız. Defne Hanım'la

ilgili bir eşkâl sorunu yok, onun Çorum yerel gazetecileri tarafından yeni çekilmiş fotoğraflarını gerekli yerlere dağıttık. Tabii ayrıca ayakkabı, elbise, çanta, saat vesaire gibi eşyalarının bir markası varsa onlar da eşkâl için önemlidir. Ancak şimdi bize son konuşmanızda geçen bir kelime, burada gittiği yerler ve görüştüğü kişiler arasından bahsettiği bir tanesi ipucu olabilir... Meselâ Karaca'yla gezdiği bir ören yeri veyahut Yaşar diye bir gençle ilgili anlattığı bir detay?" diye açıklayan vali polislerden birini işaret etti:

"Gel bakayım evlâdım, önce şu kayıp müracaatını oku ve imzalat büyük hanıma, sonra da anlatacaklarını hemen yazıver!"

Genç polis koşarak valinin yanına geldi, elinde getirdiği valinin önceden yazdırmış olduğu standart kalıpta bir kayıp başvuru formunu Umay Bayülgen'e okuyup, tükenmez kalemiyle imzalattı. Sonra, A4 boyundaki kâğıt bloknot ve tükenmez kalemle yaşlı kadının sandalyesinin önüne çömelip, dilekçe yazmak için beklemeye koyuldu.

"Yaz bakalım arzuhalci oğlum!" diye başladı yaşlı kadın dilekçesini yazdırmaya:

'Torunum Defne Kaman ile en son Çarşamba sabahı onun Çorum Anitta Otel 1205 numaralı odasından cep telefonuyla beni aradığında konuştum. Kendisi bana, bir gün önce Çorum İl Halk Kütüphanesi Müdürü olan babası Akın Kaman ile görüştüğünü ve az sonra da valinin tertip ettiği kahvaltıya katılmak üzere Çorum Müzesi'ne gideceğini söyledi. Daha sonra kendisinden bir daha haber alamadığım için Perşembe gecesi İstanbul'dan Ankara'ya uçakla, oradan da valinin tahsis ettiği bir araçla Çorum'a gelmiş bulunmaktayım. Torunumun Çorum'da bir düşmanı olduğundan şüphelenmiyorum ve bir an önce salimen bulunmasını talep ediyorum.

Saygılarımla,

Umay Bayülgen (Eczacı)"

"Ev Adres: Münir Nurettin Selçuk Caddesi. Tatlı Huzur Sokak. No: 40-A Kalamış, Kadıköy, İstanbul.

"İş Adres: KAYIN Eczanesi. Münir Nurettin Selçuk Caddesi, Kutluağaç sokak. No: 41 Kalamış, Kadıköy, İstanbul."

Umay Bayülgen, bu dilekçeyi imzaladıktan sonra, valinin makamından getirdiği ve geyiğin hemen yanına kurulan portatif yatağa dizlerini karnına çekerek uzandı ve hemen uyuyakaldı. Oradakilerin çoğunluğu onun yaşlılıktan uyukladığını düşünüp bilmiş bilmiş gülümserken, Semahat, Umay Bayülgen'in 'mânâ rüyası'na yattığını, bunun kamlık geleneğine göre, yüce katlardan gelecek sembollerle kaybın arkasından iz sürmeye yarayacağını, bir 'istiare' olduğunu düşünüyordu. Yaşlı kadın derin bir kuyuya düşer gibi âniden ve hızla uykuya dalar dalmaz, geyik de önce ön bacaklarını kırıp yere çöktü, sonra arka bacaklarını kırdı, oturdu ve boynunu ileriye doğru uzatıp, kafasını hafifçe yana doğru eğip, uyuklamaya başladı. Olay yerine yeni gelen polisler, geyiğin neredeyse hipnotize olmuş gibi yaşlı kadının kontrolüne girdiğini görünce hayretle 'Allah Allah! Teyze hayvanı terbiye etmiş herhalde?' diye hayranlık ve şaşkınlıkla fısıldaştılar.

Makam şoförü Hakkı, yeğeni Yaşar'ın öldürüldüğü haberi verilmek üzere emniyete çağrıldığı için ikinci şoförüyle Yazılıkaya'ya gelen vali, gece ören yerinde kalacak olanlara getirdiği kumanya, su ve battaniyeleri polislere teslim etti. Sonra onlara Semahat'i tanıştırıp, Umay Bayülgen'in yakını olduğunu, kendisine yardımda kusur etmemelerini istedi. Bu sırada kumanyadan beyaz peynirli, domatesli bir sandviç alıp yemeye başlayan Güneş Aytan'ın koluna girip biraz öteye götüren vali, ona yumuşak bir sesle ona sordu:

"Güneş Bey, bilirsiniz sizi sever ve takdir ederim. Eğer Defne Hanım'la ilgili işimize yarayacak bir bildiğiniz varsa şimdi bana

anlatsanız iyi olur. Böylece size yardım edebilir, üçünüzün de kurtulması için elimden geleni yapmaya çalışırım."

"Ben bir şey bilmiyorum!" diye kesip attı Güneş Aytan, hırçın bir sesle. Sonra elindeki sandviçi yemeden taş duvarın üzerine bıraktı.

"Siz bilirsiniz... Bu durumda Defne Hanım'ın kaybolmasıyla bağlantılı olduğunuz şüphesiyle, kaçakçılık ve organize suçlarından gözaltında olduğunuzu bildirmek durumundayım! Polislerin bir kısmı buraya sizi almaya geldi."

"Gözaltına mı?" diye şaşırdı Güneş Aytan. Bunu gerçekten beklemediği anlaşılıyordu, ama vali bu sırada ilk defa onun iyi bir oyuncu olup olmadığından kuşkulanırken yakaladı kendini.

"Benim ne işim olabilir ki kaçakçılarla? Defne'yi ben mi kaçırmışım? Saçmalık bu ama!"

"Güneş Bey mi?" diye hayretle inledi, onların yanına yaklaşan Semahat.

"Yok artık ama! Lütfen, artık bu dünyada, bu 'Orta Dünya'da sahiden iyiler, sahiden aşk olsun ama ya! Olsun artık Allah'ım ya!"

"Semahat, nasıl düşünürsün benim Defne'ye kötülük yapabileceğimi? Sen yapma bari!"

"Balistik raporları Boyalı Höyük yakınında bulunan tabancanın sizinki olduğunu doğruladı Güneş Bey. Eğer masumsanız, bize yardımcı olun!"

"Nasıl olur vali bey, tabancam çantamda benim!" diyerek telaşla sırt çantasını açmaya çalışan Güneş Aytan'ın yanı başında beliren iki polis ellerini süratle bellerindeki tabancalara attılar. Neye uğradığını şaşıran Güneş Aytan, ellerini havaya kaldırıp, teslim işareti yapınca, vali de sol elini kaldırıp, polislere durmalarını işaret etti. O zaman polislerden biri Güneş Aytan'ın ayaklarının dibine bıraktığı sırt çantasını aldı, dikkatle ve usulca

açtı, içinden deri bir tabanca kılıfını çıkarttı. Diğer polis o sırada arkeoloğun ellerini önünden kelepçeledi. Birkaç saniye içinde gerçekleşen bu olay sırasında Semahat sessizce ağlamaya başlamıştı. Üzüldüğü anlaşılan vali, polisin dikkatle açtığı tabanca kılıfının içinden eski model, siyah, iri ve ağır bir telefon şarj aletinin çıkmasına şaşırmamış görünüyordu. Ancak ondan daha şaşkın görünen Güneş Aytan:

"Vali Bey, ben tabancamı yanımda sanıyordum, emin olun çalındığını bilmiyordum!" dedi. Bu olanlara rağmen yaşlı kadınla geyiğin mışıl mışıl uyumaya devam etmesine kimse dikkat etmedi.

"Semahat Hanım, peki sizin bana söyleyeceğiniz bir şey var mı?" diye üzüntüyle ağlayan kadının yanına yaklaştı vali.

"Beni de mi tutuklayacaksınız?" diye korkudan titremeye başladı Semahat.

"Yok, sakin olun, lütfen sakin olun!" diye onun bayılıp düşeceğinden korkan vali kadını omuzundan tuttu.

"Güneş Bey tutuklanmadı, gözaltına alındı. Umarım dediği gibi bir oyuna kurban gitmiştir ve yakında durum açıklığa kavuşur..."

"Kutadgu Bilig!" diye fısıldadı Semahat.

"Kutadgu Bilig mi?"

"Evet, vali bey! Defne kaybolduğunda bir ulak, bir mesajcı Kutadgu Bilig'den şifreler getiriyor ve biz de onları çözerek hakkında bilgi ediniyoruz..."

"Kutadgu Bilig şifresi nedir?" diye şaşkınlıkla sordu vali.

"Kutlu Bilgi kitabının Türkiye Türkçesine çevrilen eski beyitlerine denk gelen sayı ve harflerden oluşan bir düzenek..."

"Anlıyorum..." diye mırıldandı vali hiçbir şey anlamadan.

"Peki, bu şifreler... Kutadgu Bilig şifreleri... Geldi mi bunlar peki?"

"Evet vali bey, ama en sevdiğimin başı üzerine yemim ederim ki, benim bununla bir ilişkim yok, ben sadece şifreleri çözmeye yardım ediyorum, o kadar..."

"Tamam, sakin olun siz önce! Şimdi derin nefes alın. Evet böyle! Bakın Semahat Hanım, size bir şey olmayacak, ne soruşturma, ne de gözaltı! Tamam mı? Anlaştık mı? Şimdi söyleyin bana, bu Kutadgu Bilig şifreleri dediğiniz mesajlar, nelerdi onlar?"

"Hepsinde geyik ve Ay sembolü vardı vali bey! Altı bin altı yüz kırk beş beyit arasından sadece geyikli ve Ay'lı olanlar seçilmiş! Umay Nine'nin algılayışıyla geyik Defne'yi temsil ediyor, bütün şifreler Defne'nin bir yerde kapalı tutulması ve dolunaya dair şeyler..."

"Öyle mi?" diyerek Umay Bayülgen'in yanında dizleri üzerine çöküp, uyuklayan geyiğe kuşkuyla baktı vali.

"Siz de Umay Hanım gibi bütün bunlara inanıyor musunuz Semahat Hanım?"

"Bu bir suç mu?" diye yine endişeyle baktı kadın.

"Hayır, hayır! Elbette değil. Sakin olun lütfen. Ben hâlâ biri eczacılık bilimi tahsil etmiş, diğeri sahaf dükkânında kim bilir kaç üniversite bitirmiş, iki akıllı kadın nasıl olur da bu çağda bunlara inanır, diye..."

"Haddimi aşmak istemem vali bey, ama sizin bu sözlerinize benzer eleştirileri 1950'lerde 'Rüyalar, Masallar ve Mitler' üzerine çalışan Erich Fromm adlı antropolog ve psikanaliste yönelttiklerinde bence çok güzel bir yanıt vermiş."

"Neymiş o?"

"Erich Fromm, insanlık tarihinin ilk günden bugüne geliştirdiği tek evrensel ortak dilin, sembol dili olduğunu iddia etmiştir. Bu yüzden rüyaların ve sembollerin anlamını önemsemek, mistik veya duygusal bir yaklaşım değil, aksine anlambilime dâhildir denebilir."

"Anlıyorum..." diye sıkıldığını belli eden vali, saatine baktı.

"'Geçen gece rüyamda kelebek olduğumu gördüm. Ama şimdi, kelebek olduğunu düşünen bir insan mı, yoksa insan olduğunu düşünen bir kelebek mi olduğumu bilmiyorum' diyen Çinli bir şair, gerçeklik ve semboller konusundaki kaygılarınızı yok edebilir belki."*

Bu sözleri kafasında tarttığı yüzünden anlaşılan vali, Semahat'e biraz daha yaklaşıp, fısıldayarak sordu:

"Kelebeğin bundan haberi olmadığına göre, sembolü yaratan şairin kafası artık benimki kadar karışmış olmalı," dedi. Sonra 'devlet baba' sesiyle devam etti:

"Semahat Hanım, bu Kutadgu Bilig şifrelerinden ve sembollerden Kemal'in haberi var mı? Ya da Karaca'nın?"

"Kemal Ağbi'nin bunları duymuş olsa bile anladığını sanmıyorum ama bu kez ulak Karaca. Şifreler ona geliyor. Geçen sefer de Ümit Komserim'e geliyordu şifreler..."

"Komiser Ümit Kaman mı?"

"Onu tanıyor musunuz vali bey?" diye yüzü nihayet güldü Semahat'in.

"Hayır, ama dün valiliği aramış ve Defne Hanım'ı sormuş. Soyadı aynı olunca acaba akrabası mı diye araştırdım biraz."

"Şeyyy... Aslında değil ama Defne Kaman Kadıköy'de kayboldüğünda onu bulmak için canını dişine öyle taktı ki, biz onu artık akraba kabul ediyoruz vali bey... Yani biz derken, yanlış anlaşılmasın... Umay Nine ve Defne demek istedimdi... Hattâ gazetenin genel yayın müdürü Cemal Dokuzoğlu ve gazeteci Attila bile öyle sanıyorlar... Fakat yanlış bilgi vermek istemem... Ben aslen Komser Ümit'in arkadaşıyım... Komserim, yani

* Erich Fromm, *Rüyalar, Masallar, Mitler*, adlı kitabından. (Say Yayınları, çev.: Aydın Arıtan & Kaan H. Ökten).

Komser Ümit, dedektif romanları almaya gelirdi bana... Şey... N'olur kusuruma bakmayın vali bey! Saçmalıyorum galiba..." diye yeniden paniğe kapılan Semahat'in nefesi sıkıştı.

"Sakin olun, derin nefes alın. Tehdit altında değilsiniz, tamam mı? Hah şöyle... Evet. Tamaam! Peki, bu Komiser Ümit, şimdi Çorum'a gelse işimize yarar mı?"

"Yaramaz mı vali bey? Candır, Komser Ümit, can! Zaten Anadolu çocuğudur, buralara hemen hâkim olur, yine bulur Defne'yi geçen seferki gibi inşallah!" diye sevinçle açıkladı Semahat.

"Hımm..." diye başını sallayan vali cep telefonunu tuşlamaya başladı, sonra Semahat'e arkasını dönüp, sol eliyle ağzını kapatarak biriyle konuştu. Semahat, onun konuşmasında Ümit Kaman'ın adının geçtiği hissine kapıldı. Telefonu kapatan vali, dönüp onun gözlerinin içine bakarak sordu:

"Semahat Hanım, size son birkaç sorum var ve bunları da aynı samimiyetle cevaplamanız Defne Hanım ve Karaca için çok önemli. Şimdi lütfen odaklanın ve söyleyin: Kutadgu Bilig şifreleri Karaca'ya telefonla mı geliyordu? Eğer öyleyse, Karaca telefonunu hastanede bilerek mi bıraktı?"

"Şey... Sanırım öyle... Evet... Evet öyle! Bakın vali bey, emin olun benim bunlarla bir ilgim yok."

"Tamam Semahat Hanım, merak etmeyin, size inanıyorum! Ben burada vali kaldığım sürece sizin yanınızdayım, korkmayın. Sizi soruşturmadan uzak tutmaya çalışacağım. Şimdi sakin olun ve sakın Umay Hanım'ın başından ayrılmayın, ayrıca bol bol da dua edin. Bu gece hepimizin ihtiyacı olacak! Merak etmeyin, veterinerle polisler sizinle burada kalacaklar. Onlarda benim telefonum mevcut. Haydi, esen kalın!"

Vali, emniyet müdürünün zorla yanına taktığı korumasıyla otoparka doğru yürürken, elleri kelepçeli Güneş Aytan da polis aracına biniyordu.

Yorgun ve üzgün görünen vali içini çekerek ikinci şoförünün açtığı sağ arka kapıdan içeri girmek için tam eğilmişti ki, birden nefesli çalgıların en güçlülerinden biri olan boru sesini andıran canhıraş bir haykırış duyuldu. Geyiğin böğürtüsüyle yer gök inlerken, üstüne bir el silah sesi ve ardından Semahat'in çığlığı Yazılıkaya'da yankılandı. Hepsi öylece donup kaldı.

37. GEYİKLİ GECENİN ARKASI AĞAÇ*

Cuma Gecesi

Tek el silah sesi, Semahat'in çığlığı ve geyiğin iç yakan böğürtüsü, görmüş geçirmiş Yazılıkaya'yı ve ev sahibi tabiatı şaşırtmadı. Şaşıran insanlardı. İlk şoku atlatan polisler, hızla tabancalarını çıkartıp, otoparktan Yazılıkaya Açıkhava Antik Tapınağı'na doğru koştular. Orada, bedeni elektrik çarpmış gibi titrerken acıyla haykıran geyiğin, iri boynuzları ve sert toynaklarıyla toprağı öfkeyle eşelediğini gördüler.

Geyiğin yanına kurulmuş şezlongda Umay Bayülgen ellerini gökyüzüne kaldırıp dua ediyor, Semahat'se elleriyle ağzını

* Turgut Uyar, *Göğe Bakma Durağı*. "Geyikli Gece" (YKY, 2008).

kapatmış, sessizce ağlıyordu. O ikisinin hemen önünde, bir elinde tabancasıyla dikilen polis –o her neyse– yerdeki bir şeye odaklanmış, tiksinir gibi bakarak onu inceliyordu. Polislerin arkasından elleri kelepçeli halde Güneş Aytan ve nöbeti bittiği için Çorum merkeze gidecek kadın veteriner hekimle birlikte, az önce ayrıldığı alana geri dönen vali, kimsenin yaralanmadığını görünce derin bir nefes aldı. Polisler, önden giden komiserlerinin bir eliyle verdiği 'rahat' işaretinden sonra tabancalarını bellerine taktılar. Bu sırada, içinde yatıştırıcı ilaç bulunan iğneli tüfekle geyiğe doğru yavaşça yaklaşan veteriner, uygun bir mesafeden nişan alıp hayvanı vurdu. Canı yanan geyik yeniden böğürdü. Geyiğin insanın içini parçalayan haykırışı, şimdi alacakaranlığa bürünen Yazılıkaya'nın göklerine yükseldi, havada dolaştıktan sonra gidip aya çarptı ve oradan yere süzülüp kayalara bir bir yazıldı; kayalardaki yazı da önce söz, sonra harf olup, tek tek dağlara taşlara yayıldı. O sırada vali ve polisler yerde ortasından ikiye parçalanmış, irice boynu sarı renkli bir yılan ölüsü gördüler.

"Bu yılan geyiği soktu sayın valim, ben de çektim vurdum. Ama maalesef 'geyikli teyze' bana bu yüzden çok kızdı! Fakat ya onu da soksaydı sayın valim?"

"Ah, benim kendi toprağının yılanını tanımaz cahil evlâdım! Ah, kendi tabiatına sırtını dönen toprak insanı! Ah, bilgisizliğin meziyet olduğu Yeni Anadolu! Bu yılancık, Anadolu'da sıkça görülen küpeli yılandır ve zehirsizdir be polis oğlum! Ne diye canını aldın masum yavrucağın?"

"Yılanın zehirsiz olduğunu nereden bileyim ki? Veteriner miyim ben, teyze? Ben sadece siz bayanları korumak istedim, benim görevim bu! Hem eğer yılan zehirsizse bu geyik niye ölüyor şimdi?"

"Geyik ölmemeli! Hayır, geyik ölmemeli!" diye inledi, şimdi üzüntüden bin yaşında görünen yüzünü sanki düşmesin diye avuçları arasında sıkı sıkı tutan Umay Bayülgen.

Bu sırada burnundan soluyarak, dizlerini büküp, yere çöken geyiğe usulca yaklaşan veteriner, bayılmakta olan hayvanın boş bir çuval gibi yere düşmekte olan başını tutup, yaralanmasını önledi.

"Merak etmeyin siz! Geyik ajite olduğu için huysuzlanıyor. Aslında onlar zehirli yılanı içgüdüsel olarak tanırlar. Yani geyik zehirlenmediğini biliyor. Ben şimdi onun yarasını temizleyip, pansuman yapacağım, birkaç saate kendine gelir, iyileşir."

Semahat, veterinere yaklaşıp endişeyle sordu:

"Bu geyik bizim için çok önemli! Özellikle Umay Nine'nin morali ona bağlı. Geyik yaşayacak değil mi?"

"Moral mi dedin?" diye âniden çığlık attı Umay Bayülgen.

"Sen farkında değil misin kızım? Artık moral eşiğini atladık Semahat! Şimdi mesele: hayat veya memattır! Bu geyik, Defne'm bulunana dek hayatta kalacak, sonra da kendisine söz verdiğim gibi salimen tabiata dönecek! Aksi felaket olur! Felaket!"

Orada bulunanların çoğu yaşlı kadının zaten 'kaçık bir bunak' olduğunu düşündüğünden, bu sözleri üzerine gözlerini devirerek birbirlerine bakıp, derin derin içlerini çektiler.

"Memat diyorum, yani ölüm! Hepinizin unuttuğu şey o! Kendi hayatınızın hakikaten başka canların korunmasına bağlı olduğu gerçeğini unutuverdiniz, hem de birkaç asır içinde!" dedi. Sonra sağ kolunu kaldırıp işaret parmağıyla oradaki herkesin üzerine havada bir daire çizerek:

"Hepinizin hayatı ve mematı!" diye ekleyen yaşlı kadının bu hareketi ve sesi, bir tragedyanın son perdesinde sahneye çıkıp, bütün oyuncuların kaderini okuyan bir bilgenin tiradı gibi dokunaklı bir etki yarattı.

"Ben, 'moralin bozulmasın' derken, hani yılandı, geyikti, topraktı, mitolojik unsurları herkes bilmez diye öyle konuştumdu Umay Nine..." dedi Semahat yumuşak bir sesle.

"Niye bilmezmiş? Bunların hangisi nesiller boyu Topkapı Sarayı'nda büyümüş ki? Buradaki herkesin ninesi, büyük dedesi köylüydü. Hepimizin kökü mutlaka öyledir!"

'Hepimiz' kelimesi yürekten söylendiği zaman, dünyanın bütün dillerinde en güçlü söze dönüşür. *Aşağılanma ve dışlanma korkusuyla her an bütün devreleri yanmaya hazır bekleyen insan beynini, mucizevî dokunuşla iyileştiren sihirli sözcüklerden biridir: 'hepimiz'.*

"Yılan!" diye ekledi sonra: "Yılan da Toprak Ana'nın değerli bir evlâdıdır. Her yılanın bir görevi, yediğiniz her nimete bir yararı vardır. Yılanı düşman görmek, Toprak Ana'yı, dişi cinsiyeti, elmayı, geceyi ve Ay'ı tehlikeli olarak kafalara sokan zehirli zihniyettir. Nokta!"

"Siz bunları hiç dert etmeyin Umay Hanım, buyurun dinlenin! Veterinerimiz geyiği iyileştirecek, merak buyurmayın!" diye ortalığı yatıştıran vali, polislerin yanında özellikle yaşlı kadına saygıda kusur edilmemesi için en yüksek tonda 'devlet baba' sesiyle konuşuyordu.

"Semahat, Kemal'in gördüğü 'karakuru düş'te bir yılan vardı değil mi? Erlik Han'ın sarayına varıp, onun yılan asasını görmüş mü demiştin sen?" diye sordu Umay Nine.

"Evet, *Erlik Han*'ın elinde tuttuğu dev bir yılandan bahsetmişti Kemal Ağbi. Hayvanı öyle dehşetle tasvir etti ki, gözümle görmüş kadar oldum vallahi! Yılanın dili, tıpkı Erlik Han'ın sakalı gibi çift çatallı, gözleri yine yeraltı tanrısınınki gibi kan çanağı, kapkara bir yılanmış."

"Bak, gördün mü vali bey oğlum şimdi başımıza geleni? Toprak Ana'nın geyiğe bir yılan yollamasının manasını anlıyorsun değil mi?"

Hiçbir şey anlamadan ona bakan vali, bu anlatılanlardan Kemal'in de kaçakçılık işine dâhil olabileceği kuşkusuna kapılmaktan kendini alamadı. Sonra yanı başındaki Güneş Aytan'a dönüp, yardım isteyen bakışlarla sessizce sordu.

"Ben Türk mitolojisine hâkim değilim vali bey. Defne, Hitit mitolojisi hakkında benden bilgi alırken, arada kendisi de Türk mitolojisiyle karşılaştırmalar yapıyordu. Bu sırada aklımda kalan birkaç şey olmuştu. Kadim Türk geleneklerine göre, yeraltı tanrısı *Erlik Han*, ki bu Sümerler'in Ab-Zu ya da Absu ile Hititlerin Nergal tanrısına denk düşüyormuş. Hattâ tam burada, Yazılıkaya'da bir adı da Kılıç Tanrısı olan Nergal'in dikey bir kılıç gibi duran bir kartuş kabartma tasviri mevcuttur. Başında Hitit tanrılarına özgü boynuzlu, sivri külah takmıştır. İsterseniz hemen göstereyim. Evet, tabii şimdi zamanı değil... Evet, ne diyordum? Anladığım kadarıyla, *Erlik Han*'ın ölümü ve karanlığı temsil ettiği düşünülse de aslında yerin, yani toprağın ve tarımın koruyucusu hayvanların da sahibiymiş. Yılan, bu bakımdan önemli sanıyorum..." diye kederli bir sesle açıkladı.

"Türk kozmolojisinde yer unsurunun ve kuzeyin sembolü kara renk ve yılandır. Ayrıca yedişer yıldızdan oluşan dört yıldız grubundan birini de yılan temsil eder. Bir de on iki hayvanlı Türk takviminin yıl simgelerinden biridir yılan," diye araya giren Semahat'in anlattıkları özellikle polislerin ilgisini çekmiş, onun etrafına toplanmışlardı.

"Biliyorsunuz, bütün inançlarda toprak, insanlardan günahlarına karşı kurban ister. İşte Umay Nine geyiğin kurban olmasını önleyebilmek için yanından ayrılmıyor, onun başına bir şey gelmesinden korkuyordu. Çünkü kadim Kamanlık geleneğine dayanarak, geyiğin don değiştirmiş, yani başkalaşım geçirmiş bir kişi olduğuna inamıyor... Ancak aynı inanışa göre, geyiği sokan

yılanın zehirsiz olması, Toprak'ın aslında başka bir kurban aldığını işaret ediyor olmalı!"

Bu sözler üzerine polislerin çoğu alaycı gülüşlerini saklamazken, bazılarının kafası karışmış görünüyordu. Bu sırada valiyi arayan emniyet müdürü, ivedilikle sorguya almak istediği Güneş Aytan'ın neden hâlâ merkeze ulaşmadığını merak ediyor, onun kaçma teşebbüsünde bulunmasından kaygılanıyordu. Konuştukları duyulmasın diye, onlardan otuz-kırk metre kadar uzaklaşan vali, arkasını dönüp, bir eliyle de ağzını kapatarak fısıldadı:

"Hiç merak etme müdür bey! Küçük bir mesele vardı, onu hallettik, şimdi geliyoruz. Sen Hakkı'yla konuştun mu peki? Öğrendi mi Yaşar'ı? Vah vah vah! Kemal de yanında mı? Yok mu? O nerede acaba? Aman müdür bey, o ikisine göz kulak olsunlar! Teskin edici versinler, bir hemşire falan bulunsun yanlarında..."

"Kim? Hangisi? Hangisini aldı Toprak?" diye çığlık attı Umay Bayülgen. Onun bu sözü üstüne hepsi dönüp en az otuz metre uzakta, sırtı kendilerine dönük, telefonla konuşan valiye baktı. Vali suçüstü yakalanmış gibi telaşlandı, şaşkınlıkla telefonu kapattı. Semahat, hemen Umay Nine'ye arkasından yaklaşıp, düşerse sırtından kucaklamaya hazır bir pozisyon aldı.

"Hakkı'nın yeğeni Yaşar, maalesef bu akşam öldürülmüş. Çocuğun naaşının yanında sizin silahınız bulunmuş Güneş Bey!" diye artık açıkladı vali.

"B 30-2371" diye inledi Umay Bayülgen ve devam etti:

"Her yaşayan er geç ölüp toprağa düşecektir; / Kişi iyi nam ile ölürse adı *yaşar*."

Onun üzüntüden bayılacağını sanırken, şiir okumasına anlam veremeyen vali yine Semahat'ten yardım istedi.

"Kutadgu Bilig'den vali bey. Bu şifre geldiğinde, emin olun burada Yaşar adında biri olduğunu bilmiyorduk!"

"Ah zavallı çocuk," diyerek acı bir şey yutar gibi yutkunan Güneş Aytan taş duvarın üzerine çöktü.

"Ben Yaşar'ı tanırdım. Bizim kazılara gelir, sık sık takılırdı oralara. Kazı grubuyla sohbet etmeyi severdi. Herkese inanan, biraz saf bir gençti... Hattâ onu alaya almalarına gönlüm razı gelmez, yanımda kalsın diye bazen haftalık gel-git işi uydururdum ona..."

Onun 'getir-götür işi' yerine 'gel-git işi' dediğini fark eden vali, buna hiç takılmadan gözlerini arkeoloğa dikmiş bakıyordu.

"Nasıl düşünürsünüz, benim bir çocuğu öldürebileceğimi vali bey? Hem böyle bir cinayet için ne motivasyonum olabilir ki? Ben de bir babayım ve bütün hayatımda sadece birkaç geyik avlamış, iki tane kurt vurmak zorunda kalmış biriyim!"

Onun gözlerinden keder akarken, üzüntüden ağlamamak için çenesini sıkarak kendini zor tutar bir halde olduğunu görse de, Kemal'den bile şüphelenmeye başlayan vali artık kime inanacağını bilmiyordu. Öte yandan Yaşar'ın ne amaçla kazı gruplarına takıldığı, zaman zaman kazı işlerinden para kazandığı bilgisine sahip olmayışına da bozuldu. Acaba Hakkı'nın bundan haberi var mıydı? Demek ki, emniyet müdürünün haklı olması, yani Güneş Aytan'ın henüz bilmedikleri işlere karışmış olma ihtimali mevcuttu. Fakat şimdi onun için en büyük muamma, yaşlı kadının otuz-kırk metre mesafeden fısıldayarak yaptığı konuşmayı nasıl işitebildiğiydi. Derin derin içini çekti. Midesi ağrımaya başlamış, ülseri azmıştı.

Bu haberle birlikte herkesin içine derin sıkıntı çöktü ve bir daha güneş doğmayacakmış gibi kasvetli bir hava yayıldı aralarına. Ölüm haberi, özellikle genç bir insanın ölüm haberi kalp kırar, umut kırar, heves kırar. Böyle zamanlarda kimse ne söylenmesi gerektiğini pek bilmez ve ilk konuşan olmak istemez. Ölüm haberiyle ekşimiş acı sessizlik, dakikalarla sayılsa bile insanlar

onu saatlerle hisseder. Ama Cuma akşamı Yazılıkaya'da sessizlik uzamadan, aralarındaki en sessiz kişinin çıtır çıtır çocuksu sesiyle bir şiir okumaya başladığı duyuldu:

"Geyikli gecenin arkası ağaç / Ayağının suya değdiği yerde bir gökyüzü / Çatal boynuzlarında soğuk ayışığı."

Bir zamanlar kendi sırtını sıvazlayarak onu rahatlatan Umay Nine'nin sırtını, şimdi elleriyle küçük daireler çizerek ovmaya başlayan Semahat şiire devam etti:

"Geyiğin gözleri pırıl pırıl gecede / İmdat ateşleri gibi ürkek telaşlı / Sultan hançerleri gibi ayışığında / Bir yanında üst üste kayalar / Öbür yanında ben."*

Şiir, insanın en büyük icadıdır. Şiir mucizedir, şiir dertlere deva ve ruhlara şifadır. Şiir yatıştırıcı hapların anasıdır. Zaten bu yüzden bütün Kamlar ozandır, bütün ozanlar doğuştan sihirbazdır.

Birkaç dakika sonra Çorum İl Emniyet Müdürlüğü'ne gidenlerin ardından Yazılıkaya'da kalanlar, simsiyah göğün yüzlerce parlak yıldızla çatlayıp, belki de 'Yelbeğen'in yemeye başladığı dolunayla taçlandığı muhteşem bir geceyle baş başa kalmışlardı.

Umay Nine ile geyik farklı sebeplerden baygın düşmüş, uyuyor, nöbet tutan birkaç polis, veteriner ve Semahat, Türk mitolojisi hakkında konuşuyorlardı. Geçmişiyle ilgili soru sorulacak diye polislerden özellikle çekinen Semahat, şimdi onlarla sigara paketini paylaşıyor ve onların içtenlikli dileklerini kıramadığı için, bildiği başka Turgut Uyar şiirlerini okuyordu. Şiir okurken, içinden bir ses Güneş Aytan'ın bir geyik avcısı olduğunu Defne'nin bilip bilmediği sorusuyla onu kemiriyordu.

Bu sırada Yazılıkaya ören yeri otoparkına bir arabanın yaklaştığını gören polislerden ikisi ellerini tabancalarına götürüp,

* a.g.e.

oraya doğru yöneldiler. Kiralık bir yerli montaj araba otoparkta durdu, farlarını kapatmadan kapıları açıldı ve içinden birinin saçları bembeyaz, öbürünün simsiyah iki genç adam indi. Semahat, esmer adamı görünce sevinçten bayılacaktı.

"Aaa! Komserim gelmiş! Komser Ümit kardeşim gelmiş! Allah'a bin şükür, artık Defne'yi bulmamız yakın demektir!" diye otoparka koşup onu kucakladı.

38. ARKEOLOGLARLA POLİSLER ASLINDA AYNI ŞEYİ ARAR

Cuma Gecesi

"Silahın Yaşar'ın kurşunlanarak öldürülmüş cesedinin yakınında bulunuyor ve sen hâlâ onu sırt çantanda sanıyorsun. Daha da vahim olanı, bizim bu masala inanmamızı bekliyorsun arkeolog!"

"Çünkü gerçek bu, müdür bey. Ben her gün silahını çıkartıp, bakım yapan bir fanatik değilim! Bu sadece geceleri de açık arazide çalışan temkinli birinin tedbiri. Silahımın taşıma ruhsatı olduğunu da biliyorsunuz. Ayrıca Çorum'a geldiğimden beri hiç kullanmadım da..."

Emniyet müdürü, özel olarak kendisinin sorguladığı Güneş Aytan'la küçük bir sorgu odasında bir masanın başında karşılıklı oturuyordu. Onun kelepçelerini çıkarttırmış, masaya bir bardak su getirtmişti.

"Hiç boşuna uğraşma arkeolog bey! Yaşar'ı öldüren kurşunların senin tabancandan çıktığına dair rapor da az sonra balistikten gelecek! Adlî tıp da maktulün ölüm saatini belirlemek üzere. Acaba o zaman hangi tedbir seni kurtaracak, merak ediyorum? Savcılık, hakkındaki gözaltı kararını çıkarttı. Sen en iyisi artık olup biteni anlat da, bari gazeteci kadını salimen kurtaralım!"

"Bakın, benim Yaşar'ın ölümüyle hiçbir alâkam veya menfaatim yok! Evet, tutanamamış, belki zekâ engelli bir gençti, ama ölmesine çok üzüldüm. Hem zaten ben bütün gün Yazılıkaya'da Umay Hanım'ın yanındaydım. Tepeme diktiğiniz polis de oradaydı, kendisi şahittir."

"Dur, öyle acele etme! Yaşar'ın vücut ısısından ölüm saati hesaplanınca ya o saatte Yazılıkaya'da olmadığın ortaya çıkarsa, o zaman ne yapacaksın? Artık kendine başka şahit aramaya başlasan iyi olur, ha?"

"Hakikaten vakit kaybediyoruz, benimle uğraşmayı bırakın da Defne'yi bulmaya odaklanalım müdür bey."

"Ah, bak bu benim aklıma niye gelmedi acaba? Tabii, sen bu işleri iyi bilirsin, ne de olsa benzer mesleklerimiz var seninle. Sen eskiden, çoook eskiden ölmüş insanların izini sürer, ölüm sebeplerini ararsın. Biz emniyetçiyiz, şimdiki zamanda iz sürer, cinayet tazeyken katilleri takip ederiz! Ama aramızdaki asıl büyük fark ne biliyor musun?"

Onun kendisiyle dalga geçtiğini, farkında olduğu halde, içinde bulunduğu durumdan ötürü söylediklerine katlanan Güneş Aytan içini çekerek yanıtını bekledi.

"Söyleyeyim de, aklında bulunsun! Senin katiller yüzlerce yıl önce rahmetli olmuş, bizimkilerin çoğuysa henüz canlıdır ve bazen de böyle tam karşımızda otururlar. Sen, bulduğun katilleri ancak tarih kitabında rapor edersin, bizse onları yakalar ve cezasını veririz. İşte bir emniyetçiyle bir arkeolog bu kadar birbirine benzer, bunu asla unutma!" diye kendi sözlerini çok beğendiğini gizlemeden zevkle konuştu. Aslında benzer bir diyaloğu damadının izlediği bir yabancı polisiye dizide duymuştu.

"Yanılıyorsunuz müdür bey. Demokrasilerde zanlı ve suçlu farklıdır ve her zanlı suçu ispatlanana kadar masumdur. Ayrıca polis ceza verir diyorsunuz. Yanlış! Ceza polisiye değil, tamamen bir hukuk meselesidir. Polis, zanlıyı yakalar ama ceza veremez," dedi Güneş Aytan son derece sakin bir sesle.

Onun korkup, bildiklerini anlatmaya başlayacağını beklerken, böyle 'küstahça' ders vermesine öfkelenen emniyet müdürü, âniden masaya öyle sert bir yumruk attı ki, Güneş Aytan birazdan bu odada dayak yiyeceğini düşünmeye başladı.

"Burası Amerika değil arkeolog bey! Hele bir Hollywood filmi hiç değil! Senin o havalı Amerikan üniversitende de değiliz, anladın mı? Unut sen bu dizilerden öğrendiğin konuşmaları! Ve sakın, ama sakın bana işimi öğretme!"

"Asıl sizin bu konuşmanız klişe! Ben size evrensel insan haklarından bahsediyorum, siz demokrasinin sadece Batı'ya ait bir hak olduğunu söylüyorsunuz. Sizin çocuklarınız Türkiye'de yaşıyor diye demokrasiyi hak etmiyor mu?"

"Bana bak arkeolog! Bırak bu demokrasi derslerini de canımı sıkma benim! Televizyonda açık oturumda değilsin, burada baş başayız seninle! Bak, vallahi bak Amerikan vatandaşı, çifte vatandaş falan demem, ona göre ha!"

"Müdür Bey, ben insan hakkı diyorum, siz bana hâlâ Türk-yabancı ayrımı yapıyorsunuz!"

"Oyna, oyna! Aslında son kartlarını oynuyorsun nasılsa... İnterpol uzun zamandır Çorum merkezli büyük bir organize kaçakçılık dosyası üzerinde çalışıyor. Eğer yerel uzmanlar işin içinde olmasa, bu iş buradaki iki-üç çapulcunun yapacağı boyutta değil! Büyük, çok büyük bir iş bu, korkunç paralar dönüyor! Birazdan isimler elimizde olacak, o zaman artık hangi ülkenin demokrasisine sığınacaksın bilemiyorum?"

"Türkiye'de insanların hâlâ bir avukat edinme hakkı yok mu? Madem beni dinlemiyorsunuz, belki bir avukatım olursa onu dinlersiniz?"

"Yahu sen koskoca profesör olmuşsun, ama adam olamamışsın be arkeolog!" diye onun yüzüne tükürecekmiş gibi bakan emniyet müdürü, sorgu taktiğini değiştirirken, masaya attığı yumruk yüzünden hâlâ acıyan elini ovuşturuyordu. Bir yandan da, üstün hizmetleri nedeniyle yakın bir gelecekte, Allah'ın da izniyle, vali olunca, bu pis işlerle kendisinin uğraşmayacağını hayal ediyordu.

"Ulan, bu kadın belli ki sana güvenmiş, seni adam sanmış, evine gelmiş, seninle beraber olmuş, değil mi? Sonra âniden bu küçük şehirde arkasında tek iz bırakmadan kaybolmuş! Tek bir iz! Yahu hiç mi şerefin yok senin be? Kadının başına ne geldi diye üzüleceğine, sen kendine avukat tutmak derdindesin hâlâ! Ulan, eğitiminiz arttıkça erkekliğiniz mi azalıyor sizin be!"

"Defne'nin kaybolmasına üzülmediğimi nereden biliyorsunuz? Sizin anlayışınıza göre erkeklik masaya yumruk atmak, küfür ederek bağırmakla ölçülüyor olabilir! Herkes sizin istediğiniz gibi olacak diye bir kanun yok henüz. Elbette ben de onu çok merak ediyorum!"

"Öyle mi? Tabii ya, bak ben senin onu içinden nasıl merak ettiğini de düşünemedim. Haklısın be! Kadının başına ne geldiğini o kadar çok merak ediyorsun ki, o çatlak ninesiyle birbirinize saatlerce geyik masalları anlatıp, Yazılıkaya'da piknik yapıyorsun

değil mi? İstersen artık bu masalları bırakıp, meseleye erkek erkeğe bakalım ha? Çünkü sen aslında Defne Kaman'ın nerede olduğunu öyle iyi biliyorsun ki, merak edip, üzülmene hiç sebep kalmıyor. Hattâ onun yerini elinle koymuş kadar iyi biliyorsun, ha?"

"İyi de bunu yapmam için tek bir neden gösterin bana?"

"Ben niye göstereyim be adam! Sen anlatacaksın onları... Veya hiç zahmet etme sen! Yok yok, hiç yorulma, tadını çıkartarak efsanelerini, masallarını anlatmaya devam et sen! Nasılsa şu anda müze müdürü yan odadaki sorguda bülbül gibi ötüyor. Az sonra ikinizin nasıl bir ortak soygun planımız olduğunu bütün Çorum öğrenecek. Hani o haftasonu pikniklerinizde buluşup planladığınız, sonra hangi tarihî eser kaçakçılığına bulaştığınız, hangi millî serveti kaçırmaya iştahlandığınız falan..."

"Onur Bey mi? Onu da mı gözaltına aldınız?"

"Yok, misafirliğe geldi! Boşuna debelenme arkeolog! Ne yaparsan yap, biz arı kovanına çomak soktuğu için gazeteci Defne Kaman'ı senin öldürdüğünü biliyoruz artık!"

"Defne ölmüş mü?" diye dehşet içinde ayağa fırladı Güneş Aytan. Yüzü bembeyaz, güneş yanığı teninde sararmış bütün tüyleri diken diken olmuştu. Meslek hayatında, Oskarlı oyunculara taş çıkartacak kadar başarılı şekilde 'masum rolü' oynayan nice caniyle karşılaşmış olan Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu, şimdi aralarında yirmi santim kalan adamın gözlerinin dibine tükürür gibi baktı.

"Avukatın seni kurtarsa bile, seni sevip, güvenmiş o kadını artık kimse kurtaramaz arkeolog!" dedi ve kapıyı sertçe vurarak sorgu odasından çıktı. Bu sırada sandalyeye çöken Güneş Aytan, dirseklerini masaya dayamış, ellerinin arasına aldığı başını sımsıkı kavrayarak hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı.

39. ATEŞ DÜŞTÜĞÜ YERİ YAKAR!

Cuma Gecesi

"Ne istediler yetim bir çocuktan sayın valim? Nasıl kıydılar gencecik bir cana? Dini, imanı; cehennem korkusu da mı yok bunlarda? Ah vali bey, ah ben sahip çıkamadım bacımın yadigârına ah!" diye ağlayan makam şoförü Hakkı'yı kucaklayan valinin gözleri kan çanağına dönmüştü. Emniyet müdürünün makam odasında, Hakkı'yı yatıştırmaya çalışan valinin midesi ağrıyor, hep cebinde taşıdığı kendi ülser ilacını bir türlü bulamıyordu ama kapıdaki polise daha önce tembihlediği gibi, Hakkı'ya bir yatıştırıcı hap getirmesi için kaşlarıyla işaret veriyordu.

"Ah, ben öbür dünyada nasıl hesap vereceğim bacıma? Sezaryen olmasına engel oldum, hastane istemedim evde doğurt-

tum, bacım öldü! Çocuğa bakarım diye yanıma aldım, çocuk öldü! Ah, ben nereye gideyim, kafamı nerelere vurayım? Ah, içim yanıyor vali bey, içiiim!"

"Başımız sağ olsun Hakkı. Allah rahmet eylesin. Yaşar bizim de evlâdımızdı, bizim de içimiz acıyor... Hiç merak etme sen, bulacağız o câniyi! Muhakkak cezasını çekecek!"

"Çekse ne olacak ki? Assalar o şerefsizi, assalar bile bana yeğenimi geri getirecek mi? Gittiii, gittii gencecik Yaşar! Ah ne saf, temiz bir çocuktu Yaşar! Ah bacımın emaneti, gittiii... Uçtu gitti yetim çocuk anasının yanına..."

Bu sırada kapı açıldı, yüzünden yerlere kadar keder akan Akın Kaman başıyla valiyi selâmladıktan sonra ona yapışmış gibi sarılıp, söylenerek ağlayan Hakkı'yı kollarından tutup yavaşça validen ayırdı ve kendisi sarıldı. Hakkı, şimdi aynı sözleri sayıklar gibi yineleyerek Akın Kaman'a sarılıp ağlamaya devam etti.

Hakkı'nın acısıyla perişan olmuş vali, derin derin içini çekerek ceplerinde yeniden ülser ilacını ararken, Yazılıkaya'dan telefon eden polisler Semahat'in valiyle konuşmak istediğini haber verdiler. Semahat sevinçli bir haber vermek için aramıştı. Gazeteci Attila Gültekin, daha önce kaybolduğunda Defne'yi birlikte arayıp bulduğu Komiser Ümit Kaman'ı Çorum'a davet etmiş, şimdi her ikisi de Yazılıkaya'ya gelmişlerdi. Bu gelişmeden saatler önce haberdar olan vali Semahat'e bunu söylemedi. Çünkü artık Defne Kaman'la ilgili 'en kötü haber' olasılığını da göz önüne almış ve böyle bir durumda Umay Bayülgen'i teskin edecek kişinin ne İstanbul'da hâlâ kılını kıpırdatmayan kızı, ne de büyük torunu olduğunu kavramıştı. Defne'nin ne annesi, ne de ablası bu vakte kadar henüz arayıp sormuştu. Eğer valinin telaffuz bile etmek istemediği o 'felâket' gerçekleşirse, yaşlı kadını Semahat'ten başka teskin edecek kimse yoktu ve bu da yetersiz kalıp yeni bir felâkete yol açabilir, böylece yaşlı kadını da kaybedebilirlerdi. Bu ayrın-

tıları düşünerek, hem Umay Bayülgen'in hem de Semahat'in övgüyle andığı, üstelik artık 'aileden sayılan' Komiser Ümit'in Çorum'daki iki kadına psikolojik destek vereceğini hesaplayarak, onu Kadıköy Emniyet Müdürlüğü'nden aratan bizzat valiydi. Genç komiserin evlilik izninde olduğunu, ancak âcil durum çağrısıyla arama yapılınca otobüsle Çorum yolunda olduğunu birkaç saat önce öğrenmişti. Tahmin ettiği gibi, Komiser Ümit'in gelişiyle Semahat'in sesi çok daha erinçli geliyordu. Vali, Ümit'in sırf aileler arasındaki Alevî-Sünni çekişmesi yüzünden yıllarca ayrı kaldığı, kendi deyişiyle 'memleketin en güzel esmeri' Tasvir'iyle daha üç hafta önce kıyılan nikâhında Umay Bayülgen'in şahitlerden biri olduğunu ve genç adamın ancak bu hafta birkaç günlük evlilik izni aldığını daha sonra öğrenecekti. Şimdi hem yeniden azan ülseriyle, hem de içini daraltan bu karmaşayı bir ucundan çözmeye odaklanmalıydı!

"Bu pezevenk işin içinde, ama katil o değil!" diye burnundan soluyarak makam odasına giren emniyet müdürü, kapının hemen yanında il kütüphane müdürü ve ona sarılıp ağlayan valilik makam şoförüyle karşılaşmayı hiç beklemiyordu. Önce ne yapacağını bilemeden baktı, sonra içini çekti, şu anda onlarla uğraşacak hiç hâli yoktu, canı sıkılarak başını iki yana salladı. Aslında Güneş Aytan'a öfkeliydi ve önüne çıkana kükremeye çok hazırdı. Hemen o ikisini de dışarı atacaktı ama telefonda Semahat'le konuşan valiyi görünce vazgeçti.

Son günlerde hem kızının erken doğumuyla gelişen sıkıntı, hem de kayıp gazeteci kadının etrafında büyüyen olayların yarattığı baskıyla sinirleri iyice gerilen emniyet müdürü, kendini artık patlamak üzere olan bir bomba gibi hissetti. Eğer önüne gelen herkese değer verip, adam yerine koyan, sonra tepesine çıkartan bir vali yerine, sağlam, geçtiği yeri titreten, beden diliyle halkı hizaya getiren bir mülkî âmiri olsaydı, üzerindeki yük azalacaktı.

Ama nerdee? Vali zayıftı, zayıf! Çünkü kendi halkını tanımıyor, bunlara Avrupalı gibi davranıyordu. Hâlbuki Türk insanına sınır çizmezsen hemen cıvır –affedersin tepene sıçar–, asla haddini bilmez ve o zaman da düzen bozulur! Onun için bizim insanın önce bir yanağını okşayacak, o daha sevinmeye fırsat bulamadan, öbür yanağına bir 'Osmanlı Tokatı' nakşedeceksin ki itaati unutmasın! Bak, Osmanlı hukukunda halk 'reaya' sayılırmış. Ne demek? Vergi veren halk mı? Sen öyle san! 'Reaya'nın Arapça aslı, asıl manası nedir, araştır, bak ne bulacaksın? Gözün yiyorsa araştır haydi!"

Valinin telefon konuşması bitene kadar makam koltuğunda oturup bekleyen emniyet müdürü, bulduğu ilk fırsatta, "Katil o değil!" diyerek, başıyla biraz önce Güneş Aytan'ı sorguladığı sorgu odasını işaret etti. Sonra kalkıp valinin oturduğu koltuğa yaklaştı ve kulağına doğru eğilerek fısıldadı:

"Öbür odada da müze müdürünü çapraza aldık! Kamera kayıtlarında Onur Akhan'ın alenen müzeden hırsızlık yaptığına dair, daha önce görmediğimiz bir kayıt bulduk. Görüntüler açık, inkârı mümkün değil. Meğer bizim aydın ve nazik müze müdürümüz malı götürmüş sayın valim! Şimdi bizimkiler onu bülbül gibi öttürür, katilin adını şakıtırlar. Biz bu gece baskına gider, işi bitiririz evvel Allah!"

"Kimin katili?" diye endişeyle sordu Akın Kaman. Teselli etmeye çalıştığı Hakkı'yı geniş makam odasının ucunda, kapının kenarında bırakıp valiyle emniyet müdürünün yanında bitivermişti.

"Defne, Defne'm yaşıyor değil mi müdürüm? Vali Bey? Sakın bana onun katili hakkında konuştuğunuzu söylemeyin! Bana kıymayın!"

"Merak etme Akın Bey, biz enformasyon alınca seni bilgilendiririz. Haydi, sen şimdi çık, dışarıda bekle de biz görevimizi yapalım, haydi..." deyip 'ya sabır!' çekerek söylendi emniyet müdürü.

"Hakkı'ya yaptığınız gibi, beni de emniyete çağırıp, 'kızınız öldü' diyerek mi bilgilendireceksiniz? Yok, olmaz, bunu kabul etmem müdür bey! Ben kızımla ilgili gerçek neyse onu şimdi, hemen öğrenmek hakkına sahibim! Gerçek nedir? Defne öldürüldü mü? Vali Bey? Benden saklamayın Allah, Muhammed, Ali aşkına!"

"Dur Akın Bey, yapma gözünü seveyim, sakin ol... Henüz böyle bir bilgiye ulaşmadık!" diye onu yatıştırmayı denedi vali.

"Ne demek, 'henüz böyle bir bilgiye ulaşmadık'? 'Böyle bir bilgi' dediğiniz, hayat-memat meselesi vali bey! Benim çocuğumun hayatı bu! Kızım nerede? Defne öldü ve siz bunu benden saklıyor musunuz yani?"

Bu sırada odanın kapısı yeniden açıldı, arkasından ona engel olmak için koşan bir polisle beraber, panik atak krizlerinden birine tutulmuş olduğu anlaşılan Kemal eli ayağı titreyerek, telâşla içeri girdi.

"Karaca ölmüş, ölüsü biraz önce Boyalı Höyük'te bulunmuş, ama siz bana haber vermemişsiniz sayın valim? Ben sizi babam gibi sever, sayarım ama siz benden evlâdımın ölüm haberini saklıyorsunuz, öyle mi?"

"Yok öyle bir şey Kemalciğim, panik yapma yine!"

"Duyunca ben de inanmadım! Sizi bulmaya hastaneye gittim, orada bile 'genç bir çocuk öldürülmüş' diye konuşuyorlardı. Beni görünce dönüp acıyarak baktılar... Sonra burada olduğunuzu öğrenince koşarak geldim! Nasıl ölür benim oğlum? Kim, ne ister on yedi yaşındaki bir çocuktan?"

Vali ve emniyet müdürü derin bir nefes alarak birbirlerine baktılar.

"Gerçeği söyleyin sayın müdürüm? Siz sayın valim? Karaca'ma ne oldu?"

"Dur Kemalciğim yahu! Dur bir sakin ol önce! Otur, bir su iç bakayım..."

"Nasıl sakin olabilirim sayın valim? Evet, ben korkak ve bencil herifin tekiyim! Evet, oğluma babalık edeceğime, o çocuk bana babalık etti! Evet, elimi attığım her şeyi bombok ettim, ona lâyık bir baba olamadım! Ama yine de o benim oğlum vali bey! Karaca benim hayattaki tek ailem ve ben oğlumu istiyorum!" diye bağırmaya başladı.

Artık kendini daha fazla tutamayan emniyet müdürü, o sırada koltuğundan fırlayıp üç adamın üzerine yürüdü:

"Yahu ne bu cüret! Nedir bu hâliniz be! Yolgeçen hanı mı burası? Koskoca emniyet müdürünün makamında, üstelik yanında sayın valimiz varken nasıl böyle saygısız konuşursunuz siz? Neyinize güveniyorsunuz ha? Tamam, anladık evlât acısı çekiyorsunuz ama haddinizi de bileceksiniz! Devlet âdâbı, düzeni diye bir şey var bu memlekette! Ne bu sefillik be! Şimdi karı gibi zırlayacağınıza, çocuklarınıza sahip çıksaydınız önce!"

Vali, bu rezalete en uygun şekilde nasıl müdahale etmesi gerektiğini düşünürken, Kemal kendisinin bile hayal edemeyeceği bir atak yaptı ve işaret parmağını emniyet müdürünün burnuna doğru sallayarak ona kafa tuttu:

"Bak müdür bey, sen bilmezsin, bizim Çorum'un meşhur bir mânisi vardır. Der ki; 'Karnefil iki çatal / Bir ucu suya batar / Yâre beddua etsem / Sonunda bana batar!'"

Emniyet müdürü o pısırık, ezik rehber Kemal Yörüklü'nün ne cesaretle böyle konuştuğunun şokunu henüz üzerinden atamamıştı ki, Kemal içinden bir türlü atamadığı despot babasının ürkünç sesiyle bağırmaya başladı:

"Yani almayacaksın mazlumun âhını müdür bey! Sen her fırsatta benim oğlumu kınıyorsun, devamlı hakkım yiyorsun, senin terbiye anlayışına uymuyor diye gencecik çocuğu herkesin ortasında yeriyorsun! Anlamıyorsun! Hiç anlamıyorsun! Bütün gençlik senin istediğin gibi olmak zorunda değil! Bu memlekette

artık herkes kendine doğru geldiği gibi yaşayacak! Ama bak, ilâhi adalet diye bir şey var! İşte senin de kızın ölüyormuş hastanede. Allah kurtarsın, ben kimsenin günahı evlâdından çıksın istemem ama bil ki başkasının evlâdına zehir saçarsan, sana hayrı olmaz! Yaa, müdür bey: işte böyle! Bak: ateş düştüğü yeri yakıyor, değil mi?"

40. KAYGUSUZ ABDAL NİDELİM, AHD İLE VEFA GÜDELİM*

Cuma Gecesi

"Var ya Ümit Komserim, eğer birkaç yıl önce biri bana, Hitit başkentinde gazeteci Defne Kaman'ın anneannesi, bir yabanî geyik ve seninle bir gece geçireceğimi söylesseydi, gülmekten yere düşerdim vallahi!"

"İnşallah o da olur Semahat Abla! Allah insanı sadece gülmekten yere düşürsün! Defnecan'ı salimen bulalım da, güleriz...

"Doğru söylüyorsun komserim..."

"Peki, Umay Nine, o nasıl?"

---

* Kaygusuz Abdal (Alaaddin Gaybi) "Bir Kaz Aldım" şiirinden.

"Nasıl olsun ki? Baksana işte öyle uyuyor şuracıkta. Aslında onun derdi uyku falan değil, 'rüyaya yatıyor' ama Defne kendisine küskün olduğu için bir türlü 'mânâ rüyası' göremiyor!"

"Olur mu canım? Mümkün mü Umay Nine'ye küsmek? Hele ki Defnecan ninesine küsecek!"

"İşte o yüzden diyorum ya, son derece hassas ve aile içi bir durum söz konusu diye! Hiç kimseye anlatmıyor ne olduğunu... Ama dur ya! Sen Defne'nin kuzeni değil misin, belki sana söyler aile sırrını?"

"Sen de benimle kafa buluyorsun Semahat Abla ya!"

"Yok komserim, valla ciddiyim," diye bu kez fısıldadı Semahat. "Hani bu soyadı benzerliği Kadıköy'de işe yaramıştı ya, o bakımdan söyledimdi."

"Ben onların artık birbirlerine küsme barajını geçtiklerini düşünüyorum," diye ancak insanın âşıkken gözlerine inen o ışıklı perdenin arkasından gülümsedi Komiser Ümit.

"Yani diyorum ki, şu hayatta birbirine artık asla küsemeyecek insanlar vardır. Meselâ senle ben, Tasvir'mle ben ve Defnecan'la Umay Nine."

"Ah keşke haklı olsaydın komserim! Ama bana sorarsan, insan en çok en yakınına kırılıyor, çünkü en çok ona güveniyor..." dedi. Der demez de Ümit Kaman'ın yıllardır hasretini çektiği sevgilisi Tasvir'e daha yeni kavuşup, henüz geçen hafta evlenmiş olduğunu anımsadı ve dilini ısırdı.

"Senin Pir Sultan diyor ya, 'ille dostun attığı gül yaralar beni" diye, o bakımdan..." diye yumuşattı sözlerini.

"Bozma moralimi Semahat Abla ama! Şu yalan dünyada güvendiğimiz birileri de olsun gözünü seveyim... Hem öyle bana

* Kaygusuz Abdal (Alaaddin Gaybi) 'Bir Kaz Aldım' şiiri.

dünyanın en saf adamıymışım gibi de bakma! Sanki sen çok farklısın da..."

"Tamam, o halde şöyle söyleyeceğim: zannımca, onların arasında ciddi bir kırgınlık var ve bunun nedenini bir tek Güneş Bey biliyor."

"Güneş kim ki?"

"Arkeolog Güneş Aytan. Yine zannımca Defne ile bir duygusallık olmuş aralarında. Fakat adam şimdi gözaltında maalesef!"

"Nasıl ya? Defne'nin kaybolmasından zanlı biri, aynı zamanda onun şeyi mi oluyor yani? Vay kalleş herif vay!"

"Dur komserim ya! Sen de hemen köpürürsün böyle... Adam zanlı olabilir ama suçlu değil. Tanışınca göreceksin; çok uygar, kültürlü... Aslında bir Amerikan üniversitesinde hoca da, Hititler üzerine çalışmak için geçici olarak buraya gelmiş..."

"E, o zaman hiç sorun yokmuş ki! Ya Allah aşkına, sen ne diyorsun Semahat Abla ya? Bu dediklerinden çıkan şudur: Defne daha bir hafta öncesine kadar bu adamı hiç tanımıyordu ve aynı nedenle biz de Güneş insanının geçmişi hakkında şu anda hiçbir şey bilmiyoruz. Hem ne mâlûm profesör olduğu? Unutma, sahte doktorun yıllarca ameliyat yaptığı bir memleket burası. Şu konuşana bak! Kimmiş saf olan acaba?"

"Ya siz erkekler neden hiç birbirinize güvenmiyorsunuz? Sonra da 'kadın kadının kurdudur', dersiniz! Hakikaten bu söz tamamen sizin icadınız olmalı!"

"Bir dakika! Bu Güneş insanı profesör diyorsun ya..."

"Evet, öyle dedim."

"Ee, eğer bu adam sahici profesörse, o zaman Defne'ye göre yaşlı sayılmaz mı? Bu bir. Sonra Çorum'da tanışıyorlar, üç günde Defne'ye yaklaşıyor ve sonuç: Defne kayıp, herif zanlı! Bu iki. Ama neymiş? Adam çok uygar ve kültürlüymüş!"

"Ya, hemen yargılama adamı komserim ya! Hem ne mâlûm, Güneş Bey'i asıl suçluları bulmak için göstermelik olarak gözaltına almadıkları? Hani romanlarda olur ya? Ne deniyor ona: yem mi? Yoksa 'makul şüpheli' mi? Neyse işte, sen anlamışsındır..."

"Ya boş versene sen Semahat Abla ya! Yok Amerika'sıymış, yok kültürüymüş falan. Bizim dedektif Matt Scudder yazsa ne olacak? Şimdi bu herif, İstanbul'un onda biri kadar Çorum'da sevdiğini kaybetmiş mi, etmemiş mi? Ben ona bakarım, o kadar!"

"Ben en başından beri o tipten hiç haz etmedim!" diye nihayet konuştu Attila Gültekin. "Teatral konuşmaları, mitolojik hikâyeleriyle Defne'nin gözünü boyadı o herif! Defne zaten bayılır öyle efsaneydi, semboldü falan..."

"Bak gördün mü, al işte meslektaşı da aynen benim gibi düşünüyor..."

"İyi de beyler, Defne'yi önüne çıkan bir sahtekâra kanacak küçük bir kız yerine koymuyor musunuz? Ayıp olmuyor mu yani?" diye ikisine de surat astı Semahat.

"Büyülü geyik bu mu?" diye konuyu değiştirmek için Umay Nine'nin yanında yatıştırıcının etkisiyle hâlâ baygın yatan geyiği işaret etti Ümit.

"Hey maşşallah, pek güzelmiş mübarek!"

Komiser Ümit Kaman'ı İstanbul'dan sekiz buçuk saat süren otobüs yolculuğu sonunda Çorum otogarında Attila Gültekin karşılamıştı. Onu bir gece önce arayıp, âcil olarak Çorum'a çağıran da kendisiydi. Çorum'da kiraladığı bir arabayla Ümit'i otogardan alan Attila seksen dokuz km. yol boyunca ona Türkiye'de tarihî eser kaçakçılığının mitolojiye ve tarihe düşkünlüğü nedeniyle Defne'yi özellikle ilgilendirdiğini anlattı. Hitit defineleri nedeniyle organize suçların bu bölgede yoğunlaştığını özetledi. Sonra Defne'nin babasıyla barışmasından, rehber Kemal'in oğlu Karaca'yı oğlu gibi sevmesinden, müze müdürü Onur Akhan

ve Vali Sabahattin Ali Okur'un bilgi ve görgülerinden bahsetti. Ama Güneş Aytan'ın adını bile ağzına almadı. Aslında hem Umay Bayülgen'le kendisinin bir türlü kuramadığı iletişimi sağlamak, hem de daha önce Kadıköy'de bindiği bir vapurda kaybolduğu zaman Defne'yi bulmaya yardımcı olduğu için Komiser Ümit'i çağırmıştı. Ciddi anti-sosyallik sorunu olan Attila için, Ümit, yanında kendini rahat hissettiği ender insanlardandı.

Sivil giysili Komiser Ümit'le Attila, Yazılıkaya'ya vardıklarında otoparkta onları durduran polisler, telsizle validen izin teyidi aldıktan sonra onları Umay Bayülgen'le geyiğin bulunduğu ören alanına soktular. İstanbullu komiserin evlilik iznini yakmayı ve saatlerce süren otobüs yolculuğu yapmayı göze alıp, sivil olarak kayıp gazeteci akrabasını aramaya Çorum'a gelmesi, onu rütbe derecesinden daha yüksek olan akrabalık seviyesine yükseltmiş, nöbetçi polisler arasında dayanışma duygusu ve saygı uyandırmıştı.

"Geyik bizim geleneklerde çok kıymetlidir. Ben diyeyim elli, sen de yüz, sayısını bilmediğim geyik masalı, efsanesi vardır bizim oralarda."

Onun geyikle ilgilenmesi üzerine polisler, Komiser Ümit'e şimdiden efsaneye dönen 'geyikli ana' hikâyelerini anlatmaya koyuldular. Bu gerçekten de bir geyiğe ait muhabbetti.

"Benim babaannemin evinde, el dokuması üç geyikli duvar halısı asılıdır. Biz çocukken, dere kenarında su içen o üç alageyiğe sanki film seyreder gibi uzun uzun bakmaya doyamazdık. Ben de evime bir tane almak istiyorum ama bizim hanım sevmiyor, köylü işi diyor!" diye yakınarak anlattı polislerden biri.

"Bizim ailemiz Yörük'tür. Kapının üzerine geyik boynuzu asmak nazardan korur diye inanırız," dedi öbürü.

"Elmalı'da, Musa Abdal türbesi vardır. Bilir misiniz?" diye sordu Ümit onlara. Sonra canlı yayın yapar gibi canlı canlı anlatmaya başladı:

"Orada yaşamış halk ozanı Gaybî'ye ait meşhur bir menkıbe vardır. Mutlaka duymuşsunuzdur. Çok eski zamanlarda Alanya Beyi'nin şımarık oğlu Gaybî, mübarek olduğu için avlanması günah sayılan geyiklere düşkünlüğü ve kibriyle tanınırmış. Prens gibi bir genç düşünün, öyle biriymiş yani bey oğlu. Yine bir gün avlanırken attığı okla bir geyiği koltuğundan vurmuş, fakat yaralı geyik kaçmış. Gaybî bunu kendine yedirememiş, ille öldürecek hayvancağızı! Atına atlamış, yaralı geyiği takibe başlamış. Geyik, sonunda Abdal Musa'nın tekkesine girince bizim kibirli avcı da arkasından oraya öyle destursuz dalıvermiş. İçerideki dervişlere hışımla vurduğu geyiği sorup durmuş, ama geyiği gören olmamış. Onlara inanmayan Gaybî dervişlerle kavga etmeye başlamış, derken olay büyümüş ve sonunda Hacı Bektâşi Veli soyundan gelen, tasavvufun saygın erenlerinden Abdal Musa çıkıp gelmiş. Abdal, derviş, eren demek biliyorsunuz. Neyse, onun kim olduğunu bilmesine rağmen küstahlığını sürdürüp, yaraladığı geyiği arayan genç Gaybî'nin ısrarı üzerine, Musa Abdal koltuğunun altından kanlı oku çıkartıp göstermiş. "Gaybî iyi bak, attığın ok bu mu?" diye sormuş. Gaybî, kendi okunu tanıyınca durumu anlamış ve büyük pişmanlıkla tövbe edip, Musa'ya bağlanmış."

"Nasıl yani? Gaybî'nin oku neden dervişin üzerinde bulunmuş ki?" diye şaşırdı genç polislerden biri.

"İşte erenler, veliler, kamlar, çeşitli mübarek insanlar, farklı canlıların donuna bürünüp bizim nefsimizi sınarlar. Anadolu'da nereye gitsen buna benzer bir 'geyikli baba' destanı mevcuttur zaten..."

"Donuna mı bürünürmüş?" diye sordu şaşkınlıkla genç polis.

"Oğlum, anlamadığın şeye gülme! Kılık değiştirirmiş yani!" diye açıkladı geyikli duvar halısı seven polis.

"Sonra ne olmuş peki komserim?" diye merakla sordu onu merakla dinleyen diğer polisler.

"Zengin ve güçlü Alanya Beyi, tekkede yaşayan oğlunu geri almak, kurtarmak istemiş tabii, ama oğlu Gaybî, Musa'dan ayrılmamış. Bunun üzerine babası, kendinden daha güçlü Antalya Beyi'ne başvurarak oğlunun kurtarılmasını istemiş. Fakat Teke Beyi'nin gönderdiği o büyük ordu, Tabiat Ana'nın yardımıyla Musa'ya yenilmiş. Derler ki, Elmalı'nın bütün ağaçları ayaklanıp korumuş onları..."

"Vay beee!" diye içini çekti polislerden biri sempatiyle.

"Olur mu lan? Adı üstünde, efsane işte!" diye dalga geçti bir başkası.

"Sonunda geyiklere, ağaçlara, Tabiat Ana'nın evlâdı bütün canlara hürmet eden Musa Abdal kazanmış. Arkadaşlar, 'geyik lâneti' safsata değildir ha! Neyse, sonunda Gaybî, Musa'nın yanında kalmış, nefsini terbiye edip kırk yıl orada yaşamış," diye bitirdi Komiser Ümit.

"Komserimin Gaybî dediği kişi, aynı zamanda çok ünlü bir halk âşığı. Şiirlerini *Kaygusuz Abdal* mahlasıyla söylemiş. Düşünün arkadaşlar, taa 1400'lerde öyle Farsçaya, yabancı dillere özenmeden ve Türkçeyi çok iyi kullanan, alaycı, iğneli ve fantastik şiirler yazmış bir halk ozanımız. Benim bildiğim, onun şiiri Yunus Emre'yle anılır," diye araya girip, sanki kendi sahaf dükkânında Kaygusuz şiiri arayan müşterilere anlatır gibi açıkladı Semahat. O sırada, herkesten sakladığı sırrının ve kimliğinin ortaya çıkması korkusuyla kendini yıllardır dükkânına hapsettiğini unutmuş gibi, polislerin ortasında rahat rahat konuşuyordu.

"Kaygusuz'un Mısır'da bir tekke kurduğu ve İslam dünyasında büyük bir ün kazandığı da söylenir" diye kendini azınlık hissedenlere özgü bir telaşla ekledi Ümit.

"'Kaplu kaplu bağalar kanatlanmış uçmağa / Kertenkele derilmiş diler Kırım geçmeğe' diye başlayan bir şiiri vardır, onu çok severim. Dur bakayım, hepsini çıkartamam ama şöyleydi galiba:

'Ergene'nin köprüsü susuzluktan bunalmış / Edirne minaresi eğilmiş su içmeğe. / Allahımın dağında üç bin balık kışlamış / Susuzluktan bunalmış kanlı ister göçmeğe. /Deve hamama girmiş dana tellallık eder / Susığırı natır olmuş nöbet ister çıkmağa. / Kaygusuz'un sözleri Hindistan'ın kozları / Bunca yalan söyledin girer misin uçmağa.'"

"Neredeyse bildiğimiz Marquez, önce Kaygusuz Abdal okuyup, sonra *Yüz Yıllık Yalnızlık*'ı yazmış!" diyen Attila'nın yirmi dört saat ciddiyetten kasılmış yüzünden uçuk bir gülümseme geçti.

"Geldin mi yiğit oğlum? Geldin mi Defnem'i bulmaya?" diye o sırada uyandı Umay Nine.

"Gelmez miyim Umay Ninem, Can Ninem! Senin bana ihtiyacın olur da gelmez miyim hiç!" diyerek, onu bir yaz gecesi açık havada kayaların ortasına kurulmuş yatağında kucakladı Ümit Kaman.

"Kutadgu Bilig şifrelerini okudun mu Ümit oğlum? Bir beyit iki kere tekrarlanıyor bu sefer, fark ettin mi?" diye doğrudan konuya girdi yaşlı kadın.

"Yok, henüz hepsini inceleyemedim. Hangisi tekrarlıyor acaba?"

"Aaa? Ben hiç fark etmedim onu?" diye şaşırdı Semahat.

"'Mutluluğu insan için ürkek bir geyik varsay / eğer gelirse sıkı tut, ayağına köstek vur.'"

"Aaa... Evet, ben nasıl kaçırdım ki onu?"

"Belki dedim, belki bu beyit, kutsal kişilerin geyik şekline girerek yoldan çıkmışları doğru yolu davet etmesine işaret ediyordur. Belki de araştırmak için Çorum'a geldiği işin içinde bulunan çıbanbaşı, aslında iyi kılığında görünen biridir. Bunu iki kere tekrarlıyor. Ne dersiniz?" diye kaygıyla sordu Umay Nine.

"Güneş'tir o! Kesin o herif bir pislik yapmıştır! Defne'yi bir bulalım da, ben öyle bir dayak atacağım ki ona, arkasına bakmadan koşa koşa dönecek Amerika'sına!" diye öfkeyle konuştu Attila.

"Ya sen de taktın bu Güneş Bey'e ya! Nedir adamla alıp veremediğin?" diye yine surat astı Semahat.

"Bak, ama ben şahidim Semahat abla, gerçekten de bu Attila kardeş bir keresinde hak eden birine öyle bir yumruk attı ki, adamın feleği şaştı ha!" diye sırıttı Ümit.

"Ayy, siz erkekler şiddetsiz anlaşamıyorsunuz..."

"Şişşt! Susun bakayım! Gürültü, düşünceleri bulandırır. Aklınızı dinlemek için sessizlik şarttır," diye azarladı onları Umay Nine.

"Polisler şimdi Güneş'i kapalı bir yerde tutuyorlar. Yani onun ayağına köstek vuruldu. Eğer dediğiniz gibi o kötüyse, şifreye göre tutuklanması bize mutluluk getirecekti. Peki, o zaman neden hâlâ Defne dönmüyor?"

"Ben Güneş Bey'in kötü biri olduğuna inanmıyorum. Defne'ye sırılsıklam âşık o!" diye yaramaz çocuk gibi söylenen Semahat, bilerek Attila'nın damarına bastı.

"Sen, bir de dedektif romanı hastası olacaksın Semahat Abla! Sırf kibar ve Amerika'da profesör diye birini masum kabul ediyorsun ya, pes yani!" diye isyan etti Ümit.

"Toprak, haksızlıklara karşı kurban ister. Bütün mitolojilerde, bütün kadim geleneklerde bu böyledir! İsterseniz buna toprağın karbon ihtiyacı deyin, isterseniz toprağın canlı olduğunu artık kabul edin. Hiç fark etmez," diye kendi kendine konuşmaya devam etti Umay Nine.

"Ancak bugün yollanan yılan zehirsizdi, yani geyiği öldürmek amaçlı gelmemişti. Sonra o yılanı bir polis öldürdü. Eğer kurban

yılan olsaydı, hâlâ Karaca ve Defne neden kayıp? Toprağın istediği kurban kim? Selâmi'n kavlin!"

Polisler sıkıntıyla bakıştılar. Semahat ona Yaşar'ın ölümünü hatırlatmak istedi ama bir başkasının acısıyla Umay Nine'yi rahatlatmak fikrini beğenmedi, sustu.

"Polisiye roman deyince, aklıma geldi..." diyerek Umay Nine'yi teskin etmek amacıyla konuyu değiştirmek istedi Ümit:

"Bu Karaca denen genç, beni öğlen, tam yola çıkarken aradı. Artık kim söylediyse, bilemeyeceğim Semahat Abla, benim polisiye roman sevdiğimi öğrenmiş. Şerlok Holmes sever miyim diye sordu. Ben onu pek okumam, daha çok dedektif Matt Scudder'ın maceralarını severim deyince, bana şimdi ilginç gelen bir şey söyledi. Bu Şerlok Holmes'in meşhur bir lafı varmış: *"Bir şeyi saklamanın en iyi yolu, onu herkesin görebileceği bir yere koymaktır"* gibi bir şey. Anladığım kadarıyla gürültülü bir yerden arıyordu. Ancak, şimdi yolda Attila Kardeş'in anlattıklarından Karaca'nın o saatte kayıp olmadığını çıkarttım. Sonra, gerçekten Defne'nin akrabası ve komiser olup olmadığımı da sordu. Ve hiç veda etmeden telefonu yüzüme kapattı. Tuhaf, biraz tuhaf geldi bana bu konuşma..."

"Ben Şerlok Holmes'in dizisini altyazıyla televizyonda izledim. Güzel de, bizde olmaz öyle özel dedektifler falan" diye araya girdi polislerden biri.

"Evet, Karaca seni aradığı sırada hastanedeydi, çünkü kaybolmadan önce telefonunu hastanede unutmuş," diye, fısıldayarak açıkladı Semahat.

Bu sırada yanlarına usulca yaklaşıp Ümit ve Semahat'in kollarına giren Attila, onları polislerden uzaklaştırdı ve dikkat çekmemek için onlara şimdi söyleyeceklerine gülmelerini söyledi.

"Defne'nin otel odasında da Sherlock Holmes'un bu meşhur cümlesi yazılıydı," diye fısıldadı.

"Hah hah ha!"

"Karaca ilk kaybolduğunda onun odasında da aynı cümleyi bulduk, ama Umay Nine polisler gelmeden sakladı bu notu," diye Ümit'e açıkladı Semahat.

"Öyle mi? Bu benim elimdeki bilgilere başka bir boyut katıyor tabii... Haydi, gülün şimdi," diye geveledi Attila.

"Hah hah ha!"

"Elindeki bilgiler derken Attila Kardeş?"

"Ya, aslında benim size söylemem gereken bir şey var. Defne'nin bana verdiği flaş bellekte önce pek ciddiye almadığım, yarım kalmış bir yazı vardı. Fakat dün, bu Sherlock Holmes cümlesi aklıma takılınca, yazıyı yeniden açtım ve sayfanın en dibinde bir şey buldum."

"Defne sana flaş bellek mi verdi? E, niye daha önce söylemedin be Attila kardeş ya?"

"Aslında seni biraz da bunun için çağırdım komserim. Defne, bu Güneş denen tiple gece yarısı Yazılıkaya'ya gittiğinde, beni oradan uzak tutmak için babası Akın Kaman'la birlikte bir âşıklar atışmasına yolladı. Neyse, aynı gün *biz İskilip'ten* Çorum'a dönerken, kapanmasına çok az kala, tek başına koşa koşa müzeye gitti. Bütün ısrarıma rağmen oraya ille yalnız gitmek istedi. Bozuldum ben de. Müzede Güneş'le buluşacak sandım. Fakat şimdi, acaba beni korumak için bulaşmamı istemediği bir pisliğin içine mi düştü diye endişelenmeye başladım. Belki beni o gece babasıyla yollamasının nedeni de buydu. Kendi başına çözmek istediği, özel bir durum vardı sanki."

"Ne olabilir ki?"

"Babasıyla yıllar sonra yeniden bu şehirde görüştüğünü unutmayın," dedi Semahat.

"Doğru, ama neden Attila'yı babasıyla âşık atışmasına yolluyor da kendi o Güneş denen herifle gidiyor o zaman?"

"İşte o akşam flaş belleği verdi bana. Aslında hemen o gece açtım baktım içine tabii ama sadece kaçakçılıkla ilgili olarak yazmaya başladığı yazının giriş bölümü vardı orada. Yazıyı defnekaman.com sitesine eklemiş zaten. Bir buçuk sayfalık yazının yarım sayfası boş görünüyordu monitörde. Fakat öyle değilmiş! Eğer, bilgisayarın imlecini aşağıya doğru indirirsen, en dipte kalmış birkaç satır olduğunu görüyorsun. Orada da tam olarak çözemediğim şifreli bir mesaj!"

"Nerede o bellek?" diye şimdi onun kulağına eğilip fısıldayarak sordu Ümit. "Cebindeyse çıkartma. Otele gidip bir bakalım."

"Ben yazının bir çıktısını aldım, yanımda. Şu kitabın içine koydum, al bir bak," diye elinde taşıdığı bir Susan Sontag kitabını ona uzattı Attila.

"Kaygusuz Abdal deyip durdunuz da onun 'Kaygusuz Abdal n'idelim, Ahd ile vefa güdelim.' sözünü niye hiç anmadınız bakayım?" diye, onlara seslendi Umay Nine.

"Bak, kaç yüzyıl önce, vefalı olmaya söz vermek, her zaman, her çağda insanların en zor tuttuğu sözdür, demek istiyor..."

"Oh be! Gördün mü bu defa bizi duymadı, baksana Kaygusuz'da kalmış hâlâ!" diye derin bir nefes aldı Ümit.

"Hiç sevinme komserim, bence bizi duyduğu için numara yapıyor! Eğer Umay Nine, vefalı oluşumuza teşekkür ederken, bunu polisleri oyalayıp bize zaman kazandırmak için yapmıyorsa, ben de ne olayım!"

41. TARİHÎ ESER KAÇAKÇILIĞI HOBİ OLAMAZ

www.defnekamanyazilari.com

"Defne Kaman Çorum'dan yazıyor:

Türkiye'nin maddi değer büyüklüğü ve manevi kayıp ederiyle en büyük üçüncü kaçakçılığı, tarihî eser kaçakçılığıdır. Eğer devlete ve vergilendirme sistemine tamamen karşı bir anarşistseniz, yazımı okumayın, çünkü bu yazı tabiata saygılı, hâlâ iyiliğe inanan, eşit ve özgür bir ülkede yaşamak umudunu koruduğu için kısıtlı gelirinden kesip, kendi geleceğine bir yatırım olarak vergisini ödeyen insanlar için yazıldı. Eğer verginin, feodalite kalıntısı haraçtan türeyen bir kapitalizm oyunu ve resmî hırsızlık olduğunu düşünerek mecburen vergi ödeyen bir nihilistseniz, yine de okuyabilirsiniz. Zira

vergi, tarih boyunca hiçbir romantik yanı olmayan hayli acıklı bir konudur ve ödeyen herkesi ilgilendirir. Bu nedenle kaçakçılığın her çeşidi, 'vergisi ödenmemiş gelir' sınıfına girer ve doğrudan vergisini ödeyen bizlerden çalınmıştır. Kaçakçı denen şahıs, devleti soyduğu söylenen, ama aslında vergisini ödeyen her vatandaşı tek tek soyan hırsızdır. Unutmayın, vergisiz kazanç sağlayan herkes kaçakçıdır aslında... Ben hem vergi ödeyen bir yurttaş, hem de gazeteciliğin kendi kişisel çıkarlarını 'takas' usulü 'al gülüm ver gülüm' ilişkiler üstünde tutan, aslen halkı bilgilendirmek işi olduğuna inanan, arkaik ahlâklı, genç bir gazeteciyim. Buyurun, şimdi toprağın altını yağmalayarak tarihi mirasımızı çalıp çırpanların ekonomik olarak hepimize verdiği zarara bir bakalım.

Biliyorsunuz, ülkemizdeki kaçakçılığın bir numarası 'uyuşturucu-narkotik', ikincisi 'silah', üçüncüsü 'tarihî eser'dir. Ancak bunların hepsinden büyük ve eski kaçakçılık daima devletteki yolsuzluktur.

Kaçakçılık, tatlı para, hiç çalışmadan çok kazanmak ve vergi ödememek demek! İşin boyutları öyle büyük ki, İçişleri Bakanlığı'na bağlı, her dört ayda bir toplanan, sürekli bir Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu ve Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın koordinesinde Şube Müdürlükleri içerisinde yer alan Mali Şubeler mevcuttur. 2012 yılında sadece akaryakıt, sigara, cep telefonu, elektronik eşya, gıda, sağlık ürünleri ve tarihi eserlerle ilgili bir önceki yıla göre % 20 civarında bir artışla 22 bin 466 operasyon düzenlenmiş, operasyonlarda suç gelirinden elde edilen 83 milyon 600 bin liraya, 2 bin 377 araç ve 507 gayrimenkule el konulmuş.

Çorum, kutsal kitaplarda adı anılan, bir zamanlar tarihin çok önemli uygarlıklarından Hatti ve Hititler'in yurdudur. Bugünse üzerinde bizim yaşadığımız çok önemli Anadolu topraklarına ait bir şehir. Çorumlular büyük bir hazinenin üzerinde yaşayan şanslı insanlar. Bu hazinenin asıl adı 'Toprak Ana'. Toprak Ana'nın buradaki eski misafirleri Hatti ve Hititler, tarihte tarımla uğraşan, buğ-

dayın ve arpanın insanlık kültürüne armağan edilmesine yol açan büyük kâşiflerden. Onların yemek ve sanat eserleri bütün insanlığın malıdır ama koruması yaklaşık bin yıldır bizim sorumluluğumuzdadır, yani ulusal hazinemizdir. Son zamanlarda Hatti ve Hititler'in bize emanet ettiği hatıraların hallaç pamuğu gibi savrulup sağa sola fırlatıldığı, kuzeye ve batı yönlerine doğru yola çıktığına dair duyumlar artınca, gazetecilik damarımız kabardı ve biz iki gazeteci Çorum'a geldik. Tarihî eser kaçakçılığı konusunu şimdi bu edalı şehirde araştırıp, okuldayken Kadeş Antlaşması'yla Mısır Firavununu dize getirdiklerini öğrenip, Kralları Şuppiliuma'nın adını çocukken tekerleme yaptığımız Hititler'in izinde dolaşacağız. Ancak burada neler olduğunu araştırıp, sizlere anlatırken leblebisi, İskilip Kebabı ve güçlü Bektaşi geleneğine bağlı halk şairleri dışında pek de bilinmeyen Çorum'u da konuşacağız.

Yazı dizisine bir önermeyle başlamak istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında resmen 'hobi' olarak kabul edilen 'definecilik' işinin, bir 'Indiana Jones' veya 'Umut' film repliği değil, resmen hırsızlık olduğunu kabul ederek, kendilerine şakacıktan 'defineci' kod adı veren tarihî eser kaçakçılarına artık 'tarih hırsızı' denmesini teklif ediyorum."

"Evet, haklısın Attila Kardeş, buraya kadar kendisiyle ilgili bir şey yok. Bildiğimiz Defne Kaman yazısı işte. Bana mı öyle geldi bilmem, ama bu sefer biraz sert üslupla kaleme alınmış. Yani lafın gelişi, tabii ki, bilgisayara yazılmış..." dedi Komiser Ümit Kaman, Attila'nın kendisine verdiği kitabın içindeki A4 kâğıttaki yazıyı okuduktan sonra.

"Doğru, ama asıl mesaj aşağıda saklı. Bak, bilgisayara bakınca yazı yarım kalmış ya da orada bitmiş gibi görünüyor ama sayfanın altına inince orada en dipte bir paragraf var. Onu ikinci sayfaya bastım, bak şimdi," dedi Attila Gültekin.

"Masum çocukları kullanıyorlar. Badanacının referansı sahte. Önce çocukları kurtarmak lâzım. Başlarını yakmak için şantaj yapıyorlar. İki yetişkin onları kurtarma operasyonuna başlamış. İşbirliği tamam. Birkaç gün içinde halledeceğiz. Haberin olsun. Ben başaramazsam, sen dikkatli ol. Müze güvenilir. Arinna da öyle. Gerekirse onları bul. Bal ve çörekotu koordinat olabilir. Aman dikkat. Sandığımızdan ciddi."

"Defne bu mesajı sana bırakmış ve sen iki gündür bir şey yapmadın öyle mi Attila kardeş ya?" diye sinirlendi Ümit.

"Ben de daha dün gece buldum bu mesajı. O Sherlock Holmes notunu düşünürken aklıma geldi de yeniden baktım yazıya..," diye üzülerek açıkladı Attila.

"Tamam tamam. Şimdi ne yapacağız ona bakalım. Müze dediği, müzede çalışan biri, müdürü olabilir mi? Olabilir. Badanacı kim? Ve Arinna ne?"

"Arinna Hititler'in Güneş Tanrıçası'ymış," dedi Semahat. Bu sırada ören yerinde bir taş duvarın üzerinde cep telefonunun feneriyle aydınlatarak okudukları kitabın arasındaki kâğıda odaklanan iki genç adam, başlarını kaldırıp sanki onu ilk kez görmüş gibi şaşkınlıkla baktılar.

"Ben dedim size Güneş Bey masum diye!" diye kıvançla fısıldadı Semahat.

"Hey Semahat Ablam ya, bak işte Kutadgu Bilig'i de böyle buluvermişti!" diye sevindi Ümit, ama yanında suratı asık oturan Attila'yı görünce:

"Bak, eğer Arinna'nın Güneş olduğunu anladın ve sırf bozulduğun için böyle kritik bir mesajdan sonra Güneş'le konuşmaya gitmediysen, ben de sana şimdi o gazete müdürüne çaktığın gibi bir yumruk çakarım ha Attila Kardeş!" diye kaşlarını çattı Ümit.

"Olur mu böyle şey yahu? Tamam, daha görmeden ben bile kıl oldum Güneş'e ama sonuçta Defne'nin hayatı söz konusu!" diye ekledi sonra alttan alarak.

"Şimdi de adam gözaltında... Nasıl bilgi alacağız ondan? Ama dur ya, sen polissin, hem de Defne'nin akrabası bir polissin, Güneş Bey'le görüşebilirsin komserim!" diye yine sevindi Semahat.

"Dur bir dakika Semahat Abla, telâş yapma n'olur! Adım adım gidelim önce. Eğer Defne'nin iki çocuk diye bahsettiklerinden biri Karaca'ysa, öbürü Yaşar mı? İkinci adım: diyelim ki bilmediğimiz bir nedenle kaçakçılar Karaca'yı tehdit ediyor. Defne de her ne sebepleyse –bunu bilmiyoruz– onu kurtarmak için onlarla görüşmeye gidiyor. Bu konuda iki yetişkin dediği kişi ona destek veriyor. Bunlardan biri Güneş olabilir. Öbürü belirsiz. Fakat Defne tehlikeli bir işe girdiğini anladığı için başına bir şey gelirse diye flaş belleği Attila'ya bırakıyor! Attila da tam iki gün sonra konuyu bize açıyor. Çünkü Attila bir gazeteci değil de misal pastacı olduğundan 'kayıp vaka'da dakikaların bile önemli olduğunu bil-mi-yor!"

"Ya ne desen haklısın komserim! Evet, o Güneş denen bok herife hınçlandım, gidip ona Defne hakkında bir şeyler sormayı yediremedim gururuma!" diye üzgün bir sesle nihayet konuştu Attila.

"Ama hakkımı da yeme! Bak sabahın köründe seni aradım ve acele gelmen lâzım dedim. Sonra hemen müze müdüründen randevu aldım, bugün öğleden sonra onunla buluşacaktık, ama bana verdiği saatte müzede yoktu. Âniden çıkıp gittiğini söylediler. Saatlerdir de kendisine ulaşamıyorum, telefonu kapalı. Biraz önce onun da gözaltına alındığını duydum. O zaman Güneş'le ikisinin iş çevirdiğini, Defne'nin de bunu anlayamadığını düşündüm. Sence neden ikisi de gözaltında?"

"Canım olur mu öyle şey? Semahat Abla haklı. Eğer her zanlı suçlu olsaydı, memleketin yarısı hapisteydi şimdi..."

"Bir dakika beyler! Bak gene öfkelenip, önemli bir şeyi atlıyorsunuz! Komserim, sence Karaca neden sadece Sherlock Holmes'den bir alıntı yapmak için seni aradı? Ben deminden beri bana bu soruyu sormanı bekliyorum."

"Çünkü delikanlı Defne'yi küçüklüğünden beri tanıyor ve çok seviyordu. Annesiz büyümüş ya, belki onu annesi gibi görüyordu. Komiser Ümit'in de akrabası olarak yakın hissetmiş ve aramış olabilir," dedi Attila.

"Yok Attila, bence Karaca gibi zeki bir delikanlı, duyguları kadar aklını da kullanır!" diye yine Attila'ya surat astı Semahat.

"Dur ya, valla haklı olabilirsin Semahat Ablam be! Şu cümleyi bir analiz edelim biz hemen: *'Bir şeyi saklamanın en iyi yolu, onu herkesin görebileceği bir yere koymaktır.'* diyor değil mi? Sen, Umay Nine'yle beraber onların evinde kalıyormuşsun; bu Karaca'nın odasına girer girmez dikkat çeken bir şey hatırlıyor musunuz peki?"

"Odanın ortasında iki dev ekranlı çift çekirdekli canavar gibi bir bilgisayar! Defne'nin Korkut Dedesi, eğitimi bitene dek kullanmak üzere Karaca'ya miras bırakmış. Pahalı, çok iyi bir bilgisayarı var."

"Hey maşşallah! Peki, bu sözün yazılı olduğu notu nerede buldunuz?"

"Bu cümleyi yazdığı '*post* it'i bilgisayarın üzerine yapıştırmıştı. Ama bilgisayarın içinde bir şey bulamamışlar. Anladığım kadarıyla temizlemiş her şeyi, vali beyden duydum. Belli ki saklayacak bir şeyi var."

"Olmaz zaten!" dedi Ümit. "Çünkü bu sözü, saklanan bir şeyin üzerine koyması uygun düşmez. Yani hiçbir dedektif romanı bu kadar basit olmaz, değil mi Semahat Abla? Başka bir şey olmalı."

"Duvarda ne güzel posterler vardı, değil mi Semahat?" diye âniden onlara seslendi Umay Bayülgen.

"Ah evet, Karaca'nın duvarlarında birkaç poster vardı da, polis aramasında sakıncalı bulur diye Umay Nine onları kaşla göz arası söküp saklamıştı..." diye fısıldadı Semahat.

"Ya, gözünü seveyim Semahat Abla: bu Umay Nine, bu mesafeden fısıldaşırken bizi duyuyor mu Can Ablam ya?"

Başını 'evet' anlamında sallayarak kıkırdadı Semahat.

"Hey mübarek Yaradan hey! Nasıl mucizelerin var senin be!"

"Karaca'nın duvarlarında kimin posterleri asılıydı ki sakıncalı diye çekindiniz?" diye merakla sordu Attila.

"Sen bir gel yanıma Attila oğlum!" diye yirmi metre kadar uzakta gündüz Güneş Aytan'la kadın veterinerin oturduğu taş duvarda fısıldaşarak oturan üçüne doğru seslendi Umay Nine. Tanıştığından beri çekindiği yaşlı kadının yanına gönülsüzce giden Attila, onun yaklaşmasını işaret etmesi üzerine yüzüne doğru eğildi. Umay Nine, genç gazetecinin kulağına bir şey fısıldadı. Yaşlı kadının kaybolan torununun iş arkadaşıyla eğlendiğini düşünen polisler aralarında alaycı gülüştüler. Bu sırada duyduğu her neyse yüzü allak bullak olan Attila, tekrar Semahat'la Ümit'in yanına döndüğünde:

"Sana benzeyen bilgisayar casusu, dedi," diye açıkladı.

"Kim ki o?"

"Julian Assange! O da benim gibi albino ya..."

"Haa? O adam albino mu ki? Ben saçını boyuyor sanmıştım. Ne yani, Karaca'nın duvarında Julian Assange afişi mi vardı?"

"Sadece o değil ki, toplam dört poster vardı: John Lennon, Che ve Hazreti Ali," dedi Semahat.

"Ali mi? Alevî mi bu Karaca'lar?"

"Benim bildiğim kadarıyla değiller. Ama Karaca, onu da kendince devrimci buluyor demek ki."

"Bak sen şu Karaca'ya be! Kimi Aleviler korkudan evlerine Hz. Ali resmi asamazken, çocuğun cesaretine bak ya!"

"Korkut dedeniz boşuna mı onun eğitim masrafları için miras bıraktı?" diye yine seslendi onlara Umay Bayülgen.

"Kesin duyuyor bizi yahu!"

"Hayır, bir de görsen huysuz, antipatik bir oğlan!" diye duygularını açıklayıverdi Attila. Onun birden kendini açmasına şaşıran Ümit de samimi davrandı:

"Görünüş aldatır. Bak, seni ak saçlı görüp, yaşlı sananlar olabilir meselâ!" dedi.

"Hah hah ha!" Bu kez üçü birden güldü. Sonra da içinde bulundukları durumda gülmelerinin ayıp kaçacağını düşünüp, suçluluk duygusuyla hemen sustular.

"O posterler şimdi nerede Semahat Abla?"

"Emniyet müdürü bizzat Karaca'nın odasını aramaya geldiğinde, Umay Nine onları alıp bahçeye çıkmış, üzerlerine oturmuştu. Ben de sonra onları alıp, banyo dolabına sakladım."

"Senden bunu hiç beklemezdim Semahat Abla ya! O kadar polisiye romanı boşuna mı okudun sen acaba? Polisin ilk bakacağı yer dolaptır. Hâlbuki senden buzdolabı sebzeliği, buzluğu, kedi maması kutusu falan kullanmanı beklerdim valla!"

"Heyecandan düşünemedim komserim ya!"

"Bu Karaca'mn babası, kimdi o?"

"Rehber Kemal Ağbi."

"Şimdi sana zahmet Semahat Ablam, sen hemen onu ara ve o posterlerin arkasında, kenarında köşesinde bir not var mı diye bizim için acele baksın."

Semahat Kemal'i hemen aradı.

"Bu arada, Defne'nin bahsettiği ballı ayçöreği nedir, aranızda anlayan var mı?" diye fısıldadı Ümit.

"Bana dediydi Ayçöreğim!" diye onlara seslendi Umay Nine. "Daha Çorum'a gelmeden önce, burada bir yerde binlerce yıllık bir toprak matarada bal mumu ve ayçöreği tohumları bulunduğunu, Hititlerin bu karışımı antiseptik olarak şifa niyetine kullandığını anlatmıştı."

"Ya hiç anlamıyorum, nasıl duyuyor bu ikisinin kulağı bu mesafeden? Defne de tıpkı böyle, her şeyi işitir, delirtir beni!" diye bu kez Attila da dayanamadı.

"Boyalı Höyük kazıları. Boyalı Höyük olmalı!" diye hatırladı Semahat, bir yandan telefonu defalarca çaldırdığı halde bir türlü cevaplamayan Kemal'i beklerken. Artık ümidini kesmiş, tam telefonu kapatıyordu ki Kemal açtı:

"Haa Kemal Ağbi, evet benim, Semahat," diye fısıldayarak konuştu Semahat.

"Biz galiba Defne ve Karaca'ya ait bir iz bulduk. Ama senin yardımına ihtiyacımız var. Şimdi sen banyoya git, lavabonun altındaki dolabı aç, orada Karaca'nın odasındaki posterler olacak. Evet, evet ben sakladımdı oraya. İşte onların arkasına, kenarlarına falan bak, acaba oralara bir not düşmüş mü Karaca?"

"Benden de selâm söyle!" diye fısıldadı Ümit.

"Efendim? Gürültüden duyamıyorum. Sen evde değil misin? Nasıl? Sen tam olarak neredesin Kemal Ağbi? Emniyette misin? Ne? Ne demek, emniyet müdürüne hakaretten hapse atılabilirim? Aa? Sen ne yaptın ki, Kemal Ağbi? Ha, yani serbestsin de, oradan ayrılmasam iyi olur diyorsun? Pek anlamadım ama sesin çok iyi geliyor valla! Yalnız mısın? Yanında kim var senin? Öyle mi? Akın Kaman orada mı yani? O zaman evin anahtarını ona ver, bir zahmet o gitsin sizin eve. Bu çok, ama çok âcil ve önemli bir konu Kemal Ağbi. Haydi, gözünü seveyim, canım Kemal Ağbim ya! Merak etme, madem vali bey de yanında, eminim sana bir çare bulacaktır o..."

"Emniyet müdürüne hakaret mi etmiş? Hani sessiz, sakin biriydi bu Kemal?

"Sen bana yolda öyle anlatmadın mıydın Attila Kardeş? Hem kim cesaret edebilir ki böyle bir şeye?"

"Vallahi ben de anlamadım Ümit Komserim, ama adamın sesi nasıl mutlu geliyordu, anlatamam!" diye şaşırarak açıkladı Semahat.

Bu sırada Semahat'in telefonu bilinmeyen bir numara tarafından aranmaya başladı ve Yazılıkaya 'Kırık Kalpler Durağında İnecek Var' şarkısıyla çınladı. Polisler, Attila, Ümit, hemen herkes dönüp ona baktı. Semahat, merakla telefonu açtığında, bir kadın 'alo' deme fırsatı bile vermeden onu azarlamaya başladı:

"Twitter yıkılıyormuş! Her yer **#DefneKamanNerede** haştaglarıyla doluymuş. Ama bir Allah'ın kulu lütfedip bana haber vermiyor! Annem zaten mâlûm, beni hiçbir zaman adam yerine koymadı. Şimdi seninle kalkıp Çorum'a gitmiş, Komiser Ümit de oradaymış, ama ben bunları başkalarından duyuyorum! Neler oluyor orada Semahat Hanım? Yoksa Defne, yine dikkat çekmek için bir oyun mu oynuyor? Niçin bana haber verilmiyor? Ben Defne'nin annesi değil miyim? Yok, ama tabii, babasını görünce beni tamamen sildi, değil mi?"

42. SUÇ VE CEZA

Cuma Gecesi

"Yahu, ben kendi gözlerimle gördüm diyorum! Kamera kayıtlarında son derece net biçimde senin müzede sergilenen çok kıymetli üç heykeli alıp mis gibi götürdüğün görülüyor müdür bey! Dolabı açıp, işini kolayca yapabilmek için o sırada alarmı susturmuş olmalısın. Zaten kayıtlar sessiz olduğu için ses olsa da duymuyoruz. Bu olay iki hafta kadar önce oluyor, ancak ne güvenlik, ne de bilgisayar sisteminde merkeze tek bir kayıt düşülüyor. Bu kadar profesyonel olmak için çok zeki olmak gerek. O halde senin en az bir tane dâhi yardımcın var. İki kişi olunca da, al sana organize suç!"

"Üç önemli Hitit heykelini aldığım doğrudur, ama onları çalmadım. Ben hırsız değilim, Muhtar Bey!" diyerek, sakin bir sesle konuştu müze müdürü Onur Akhan.

"Ya, sen benimle dalga mı geçiyorsun müdür? Zaten kan beynime hücum etmiş! Ben kaç saattir uykusuzum, biliyor musun sen? Kızım, küçük kızım, az önce ölümden döndü benim ya! Yeni doğan torunumu daha kucağıma bile alamadım ben be! Hâlâ ne o Allah'ın bana cezası gazeteci kadından ne de Çorum'un bilişim teröristi tımarhanelik Karaca'dan eser var! Dâhiymiş! Kıçımın kenarı! Ulan sen önce liseyi bitir, bir üniversiteye gir de görelim dehânı be! Sistemi beğenmiyormuş! Çocukları da anarşiye sürüklüyor eşşoğlusu! Daha ağır konuşacağım ama o pısırık Kemal'in babalık hakkı var arada diye tutuyorum kendimi! Haa, bütün bunlar yetmezmiş gibi, şimdi de İstanbul, Anakara ve İzmir'de bazı fırsatçılar toplanmış, ellerinde 'Defne Kaman Nerede?' yazan pankartlarla Çorum'a geliyorlarmış. Ya kardeşim, siz kütüphanecisinden rehberine, müzecisinden öğrencisine birleşip bana karşı komplo mu kurdunuz? Ha?

"Ne münasebet Muhtar Bey! Ben kimseye karşı hiçbir planın içinde değilim! Bu arada, tebrik ederim, dede olmak güzel bir şey olmalı. Kızınıza da âcil şifalar dilerim!"

"Bırak şimdi lâfı çevirmeyi müdür! Burası yangın yerine döndü diyorum ben sana!"

"Demin söylediğim gibi, size karşı bir komplo kurulduğunu sanmıyorum."

"O halde benim gibi hayatında hiç göze batmamış, şerefiyle, namusuyla emniyet müdürlüğüne yükselmiş bir emniyetçinin şu son yirmi dört saatte bu başına gelenler nedir? Yahu şu hayatta hep uzak durduğum, asla karışmadığım her ne kadar belâ varsa hepsi toplanıp neden aynı güne denk geliyor! Ya, senin aklın alıyor mu: sicili ak, alnı ak, yüreği sadece vatana, millete hizmet aşkıyla yanan tertemiz Muhtar Körağaoğlu'nu 'İçişleri'nden arıyor ve 'sen ne işe yararsın?' diye soruyorlar! Bak bak bak! Olacak şey mi bu?"

"Ama kızınız ve torununuzun sağlığı hepsinden önemli müdür bey!"

"Tabii, hamdolsun, orası doğru... Allah'a şükürler olsun! Ama sonuçta ben de bir insanım yani! Koskoca bir şehrin düzenini ben tek başıma nasıl koruyabilirim canım?" diye derin bir nefes aldı Muhtar Körağaoğlu.

"Aslında her şey ne güzel yolunda gidiyordu ama bu karışıklıklar hep o kadının aşayişi berkemal ilimize gelmesiyle başladı. Hele o büyücü kılıklı ninesi ve onun saçma sapan lânetli geyik masalları! Ya soruyorum sana, bak seninle kaç yıldır tanışırız, sen de aile reisi, bir baba, devlet memuru, Müslüman bir adamsın müdür! Yahu bu yapılır mı bana, hayatını bembeyaz boş bir sayfa gibi yaşamaya özen göstermiş, hizmette kusur etmemiş, yirmi beş yıllık tertemiz bir memura? Hak ediyor muyum bunları ben? Ha?"

"Hak etmek göreceli bir kavram Muhtar Bey. Bence her kültür, kendi adalet sisteminin hakkıyla uygulanıp uygulanmadığına göre iyi veya fena yaşıyor. Bakın, Hitit adalet sistemi meselâ, çağına göre oldukça âdil sayılır."

"Ya bırak şimdi lafı çevirmeyi müdür ya! Senin müzedeki o simülasyon Hitit arabanla Hattuşa'nı gezmiyoruz biz burada! Burası hayatın kendisi, burası hakikat! Burası müze değil, emniyet! Burada insan hayatı, şerefi söz konusu ya! Biz ekmek paramızı sizin gibi oyun oynayarak kazanmıyoruz, anladın mı?"

"İşinizi önemsiyorum müdür bey. Bence iyi yapıldığında herkesin işi değerlidir."

"Demek sen illâ müzecilik oynayacaksın, öyle mi? İyi. Oyna! Güneş Aytan'la ne haltlar çevirdiğini saklamaya devam et sen! Ama sana kötü bir haberim var! Senin şimdi o koruduğun meslektaşın Güneş Aytan var ya, işte o, az önce tam bitişik odada bülbül gibi öttü! Yaşar'ı nasıl öldürdüğünü, Defne'yi nereye sakladığını bir bir anlattı... Birazdan ikinizi yüzleştireceğiz!"

"Bu söylediklerinize siz kendiniz inanıyor musunuz Muhtar Bey?" diye sordu müze müdürü aynı sakin sesle.

"Güneş Aytan'ın insan öldüreceğine, hele Yaşar gibi hasta derecede saf, doğuştan yavaş kavrayan bir genci hedef alacağına, sonra sevdiği kadını kaçırıp rehin tutacağına, kariyerini iki üç tarihî eser kaçırmak için tehlikeye atacağına sahiden inanıyor musunuz? Aslında siz de çok iyi biliyorsunuz ki, organize çeteleri yakalayamadığınız için bize yüklenmektesiniz. O da, ben de masumuz!"

"Masumsunuz öyle mi? İyi, peki, sen bilirsin müdür bey! Bana göre hava hoş. Ben sana yardım etmek istedim ama eğer sen suçunu itiraf etmek istemiyorsan sonucuna da katlanırsın artık!"

"Neyi itiraf edeyim ki, müdür bey? Ortada İnterpol'ün aradığını söylediğiniz büyük bir tarihî eser çetesi ve öldürülmüş bir genç var, ama sizin elinizde müze müdürüyle arkeologdan başka hiç kimse yok!"

"E, oldu olacak, o zaman buyur gel, sen emniyeti yönet! Madem bu kadar hâkimsin meseleye, gel! Hadi, valla, al çöz bakalım bu düğümü!"

"Bakın müdür bey, bahsi geçen o üç Hitit heykeli; altından *'Kırların koruyucu tanrısı'*, bronzdan *'tanrı'* ve fildişinden *'dans eden tanrı'* heykelciğini korumak maksadıyla teşhir dolabından alıp, müzeye ait kasaya kaldırdığım doğrudur. Benimkisi, emniyete bildirilecek kadar kesin olmayan bir müze soygunu duyumu üzerine, bir müzeci içgüdüsüyle aldığım bir önlem. O kadar. Heykelciklerin orijinallerini kendi şahsi dolabıma değil de kamuya ait kasada sakladığım için onları zimmetime geçirmiş sayılmadığım gibi, müzeden dışarı da çıkartmadığım için hırsız da sayılmam. Sonra sergiye koymak için özellikle sahte heykeller de yaptırmadım. Ören yerlerinde turistlere satılan hediyelik heykelleri herkes gibi benim de satın alma hakkım var."

"Senin kılıfı bu kadar iyi hazırlamış olman bile minareyi çalmayı planladığını gösteriyor müdür! Biz bu memlekette ne müze müdürleri gördük; 'tarihimiz millî servetimiz' diye mavra atarken, müze depolarına sahte eserleri bizzat dayayıp, döşeyen... Ama sen beni tanımıyorsun, kaçın kurası olduğumu bilmiyorsun henüz! Elimden kurtulan hain yoktur benim! Hiç unutma: bütün hırsızlar bir gün yakalanır. Bütün katiller için mutlaka ilâhî adalet vardır!"

"Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza*'sından bir paragraf okur gibi konuştunuz. İnşallah haklısınızdır müdür bey. Zavallı Yaşar'ın katilinin bulunup cezalandırılmasını ve Defne Hanım'ın salimen geri dönmesini ben sizden daha çok istiyorum!"

Emniyet Müdürü Muhtar Körağaoğlu, kızının erken doğum sancılarıyla kaldırıldığı hastanede, tıbben gerekli görülen sezaryene engel olarak onun hayatını tehlikeye attığını daha yeni öğrenmişti. Oğlunu kaybettiğini sandığı için hayatının en cesur atağını yaparak üzerine yürüyen rehber Kemal'in öfkeli konuşmasından kızının öldüğünü sanmış, üzüntüden kahrolmuştu. Hemen o anda, şimdiye dek ailesi dâhil, hayatındaki her şeyden önemli kabul ettiği işini, hem de en zor zamanda bırakıp doğru hastaneye koşmuştu. Orada kendisinin izni alınmadan, damadı ve karısının onayıyla yapılan sezaryen sonuncu hem torunu hem de kızının kurtulduğunu görüp, rahat nefes almış, izin konusunu –şimdilik– mesele bile yapmamıştı. Kızını ameliyathaneden yarı baygın, benzi solmuş, kolundan serum torbalarına bağlı çıkartılırken, torununu da önlem amacıyla konduğu kuvözde gördüğünde, hayatında ilk defa herkesin içinde gözlerinin yaşarmasına engel olamamıştı. Küçük kızına bu kadar düşkün olduğunun o vakte kadar kendisi bile farkında değildi. Bu çok sıcak yaz gecesinde üzüntüden çökmüş görünen karısı ve damadı, sezaryen kararından ötürü Muhtar Körağaoğlu'nun hastaneyi

başlarına yıkacağını beklerken, onun sevinçten gözlerinin dolduğunu –ağlamıyor, gözleri doluyordu!– görünce şaşkınlıktan küçük dillerini yutmuşlardı.

"Bebek kurtulursa adını Hafize Ada koymak için yemin aldı benden!" diye bu fırsattan yararlanmak istedi karısı. "Hem senin annenin adını, hem de kendi istediği adı koyacakmış kızına, bak ben karışmam!"

"*Kumral Ada-Mavi Tuna* romanından ötürü baba! Biz o roman sayesinde tanıştık, ahdımız vardı, kızımız olursa Ada, oğlumuz olursa Tuna..." diye çekinerek mırıldandı damadı.

"Canları sağ olsun! Biz de onu Ada diye kucaklarız. Yeter ki, üzerimizden şu uğursuzluk kalksın! Eğer o şom ağızlı Umay Nine'nin anlattığı geyik lâneti doğruysa... Hani pek ihtimal vermiyorum ama eğer doğruysa bunu torunum Ada'yla kırar, atarız inşallah!"

Ne Umay Nine'den, ne de onun anlattığı Körağa'nın geyik lâneti hikâyesinden haberi olan damadı ve karısı, emniyet müdürünün kızına endişelendiği için saçmaladığını düşündüler. Muhtar Körağaoğlu, müze müdürü Onur Akhan'ı şimdi emniyette sorgularken, kariyerinde zaman zaman başına dert açan 'öfke kontrolü' sorununu hatırlayarak, bu kez göreceli olarak esnek davranmasını torununun doğumuna bağlıyordu. İlkbahardan beri hemen her hafta sonu Çorum yaylalarında ve/ya Kızılırmak kenarında ailecek piknik yapan müze müdürü, arkeolog ve valinin, onu sırf karısı ve kızları türbanlı diye bu pikniklere davet etmediklerini sanan ve her birine içerleyen emniyet müdürü, şimdi bu dışlanmışlığın bile ailesi üzerindeki o olası lânetle ilişkisinin olduğundan kuşkulanmaya başlamıştı. 'Ya gerçekten büyük dedesi böyle bir lânet almışsa?'

Bu sırada telefonu çaldı. Arayan, makamında Çorum kaymakamlarıyla olağanüstü gece toplantısı yapmakta olan valiydi. Hemen sorgu odasından çıktı.

"Yok, sayın valim, müze müdürü kesin bir halt karıştırmış! Esasen eldeki kamera kayıtlarında her şey apaçık ortada... Zaten orijinal eserleri alıp müze kasasına kaldırdığını reddetmiyor. Sözde bir soygun duyumu almış, ama bize haber verecek kadar kesin değilmiş. Ancak asıl önemlisi, o da cinayetten ve Defne Kaman'ın âkıbetinden habersiz. Ben şimdi bununla ve Güneş'le işbirliği yapmayı düşünüyorum. Eğer ne halt karıştırdıklarını anlatırlarsa beraber çalışacağım. Defne Kaman'ı bulduktan sonra da artık avukatları temizlesin pisliklerini, çeksinler cezalarını!"

"Müdür bey!" diyerek onun sözünü endişeli bir ifadeyle kesen vali, "Ben başka bir şey için aradım. Şimdi aldığımız duyuma göre, sana bahsettiğim o sosyal medyacı gençler **#DefneKamanNerede** haştaglarıyla eylem için Çorum'a gelmek üzere yola çıkmışlar. İstanbul'dan iki, Ankara'dan ve İzmir'den birer otobüsle. Okuyorum, dinle: yeşiller, çevreciler, buğdaycılar, tohum takasçılar, slow food'cular, Lüfer Timciler, Yunusçular, feministler, LGBT, zeytin ağaççılar ve hayvan hakları aktivistleri internetten örgütlenmiş, geliyorlar. Biz valilikte, yardımcılarım ve kaymakamlarımla âcil durum toplantısındayız, seninle de bir eylem planı yapmamız lâzım," dedi.

"Vay namussuzlar! Bu memlekete demokrasi fazla geliyor, sayın valim! Bunlar hem eyleme vakti olan işsiz güçsüzler, hem de otobüse, pankarta ödeyecek paraları olan zengin elitler!"

"Şimdi bunları konuşmanın sırası değil müdür bey!"

"Haklısınız sayın valim! Ama onların kaos yaratma emellerine âlet etmelerine asla izin vermeyeceğiz! Ben hemen önce Ankara-Samsun ve İstanbul ana bağlantılarını tutarım. Bir otobüs kırk beş-elli kişi alsa, birer TOMA ve çift yedekli gaz stokuyla ben bu kalkışmayı onların burunlarından getiririm! Jandarmamız da destek verir, kuş uçurtmayız Çorum'un içine! Ayrıca valilik, olası eylem ve gerginlik gerekçesiyle vatandaşın anayasal haklarını

askıya alabilir!" diyen Muhtar Körağaoğlu sustu ve 'sen' yerine 'siz'e geçerek devam etti:

"Tabii siz daha iyi bilirsiniz valim!"

"Olur mu hiç müdür bey? Aksine, vatandaşın anayasal haklarını kullanmasını sağlayacak önlemler almak valiliğin görevlerindendir. Hem şu anda elimizde gösteri yapmak amacı dışında somut ve ciddi bir tehdit ihbarı yok. Otobüslerde silah ve patlayıcı madde araması yaparız, eğer yoksa ne zarar verebilirler ki? Ayrıca bunlar düşman değil, senin benim gibi vatandaşın çocukları canım!"

"Ama sayın valim, görünen köy kılavuz ister mi? Siz yılların idarî amirisiniz!"

"İşte bu sebeple, onları Çorum il sınırında bizzat ben karşılayacağım. Zaten biz de onlar gibi Defne Kaman'ın salimen bulunmasını ve tarihî eser kaçakçılarının yakalanmasını istemiyor muyuz? Neden çatışacağımız yere, güçlerimizi birleştirip sinerji yaratmıyoruz? Hatta ben aktivistlere kumanya hazırlatıp, hep beraber Yazılıkaya'da bir basın toplantısı yapmamızın Çorum ilimize çok olumlu bir imaj katacağını düşünüyorum."

"Aman nasıl olur sayın valim? Daha o dakika 'çapulcularla işbirliği' yapıyoruz diye bizi Fizan'a sürerler de, bir daha bırak Çorum'u, artık akrabalarımızın bile evini bulamayız! Hem benim ailem, çocuklarım, hatta yeni doğmuş bir torunum var vali bey! Şurada emekliliğime kalmış birkaç yıl... Yakmayın beni, gözünüzü seveyim sayın valim!"

"Ben istifamı yazdım, gerekirse diye cebimde taşıyorum müdür bey!" diye cebine koyduğu, dörde katlanmış A4 kâğıdı eliyle yokladı vali, sonra alçak sesle konuşarak devam etti:

"Bak müdür bey, şimdi kendimize soracağımız soru şu: biz nerede duracağız? Halkın yanında mı, yoksa halkın karşısında mı?"

"Olur mu sayın valim? Biz devletiz! Biz bizzat devletin kendisiyiz, ne işimiz olur isyancılarla bizim? Yok, ben asla devletimi karşıma almam, aldırtmam da! Devlet ne diyorsa onu yaparım, hâşâ tartışmam bile! Ne eylemcisi, ne aktivisti? Kimse kusura bakmasın –affedersiniz–, o hainlerin yanında olmam ben! Şu anda telefonumuzu dinleyenler de bilsin ki, vatanın bölünmez bütünlüğü ve Müslüman kimliği benim için her şeyden mühimdir."

"O halde yollarımız burada ayrılıyor seninle Muhtar Bey. Ne diyeyim, Allah ikimizi de doğru bildiği yoldan ayırmasın!" diyen vali, sonra son derece sakin ve kararlı bir sesle devam etti:

"Şimdi senden Boyalı Höyük'teki Kabalak Köyü'ne baskın için bir ekip yollamanı istiyorum. Orası mücavir alan, bu yüzden yereldeki güvenlik birimleriyle temas ederek konuyu takip etmeni bekliyorum. Ayrıca sabaha karşı Çorum'a varacak eylemcileri karşılamak üzere yanıma dört kişilik bir koruma timi versen yeter bana. Sen akıllı bir adamsındır Müdür Bey, şu anda ben hâlâ bu ilin valisiyim ve iyi bildiğin gibi, emirlerime uymaman suç teşkil eder."

"Sayın valim, biliyorum birçok konuda farklı fikirlerimiz var, ama ben sizin hakiki bir yurtsever olduğunuza birçok vakada bizzat şahit oldum. Yine biliyorum efendim, hâşâ bana düşmez ama sonunda size zarar vereceğini düşünerek haddimi aşmazsam eğer, izninle, bu kararınızı doğru bulmadığımı belirtmek isterim! Bakın emekliliğinize az kalmış, Allah esirgesin, bütün haklarınızı da kaybedersiniiz... Değer mi birkaç çapulcu için? Bunlar yarın sizi unuturlar sayın valim! Maazallah sizden yüz bulup, Çorum sokaklarını savaş alanına çevirir, dükkânları falan da yağmalarlar... Allah göstermesin, ya ören yerlerini de talan ederlerse? Onların yerine sizi atarlar zindana vallahi!"

"Ben kararımı verdim müdür bey! Bunca yıl bu memleketin ekmeğini yedim, şimdi benim de borcumu ödeme vaktim geldi.

Anlasana müdür bey, bu gençler sadece kayıp bir gazeteciyi aramak için gelmiyor buraya. Defne Kaman onlar için bir demokrasi sembolü. Bu gençler, Anadolu'da yüzyıllardır hiçbirimize danışılmadan dayatılan kararların adaletsizliğine karşı çıkıyorlar."

"Valla hakikaten şaşırdım şimdi sayın valim! Siz, hakikaten bu teröristlerin kendi başlarına ve hak aramak için örgütlendiğine inanıyorsunuz galiba? Yani sizin gibi münevver bir insan..."

"Bana saf diyorsan eğer, benimkisi tercih edilmiş bir naifliktir müdür bey. Aptallık değil," dedi vali içini çekerek. Sonra en 'devlet baba' sesiyle ekledi:

"Şimdi emniyet müdürüm: az önce güvenilir bir kaynaktan aldığım ihbara dayanarak, Boyalı Höyük'teki Kabalak Köyü'nde bulunan bütün ahırların derhal aranmasını emniyet birimlerime emrediyorum! Allah yardımcımız olsun!"

43. BOYALI HÖYÜK

Cuma Gecesi

Oğlunun tarihî eser hırsızları tarafından öldürüldüğünü sanarak çılgına dönen Kemal, taşıdığı suçluluk yükünü o sırada karşısına çıkan emniyet müdürünün üzerine boca etmişti. Bu cüretkârlığı asla onun yanına bırakmayacak olan Muhtar Körağaoğlu da o anda kendi kızının doğum sırasında öldüğünü sanarak acele hastaneye koşmuş ve Kemal'le hesaplaşmayı ertelemişti. Emniyet Müdürlüğü'nde bu trajedi yaşanırken, gelişmelerden habersiz olan Semahat, Kemal'i arayıp Karaca'nın afişlerinin arkasında yazan notları ivedilikle okumasını istemişti. Karaca'nın ölmediği ortaya çıkınca toparlanan Kemal, emniyet müdürüne

hakaretten tutuklanacağını sandığı için oradan kaçtığı düşünülmesin diye evine gidememiş, ama anahtarları Akın Kaman'a vermişti. Bahçelievler'deki evin mutfak dolabında aradıklarını eliyle koymuş gibi bulan Akın Kaman, Kutadgu Bilig şifreleri için daha önce telefonda konuştuğu Semahat'e Karaca'nın berbat el yazısıyla afişlerden birinin arkasına yazdığı metni okudu:

'Boyalı Höyük yolunda Kuşlu Çeşme'den sol. 200 metre sonra Kabalak Köyü'ne girmeden 2 ahır. Saman korunak. Ahşap kasada toprak kâseler. Kuşlu Çeşme'ye arkanı ver, 50 adım kuzeye yürü. Tarlada çardak. Çardakta küp."

Semahat bu cümleleri defterine dikkatle not ederken, Akın Kaman o yöreyi içlerinde en iyi tanıyanın rehber Kemal olduğunu ve bahsedilen çardaklı tarlayı gözü kapalı bile bulacağını belirtti. Kendisi emniyete dönüp Kemal'in bir süre ortadan kaybolmasını kamufle eder, Umay Nine ile Semahat de Yazılıkaya'daki polisleri oyalarsa, bu sırada diğerleri de Boyalı Höyük'e gidip Defne ile Karaca'yı arayabilirlerdi.

Şimdi bulunan Karaca'nın notunun yanına Defne'nin flaş belleğindeki mesajı ve Kutadgu Bilig şifrelerini de ekleyerek değerlendiren bir sahaf, bir gazeteci, bir polis, bir bilge Kaman ve yarım saat sonra aralarına katılan bir rehber, beraberce harekete geçmeye karar verdi. Plan bu kadar basit, bu kadar tehlikeliydi ve bu kadar mecburiyetten, handiyse kendiliğinden oluşuverdi.

Defne'yle Karaca'yı aramak için valiye ve polise haber vermeden Kemal, Attila ile Ümit'i Yazılıkaya'ya yakın olan Boyalı Höyük-Kuşlu Çeşme mevkiine yollama kararını onaylamak, Umay Bayülgen gibi tecrübeli bir yönderin bile zorlanmasına yol açmıştı. Ancak bıçağın kemiğe dayandığını hisseden insan,

kendisini bile hayrete düşürecek kadar cesur davranabilir. Onlar orada, o sabaha karşı öyle davrandılar.

44. GÖNÜL UMDUĞUNA KÜSER

Cumartesi Sabaha Karşı

"Canım annem, tabiat anam, Umay Ene'm! Ver mübarek elini öpeyim!"

Henüz gün ağarmaya başlamadığı için geceleri ören yerinde yanan iki spotun ve bu geceye özel olarak Umay Bayülgen'i korumak için valinin emriyle eklenen taşınabilir lambaların ışığıyla Yazılıkaya Açıkhava Antik Tapınağı'nın önü ışıl ışıldı. Yılan soktuğu için tedavi amacıyla bayıltılan geyik gözlerini henüz açmış, ama hâlâ ayağa kalkacak kadar ayılmamıştı. Geyiğin yanına kurulan şezlongda rüyasında kayıp torununa dair ipuçları bulacağına kesinlikle inanan ama uykusuzluktan kızarmış gözleri fal taşı gibi açık Umay Bayülgen oturmuş, gök-

teki yıldızları seyrediyordu. Onu korumak için görevli polisler uyanık kalmak için termoslardaki çaya dadanmış, alçak sesle sohbet ederek 'ayışığında çay' keyfi çatıyordu. Onlara, kütüphane müdürünün Yazılıkaya'ya gelmekte olduğu yarım saat önce haber verildiği için, Akın Kaman otoparkta bıraktığı arabasından inip elini kolunu sallayarak Umay Bayülgen'in yanına gelmişti. Başını gökteki muhteşem yıldız şölenine kaldırıp kilitlemiş olan Umay Bayülgen, eski damadı yanına varıp da elini öpmek istediğinde pozisyonunu hiç değiştirmeden elini ona uzattı.

Umay Nine'nin elini öpmesine izin verdiği, sakin, gözlerinin içinden şefkat taşan, orta boylu, orta yaşlı, kafasının tepesindeki saçları dökülmüş, yüzündeki zarif gülümsemesi doğuştan sabit gibi görünen adamın, telefonda birkaç kez konuştuğu Akın Kaman olduğunu sesinden tanıyan Sahaf Semahat heyecanla ucuna oturduğu şezlongdan fırladı. Aslında bir saat önce Umay Nine'nin yatağının bir köşesine büzülüp, baygın gibi uykuya dalmışken, yumuşak bir erkek sesiyle uyandığında önce nerede olduğunu hatırlayamayan Semahat, açık havada uyumayalı çok yıllar olmuştu. Çocukken, Nevşehir'de dedesinin köyüne gittiklerinde, bahçede kuzenleri ve kardeşleriyle hep beraber kocaman yer yatağında uyurlardı. Ne böcek, ne yılan, ne kedi, köpek korkusu... Tabiatın içinde, sere serpe, mutlu ve saf... Bunları hatırlayınca dedesinin bahçesindeki meyve ve toprak kokusu olduğu gibi burnuna doluverdi. Çocukların uyumadan saatlerce birbirlerine masal anlatışları, her şeye kıkır kıkır gülüşleri, büyükler gelince uyuyormuş gibi yaparak onları kandırmalarının hazzı... Sabah, güneşin tenlerinde oynadığı sıcak oyunlarla uyanışları, güven ve mutluluk duygusuyla nedensiz sevince kapılışları... Sonra 'her şeyi bilen büyükler'in sekiz yaşına gelen kızlarla oğlanları birbirinden ayırıp, çocukluklarını bıçakla kesip atmalarına eşzamanlı olarak, 'Sen kızsın yapamazsın!'ların başlaması ve 'bu dünyada

erkeklere asla güvenmemesi' eğitimine geçiş dönemi... Hayatın tadı bir daha düzelmemek üzere bozulmuştu... Semahat'in birden burnu sızladı. Uzun zamandır belleğinin kapalı odalarına sakladığı çok güzel çocukluk anıları âniden ortalığa saçılmış ve içini burkmuştu. Az daha ağlayacaktı, ama kendini tuttu. Hayır, onu hiç aramayan, kollamayan, anmayan insanlar için ağlamayacaktı. Buna çoktan karar vermişti. 'Dostlar seçilmiş akrabalardır!' diye düşünerek kendini yatıştırdı ve Umay Nine'nin elini öpen adamın yanına gitti:

"Merhaba, ben Semahat. Siz Defne'nin babası olmalısınız. Telefonda konuştuk bugün. Kusura bakmayın, bozkırın ve gecenin ortasında böyle darmadağınık karşıladım sizi..." diye bıcır bıcır çocuk sesiyle kendini tanıttı.

"Estağfurullah Semahat Hanım. Asıl siz bizlerin kusuruna bakmayın! Size Çorum'un geleneksel Bektaşi misafirperverliğini göstereceğimiz yerde, böyle arazide uyuttuğumuz için asıl ben mahcubum..."

"Ne münasebet Akın Bey, hele Defne salimen bir bulunsun da ben asıl o zaman Yazılıkaya gibi tarihin göbeğinde Umay Nine ve büyülü geyikle bir gece geçirmenin keyfine varacağım inşallah!"

"Bekliyoruz! Hayırlı haberi bekliyoruz oğlum!" diye içini çeken Umay Bayülgen gözlerini gökteki yıldızlardan ayırıp, yüzüne bakmadan Akın Kaman'la ilk kez konuştu.

"Şimdi **kök**ümüz olan **gök**lerin **al**tında inançla bekleme zamanı. Yakındır muştunun ulaşma ânı."

"Evet, Umay Annem!" diye fısıldadı Akın Kaman.

"Buyurduğun gibi vali beye Karaca'nın notunu bildirdim. Ayrıca senin bu nottan Boyalı Höyük'ün Kabalak Köyü'ndeki ahırları işaret ettiğini düşündüğünü de ilettim. Vali beyin kaymakamlar ve arkeologlarla yaptığı âcil durum toplantısında da aynı sonuç çıkmış. Tahminimce, şu anda emniyet birimleri orada

jandarmayla ortak bir operasyona başlamış olmalı. Ben de operasyona katılmak istedim, lâkin izin vermediler. Ben de kızımı seninle dua ederek bekleyeyim diye buraya geldim. Bak, sana biraz leblebi getirdim, çok severdin Çorum leblebisini, unuttun mu?"

"Unutulur mu buranın leblebisi evlâdım? Ama şimdi hiç içim çekmez, sonra yerim. Sen onu şu Semahat kızıma ver, bol bol yesin! Baksana, nasıl sıska bir şey, biraz protein alsın da kuvvetlensin bari."

"Buyurun Semahat Hanım, övünmek gibi olmasın ama Türkiye'nin en iyi leblebisi bizim Çorum'dan çıkar. Umay Annem'in dediği gibi, nohut hakikaten protein deposu minik devdir ve anavatanı da Anadolu'dur."

"A ah, ne çok çeşidi varmış leblebinin!" diye Akın Kaman'ın uzattığı, üzeri Hitit güneş kursuyla süslenmiş şık kutudadaki türlü türlü leblebiye bakıp şaşıran Semahat, çikolata ve susam kaplamalı olanları tatmaya başladı.

"Haydi, bırakın şu leblebi yârenlikliği de dua edelim! Dua, acıları kırar, umutları arttırır. İnanan beynin duası, ruhun şifasıdır. Neye inanırsanız inanın, dua edelim. Dua edelim ki, sabrımız ve umudumuz artsın, Defne'm salimen kurtulana kadar üzüntüden kahrolmayalım."

Bunun üzerine Akın Kaman ve Semahat, Umay Nine'nin yanına oturup, onun ellerini tuttular ve başlarını gökyüzüne kaldırıp, içlerinden kendi dualarını ettiler.

Bir süre sonra sonra Akın Kaman, değme seslendirme sanatçılarına taş çıkartan o yumuşacık ve çok yatıştırıcı sesiyle sordu:

"Semahat Hanım, balayı iznini yarıda kesip, kızımı bulmak için bu akşam İstanbul'dan gelen Komiser Ümit Kaman'ın Defne'nin akrabası, dolayısıyla benim akrabam olduğu konuşuluyor çevrede. Ben de bir pot kırmamak için hiç sesimi çıkartma-

dım. Gerçi Defne İstanbul'da kaybolduğunda konuyu takip etmiş ve biraz araştırmıştım... Ama Ümit Bey sizin yakın arkadaşınız, bu konuya dair bir bilginiz var mı acaba? Tabii kendisi şimdi –işte o mâlûm nedenle– burada değil diye size sormak istedim."

"Çok iyi yapmışsınız Akın Bey. Komser Ümit'in ailesi Kamanlı, yani soyadı benzerliği tamamen tesadüf. Ancak sizin de söylediğiniz gibi, Defne Kadıköy'de kaybolduğunda bu tesadüf bizim çok işimize yaradı. Mâlûm, akrabalık birçok kapıyı ve yüreği açabiliyor bizim gibi kültürlerde..."

"Ben de öyle tahmin etmiştim zaten. Vardır bir hikmeti Kam'ın Kaman soyadının mutlaka... Allah şu anda Ümit Bey'e ve diğerlerine kolaylık versin, Hızır yoldaşları olsun, korusun onları inşallah!"

"Âmin!" dedi Semahat nefesini tutarak.

"Alas!" dedi Umay Bayülgen 'âmin'in eski Türkçesiyle, başı yukarıda, dikkatle gökleri incelemeyi sürdürürken. Sustular. Aralarında belirip, göklere kadar yükselen ve orada yıldızların da arasına yayılan derin bir sessizlik oldu...

"Biliyorum, bana kırgınsın Umay Annem. Olanları Defne'ye anlattım diye..." çekinerek konuşan Akın Kaman, yatıştırıcı sesiyle sonunda sessizliği bozdu.

"Biliyorum, sana sözüm vardı, bu sırrı mezara götürecektim ama... Kızım bu kadar yakınıma gelince... Kızım, 'baba şehrine, baba evine' gelince dayanamadım hasrete Umay Ninem! Bilmem beni bağışlar mısın, ama başka çarem yoktu..."

"Gerçekler nereye kadar saklanır ki, Akın evlâdım? İkimiz de Defne'nin bir gün gerçeği öğreneceğini biliyorduk. Belki de ben hayattayken bu gerçeği öğrenmesi onun için daha iyi oldu. Böylece hayatının en zor sınavına girme şansını yakaladı..."

"Defne senden vazgeçemez Umay Nine! Mutlaka su yatağını bulacaktır..."

"Gönül umduğuna küser, Akın evlâdım! Beni bırakmayacağını anladım, ama gönlü beni eskisi kadar sever mi, işte ondan emin değilim. Sonuçta hangimiz, büyük kusurunu öğrendikten sonra sevdiceğimize artık eskisi kadar güvenebiliriz? Güvensiz sevgi olmaz! Güvensiz hiçbir şey olmaz!"

"Çok affedersiniz, ikinize de saygım var ama..." diye endişeli bir sesle araya girdi Semahat. "Yani daha Defne'nin kurtulup kurtulmayacağı henüz belirsizken, siz nasıl böyle güvenle onun hakkında konuşabiliyorsunuz?"

Besbelli daha önce Kadıköy'de aldığı dersi unutmuş, orada sorduğu aynı soruyu şimdi tekrarlıyordu ve bunun henüz farkında değildi.

"*Göklerin bilgeliği* yüzünden!" dedi Umay Bayülgen, gözünü bir saniye bile ayırmadığı yıldızlar ve Ay'la ışıl ışıl şenlenmiş simsiyah gökyüzünü işaret ederek.

"Eski Türkler gökyüzünü, yeryüzüne gerilmiş bir çadır, yani '*yurt*' gibi kabul ederlerdi. Bu sebeple, gökyüzü bizim kültürümüzde hâlâ toprağımız kadar değerli, tılsımlı ve manalıdır," dedi.

"Pir Sultan'ın 'Yakdıcağım bir çırağdır. / Yerden göğe bir direktir, / Bindiceğim bir buraktır, / Allah bir, Muhammed, Ali!' dediği gibi, eski Türklerin yurt-çadır tahayyülünde ortada bir direk vardır. Yani 'göğün direği' gündüzle geceyi ayırdığı gibi, 'yer'deki 'hayat ağacı'nın da gökteki tezahürüdür. 900 yıl önce Kaşgarlı Mahmut da bunu: 'Türkler yalnız göğün değil, yerin de bir direği olduğuna inanıyorlardı.' diye yazmıştı," diyerek yaşlı kadının sözlerine açıklık getirdi Akın Kaman.

"Bu kıymetli direği İslamiyet'ten sonra Hz. Muhammed olarak kabul edenler olmuştur, ondan öncesindeyse Türkler göğün direğini 'Kutup Yıldızı' olarak düşünmüş, bu yıldıza 'Demir Kazık ya da 'Altın Kazık' demişlerdir. Şimdi sen buradaki 'kazık'ın anlamını bilmezsin ama Türkçe aslı, direk demektir."

"Tamam da Defne'nin kurtuluşunu astrolojiyle mi sağlayacağız?" diye sitemle sordu Semahat. Bu arada Umay Bayülgen ile Akın Kaman'ın birbirlerini yıllardır görmemiş olmalarına karşın daha dün aynı dersi anlatmış iki öğretmen gibi uyumlu ve senkronize konuşmaları da nedense canını sıkmıştı. Kıskanmış mıydı yoksa Akın Kaman'ı?

"Sevgili kızım Semahat, biz fâni kişiler olarak elimizden geleni yaptık. En iyi kalpli validen, polise ve gazeteciye, en âşık sevgiliden en özverili müzeciye, en zeki çocuktan, sevgi dolu babaya ve tabii mübarek bir geyiğe kadar birçok canı serüvenimize dâhil ettik. Yüce gönüllerine binlerce alkış! İyilik ve bereket üzerlerine olsun! Ayrıca, yüce tabiatın dağlara taşlara, otlara ağaçlara, kâğıtlara defterlere yazıp bize yol göstermek için yolladığı işaretleri topladık, sembolleri çözmeye, iyilik için yaşayan canları korumaya çalıştık. Yani senin dediğin gibi boş oturup, gökteki yıldızlardan medet ummadık. Ama artık susup, göklerin direği *kutup yıldızı*nın sesini duymanın zamanıdır. Çünkü o parladığı sürece yeryüzünde umut vardır! Şimdi bir de şu mübarek geyiğe bak!"

Semahat dönüp baktığında, görkemli boynuzlarıyla narin başını göklere çevirmiş geyiğin şimdi sapasağlam ayağa kalkmış olduğunu şaşırarak gördü. Bu sırada Umay Bayülgen nihayet başını gökten çekip geyiğe çevirdi ve ona şöyle seslendi:

"Umduğun göklerin direğiyse ve o hâlâ parlıyorsa, küslük bitmeli, her can onu görmeli, gönül asla umudunu yitirmemeli!"

45. GELDİĞİ GİBİ ANSIZIN GİTTİ

Cumartesi Şafağa Karşı

"Bulduk Semahat Ablam! Vallahi de billahi de bulduk Defne'yle Karaca'yı! Bak şu Allah'ın işine; Defne Kaman'ı salimen bulmak yine bana –Attila Kardeş'le beraber tabii– nasip oldu be ablam! Tabii Kemal Ağbi olmasa hele bu karanlıkta, bu yabancı arazide biz onları hayatta bulamazdık. Hey Muhammed, hey Ali!"

"Alo Komserim, ayy sahiden mi, buldunuz mu ikisini de? İyiler mi bari? Aloo? Ümit Komserim duyuyor musun beni? Sesin kesiliyor. Yolda mısınız?" diye polisler duymasın diye fısıldadı Semahat.

"Ben seni duyuyorum Semahat Abla! Söyle Umay Nineme, merak etmesin, Defne henüz konuşamıyor ama gözlerini açtı,

beni tanıdı, bana gülümsedi. Delikanlıya gelince, çakır pençe maşallah! Defne'yi o heriflerden kurtarmak için çok yürümüş, kan kaybetmiş ama gençtir, candır; babası ilk yardım biliyor, kanamayı durdurdu, şimdi acilen hastaneye gidiyoruz. Siz de oraya gelin! Hangi hastane Kemal Ağbi? Ha? Has ne? Has Hitit mi? Duydun mu Semahat Abla? Has Hitit'e gelin!"

Kemal, Attila ve Ümit, polislerden önce vardıkları Boyalı Höyük, Kuşlu Çeşme çardağı yakınında onları yerde baygınken buldular. Topraktan yapılmış bir Hitit küpüne elleri ve ağzı bağlı olarak hapsedilen, susuzluktan ve havasızlıktan bitkin Defne'yi oradan çıkartıp taşımaya çalışan Karaca'nın ilk kaybolduğunda karnından aldığı yarasının dikişi açılıp kanaması başlamış, sonunda bayılıp, o da Defne'nin yanına düşmüştü. Onlara ağlayarak ilk yardım yapan Kemal'le beraber arabaya taşıyıp, hemen hastaneye götüren üç adam yolda Semahat'i arayıp müjdeyi verdiler. Arabayı kullanan Attila'nın yanındaki koltukta emniyet kemeriyle koltuğa sımsıkı bağladıkları Defne'nin bilinci açılmış, bir yandan arkadan uzanıp ona su içiren Ümit'i sesinden tanıyıp, yamuk yumuk gülümsemeye başlamıştı. Arka koltukta başı babasının kucağında yatan Karaca baygındı. Kemal ise ağlamayı bırakmış, bir yandan sessizce dua edip, bir yandan da Çorum merkeze en kestirmeden nasıl gideceklerini Attila'ya tarif ediyordu.

Semahat, duydukları karşısında sessizce sevinçten ağlamaya başlayınca, şimdi bir eli Akın Kaman'ın elinde, gözlerini yıldızlara, başını ağarmaya başlayan gökyüzüne dikmiş dua okuyan Umay Bayülgen yavaşça ona döndü. İki kadın hiç konuşmadan kısa bir süre öyle bakıştılar. Yüzünde hiçbir sevinç belirtisi olmayan yaşlı kadının her şeyi anlamış olduğunu sezen Semahat, kendisine merakla bakan Akın Kaman'a gülümseyerek başını salladı. Kızının bulunduğunu anlayan adam sevinçle kalkıp Semahat'i

kucakladı. Bu sırada Umay Bayülgen, gözlerini kapatıp başını aşağı ve yukarı sallamaya başladı, sonra ören yerinin ortasına onun için kurulmuş potatif yatağından yavaşça kalktı, kollarını göklere kaldırıp, yıldızları alkışlamaya başladı. Onu şaşkınlıkla izleyen nöbetteki polisler yaşlı kadına bakıp gülmeye başladılar. Hiç kimseye aldırmadan gönlünce yaşamayı göze almış Umay Nine, daha sonra, şimdi kendisi gibi başını göklere kaldırmış, muhteşem vakur duruşuyla yıldızları merakla inceleyen geyiğin yanına gitti. Bir elini usulca ona doğru uzattı. Geyik önce başını hafifçe geri çekerek, tasayla onun eline baktı. Bu sırada yaşlı kadın ona kimsenin duymadığı bir şeyler mırıldandı. Sesi yumuşak ve sevecendi. Onu sanki anlarmış gibi, dikkatle dinleyen geyik bir süre sonra boynuzları kadını incitmesin diye başını hafifçe yana yatırarak eline doğru uzattı. O zaman Umay Nine geyiğin yanağını okşadı. Sonra birbirlerine baktılar, bildiğimiz insan insana bakar gibi göz göze bakıştılar. Bu, anlayabilen için dünyanın en güzel manzarasıydı. Geyikle insan birbirlerini anlayarak bakıştılar. Kısa bir süre sonra geyik yavaşça döndü ve geldiği gibi çabucak, bir geyik çevikliği ve zarafetiyle çekip gitti.

"Ulan geyik gitti be!" diye üzüntülü bir sesle kendini tutamadı polislerden biri.

"Gitmeseydi de akşama bir geyik çevirme yapsaydın değil mi kanka?" diye ona takıldı arkadaşı

"Niye öyle diyorsun ya? Yani ben o kadar kalpsiz miyim senin gözünde? Belki ben de sevmiştim hayvanı, olamaz mı yani?"

O zaman Umay Bayülgen çabucak dönüp, şezlonga yattı ve küttedenek derin bir uykuya daldı. Öyle ansızın ve öyle depderin bir uykuya daldı ki, hem Semahat hem de az önce torununun salimen bulunduğundan henüz haberi olmayan polisler onun öldüğünü sanarak korktular. O zaman Akın Kaman onlara şöyle dedi:

"Bırakın. O şimdi uyuyor. Kamlar buna 'ruha alkış', yani ruhun şükran uykusuyla beslenmesi derler. Beş-on dakika yeter ona. Sonra uyanacaktır." Ama onun bu sözlerine inanmayan polisler, eğilip nefesini dinlediler. Sonuçta o, valinin özel emriyle korudukları, kendilerine emanet bir kişiydi. Ancak yaşlı kadının usul usul nefes aldığını anladıklarında kendileri de derin bir nefes aldılar.

"Geyikli Ana uyudu," dediler.

"Geyikli Ana nihayet uyudu!"

Geyiğin gidişine üzülen polis merakla sordu:

"E hani, ancak torunu bulununca geyiği salacaktı ne oldu?"

46. CEHENNEMİN YOLLARI İYİ NİYETLE DÖŞENİR

Cumartesi Sabahı Alacası

"Defne Çorum'a geldiği gece, Karaca'nın müzeyi hacklediğini öğrenmiş ve telâşlanmıştı. Karaca'nın bunu sırf babasına kafa tutmak için yaptığına inandırabileceği tek kişi, yine çocuğun babası Kemal Yörüklü'ydü. Fakat o da, bildiğiniz gibi, sıfırdan endişe yaratmakta bir uzmandır! Ayrıca on yedi yaşında bir gencin, kendini babasına kanıtlamak için müze hacklediğine inanmak da hakikaten pek kolay değil."

"Meseleye böyle bakınca haklısınız Güneş Bey," dedi vali düşünceli bir sesle.

"Aslında Anadolu'nun tek elektronik korumalı müzesinin hacklenmesi, içeriden bir bilgi sızdırılmadığı, eser çalınmadığı ve sistemde bir iz bırakılmadığı sürece sadece uzmanlar tarafından anlaşılabilecek bir enformasyon olayıdır. Tabii Karaca babasının yanıldığını göstermek için sistemde bir iz bırakmayı kafasına takmasaydı... Ancak asıl sorun, bu sırada Hitit eserlerini yurtdışına satmak için örgütlenmiş bir çetenin bundan yararlanma ihtimalinin olmasıydı."

"Karaca'nın bu kadar çocukça davranacağını düşünemezdim..." diye içini çekti vali.

"Haklısınız vali bey. Ama olmuş işte, hayat mı desem, delikanlılık mı, yoksa babalar ve oğullar mı, bilemiyorum. Bu sırada, Defne'nin de Çorum'a bir turist olarak değil de, tam bu konuyu yazmakla görevli geldiğini ve Karaca'ya nasıl düşkün olduğunu düşünürseniz, bu bilgilerin onun üzerinde yarattığı baskıyı anlayabilirsiniz... Ben bunları sonradan öğrendim, çünkü o sırada Defne diye birinin varlığından haberim yoktu."

"Peki, sizce Defne Hanım neden bu önemli bilgileri gazeteci ortağıyla değil de henüz yeni tanıştığı bir arkeologla paylaştı?" diye dudaklarını birbirine bastırıp, kaşlarını kaldırarak sordu vali.

"Defne, Attila Gültekin'i gazeteci olarak kesinlikle takdir ediyor vali bey. Fakat öz kardeşi gibi sevdiği Karaca'yı tehlikeye atacak bir konuyu Attila'nın bir gazeteci içgüdüsüyle deşifre etme riskini göze alamıyordu. Öte yandan, benim Karaca'nın zekâsını önemseyip, ona Amerika'da iyi bir eğitim bursu bulmak için uğraştığımı da öğrenmişti. Ayrıca şunu da söylememe izin verin; evet, Defne'yle yeni tanıştık ama biz birbirimizi çoktan tanıyorduk!" diye gülümsedi Güneş Aytan.

Emniyet müdürü, valinin emri üzerine Kabalak Köyü'ne en iyi iki komiserini ve iki otobüs çevik kuvvet polisiyle beraber jandarmayı eşgüdümlü operasyona yollamıştı. Yine valinin isteğiyle

arkeolog Güneş Aytan ve müze müdürü Onur Akhan'ı sorgu odasından kendi makamına almış, valiyle beraber tamamen 'istisnai bir toplantı' yapıyordu. Valinin sorumluluğunda yapılan bu müstesna toplantıda hiçbir kayıt tutulmuyor, ortaya çıkan bilgiler ışığında ivedi ve ortak bir hareket planı geliştirmek amaçlanıyordu. Muhtar Körağaoğlu, emniyet müdürü olarak verdiği her emrin 'bütün mesuliyetinin valiye ait' olduğunu, kendisinin 'ilin en yüksek idarî âmirine itaat etmek mecburiyetinde' kaldığını hem özel bir telefon görüşmesiyle, hem de elektronik yazışmayla İçişleri Bakanlığı'ndaki 'gerekli kişi ve birim'e ivedilikle ve validen gizlice bildirmişti. Şimdi, yine valinin verdiği güvenceyle, bildiklerini rahatça anlatan Güneş Aytan, Defne'nin öldüğü haberinin, kendisine karşı kullanılmış bir taktik olduğunu artık öğrendiği için biraz rahatlamış görünüyordu.

"Defne ile tanıştığımızda, bir önceki gece Karaca'nın anlattıklarından ötürü hakkımda zaten bir önbilgisi vardı. Benimle konuştuktan sonra, demek ki bana güveneceğine ikna olmuştu ki aynı akşam Kâtipler Konağı'ndaki yemekte önce ağzımı aradı, sonra da bana durumu anlattı."

"Fakat sizin müzedeki üç heykelin çalınacağı duyumunu almanız daha önceki haftaya denk düşüyor, öyle mi Onur Bey?" diyerek arkeoloğun yanında oturan müze müdürüne döndü vali.

"Evet, iki ay önce müzenin bodrum katı badana yapılacağı sırada birkaç kuruş kazansın diye makam şoförünüz Hakkı'nın yeğeni Yaşar ile onun getirdiği bir badana ustasını, ki elinde Hakkı'dan imzalı kefalet mektubu vardı, işe aldık. Öyle herkesi müzeye işe almayız, bilirsiniz. Ne var ki, bir öğle molasında bu adamın özellikle bahsi geçen çok kıymetli üç Hitit heykelciğiyle ilgili kuşku uyandıran konuşmalar yaptığı ihbarı aldık," diye açıkladı Onur Akhan.

"Bu ihbarı hemen emniyete ya da bana bildirmeniz gerekmez miydi Onur Bey?"

"İhbar için elimizde güçlü kanıt yoktu vali bey. Konuşmayı müze çalışanlarımızdan güvenilir biri duymuştu, ama şahidi yoktu. Konuyu emniyete bildirmek için hem kanıt toplamak, hem de Yaşar'ı korumak üzere badanacıyı göz hapsine aldık. Fakat sonra adamın Kabalak Köyü'nden bir çiftçi olduğunu öğrendik, zaten bir daha da başka bir şaibeli konuşma ihbarı olmadı. Ancak daha sonra sizinle gittiğimiz piknikte, Güneş Bey bana Karaca'nın babasına ders vermek için yakın bir tarihte bir saatliğine müzeyi hackleyebileceğine dair bir kuşkusu olduğunu anlatınca tedirgin oldum. Sonra da Kemal'in sizin misafiriniz olan Ankaralı bir sanatçı grubuna müzeyi gezdirirken Hakkı'ya verdiği bir şapka dikkatimi çekti."

"Ne şapkasıymış o?" diye araya girdi emniyet müdürü.

"Kemal, Hakkı'ya yeğeni Yaşar'ın son zamanlarda sık sık Karaca'yı ziyarete geldiğini ve bundan haberi olup olmadığını sordu. Halinde hiç alışık olmadığım bir sertlik, saldırganlık vardı. Ben de bunu Güneş Bey'le paylaştım. Yaşar'ın getirdiği adamın şüphe yaratmasıyla, âniden Karaca'ya sık sık ziyaret etmesi arasında bir bağ olabilir mi diye; öyle tamamen âfaki konuştuk aramızda."

"Evet, vali bey, tamamen gevezelikti bizimkisi..." diye onayladı onu Güneş Aytan.

"Söylemeye dilim varmıyor ama belki de Kemal, sık sık müzenin hacklenemeyeceğini, oğlunun iyi olduğunu bildiği bilgisayar konusunda özellikle onu küçümsemek için söylüyordu. Bana göre, Karaca'yı baştan çıkaran da bu olmuş ve babasına gününü göstermeye karar vermişti o yaramaz!"

"Yaramaz mı?" diye kendini tutamayan emniyet müdürü, alaycı bir sesle araya girdi. Ancak diğer üçü ona dönüp 'hoyrat ve

çok ayıp' bir şey söylemiş gibi bakınca, Muhtar Körağaoğlu'nun aklına aynı odada Kemal'in birkaç saat önce gözünü karartıp, üzerine yürürken ettiği beddualar geldi. Beddua ve lânet hayatta en fazla korktuğu şeylerdendi. Zaten aynı nedenle Kemal'i 'devlet memuruna hakaret'ten içeri alacakken, kızının ve torununun yüzsuyu hürmetine serbest bırakmış, ama 'gözüm üzerinde!' diye tehdit etmeyi de unutmamıştı. Şimdi neredeydi onu bilmiyordu ama nasılsa zamanı gelecekti.

"Anlıyorum... Peki, siz devam edin müdür bey!" diyen vali, müze müdürünü dikkatle dinlemeye devam etti.

"Ben yine aynı haftalarda, alan çalışmalarına gündelik kazıcı olarak işe giren bazı gençlerin tarım ve toprak kültüyle ilgili bu üç önemli Hitit heykelciğinden bahsettiklerini Güneş Bey'den duymuştum. Tabii artık iyice işkillenmiştim ve böylece bu konuyu da kendisine açtım."

"Yani iyice işkillendiğiniz bir soygun ihtimalini emniyete ya da sık sık beraber pikniğe gittiğiniz valiye değil, geçici görevle Çorum'a gelen bir arkeoloğa anlatmayı tercih ettiniz, öyle mi?" diye yine kendini tutamadı emniyet müdürü.

"Ne münasebet müdür bey! Elimizde sizlere sunacak kesin ve somut bir ihbar olmayınca, konu dediğiniz gibi bir soygun ihtimali gevezeliğinden öteye gitmiyordu. Ama bakın şunun altını çizmek isterim ki bizi asıl bir araya getiren ortak duygu tamamen iyi niyettir. Benim Yaşar'a, Güneş Bey'in de Karaca'ya, ikimizin de iyi niyetle yaklaşmamız, yani iki gencin istikbâlinden duyduğumuz kaygı. Bu çocukların kötü niyeti yoktu ve biz onları olaylara bulaşmadan kurtarmak istedik."

"Siz de olası bir soygunda Karaca'yı korumak için, turistlere ören yerinde satılan tıpkı yapım üç heykelciği alıp, müzeye koydunuz. Öyle mi oldu Onur Bey?"

"Aynen öyle vali bey! Böylece hırsızlar eğer Yaşar'dan müzenin hackleneceği günü ve saati öğrenip, müzeyi soysalar bile eserlerin asılları bizde kalacaktı."

"Müzeyi hacklemek, sistemi bozmak bilişim suçuna girer. Hırsızlık gerçekleşmemiş olsa bile Karaca, en az iki ile beş yıl arası hapisle yargılanacak, cezasını çekecektir!" diye yine araya girdi emniyet müdürü.

"Niyeti kötü olmadığı için hapse girmez, şartlı salınır sanıyorum ben..." dedi vali kaygılı bir sesle.

"Eğer yanlış hatırlamıyorsam, Karaca'nın bu yakınlarda on sekizinci doğum günü olacaktı. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre henüz yetişkin olmadığı için ceza almaz, değil mi? Ayrıca bu çocuğun hapse girmek yerine çok iyi bir eğitim alması ve memlekete kazandırılması şart!" dedi Güneş Aytan içini çekerek.

"Sonra senin gibi Amerika'ya gitsin diye mi arkeolog bey? Beyin göçü diyorsunuz ama çekip, çekip gidiyorsunuz hepiniz!" diye yine dayanamadı Muhtar Körağaoğlu.

"Düşünce ve ifade özgürlüğü olmayan yerde beyin nefes alamaz müdür bey! Düşünmek, hayal etmek, tartışmak hattâ, inanmak veya inanmamak bile sınırlandırıldığı için beyinler ya gidiyor, gidemeyenler de..."

"Sanki senin Amerika'nda çok özgürlük var da... Polisin orada siyahlara yaptığını görmüyor musun Güneş Bey, Alla'sen ya?"

"Tamam beyler, tamam! Lütfen konumuza dönelim. Ayrıca farklı düşüncelerin sanki hainlikmiş gibi, gizli-saklı ihbar edildiği bir ortamda sakın büyük söylemeyin müdür bey, sizin bu gece doğan torununuz da belki bir gün beyin göçüne mahkûm olabilir!" diye araya girdi vali.

Valinin, kendisini ihbar ettiğinin farkında olabileceğinden kuşkulanan emniyet müdürü hemen sustu, gözlerini yere eğip,

.st üste yutkundu. Valinin hâlâ âmiri olması nedeniyle çekinerek başını yavaşça kaldırdığında, onun ceketinin cebinden dörde katlanmış bir A4 kâğıdını kendisine işaret ettiğini gördü. Bunun telefonda kendisine bahsettiği istifa mektubu olacağını düşündü. İstifa mektubundan habersiz olan Güneş Aytan ve Onur Akhan, bu kâğıdın onların arasında bir mesele olduğunu düşünerek hiç ilgilenmediler. Böylece emniyet müdürünün yüksek tavanlı, geniş makam odasında derin bir sessizlik oldu.

"Fakat bu hafta başında, badana ustası olarak işe giren şahsın, aslında zavallı Yaşar'ı tehdit ederek ve ona hiç tanımadığı Hakkı Ağbi'nin imzasını taklit ettirerek sahte imzalı referans mektubuyla işe girdiğini öğrendik. Doğuştan saf ve yavaş kavrayan Yaşar'ı uyuşturucuya alıştıran ve bu yolla kullanan bir tarihî eser çetesiyle ilişkisi olduğunu da böylece farkına vardık. Tam bu konunun bizi aştığını düşünerek artık size bildirmeye hazırlanıyorduk ki, Defne Hanım devreye girdi, ardından da kayboldu. Karaca onu aramaya gitti, Güneş Bey peşlerine düşüp, sadece Karaca'yı yaralı buldu. Ve mâlûmunuz üzere sonra da maalesef Yaşar'ın ölüm haberini aldık!" diye açıkladı müze müdürü.

"Bunun başımıza iş açacağını tahmin ediyoruz ama çabamız sadece Defne ile o iki genci korumaktı..." diye onu destekledi arkeolog.

"İş ki, ne iş!" diye acı acı güldü emniyet müdürü, "Hâlbuki polisçilik oynayacağınıza, bize gelseydiniz, Yaşar'ı kurtarır, gazeteciyle hacker'ı da koruyabilirdik beyler!"

"Onlar kurtulsun da ben cezama razıyım," dedi Güneş Aytan.

"Durun canım, ne cezası? Olur mu öyle şey? Türkiye Cumhuriyeti kanunları intikam üzerine kurulmamıştır. Uzman avukatlar iyi niyetinizi kanıtlayacaktır!" dedi vali.

Bu sırada valinin cep telefonu çalmaya başladı. Telefonunu son derece sakin açan vali, 'Anlıyorum. Sevindim. Oraya gele-

ceğim. Sevgilerimi iletin," dedi. Diğer üçü merakla ona bakıp, açıklama beklerken kapı telâşla vuruldu, içeriye giren genç polis, valiyi ve emniyet müdürünü heyecanla selâmladıktan sonra rapor verdi:

"Sayın valim, sayın müdürüm! Kabalak'ta talimatınız üzere operasyon yapılan iki ahırda yurtdışına satılmak üzere hazırlanmış, İngilizce etiketli, özel ahşap kutularda ambalajlanmış, üzerleri samanlarla kamufle edilmiş, iki yüze yakın tarihî eser ele geçirilmiş olduğu haberi şimdi merkezimize ulaşmış bulunuyor! Tarihî eser kaçakçısı çetenin sekiz üyesi yakalanmış, kaçanlar için köy ve çevresinde halen operasyon devam etmektedir, efendim!"

"Defne ile Karaca'yı bulmuşlar mı?" diye endişeyle sordu Güneş Aytan.

"Kayıp gazeteci ile öğrenci gence henüz ulaşamadık!" diye rapor verdi polis.

"Âlâ!" diye, sevinçle ayağa fırladı emniyet müdürü. "Hemen bir basın toplantısı yapalım, büyük bir kaçakçı çetesini çökerttiğimiz ve Defne Kaman'ı da bulmak üzere olduğumuz haberiyle üzerimizdeki baskıyı biraz hafifletelim! Siz de şeref verecek misiniz sayın valim?" diye hâlâ telefonda kiminle konuştuğunu açıklamayan valiye kuşkuyla baktı. Fakat o sırada hem kendisinin hem de valinin telefonu aynı anda çaldı. Daha konuşurken heyecanla ayağa kalkan vali neredeyse sevinçle açıkladı:

"Ankara'dan gelen eylemciler Çorum'a yaklaşmışlar, ben onları karşılamaya gidiyorum! Dört kişilik bir koruma timi, bir megafon yeter bana müdürüm. Zaten Ankara tek otobüsle geliyor."

"Evet, haber doğrudur sayın valim, şimdi ben de teyit aldım. Yalnız müsaadenizle ben size dört koruma timi vereceğim. Siz her ne kadar bu yağmacıların iyi niyetine güvenseniz de, ben emniyetçiyim, biz cehennemin yolları iyi niyetle döşenmiş, deriz."

Vali, genç bir delikanlı gibi içi içine sığmaz bir ifadeyle, iç cebinden bir A4 kâğıt çıkarttı ve bunu istifa mektubu sanan emniyet müdürüne gösterdi:

"Müdür bey, bak savcıdan Güneş Bey ile Onur Bey için izin belgesi aldım, onlar da benimle gelecekler. Eylemci gençlerle konuşmaları etkili olabilir diye düşündüm. İyi yapmışım değil mi Muhtar Bey?" dedi.

"Haklısınız, iyi düşünmüşsünüz sayın valim. Size daha önce de belirttiğim gibi, ben mülkî âmirimin emrinde ve hizmetindeyim! Sonuçta siz ilimizde hükümetin yetkisine sahip en üst makamsınız efendim!" dedi. Sesi sakin ve boyun eğmiş tondaydı. Onun bu sözlerini duyan Güneş Aytan ve Onur Akhan endişeyle birbirlerine baktılar. O sırada makam odasının kapısının önünde duran vali onlara dönüp şöyle dedi:

"Ha, az daha unutuyordum: Bu arada hepimizin gözü aydın! Az önce haber aldım: Defne Hanım ile Karaca kendi olanaklarıyla kurtulmuş ve hastaneye kaldırılmışlar!"

47. #DEMOKRASİLERDEGAZETECİÖZGÜRDÜR

Cumartesi Şafak

"Sizlere tek tek teşekkür ediyorum! Gerçeğin peşinde koşan cesur bir gazeteciye sahip çıkıp, bu sıcakta gece yarısı buralara kadar geldiniz. Sizlere bakınca, iyiliğin insan karakterinin bir özelliği olduğunu ve insandan asla umut kesmemek gerektiğini büyük bir mutlulukla görebiliyorum. Tabiatı, toprağı, ağacı, tarihi ve kültürü korumak için çalışan bir gazeteciye böyle sahip çıkan milletleri, emin olun kimse yenemez! Hoş geldiniz gençler; güzel Çorum'a, Anadolu'nun ilk siyasî birliğini kurmuş, Yakın Doğu'nun ilk süper gücü Hititler'in başkentine hoş geldiniz!"

Vali, ellerinde,

#DEFNEKAMANNEREDE

#TOPRAĞINATARİHİNESAHİPÇIK
#DEMOKRASİLERDEGAZETECİÖZGÜRDÜR

yazan pankartlarla şehirlerarası sefer yapan bir firmaya ait otobüsün önünde bekleşen elli kadar genci, Çorum'un Ankara yolu girişindeki büyük bir benzinlik tesisinin önünde karşıladı. Otobüs benzinliğe çekilmiş, böylece yol trafiğe kapatılmadan sadece şehre girmesi engellenmek istenen gençler alıkonmuştu. Benzinlikte bir TOMA ve iki polis otobüsü ile onlarca polis dizilmişti. Tarihî eser kaçakçılığının bir ucuyla İnterpol'le ilişkisi nedeniyle Kabalakça Köyü'ne yapılan jandarma operasyonunda polisi de görevlendiren emniyet, asayişçileri eylemcilere ayırmıştı. Üstelik İstanbul ve İzmir'den gelecekleri ihbarı alınmış üç otobüs, en az yüz elli genç daha yoldaydı.

Valinin makam aracı, emniyet müdürünün abartarak eklediği koruma timi eşliğinde otobüsün bekletildiği benzinliğe yaklaşınca polisler arasında bir hareketlenme oldu. Makam aracının devleti temsil eden bir yöneticiye ait olduğunu gösteren flamayı gören gençler arasından derhal 'Yuhhh!' sesleri yükseldi. Polisler bu kınama tezahüratından huzursuzlanıp, harekete geçmek için âmirlerine dönüp bakmaya başladılar. Ancak bu duruma pek aldırmamış görünen vali, doğruca polislerin yanına gitti. Polislerin önünde dikilen başkomiser hemen selâm durup, valiye yol açtı; ancak onu olası herhangi bir taşkınlığa karşı korumak için yanından ayrılmadı. Vali, başkomiserden aldığı megafonu açıp kendini yuhalayan gençlere sesini duyup duymadıklarından emin olmak için birkaç kez sordu: 'Beni duyuyor musunuz gençler?', 'Sesim duyuluyor mu?' O bunu sorunca, gençler sustu ve onu kuşkuyla dinlemeye başladılar. O zaman vali herkesi şaşırtan bir 'hoş geldin' konuşması yaptı. O konuşurken, beraberinde getirdiği Güneş Aytan müze müdürü Onur Akhan'a: "Sabahattin Ali Okur'u eskiden adına Mülkiye denen Ankara Siyasal Bilgiler'de

öğrenciyken görür gibi oldum!" diye gülümseyerek fısıldadı. Defne ile Karaca'nın salimen bulunduğunu öğrendiğinden beri içi içine sığmayan Güneş Aytan, bir an önce hastaneye gitmeye can attığını artık gizleyemiyordu.

"Sevgili gençler, biliyorum ki, sizlerle aynı kaygıları ve umutları paylaştığımızdan şüpheniz var! Emin olunuz ki, bir zamanlar sizler gibi bir genç olan ben, şimdi vali olarak gençliğimdeki düşüncemi hiç değiştirmedim: Demokratik devletler, kendi halklarına düşman olmamalıdır! Yanımda çok değerli iki arkeoloğumuz var, biri Amerika'da ülkemizin adını onurlandıran Profesör Güneş Aytan, öbürü –sizleri yarın gezdireceğimiz– Anadolu'nun gururu Çorum Müzemizin müdürü arkeolog Onur Akhan. Her ikisi de Defne Kaman'ın arkadaşıdır. Biz sizlere, sabah kahvaltısı etmek üzere şimdi Yazılıkaya ören yerine kadar eşlik edeceğiz. Çünkü birkaç saat sonra oraya Defne Kaman'ın da geleceği müjdesini getirdik! Evet, Allah'a çok şükür, bir saat kadar önce gazeteci Defne Kaman'ı salimen bulduk arkadaşlar!"

Önce duyduklarına inanmayan gençler, aralarında hararetle konuşmaya başladılar. Üzerinde **#yunusparklarıkapansın** yazılı tişört giymiş olan bir genç kız: "Görmeden inanmayız!" diye bağırdı. Onun yanında, kolunda **'Derelerin Kardeşliği'** dövmesi olan delikanlı da, "Devletin yalanlarına karnımız tok!" diye bağırdı. Bunun üzerine, "Defne-Kaman Ne-re-de?", "Gaz-te-ci-ye Öz-gür-lük!" diye hep beraber slogan atmaya başladılar. O zaman polisler valinin önüne geçip, onu korumak için kordona aldılar. Ama vali onları engelledi ve polis megafonuyla gençlere Defne Kaman'ın yaşadığını ve özgür olduğunu kanıtlayabileceğini tekrarladı.

Vali eylemci gençlerle konuşurken, artık telefonu kendisine iade edilen Güneş Aytan Semahat'i aradı. Onların, Umay Nine, Akın Kaman, Kemal Yörüklü, İstanbullu arkadaşı Komiser Ümit

ve şimdi sevdiği kadını bulduğu için artık sinir olmaktan vazgeçtiği Attila Gültekin'le hep beraber Has Hitit Hastanesi'nde olduklarını öğrendi. Güneş, Semahat'e Defne'nin telefonda konuşabilecek durumda olup olmadığını sordu. Heyecandan dili dolaşan Semahat, Defne'ye ilk tıbbi müdahalenin yapıldığını, dehidrasyon ve mineral kaybı dışında önemli sayılmayacak bazı sıyrık ve yaralarının bulunduğunu anlattı. Fakat çok bitkin ve tükenmiş olduğu için konuşabileceğinden kuşkuluydu. Semahat'in asıl kaygısı, daha önce doktorun muhtemelen bir kayanın üzerine düşmesi, kendisininse bir geyiğin saldırısı nedeniyle oluştuğunu iddia ettiği karnındaki yaranın dikişlerinin açılmasıyla Karaca'nın kan kaybetmiş olmasıydı. Büyük bir şans eseri, Akın Kaman ile Komiser Ümit'in Karaca'yla aynı kan grubundan olması şimdilik durumu kurtarmıştı, ancak ameliyata alınan delikanlı için endişeli bekleyiş devam ediyordu.

"Zavallı Kemal perişandır şimdi, artık ortalığı birbirine katmıştır herhalde."

"İnanmayacaksın Güneş ama Kemal Ağbi'ye artık ne olmuşsa, adam öyle soğukkanlı ve ciddi davranıyor ki, vallahi Karaca görse hemen iyileşir! Gerçek bir baba gibi davranıyor adam ya!"

"Semahat, vali bey burada zor durumda kaldı. Ankara yolunda eylemciler bekliyor, durum ciddi. Defne'nin hayatta ve özgür olduğunu kanıtlayacak birkaç kelime duymak bile bu gerilimi engelleyebilir."

"Bilmem ki Güneş. Defne bitkin ama doktora bir sorayım. Ben durumu öğrenip, seni hemen arayacağım, olur mu?"

Güneş Aytan, polislere yaklaşıp valiyle görüşmek istediğini söyleyip durumu açıklayınca, Sabahattin Ali Okur, hiç bekletmeden gençlere Defne'nin sesini telefondan canlı olarak dinletme sözü verdi. Böylece aralarında kısa bir süre kavga etseler de, gençler sonunda ikna olup slogan atmayı kestiler ve beklemeyi kabul

ettiler. On dakika kadar süren hayli gerilimli bekleyiş sırasında Güneş Aytan ile Onur Akhan gençlerin arasına girip, birebir onlarla konuşmaya başladılar. İkisinin de etrafında hızla toplanan gençler, şimdi öfkeyle tavır koymak yerine diyalogu tercih etmiş görünüyorlardı. Arkeologlar yıllardır gençlerle çalışmanın getirdiği doğallıkla, büyük bir tarihî eser kaçakçısı suç örgütünün bulunmasında Defne Kaman'ın ve ona yardım eden Karaca adlı bir gencin çabalarını samimiyetle onlara anlatıp, ortalığı yatıştırmaya çalışıyorlardı. Nihayet telefonunun ekranında Semahat'in adını gören Güneş Aytan, heyecandan bayılacağını sandı.

"Güneş!" dedi, Defne çok yorgun bir sesle; "Güneş, geyik... O geyik, Yazılıkaya'da bana görünen o geyik gerçekmiş!"

Güneş derin bir nefes aldı: "Evet canım, evet, dolunayda sadece sana görünen büyülü geyik meğer gerçekmiş, benim canım Defneciğim!" dedi. Sonra toparlandı ve ona kısaca durumu özetledi. Telefonu megafona tuttuğunda Defne Kaman şöyle konuştu:

"Ben Defne Kaman, şu anda kendi irademle Çorum Has Hitit Hastanesi'nde bulunmaktayım. Ben ve Karaca iyiyiz. Hepinize, beni yalnız bırakmadığınız, toprağınıza, tarihinize sahip çıktığınız için alkışlar! Çok sağ olun arkadaşlar!"

Birden sevinç çığlıkları koptu, gençler alkışlamaya, ıslık çalmaya, **yunus** tişörtlü kızla **'derelerin kardeşliği'** delikanlı dans etmeye başladılar. Birkaç gün öncesine kadar birbirlerini hiç tanımayan ve herhangi bir kişisel çıkar gözetmeden sosyal medya üzerinden bir araya gelmiş gençlerin şimdi Çorum il sınırında birleşen enerjileriyle karayolunu bayram yerine çeviren sevinçleriyle şafak vakti ışıl ışıl aydınlığa dönüştü. Onları gazlamak ve coplamak üzere oraya getirilen, hemen hemen onlarla aynı yaşlardaki polislerse bu sırada ne yapacaklarını bilemeden onlara

bakakaldılar. İçlerinden bir tanesi bulunduğu taraftan çıkıp, onların yanına geçmek istedi, ama şimdilik bunu yapamadı.

Çabucak toparlanan vali, Ankara otobüsüne Yazılıkaya'ya kadar eşlik etmesi için başkomiserle konuşurken birkaç saat sonra gelecek İstanbul ve İzmir otobüslerini de aynı yere yönlendirmeleri emrini verdi. Bu arada gençlere orada dağıtılacak kumanyaların hazır olup olmadığını da kontrol etmelerini sıkı sıkı tembihledi. "Acıkmıştır çocuklar, mâlûm genç bunlar, enerjiye ihtiyaçları çoktur Komserim!"

"Baş üstüne valim! Kumanyalar hazırlanıyor valim!"

Az sonra, kendisi Güneş Aytan'la hastaneye giderken, Onur Akhan'ı gençlerle aynı otobüste Yazılıkaya'ya yollayan vali, makam aracına doğru yürüyordu ki telefonu çaldı ve Defne Kaman'ın annesi Ayten Bayülgen ile yeğeni Ayperi'nin az önce Amasya Merzifon Havaalanı üzerinden Çorum'a varmış oldukları bilgisini aldı. Araçta yanına oturan ve şimdi sevinçten kendi kendine gülmekte olan Güneş Aytan'a döndü: "Bu gece bazıları anne ve babalık konusunda sıkı ders almışa benziyor Güneş Bey," dedi. Daha kendisinin neden bahsettiğini anlamadığı için şaşkın bakan arkeoloğa, bu kez cebinden çıkarttığı beyaz bir dosya kâğıdı gösterdi.

"Bak, şimdi bana 'baş üstüne valim!' diyorlar ama birkaç saat sonra istifa ettiğimde, yüzüme bile bakmaz bunlar! İşte bu da istifa mektubum," dedi.

Güneş Aytan'ın ağzı şaşkınlıktan açık kaldı.

48. KUŞTUR KALBİ SEVENİN, KAFESE HİÇ SIĞMAZ!

Cumartesi Sabahı

"Bu durumda kımıldaması kesinlikle doğru değil! Ben annesi olarak buna asla izin vermem efendim!" diye ciyak ciyak bağırdı Ayten Bayülgen.

"Öyle deme Ayten, eğer Defne'nin oraya gitmesi birçok kişiye şifa olacak ve bir kargaşayı önleyecekse, elbette gidecektir. Sen hâlâ öğrenemedin be kızım, biz istesek de Defne'yi durduramayız!"

"Hep senin yüzünden anne! Çocukluğundan beri bu Defne'yi öyle şımarttın ki, sonunda kendine benzettin işte! Aynı senin gibi uyumsuz, ayrıksı, uçrak... Ayol, genç bir kadın hiç böyle yaşar mı

anne? Yok, günlerce sularda yaşayıp, kadın düşmanı bir katilden kaçıp Büyükada'da saklanmalar; yok Japonya'ya yunus katliamına karşı eyleme gitmeler... Sonra neydi o HES'lere karşı köylü kadınlarla dayanışma eylemlerine katılmalar falan? Ay, stresten öldürecek bu kız beni! Bak şimdi de gece yarıları Hitit arazisinde bir küpün içine mi ne saklanmış, yoksa orada rehin mi tutulmuş, artık beni üzmemek için gizliyorlar herhalde... Allah saklasın az daha ölecekmiş... Bu kaçıncı anne? Ne zaman durulacak bu kız?"

"Abartma Ayteeen!" diye söylendi Umay Bayülgen.

"Ay bir de abartma diyor! Kime konuşuyorum ki ben? Sanki ninesi torunundan çok farklı da! Ayol, senin yaşıtların mis gibi evlerinde tespih çekip, Yasin okuyorlar! Ama nerdeee? Maşallah sen hâlâ haldır haldır ya yollarda koşturuyor ya da o ecza laboratuvarı serada fokur fokur ot kaynatıp icatlar peşindesin! O rahmetli babacığım, senin her tuhaflığına kahkahalarla gülerdi... Onunki de ne aşkmış, senin neyini sevdi, anlayamadım hâlâ!"

"Ah Aytenciğim, korkarım ki sen aşkı hiç anlayamadan çekip gideceksin bu 'orta dünya'dan evlâdım!" diye başını sallayarak içini çekti Umay Bayülgen kızı Ayten'e acıyarak bakarken. Sonra eliyle şimdi, içinde bulundukları hastane odasında bir kolundan serum şişesine bağlı olarak yatakta uyuyan Defne'yi gösterip devam etti:

"Aşk ne işe mi yarar? Bak, Defnem'i kurtaran çabaların içinde bir tutam aşk olmasaydı, onu bulabilir miydik sanıyorsun a kızım?"

"Aaa Defne âşık mı oldu? Peki, bundan benim niçin haberim yok anne? Her zamanki gibi beni 'by pass'ladınız siz ikiniz yine, değil mi? Susarsın tabii... Ay, ne anlatıyorum ki sana bunları ben? Al işte, aynı senin gibi! Defne, bir kadının nasıl yaşayacağını hiç bilmiyor!"

Annesinin İstanbul'dan kalkıp, kendisi için Çorum'a geldiğini duyunca çok şaşıran Defne, daha sonra bunun küçük yeğeni Ayperi'nin kendisini görmek için herkesi bezdiren ısrarı sonucu olduğunu öğrenmişti.

"Genç bir kadına nasıl yaşayacağını kendinden başka kim buyurabilir Ayten? O senin bayıldığın, Aysu'nun cafcaflı yazılar yazdığı moda dergileri mi, yoksa damadının çektiği reklam filmleri mi? A kızım, onların çoğu genç kadınların aynı elbiseleri giyip, aynı yemekleri az yiyip, aynı sıskalıkta gezmeleri, aynı tip kocalarla, aynı semtlerde aynı lokantalarda kıç kıça oturup, birbirlerinin arkasından dedikodu yapıp, yüzlerine gülmelerini dayatıyor! Sen şükret ki, Defne gibi hayatı sahiden yaşayan bir kutlu evlâdın var!"

"Hah, işte başladın gene! Kendine benzemeyenleri ille aşağılayacaksın!"

"Ne münasebet? Ben herkese tektip hayat dayatılmasına dayanamıyorum!"

"İyi o zaman! Tebrik ederim! İşte tek kız torunum Ayperi de aynen Defne'ye çekmiş, şimdiden saçlarını örüp, püsküllü entari isterim diye tutturuyor. Ne kadar gururlansan az! İşte üçüncü kuşak uyumsuzun da hazır!" diyerek yorgunluktan teyzesi Defne'nin hastane yatağına kıvrılıp uyuyakalmış küçük kızı gösterdi.

"Çok şükür!" diye gülümseyerek fısıldadı Umay Bayülgen.

Anne-kız, uyumakta olan torunlarının önünde didişirken, Has Hitit Hastanesi'nin koridorunda aralarında alçak sesle konuşarak bekleyen Güneş, Semahat, Ümit, Kemal ve Attila içerideki gürültülü tartışmayı duyup, merakla kafalarını Defne'nin odasına uzattılar. Bu sırada Akın Kaman hastane koridorunda belirdi. Sabaha karşı Yazılıkaya'dan Umay Bayülgen ve Semahat ile hastaneye gelmiş, kızını gördükten sonra bir ara karısı ve küçük

oğlu Aydoğan'ı görmek için eve gitmişti. Odada Umay Nine'nin yanındaki koltukta orta yaşlı, hafif kilolu, sarı boyalı saçları fönlü, tırnakları Fransız ojeli, yarım kollu şık bir keten elbise giymiş, hoş bir kadınla, Defne'nin yatağında uyuyan beş- altı yaşlarında, uçları kocaman kırmızı kurdelelerle fiyonklu kumral saçları örgülü çocuğu görünce şaşırdı. Böylece yıllardır hiç görüşmemiş olan Defne'nin annesi ve babası ilk kez kızlarının hastane odasında karşılaştılar ve önce birbirlerini tanıyamadılar.

"Akın? Ayol, bu sen misin?" diye hayal kırıklığını hiç gizlemeden sordu Ayten Bayülgen.

"Ayten merhaba! Nasılsın?" diye yumuşak bir sesle kendi şaşkınlığını gizledi Akın Kaman. "Bu da Ayperi olmalı."

Bu sırada gözlerini açan Defne, büyükannesi Umay'la göz göze geldi. Önce endişeyle bakıştılar, ardından gönülden dilenen affın gönülden kabulüne denk düşen hüzünlü bir gülüşü paylaştılar. Onların yepyeni bir döneme girdiklerinin farkına varmaları esnasında Attila kapıdan başlarını uzattı, sevincini gizlemeden konuştu:

"Tamam, bu iş bitmiştir! Defne haydi kurtardın yine! Bak, madem uyandın, hemen 'breaking news' geçiyorum: Olur mu? Beni takip ediyor musun?" diye sordu. Defne yatağında doğrulup, başını sallayarak, yorgun gülümsedi ona.

"Güzel! Dinle, seni desteklemek için farklı şehirlerden gelen eylemcilerin tümü valinin korumasında, burunları bile kanamadan, Yazılıkaya'ya varmışlar. İki yüz kişi varmış ha! Vali orada eylem yapmalarına izin veriyor. Yalnız eylemin provoke edilmemesi için, sadece bu sabah gelen eylemcilerin senin sesini telefondan duymaları yetmez diyor, ki ben de ona katılıyorum."

"A, ne yapacak kız, bu halde mitinglere falan mı gidecek yani?" diye sinirlendi Ayten Bayülgen

"Dur bakalım, dur da teklifi duyalım Ayten!" diye acı acı güldü Umay Bayülgen.

"Vali, eğer doktorlar izin veriyorsa ve şayet sen de kendini daha iyi hissediyorsan, ambulansla Yazılıkaya'ya gidip orada gençlere görünmenin provokasyon olasılığını azaltacağım düşünüyor. Ha, bu arada İstanbul ve Ankara'dan kalabalık bir basın grubu, televizyoncular, haber ajansları, tabii bizimkiler de geliyormuş. Hattâ bizim Cemal Dokuzoğlu bile yoldaymış! Haydi sevin bak, tarihti, topraktı diye milleti ayağa kaldırdın işte!" diye anlattı Attila Gültekin.

"Gazetenin genel yayın müdürü Cemal Dokuzoğlu mu geliyormuş?" diye sordu Akın Kaman.

"Aa, hayatta izin vermem kızıma ben! Bu halde mitinge mi gidilirmiş ayol!"

"Doktor nezaretinde olduğu için Ayten Hanım..." diye açıkladı Atilla.

"Yok, katiyyen izin vermem, ben annesiyim onun!"

"Ayten saçmalamayı kes! Annelik böyle bir şey değil," derken elleriyle dizlerine dayanarak, oturduğu koltuktan yavaşça kalkan Umay Bayülgen başıyla odanın kapısında hasretle Defne'ye bakan Güneş Aytan'ı işaret ederek:

"Hiç merak etme, bak Defne'nin doktoru yanında. Hem zaten: kuştur sevenin kalbi, kafese sığmaz!" dedi

49. CANLILARIN ÖZÜ REKABET Mİ, DAYANIŞMA MI?

Cumartesi Öğle

"Adına ne dendiği fark etmez! *Aşk, sevda, gönül, muhabbet, sevgi! Bunlar, kendi türümüzü devam ettirmek, korumak ve bunun için yardımlaşmak üzere belleğimizde, beynimizde ve kalbimizde programlıdır* Ayten."

"Eh işte Defne için taa buralara geldim ya, daha ne istiyorsun anne?"

"Bak, onlar da Defne için taa buralara geldiler! Özünde, Defne'nin temsilinde iyilik ve serbestlik için dayanışmaya koştular," diyerek eliyle farklı şehirlerden Çorum'a gazeteci Defne

Kaman'ın kayboluşunu protesto etmeye gelen iki yüze yakın genci gösterdi Umay Bayülgen.

Gençler, valinin talimatıyla polis arabaları eşliğinde Yazılıkaya ören yerine getirilmiş, buradaki 'turistik eşya meydanı'na sabaha karşı acele kurulan sundurmaların oluşturduğu gölgelik alanda toplanmıştı. Aynı alana kurulan küçük bir sahnenin etrafına da devletin desteğini göstermek için protokole ayrılmış elli kadar plastik beyaz sandalye dizilmişti. Küçük sahnenin hemen yanına kurulan masanın önünde gençler ve bu sırada Yazılıkaya'yı ziyaret etmekte olan turistler, kendilerine dağıtılan sandviç, elma, leblebi, ayran, su ve maden suyu için şimdiden uzun bir kuyruk oluşturmuştu. Başka bir kuyruk da tuvaletlerin önünde uzamaktaydı. Yiyeceklerini almış bazı gençlerse, merakla Yazılıkaya'yı geziyor ve ellerindeki Çorum broşürlerini birbirlerine yüksek sesle okuyarak, şimdiye dek sadece derslerde adını duydukları antik Hitit diyarında tarihin içinde dolaşmanın keyfini sürüyordu. Vali, Defne Kaman'ın salimen bulunduğu ve ilk tedavisinin ardından Yazılıkaya'ya getirilip gençlere kısa bir konuşma yapacağı sözü verip, polis de herhangi bir müdahalede bulunmayınca hiçbir kargaşa ve şiddet yaşanmamıştı. Uykusuz ve endişeli bir gece yolculuğuna rağmen kimse halinden şikâyetçi görünmediği gibi, çoğu farklı şehirlerde yaşayan ve internet üzerinden haberleşerek geldiği Çorum'da yeni tanıştıkları anlaşılan gençlerin kendi aralarında arkadaşlıklar kurdukları da gözleniyordu. Etrafta çok sayıda polisin bulunmasına karşın, Yazılıkaya'ya valinin emriyle tek bir TOMA dahi getirilmemiş, ancak emniyet müdürü tedbir amacıyla 'eylem mahalli'ne yakın Boğazkale'ye polis kuvveti ve TOMA göndermekte ısrar etmişti. Kalabalığın içinde ellerinde fotoğraf makineleri ve televizyon kameralarıyla çekim yapan gazeteci ve televizyoncular dikkat çekiyordu.

Gençlerin toplandığı alanın biraz üzerinde bulunan 'Yazılıkaya Açık Hava Mâbedi'nin önünde, bir gün önce 'don değiştirmiş' olduğunu iddia ettiği bir geyikle beraber altında oturduğu plaj şemsiyesi ve sandalyesi hâlâ yerinde duran Umay Bayülgen'in şezlongu kaldırılmış, yanına kızı Ayten için de bir sandalye eklenmişti. Yabancı turistler için bir şenlik görünümünde olan bu gösterinin sorunsuz yönetilmesinin mimarı olan vali, kanlı ve antidemokratik baskılarla geçen öğrenciliğinden beri hayal ettiği ve bedelini belki de kariyerini bitirerek ödeyeceği bu demokrasi manzarasına bakıp keyifle gülümsüyordu. Kalabalığın içinde korumasız dolaşan vali, bu sırada Ayten ve Umay Bayülgen arasında yaşanan duygusal dalgalanmayı bilmeden, yanlarına gelip bir ihtiyaçları olup olmadığını sordu. İki kadın hiç konuşmadan ona dönüp gülümsediler.

Ayten ve Umay Bayülgen valiyle konuşurken, arada tekrar evine gidip temiz bir takım elbise giyip, tıraş olmuş Akın Kaman, bu kez yanında karısı Gülistan'la çıkageldi. Onu tanımakta hâlâ zorluk çeken Ayten, eski kocasının şimdiki karısını yanında getirmesine içerlese de, annesinden çekinerek zoraki gülümsedi. Umay Nine'nin elini öpen Gülistan, sanki uzak bir akrabasıymış gibi kendini hiç kasmadan Ayten'in de elini sıktı. Bu kalabalık ortamda bile Çorum'da Gülistan ile Akın'ın öncülüğünde kurulan *Otizm Derneği* hakkında bilgi almak isteyen Umay Bayülgen, onlara birkaç soru sormayı ihmal etmedi.

"Bizim küçük oğlumuz Aydoğan otizmlidir, biliyorsunuz herhalde. Toplum, otizmli çocukları yıllarca dışladı, ama çok şükür artık hem *Tohum Otizm Derneği* gibi STK'lar, hem de duyarlı insanlar bu konuda farkındalık yaratıyor. İnsanımız bilgilendikçe, önyargıdan kurtuluyor," dedi Gülistan hiç ezilip büzülmeden.

"Benim haberim vardı kızım. Akın'a dedim ki, Aydoğan'a Allah böyle anne ve baba vererek şifasını da göndermiş, ama bu

yetmez tabii. Peki, çocuğun ağabeyi nerede, o yardımcı oluyor mu kızım?"

"Büyük oğlumuz Aydan, Ankara'da yaşıyor Umay Anne. Onun artık kendi ailesi, işi gücü var çok şükür. Biz de Akın'la Aydoğan'a elimizden geldiğince destek veriyoruz. Aslında size söylemem gereken bir şey var. Pazartesi gecesi önemli bir şey oldu," diye heyecanlandı Gülistan Kaman.

"Siz bilmezsiniz, babası Aydoğan'a yıllardır Defne'nin gazete yazılarını okur. İşte Pazartesi gecesi Defne bize geldiğinde, Aydoğan'ın kendi masasına Defne'nin yazılarını yan yana büyük bir düzenle dizmiş olduğunu gördük. Bu bizi nasıl mutlu etti, anlatamam size! Duygularını belli etmekte zorlanan oğlumuz, Defne babasıyla salonda otururken ablasına olan sevgisini ifade etmiş oldu! Ah ne büyük armağan bu bize, eğer bilseniz!"

"Ayol, kaç yaşında bu çocuk?" diye araya girdi Ayten sinirli bir sesle.

"Ben tanıdığımda Aydoğan iki yaşındaydı. Kocaman adam oldu şimdi, çok şükür," diyerek sakin sakin gülümsedi Akın Kaman.

"Allah hepimize kendi dertlerimize uygun şifa versin Gülistan kızım. Ama böyle olmadı, siz bu sıcakta ayakta kaldınız Akın oğlum," diye gülümsedi Umay Bayülgen.

"Aşağıda bize iki sandalye ayırmışlar. Ee, kızım konuşacak birazdan, artık o kadarcık da protokolümüz olsun Umay Anne! Haydi, biz oraya gidelim yavaş yavaş Gülistan."

Bu sırada valinin neredeyse on yıl gençleşmiş sesi Yazılıkaya'da yankılandı:

"Sevgili gençler ve değerli misafirlerimiz! Sesim duyuluyor değil mi? Kusura bakmayın bir ses sistemi kuracak zamanımız olmadı, böyle yaka mikrofonuyla idare edeceğiz bugün. Evet, her şey yolunda mı? Karnınız tok, kafanız dik mi? Gerisi kolay,

çünkü gençsiniz ve çoğunuz bir üniversiteye gidebilme şansına sahipsiniz. Üniversite dedim de... Bakın gençler, üniversite eğitimi, meslek edinmekten çok daha önemli bir fonksiyona sahip olmalıdır. Eğitim, bilgiden çok düşünmeyi, kendi fikrini özgürce yaratıp, bunu yine özgürce ifade etmeyi amaçlamalıdır! Üniversite, devletin toplum refahı için daha özgür ve eşitlikçi reformlarla devamlı yenilecek bir sistem olduğunu öğretmelidir. Devlet sizsiniz! Ancak belli ki sizler bu eğitimi evlerinizde ve okullarınızda almış ve sindirmişsiniz, çünkü bugün sadece gerçeğin peşinde olan, tabiatın, hayvanların, kadınların haklarına ve tarihe sahip çıkan bir gazetecinin hakkını korumak için buradasınız! O, memleketimizin yetiştirdiği ulusal hazinelerden biri, gazeteci Defne Kaman! Biliyorsunuz sıkıntılı bir dönem geçirdi, şimdi dinlenmesi gerekiyor. Buraya doktor eşliğinde geldi. Çok kısa konuşacak. Aman yormayın Defne Hanım'ı, çünkü o ve onun gibi gazeteciler bize en çok şimdi lâzım! Anadolumuz'a tekrar hoş geldiniz gençler!"

Valinin konuşması coşkulu alkışlar ve ıslıklarla kesildi. Bu sırada zıplayarak sahneden inmeye çalışan valinin düşeceğini sanan vali yardımcısı ve kaymakamlar, devlet protokolünü temsilen sahnenin karşısına alelacele dizilmiş sandalyelerinden endişeyle ayağa fırladılar.

"Bak, paslanmışım demek ki... Azıcık ayağımı burktum ama önemli değil," diye bileğini ovuşturarak gülen vali, bir yandan da kendisiyle röportaj yapmak için birbiriyle yarışan basın mensuplarına daha sonra konuşmak için söz veriyordu. Bu sırada Güneş, Ayperi ve bir hastabakıcının ambulanstan alıp, alana tekerlekli sandalyeyle getirdikleri Defne'yi gördü ve ona yol açılmasını sağladı. Defne, Güneş'e tutunarak sandalyeden kalktı, kolundaki serumun çıkartılmasını bekledi, sonra küçük sahneye doğru Güneş ve Ayperi'yle beraber yürüdü, oraya çıkınca bütün gücünü

toplayarak tek başına ve dimdik durdu. Defne Kaman'ı daha yeni fark eden gençler birden alkışlamaya ve slogan atmaya başladılar:

'Def-ne-Ka-man- sus-tu-ru-la-maz!' 'Öz-gür- Ba-sın- Sus-tu-ru-la--maz!' 'Tabiat bizim- tarih bizim- Anadolu he-pi-mi-zin!' 'Her yer- Anadolu, her yer- özgürlük!' 'Definecilik-hobi değildir, av-cılık -spor değildir!' 'Efendilik taslama-tabiatın-parçasısın!'

"*Selâm arkadaşlar!*" diye yakasına bağlanan mikrofondan yorgun bir sesle seslendi Defne. Sesi yankı yapınca sustu, görevliler bu sorunu çözünce konuşmasına devam etti:

"*Sizlere gönül borcum var arkadaşlar! Sosyal medyanın 'eğlencelik', eylem yapmanın 'yağmacılık', tabiatı, ağacı, toprağı ve suyu sevmenin 'fesatlık', tarihe sahip çıkmanın 'rantçılık' olmadığını herkese gösterdiniz. Hepsinden önemlisi haklarınıza ve demokrasiye sahip çıktınız. Yan yana durdukça gücümüz artacaktır. Şiddete başvurmadan da güçlü olup, kazanılacağını tüm dünyaya kanıtlayacağız! Benden şimdilik bu kadar! Alkışlar size! Sağ olun!*"

Dağınık kızıl saçları, mahmur gözleri, dik tutmakta zorlandığı başı, gülümserken donan ifadesi, Defne'nin çok yorgun olduğunu gösteriyordu. Ona bir efsane kahramanıymış gibi hayranlıkla bakıp, gözeten hastabakıcı, yanında hazır beklettiği bir şişe suyu hemen uzattı, sonra Güneş'in yardımıyla Defne'yi tekerlekli sandalyeye oturttu ve serumunu taktı. Küçük Ayperi, ciddi bir ifadeyle teyzesinin elini tutup okşuyordu.

Bu sırada *#YunuslaraÖzgürlük* tişörlü genç kız, elinde Defne'nin Güneş'e dikte ettirdiği kısa metnin yazılı olduğu kâğıtla sahneye çıktı ve onu okumaya başladı.

"*Ben bir gazeteciyim! Bir gazeteci en çok doktora benzer, çünkü ikisinin de iyisi hayat kurtarır. Çünkü dünyaya kötülüğü de, iyiliği de yayan mesleklerin başında gazetecilik gelir. Tarih, dürüst ve vicdanlı gazetecilerin milyonların hayatını kurtardığını ama çıkarları*

için yalan haber yapanlar yüzünden halkların yok olduğunu anlatan olaylarla doludur. Arkadaşlar, doğru yoldayız. Buradaki haberlere gelince: Çorum'da tarihi eser kaçakçılığı yapan bir çete, başarılı bir polis operasyonu sonucu yakalandı, kaçan birkaç hırsız da aranıyor. Bu toprakların mirası olarak bize emanet edilmiş yüzlerce eser yurtdışına kaçırılmadan kurtarıldı. Ancak ne yazık ki, bütün haberler olumlu değil. Şebrin gençlerinden Yaşar adlı bir delikanlı bu olaylar sırasında maalesef öldürüldü. Benim inancıma göre tüm canlar değerli ve can olarak eşittir. Bütün canlar doğanın bir parçasıdır; hepimiz... Eğer Yaşar'ın kendi kapasitesine uygun bir işi, ürettiği bir şeyleri, yani bir hayatı olabilseydi, onun ölme ihtimali azalacaktı. Onun gibi işsiz gençlere istihdam sağlanması ülkemizin asıl ve çok önemli sorunlarından biridir. Hattâ asıl yara budur! Genç nüfusa kendini özgürce ifade edecek ortam ve iş olanağı sunulmadığında, onlar ruhu öldürülmüş yığınlardan başka bir şey değildir... Biz gazeteciler işsizlik ve üretim sorununun üstünü örtmeye değil, aksine bunu gündemde tutmaya çabalamalıyız. Haftaya gazeteci arkadaşım Attila Gültekin'le hazırlamakta olduğumuz yazı dizimiz yayımlanacak. Biz özellikle 'denetimsizce herkesin at oynattığı' 'define siteleri'ni ve tarihi eser kaçakçılığından haksız kazanç elde edenleri anlatacağız. Eğer yazımıza sansür gelirse sosyal medyadan yararlanacağız. Gerisi hukukun işi! Hukuk ve adalete karışamayız, fakat desteklediğimiz davaların takipçisi olmayı öğrenmeliyiz. 'Bitti' dediğimiz her şeyi takip etme kararlılığında olmalıyız. Çünkü 21. yüzyıl 'Yeryüzü Kültürü' artık 'devamlılık ve sürdürülebilirlik' denen enerjiyle çalışacaktır.

"Arkadaşlar, hayat devam edecek, yaşayacağız, büyüyeceğiz, âşık olacağız, seyahat edeceğiz, merak edip, öğreneceğiz! Ve büyüdükçe bizden sonrakilere destek vermeyi sürdüreceğiz. Vatandaşlıktan emekli olmak yok. Biz hep beraber yolumuza devam edeceğiz. Son haberim de yine Çorum köylerinden: Anadolu'da, başka yerlerde de

olduğu gibi, orijinal, bu toprakların binlerce yıllık endemik tohumlarını çeyiz sandıklarında saklayan çiftçi kadınlara rastladım. Arkadaşlar, geleceğin dünyasını tohum ve toprağı yöneten yönetecek! Yerli tohumumuza da sahip çıkalım arkadaşlar. Yabancı hibrit tohum kullanmamızı zorunlu kılan siyasetçilere yerli tohum satışına dönmemiz için demokratik baskı yapmalıyız. Tarım ve toprak hayattır.. Tohum takas festivallerini kendi bölgelerinizde de destekleyin lütfen. Çok yaşayın! Umudunuzu asla yitirmeyin! Alkışlar size! Esen kalın!"

Büyük bir alkış koptu, ardından gençler: 'To-hum ha-yattır, to-hum ta-rım-dır!', 'Yer-li- to-hum-kul-la-na-ca-ğız!' diye slogan atmaya başlamıştı ki, bu da polisler arasında tedirgin bir hareketlenmeye yol açtı. O zaman valinin sabaha karşı Akın Kaman'la telefonlaşarak sürpriz olarak hazırladığı '*gerginliğe karşı müzik*' programı ortaya çıktı. Akın Kaman'ın daha önce Attila'yı götürdüğü *Çorum Kadın Âşıklar Derneği*'nden bazı kadın ozanlar, 'Çelebi Akın Ağabeyleri'ni kırmamış, bağlamalarını alıp, gönüllü olarak Yazılıkaya'ya gelmişlerdi. Kadim kültürümüzün önemli sanatlarından '*taşlama*'yı yüzlerce yıldır kahvelerde '*doğaçlama müzikli şiirle*' icra eden halk âşıklığı geleneği, bağnazlık nedeniyle kadınlara yasaklanınca 'anonim eserler'e saklanan dişi sesler, geçen yıllarda Çorum'da yapılan *Kadın Âşıklar Bayramı* sayesinde yeniden gün yüzüne çıkma mücadelesi veriyordu. Bir kadın gazeteciye destek vermek için Çorum kadın halk ozanları sahneye çıkıp, mizahın baş tacı edildiği taşlama sanatını doğaçlama icra etmeye başladıklarında, böylesi muhteşem 'bir açıkhava ortamına rock konseri yakışır ağbi!' beklentisindeki gençlerin çoğu dudak büktü, bozuldu. Kimi yerel folklor giysileri, geleneksel işlemeli başörtüsüyle, kimi de sarıya boyalı topuz saçı ve ojeli tırnağı, daracık pantolonuyla sahneye çıkan kadın ozanlara önce dudak büküp, gönülsüz dinlemeye koyulanlar, türkü sözlerini duyunca

kulaklarına inanamadı ve kahkahalara boğuldular. Sözü önce *Âşık Ayten Gülçınar* aldı ve *'Huylar Bozuldu'* eserini okudu:

"İnternette evleniyoruz, / âdetler bozuldu, huylar bozuldu. / Hormonla beslenip tavlanıyoruz, / enimiz gelişti, boylar bozuldu. / Domates kudurdu, hıyar azıyor, / biberin midemde dili uzuyor. / Kanser Katili bize ferman yazıyor, / Genlerle oynandı, soylar bozuldu."*

Halk ozanları, sahne geleneğinin yüzlerce yıllık mirasıyla on dakika içinde polisler dâhil alandakilerin çoğunun ilgisini çekmeyi ve gerilen sinirlerini gevşetmeyi başarmışlardı. Bağlamasıyla âdeta konuşan *Âşık Gülsüm Kahraman*, türküsünün sözleriyle kendisine eşlik eden gençlerin gözdesi oluverdi:

"Kor olsaydım, yağsaydım başına, / Tel olsaydım mihrabına sazına. / Kurban olam gözlerinin yaşına, / Unutmak istiyom unutamıyom: beter ol, beter!"*

Bu sırada Defne'nin çevresini saran gazeteci ve televizyoncular onu soru yağmurunu tuttular. Defne, hiç hoşlanmadığı şekilde ilgi odağı olunca boğulacakmış gibi nefessiz kaldığını hissetti. O anda iri bir el onun başını okşadı ve abartılı bir sesle bağırdı:

"Defne Kaman sadece kendi gazetesine konuşur ve yazar! Haydi arkadaşlar bize müsaade! Lütfen açılalım, lütfen yol verin! Mersi. Mersi. Yarın her şeyi bizim gazetede okuyacaksınız!"

Bu, Defne'nin çalıştığı gazetenin genel yayın müdürü Cemal Dokuzoğlu'ydu ve son derece kararlı bir baş işaretiyle Defne'nin sandalyesini tutan hastabakıcıya gölgelik ve nispeten dingin bir köşeyi işaret etti.

---

*-** Sözüm Sazımdır: Ayşe Öksüz. Kanal B - "Çorumlu Kadın Âşıklar."

50. ANADOLU DEMOKRASİ ŞENLİĞİ

Cumartesi Öğleden Sonra

"Bebeğim, yine n'aaptın sen böyle ha? Uyumsuz Defne Kaman'sın ya, illa başımıza işler açacaksın değil mi? Şeker kız, bir uslu duramaz mısın sen Alla'sen? Gel, bir öpeyim seni! Dur eğileyim de şu seruma takılmayayım..."

"İyi ki geldin de beni kurtardın bu kalabalıktan Cemâl Ağbi. Ben hayatta başa çıkamazdım bunlarla!" diyerek gülümseyen Defne, Cemal Dokuzoğlu'nu gördüğüne gerçekten sevinmişti.

"Tabii ki geleceğim bebeğim! Baksana, küçük bir tarihî eser araştırmasından İnterpollük çete çıkarttın, birkaç gün ortadan kaybolup kitleleri Anadolu'ya topladın sen! E yani ben bu muha-

birimin ayağına gitmezsem namerdim! Hah hah ha! Deli kız, bu memlekette 'müze gezmeyin!' diyen gazeteciler varken sen neler yaptın ha?"

"Beni bırak da, asıl bu gençliği yazmak lâzım Cemâl Ağbi! Nasıl güzeller değil mi bak? Bu arada sen Attila ile Komiser Ümit'i gördün mü? Az önce şurada bir yerlerde Semahat'le takılıyorlardı."

"Aman hiç görmesem daha iyi o ikisini! Tenten'in dedektifleri Dupond ve Dupont gibiler maşallah! İkisi de sakar, bazan kol kuvvetini kontrol edemeyen *teenager* gibiler bebeğim! Boşver onları da, sen esas beni bu yanındaki hoş beyefendiyle tanıştır bakayım!"

"Merhaba, ben Güneş Aytan!"

"Merhaba asıl size! Bendeniz Cemâl Dokuzoğlu, Türkiye'nin en büyük gazetesinin kovulmadan yıllardır genel yayın müdürlüğü yapma nişanına sahibim!"

"Anlıyorum... Dünya basın özgürlüğü sıralamasını artık herkes netten görebiliyor zaten..."

"Haa, durun tahmin edeyim, siz, şu Yale mi, Princeton mu, işte bir Ivy League üniversitesine 'kontenjansız' giren ve genç yaşta profesör olan adam olmalısınız! Haberiniz olsun, İstanbul'da hakkınızda konuşuluyor. Kafası şahane biçimli olan ender kel adam diyorlar! Duydun mu Defne bebeğim?"

"Bunu mu konuşuyorlar sahiden?" diye şaşırdı Güneş Aytan.

"Buldun temiz insanı, kandırıyorsun Cemâl Ağbi! En iyisi, seni Attila ile Ümit'e havale edeyim ben!"

"Dur bebeğim, hemen celâllenme! Güneş Bey, sizi uyarıyorum: velev ki, bu Defne Kaman'a âşık olursanız falan dikkat edin! Peri kızıdır ama cin gibi çarpar insanı ve maalesef zaman zaman da ortadan kaybolmakla ünlüdür kendisi."

"Aman Allah korusun, daha yeni buldum onu, bir daha kaybetmek istemem Cemâl Bey! Kaybolursak beraber kaybolacağız artık!"

"Aaa, yeni bir New York muhabirimiz mi olacak yani? Evlenip Amerika'ya mı gidiyorsunuz yoksa? 'Defne New York'ta!' Âdeta bir 'Ayşegül Paris'te, durumu! Ha hah ha! Mutluluklar dilerim bebeğim, aşk güzeldir, ama ben önce yazımı isterim, ona göre!"

"Böyle bir karar alırsak en önce sana haber veririz Cemâl Ağbi, merak etme!" diye kesip atacakken birden sustu Defne. Araştırma ve yazma özgürlüğü olmadan gazetecilik yapılamazdı... Ayrıca bir süredir ortadan kaybolan içindeki *peri* de geri dönüp, yeniden zıplamaya başlamıştı. Defne onu artık kaybetmek istemediğini artık iyi biliyordu.

"Belli mi olur Cemâl Ağbi? Hayat bize neler getirip, götürecek bakalım... Ama önce söyler misin, istediğim o avukatı buldun mu sen? Bak bu çok önemli. Sana bahsettiğim delikanlı, Karaca şimdi ameliyatta ama iyileşince hemen tutuklanabilir."

"Sana en iyi bilişim suçları avukatını bulmakla kalmadım, bir de alıp buraya getirdim Defnecim! Artık elimi öpersin, ama sakın başına koyma, daha yaşlanmaya niyetim yok. Hah hah ha! Sen merak etme, bana bir taşla kaç kuş vurmuş, kaç günlük haber çıkartmış muhabirime avukat mı bulmayacağım bebeğim?"

"Burada mı avukatlar? Hemen konuşalım o zaman!"

"Hemen konuş da, sen önce kendini kurtarmaya bak bebeğim! Türk basınının elinde o kadar az *uzman muhabir* kaldı ki, eğer başına bir çorap ördüysen, o hacker bozuntusundan önce seni kurtarmamız gerekecek!"

"*Uzman muhabir* ha! Bana bunu söylemedin ama..." diye gülümsedi Güneş.

"Elbette öyledir Defneciğim! Bunun gibi hem bilgisi, fikri olacak, hem de inatla fikri takip yaparken arşiv oluşturacak kaç

muhabir kaldı sanıyorsunuz bu memlekette. Çok masraflı ve maalesef biraz da..." diye durup etrafı kolaçan ettikten sonra fısıldayarak ekledi Cemâl Dokuzoğlu:

"Tehlikeli bir iş artık *uzman muhabirlik*!" dedi ve sonra neşeyle devam etti:

"Tabii Defne'nin bir avantajı da paraya ihtiyaç duymadığı için satın alınamaz oluşudur. Muhabirler, yeri geldiğinde paranın ve iktidarın en üst ortamında da çalıştıklarından oraya ayak uydurabilmek için bazen satın alındıkları doğrudur."

"Cemâl Ağbi, sen beni bırak şimdi, çocuğun durumu gerçekten çok kritik! Eğer Karaca'nın müzedeki sisteme hırsızlık gibi kötü amaçla değil de iyi niyetli olarak girdiği kanıtlanabilirse, onu kurtarma şansımız olduğu söyleniyor."

"Hackerlar başka sunucular üzerinden bağlanarak çalışıyorlar. Karaca'nın müze sistemine Çin'deki bir sunucudan mı, yoksa Kanada'da veya Hindistan'daki başka bir sunucudan mı girdiğini bulmak, dipsiz kuyuda iğne aramak gibi bir şey! İster İnterpol, ister NSA, ister bizim MİT, bilişim suçları olsun, fark etmez, bu işin olasılıkları çok, ama kesinliği yok! Yani hiç bulunamayabilir de. Çünkü sanal dünyada saklanmak, gerçek dünyadakinden daha kolay. Bence önemli olan bizim delikanlının müzeye ait bilgileri alıp, **deep.net**'te satmadığının ispatlanması. Bunu işin uzmanı bir avukat bilir ve mutlaka ceza indirimi sağlayacaktır, Defne," diye konuşan Güneş onu yatıştırmak istedi.

"Ben anlamam öyle deep.net-meep.net işlerinden ama bu avukatlar piyasanın en iyilerinden ve yardıma geldiler işte! Şimdi hep merak edip, nedense görmeye fırsat bulamadıkları Yazılıkaya'yı geziyorlar. Daha sonra hastaneye gelecekler, seninle konuşacaklar, anlatırsın derdini işte bebeğim!" diyerek ören yerine bakarak, avukatları aramayı denedi.

"Aman, bu 'bir türlü fırsat bulamamak' da ne yavan bir yalandır öyle! Yani Londralara, Tokyolara fırsat bulur da iki adımlık Çorum'a bulamaz bizim millet nedense!"

"Bu çok iyi haber Cemâl Ağbi. Umay Nine bile ilk kez iyi avukat bulmaktan bahsetmeye başladı çünkü..."

"Ay, o senin sihirbaz Umay Ninen dediyse zaten hemen bulmak gerek bebeğim!" diye alaycı bir sesle konuştuktan sonra Defne'ye doğru eğilip fısıldayarak devam etti Cemâl Dokuzoğlu:

"Bak bebeğim, siz üçünüz ne haltlar yediniz bilmiyorum, bilmek de istemiyorum! Artık çiftleşme mevsiminiz mi geldi, yoksa o Karaca'yı mı evlât edineceksiniz, ben anlamam! Yani aslında şeyimde bile değil! Ben bir haberciyim; herkesten önce en hızlı ve en iyi haberi isterim! Sen bana sağlam haberler yazdığın ve rüşvet müşvet bir boka bulaşmadığın sürece de senin arkandayım. O çocuğu da artık beraber İstanbul'da mı, yoksa Güneş Bey'le Amerika'da mı okutursunuz, onu keyfiniz bilir! Tabii bu taahhütlerim hukuğun ve gazeteciliğin nefesi kesilmediği sürece geçerli Defneciğim. Beni her an görevden alabilir, seni her an işten atabilir, hattâ küçük bir odaya bile koyabilirler... O zaman hepimiz kendi başımızın çaresine..."

"Anladım Cemâl Ağbi. Sağ ol!" dedi yorgun bir sesle Defne.

O zaman gazete genel yayın müdürü âniden en teatral sesiyle çevredekilerin duyacağı şekilde bağırarak ilan etti:

"Defne Kaman, haydi çabuk iyileş, bak işler bekliyor bizi bebeğim! Olay bu, olay! Yarın Türkiye'nin en büyük gazetesinde sürmanşet giriyoruz: '*Anadolu'nun Kalbinde Barışçıl Toprak ve Tarih Eylemi!*' '*Anadolu'nun Demokrasi Dersi!*' '*İsyandan Şenliğe!*', '*Defne Kaman'ın Define Macerası!*' Sonra çevredekilerin bakışları altında memnun gülümsedi ve yine fısıldayarak veda etti:

"Aman ben bu saz şairi-mairi şeylerini hiç çekemem! Hemen otele gidiyor, gece uçağıyla da İstanbul'a dönüyorum. Çok memnun oldum Güneş Bey, aramıza hoş geldiniz!"

Defne ile Güneş, gençler tarafından tanınıp tanınmadığını sınamak için sağa sola hınzırca laflar atarak kiralık arabasına doğru giden Cemal Dokuzoğlu'nun arkasından gülümseyerek baktılar. O sırada Defne'nin saçlarını okşayan Güneş, eğilip onun kulağına şöyle fısıldadı: "Haberin olsun Defne Kaman! Artık Yazılıkaya'da üzerine çakıyla D-G harfleri ve kalbimizin kazındığı bir ağacımız var! Bundan böyle buradaki bütün geyikler, yıldızlar, hatta Hititler ve bizzat Toprak biliyor ki, Güneş Defne'yi seviyor!" Bunu duyan Defne'nin içindeki *peri* sevinçten çıldırdı.

51. UZLAŞMA VE BARIŞ KÜLTÜRÜ

Cumartesi Akşamı

Sabahattin Ali Okur, valisi olduğu şehre eylem yapmaya gelen gençleri, hayal ettiği gibi 'burunları bile kanamadan' evlerine yolcu etmeden önce onlara güzel bir haber daha verdi. Defne Kaman'ı kurtaran Karaca adlı delikanlı hayati tehlikeyi atlatmış, yoğun bakımdan çıkmıştı. Bu müjdeyi validen ve Defne'den önce Semahat'le paylaşan Kemal'in sesi cıvıl cıvıldı. Kendisi geceyi hastanede oğluyla geçireceğinden evinde kalacaklar için kapı anahtarını karşı komşusuna bırakmıştı.

Müjdeli haber, Karaca'yı hiç tanımayan gençler arasında hemen yayıldı. *#KaracaYoğundanÇıktı* haberi tüvitırda kısa bir

süredc 1001 FAV aldı. Gençler, bu sırada birbirlerinin eposta ve twitter adresleriyle, telefon numaralarını cep telefonlarına, tabletlerine kaydedip, son *özçekim* fotoğraflarını çekip, 'mutlaka yeniden görüşmek dileğiyle' –ve biraz da gönülsüzce– otobüslerine binmeye başladılar.

Attila, Ayten Bayülgen'le Anitta Otel'e dönerken, valilik cipi de Umay Bayülgen, Ayperi, Semahat ve Ümit'i Kemal'in evine götürüyordu. Bu sırada hastanede, Semahat'le ortak bir geleceğe dair hayaller kuran Kemal, Semahat'in ertesi gün kedilerine ve sahaf dükkânına kavuşmayı hayal ettiğinden henüz haberdar değildi. Komiser Ümit de polislikten istifa edip Tasvir'le Kaman'a yerleşerek, orada ekolojik tarım yapmaya karar verdiklerini böyle karışık bir ortamda kimseye haber verememişti.

Yazılıkaya ören yeri, henüz akşam çökmeden yine turistlere, turistik eşya satıcıları ve koruma görevlileriyle aslında Hititliler'in ruhlarına ve yabanî hayvanlara kaldı. Aslında geride kalan en büyük iz, yoğun bir gençlik kokusuydu ve adı umuttu.

Vali, yatılı misafirlerini geceyi geçirecekleri yerlere yerleştirdikten sonra, yardımcısının Has Hitit Hastanesi'nde bizzat ziyaret ettiği Karaca'nın artık konuşmaya başladığı, Defne Kaman'ın ilaçsız, doğal bir uykuya dalmış olduğu haberini duyunca nihayet derin bir nefes aldı. Aynı hastanede yatıştırıcı ilaçlarla bir süredir uyutulan makam şoförü Hakkı'nın durumu kontrol altındaydı. Sevdiklerinin başında bekleyen Kemal Yörüklü, Güneş Aytan ve Akın Kaman da geceyi hastanede geçirecekti. Valinin şimdi artık rahatça endişelenebileceği sadece üç konu kalmıştı: gençlerin yollarda herhangi bir kışkırtmaya uğramadan evlerine ulaşması, hâlâ zanlı durumdaki dört kişinin yeni gelen uzman avukatlarla görüşmesi ve kendi geleceği...

İşine gönül verenlerin onu bırakmak zorunda kalması, sevdiğinden severken ayrılmak kadar kahredicidir. Vali Sabahattin Ali

Okur, lise yıllarından beri kendini hazırladığı kamu yöneticiliği işini yıllardır çalıştığı her bölgede, farklı etnik ve dinî kökenden halkın güven ve sevgisini kazanarak sürdürmeyi başarmıştı. Bugün ciddi riskleri göze alarak verdiği karar da kariyeri ve geleceğin umudu olarak gördüğü gençler açısından büyük bir başarıydı. Öte yandan, insanlık için evrensel başarı değerleri sayılan '*uzlaşma ve barış*'ın, tarihin bazı dönemlerinde '*ayrıştırma ve savaş*' kadar kârlı kabul edilmediğini tarih kitapları hiç saklamaz. Bu nedenle gelecek hafta kendisini neyin beklediği konusunda huzursuz olan valinin eli sık sık cebindeki A4 kâğıda gidiyordu.

Gençlerin Çorum'dan ayrılan otobüslerine üç araçlık koruma timiyle eşlik eden vali ile emniyet müdürü, onlar gözden kaybolunca karayolu üzerinde Yazılıkaya'ya yakın Mavi Ocak dinlenme tesisinde bir çay molası vermeye karar verdiler. Telefonlarının dinlenme ihtimalini göz önüne alarak onları benzinliğe çekilmiş makam arabalarında bırakıp, korumalardan da 'birkaç adım' uzakta kalmaya özen göstererek tesisin çardaklı bahçesine oturdular. İkisi de bunun belki de birlikte içtikleri 'son çay' olabileceğini düşünüyordu. Mavi Ocak'ın işletmecisi, şehre gelen onursal konukları sık sık ağırlamaya alışkın olmasının verdiği görgüyle Çorum'un en önemli iki yöneticisine bizzat hizmet ediyordu. Vali, bu sırada ülserinden hâlâ hiç ses çıkmadığını, yaşadığı yoğun baskıya rağmen midesinin saatlerdir ağrımadığını hayretle fark etti. Sonra kontrol edemediği neşeli bir sesle:

"Gördün mü Muhtar Bey? Meslek hayatımızda böyle güzel, aydınlık ve umut verici bir tecrübemiz de oldu çok şükür! Hani derler ya, 'artık ölsem de gam yemem! Üstelik bana ne kadar kızarsan kız, bugün şenliğe dönen eylem, artık senin de meslek hayatının bir parçası!" dedi.

Valiye karşı artık âmirinden çok, yakında öleceğini bildiği bir akrabasıymış gibi acıklı bir tavır takınan emniyet müdürü, onun

şimdi kendisine adıyla hitap etmesinden de kuvvet alarak, duygulu bir sesle konuştu:

"Sizinle çalışmak benim için bir şerefti sayın valim! Şunu bilmenizi ehemmiyetle istirham ederim ki, durum ne olursa olsun, sizi her zaman iyilikle anacağım... Çorum sizi daima hürmetle hatırlayacaktır."

Vali nazikçe gülümsedi ve sordu:

"Sağ ol müdür bey, sağ ol. Sen de son derece uyumlu ve serinkanlı davranarak takdirimi kazandın bugün. Şimdi bana az önce verdiğin enformasyona dayanarak Güneş Aytan'ın üzerindeki zan kalkmış oluyor, değil mi?

"Sayın valim, Güneş Aytan'ın silahının üzerinde kendisininki dışında iki farklı parmak izi bulundu. Biri rahmetli Yaşar'a ait, öbürünü araştırıyorlar" diye durumu açıklayan emniyet müdürü cebinden bir defter çıkarttı ve oradaki notlarına bakarak konuşmasına devam etti:

"Yani Yaşar'ı öldüren şerefsiz, Güneş Aytan'ın silahını öldüreceği çocuğa çaldırtıyor. Bu hırsızlık olayı, Defne Kaman'ın Güneş Aytan'ın evinde kaldığı Salı gecesi gerçekleşiyor. Çünkü o tarihe kadar zanlı, yani Güneş Aytan kendi tabancasının sırt çantasında bulunduğunu teyit ediyor. Defne Kaman da o gece Güneş Aytan'ın evinde bir gürültü duyduğunu teyit etti ama ikisi de bunu önemsemiyorlar. Mâlûm o gece... Her neyse sayın valim, benim varsayımım, Yaşar'ın bağımlısı olduğu 'Bonzai' tehdidiyle bu işe girdiği şeklinde... Zaten yarın veya öbür gün hem otopsi sonucuyla, hem de bülbül gibi ötecek namussuzlar sayesinde varsayımımızı doğrulayacağımızı umuyorum."

"Konu sandığımdan daha komplike ve çokboyutlu yani."

"Bu işin sadece bir yanı, ancak bir de uluslararası hacmi var ki, o sizi daha da şaşırtabilir."

"Ne diyorsun müdürüm, anlatsana şunu sen bana."

"Şimdi sayın valim, sizin değerli zamanınızı almamak adına hiç detayına girmeyeceğim, zaten hayli yoruldunuz bugün."

"Olsun olsun, sen anlat müdür bey!"

"Şimdi, elimizdeki farklı kaynaklardan, farklı biçimde elde edilmiş bilgilere göre, bir yıl kadar önce, büyük bir kısmı Çorum ili sınırları içinde bulunan geniş çaplı bir Hitit, Roma ve Frig tarihî eserler kaçakçılığı planlanıyor. Alıcı, tanınmış birkaç Avrupalı koleksiyoncu. Bu koleksiyoncular büyük müzayedelerin müdavimleri. Uzmanların çok iyi tanıdığı kişiler. Onlar piyasayı belirliyorlar. Yalnız bizim Çorum operasyonunda çok önemli bir müşteri var ki, fiyatı uçuran da bu eleman işte!"

"Allah Allah, kimdir bu büyük müşteri?"

"Sayın valim, henüz tam teyit edilmediği için adını koymadığımız, ama büyük ihtimalle bir Avrupa kraliyet ailesi de alıcılar arasında! Tabii bir hanedan söz konusu olunca paranın tavanı yükseliyor!"

"Yapma müdürüm, kralların, kraliçelerin peşinde koştuğu eser neymiş yahu?"

"Şimdilik 'Avrupalı bir kraliçe' diye anacağım bu hanedan mensubunun, bizim Çorum Müzesi'ndeki üç Hitit heykelciğine sahip olmak için bir servet ödemeye hazır olduğu söyleniyor. Öyle korkudan uydurulamayacak kadar büyük bir alıcı bu!"

"Yoksa bunlar bizim müze müdürünün, kasasına saklayarak koruduğu o üç küçük Hitit heykelciği mi?"

"Sayın valim, Hitit döneminden... bir dakika şuraya not aldım, neydi? Ha, fildişi '*Dans Eden Tanrıça*' ile altın '*Tarımın Koruyucusu Tanrı*' heykelciklerinin tarihî değeri kadar, kült değer olarak da eşsiz oldukları rivayeti var. Bunlara sahip olmak için açık çek veren 'Avrupalı kraliçe'–öbürünün adı neydi? Ha, 'bronz 'tanrı'– bununla beraber bu üçüne sahip olduğunda ülkesinin

bozulan toprak, tarım ve iklim şartlarının düzeleceği kehanetini almış, deniyor."

"Kehanet mi? Sakın koskoca kraliçenin kâhini var deme bana!"

"Amerikan başkanlarının bile müneccimlere danışarak karar aldıkları söyleniyor sayın valim!"

"Yahu iklim felaketini görmek için kehanete ne gerek var? İklim çoktan alarm verdi zaten! Hah hah ha! E, iyi işte, bu vakayla beraber 'tarım ve gıda alarmı' bizim emniyet literatürüne de girmiş oldu! Bunları bir bilimkurgu konusu sananlar belki uyanır?" diye güldü vali.

"Elimizdeki enformasyona göre, Karaca'nın müzeyi hackleyeceğini Yaşar vasıtasıyla öğrenen organize çete, o sırada milyon Avro değerindeki bu üç heykelciği tereyağından kıl çeker gibi ele geçireceğini düşündü ama ..."

"Ama işler planladıkları gibi gitmedi... Hem müze müdürü, hem de Güneş Aytan zaten önlem almıştı ama bu sırada hiç hesapta olmayan bir kişi ortaya çıktı. Yani şehre gazeteci Defne Kaman geldi!"

"Aynen öyle sayın valim. Gazeteci kadın Çorum'a geldiği gece Karaca ona –güya sadece endişelerini– bence her şeyi anlatıyor. Fakat Defne Kaman da durumu bize, devletin emniyetine gelip anlatacağına, aynı anlaşılmaz ve kabul edilemez sebeple Güneş Aytan ve Onur Akhan'la görüşüp kendi resmî ifadesiyle 'iki masum genci korumak ve kurtarmak amaçlı' çalışmaya başlıyor. Yine kendi ifadesinde, gazete yönetiminden, meslektaşı Atilla Gültekin, arkadaşı Güneş Aytan'dan habersizce bu kaçakçı çeteyle röportaja gidiyor. İfadesinde belirttiği, 'onları ikna ederek iki gencin başındaki belâyı savmak' amaçlı bu gizli buluşma, sonunda kendisinin rehin alınarak Karaca'nın müzeyi yeniden hacklemeye zorlanmasına kadar uzuyor. Şu ana kadar elimize geçen enfor-

masyondan çetenin Yaşar'ı da Defne Kaman'ı öldürmekle tehdit ettiği anlaşılıyor."

"Karaca, Defne'yi korumak için iki kere kaçıyor ama ancak ikinci denemesinde başarıyor, peki Yaşar? Onunla ilgili ne kadar bilgimiz var?" diye merakla sordu vali.

"Karaca, gazetecinin ninesini havaalanından almaya giderken yolda ihtiyaç molası bahanesiyle kaçıyor. Amacı, Defne Kaman'ın rehin tutulduğu ören yerine gitmek. Ancak yolda bunu yakalayan soyguncular öldüresiye dövüyorlar. O hâlâ kendini bir geyiğin teptiğine inanıyor! Mâlûm, şehre bu iki kadın geldiğinden beri, bir 'büyülü geyik' saçmalığıdır gidiyor! Tamamen zırvalık!"

"Vallahi, ben bu geyik konusunda artık eskisi kadar katı düşünmüyorum Muhtar Bey! Son bir haftadır yaşadıklarımdan sonra, efsanelerin ve masalların içinde gerçek özü de bulunacağına biraz ikna oldum galiba. Yani bir hafta önce bunları söyleyeceğime ben de inanmazdım!"

"Dedim ya, sayın valim, şehre o iki kadın geldikten sonra dengemiz şaştı..."

"Hah hah ha! Bak eğer, 'Defne Kaman ve ninesi geldikten sonra 'vali bey uçuklaştı!' dersen sana kızmam. Bu son yaşadıklarımızdan benim kazancım da bu olsun değil mi? Hah hah ha!"

"Estağfurullah sayın valim! Ne haddime benim öyle laflar! Haklısınız, son bir haftada, hakikaten bir ömre zor sığacak kadar macera yaşadık burada..."

"Öyle değil mi? Hah hah hah! Vallahi macera hissimi kaybetmiştim, bu bana pahalıya patlasa da beni dinçleştirdi be müdürüm! Peki, sen devam et! Nerede kalmıştın?"

"Şöyle ki, sayın valim, Yaşar'ın katilinden aldığımız enformasyona göre, Karaca hastanedeyken Yaşar onun telefonuna mesaj yollayarak, eğer Defne'nin yaşamasını istiyorsa kaçıp, müzeyi hacklemesini haber veriyor. Zannımca Kemal bunu görüyor ve

oğlunun telefonunda bu mesaj bulunmasın diye onu tuvalete atıyor ve bize suya düştü diyor! Ben o Kemal'in kulağını çekeceğim ama sular bir durulsun da hele..."

"Yahu bırak şu kindarlığı Muhtar Bey, sen koskoca emniyet müdürüsün! Geniş, engin, büyük düşün; bağışlayıcı, kucaklayıcı ol artık canım! Bırak insanlar zaman zaman bağırsın, gülsün, âşık olsun, eylem yapsın! İnsan robot değil ki, değil mi ama?"

"Hakkınız var sayın valim, sizin için zor bir gündü, böyle şeylerle canınızı sıkmamam gerek. İzninizle şifahî raporumu tamamlayayım efendim: Karaca ile Yaşar planladıkları gibi asla buluşamazlar. Çünkü Defne Kaman'ı kurtarmak için kendisinden hiç beklenmedik biçimde karşılarında dikilen ve onları ele vermekle tehdit eden Yaşar'ı, soyguncular Güneş Bey'den çaldığı tabancayla öldürürler. Defne Hanım'ı ve onu kurtarmaya çalışırken kan kaybından ölmek üzere olan Karaca'yı sizden aldığı bilgiler takibiyle babası bulur ve hastaneye kaldırır. Aynı bilgilerle biz de çeteyi INTERPOL'den önce çökertiriz. Ancak sizin bu bilgiyi nereden bulduğunuza dair kaynakları şehrimizden ayrılmadan bana vermenizi önemle arz ederim, sayın valim."

"Söyledim ya Muhtar Bey, Defne Hanım yazılarını yedeklediği bir flaş belleği, meslektaşı Attila Gültekin'e vermiş. Bu yazıların arasında bazı notlar varmış, adam da bunlardan bazılarını Kemal'le paylaşmış. İşte ben de Kemal'den öğrenip, büyük bir risk aldım. Ancak sayende bu operasyonu başarıyla tamamladık müdür bey! Senin serinkanlı işbirliğin ve tecrüben takdiri şayandır ve siciline bunun ekleneceğine emin olabilirsin!"

"Aman sayın valim, ben görevimi yaptım efendim!" diyerek gülümseyen emniyet müdürü, içinden geçen çoğu yanıtsız kalmış soruyu valinin bu övgüsü üstüne gündeme getirmesinin yakışıksız olacağını düşündü. Zaten vali gidiciydi nasılsa...

"Keşke Yaşar'ı da kurtarabilseydik ve zaferimiz tam olsaydı... Defne Hanım'ın dediği gibi, olan hep garibana oluyor..." diye içini çekti vali.

"Allah taksiratını affetsin!"

Bu sırada valinin tatlı sevdiğini bilen Mavi Ocak tesisinin sahibi büyük bir tabakta: cevizli Çorum baklavası, sütlü incir uyuşturması, pekmezli un helvası, manda tereyağlı malak, leblebili teltel, kara üzüm pekmezli çuval helvası, ak pekmezli hasıda ve öküz helvasından oluşan muhteşem bir tatlı tabağı hazırlayıp getirdi.

"Sen ne yaptın Mustafa Bey? Hay sağolasın be!" diye çocuk gibi sevinerek gülen vali, önündeki çatalla tatlı tabağına gömüldü.

"Sizi seviyorlar sayın valim," dedi emniyet müdürü de tatlılardan atıştırmaya başlarken.

"Halk samimiyeti sever Muhtar Bey!" dedi tatlılarla neşesi yerine gelen vali.

"Bak, bugünü müstesna ve tarihî bir gün yapan da samimiyet ve güvendi. Sakın söylemedi deme, hayatımız boyunca bu günü asla unutmayacağız. Seni temin ederim, *bir gün bu gençler yeni ve sahiden demokratik bir parti kuracaklar.* Dahası, meselâ bu gençlerden biri, bir gün buraya vali olunca insanlara senden ve benden mutlaka bahsedecek! Senin için meselâ, şöyle diyecek: 'Bir zamanlar buranın gençlik dostu, demokrat bir emniyet müdürü vardı ve bizi tahriklerden, olabilecek çatışma ortamından korumuştu! Eğer o gün eylem amacıyla geldiğimizde bizi dinlemek, anlamak yerine bize karşı şiddet kullansaydı, belki de ben o gün ölmüş olacaktım! Allah ondan razı olsun!'"

İkisi de susup o anı görmek ister gibi ufka baktılar. Vali aynı heyecanla hayaline devam etti sonra:

"Sonra belki senin bugün doğan torunun da o sırada emniyet müdürü olacak ve çıkıp: 'İşte o bahsettiğiniz kutlu adam benim

dedemdir!' diye seninle gurur duyacak... Senin adını Çorum'da küçük bir sokağa verip, bir fidanlık kurarak yaşatacaklar belki de... Ha, neden olmasın? Bak koskoca Hitit İmparatorluğu da, yıkılmaz sanılan Berlin Duvarı da yıkıldı. Peki, bu neden olmasın? Hem bu dünyada ne ekersen onu biçmez misin zaten? Nefret ve acı eken tek bir mübarek kişi adı var mı? Yok. Tek bir tane yok, olmayacak da müdür bey!"

Valinin sözlerine nasıl karşılık vereceğini bilemeyen emniyet müdürü zaman kazanmak için çaylarını tazeletti.

"Yazılıkaya'dan ayrılırken hiç çevrene baktın mı Muhtar Bey?" diye sordu vali taze çayını yudumlarken. Sonra kendisine büyük bir miras kaldığını yeni öğrenmiş gibi sevinçle devam etti:

"Yahu o çocuklar arkalarında tek bir çöp bırakmamışlar, biliyor musun? Bak, Allah seni inandırsın, hiç üşenmeden gidip kendi gözlerimle araştırdım, baktım. Şu, içine su kolilerini koydukları naylon torbalar var ya, onlardan çöp poşetleri yapmış, yerlerdeki tüm çöpü onların içine toplamışlar. Ha, sadece bu değil, bir de geri dönüşüm için plastikleri ayırmışlar! Hey güzel çocuklar, güzel Türkiye'nin güzel gençleri! Bir de bana 'Bu çapulcular için değer mi?' diye soruyorsun sen? Değmez olur mu? Değer, hem de ne çok değer! Hah hah ha! Çünkü kendi gelecekleri için söz sahibi olmanın tadını öğrendiler ve artık devamını isteyecekler!"

"Sayın valim, siz... Aslında siz vali değil de şair olmalıymışsınız, hani sık sık okuduğunuz şairlerden..." diyen emniyet müdürünün yüzünde valiye acıyan, şefkatli ifade yeniden belirmişti.

"O şairlerin çoğu benden daha yürekli, mert, yurtsever insanlardı Muhtar Bey. Ben sadece en fazla emekliliğimi yakarım, onlarsa canlarını yaktılar özgürlük ve eşitlik yolunda..."

Onlar konuşurken, bozkırın hoyrat yaz Güneş'i, yavaş yavaş yumuşamaya, 'batmaya' hazırlanıyor, Çorum'da akşam olmaya, bayıltan tundra sıcaklığı, üşütecek step serinliğine, Cumartesi

günü geceye dönmeye başlıyordu. Bu sırada önündeki masada duran üçüncü bardak çayını da bitiren vali, bir yandan coşkulu bir sesle şairlerden bahsetmeyi sürdürürken, bir yandan da riske attığı kariyerine ait belirsizlikten kaynaklanan derin bir sıkıntıyı yaşıyordu. Birden içini çekip, acı acı gülerek başını sallamaya başladı. Önce onun ne düşündüğünü kestiremeyen emniyet müdürü, yavaş yavaş kuşkuya düşmeye, böylece yüzündeki acıma duygusu da yerini tedirginliğe bırakmaya başladı. Âniden saatine bakan vali:

"Düşünüyorum da Muhtar Bey..." dedi.

"Şu ana kadar, bugün Çorum'da kansız, şiddetsiz bir eylem yapıldığını sağır sultan bile duymuştur, değil mi?"

"Mutlaka... Mutlaka sayın valim de..."

"E, peki neden şimdiye kadar bana Ankara'dan konuyla ilgili iyi veya kötü hiçbir yorum ya da emir gelmedi? Peki, sana geldi mi?"

"Hayır ama sayın valim... Haftasonu olduğundan, Pazartesi'ni beklemek daha doğru olur zannımca..." diye çekinerek konuştu emniyet müdürü.

"Pazartesi tabii..." diye gülümsedi vali birden, sonra yüzündeki bulutlar dağıldı ve şen bir sesle konuştu:

"Bak, diyorum ki, Pazartesi günü bizim rutin 11.00 toplantımızda özellikle yoksul ailelerin, okuyamamış çocuklarına yönelik bir *Çorum gençlik ve çocuk futbol takımı* projesine başlayalım. Bir bütçe çıkartalım, Yaşar'ın adına da bir kupa koyup hiç değilse başka gençleri kurtaralım, ha ne dersin?"

Bu sırada valinin aracındaki özel telefonu '*Başın öne eğilmesin / Aldırma gönül aldırma*' türküsüyle bangır bangır çalmaya başladı. Annesinin şair Sabahattin Ali'ye olan sevgisini şairin bu şiirinden bestelenmiş türküyü onun telefon numarasına kaydederek yâd eden Vali Sahabattin Ali Okur birden telâşlandı.

"Hayırdır inşallah? Kadıncağızın içine mi doğdu yoksa?" diye telefonunu kendisine uzatan genç makam şoförüne endişeyle baktı.

"Anne, nasılsınız? Aman çok şükür! Sizi arayamadım birkaç gündür, biraz yoğundum, kusura bakmayın n'oolur! Efendim? Nerede? Haberlerde mi gösteriyor? Ne diyorsunuz? Hah hah ha! Bütün kanallarda birinci haber mi olmuş? *Çorum Gençlik Festivali* mi? Şahane bir haber bu! Sağ olun anneciğim. Ben sonra ararım sizi. Hoşça kalın!"

Daha telefonu kapatmamıştı ki bu kez de kızı aradı:

"Söyle bir tanem? Ne diyorsun, sosyal medya yıkılıyor mu? Hah hah ha! #ÇorumaGidiyoruz #ÇorumdanDemokrasiDersi haştagleri FAV mı olmuş! Hay çok yaşa kızım! Evet, ben bu gece artık eve döneceğim yavrum. Haydi kızım, görüşürüz. Tamam."

Duydukları karşısında telâşlanarak yerinden fırlayan Muhtar Körağaoğlu, "Televizyonları izlemedik, şuradakini açtıralım, bakalım Çorum hakkında neler konuşuluyor sayın valim!" diye daha tesisin lokantasına girerken, koruma polislerinden biri koşarak özel telefonunu getirdi:

"Çok âcil ve çok önemliymiş müdürüm!" Bunun üzerine valiyle müdür birbirlerine kuşkuyla baktılar.

"Aloo? Evet benim. Evet, hürmetler ederim efendim! Buyurunuz. Nasıl? Anlayamadım? Telefon çekmiyor herhalde. İl dışındayım, bugün buraya gelen eylemcileri çok şükür söküp attık efendim... Duyamadım efendim, Nasıl? Ben mi? Nasıl olur efendim? Bir isim benzerliği olmasın efendim? Benim soyadım sık sık Köroğlu ile karışıyor da... Ama bu mümkün mü? Tekrar tetkik ederseniz minnettar olurum, efendim. Hürmetler ederim, saygılar!" diye telefonu kapatan Muhtar Körağaoğlu sapsarı kesildi. Onun durumuna endişelenen vali kolundan tuttu.

"Ne oldu Muhtar Bey? Söylesene Allah Aşkına?"

"Herhalde bir yanlışlık oldu sayın valim! Suriye sınırında bir ilçeye tayin olacağıma dair bir duyum varmış..."

"Nasıl olur? Hem ne sebeple?"

"Acaba bugünkü eylemle bir ilgisi olabilir mi?"

"Olur mu müdür bey, bugün bütün emirleri ben verdim, sen de zaten başın belâya girmesin diye benden imzalı belge almadın mı? Hem, duydun işte, bugünkü eylemi 'Çorum Gençlik Şenliği' diye düzeltmişler ya..."

"Bir yanlışlık olmalı diyorum... O kadar vefa, hizmet, itaat... Olur mu böyle şey? Allah'ın gücüne gider vallahi!"

"Dur bakalım, dur, gün ola hayrola müdür bey!"

"Bak şu hayatın işine, kime niyet kime kısmet, valim!"

Onu duymazdan gelen vali, makam aracına kadar eşlik etti ve arka koltuğa oturmasını bekleyip aracın içine başını uzattı:

"Seninle geleyim mi müdürüm? Yalnız iyi olacak mısın ha? Bak, arkadaşlık kötü günler içindir ha!"

"Allah razı olsun sayın valim... Size karşı da nasıl desem... Mahcubum tabii... İyiyim ben, Allah'a güveniyorum. Zaten bir yanlışlık olmalı, sadece bir duyummuş şimdilik..." dedi gözlerini validen kaçırarak. Vali kapıyı kapattı, araba tam hareket ediyordu ki Muhtar Körağaoğlu pencereden başım uzatıp, birden aklına gelen önemli bir şeyi açıklarmış gibi endişeyle fısıldadı:

"O yaşlı büyücü var ya, şu geyikle konuşan kadın, adını unuttum şimdi, bir şey Nine... İşte o!"

"Anlayamadım?"

"Canım şu gazetecinin ninesi... O yaşlı kadın, dün bana 'Körağa'nın efsanesini anlattı. Güya benim büyük dedelerimden biri vakti zamanında bir geyiğin lânetini almışmış! Hiç inanmadım tabii, fakat o andan itibaren o efsane bir türlü aklımdan çıkmıyor! Bir ara yarım saatçik dalmışım, vallahi rüyama bile girdi o

kör olası geyik! Bak, şimdi düşünüyordum da, o cadının anlattığı olay doğruysa ve ben de şu anda onun kefaretini ödüyorsam, ha?"

Yüzünü üzüntüyle buruşturup içini çeken vali Sabahattin Ali Okur döndü ve kendi makam aracına doğru yürüdü. Genç makam şoförü arka kapıyı açmış onu beklerken, cebinden dörde katlanmış, beyaz bir A4 kâğıt çıkartıp baktı. Sonra yorgun gülümsemeyle kendi kendine mırıldandı:

"Uyumsuz Defne Kaman ve Umay Ninesi... Tabii bir de büyülü geyik!"

Bunu sadece gökler, ağaçlar, sular ve toprak duydu.

(2012-2015) Çorum-İstanbul

TEŞEKKÜR VE BİLGİ

Tabiat Dörtlemesi'nin ikinci romanı *TOPRAK*'ı, *SU*'yu yazarken yaşadığım gibi akıcı ve keyifli bir dönemde yazamadım. *TOPRAK*, hayatımın sert, zor ve engebeli bir dönemine denk düştü. Romanı yazarken öğrendiklerimden biri, Kamlık ve/ya paganlığın unsurlarından biri olan TOPRAK/YER unsurunun tüm mitolojilerde her zaman kurban talep etmiş ve almış, baskın bir element olduğuydu. *TOPRAK*'ı yazarken sapasağlam olan annemi âni bir rahatsızlık sonunda altı ayda yitirdim. *TOPRAK* (Ana) romanını büyükannelerime ithaf edeceğimi annem biliyordu, ama benim bu sırada kendi annemi yitireceğimi hiçbirimiz bilmiyorduk. Annemin gidişi TOPRAK unsuruna denk geldi. Altı ayın büyük kısmı hastanelerde, anneciğimin başında geçti,

TOPRAK için okuma ve yazmalara devam etmeye çalışırken çok üzgündüm, bu ruh hâlim romanın ruhunu mutlaka etkilemiştir. İnsanın annesi, toprakla bağı kadar güçlü ve derin...

Her romanın asıl karakteri onun mekânıdır. *Suç ve Ceza*'yı Petersburg yerine Paris'e, *İnce Memed*'i Toroslar yerine Alp Dağları'na taşıdığınızda ortaya çıkacak bambaşka romanlar okursunuz. *TOPRAK*'ın başkarakteri olarak Çorum'u seçmemde Çorum'un eski valisi *Nurullah Çakır*'ın önemli katkısı oldu. Kültür ve sanata değer veren kişiliği, incelikli önerileri, zarif desteği, özellikle Çorum içi ve ilçelerinde yaptığım arazi gezilerinde Çorum ve Hitit kültürünü tanımam için çalışmalarımı kolaylaştırması, yerel yemekler, arkeolojik bilgiler, kitaplar ve belgelerle beni ikna etmesine içtenlikle teşekkür ediyor ve alkışlıyorum. Eski Türkçede alkış teşekkür demekmiş. Ne Vali Nurullah Çakır ne de ben Çorumluyuz, ama artık biraz Çorumlu olduk galiba!

Çorum Müze Müdürü *Önder İpek*'e bitmez tükenmez sorularımı sabırla yanıtladığı ve kendisini kahkahalara boğan müze fantezilerime katlandığı, Boğazkale Müzesi Uzman Arkeoloğu Tahir Aksekili'ye katkıları, rehber *Zeynep Çayar*'a Çorum köylerinden kasabalarına tüm gezilerimde bana sokak sokak eşlik ettiği, 216 nolu *Çorumlu geyik*le tanışmama şahit olduğu ve yakın arkadaşı kadar candan benimsediği Kraliçe Puduhepa'yı anlattığı için teşekkür ediyorum.

Özellikle Türk mitolojisi ve geyik efsaneleri konusundaki araştırmalarıma destek veren Gazi Üniversitesi Türkoloji Bölümü'nden *Prof. Ahmet Ercelasun* ve *Prof. Yakup Karasoy*'a müteşekkirim. Hacettepe Üniversitesi Amerikan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden Doç. Dr. *Ufuk Özdağ*, dilimize kazandırdığı Aldo Leopold'ün önemli eseri *Toprak Etiği*, Hacettepe Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden Prof. *Serpil Opperman* da *Ekoeleştiri* kitapları ve edebiyatta tabiat-çevre konularındaki bil-

gileriyle bana katkıda bulundular. Serpil Opperman'ın dünyada giderek önem kazanan Cli-Fi (İklim Edebiyatı) konusunda Türk edebiyatına yer arayış ve *SU* romanını bu alana sunuş çabasını ayrıca alkışlıyorum.

Hitit coğrafyasını avucunun içi gibi bilen, *HititYolu* kitabının yazarı, *Atlas* dergisi fotoğrafçılarından, profesyonel rehber arkadaşım *Ersin Demirel*'e tüm destekleri için gönül borcum var.

TOPRAK romanındaki sanal-hukukî sorunlar için akıl danıştığım, bilişim konularında uzman avukat *Mete Tevetoğlu*, avukat *Selami Ayalp* ve avukat *Feyza Başar Gülesin*'e, roman karakterleri de olsa, 'haklının yanında durmama yardım ettikleri için, teşekkür ederim.

SU romanının sembolü olan YUNUSların yarattığı farkındalığın etkisiyle katıldığım, Türkiye'de **#YunusParklarıKapatılsın** kampanyamızda **change.org** ve **#YunuslaraÖzgürlük**'ten oluşan ekibimizi Kaş'ta ağırlayan ve Antalya, Elmalı'da *Kaygusuz Abdal ve Musa Abdal* türbelerini görmeme vesile olan edebiyatsever Kaş Saylam Suites sahibeleri *Duygu ve Harika Saylam*'a gönülden alkışlarımı sunuyorum. Biliyorsunuz, hayvan-canseverlerin 20.000 imzasıyla Kaş Yunus Parkı'nı kapattık. Sırada Bodrum var. *Bodrum Belediyesi* sesimizi duysun artık! #BodrumYunusParkıKapansın desteklerinizi *change.org/yunuslar* bekliyoruz. Her canlı değerlidir ve gücümüz yettiğince muhtaç bütün canlara el vereceğiz, beraberce!

Çorum'a yaptığım araştırma seyahatlerinde yazmakta olduğum *TOPRAK* romanı için candan desteğini gördüğüm ve *Çorum Kitap Kulübü*'nün kurucusu, kitap dostu Çorumlu iş kadını (Anadolu'nun dişi kaplanlarından) *Yüksel Kavukçu*'ya selâm ederim.

Çorum *Kâtipler Konağı*'na araştırmalarım sırasında gösterdikleri ilgi ve güzel yemekleri için teşekkür ederim.

Arkeolojinin antropolojiyle kaçınılmaz 'aşkını' kitaplarında en görünür şekilde ortaya koyan arkeolog-yazar *İsmail Gezgin*'e ve *Şamanizm* kitabıyla *SU* romanında tanıştığımızdan beri *TOPRAK* için tükenmez endişelerimi hiç bıkmadan yatıştıran Galatasaray Üniversitesi'nin değerli bilim insanı *Ali Faik Demir*'e teşekkür ederim.

Eski Türk İnançları ve Şamanizm, *Simgeler Sözlüğü* kitaplarındaki gibi Anadolu Alevilik ve Bektaşilik kültürünün önemli kültürel öğelerini dile getiren yazar *Esat Korkmaz* -Can'a yazdıkları kadar, büyülü anlatımı için de teşekkür ediyorum.

Tanıdığım ilk has Kaman olan Hakas Türkü sosyolog, Türk mitolojisi ve şamanlık araştırmacısı, 'evrenin Orta Dünyalısı' değerli 'bilim kişisi' *Timur Devletov*'a öncelikle 24. bölümdeki Hakasça çevirisi ve yeni bilgilerle birçok etimolojik ve antropolojik sembolü aydınlattığı için alkışlarımı sunuyorum. Ayrıca kendisine kadim Kamlık kültürümüzün yaşayan bir üyesi olarak, esenlikler diliyorum.

Uyumsuz Defne Kaman'ın Maceraları, *SU* romanında YUNUS konusunda danıştığım veteriner hekim *Erdem Danyer*, bu kez de GEYİKler hakkında bana destek verdi. Kendisine alkışlarımı yolluyorum.

Tarih Vakfı'nda aldığım Osmanlıca dersi muallimem Prof. Dr. *Fatmagül Demirel*'e katkılarından ötürü 'şükranlarımı arz ediyorum.'

Ve tabii, romanın ilk yazımını okuyup, düşüncelerini paylaşan, ayrıntılı yorum ve kıyasıya eleştirileriyle özellikle kaybolduğum yerlerde bana destek olan *Oray Eğin* ve *Barbaros Altuğ*'a bin tane teşekkür ediyorum.

En büyük alkışımsa, Türkiye'nin tüm köylü-çiftçi kadınlarına! Tabiat dörtlemesi adını verdiğim bu romanları yazarken Türk mitolojisini öğrendikçe ve *TOPRAK* romanını yazarken daha

iyi anladığım şu oldu: *tabiata zararlı* her projenin önüne dikilen *Anadolu'nun çiftçi-köylü kadınlarının* aslında kalben birer Umay Nine torunu olduklarıydı; torunlarıdır. Onlara en içten sevgilerimi gönderiyorum. Ortadoğu ve Doğu Akdeniz coğrafyasında başka hiçbir kültürde suyunu ve toprağını, ağacını ve tohumunu Anadolu'daki gibi göğsünü siper ederek koruyan başka çiftçi-köylü kadın kültürü olmayışının nedeni, tüm Anadolu kültürlerini derinden etkilemiş olan 'Tabiat Tanrıçası Umay'ın kültürümüzde ve içimizde yaşattığımız güçlü ruhundan başka bir şey değildir. Onlar ki, Anadolu'nun asırlık özgün (endemik) tohumlarını çeyiz sandıklarında saklayan aklın sahibidir! Atatürk'ün **"Köylü milletin efendisidir!"** sözünün özünde tarımın öneminin vurguladığını ben geç kavradım. Umarım daha geç olmadan milletçe tarımın önemini yeniden kavrarız. Çiftçilerimiz var olsunlar, çok yaşasınlar; yaşayalım!

TOPRAK'ı yazarken yararlandığım bazı kitapları hem referans bildirmek gerekliliği hem de meraklısına not düşmek için burada listeledim. Daha önceki kitaplarımda da 'Teşekkür ve Bilgi' bölümünde yayımladığım kitap listelerinin sadece romanlarımı okuyan gençlere değil, her yaştan meraklısına yararlı olduğunu, geri dönüş mektuplarından bildiğim için bu kez uzun tuttum.

Kutadgu Bilig: Yusuf Has Hacib (Kabalcı Yay.) Türkiye Türkçesine çev: Reşid Rahmeti Arat

Türk Mitolojisi: Bahattin Ögel (Türk Tarih Kurumu)

Tarihte ve Bugün Şamanizm: Abdülkadir İnan (Türk Tarih Kurumu)

Eski Anadolu'da Kadın: A. Muhibbe Darga (İstanbul Üniversitesi Yay.)

Türklerin ve Moğolların Eski Dini: Jean Paul Roux (Kabalcı Yay.) çev: Aykut Kazancıgil

Türkler ve Ölüm: E. Tryjarski (Pinhan Yay.) çev: Hafize Er

Türklük ve Şamanlık: Wilhem Radloff (Örgün Yay.) çev: Temir& Andaç& Uğurlu

Avrasya'da Şamanlar: M. Hoppal (YKY) Çev: B. Ş. Çapraz

Simgeler Sözlüğü: Esat Korkmaz (Anahtar Kitaplar)

Eski Türk İnançları ve Şamanizm; Esat Korkmaz (Anahtar Kitaplar)

Türk Mitolojik Sistemi: Fuzuli Bayat (Ötüken Neşriyat)

Geyik Kitabı: Emine Gürsoy Naskali (Kitabevi Yay.)

Alageyik Efsanesi - Üç Anadolu Efsanesi-: Yaşar Kemal (YKY)

Arı ve Bal: Emine Gürsoy Naskali-Hilal Oytun Altun (Tarihçi Kitabevi)

Defin: Emine Gürsoy Naskali (Tarihçi Kitabevi)

Tabiatnâme: Tutmacı -Eski Oğuz diliyle yazılmış Tıp Kitabı- Yakup Karasoy (Palet Yay.)

Şaman ve Türk Dünyası: Ali Faik Demir & N. A. Çomak (Bağlam Yay.)

Sanatın Mitolojisi: İsmail Gezgin (Sel Yay.)

Rüyalar, Masallar, Mitler: E. Fromm (Say Yay.) çev: A. Arıtan & K. Ökten

Mit ve Anlam: Claude Lévi-Strauss (İthaki Yay.) çev: Gökhan Y. Demir

Şamanların Erk Hayvanları: Buffalo & Firedancer (Okyanus Yay.) çev: B. Uluçer

Petrol Değil Toprak: -İklim Krizi Döneminde Çevresel Adalet- Vandana Shiva (Sinek Sekiz Yay.) çev: Özge Olcay

Tohum ve Gıdanın Geleceği Üzerine Manifestolar: Vandana Shiva (Sinek Sekiz Yay.) çev: Aykız Doğan

Ekoeleştiri-Çevre ve Edebiyat: Serpil Oppermann (Phoenix Yay.)

Ecocritism Reader: Glotfelty & Fromm (The University of Georgia Press)

Ecocriticism: Greg Garrard (Routledge-The New Critical Idiom)

Bir Kum Yöresi Almanağı: Aldo Leopold (Hacettepe Üniversitesi Yay.) çev: Ufuk Özdağ

Boğaz Derdi: Tarım ve Beslenmenin Kültür Tarihi: Ahmet Uhri (Ege Yay.)

Hititlerde Sanat: A. Muhibbe Darga (Akbank Yay.)

Hattuşa Rehberi: Jurgen Seeher (Ege Yay.)

Hitit Çağında Anadolu: Sedat Alp (TÜBİTAK Yay.)

Hititler: Birgit Brandau & Hartmut Schickert (Arkadaş Yay.) Çev: Nazife Mertoğlu

Hitit Dünyasında Yaşam ve Toplum: Trevor Bryce (Dost Kitabevi) çev: Müfit Günay

Hattuşa'da 106 Yıl: Hitit Kazılarının Fotoğraflarla Öyküsü Editör: Tamer Erdoğan (YKY)

Hitit Yolu-Kültür rotası- Yürüyüş Yolu: Ersin Demirel (Hil Yay.)

Hititler ve Hattuşa: İştar'ın Kaleminden: Muazzez İlmiye Çığ (Kaynak Yayınları)

Anitta'nın Laneti: Mahfi Eğilmez (Remzi Kitabevi)

Çorum Mutfağına Güzelleme: Editör: Nilhan Aras (Çorum Valiliği & Metro Yay.)

Çorum Şairleri: 14. Yy'dan günümüze - Abdullah Ercan (ÇEKVA Yay.)

Çorum Ağzından Derlemeler: Tayyar Kerman (ÇEKVA Yay.)

Sözüm Sazımdır: Ayşe Öksüz, KanalB - "Çorumlu Kadın Âşıklar"

Onaylanmamış Otobiyografi: Julian Assange (Alfa Yay.) Çev: Gül Güven

Hackerin Biri: Tamer Şahin (Doğan Kitap)